This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

3 3433 07577663 7

THOMAS·LANGE
UDVALGTE·SKRIFTER

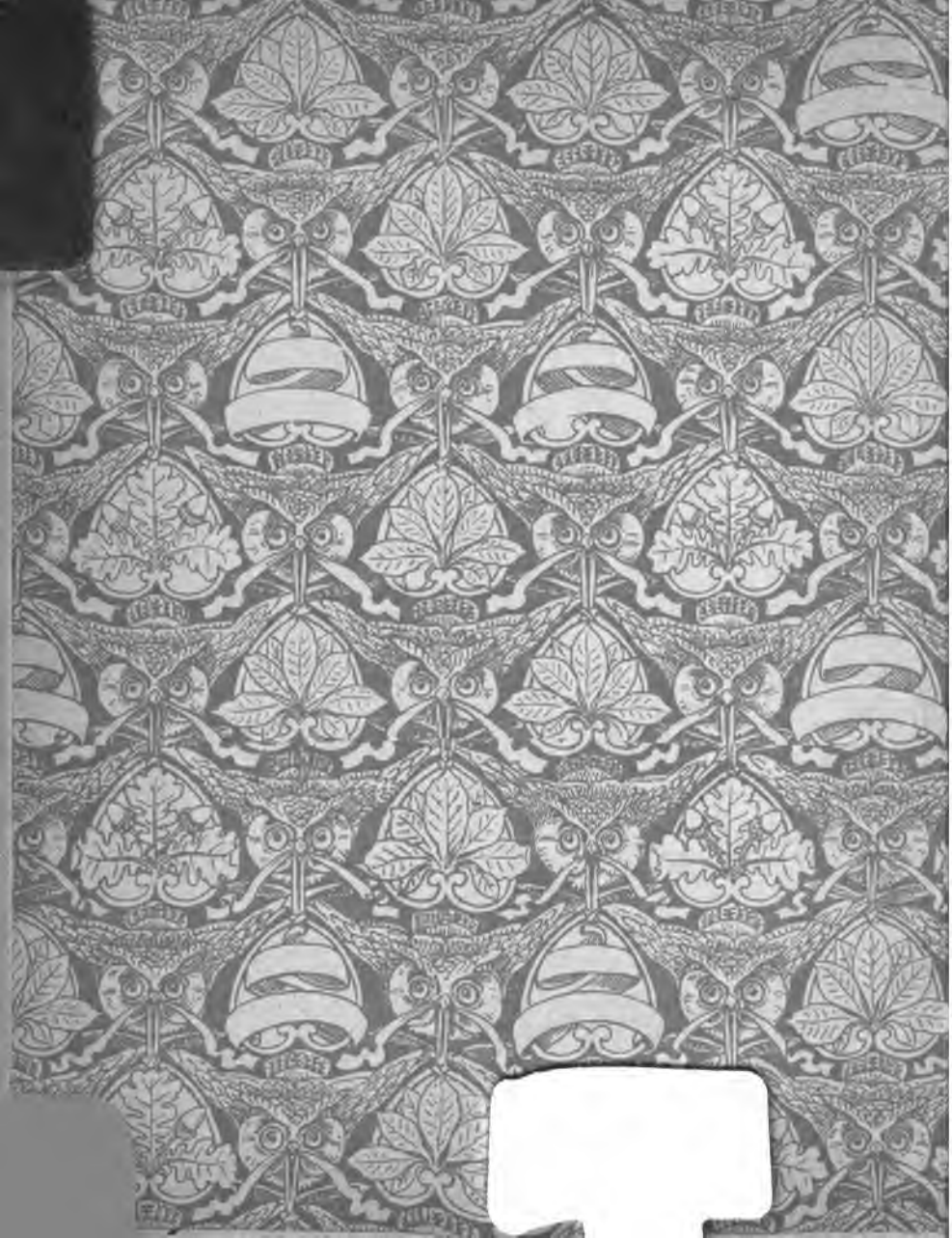

1. no subject

[illegible]

THOMAS LANGE

UDVALGTE SKRIFTER

FØRSTE BIND

THOMAS LANGE

THOMAS LANGE

UDVALGTE SKRIFTER

FØRSTE BIND

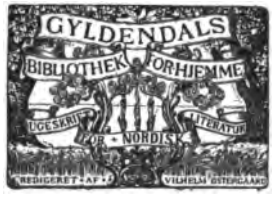

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1906

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
392448B
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1947 L

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

INDHOLD.

	Side
Aaen og Havet	1
Eventyrets Land	277
De faldende Blade	391

THOMAS LANGE

AAEN OG HAVET

EN HISTORIE

Efter Fortællingens 2det Oplag (1872).

AAEN OG HAVET

FØRSTE AFDELING

Naar man staaer paa en af de Klitbakker, som omgive Oxby Kirke i Vesterhorneherred, et Par Mile fra Varde, og seer ud mod Nordvest, da overskuer man et Landskab, som i Vildhed og Storartethed søger sin Lige her i Landet. Det er en milelang Strækning, opfyldt af lave Klitter, Enge og Hedepartier; men det Ejendommeligste ved Stedet er dog den Mængde Smaasøer, her findes, de mindste af Størrelse som et almindeligt Gadekjær, de største af en Fjerdingveis Længde*). Denne Ørken kaldes der paa Egnen „Karls Mærsk" eller „Kallesmærsk", og der gaaer det Sagn om den, at den i en fjern Fortid har været Havbund, og at Ringkjøbing Fjord har haft sit Udløb herigjennem til Hjertingbugt og Havet. Saameget skal ialtfald være vist, at der af og til er fundet Skibsredskaber eller buede Planker som af Baade i Kallesmærsks Enge. —

Hertil denne Ørken kom — for nogle og fyrretyve Aar siden — den eneste dalevende Descendent af den gamle danske adelige Familie Grubbe. Hans Navn var Eiler Grubbe. Han var en meget rig og fuldkommen uafhængig Mand; men et medfødt Tungsind havde svækket hans Mod

*) Disse Søer kunne dog nu næsten ganske forsvinde i meget tørre Somre.

og Kræfter allerede i en tidlig Alder, — en Sinds- og Legemstilstand, der ikke er usædvanlig hos de Sidste af gamle og forhen særdeles livskraftige Slægter, idet Blodet ved de idelige Ægteskaber indenfor samme Familie eller ialtfald mellem Individer, der væsentlig leve under de samme Livsvilkaar, tilsidst bliver ligesom udvandet og berøvet den naturlige Ild. — Han havde været Officer, men snart opgivet sin Post; saa havde han studeret Theologi, men ligeledes opgivet dette; derpaa havde han nogle Aar reist udenlands — og synes i det Hele at have hørt til hin Art af digteriske Naturer, der i deres egenkjærlige Længsel efter Noget, som i Sandhed kan udfylde dem, i deres Ungdom drives omkring af en pinefuld, nervøs Urolighed for senere, naar de ungdommelige Kræfters Gjæring aftager, at søge en utilfredsstillende Hvile i en dump og mat Resignation. — Han var, da han saaledes første Gang, paa Jagtens Vegne, betraadte denne Ørken, noget over tredive Aar gammel. Han var en vældig Jæger, og hans største Fornøjelse var med Bøssen paa Nakken at streife omkring og opsøge de bedste Jagtegne, og da disse tillige vare de mest ensomme, tilfredsstillede han derved to af sin Naturs Fordringer. Det var en Dag i Begyndelsen af September Maaned, da han efter en lang Vandring, træt og mødig, besteg en Sandklit i Udkanten af Kallesmærsk for at kunne oversee Terrainet.

Skuet af det underlige Land, han første Gang saae, betog ham stærkt, og han vedblev at stirre derind: de mange Søer blinkede som venlige, men tungsindige Øine fra den mørke Grund, Ørkenens disige Luft tilslørede halvt den fjerne Synskreds, den berusende, aromatiske Duft af *Myrica Gale* ombølgede ham, og den dybe Stilhed, der hvilede over hele Egnen, faldt som en øjeblikkelig Følelse af Fred over hans urolige Sjæl. Da lagde han sig, betagen af denne for ham saa uvante Stemning, ned i Sandet, og med sin Jagttaske

under sit Hoved nød han nogle Timers vederkvægende Søvn. Da han vaagnede, var det henad Aften, han reiste sig og saae sig om. Den Sandklit, paa hvilken han stod, var den højeste i en lille Bjergkjæde — hvis man ellers tør bruge et saadant Udtryk om Sandklitter — der indfattede den vestlige Bred af en af de omtalte Smaasøer, som var omtrent en Fjerdingvei lang og halvt saa bred. Vinden var østlig, og de smaa Bølgers ensformige Slag mod Klitternes Fod, der var den nærmeste Lyd, som hørtes i Ørkenen, havde vistnok bidraget deres til at dysse den ensomme Jægersmand isøvn. Den Følelse af Fred, som Søvnen og Indtrykket af det forunderligt stille Land havde givet ham, vedblev at hvile over ham: som i Drømme stod han og stirrede ud over Egnen og den svagtkrusede, solbestraalede Sø, paa hvilken talrige Flokke af Vildænder svømmede omkring, ligesom enkelte Plump og Bevægelser under Vandet tydede paa, at Søen ogsaa var rig paa Fisk. Længere borte øinede han uhyre Flokke af Brokfugle, hvis bløde Fløitetoner, blandede med Bølgernes Rislen, naaede hans Øren som en fjern Vuggesang — medens af og til endnu længere borte fra andre selsomme Toner og Stemmer lode sig høre, hvis Oprindelse han ikke kunde forklare sig, men hvilke man altid fornemmer ved Aftenstid i Ørkener og paa stille Steder.

Da blev han paa een Gang saa greben af hele Stedets Natur og af den Fred, der paa denne sildige Eftermiddag hvilede derover, at han som i gjenopvaagnende Livskraft strakte sine Hænder iveiret og raabte:

„Her vil jeg boe! Disse ensomme Søer med alle deres Dyr skulle være mine! Disse Heder, Moser og Enge — hele denne Ørken med dens stille Aftener, med dens selsomme Toner, med dens tungsindige Ro, alt Dette skal være mit, alt Dette skal være til for m i g, for m i g g a n s k e a l e n e! Ja, saaledes skal det være; her, fjernt fra alle Mennesker

og dog i mit Fædreland forekommer det mig, at jeg vil finde Fred!"

Da lød et Bøsseskud saa at sige ligeunder ham. De nære Bakker gjentoge Skraldet; som en aftagende Torden forplantedes det videre og videre, indtil det endelig hendøde blandt de fjerneste Høje som en forunderlig uhyggelig Susen. Hans Sind havde været saa optaget af den Beslutning, han nylig havde fattet, at han neppe lagde ret Mærke til selve Skuddet — de fjerne, aandeagtige Naturrøster, som Skuddet ligesom havde kaldt tillive, gjorde derimod stærkt Indtryk paa ham, og han lyttede henrykt hertil, indtil den svageste Susen var ophørt. Da først gik han ned ad Klitten mod Søbredden for at see, hvo det var, der her i denne Ørken drev den samme Idræt som han. Men hvor forbauset blev han ikke, da han var kommen ned ad Klittens første Rygning, ved at see en ung Kvinde staae ved Søens Rand! Hendes Bøsse laa ved hendes Fødder, og hun stod og saae udover Søen, hvor en stor hvid Hund kom svømmende ind mod Land med to Ænder i Munden. Da standsede han fuld af Forundring, og da han nu tillige lagde Mærke til hendes Klædedragt, hvoraf det var aabenbart, at hun her troede sig ganske ene og uforstyrret, følte han, at han vistnok burde fjerne sig igjen; men den heftige Lyst, der var opstaaet hos ham til at gjøre den unge Jægerindes Bekjendtskab, lammede hans Villie, saaledes at han i Øjeblikket hverken var istand til at fjerne eller nærme sig. — Hun var iført en mørkegrøn Kjole, der ikke naaede længere end til midt paa hendes Been, og disse vare blottede; hendes Skikkelse var høi og rank, hendes Nakke og Hoved af den skjønneste Form. Han følte sig selsomt betaget. „Se," hviskede han, „er dette ikke disse Steders Genius, Jagtens hulde Gudinde, den høje Diana? — Se, Haaret opbundet i Nakken, det korte Gevant, de blottede Been! ... Men da er hun jo

ogsaa m i n Genius — aabenbarer hun sig ikke for mig i samme Øjeblik, jeg har besluttet at tage Land her?"

Imidlertid var Hunden kommen iland med Ænderne, som den lagde for sin Herskerindes Fødder. Hun bøjede sig ned, kvalte med et sikkert Greb den ene And, som kun var vingeskudt, og gjemte dem i sin Jagttaske. Derpaa vendte hun sig om for at tage Bøssen, der laa bagved hende, og da fik hun Øje paa Eiler Grubbe, der nu langsomt og ligesom modstræbende steg ned ad Klitten henimod hende. Han var en velvoxen, fintbygget Mand med et ædeltformet Ansigt, hvis Udtryk dog ellers vansiredes ikke saa lidet ved dets Præg af Sløvhed, ja næsten af Livslede; men i dette Øjeblik, da hans Sind var opfyldt af det Usædvanlige, der her var mødt ham, var hans Blik fast og klart, og hans Kinder ikke saa blege som sædvanligt. I samme Nu, den unge Kvinde saae den fremmede Mand, farvedes hendes Ansigt af en glødende Rødme, der dog ikke lignede den jomfruelige Undseelses lysere Skær saameget som Vredens dunklere Lue. Da stod hun første Gang for hans Ansigt, den deiligste Kvinde hans Øine endnu havde hvilet paa, rank og yndig, Naturens ungdomsfriske Datter, guddomsskjøn som selve den høje Diana, hvis Idræt hun øvede, men ogsaa — ligesom Gudinden — uden Præg af sædelig Alvor paa den skjønne Pande eller i Øinenes blinkende Glands! — Hun sænkede ikke sine Blikke, og hun blev staaende ubevægelig. Da hun imidlertid saae, at den Fremmede vedblev at nærme sig, traadte hun ham et Skridt imøde og sagde:

„Jeg havde troet, at man idetmindste i denne Udørk kunde være fri for — Tilskuere, men jeg seer nu, at jeg har taget feil."

Derpaa førte hun hilsende Haanden op til en lille Straahat, der sad kjækt paa hendes skjønne Hoved — en Bevægelse, der dog ikke var fri for et vist Skjælmeri — fløitede

efter Hunden og fjernede sig derpaa med langsomme og faste Skridt langsmed Søranden. Han stod nogle Sekunder og saae efter hende — og da forekom det ham paa een Gang, som om hele hans foregaaende, planløse Livs Byrde var afkastet, Sløvhed og Livslede forbi! En ukjendt Varme gjennemstrømmede hele hans Væsen, og han følte sig som Yngling paany, fuld af Kraft og Mod. Uden selv ret at vide hvorledes, havde han indhentet hende, og han traadte frem for hende, hilste hende med ærbødig, ridderlig Anstand og sagde:

„Skjønne, ubekjendte unge Dame! hvorfor vil De vredes paa mig? — Skjøndt jeg ikke har beluret Dem som Aktæon Deres høje Forbillede, tvivler jeg dog ikke paa, at om De havde haft Evne som Villie, vilde en lignende Straf have ramt mig. Men hvorfor betragte mig med saa uvenlige Blikke? Jeg er en fredelig Jæger, hidlokket, som vistnok De selv, af dette Steds Ensomhed og Alvor. Jeg havde netop besluttet at kjøbe denne Ørken og bosætte mig her, da fremstod De i samme Øjeblik som Stedets Genius for ligesom at besegle min Beslutning! ... Hvem er De, skjønne Pige? Vil De sige mig Deres Navn og Herkomst?"

Strax ved Begyndelsen af hans Tale var den unge Pige standset. Hun forsøgte paa at betragte ham med et haanligt Smil; men Efterklangen af hans Ord og hans hele Personlighed forhindrede hende deri, og maaske for første Gang i sit Liv maatte hun sænke sine Øine for et mandligt Blik. Og da han nu vedblev at staae taus og ærbødig hos hende, og hun følte, at han betragtede hende nøje, da overtrak en mere fin og jomfruelig Rødme hendes Kinder, og hun stod bly og undselig for ham. Endelig hævede hun sine Øine og sagde:

„Jeg hedder Ida Krabbe. Min Fader er Godsejer og Stamhusbesidder. Han ejer Søviggaard i Vendsyssel, men vi ere for Tiden i Besøg en halv Mils Vei herfra paa Hessel-

med. Fader har desuden Noget at gjøre med at undersøge Sandflugten her i Egnen, og jeg reiser altid med ham."

Derpaa tilføjede hun med et skjælmsk blinkende Øjekast: „Og hvem er saa De?"

Han besvarede hendes Spørgsmaal; lidt efter sagde han: „Jeg kjender noget til Deres Hr. Fader, og nu er jo heller ikke D e mig ubekjendt! Imorgen tillader jeg mig at besøge Dem paa Hesselmed."

Derpaa hilste han hende dybt til Afsked og begyndte at trække sig tilbage til det Sted, hvor han første Gang var bleven hende vaer. Hun blev staaende nogle Øjeblikke og saae med Undren efter ham, som om hun maaske ventede eller ønskede, at han nu, da Bekjendtskabet var gjort, skulde have ledsaget hende et Stykke paa Vejen. Men dertil var han — ifølge sin Natur — ikke istand; thi hans Sind var bly og beskedent, og han var saalidet en Handlingens Mand, at kun et saa mægtigt Indtryk, som Synet af den unge, deilige Pige havde gjort paa ham, formaaede at overvinde hans sky Natur, og han trak sig nu tilbage, ligesom overvældet og betagen af sin egen Dristighed og stærke Følelse. Da han havde naaet det omtalte Sted, blev han staaende der, lænet til sit Gevær, og vedblev at følge den ranke, let henskridende Skikkelse med sine Blikke, indtil den var forsvunden i det Fjerne.

Men Dagen efter indfandt han sig dog paa Herregaarden Hesselmed, saaledes som han havde sagt; en Uge efter dette sit første Besøg var han forlovet og allerede en Maaned efter gift med den skjønne, kun syttenaarige Ida Krabbe.

Søviggaard*) har en overmaade deilig Beliggenhed i den sydostlige Del af Vendsyssel, ved Kattegattet. Skjønne, med Lyng og Skov bevoxede Bakker omgive Gaarden mod Nord, Syd og Vest; østenfor den strække sig derimod græsrige Enge helt ud til Havet. Forbi Gaarden og gjennem disse Enge ud imod Kattegattet strømmer en Aa, hvis Bredder, paa Herresædets Enemærker, ere tæt bevoxede med høje Træer, hvilke om Somren paa mange Steder danne et saa tæt Løvtag over Aaen, at Solens Straaler ikke kunne trænge derigjennem. Naar man i nogen Tid har ladet sig glide i en Baad ned med Strømmen mellem disse Træer, der staae som en Mur til begge Sider, i den høitidelige Dunkelhed, som dannes af de mørkegrønne Hvælvinger, og man pludselig kommer ud i det fulde Dagslys og seer det blaa, solbeskinnede Hav, da gribes man af Undren og Glæde, og Hjertet føler sig mildt bevæget ved dette yndige og rige Naturbillede.

Paa dette Herresæde boede nu Eiler Grubbe og Ida Krabbe som Ægtefolk. — Da Grubbe strax efter Forlovelsen underrettede sin Svigerfader om det særegne Indtryk, Kallesmærsk havde gjort paa hans Sind, og tilføjede, at det fremdeles var hans Agt at kjøbe hele denne Ørken, opbygge en Gaard paa det Sted, hvor han første Gang saae den skjønne Jægerinde, og bosætte sig der med hende, — anvendte den gamle og sygelige Enkemand al sin Indflydelse for at forhindre denne Plan, som han fandt i højeste Grad upraktisk og excentrisk — saameget mere, som han derved vilde blive skilt fra sin Datter, hvem han havde særdeles kjær. Paa den anden Side var det ham til Beroligelse, at hans Datter kunde blive saa godt gift, mens han endnu var ilive, og han formaaede derfor sin Svigersøn til at bosætte

*) Findes ikke under dette Navn.

sig paa Søviggaard og strax efter Brylluppet at overtage hele Stamhusets Bestyrelse. Da de paa denne Maade havde boet der et Par Aar, døde den gamle Krabbe, og da der ikke var andre Børn end denne Datter, bleve de unge Ægtefolk saaledes eneste Herskab paa det skjønne Herresæde.

Det var en Eftermiddag sidst i August, ti Aar efter at Eiler Grubbe og Ida Krabbe saae hinanden første Gang ved Hedesøen i Kallesmærsk. Det var stille og trykkende varmt; om Formiddagen havde Solen skinnet i al sin Pragt, men ved Middagstid indhylledes den vestlige Himmel i mørke Skyer, hvorfra af og til en sagte Torden lod sig høre. Henpaa Eftermiddagen tyknede Himlen overalt saameget, at man kunde see de fjerne Lyn, og en svagt rullende Torden hørtes af og til fra alle Verdenshjørner. En dump og trykkende Stilhed hvilede over hele Egnen. Mennesker og Dyr vare i en ophidset Tilstand: de gik som i Drømme og gispede efter Luft. Ved Aaen, hvor de høje Træer stode saa stille, som vare de støbte af Vox, var der isærdeleshed forunderlig ensomt og betagende. Den lydelige Summen af Myriader af Myg, der stode som levende Søiler over Vandet indtil høit op over Træernes Toppe, blandet med Aaens Rislen og Fiskenes urolige Faren frem og tilbage i Vandet, satte Sindet paa een Gang i en døsig og pirrelig Stemning: man følte sig træt og havde Trang til at dvæle i lang Tid paa eet Sted for ret at hvile ud, men en indre Uro tillod det ikke. De af Gaardens Befolkning, som ikke af bestemt Arbeide vare bundne til Stedet, havde alle mere eller mindre følt sig i denne Tilstand hele denne tordensvangre Eftermiddag: de gik fra Værelserne ned i Haven og i denne fra eet Sted til et andet, gik derpaa ind igjen for — nogen Tid derefter at begynde paa den samme eller en lignende Vandring. Saadanne rastløst omkringvandrende Grupper, snart mindre og snart større, men dog som oftest bestaaende af en enkelt

Herre og Dame, havde man kunnet lægge Mærke til ligefra Middag af. Søviggaard rummede nemlig i denne Tid indenfor sine Mure en betydelig større Befolkning end den faste Husstand, og tilmed var netop denne lumre Augustdag Husfruens Fødselsdag, der ydermere skulde feires ved et glimrende Bal om Aftenen. — Denne forøgede Befolkning bestod af de i Dagens Anledning Indbudne fra Omegnens Herregaarde — hvilke dog kun udgjorde et meget forsvindende Antal — og dels af en uhyggelig Skare af fornemme Udlændinge og Bekjendte fra Hovedstaden, hvilke i en Maanedstid havde opholdt sig paa det rige og gjæstfrie Herresæde. — Især var Aaen, efterat Himlen henpaa Eftermiddagen begyndte at tykne, og et dybere Mørke end ellers hvilede over det sagte rislende Vand, et yndet Maal for disse omvandrende Grupper, dog mest for saadanne, som bestode af et enkelt Par, en Herre og en Dame. Hvor den skjønne Strøm berørte Haven, laa ved en lille Landingsbro fem eller sex Baade; den ene efter den anden af disse blev i Løbet af Eftermiddagen og Aftenen løst — en Herre og en Dame toge Plads deri og glede lydløst nedad det sorte Vand, under de høje, kirkelignende Hvælvinger, ud mod Havet.

Om Aftenen, da den store Hovedbygning begyndte at straale af Lys, medens Atmosfærens Tryk blev mere og mere føleligt, og den fjerne, men uafbrudte Dundren i Horisonten drog højere og højere op paa Himlen, — gik en lille — omtrent niaarig — Dreng ned til Aaen. Han stillede sig mellem de høje Træer med sin ene Arm slynget om en Træstamme, og man kunde troe, at han sov, saa fuldkommen ubevægelig stod han, hvis ikke de af og til uroligt blinkende Øine havde tydet paa det Modsatte. Det var ikke første Gang, at den lille Dreng stod paa dette skjulte Sted. Ogsaa tidligere paa Aftenen havde han dvælet d e r med

ængsteligt speidende Blikke. Han havde seet Baadene glide forbi og havde hørt hemmelighedsfuldt hviskende Stemmer lyde derfra; men han havde endnu ikke seet, hvad han mest frygtede for at see — Det, hvorfor hans barnlige Sjæl nærede en dunkel, uforklarlig Gru. Der, hvor han stod, faldt et temmelig stærkt Lysskær fra Kjøkkenvinduerne ind mellem Træernes Stammer og oplyste saavel disse som den Del af Aaen i hele dens Bredde, som var ligeud derfor. Naar han hørte en eller anden Lyd fra Vandet, stirrede han med et uroligt og spændt Udtryk i det skjønne, blide og tankefulde Ansigt hen i den Retning, hvorfra Lyden kom, indtil det gik op for ham, at det enten var Aaen, som af en eller anden Grund rislede stærkere, eller en Frø, der sprang ud, eller en Fisk, der slog op, og da viste sig i hans Ansigt et Udtryk af Lettelse eller barnlig Sorgløshed, som det da vedblev at beholde saalænge, indtil en ny Lyd fra Aaen fængslede hans Opmærksomhed. Han havde vistnok staaet saaledes henved en Timestid saa ubevægelig som selve de tause Stammer; da hørte han en Lyd, der bragte ham til at fare sammen og til at stirre med stive Blikke ud i det uigjennemtrængelige Mørke, som omgav begge Sider af Lysstriben. Det var en Lyd som af en sagte Pladsken, blandet med hviskende Menneskestemmer. Det var aabenbart en Baad, der langsomt nærmede sig, kun baaret frem af Aaens egen Strømning. Nogle Minutter endnu, og den passerede det oplyste Sted — kun et Øjeblik, men dog længe nok, til at den lille Dreng kunde see, hvo det var, som færdedes d e r i det dybe Mørke, i den skumle, tordensvangre Aften. I samme Øjeblik, Baaden gled ham forbi, raabte den lille Dreng med en Stemme, som paa een Gang var angstfuld og kjærligt bønfaldende:

„Moder, her staaer jeg! Maa jeg komme ud til Dig i Baaden?"

Denne vedblev dog sin stille Fart, og først efter at den

var forsvunden i Mørket, lød en dæmpet, mandlig Røst derfra:

„Hvorfor staaer Du der alene, lille Henrik? Din Moder er ikke her, hun spadserer nu vist i Haven med Damerne."

Da gik den lille Dreng bort fra det ensomme Sted; men hans Ansigt var blegt som et Lig, og bittre Taarer randt ned ad hans Kinder.

Thi det var hans Moder, og han vidste det. —

Altsom Mørket tiltog, strømmede et mere og mere straalende Lyshav ud fra den store Gaards helt oplyste Hovedbygning. Af og til foer et forunderligt pibende Vindstød henover Jorden, snart fra een Kant og snart fra en anden og som efter en enkelt, ret Linie: De høje Træer knagede og bøjede sig næsten til Jorden med en sukkende Lyd, medens de affaldne Blade hvirvledes i hurtigt omdrejende Kredse høit op i Luften. Efter et saadant Vindstød indtraadte der gjerne i længere Tid en skummel Stilhed over Naturen; selv det sig nærmende Tordenveir syntes da for nogle Øjeblikke at være kommet til Ro — da var det, som om Aaen bruste stærkere, og man hørte tydeligt i stor Afstand den hvislende Lyd af de faldende Blade fra de fornylig rystede Træer. Altsom Aftenen led, bleve disse Vindstød heftigere og hyppigere samtidigt med, at Tordenveiret nu stedse rykkede nærmere og nærmere; men da overdøvedes Naturens klagende Stemmer af den brusende Dandsemusik, der lød ud fra den høje, straalende Riddersals aabenstaaende Vinduer.

* * *

Jorden, min Moder, tungsindige, blinde!
Underligt rørte mig stedse Din Sang
Gjennem de vaarlige Skovbækkes Klang,
Gjennem de sukkende, høstlige Vinde —

Hvi mon det gyser da nu i mit Bryst?
Hvorfor fornemmer mit ængstende Hjerte,
Elskede Moder, Din bævende Røst,
Ret, som Du hulked i Smerte?

Mægter Du ene vor Kval at fornemme?
Skimted Du aldrig den frelsende Haand?
Seer Du vor Nød, men forstaaer ei vor Aand,
Den, som trods Smerten i Lyset har hjemme?
Svulmer Du derfor tungsindigt, o Hav?
Klinge vel derfor af Vemod og Længsel
Alle de Toner, som Herren Dig gav,
Trælbundne Moder i Fængsel?

Midnat er kommen. De hellige Toner
Svinge sig ud over Land, over By;
Englene dale paa Midnattens Sky
Bringende Fred fra de himmelske Zoner.
Manden, som kæmper for Sandhed og Ret,
Slumrer nu sødt hos sin Hustru, den ømme,
Striden, den haarde, nu synes ham let —
Fred over ham og hans Drømme!

Midnat er kommen. De fristende Aander
Flokke sig tæt om den vildfarne Aand,
Heftigt den under Begjæret sig vaander,
Strammer og søger at sprænge hvert Baand.
Mægtig er nu den dæmoniske Lyst,
Tankerne stærke, som lokke og daare,
Ondskab sig ruster til natlige Høst, —
Uskyld, o lad dig ei saare!

Midnat er kommen — Hør, Natvindens Susen,
Tordenens Drøn og de styrtende Vande
Lyde som Havbølgers truende Brusen
Vildt, og med Balsalens Toner sig blande!
Ak, hvilken underlig, zittrende Lyd:
Stemmer af Aander, der stige og synke,
Jublende snart som i spottende Fryd,
Sukke saa atter og klynke.

Hundene rasle med Lænken og tude
Ret som i Smerte ved Tonernes Klang.
Ensomme Vandrer paa ensomme Gang
Studser og standser i Mørket derude,
Retter sit Blik mod den straalende Glands;
Hvidklædte, svævende Skikkelser blege
Er for hans Øine som Aandernes Dands
Eller som Englenes Lege. —

Broder og Ven paa det fattige Kammer,
Du med det rene, det barnlige Sind!
Lyset, som vifter i Midnattens Vind,
Smykker Din Bolig med renere Flammer ...
Længes og Du til den fornemme Gaard?
Straaler dens blændende Glands for Dit Øje? —
Vel, — d e r at føre Dig hen jeg formaaer
Uden den ringeste Møje.

Thi naar det lyster mig Staven at svinge,
Fantasus gav mig, — jeg styrer Din Hu!
Se, foran Balsalen stander Du nu, —
Op paa mit Bud maa de Fløidøre springe! ...

Ak, hvor Du blændes af Lyshavets Glands —
Dog kun frimodigt omkring Dig Du skue!
Uskyld kan see paa Dæmonernes Dands
Uden af Rædsel at grue.

Se, hvor de bølge, de levende Krandse,
Bølge som sagte henrindende Vover
— Tonernes Scepter er udstrakt derover —
Henover Gulvet i svævende Dandse.
Hør Violinernes lokkende Røst,
Fløiternes underligt klagende Stemme! ...
Drømme, Du drømte i Ungdommens Lyst,
Opfyldt Du troer at fornemme?

Dog — hvis Din rene, Din barnlige Glæde
Ei skal forspildes ved Kjerternes Skjær,
Kom ei de dandsende Skjønne for nær!
Sku kun i Afstand den bølgende Kjæde!
Menneskets Sind er saa stridigt og haardt,
Sjeldent lidt ublandet Glæde det finder,
Had og Misundelse jager den bort
Selv — fra de dandsende Kvinder.

Derfor Du kun fra det Fjerne bør skue
Hine, som hist monne dandse og lee!
Selv deres Blikkes bedaarende Lue
Helst i betydelig Afstand Du se!
Thi, hvis Du nærmed Dig hen ... ganske nær ...
Saae Du maaske med Forundring og Smerte
Øines og Kinders mørktflammende Skær, —
Tegn paa det fredløse Hjerte.

Thi kun den rene, den barnlige Glæde,
Bly som i Kvindernes Hjerter den boer,
Tegner paa Kinden sit yndige Sæde,
Viser sit lyse, livsalige Spor.
Yndige Rødme! Du liflige Glands!
Hvor skal Din hellige Lue jeg finde?
Flygter Du sky for den leflende Dands?
Hvor har Du skjult Dig herinde?

Timen er kommen, min Broder og Ven!
Hæv nu Dit Øje, det barnlige, blide,
Sku ved min Side mod Lyshavet hen,
Der, hvor de dandsende Skikkelser skride!
Se dog, o se! der er Menneskefangst!
Læben er Bue, og Øjet er Landse;
Se, fra hinanden de flye som i Angst —
Mødes saa atter og dandse.

Ret som medlidende Fløiterne græde,
Strengene dirre med spottende Hvin.
Fagre, forvildede Husfrue fin!
Timen er ond til i Dandsen at træde.
Lysglandsen, synes mig, skinner saa rød,
Og Dine Kinder som Kjerterne gløde!
— Farlig er Timen — stor Sorrig og Nød
Komme der vil af det Møde!

Hvo er Din Dandser? — den skjønneste Mand,
Han med det mørke, det funklende Øje, —
Han, som Dit flammende Hjerte kan bøje,
Medens han nærer dets vildsomme Brand! ...

Hvor er Din Husbond? Ak, seer Du ham ei?
Dandsen og Glæden forlyster ham ikke,
Hist fra det Fjerne han speider Din Vei
Med saa tungsindige Blikke.

Hør, hvor det bruser fra Tonernes Kilde,
Se, hvor de lege med Menneskers Sind!
Saligt i Himlen de vugge Dig ind,
Hvis Du besjæles af Følelser milde, —
Staae dog tillige med Dybet i Pagt:
Hjertet, hvor Ilden alt ulmende brænder,
Blusser i Flammer ved Tonernes Magt,
Og — Du mod Dybet Dig vender!

Broder og Ven fra det ensomme Kammer,
Saae Du vel forhen saa selsom en Dands?
Saae Du en Skikkelse, mægtig som h a n s?
Saae Du et skjønnere Aasyn i Flammer?
Indenfor Trolddommens magiske Kreds,
Kastet omkring som af stridige Bølger,
Snart hun sig nærmer vemodig-tilfreds,
Snart som i Skræk hun sig dølger! ...

Hvi er her blevet saa tyst og saa stille?
Er den tilende, den festlige Nat?
Er den bevingede Fod bleven mat?
Øjet for tungt til at lyne og spille? —
Nei! — — men de mægtige Flammer, de see,
Suset, de høre af stærkere Vinger,
Lokker dem selsomt med Fryd og med Vee, —
Magisk dem Alle betvinger.

Derfor en dæmpet, forunderlig Ro
Hersker der nu i den straalende Halle.
Se: hvor de dandse, de herlige To,
Glimre som Sole de fremfor dem Alle!
  Ak! i de Dandsendes blomstrende Kor
Aldrig jeg skued saa deilig en Kvinde ...
Dog maa jeg sænke mit Hoved mod Jord,
  Og mine Taarer maa rinde! ...

Ak, nu jeg troer, at mit Syn mig bedrager? ...
Seer Du hist henne, min Broder og Ven ...
Seer Du en Dreng, som er bleg, men saa fager,
Langsomt at gaae mod de Dandsende hen? ...
  Se, som betagen af Rædsel han gaaer,
Snubler og vakler omkring som iblinde,
Nu ved de Dandsende stille han staaer —
  Hvad mon han vel har isinde?

Hvad vil Du her i det gjøglende Rige?
Hvad vil Du nær ved de vildfarne To?
Bedre forsandt, om Du undte Dig Ro
End som et Gjenfærd af Graven at stige.
  Hvad har Dig vækket af barnlige Blund,
Siden Du her paa den natlige Scene
Vandrer omkring i den sildige Stund
  Frygtsom, forvildet og ene?

Er det vel Glæden, Du kom for at skue?
Er det vel den, som forstyrred Din Ro? —
Hvorfor da stirre saa stift paa de To ...
Mest dog paa hende, den dandsende Frue?

Vistnok Din Moder ei sang Dig iblund,
Derfor Du gaaer paa den gjøglende Scene
Her i den sildige, natlige Stund
Frygtsom, forvildet og ene ...

Er Du alt mættet af Synet, Barnlille,
Siden Du atter fra Dandsen Dig fjerner?
Se Dig dog om her i Natten den vilde,
Se paa de andre, de blegere Stjerner!
Snart vil de slukkes, thi Dagen er nær,
Snart — det er varslet af Hanernes Galen —
Morgenens bleggule, zittrende Skær
Trænger sig ind her i Salen.

Natten med Vælde dog hersker endnu.
Bort Du nu gaaer, kan jeg troe, for at hvile? ...
Søvnen vil lindre Din barnlige Gru,
Lære Din Læbe i Drømme at smile ...
Hvi dog saa angst? er Du ei i Dit Hjem?
Som om Du frygted en truende Fare
Sniger Du taus og forsigtig Dig frem
Gjennem den undrende Skare. — —

Ak, Du har seet ham, min Broder og Ven,
Barnet, som underligt tynger mit Hjerte!
Kom — skal vi snige os efter ham hen,
Dele den Ensommes Rædsel og Smerte?
Sønnen af Huset det var, som Du saae,
Arving til Høihed og Rigdommens Goder;
Hun, som med Taarer han stirrede paa,
Er hans forvildede Moder.

Vil Du, o Kjære, ei nok følge med,
Hvis Du er mættet af Glandsen herinde?
Har han end skjult sig paa dunkleste Sted,
Jeg skal dog sikkert ham kjende og finde.
Ræk mig Din bløde, Din trofaste Haand ...
Uden Du mærker det, skal jeg Dig føre ...
Fantasus kjender ei nogetslags Baand,
Gaaer gjennem lukkede Døre. — —

Se, naar jeg aabner Gardinet, belyser
Glandsen fra Salen hans barnlige Kind.
Gulvet er koldt, han er bleg, og han fryser,
Slumrer dog her med beroliget Sind.
Vi vil som Vagt hos den Sovende staae,
Ind bag Gardinerne sagte vi træde.
Lad ham, saalænge han kan og han maa,
Kvæges ved Drømmenes Glæde! ...

Her er det stille ... ak, ellers saa gjerne
Hørte jeg Natvindens sukkende Susen,
Vigende Tordeners Drøn i det Fjerne,
Faldende Regnstrømmes svulmende Brusen, —
Hvi mon det gyser da nu i mit Bryst?
Hvorfor fornemmer mit bævende Hjerte,
Elskede Moder, Din natlige Røst,
Ret, som Du hulked i Smerte? ...

Tys ... det mig synes, mit Øre fornemmer
Lyd som af sagte sig nærmende Skridt ...
Lyd, som naar dæmpede Menneskestemmer
Tale og svare hinanden saa blidt! ...

Stemmerne nærme sig, snart er de h e r!
Snart vil det ensomme, halvmørke Kammer
— Lyse af Hjerternes hede Begjær,
Elskovs fortærende Flammer ...

Døren sig aabner — o se, hvor Du træder,
Arme, forvildede Husfrue fin!
Var der i Verden ei tusinde Steder,
Du kunde mødes med Elskeren Din?
Hvi netop h e r, hvor Din eneste Søn,
Fyldt af en anende, ubestemt Smerte
Knælte og bad for sin Moder en Bøn
Af sit uskyldige Hjerte.

Døren sig aabner — o se, hvor Du træder,
Fagre, forvildede Husfrue fin!
Var der i Verden ei tusinde Steder,
Du kunde mødes med Elskeren Din?
Ak! hvor Du troede Dig dybest iløn,
Skulde det sig saa underligt føje —
Se, Din uskyldige, kjærlige Søn
F æ s t e r p a a D i g s i t Ø j e!

Se, han har reist sig, han stirrer og stirrer
Underligt stille, som ramt af et Lyn.
Se, hvor de bæve de hvidgule Bryn,
Se, hvor hans Skikkelse zittrer og dirrer!
Ak, Du har mørknet hans barnlige Vaar,
Mørknet hans Dage med Synd og med Smerte.
Aldrig forsandt vil det læges, det Saar;
Thi Du har rammet hans Hjerte!

Hørte Du Tonerne klynke og græde?
Strengenes selsomme, spottende Hvin? ...
Stedet var ondt, som Du skulde betræde,
Fagre, forvildede Husfrue fin!
Dagen er oprunden, Skyggerne veg,
Morgenens Straaler i Vinduet lege,
Kaster en Lysning saa bleg, o saa bleg
Over Dit Aasyn, det blege!

Det var en lummervarm og stille Septemberaften, en sex eller syv Aar efter denne Balnat, da sad en Skolediscipel i et af de gamle Huse ved Østeraa i Aalborg og læste paa sine Lektier. Han var i en Alder af omtrent sexten Aar og havde i et halvt Aarstid besøgt Latinskolen. Han var høi og slank med et udmærket smukt formet Hoved og med regelmæssige, skjønne Ansigtstræk. Hans Øine vare store og mørkeblaa, men med et paa een Gang uroligt og tankefuldt Blik. Saa ung han var, var han dog næsten udvoxet til sin fulde Høide, hvorimod hans Ansigt endnu ganske var et Barns. Det var Henrik Grubbe, Eiler Grubbes og den skjønne Ida Krabbes Søn. Han sad som sagt og læste paa sine Lektier, men det var øjensynligt, at han havde Møje med at holde sine Tanker samlede. Snart lænede han sig tilbage i Stolen med et Udtryk af Træthed og Utaalmodighed, og snart kastede han sig igjen over Bogen og læste nogle Minutter med en Ivrighed, som om det gjaldt Livet. At denne Maade at arbeide paa ikke vel lod sig forene med den lumre Aften, fik han snart at føle, idet Sveden paa een Gang sprang ud af alle hans Porer; han maatte reise sig, gik hen og aabnede et Vindue og blev staaende en Tidlang i dette for at blive afkølet. Luften var imidlertid af den Be-

skaffenhed, at det næsten var varmere udenfor end inde, idetmindste var dette Tilfældet med den af Dagens Varme ophedede Gadeluft, der virkede næsten bedøvende paa ham, hvorfor han snart igjen trak sig tilbage fra Vinduet og beredte sig til at gaae ud for at søge en friskere Luft. Han iførte sig en grøn Jakke eller Trøje, rigeligt besat med store, gule Ankerknapper, tog en lille, let Bøsse samt Jagttaske og øvrige Skyderedskaber ud af et Skab og forlod saaledes udrustet det gamle Hus.

Da han var kommen udenfor, rettede han, uden at betænke sig, sin Gang ned til en af Smaagaderne ved Fjorden, hvor der boede en Fisker, hvis Baad han jevnlig benyttede til sine Jagtture paa Fjorden. Denne Fisker, ved Navn Hans Kristian, boede i et lille, ret net Hus, omgivet af en venlig Have. Da Henrik kom til Indgangen af Haven, der var aflukket, raabte han med høi Røst: „Er Hans Kristian hjemme?" Da han intet Svar fik herpaa, gjentog han med forstærket Stemme og tilsidst med et Udtryk af Utaalmodighed og Vrede sit Spørgsmaal, — indtil et Vindue blev aabnet, og en smuk, men meget gammel Mand med et ærværdigt, graat Skjæg stak sit Hoved ud. Det var Hans Kristian, Baadejer og Fisker i Fjorden.

„Hvorfor svarede I ikke strax?" spurgte Henrik.

„Fordi jeg er syg, Hr. Henrik, som De kan see, og laa og sov, da De kom. Jeg har været syg den hele Dag — aa ja, har jeg saa."

„Kan jeg faae Baaden?"

„Ja — nei, ikke godt, Hr. Henrik. Amine skal ud med den og sætte Garn nu tilaften."

„Ja, saa gaaer jeg ud med hende, jeg skal paa Jagt, som I kan see."

„Ja—a, Hr. Henrik," indvendte Hans Kristian.

„Men Herregud, hvad er der nu ivejen?" brød Henrik

igjen ud med en vis Heftighed, „jeg giver naturligvis samme Betaling, som om jeg havde Baaden alene, og saa faaer I jo dog tillige Garnet besørget. Det synes mig, I maa kunne staae Jer ved den Handel."

„Aaja, Hr. Henrik! Aaja saamænd!"

„Hvor er Amine?" spurgte Henrik.

„Hun er nede ved Baaden for at tætte lidt paa den; den bliver gammel nu ligesom jeg selv, og tager mere og mere Vand ind."

Lidt efter tilføjede han:

„Ja, saa kan Hr. Henrik jo gaae ned til Fjorden, for nu er Amine vist ifærd med at gaae ud."

Da han kom derned, var Hans Kristians Medhjælper — eller saa at sige Enebestyrer af hans forøvrigt kun høist ubetydelige Bedrift — ifærd med at skyde den lille Baad ud i Vandet igjen efter endt Eftersyn.

Dens Beherskerinde, A m i n e, var ikke Datter af Hans Kristian, men af hans Søster, som havde været gift med en Kjøbmand i Aalborg; begge Forældrene døde, da Amine kun var tolv Aar gammel, efterat have givet hende en god Opdragelse, men uden iøvrigt at have kunnet sørge det mindste for hende. Da antog den gamle, godmodige Fisker sig hende som sit Barn, da hun ingen anden Støtte havde. Hun var nu lidt over fjorten Aar gammel, meget livlig og arbeidsom, dygtig til at roe og sætte Garn ud og i Besiddelse af en vis Selvfølelse, som var en Følge af hendes frie, ensomme og næsten selvstændige Tilværelse. Dertil var hun altid net og proper, forstandig og venlig — og med et levende Udtryk af alle disse gode Egenskaber i sit friske og solbrændte, men tillige ædle og fintformede Ansigt. Imellem hende og hendes jevnlige Passager, Henrik Grubbe, var der, som vi nu ville faa at see, et ejendommeligt Forhold.

„Goddag, Amine," sagde Henrik venligt, „jeg skal ud med Dig iaften; jeg kommer fra Din Fader."

„Ja det kan De gjerne, Hr. Henrik; men vi kan ikke roe paa Jagt, før vi har sat Garnet ud, og det vil tage henved en Timestid, tænker jeg!"

„Det kan der ikke være Tale om," sagde han med udbrydende Heftighed, „saa er det jo næsten mørkt, og hvorledes kan vi saa see at skyde? Du veed jo selv, at det netop nu er det bedste Jagtveir, man kan ønske sig! ... Hør blot, hvor Maagerne skrige, og se, hvor lavt de flyve derude over Vandet!"

„Ja, men jeg maa først have Garnet ud. Imidlertid kan jo Hr. Henrik skyde her langs med Fjorden eller læse, som De før har gjort."

Han svarede: „Kom ikke mere med den Snak, Amine! Gjør mig nu ikke vred. Du har jo dog selv kun Sorg deraf!"

Men da hun desuagtet ikke gjorde Mine til at ville opgive sin Beslutning, forandrede han pludselig Tonen og sagde venligt:

„Kom nu, lille Amine, og lad os være gode Venner. Jeg trænger ret til en Adspredelse idag. Du veed ikke, hvor sørgmodig jeg er. Kom, lad os derfor nu sætte Baaden istand og see til at komme afsted!"

„Ja, som jeg har sagt, vi sætte f ø r s t Garn og saa skyde vi" — gjentog hun.

„Nei," sagde han med lav Stemme og blegnende Kinder, „vi skyde f ø r s t og saa sætte vi Garn! ... Amine, tir mig ikke ... Kunde jeg maaske ikke tage Baaden fra Dig og seile ud alene! Hvad mon Du vilde gjøre mig? Og gav jeg Hans Kristian en Daler extra, mener jeg, at den Sag vilde være glemt, ikke sandt, Amine?"

„Jo, det kan jo være, Hr. Henrik; men j e g vilde ikke glemme det," sagde hun fast, men dog kæmpende med Graa-

den. Og da Henrik vedblev at betragte hende med et stolt og vredt Blik, tilføjede hun: „Saa ond vil De ikke være imod mig ... Husk paa, at hvad der for Dem er en Spøg og Tidsfordriv, det er min G j e r n i n g, som jeg har at udføre!"

Hvad enten det nu var disse Ord, der bleve fremsagte med en vis naturlig Ynde og Høihed, eller hendes Taarer, der nu brøde frem med Magt, som gjorde Indtryk paa Henrik, — saa slog han nu atter om, og idet han tog hendes Haand, sagde han med en Stemme, der var saa blid, at den havde noget uimodstaaeligt Tiltrækkende: „Græd ikke, lille Amine! Jeg har jo ikke ment noget af det Onde, jeg sagde ... Du skal have Din Villie ... Kom, lad os nu gaae ud! Vi sætte først Garn, saa skyde vi eller lade det rent være, hvis det bliver for mørkt! ... Nu, er Du saa fornøjet?"

„Ja, Hr. Henrik," sagde hun smilende, idet hun tørrede Øinene; „men vi skal nok faae Tid til at skyde alligevel." —

Derpaa satte de med forenede Kræfter den ikke meget tunge Baad i Vandet. Henrik tog Aarerne, og Amine satte sig i Bagstavnen med det sammenrullede Garn i sit Skjød. Da de kom ud, hvor det skulde nedsænkes, begyndte hun at lade det glide ud, hvilket hun udførte let og sikkert, uden at det en eneste Gang kom i Vilderede. Henrik sad og saae sig omkring med et utaalmodigt Blik, om ikke en eller anden Vandfugl skulde komme ham paa Skudvidde. Men da ingen saadan viste sig, faldt han efterhaanden hen i en sløv eller drømmende Tilstand, hvoraf dog Amine jevnlig udrev ham, da hun var fuld af Liv og omfattede med stor Interesse, saavel hvad der passerede i Latinskolen, som de af dens Disciple, hun kjendte. Omtrent efter en Times Forløb var Garnet bragt til Leje i Vandet, Mærkerne udsatte, og følgelig Amines „Gjerning" tilende, og de skulde jo nu til at begynde deres Jagt. Men hvad enten det nu var for mørkt, eller af andre Grunde, saa kom der dem slet ingen

Fugle nær den Aften, hvorfor Henrik foreslog at roe et godt Stykke Vei opad Fjorden hen under nogle høje Bakker, hvor han engang før havde været uden dog at have taget Kjending af Stedet. Amine tog da Aarerne, Henrik styrede, og saaledes seilede de en temmelig lang Tid, begge iagttagende en fuldkommen Taushed — Amine, fordi hun som et Barn var halvt bange for at seile paa ubekjendte Steder, Henrik, fordi han paany var henfalden i Drømmerier. Endelig blev dog Situationen hende for trykkende, og hun sagde, ikke uden en Smule Skjælven i Stemmen:

„Men hvor komme vi dog hen, Hr. Henrik? Her har jeg aldrig været før! Det er her, at Fjorden er saa ensom, dyb og skummel. Hjemme under Byen er der bedre; lad os nu see at komme hjem igjen!"

Henrik gjorde en utaalmodig Bevægelse, som man gjør, naar man pludselig forstyrres i dybe Tanker, og han saae vredt paa hende, der netop kunde skimte hans Ansigts forandrede Udtryk. Hun bøjede Hovedet og taug stille, og et Skær af Bedrøvelse eller Frygt gik over hendes Ansigt. Henrik havde reist sig, stirrede ud i Mørket og holdt af og til Haanden for Øret, som om han lyttede efter Noget; endelig sagde han:

„Saavidt jeg veed, maa vi nu være der; der er en lille Aa eller Strøm, som i Udløbet danner et Vandfald. Det forekom mig før, at jeg kunde høre Lyden deraf, men jeg er ikke vis paa det. Forsøg, om Du ikke kan høre Noget, Amine, naar vi holde op at roe og sidde ganske stille."

Efterat de en Tidlang havde lyttet, sagde hun: „Jo, det lyder rigtignok som Brusen af Vand, men skal vi nu ikke roe hjem? det er mørk Nat!"

„Mørk Nat, Du Nar!" svarede han, „Klokken er ni, saa veed jeg da, at det ikke er Nat. Da vi nu desuden ere saa nær ved Stedet, maatte vi være nogle Narre, hvis vi ikke

seilede derind. Det er saadan et besynderligt Sted, som Du selv vil give mig Ret i ... Ro nu igjen, vi maa strax være der!"

Det lod til, at Henrik aldeles intet Hensyn tog til hendes Ønske om at komme hjem, og underligt var det, at hun, som paa Landjorden og om Dagen formaaede at bevare saamegen Selvstændighed ligeoverfor ham, nu her og i Mørket opgav al Modstand. Det var, som hun her ganske følte sig i hans Magt, og i denne Erkjendelse, der maaske ikke egentlig var hende ubehagelig, bøjede hun sit Hoved, taug og adlød. Da de vare komne noget længere ind mod Landet, raabte han: „Nu ere vi der! Jeg hører Vandfaldet tydeligt. Ro nu forsigtigt, at vi ikke skal komme paa Grund!"

Strax efter løb Baaden ind i en lille Vig, i hvilken den omtalte Aa havde sit Udløb og Fald lidt længere inde. Henrik havde Ret i, at dette var et underligt Sted. Det havde ganske Udseende af et Bjergland. Overalt langs med Fjorden hævede sig temmelig høje Bakker næsten lodret iveiret, hvilke i Skumringen, formedelst de utydelige Omrids, toge sig ud som virkelige Bjerge, medens denne Illusion end mere forøgedes ved Aaen, der paa Grund af det stærke Fald, den havde fra Høiderne, rislede og skummede ikke uligt en virkelig Bjergelv. Og denne ensformige, klagende Lyd af det rindende Vand var det Eneste, der afbrød dette Steds næsten ængstelige Stilhed.

„Hvor her er ensomt og sørgeligt!" sagde Amine. „Dette Sted holder jeg ikke af, Henrik. Og hør, hvor forunderligt Vandet lyder ... som om der var Nogen, der græd!"

Henrik sagde: „Her agter jeg at blive længe — maaske hele Aftenen. Saavidt jeg kan skjønne, vil dette Sted vist blive mit Yndlingssted. Her kan man dog have ligesom en vis Fornemmelse af Ensomhed ... Du maa derfor ogsaa helst gaae hjem, Amine, hvis Du ikke synes om at være

her; saa skal jeg nok roe Baaden hjem alene. Eller Du vil maaske helst have Baaden? Det kan Du ogsaa, saa vil jeg gaae."

Hvis han kunde have seet hendes Ansigt, da han kom med dette Forslag, vilde han have bemærket det samme ængstelige eller utilfredse Udtryk deri som før, da de roede. Hun svarede: „Ja, saa vil jeg gaae, Hr. Henrik, naar De vil sørge for Baaden."

Derpaa reiste hun sig hurtigt fra sin Plads, steg op paa Sædet og sprang iland. Neppe var hun borte, før Henrik lagde sig ned i Bunden af Baaden, aldeles opfyldt af Stedets Ensomhed og Ro, idet han gav sig til at tænke paa eller drømme om sit Hjem oppe i Vendsyssel, og som han saaledes laa udstrakt, hvilende paa Siden, med Armen under Hovedet og med lukkede Øine, medens et Træk af barnlig Længsel laa over den rene, blide Pande og de halvt aabnede Læber, lignede han aldeles et sovende Barn. Da han havde ligget saaledes en Tidlang saa stille som en Død, reiste han sig halvt op og lyttede skarpt med Haanden for Øret, idet han mumlede:

„Det var rigtigt, som Amine sagde, at dette Vandfald lignede en Grædendes Stemme ... men kan denne Lyd ogsaa virkelig komme fra Faldet?"

Han lyttede atter med tilbageholdt Aandedræt. Derpaa reiste han sig helt op, sprang ud af Baaden og begyndte at gaae langsmed Aaen opad Bakken. Da han havde gaaet en Snes Skridt, bemærkede han noget Sort, som sad eller laa ved Aaen, og han spurgte med sagte Røst: „Er her Nogen?"

„Ja, Hr. Henrik," svarede Amines Stemme, „det er mig! Vær ikke vred, fordi jeg ikke er gaaet. Det var saa mørkt, og saa turde jeg ikke gaae alene her, hvor jeg aldrig har været før om Dagen ... og jeg turde heller ikke —" Her standsede hun grædende.

„Hvad turde Du ikke?" spurgte han, „hvorfor kom Du ikke hen til mig, da Du ikke turde gaae hjem?"

„De havde jo sendt mig bort og ønskede at være alene, derfor turde jeg ikke forstyrre Dem; men jeg vovede heller ikke at gaae længere bort; derfor satte jeg mig i Nærheden."

„Men hvorfor græd Du, Amine?" spurgte han da med den blide Stemme, der var ham ejendommelig, naar han var bevæget; „jeg troede længe, det var Vandfaldet, men saa blev det mig klart, at det virkelig var et Menneske, der græd ... jeg kjender Din Stemme, naar Du græder; jeg har før faaet Dig til at græde!"

„Nei!" — svarede hun næsten heftigt — „det var ikke Dem, der fik mig til at græde; jeg græd kun, fordi jeg var bange ... Men nu vil jeg gaae, nu troer jeg nok, jeg tør."

„Nei, bliv nu, Amine. Lad os sætte os her ved Aaen og høre lidt endnu paa dens Brusen! Saa seile vi hjem sammen, og saa skal Du ikke mere være bange!"

„Ja, men De vil dog helst være alene —" indvendte hun, kæmpende med Graaden.

„Nei, nu ikke mere" — svarede han blidt — „jeg laa jo længe nok i Baaden og tænkte paa mit Hjem. Det kan jeg have godt af i lang Tid. Men det var Uret af mig at lade Dig gaae alene i denne skumle Aften."

Imidlertid havde de sat sig ved hinandens Side ved den lille Strøm, og de sade saaledes en Tidlang uden at tale. Da brød Henrik først Tausheden og sagde:

„Jeg kan ellers ikke forstaae, hvorledes Du kan være bange her, Amine. Du er jo h e r hjemme. Denne Fjord og disse Bakker heromkring, de høre jo til Dit Barndomshjem, og dem synes jeg, Du maa elske ligesaa høit, som jeg elsker mit Hjem. Og hvorledes kan Du saa være bange og græde? det forstaaer jeg ikke. Saameget er vist, at oppe hos os, der er ganske anderledes ensomme Steder end dette, og

var vi d e r nu, skulde Du see, at jeg ikke græd. Nei, jeg vilde lee, — ja lee og synge ... og dog maaske græde alligevel."

Da hun Intet svarede hertil, henfaldt han atter i Taushed eller Drømmeri, og det syntes næsten, at han igjen havde forglemt hendes Tilstedeværelse; thi da han efter nogen Tids Forløb gjorde en Bevægelse og derved kom til at berøre hende, sagde han med en af sine bratte Overgange og næsten koldt:

„Naa det er jo sandt! Du er her!"

„Ja, Hr. Henrik," sagde hun bønligt; „De sagde jo selv, at jeg skulde blive her og seile hjem med Dem."

Og da han nu tog hende ved Haanden for at lede hende ned til Baaden, sagde hun blidt:

„Hr. Henrik Grubbe! jeg har godt forstaaet, hvad De sagde. De længes efter Deres Hjem. Det er derfor, De er saa urolig og sørgmodig ... Kunde det ikke fornøje Dem at tale noget mere om Deres Hjem? Jeg er jo vel kun simpel og ringe, men jeg kan dog godt forstaae Dem, Henrik Grubbe ... og mig vilde det fornøje saameget!"

Hun sagde disse Ord med en hende ejendommelig Ynde, og han var ikke ufølsom derfor. Vel slap han hendes Haand som i Forundring eller Vrede over en saadan Fortrolighed og gik alene forud ned til Baaden, men da han var kommen derned, blev han dog staaende stille ved den, som om han ventede paa hende, og hun, som var fast bestemt paa at ville benytte den hende givne Tilladelse til at seile hjem med ham, fulgte ham langsomt. Da hun var kommen ned til Baaden, stillede hun sig ved Siden af den ligeoverfor Henrik. Saaledes stode de en Tidlang. Det var da saa mørkt, at de ikke kunde see hinanden. Da sagde han:

„Saa Du troer, Du kan forstaae mig ... og hvad jeg siger og tænker paa?"

„Ja," svarede hun.

Da satte han sig paa Kanten af Baaden og begyndte at tale om sit Hjem. Hans Stemme havde i Førstningen noget Koldt og Skærende, men antog efterhaanden hans Stemnings Udtryk og var snart heftig og lidenskabelig og snart klagende som Vandfaldets, paa hvis Enemærker de opholdt sig:

„Mit Hjem ligger oppe i Vendsyssel. Det er en Gaard, som hedder Søviggaard. Den er stor. Der er meget Gods under den. Det er et Stamgods. Jeg er Stamherren. Der er ikke andre Børn end jeg. Min Fader lever endnu. Men min Moder er død for mange Aar siden! ... Og jeg kan ikke huske hende! ... Nei, nei, Amine! tro ikke, hvad jeg nu sagde! ... Det er ikke sandt! det er ikke sandt! Men saaledes hedder det sig, eller skal det hedde sig ... Nei, min Moder er ikke død, og jeg kan godt huske hende — o ja saa levende, ihvorvel de enkelte Træk i hendes Ansigt ikke mere altid staae saa tydelige for mig, da det er saa længe, længe siden, at jeg saae hende! ... For hun er ... reist bort fra os, Amine ... kommen bort fra mit Hjem, saaledes at hun aldrig kan komme tilbage til os igjen! ... Kan Du ikke nok forstaae det, Amine? — Hun var ikke god mod Fader og gjorde Uret imod ham, det veed jeg meget godt, men mig var hun saa god imod, og derfor kan jeg ikke lade være at holde af hende og at tænke paa hende, skjøndt jeg ikke maa hverken for Fader eller Præsten ... Hun var saa deilig, hun var saa rask, saa stor, saa fri! ... Hun red den skummende Hest og skød den vildene Hjort i Skov! ... og mig havde hun hos sig paa Hesten ... Hun vidste at ramme Ørnen med en eneste Kugle, og hun, Amine, troer Du, hun lod sig nøje med at skyde de usle Maager, som vi her? — Nei, naar de hvide Svaner trak ind fra Havet, da gik jeg ved hendes Side i de stille Aftener ved det store Hav, og

jeg saae de stolte Fugle segne med udbredte Vinger for hendes Fod! ... Og derfor er jeg ogsaa selv en stor Jæger, Amine ... som Du skulde faae at see, hvis h e r var noget Ordentligt at skyde efter."

Lidt efter tilføjede han med sagte Røst, der bævede af undertrykt Bevægelse:

„Men naar jeg bliver stor og bliver Student, Amine, da vil jeg drage ud i den vide Verden og ikke hvile, ikke hvile, før jeg har fundet hende! og naar jeg da seer hende igjen — maaske fattig, ensom, syg og ringe, da vil jeg kaste mig til hendes Bryst og fortælle hende, hvorledes jeg har tænkt paa hende og længtes efter hende i alle de lange Aar, og græde! græde! — græde af Salighed, af Smerte og dø med hende! ...

— Jeg husker hende og Solen fra samme Tid. Jeg mindes saa klart en tidlig Morgen, hun stod med mig paa Armen, da en Klarhed begyndte at udbrede sig over Engene og Træerne ved Aaen. Hun viste med Haanden ud imod Glandsen, og jeg stirrede ind deri, indtil jeg maatte vende Øinene bort derfra, og jeg saae blændet og forundret paa hende. Da lyste hendes Ansigt i de samme Straalers Glands, men blegere, saa jeg kunde taale at see paa det. Derfor mindes jeg Solen og hende fra samme Stund."

Efter nogle Øjeblikkes Taushed fortsatte han med større Rolighed:

„Men da min Moder saaledes kom bort fra os, da blev min Fader ligesom knækket eller brudt, og derfor er han, jeg selv og hele vort Hus saa stille, og derfor kommer der aldrig fremmede Mennesker til os ... Desuden hørte jeg engang af gamle Pastor Roed, som er vor Præst, og som vi Alle holde saameget af, at der hviler noget Mørkt over Mændene af vor Slægt, at flere af dem have haft en usædvanlig Karakter og et farligt Sind, at de kun have følt sig lyk-

kelige, naar de levede i urolige Tider, hvor de kunde gribe ind i Forholdene og optræde som Ledere for Bevægelsen, og de have da udviist stor Kraft og opnaaet en høi Alder. Men ellers ere de som oftest døde unge uden at have kunnet føle sig ret tilpas i Livet og undertiden paa en voldsom Maade. Men skjøndt vort Hus er saa ensomt og sørgeligt stille, og skjøndt min Moder, som jeg elskede højest, ikke er hos os mere, saa har jeg dog mit Hjem saa kjært, saa kjært, Amine, og jeg har levet saa lykkelig der i al min Barndomstid. I Præstegaarden, hvor jeg havde mit Hjem ligesaavel som paa Gaarden, har den gamle Præst læst med mig, ligetil jeg kom i Skolen. Hvor jeg dog længes efter ham, Amine! ... Han er saa gammel, saa gammel og dog saa lystig og munter, og han har paa een Gang været en Fader for mig og min bedste Legekammerat, ligefra jeg var ganske lille. Og saa gik jeg paa Jagt med Hans Skytte, vor første Jæger. Han er ligesom Fader en stille Mand, stor og alvorlig, og han holder saameget af mig. Sommetider, men det var dog kun sjeldent, var ogsaa Fader med os. Da var Hans Skytte især alvorlig, og der kom ikke et Smil paa hans Ansigt. Vi gik da gjerne ud til en Sø i Nærheden af Gaarden; naar det blæser noget, gaaer der høje, skumkrandsede Bølger i den med en Brænding, der lyder som Havet. Mørke Taager ruge som oftest over dens Midte, saa den modsatte Bred ikke kan sees. Da seer den ud som et Hav .... Naar vi saa vare komne ud til den, lagde vi os ned mellem de store Stene paa Bredden og stirrede med Bøssen ved Kinden udover Vandet ... saa kom Ænderne svømmende — Skuddene faldt — og den store Vandhund gjøede af Glæde, fordi den skulde ud. Og saa blev det igjen saa stille, saa stille! ... Til andre Tider satte vi os paa Stenene eller gik langs med Bredden, naar det var Vinter. Stundom kunde vi da sidde flere Timer itræk i den dybeste Taushed ved det øde Vand, for

naar ingen af dem talte, saa talte jeg heller ikke. Men jeg kjedede mig aldrig, naar jeg saadan sad og taug stille. Nei, nei! da var jeg netop allerlykkeligst. Det hørte med til vor Natur, at vi vare saaledes, eller maaske til Omgivelserne — jeg veed det ikke! ... Og desuden er der Saameget at lægge Mærke til, saamange sære Lyd og Stemmer i Naturen, som man kun kan høre i den dybeste Ro ...

Men især følte jeg mig forunderlig stille og tilfreds i mit Sind i den allersidste Tid, før jeg kom hertil. Jeg gik som i en Drømmetilstand, som i Paradisets Have, jeg følte mig ligesom beslægtet med hele Naturen, og jeg stjal mig bort for i halve Dage at sidde og lytte til dens Stemmer. Jeg talte engang til min Fader om denne forunderlige Tilstand og fortalte ham, hvor lykkelig jeg var tilmode. Han stirrede paa mig, og jeg troede ikke, han havde forstaaet, hvad jeg sagde. Endelig begyndte han at tale ligesom idrømme, og han sagde disse dunkle Ord, som jeg vel ikke forstod, men som jeg alligevel husker ordret, som de faldt fra hans Læber: „„Adskillige Mennesker af et dybt, men tillige voldsomt og lidenskabeligt Sind, hvem derfor store Lidelser ere forbeholdte i Livet, have paa Overgangen fra den barnlige til den voxne Alder en Periode, hvori Tilværelsen forekommer dem at være tilsløret af noget Dunkelt eller Drømmeagtigt — en stille Tid, hvori deres Sjæle, paa Grund af det Svævende og Ubestemte, hvorigjennem Indtrykkene af det Udvortes kommer til dem, nyde en Slags forklaret, drømmende Ro, — en Tilstand, hvori deres Sjæle i Forhold til det Ydre ligge i Dvale, fordi de ligesom ere vendte tilbage til deres Ophav og endnu engang dvæle ved Livskilderne for at samle Kræfter til at bære Livet. Vi ere af dem.“ “ — —

Men af denne Drømmetilstand blev jeg voldsomt vækket. Engang da Hans Skytte, den store Vandhund og jeg sade ved Søen, kom Fader til os. Synet af ham var os Alle usædvan-

ligt. Hans Skytte reiste sig hurtigt og stod saa stiv som en Støtte, og selv Hunden stirrede forbauset og som i Frygt paa ham. Fader saae mere mørk ud end sædvanlig, og jeg følte en krybende Fornemmelse af Angst. Da sagde han, at det var hans Bestemmelse, at jeg skulde dimitteres her fra Aalborg Skole og i den Tid, jeg gik her i Skole, slet ikke komme hjem uden blot i nogle Uger for at blive konfirmeret af vor egen Præst ... det skal jeg til næste Aar ... Han sagde saaledes: „„Det er min Pligt at sende Dig fra os, medens Dit Sind forhaabentligt endnu er saa bøjeligt, at Du kan vænnes til at leve under saadanne Forhold som dem, hvorunder andre unge Mennesker leve. Det var — som Du veed — Bestemmelsen, at Præsten skulde have dimitteret Dig, men efterat vi have raadslaaet med hinanden, ere vi blevne enige om, at Du maa lære at bevæge Dig i en snevrere Kreds, inden en videre aabner sig for Dig. Dit Sind trænger til at bøjes, Din Villie til at knækkes under en fremmed Indflydelse, som Du maa respektere. Imorgen paa denne Tid er Du paa Vejen til Aalborg.“ “

Jeg vidste, at det, paa Grund af hans Svaghed kostede ham overordentlig Anstrengelse at tale saa klart og afgjort, og da han havde endt sin Tale, saae jeg, at Taarerne løb ned ad hans Kinder. Da græd ogsaa baade Hans Skytte og jeg selv. Og da Fader saae det, tilføjede han: „„Bliv Du kun nu hernede ved Din Sø med Din Ven Johannes og glæd Dig endnu idag ved Synet af de Steder, som jeg veed, Du elsker saa høit!“ “ —

Derpaa forlod han os.

Saa var det, at jeg kom hertil, hvor jeg nu har været saa længe, og hvor jeg i al den Tid ikke har set nogen af dem derhjemme ... hvor jeg har været saa urolig og heftig ... og hvor jeg har længtes saa meget, saa meget!“

Her taug han. Det var, som han alene var bleven holdt

oppe ved de Erindringer, hvoraf han var greben; thi da han slap denne Tankegang, faldt han sammen, hans Hoved sank ned paa Brystet, og hans Arme faldt ned som livløse. Endelig brød hans unge Tilhørerinde Tausheden og sagde næsten hviskende:

„Jeg siger nu Hr. Henrik saamange Tak for den Godhed at tale saadan til mig! ... Jeg skal aldrig glemme denne Aften og hvad De har fortalt mig om Dem selv og Deres Hjem. Jeg skal aldrig være Dem imod mere i nogen Ting ... jeg vil aldrig forlange først at sætte Garn, naar De vil ud at skyde, og min Baad skal være til Deres Tjeneste, naarsomhelst De har Lyst!"

Det lod dog ikke til, at alle disse gunstige Indrømmelser gjorde noget synderligt Indtryk paa ham, eller maaske hørte han dem slet ikke; thi han blev siddende i sin sammenfaldne Stilling, og han svarede hende ikke. Endelig vovede hun efter nogen Tids Forløb igjen at tale til ham, idet hun sagte berørte hans Arm og sagde:

„Skal vi nu ikke seile hjem, Hr. Henrik?"

Hvorpaa han foer op som af Drømme og sagde med Heftighed: „Jo, jo! lad os nu komme afsted, det er vistnok sildigt, og jeg har endnu ikke faaet læst alle mine Lektier!"

Derpaa skøde de med forenede Kræfter Baaden ud i Vandet. Amine tog Plads paa den bageste Tofte for at overtage Styrmandens Funktion. Henrik greb Aarerne, og strax efter løde hurtige Aareslag henover det blikstille Vand.

To Aar ere hengaaede. En meget tidlig Morgen noget over Midten af September var en usædvanlig Mængde Mennesker samlet paa Skibsbroen i A a l b o r g, hvor et Dampskib laa ifærd med at afgaae til Kjøbenhavn. Grunden til, at der

denne Morgen var flere Mennesker i Bevægelse ved denne Leilighed, end der ellers plejede, og at der var ligesom noget Festligt udbredt over det Hele, var den, at dette Aars Dimittender fra Latinskolen skulde afgaae med dette Dampskib til Hovedstaden. De unge Mennesker — syv til otte i Tallet — alle med Pibe i Munden og med en velstoppet Tobakspung hængende paa Brystet, færdedes med stor Uro rundtomkring. Alle vilde trykke deres Hænder endnu engang, og den hjerteligste Glæde stod malet i deres rødmussede, straalende Ansigter og i hver af deres Bevægelser. — Noget afsides fra Tummelen og Larmen ved Bolværket stod en Gruppe af fire Personer i Taushed hos hverandre: en høi og gammel, men øjensynlig endnu rask og kraftig Mand — i hvis barnligmilde og fromme Ansigt en mærkværdig, næsten forklaret Opløftelse stod at læse — med et ungt Pigebarn paa Overgangen mellem Barn og Jomfru ved sin Side. Og et Skridt eller to fjernere fra disse, men dog saaledes, at man kunde see, at de Alle hørte sammen, stod en yngre, men allerede krumbøjet Mand med usikkert Blik og med et sløvt og tungsindigt Udtryk i sit Ansigt, og en høi, fintbygget Yngling med deilige, mørkeblaa Øine og gult, krøllet Haar. Ogsaa denne sidstnævnte unge Mand var forsynet med Tobakspung og Pibe, og man kunde næsten alene deraf slutte, at ogsaa han var Dimittend, skjøndt hans Adfærd ved denne Leilighed var saa forskjellig fra hans Kammeraters; men hertil var Grunden den, at den krumbøjede Mand, hos hvem han stod, var hans Fader, og at denne ikke yndede Larmen og Glædesyttringerne omkring sig. Først da Skibsklokken ringede sidste Gang, skiltes disse To efter en hjertelig Omfavnelse fra hinanden, hvorpaa den Unge tog en ligesaa kjærlig Afsked med den gamle Mand og den unge Pige, og han havde allerede fjernet sig nogle Skridt henimod

Skibet, da Faderen atter kaldte ham til sig, bøjede sin Mund tæt til hans Øre og hviskede:

„Glem ikke, hvad Du har lovet mig — vogt Dig for H e n d e!"

Et Udtryk af Mismod eller Kjedsommelighed udbredte sig ved disse Ord over Ynglingens Ansigt; men han svarede Intet, vinkede blot med Haanden og sprang derpaa ombord paa Skibet, da det nu var den alleryderste Tid. Strax da han var ankommen d e r, skyndte han sig hen til sine Kammerater, som havde indtaget en Plads paa Dækket i Agterenden af Skibet, og samtidigt med at Hjulene begyndte at gjøre deres første, langsomme Bevægelser, tonede en Sang fra deres ungdommelige Læber, jublende som Lærkens, naar den stiger i Veiret ved Solens Opgang. Det var deres Afskedssang til den venlige By, hvor de havde tilbragt deres glade Barndomsaar. Sangen lød smukt og harmonisk i den tidlige, stille Morgenstund, og mangen fattig Arbeidsmand og Lastdrager, der her trællede for Føden, rettede uvilkaarlig sin bøjede Ryg og saae ud efter det afseilende Skib. Den gulhaarede Rus var den, som havde forfattet Sangen og indøvet den med sine Kammerater, og han nød paa Grund heraf som ogsaa formedelst andre gode Egenskaber størst Anseelse iblandt dem. De unge Mennesker vedbleve en Tidlang efter Reisens Begyndelse at holde sig sammen og at afsynge forskjellige andre Sange; men da Solen var kommen noget op paa Himlen, og en let Østenvind begyndte at sætte Liv i Morgentaagen, der nu i fantastiske Skikkelser kom bølgende imod dem langsmed begge Fjordbredder, — da forlod den Gulhaarede dem og begav sig hen i Forenden af Skibet, hvor han satte sig op at ride paa Bougspryddet. Han tog sin Kasket af som for at køle sit Hoved i den friske Vind, og som han sad d e r med sit Ansigt vendt mod den opgaaende Sol, der omgav hans hele Skikkelse med sin gyldne Glands,

medens Vinden sagte bevægede hans rige, fyldige Lokker, var han vistnok den værdigste Gjenstand ombord, som den unge Sol kunde forherlige med sine første Straaler. Han var i en Alder af atten Aar, men havde dog endnu mere af Barnet end af den fuldt udviklede Yngling. Hans Ansigt var ikke saa friskt som hans Kammeraters og havde ikke deres Udtryk af straalende Glæde over Frihedens Erhvervelse og Skoletugtens Ophør; dog var der ogsaa en Glæde at see i h a n s Ansigt, men den var af et mere aandigt Præg, eller den var som tilsløret eller behersket af et usigelig mildt og drømmende Vemod, der hvilede over hans skjønne Pande, de mørkeblaa Øine og de stærkt hvælvede, mørke Øjenbryn. Og dog — ved Siden af dette Udtryk af Blidhed og romantisk Drømmeri, der var det aldeles Fremherskende i hans Ansigt, kunde der dog ogsaa stundom komme noget Andet tilsyne deri, men langt svagere udviklet, ja næsten kun skyggeagtigt antydet. Der var — især i Trækkene om hans Mund — Noget, der vel ikke var sandseligt, ei heller lurende og endnu mindre falskt eller troløst, men dog Noget, der maaske kunde henlede Tanken paa disse Egenskaber, Noget, der var istand til at vække den Forestilling, at der muligvis engang kunde være tilføjet denne ædle og kjærlighedsfulde Natur en overordenlig Lidelse, et smerteligt Saar, hvorved det Reneste og Bedste i ham var blevet forarget, og som de lægende Magter i hans Aand ikke havde formaaet ganske at helbrede.

Det var et af de Fysiognomier, som kunne indgive den kjærlige Betragter en vis Frygt paa Grund af de Modsætninger, de synes at indeholde — et Ansigt, der mere end de fleste andre kunde vække Forestillingen om, at der var ligesom to Verdener, der kæmpede om det, at det ikke endnu indeholdt nogen sikker Tilkjendegivelse af, hvilken det skulde komme til at tilhøre, og at dette vistnok for en stor

Del maatte være afhængigt af, hvad for ydre og indre Livsforhold der i den nærmeste Fremtid vilde blive ham til Del.

Det var Henrik Grubbe.

Mangeslags Følelser og Tanker bevægede sig i hans ungdommelige Sind, da han sad d e r paa Bougspryddet i den gyldne Morgen. De dvælede ved Hjemmet, det ensomme, alvorlige Hjem, hvor den mørke Fader færdedes aandssvag og folkesky, men i Hjertet dog altid god og kjærlig mod ham. Han tænkte paa den store, herlige Gaard, hvor han i Frihed og Ensomhed havde voxet sig fager, og hvortil han hver Ferie fuld af Glæde og Længsel var vendt tilbage, (thi Forbudet mod at komme hjem i Ferierne var allerede efter det første Halvaar i Skolen bleven ophævet); han tænkte paa den stille, skyggefulde Aa og paa alle de Seileture, han havde foretaget paa den, ja, blandt disse hjemlige Erindringer trængte sig endogsaa herved Billedet af en ung Pige frem for hans Fantasi og fyldte hans Sind med Kjærlighed, — Billedet af hende, der stod ved den gamle Mands Side paa Bolværket i Afskedsstunden, — og hans Sjæl dvælede i nogle Øjeblikke i vemodig Erindring om det Altsammen. Men — saa vendte hans Tanke sig næsten mod hans Villie mod det Kommende, det Fjerne, den ham ubekjendte Verden, den han nu stundede imøde, den der svævede for hans Fantasi, indhyllet i et ubeskrivelig yndigt, dæmrende Rosenskær, og, — skjøndt det ikke var ham selv klart, maaske fordi han paa Grund af det faderlige Forbud ikke ret vovede at hengive sig dertil, — dette fortryllende Rosenskær, hvori han saae Fremtiden, skyldtes ikke mindst den Bevidsthed hos ham, at han nærmede sig til det Sted, hvor hans Moder boede, — hvad han nu ikke længer var holdt i Uvidenhed om, — hans vildfarne, syndefulde Moder, han vidste det vel, hun, som havde gjort hans Fader ulykkelig, og hvis Synd stod som det mørkeste Billede for hans egen barnlige Erindring, men

dog altid hans Moder, hans elskede Moder. Og nu, da han snart skulde betræde det Sted, hvor hun levede, nu kunde han kun huske den ubegribelige, usigelig søde og trygge Kjærlighed, han havde følt for hende. Nu mindedes han kun den ranke, ungdommelige, henrivende Skikkelse, der som en straalende Fee snart paa den hurtige Hest og snart tilfods og tilsøs — men næsten altid med ham ved sin Side — havde færdedes i hans Barndoms Egne! Og disse Syner, de mest henrykkende, hans barnlige Øje havde skuet, dem havde han aldrig kunnet glemme! De vare i hans inderste Sjæl voxede sammen med det Ædleste og Kjærligste i ham, og der stode de endnu i al deres straalende Friskhed. Ja, trods hans Viden om, hvad hun havde forbrudt, trods Alt, hvad han selv havde lidt derved, og trods hans Faders ovennævnte Forbud, saa forholdt det sig desuagtet ikke anderledes med dette trofaste, sønlige Hjerte, end at han — Saameget hans ungdommelige Fantasi end formaaede at forestille sig af Salighed, af Henrykkelse — dog ansaae det for det mest Vidunderlige og Eventyrlige, Fremtiden kunde lade ham opleve, hvis han engang igjen, — blot een Gang! — turde lægge sine Arme om hendes Hals og blande sine Taarer med hendes!

Med disse Tanker betraadte Henrik Grubbe Kjøbenhavns Toldbod den følgende, mørke Morgenstund. — I de første Maaneder efter hans Ankomst til Hovedstaden optoges han næsten ganske af sin Examen, Studenterlivet og de mange Selskabskredse, han paa Grund af sin Ungdom, Skjønhed og Rigdom strax kom ind i. I disse Kredse var han som et Særsyn, der udøvede en betagende, ja næsten fortryllende Magt over beslægtede eller blot modtagelige Naturer: som Den, hvis hele Personlighed bar Præget saavel af det indre, drømmende Liv, han levede, som af hans rige Naturs Friskhed og Oprindelighed, var han paa een Gang som et Aandepust

fra en gaadefuld, romantisk Verden og som en frisk Luftning fra Heden, Skoven og den aabne Strand — naar han saadan kom og stod i en kjøbenhavnsk Grosserers eller Etatsraads Selskabssal. Men naar han saaledes besøgte et Hus første Gang eller traadte ind i et større Selskab, da slog hans Hjerte stærkt ved Tanken om, at hans Moder maaske kunde være der, og han skulde da nok kunne kjende hende, ja, ved første Blik! — Men iøvrigt havde han — som sagt — endnu Intet foretaget for at komme til at gjensee hende. Dels var det faderlige Forbud derimod endnu tilstede i al sin Friskhed, og dels forholdt han sig i sin Tanke saaledes til hende som al sand og dyb Kjærlighed forholder sig til sin Gjenstand: jomfruelig-forventningsfuld og som med en vis Frygt for det Øjeblik, da Virkeligheden skulde give det Tænkte og Anede sin Stadfæstelse. Det var ham saaledes i disse første Maaneder Nok at vide, at hun var ham nær, at han kunde møde hende paa Gaden, og at hun kunde træde ind i hans Værelse, hvad Øjeblik det skulde være — ja denne romantiske Uvished var ham saa kjær og fyldte ham med en saadan henrykkende Følelse, at han ikke engang endnu havde brudt sig om at faae at vide, hvor hun boede. Ja, det havde vistnok været ham ligefrem behageligt, at han vidste saa overmaade Lidt om hendes senere Liv — desto friere havde hans Fantasi kunnet bemægtige sig hende og fremstille hende i det Lys, som hans Hjerte mest ønskede. Og Dette — i Virkeligheden det Eneste, han vidste desangaaende, — det var, at hun, efter at være bleven lovformelig skilt fra hans Fader, var bleven gift med h a m, med hvem hun seilede paa Aaen i den mørke Aften, og med hvem hun i den paafølgende Nat dandsede den dæmoniske Dands — Baron og Godsejer A l e x a n d e r K r a b b e, hendes Slægtning og Fætter. Men til fornøden Oplysning af det Foregaaende og Efterfølgende fremsættes her nærmere Antyd-

ninger. Den usædvanlige Maade, hvorpaa Bekjendtskabet mellem Eiler Grubbe og Ida Krabbe var opstaaet, udøvede en fristende eller bedaarende Magt over dem begge ifølge hver enkelts særegne Sindsbeskaffenhed, hvoraf den pludselige Forlovelse og det hurtige Ægteskab fulgte. Begge vare de Mennesker af det ikke sædvanlige Slags, om end af meget forskjellig Aand. H a n var — som alt anført — paa det Tidspunkt, da han lærte hende at kjende, allerede uden Følelse af Ungdom og Livskraft, idet hans medfødte Tungsind og Hang til sygeligt Grubleri havde svækket hans Kraft i en tidlig Alder; men bagved dette laa en blid og øm Natur med Evne til at føle megen Kjærlighed, og han vilde maaske have kunnet opnaae Harmoni med sig selv og med Tilværelsen, hvis det var blevet ham forundt at see en sand og stor og opoffrende menneskelig Kjærlighed og selv at blive Gjenstand for en saadan. — H u n derimod var fuld af Ungdom, Fyrighed, Livskraft og opvoxet for en stor Del i den frie Natur, som hun elskede med virkelig, instinktmæssig Kjærlighed — som i taknemmelig Følelse af, hvor gavmild den havde været mod hende selv, Naturens deilige Datter. Mennesker derimod elskede hun som den, der var varm af Blod, men ikke af Hjerte, paa en vis undinekold Maade, — ret, som om hun selv kun havde været en henrivende skjøn Naturaand, berøvet den menneskelige Aands Dybde, Varme og Længsel. Hun var en mægtig Natur, fuld af jordisk Ild og Kraft og — da denne Følelse af Naturkraft ikke hos hende formildedes af en jomfruelig Aands Finhed og sædelige Alvor — tillige en dæmonisk Natur, der maatte træde frem som saadan paa flere Punkter i hendes Liv. Da hendes Aand var uden anden Kjærlighedslængsel end den, som hendes Sandser kunde vække hos hende, maatte det Dæmoniske vistnok især komme frem i hendes Elskovsfølelse, navnlig naar dennes Gjenstand ikke i Naturkraft, Freidighed eller Livsglæde

var hende selv overlegen. Og hendes Mand kunde jo, ifølge det Foregaaende, ikke ret vel være hende lig, endsige overlegen, heri. Den paany opblussende Ungdomsfølelse, som Synet af den skjønne Dianaskikkelse i saadanne Omgivelser, der især maatte tiltale et Sind som hans, havde opvakt hos ham — den kunde ikke holde sig; og hans blide, men svage Aand, der trængte til en øm, for de fineste Rørelser og Længsler sympathetisk Natur, trak sig — saa at sige strax efter Ægteskabet — sky og frygtsom ind i sig selv ligeoverfor hende. — Dengang deres eneste Søn blev født allerede i deres Ægteskabs første Aar, havde denne Begivenhed vistnok den samme Virkning i dette Ægteskab som i de fleste lignende: den blev et nyt Forbindelsesled imellem dem og havde en heldig og blivende Indflydelse især deleshed paa Grubbe, med hvis Natur en saadan Følelse som den, han nu kom til at nære for Sønnen, maaske var mere overensstemmende end Elskovens. Men ogsaa Moderen havde elsket sin Søn af Hjertet — saalænge hun daglig havde ham for Øje, og det var intet Selvbedrag, naar Henrik Grubbe havde bevaret en saa henrivende Erindring derom. Dog — vel vakte Sønnen hendes Hjerte til Liv og Bevægelse, saa at hun følte for ham, hvad hun endnu ikke havde følt for nogen anden menneskelig Skabning, ligesom ogsaa noget af denne Følelse paany gik over paa Barnets Fader; men denne — dog væsentlig kun gjennem Moderhjertet vakte — Kjærlighed til hendes Mand, den var dog ikke istand til ganske at betvinge denne overvældende Kvindenatur eller for stedse at bringe den til Ro. Det kunde da, ifølge de givne Forudsætninger, ikke ret vel være andet, end at en Uro eller Irritabilitet, der i Tidernes Løb steg til en Følelse af Savn hos hende, til en Følelse af, at Noget i hendes Natur ikke kom til sin Ret eller blev mættet, maatte opstaae hos hende, — en Sindstilstand, paa Grund af hvilken hun maatte være særlig udsat for at

falde, saasnart en i denne Henseende tilstrækkelig kraftig Fristelse frembød sig for hende. Og d e n n e var da — som alt antydet, — at hendes Fætter, den med hende selv jevnaldrende, altid lystige og i høi Grad mandigskjønne Baron Krabbe, som hun kun havde seet nogle faa Gange i sin Barndom, kom hjem fra et mangeaarigt Ophold i Udlandet og aflagde sin Kusine et Besøg paa det skjønne Søviggaard. Hun var dengang neppe endnu fyldt syv og tyve Aar, hendes Mand var fyrretyve og hendes Søn ni Aar gammel. Krabbe kom til Søviggaard tidlig paa Foraaret og opholdt sig d e r uafbrudt til hen i August samme Aar, da Katastrofen skete.

Denne Mand var ikke blot hendes kjødelige Slægtning, men ogsaa hendes nære Frænde i Henseende til Aand og oprindelig Natur — dog med den Forskjel, at han var en i det Hele, uagtet en stor medfødt Godmodighed, allerede fordærvet Mand, hvis leflende Omgang og slibrige Tale, ja hvis blotte Nærværelse allerede strax fra deres Bekjendtskabs Fornyelse begyndte at fremkalde de endnu kun slumrende uædle Instinkter hos hende. Ikkedestomindre var det dog en stærk Kjærlighed, som han strax kom til at føle for den skjønne, ham i Aand og Natur saa beslægtede Kvinde; han medbragte i Virkeligheden al den Varme, hvoraf han var i Besiddelse, i Forholdet, og det var fremdeles med oprigtig Glæde, at han efter Forholdets Opdagelse imødesaae den Tid, da han efter de to eller tre Aars Forløb kunde indtræde i Ægteskab med hende. — Strax efter hvad der passerede hin Balnat paa Søviggaard, havde nemlig Husets Frue — sandsynligvis foranlediget ved, at hendes Søn havde været Vidne dertil — selv aabenbaret sit Forhold for sin Mand og begjæret Skilsmisse fra ham. Og da han havde samtykket heri, mod at hun frafaldt al Ret og Adkomst til Søviggaard samt ganske gav Afkald paa Sønnen, havde hun begivet sig til Udlandet, dels for i den første Tid at undgaae Folkesnak-

kens Besværlighed og dels for ved Reiselivets Pirring og Anstrengelse at døve sig selv og at glemme. Dette var vistnok ogsaa for en stor Del lykkedes hende, da hun efter den nævnte Tids Forløb vendte tilbage og for anden Gang bortgav sin Haand. Dette Ægteskab skulde man jo nu troe maatte kunne yde hende en større Tilfredsstillelse end hendes første: her var Lighed i Alder, Naturkraft og væsentligt Syn paa Tilværelsen, og det kan heller ikke negtes, at hun isærdeleshed i Førstningen følte sig ganske anderledes fri og tilfreds i dette end i sit tidligere. Alligevel var dette hendes andet Ægteskab, i højere Forstand, hende til Skade. Det ulykkelige, men rene og i Virkeligheden blide og poetiske Sind hos hendes første Mand, hvilket hun ifølge sin Natur vel ikke kunde sympathisere med, ja, som hun betragtede halvt med Medlidenhed og halvt med Foragt for dets Svaghed, — det havde dog i Forening med hendes virkelige Kjærlighed til Sønnen ligesom holdt hende omgiven af en Atmosfære af noget Aandigt, Rent og Rørende; stærk nok til, at hun derved kunde modstaae Fristelsen, havde disse frelsende Magters Indflydelse paa hende vel ikke været, men de havde dog paa flere Maader staaet i Forbindelse med det, der i hende selv var renest og bedst. Hendes anden Mand var jo derimod — som alt bemærket — af et urent, blødagtigt og leflende Sind, og fra den Atmosfære, hun i hans Nærhed følte sig omgiven af, bares der uafbrudt ligesom gjennem Luften en Duft eller Aande af disse Egenskaber til hendes Sjæl, hvilket ikke kunde andet end virke særdeles uheldigt paa hende, hos hvem den lavere Natur, oprindeligt, var af en betydelig Overvægt. Hun var, da hun blev gift med Krabbe, endnu i Besiddelse af hele sin Ungdom og Skjønhed, indtagende og bedaarende som Faa, og ihvorvel hendes Mand paa sin Vis vedblev at holde af hende og at være hende tro (hvorhos det dog er at bemærke, at hun snart erholdt en

mægtig Rival i hans voldsomt tiltagende Kjærlighed til Bordets Glæder), saa var dog endog blot hans personlige Existens og Nærværelse, saavelsom den Kreds, hvori hun nu bevægede sig, saa fordærvelig for hendes Natur, at det ikke varede meget længe, forinden hun ogsaa i dette sit andet Ægteskab førte en saadan Tilværelse, at en gammel, ærværdig Mand — som nu strax vil blive omtalt — ikke foer med Usandhed, da han i et Brev til Henrik Grubbe desangaaende antydede, „at heller ikke hendes senere Liv havde været pletfrit." — Vinteren tilbragte de som oftest i Hovedstaden, hvor de førte et særdeles stort Hus, Sommeren dels i Udlandet, dels paa deres Gaarde i Jylland i Horsensegnen. Saadan var Henrik Grubbes Moder, — som han ikke blot elskede med den varmeste sønlige Kjærlighed, men hvis Billede tillige i hans Hjerte stod omgivet af hans poetiske Naturs og tidligste Erindringers magiske Glands, og saadant var det Hus, hvori han snart skulde optages.

Han havde jo nu tilbragt flere Maaneder i Kjøbenhavn; men han havde endnu ikke seet hende, ja hun var end ikke nogensinde bleven omtalt i hans Nærværelse — og da begyndte hans Længsel mindre og mindre at kunne lade sig nøje med den blotte Viden om hendes Nærhed; han gik da et Skridt videre og tænkte alvorlig paa en virkelig Tilnærmelse. At dette var hans Fader saa haardt imod, var ham vel en meget ubehagelig Tanke; men var det, paa den anden Side, Ret af hans Fader at ville forbyde ham at give efter for sit Hjertes Trang? At skrive til ham og bede ham om hans Tilladelse, vidste han vilde ikke føre til Noget; han var, efterat han var bleven ramt af den store huslige Ulykke, sindssvag eller idetmindste saa aandssvækket, at han ikke med Klarhed kunde dømme i en saadan Sag eller i det Hele bringes ud af een Gang fattede Forestillinger. Derimod var der en anden Mand i Nærheden af Hjemmet, for hvem Hen-

rik Grubbe nærede idetmindste ligesaa varme Følelser som for sin Fader, og det var den ældgamle, høist ærværdige og elskelige Sognepræst til Søvig og Asdal Hr. Iver Roed, som havde læst med ham, ligetil han kom i Aalborg Skole, og som havde konfirmeret ham. Han var Enkemand, uden Børn, men havde for henved to Aar siden paa Henriks Anbefaling taget et ungt, forældreløst Pigebarn til sig som sin Datter. — Det var Amine, Fiskerpigen, Hans Kristians Plejedatter. Kort Tid efterat Henrik havde foretaget hin Seiletur med hende, som tidligere er beskreven, døde nemlig hendes Plejefader, og da skildrede Henrik i et Brev til Pastor Roed, hvis kjærlighedsfulde Hjerte var bekjendt i en vid Kreds, den unge Piges forladte Tilstand, hvoraf Følgen blev, at den gamle Mand strax selv tog ind til Aalborg og bragte hende tilbage med sig til sin Præstegaard, hvor hun fra det Øjeblik af befandt sig som i Paradis. Det var disse To, der tilligemed den ældre Grubbe stode ved Bolværket den Morgen, da Henrik reiste fra Aalborg. Til denne Hædersmand, der altid havde været saa godt som hans egen Plejefader, og som altsaa nu tillige var Amines, var det, at han besluttede at skrive om dette sit Hjerteanliggende for om muligt at faae ham paa sit Parti og derved berolige sin Samvittighed i Henseende til det Skridt, han agtede at gjøre. Han skildrede i dette Brev sin dybe Kjærlighed til Moderen, han aabenbarede heri for første Gang i sin voxne Alder de rige Følelser, han havde næret for hende i hele sit Liv, og forklarede, hvorledes han nu, da han vidste hende saa nær, ikke længer troede at kunne modstaae sit Hjertes Trang til at nærme sig hende endnu mere, hvis dette var muligt, men at han dog ikke turde foretage noget Skridt i denne Retning uden at have underrettet sin kjære, gamle Lærer herom, — hvis Billigelse af dette Forehavende han haabede ved

disse Linier at skulle opnaae. — Pastor Roeds Svar herpaa lød saaledes:

„Søvig Præstegaard, d. osv.

Min kjære Søn!

Meget har det rørt mig at læse om Dit unge Hjertes varme og rige Følelser for Din ulykkelige Moder. Jeg kalder samme Din Moder, nuværende Baronesse Krabbe, ulykkelig, uagtet jeg vel veed, at hun lever omgiven af denne Verdens Glands. Men ulykkelig kalder jeg hver Den, som lever uden Hjertets Fred, og endnu ulykkeligere Den, som lever med Hjertets Fred, medens samme kun er en falsk Fred. Og hvis Fru Baronesse Krabbe lever med Hjertets Fred, da frygter jeg saare, at denne kun er falsk. Thi ikke vil jeg, min elskede Søn, fortie, at ifølge hvad der allerede tidligere var bragt til mig, saavelsom ogsaa ifølge de Efterforskninger, jeg har anseet det for min Pligt at anstille, siden jeg modtog det sidste, vigtige Brev, da — (ligesom det jo er Dig bekjendt, at den nævnte, fornemme Dame, allerede medens hun levede i Ægteskab med Din Hr. Fader, ved sit brødefulde Forhold til hendes nuhavende Mand, Hr. Baron Krabbe, har bragt saare megen Sorg og Ulykke over ham, nemlig Din Fader, saaledes at hans Sind neppe vil komme til fuld Opreisning mere i denne Verden) — da skal eiheller hendes senere Liv være pletfrit. — Det gjør mig saa ondt, min gode, kjære Søn, at jeg maa skrive Dette om en Person, som Du elsker saa høit; men at fortie Saadant, medens Du er i dette Forehavende, anseer jeg for at stride mod min Pligt, da Du maaskee derved kan afholdes fra at udføre Dit Forsæt. Det synes saaledes efter menneskelig Anskuelse at være det Rigtigste, at Du i denne Sag ikke handler mod Din Hr. Faders Ønske og Befaling og afstaaer fra at fornye Bekjendtskabet med bemeldte Dame. Men, mit kjære, gode Barn! efterat have

tilkjendegivet Dig denne Anskuelse, tilskyndes jeg af mit Hjerte til heller ikke at fortie, at denne Din store og saare rige sønlige Kjærlighed til Din Moder overmaade har rørt mig; thi en meget mærkelig og forunderlig Kjærlighed bærer Du i Dit Hjerte til denne Dame, som er Din Moder! Vil et fornyet Bekjendtskab med hende være til det Gode for D i g? Og kunde det ydermere ikke tænkes, at Synet af Dig paa det Dybeste vilde røre h e n d e s Hjerte og Hu, saa at alene derved fromme og milde Tanker kunde vorde hende til Deel? Thi haver jeg ikke kjendt Din Moder som et lidet Barn? og Ondt og Haardhed syntes der mig ikke dengang at være i hende. Jeg har under megen Bøn og Paakaldelse rettet disse Spørgsmaal til min Gud; men han er i denne Sag forunderlig taus imod mig og vil, saavidt jeg kan skjønne, at jeg i dette Anliggende skal staae paa min egen Hasard. Jeg faaer da at gjøre dette. Og min egen personlige Anskuelse, men vel at mærke: som svagt, syndigt og uvidende Menneske, er, at om Det, jeg nu desværre har maattet tilmelde Dig, ikke har været istand til at udslukke Din store Kjærlighed til Din efter menneskelig Opfattelse saa brødefulde Moder (ihvorvel det jo maaskee dog er Dig bekjendt, at vor høje Frelser og Herre var skaansom og mild i sin Dom ogsaa angaaende saadanne stakkels Synderinder; thi vi have Alle syndet og fattes den Ros, vi skulde have for Gud) og Dit Hjerte fremdeles maatte begjære og længes efter, for en enkelt Gang, at skue hendes Aasyn og maaskee tage hende udi Din Favn, efterdi hun dog er Din Moder: saa (i Guds Navn!) saa følg Hjertet, mit kjære Barn! Thi fra Hjertet udgaaer Livet. — Din kjære Hr. Faders Befindende er som sædvanligt. Dog var han igaar paa Jagt og nedlagde med egen Haand to Stykker Kronvildt, efter hvad mig er forebragt af den første Jæger, Johannes. Jeg besøger ham saa ofte jeg kan og maa, og naar hans syge

og tunge Sind viser sig modtageligt, taler jeg til ham alt eftersom vor Herre lægger Ordene paa min Tunge, ligesom jeg ogsaa vandrer med ham i den frie Natur, hvilken, næst Guds Ord, er det bedste Trøstemiddel, en naadig Gud lader os Mennesker blive til Deel udi vor megen Svaghed og Vankelmodighed. — Min kjære Datter Amine lever vel og føler sig fremdeles meget glad og lykkelig. Hun er tilvisse en ædel Natur af et saare hurtigt Nemme og af et vidunderlig følsomt, kjærligt og taknemmeligt Hjerte. Megen Tak er jeg Dig i Sandhed skyldig, Henrik Grubbe, fordi Du har bragt mig denne gode Pige, for mig til saamegen Glæde i min høje Alderdom! Ogsaa jeg selv lever vel i Herren, og ei tynges jeg endnu meget af de firsindstyve Aar.

Saaledes skriver Din kjære Lærer og Ven,
Iver Roed, Præst til Søvig og Asdal."

Dette Brev, som Henrik Grubbe med Længsel havde ventet paa i længere Tid, satte ham først i en tankefuld og smertelig Stemning. Men den barnlige Maade, hvorpaa den værdige gamle Mand havde ladet sig henrive af sit eget gode Hjerte, var dog netop skikket til at formilde det uhyggelige Indtryk, Antydningen om hans Moders senere brødefulde Liv havde tilføjet ham, paa samme Tid som han følte det i sin Sjæl. S a a mægtigt var i dette Hjerte det dybe, blinde Naturinstinkt — den barnlige Kjærlighed! — Det ædleste Menneske, han kjendte, havde jo dog nu billiget hans Forsæt, og n u skulde det udføres, hvilke Følger det saa end maatte have! Det Første, han da foretog sig, var at skaffe sig Underretning om, hvor hun boede, og det var ikke vanskeligt: Baron, Hofjægermester, Godsejer Alexander Cæsar Amandus Polycarpus Cartesius von Krabbe boede i Amaliegade Nr. — i sin egen store og prægtige Gaard. — Skulde han nu uden videre gaae derud, bede om at faae Baronessen

itale og da give sig tilkjende som hendes Søn? — Nei, heri var der Noget, som stødte ham — det vilde eller turde han ikke, og han tilbragte flere Dage med at grunde over, hvad der vel maatte være den mest passende Maade at indlede Bekjendtskabet paa. Han kunde ikke nægte, at han i sit Hjerte ingenlunde nærede gunstige Følelser for sin Moders anden Mand, og Tanken om at skulle komme i denne Mands Hus og være nødt til at see ham og tale med ham var ham saa pinlig, nu da det Hele begyndte at antage Virkelighedens Former, at hans Forsæt undertiden var nærved at strande derpaa. Endelig besluttede han at skrive til sin Moder og bede hende om en Sammenkomst, hvortil hun kunde bestemme Tiden og Stedet. Denne Plan fulgte han. Han skrev kun ganske kort, men dog tilstrækkeligt, til at et sympathetisk Hjerte deraf kunde see hans store Kjærlighed og Længsel. Som i Feber ventede han Svaret. Allerede Dagen efter traadte en Tjener ind i hans Stue og bragte ham et Brev. Alene ved at holde dette i sin Haand og ved at see hendes Skrift, om hvilken han havde bevaret en dunkel Erindring, udenpaa Brevet, følte han sig saa bevæget, at han maatte gjøre Vold paa sig selv for ikke i Tjenerens Nærværelse at udbryde i Taarer. Men neppe var han alene, før han gav dem frit Løb, og med høit bankende Hjerte stod han nogen Tid med det uaabnede Brev i sin Haand. Endelig brød han det og læste:

„Til

Hr. Henrik von Grubbe! Min kjære Søn!

Med Glæde erfarer jeg af Dit venlige Brev de gode Følelser, Du nærer for mig. Ogsaa jeg har længtes efter at gjensee Dig, siden jeg ved min Ankomst hertil Byen i Julen fik at vide, at Du var bleven Student og kommen hertil. Du var et saa venligt og smukt Barn, at jeg med Sandhed kan sige,

at Du var det eneste Lyspunkt i mit Ægteskab paa Søviggaard. I mit andet Ægteskab har jeg ikke haft Børn. Il til Din Moder og overbevis hende ved Din Nærværelse om, at Du endnu er ligesaa smuk og venlig som dengang. Jeg er sikkert hjemme iaften Kl. otte. Det vil ogsaa være min Mand særdeles kjært at gjøre Dit Bekjendtskab, og han sender Dig herved sin venligste Hilsen.

Din hengivne Moder."

Efter at have læst dette Brev blev han en Tidlang staaende med det i Haanden, ubevægelig og som i dybe Tanker. Var han bleven skuffet derved? Han vidste det ikke. Dog randt hans Taarer ikke mere, og det Febrilske i hans Tilstand var ophørt. Da læste han det atter og atter; det var, som vilde han fremtvinge Noget deri, som ikke fandtes, og dette syntes ogsaa efterhaanden at lykkes ham; thi den øjeblikkelige Alvor, som efter den første, ængstelige Gjennemflyven af Brevet havde udbredt sig over hans Ansigt, veg for et mere tilfreds Udtryk, og han mumlede: „Det er dog et venligt Brev!" — „Ja, venligt, men ikke kjærligt, ikke hjerteligt," — svarede en Stemme i hans Indre. „Jo, kjærligt er det ogsaa, det er kjærligt," sagde han med Kraft og overdøvede derved den indre Stemme. „Hun har ogsaa længtes efter mig! det staaer der jo med tydelige Ord, og hun har skaffet sig Underretning om mig, veed, at jeg er bleven Student og kommen hertil Byen! ... Og ... hun længes efter mig! ... Ja, ja, kjæreste Moder, ogsaa jeg længes efter Dig, meer, end jeg kan sige Dig! Og iaften, i denne Aften, skal jeg see Dig!"

Da han i sin Tankegang var naaet til dette Punkt, udtrykte hans Ansigt den højeste Glæde, og han stormede ned ad Trapperne ud paa Gaden, da det forekom ham, at han bedre maatte kunne faae Ende paa Tiden til Kl. otte, naar han holdt sig i en uafbrudt Bevægelse. —

Paa Slaget otte stod han udenfor den store Gaard i Amaliegade. Det var henimod Enden af Februarmaaned. For ogsaa i sin ydre Person at udvise det Festlige, hvoraf hans Sind var fyldt, havde han iført sig den Klædedragt, han ansaae for den mest passende, nemlig sin sorte Examensklædning, der var syet i Aalborg, og som endnu var hans sædvanlige Selskabsdragt, da Intet var ham fjernere end den Slags Smaalighed, der ligger til Grund for Forfængelighed. Da han ringede paa Portklokken, kom to Tjenere tilsyne, hvoraf den ene spurgte om hans Navn og løb saa iforvejen ind gjennem Porten; den anden bad ham følge sig, hvorpaa han som Veiviser gik langsomt foran Henrik opad Trappen, der var belyst med et behageligt, dæmrende Skær, belagt med bløde Tæpper og smykket med de skjønneste Blomster. Noget saa smukt og pragtfuldt som denne Opgang havde Henrik endnu aldrig seet, og dette Syn stemte ham endmere festlig og høitidelig, paa samme Tid som det omgav hans Sandser med en drømmeagtig Taage, som om det Hele var noget Uvirkeligt eller Eventyrligt. Som fortabt i denne Fornemmelse naaede han til Trappens første Bøining; da hævede han sine Øine og saae — ja, han kjendte ved første Blik den skjønne, endnu ungdommelige Skikkelse, som stod d e r alene, omgivet af Laurbærtræer, Akkacier og Roser! Da bares han som paa Vinger forbi Tjeneren opad de sidste Trin, der skilte ham fra hende; men da han var kommen hende saa nær, at kun eet Trin endnu var tilbage, og han fæstede sit taarevædede Blik paa hende og saae hendes ungdommelige Klædedragt, hendes snehvide, fyldige Arme og stærkt blottede Bryst, da blev han staaende som naglet til Pletten med bøjet Hoved, nedslagne Øine og høit rødmende Kinder! — Af denne ligesom forstenede Tilstand vaktes han, ved at hans Moder med venligt leende Stemme sagde:

„Du bliver da ikke forskrækket, min kjære Søn, ved at see

mig saa pyntet? Jeg er lige kommen hjem fra Selskab og har ikke haft Tid til at klæde mig om." Og da han idetsamme følte hendes Arme om sin Hals og sit Hoved blidt bøjet ned mod hendes Bryst, da aabnede ogsaa han sine Arme og gjengjældte af et fuldt, overstrømmende Hjerte hendes Favntag. Men — medens han nød denne saa tidt drømte Salighed, medens han hvilede sit Hoved ved hendes Bryst, og hans Taarer randt rigeligen, i samme Øjeblik havde han en instinktmæssig, ham selv uforklarlig Fornemmelse af, at h a n s Følelser vare dybere end hendes. Og han fornam et Stik i sit Hjerte, som da han hin Aften stod ved den mørke Aa og saae hende seile forbi med hendes Elsker, og som da han samme Nat vaagnede forvildet og saae hendes Utroskab. Men — det var dog hende, det var det samme Ansigt, den samme Skikkelse, om hvilken hans Sjæls tidligste og kjærligste Drømme havde leget! Denne Skikkelse stod dog nu her for ham, venlig og kjærlig, og var ikke allerede d e t Lykke og Salighed at see hende og være hende nær? Og i Følelsen heraf bøjede han atter ydmyg og taknemlig sit Hoved ned mod hendes Bryst, og barnlige Taarer randt paany nedad hans Kinder.

Saaledes stode de en Tidlang i Taushed. Da viklede hun sig ud af hans Arme, tog ham ved Haanden og førte ham hen mod den store Indgangsdør, som Tjeneren, der havde overværet denne Modtagelsesscene, aabnede for dem. Derpaa førte hun ham gjennem flere Sale ind i et mindre, overordentlig smukt udstyret Værelse, og her tog hun Plads i en Sofa, idet hun ved en Haandbevægelse tilkjendegav, at han skulde sætte sig ved hendes Side. Ogsaa dette Værelse var oplyst med et lignende mildt dæmrende Skær som Trappegangen. Han havde endnu kun kastet det ene faste Blik paa hende, efter hvilket han blev staaende som naglet til Stedet paa det næstøverste Trappetrin. Men nu da han

sad ved hendes Side og mærkede, at hun betragtede ham nøje, da hævede ogsaa han sine Øine og fæstede dem anden Gang paa hendes Ansigt, og han saae da, at hendes Øine vare fulde af Taarer, ligesom det ogsaa syntes ham, at hendes Ansigts Udtryk var blevet et andet, mere værdigt og mere moderligt — hvorved hun fik en Lighed med det Billede, han i sin Fantasi havde dannet sig af hende efter den Alder, hvori han vidste, hun maatte være. Da fyldtes hans Hjerte af en overordentlig Glæde. Det syntes ham, at han i dette Øjeblik havde opnaaet, hvad der i saa lang Tid havde staaet for ham som det højeste Maal for hans Attraa — og han reiste sig fra sin Plads ved hendes Side og blev en Tidlang staaende foran hende, idet han betragtede hende med Henrykkelse. Derpaa begyndte han at tale med dæmpet, bevæget Stemme, og han skildrede sin tidligste Barndom paa Søviggaard, sine første drømmeagtige, henrivende Erindringer om hendes Kjærlighed og Blidhed, og han skildrede sit Hjertes dunkle Angst og Uro fra den Tid, da det var begyndt at forekomme ham, at noget hemmelighedsfuldt Truende ligesom svævede i Luften over hans Hjem, — og hin forfærdelige Smerte, da Uveiret virkelig brød løs og røvede ham hende! Og han skildrede ud af sin Sjæls Oprigtighed og tillige ud af hele sin Naturs Ild og Poesi sit Hjertes vemodige Længsel efter hende gjennem alle hans Barndomsaar — en Længsel, der havde ført ham til det Sted, hvorpaa han nu stod, og som her var bleven opfyldt. Derpaa knælede han ridderlig og ærbødig ned for hende og lagde tillige paa barnlig Viis sit Hoved mod hendes Knæ.

Længe var det siden, at saadanne Ord havde lydt for hendes Øren; de mindede hende om hendes første Mand: saaledes havde ogsaa h a n talt i deres Forlovelsesdage og deres Ægteskabs allerførste Tid — denne underlige, dunkle og digteriske Tale, der havde lydt for hende som et Sprog fra

en hende selv fremmed Verden — og tillige som Vidnesbyrd om en svækket, sygelig, tungsindig Tilværelse; thi havde det ikke viist sig ved hendes første Mand, at saadan Tale hang sammen med Sygelighed og Svaghed? Men saa betragtede hun atter den skjønne Yngling, hvis hele Udseende tydede paa Ungdomsmod og Livslyst, og som fornylig havde talt det samme Sprog til hende. En Gjenklang af Ordenes Musik gik paany gjennem hendes Sjæl og Hjerte, hvor Strenge dirrede, som ikke i mange Aar havde givet Lyd, — og hun bøjede sit Hoved ned mod sit Barn, trykkede med sand moderlig Følelse et Kys paa hans Hoved og lod sin snehvide, fyldige Haand lege med hans gyldne Lokker.

Saaledes tilbragte de nogle Minutter i Taushed. Den fuldkomneste Stilhed herskede, ikke blot i Værelset, men det syntes næsten, som om det hele store Hus var uddøet. Da hørtes Lyden af langsomme og uregelmæssige Skridt, der nærmede sig et eller andet Sted fra; noget efter aabnedes Døren, og en overordentlig svær Mand traadte ind med noget usikkre Bevægelser. Da han var kommen frem i Midten af Værelset og bemærkede Gruppen, studsede han, standsede — og begyndte baglænds at trække sig tilbage igjen henimod Døren; men uden at see paa ham udstrakte Husets Frue sin Arm, vinkede ad ham og sagde:

„Det er kun min Søn, som jeg har talt til Dig om; kom herhen og hils paa ham, hvis Du er istand dertil!"

Hvorpaa han atter nærmede sig.

Det var Husets Herre, Baron Alexander Cæsar o. s. v. von Krabbe, der lige var hjemkommen fra et Middagsselskab, — han, der spillede en af Hovedrollerne i det Drama, som i hin tordensvangre Nat opførtes paa Søviggaard. Neppe ti Aar vare forløbne mellem hin Nat og denne Stund, og dog, — ak, hvor forandret er han ikke allerede bleven! Den ridderlige Don Juan, den fyrige, glimrende Dandser med den

kraftige, men dog slanke Figur — er det virkelig ham, som staaer der og tripper, er det virkelig ham, dette uformelige Kjødbjerg, denne stivnede Masse af de udsøgteste Spisevarer og de ædleste Vine — dette til et Slags selsomt Naturprodukt reducerede menneskelige Individ? Jo, det er ham, Sandheden byder at tilstaae det. Og som hans Legeme er undergaaet en saadan Forvandling, saaledes er ei heller hans „Aand" forbleven uberørt: som Legemet er tiltaget, er d e n aftaget. Ja, hvad er der blevet af dens fordums Ild og Energi, der glimrede i hans mørke Øine, og som var istand til at præge hans skjønne Ansigt med Lidenskabens Storhed? — Forsvundet er det, forsvundet indtil det Sidste og har maattet vige Pladsen for et Udtryk af sløv, ubevægelig Godmodighed — et Udtryk, der forgjæves anstrengte sig for at fremvise den Fornøjelse, han virkelig i Øjeblikket følte, da han hørte, hvem den unge Mand var. Smilende udstrakte han sin Haand imod ham og sagde:

„Hjerteligt velkommen, min unge Ven, her i vort Hus! Det er mig i Sandhed en Glæde at see Dem her, og det skulde fornøje mig meget, om jeg kunde være Dem til nogen Tjeneste, nu da De, som jeg hører, har fæstet Bo her i Byen! ... Jeg maa sige Dem, det har altid forekommet mig, at jeg har nogen Uret mod Deres gode Hr. Fader at afbetale, og kunde jeg paa nogen Maade afbetale den til Dem, vilde det meget glæde mig, ja det vilde, det forsikkrer jeg Dem om. Og jeg haaber nu, at De foreløbig vil betragte dette Hus i enhver Henseende som Deres Hjem ... Det vil i Sandhed være en Gevinst for os; jeg har ikke — det jeg veed — nogensinde seet en saa fuldendt smuk ung Mand, med et saa behageligt Physiognomi!"

Da han havde sagt disse Ord med synlig Anstrengelse, gjorde han en gemytlig Undskyldning for sin noget omtaa-

gede Tilstand, hvorpaa han krydsede ud ad en Dør og ind i sit Sovekammer.

Strax ved Husherrens Indtrædelse havde Henrik reist sig fra sin knælende Stilling og trukket sig nogle Skridt tilbage fra sin Moder. Da han bemærkede Baronens Tilstand, overtrak en stærk Rødme hans Kinder, og med nedslagne Øine og uden at svare et Ord stod han og hørte paa den gemytlige Mands venlige Tiltale. Først, da Baronen havde forladt Værelset, hævede han atter sine Øine, og hans Blik traf hans Moders, som derpaa med et Udtryk af Spot eller Ærgrelse saae henimod den Dør, gjennem hvilken hendes Mand var forsvunden, idet hun trak paa Skuldrene og sagde:

„Det gjør mig ondt, min kjære Søn, at Du første Gang, Du saae ham, skulde træffe ham i en saadan Tilstand. Det er dog kun sjeldent, at det gaaer saavidt med ham som idag. Men ellers er han, som Du jo saae, en høist venlig og forekommende Mand, som Enhver kan komme ud af det med, og Du vil ogsaa nok selv komme til at synes godt om ham, naar Du lærer ham nærmere at kjende."

Lidt efter tilføjede hun efter at have betragtet sin Søn opmærksomt:

„Ja, han har ganske vist Ret, han er dog ikke s a a sløv endnu, som jeg havde troet — Du er virkelig et overmaade smukt Menneske og det endogsaa i den rædsomme Dragt, Du d e r har paa! ... Saa ung, saa smuk og — som jeg hører — tillige saa begavet og dog saa ganske uden Forfængelighed eller uden Smag! ... Du ligner i denne Henseende ganske Din Fader, og Du ligner ham ogsaa af Ansigt, skjøndt han egentlig ikke var nogen meget smuk Mand ... Hvem er Din Skræder, min Søn? Det maa sikkert være en eller anden jydsk Barbar ... Og hvorfor tager Du Kjole paa ved en Anledning som denne?"

Henrik havde nogle Gange, medens hun talte saaledes til

ham, aabnet Munden og begyndt paa at ville sige nogle Ord til Svar; men en ham selv uforklarlig ubehagelig Fornemmelse ved hendes Yttringer holdt hans Ord tilbage. — Men da hun nu saae ham staae der taus og med et Udtryk af Sørgmodighed eller Alvor i sit Ansigt, gik hun med en uforlignelig Ynde henover Gulvet, lagde sine Hænder blidt paa hans Skuldre, saae ham med et venligt og skjælmsk Blik ind i Øinene og sagde:

„Vær ikke vred for, hvad jeg har sagt! Det er mig netop kjært, at Du i denne Henseende er saa forsømt, for saa kan ogsaa j e g lære Dig Noget."

Saa gik hun hen til et Skrivebord, tog et Stykke Papir frem og satte sig i en halv Snes Minutter til at skrive med Alvor og Eftertanke; da hun var færdig, vinkede hun sin Søn hen til sig, og med et ejendommeligt, særdeles tiltrækkende Udtryk, hvori der var en mærkelig Blanding af instinktmæssig kvindelig Hensynstagen til det Udvortes og af en vis, humoristisk Selvironi — som over at ogsaa h e n d e s Natur var kommen ind under Modens og Konveniensens Lov, tog hun saaledes tilorde:

„Se her, min Søn, har Du en — saavidt jeg i Øjeblikket kan skjønne — nøiagtig Fortegnelse over alle de Klædninger, en ung Herre af Din Alder og Stand har Brug for i alle mødende Tilfælde i Livet, og her er tillige Adressen, hvor alle disse Herligheder ere at faae. Gjør nu Din Moder den Fornøjelse at gaae derhen, og viis mig Din Kjærlighed ved at unde mig den Glæde at maatte gjøre Dig denne ubetydelige Foræring — jeg veed jo saa godt, at Du aldeles ikke trænger dertil — men gjør mig nu, som sagt, ikke den Sorg at sige Nei til det Første, jeg beder Dig om!"

Det var dog langtfra, at disse hendes venlige Ord havde været istand til at fordrive den alvorlige Skygge fra hans Ansigt, ja, han svarede hende ikke engang, men betragtede

hende kun med et forunderligt vemodigt og spørgende Blik. Ogsaa hun taug stille i nogle Øjeblikke, idet hun saae paa ham med et Udtryk af Mismod og Forundring. Da sagde hun:

„Men hvortil dog dette alvorlige Ansigt, min Ven? ... Er der Nogen, der har Grund til at være glad, da synes det mig, at det maa være Dig. Verden vil smile til Dig fra det Øjeblik, Du viser den et venligt Ansigt, og hvorfor skulde Du ikke det? ... Jeg vil sige Dig Noget: jeg er ligesom stolt af Dig, jeg veed, at Du vil gjøre overordentlig Lykke. Der er Noget i Dit Ansigt, som d e besidde, der vinde Alles Sympathi ... og især alle Damers! ... Jeg glæder mig formelig til den Opsigt, Du vil gjøre her i mit Hus, ihvorvel det vel sagtens vil komme til at gaae ud over mig selv, eftersom jeg ikke troer, jeg seer gammel nok ud til at have saa stor en Søn ... hvad? ... gjør jeg vel? ... Min Hr. Søn er ikke galant, men — Du lærer det nok!" Og hun tog ham i Hænderne og førte ham dandsende nogle Skridt frem og tilbage i Værelset, hvorpaa hun smilende stak ham den omtalte Adresse i Lommen. — Han gjengjældte til en vis Grad hendes Venlighed og Kjærtegn, — dog vilde fremdeles hans Alvor ikke vige, eller den kom idetmindste strax igjen, naar et venligt Smil i nogle Øjeblikke havde opklaret hans Træk, og han formaaede kun tildels at beseire det uhyggelige Indtryk, hendes Væsen gjorde paa ham, ved idelig at gjentage for sig selv:

„Det er h e n d e, det er jo dog h e n d e! og hvor venlig og kjærlig er hun ikke imod mig!"

Omtrent en Maaned efter dette første Besøg hos sin Moder stod Henrik Grubbe en Eftermiddag hjemme i sin Stue og morede sig med at prøve de mange nye, elegante Klæde-

dragter, hvoraf han samme Dag havde modtaget den sidste, — Moderens første, rige Gave til sin gjenfundne Søn. Han havde besøgt den prægtige Gaard i Amaliegade hver Dag i den forløbne Maaned og allerede gjort Bekjendtskab med en stor Del af Husets Omgangskreds, da der næsten altid var Fremmede, naar Husets Frue var hjemme; men endnu havde han dog kun seet de nærmeste eller daglige Besøgende, da hans Moder netop for hans Skyld havde opsat et glimrende Bal, hun agtede at give, for at han først kunde blive fuldstændigt ekviperet og tillige komme til at føle sig noget mere hjemme i disse nye og storartede Forhold. Dette Bal skulde finde Sted netop denne Dags Aften; thi nu var jo Ekviperingen foreløbig afsluttet, og noget mere hjemme i de nye Forhold var han ogsaa allerede bleven: uformærkt og lidt efter lidt havde Husets Tone omspændt hans bløde og bøjelige Sjæl som med et Net; Vittighed og Persiflage, der — vexlende med Lefleriet — var Husets Grundtone, havde allerede borttaget noget Mere end blot Støvet paa hans Sjæls Vinger, og han var ikke mere saa sikker i Troen paa, hvad han hidtil havde anseet for Skjønt, Ophøjet og Rent. I Begyndelsen (og især naturligvis den første Gang) naar han forlod sin Moders Hus om Aftenen efter saaledes paa forskjellig Maade at være bleven forarget, kunde han stundom, overvældet af Smerte og som i en Følelse af Angst og Forvirring, fatte den Beslutning, at han ikke vilde besøge sin Moder mere; men — han var saa ung, tiltroede sig ikke selv tilstrækkelig Dømmekraft, og den næste Morgen viste hendes Skikkelse sig atter for ham i den straalende, magiske Glands, hvori den stod for hans tidligste, drømmeagtige Erindringer, og naar hun da atter krænkede og forargede hans Følelser, da vænnede han sig — med den de digteriske Naturer ejendommelige, sværmeriske Trofasthed og forunderlige, vemodige Vedhængen ved Barndommens første Erin-

dringer — til ligesom at bortraisonnere Virkeligheden og til at betragte disse Erindringers Billede af hende som det sande, hvormed han da omgikkes med den gamle Kjærlighed! Til andre Tider kunde ogsaa allerede hans Forstand føle et vist Behag ved den Pirring, som den muntre Leg med Ord og Tanker forskaffede ham, og havde han ikke desuden ofte nok hørt i sin Moders Hus, at det at være sentimental var det Værste af Alt, fordi det var det Latterligste? og saaledes at føle sig forarget hvert Øjeblik, var det andet end barnagtig Følsomhed og Overspændthed, — aandelig Sygelighed, han maaske havde arvet efter sin Fader?

Saameget hjemme i disse „nye og storartede Forhold" var han altsaa allerede bleven. Da kom hans Moders glimrende Bal, og Vendepunktet i hans unge Liv var dermed givet. —

Hans Ansigt var alvorligt, som han saaledes stod og prøvede Klæder foran det store Speil, der gjengav hele hans ungdommelig skjønne Skikkelse, og i hans Blik var der noget Aandsfraværende, som om han ikke ret var tilstede med sine Tanker ved denne Forretning. Han havde alt proberet adskillige Sæt, uden at det lod til, at denne Aandsfraværelse vilde forsvinde — da faldt hans Øine paa en særdeles elegant og smagfuld Klædning, der ifølge Fortegnelsen var bestemt til at gjøre Formiddagsbesøg i. Han lod sine Hænder glide frem og tilbage paa det fine, bløde Stof, og hans Ansigt begyndte efterhaanden at vise et Udtryk af Bevidsthed, ja af et Slags Behag derved. Med større Il og med mere Omhu iførte han sig denne Klædning, han stillede sig i den heldigste Belysning foran Speilet og betragtede sin Skikkelse med Opmærksomhed — da randt ham ihu hans Moders oftere gjentagne Ord, at han var overordenlig smuk, og at han havde Noget i sit Ansigt, der maatte vinde Alles Hjerter og især alle Damers! Da saae han for første Gang med Bevidsthed sin egen Skjønhed, og en egenkjærlig Glæde herover

fyldte for første Gang hans Hjerte. Med et særeget Velbehag bemægtigede hans Fantasi sig denne nye Følelse eller Bevidsthed, medens han uafbrudt betragtede sig i Speilet snart fra en, snart fra en anden Side, indtil han endelig, trættet af denne omdrejende Bevægelse, gik hen og lagde sig paa sin Sofa, — hvor han dog vedblev at nyde den samme behagelige Fornemmelse, ligetil den Time nærmede sig, da han skulde klæde sig paa til Ballet hos sin Moder. Med en vis Sorg maatte han da afføre sig den kjære Klædning, der jo desværre kun var en Visitdragt, og iføre sig den sorte Kjole; han underkastede nu dog ligeledes denne en fornyet, grundig Undersøgelse og kom endelig til det glædelige Resultat, at d e n vilde hans Moder nok lade være med at spotte, saaledes som hun havde gjort ved den ærlige aalborgensiske Skræders Mesterværk. —

Da han traadte ind i sin Moders pragtfulde Salon, var allerede en større Del af Selskabet ankommen. Alles Blikke vendte sig uvilkaarlig mod den Indtrædende, hvis Forhold til Husets Frue og hvis Skjønhed og Ynde Rygtet allerede havde fløjet saa vidt omkring med. Instinktmæssig søgte han sin Moders Blikke for deri at læse hendes Dom om hans Udseende og Fremtræden; men da han nu fandt hende klædt ganske paa samme ungdommelige Maade som den første Aften, han besøgte hende, følte han atter i Øjeblikket den samme selsomme Undseelse, og han blev staaende midt paa Gulvet med nedslagne Øine og rødmende Kinder — men dog kun et kort Sekund, thi han havde jo allerede lært Noget. Og da han atter hævede sine Blikke og fæstede dem paa hende og saae, at hun smilede ham imøde med hele sit venlige og saa skjønne Ansigt samt betragtede ham med Blikke, fulde af Beundring og Bifald, da veg Undseelsen og Forvirringen fra hans Ansigt, og med fri og let Anstand, men tillige med et Udtryk af Blyhed og rørende, barnlig Glæde,

der ved sin Sandhed og Skjønhed uvilkaarlig henrev de mange kunstlede Hjerter, som saae ham i denne Stund, skred han henover Gulvet henimod sin Moder, bøjede sig ridderlig og ærbødig for hende og kyssede hendes Haand!

Et selsomt, dæmpet, uvilkaarligt Udbrud undslap ved Synet af denne Hilsen fra flere af de Tilstedeværendes Læber.

Men ved denne ridderlige Hyldest af sin Søn saae den skjønne Husfrue sig om i Forsamlingen med et stolt Blik — med sin Søn ved Haanden traadte hun med en Anstand som en Dronning tre Skridt frem paa Gulvet, forestillende ham for Selskabet med de Ord:

„Hr. Henrik von Grubbe, min Søn af første Ægteskab!"

Derpaa tog hun hans Arm og forestillede ham særlig for en stor Del af de Tilstedeværende. Blandt disse ham for største Delen ganske ubekjendte Personer var der dog et Navn, som i høi Grad vakte hans Opmærksomhed: det var Navnet paa en berømt Sangerinde, Primadonna ved det italienske Operaselskab, som dengang gav Forestillinger paa Hoftheatret. Hendes Mand (det gik han idetmindste for at være), der var Direktør for Selskabet og selv en udmærket Sanger, var ligeledes tilstede. Disse Virtuoser vare indbudte, dels for imod Betaling at forlyste Selskabet med deres Sang, dels for som Gjæster at deltage i Ballet. Henrik, der havde stor Kjærlighed til Musik og Sang, havde som saamange Andre glædet sig ved den unge, smukke Kunstnerindes henrivende Stemme, og han fæstede derfor sine Øine med Deltagelse og Interesse paa hendes Ansigt, da han blev forestillet for hende. Den unge Dame saae ligeledes paa ham med et Udtryk af Beundring og indtagende Venlighed, og da han blev nævnet som Søn af Huset, foldede hun Hænderne over Brystet og gjorde en dyb, gratiøs Bøining for ham, idet hun ligesom kjærtegnede ham med sine skjønne,

mørkeblaa Øine. Ved denne yndige Hilsen svimlede det næsten for ham, og som i Drømme gik han videre i Kredsen med sin Moder. Efterat denne Forestillingsscene var tilende, gav hun de fremmede Virtuoser et Tegn, hvorpaa de traadte frem paa en noget ophøjet Plads og afsang nogle af deres Repertoires smukkeste Sange. Henrik lyttede henrykt dertil — især til de Sange, som den unge Dame foredrog alene. Vel havde han før hørt hende synge de samme Sange, men kun i Theatret; her, hvor et mere personligt Forhold var tilvejebragt mellem ham og den skjønne Sangerinde, her, hvor han kunde gaae hen og tiltale hende, hvis han vilde, ja sandsynligvis endogsaa dandse med hende — her udøvede hendes Sang et særeget Trylleri over ham, og nu, som altid, naar Noget stærkt bevægede hans Sjæl, fik hans Ansigt et Udtryk af romantisk, sværmerisk Vemod, som først gav det dets fulde Skjønhed. Han stod saa nær ved de Syngende, at han kunde see hvert enkelt Træk i deres Ansigter, og det forekom ham, at Signoraen, naar hun havde endt en Sang og med en dyb Bøining takkede for det stormende Bifald, fortrinsvis lod sine Øine hvile paa ham, skjøndt han af Beskedenhed eller maaske paa Grund af det stærke Indtryk, hendes Sang gjorde paa ham, ikke gav sit Bifald tilkjende paa nogen udvortes Maade. Denne Opmærksomhed, som det saaledes syntes ham, at den skjønne Dame viste ham, berusede ham endnu mere end hendes Sange, og han faldt fra nu af hen i en ham og mange lignende stærkt følsomme og digteriske Naturer ejendommelig Drømmetilstand, hvori det Hele begyndte at tabe noget af Virkelighedens Præg for ham, og hvori han ikke mere lagde ret Mærke til Omgivelserne. I denne Tilstand mærkede han saaledes ikke, at Italienerne endte Forestillingen, stege ned fra Tribunen og blandede sig mellem Mængden, ligesaalidt som at nogle i Kunstens Rangforordning lavere stillede, indenlandske Mu-

sici havde taget den forladte Plads i Besiddelse, hvorfra nogle mindre skjønne Toner af Instrumenter, der stemtes, lode sig høre, eller at Selskabet havde begyndt at dele sig i mindre Grupper og at vandre med en vis Uro omkring i Salen — ingen af alle disse Forberedelser til at begynde Ballet havde han lagt Mærke til. Da kom hans Moder hen til ham, betragtede ham smilende, vækkede ham ved sagte at røre ved hans Pande og sagde:

„Min Hr. Søn falder i Staver! Det klæder Dig meget godt; men Du bør see at vænne Dig af dermed. En Person, som er distrait, trækker altid det korteste Straa ... Men ellers kommer jeg for at spørge Dig, om Du ikke kunde have Lyst til at gjøre os den Fornøjelse at aabne vort Bal iaften? ... Du kan da dandse?"

„Ja, kjæreste Moder, dandse kan jeg godt, og jeg holder ogsaa meget deraf, men —"

„Men Du veed maaske ikke rigtig, hvilken Dame Du skal vælge?"

„Nei, det veed jeg virkelig ikke."

Da lagde hun — som før — sine Hænder paa hans Skuldre, betragtede ham smilende, og med et Udtryk af Humor, hvori der dog var et Anstrøg af Barnlighed eller Ydmyghed, sagde hun:

„Hvad siger Du om at vælge mig?"

„Gjerne, kjære Moder, naar Du ønsker det," sagde han langsomt og tillige med en vis Forlegenhed, idet den gamle Skygge af Sørgmodighed udbredte sig over hans Ansigt.

„Gjerne, siger Du" — bemærkede hun med et Udtryk af Skuffelse eller Mismod — „nei, saa satte Du ikke et saa alvorligt Ansigt op! ... Du frygter maaske, jeg vilde gjøre Dig Skam som Din Dame?" — sagde hun kort efter med stor Livlighed — „men jeg forsikkrer Dig: ikke een af alle disse

unge Piger, som Du her seer, dandser smukkere, lettere eller bedre end jeg!"

Da Henrik Intet svarede hertil, tilføjede hun med mere Alvor efter nogle Øjeblikkes Eftertanke:

„Men forresten, naar jeg tænker mig rigtig om, saa gjør Du vel i at afslaae at dandse med mig, og Du viser Dig endogsaa derved i Besiddelse af større Smag og Takt end jeg selv. Vi To vilde ikke kunne frembringe et fuldkommen skjønt eller harmonisk Billede i Dandsen, eftersom Din Figur endnu ikke er kraftig nok til ret at kunne tage sig ud til sin Fordel ved Siden af mig ... Altsaa, j e g er opgivet, men hvem skulle vi saa vælge? ... Er der ingen af de her tilstedeværende Damer, som Du har noget nærmere Bekjendtskab til eller nærer nogen Forkjærlighed for?"

„Nei, kjære Moder, jeg har ikke nogetsomhelst nærmere Bekjendtskab til en eneste af disse Damer — men der er dog een tilstede, som i denne Aften har rørt mig ved sin skjønne Sang og glædet mig ved sin Ynde og Venlighed, og hvis jeg —"

„Ah! jeg forstaaer — Du ønsker at dandse med Primadonnaen? ... Ja, jeg vil jo ikke negte, at det rigtignok er en altfor stor Ære, da der er meget fornemmere Damer tilstede! ... Men, *enfin!* der skal ikke kunne siges Andet, end at der i mit Hus hersker Frihed og Lighed — tag Du kun Theaterprindsessen, min Søn, hvis det kan more Dig og glatte de alvorlige Folder i Dit ungdommelige Ansigt!"

Da gik han bort for at opsøge hende. Paa Vejen faldt det ham ind, at han endnu aldrig havde talt et fremmed Sprog, og at det følgelig maaske vilde være ham umuligt at gjøre sig forstaaelig for hende. At hun ikke oprindelig var fra Italien, men var en født Pariserinde, det vidste han vel, og i det franske Sprog havde han altid udmærket sig under sin Skolegang, men nu frygtede han dog — som sagt — ikke

uden Grund, at dette ikke vilde være tilstrækkeligt i nærværende Tilfælde. Det varede nogen Tid, inden han kunde finde hende, og jo længere det varede, desto stærkere slog hans Hjerte, — saameget mere som han følte sig som Gjenstand for Alles Blikke, medens han saaledes vandrede søgende omkring. Endelig stod han foran den Udvalgte. Han betragtede hende nogle Øjeblikke i Taushed med et Udtryk af Beundring og barnlig Undselighed; endelig sagde han paa Fransk:

„Vil den deilige, fremmede Signora gjøre mig den Ære at dandse denne, første Dands med mig?"

Det Naive og Troskyldige i hans Væsen og i den Maade, hvorpaa han gjorde hende dette Spørgsmaal, rørte den unge Kunstnerindes let bevægelige Hjerte, og hun svarede, idet hun atter nejede dybt for ham:

„Jeg takker min unge, smukke Herre tusinde Gange for den Ære, han viser mig."

Derpaa tog hun hans Arm og skred let og svævende frem ved hans Side gjennem Mængden, der betragtede dem med Beundring eller Misundelse, efter Omstændighederne; thi et skjønnere Par var det ikke let at faae at see. Da han med sin Dame var kommen op i den øverste Ende af Salen og havde staaet og talt nogle Minutter med hende, lagde han Mærke til, at hans Moder ikke var blandt de engagerede Damer, som han nu saae opstillede i en lang Række bagved sig. Herved kom der uvilkaarlig et Udtryk af rørende Glæde og Frimodighed i hans Ansigt, som det ikke tidligere havde haft, og da han dandsede ud med sin Dame, var der en saadan Ynde og Skjønhed udbredt over hele hans Væsen, at han fra det Øjeblik gjerne kunde have betragtet sig selv som Aftenens Helt, hvis han havde haft tilstrækkelig Erfaring til at skjønne de derpaa tydende Symptomer. Men det havde han ikke endnu. Fortabt i Dandsens Glæde og i selve Situa-

tionens Romantik og forstaaende ubevidst at lade sin Naturs medfødte Blødhed og Ridderlighed komme tilsyne i hele sin Fremtræden, formaaede han, selv i de prosaiske Runddandse, at udfolde en Finhed og Ynde, som ingen af de andre Dandsende var i Besiddelse af, og hvo der havde seet hans Moder dandse, maatte uvilkaarlig gjøre den Bemærkning, at han efter hende havde arvet denne skjønne Gave — og dog tillige noget Mere; thi den Sindets og hele Personlighedens Romantik, der bevirkede, at enhver af hans Bevægelser gjorde et poetisk Indtryk, den var ikke hende, men ham alene givet.

Som hans Moder havde undladt at dandse den første Dands, saaledes deltog hun eiheller i de følgende, og med stor Tilfredsstillelse havde han lagt Mærke til, hvorledes hun færdedes rundt omkring og opfyldte en Værtindes Pligter med stor Anstand og Værdighed. Baronen havde kun flygtig viist sig i Balsalen og derpaa trukket sig tilbage til et af de fjerneste Værelser, hvor han tilbragte Tiden med at spille Kort. Alt dette syntes Henrik meget godt om, og han havde i flere Timer hengivet sig til Ballets Glæder med hele sin Alders og sit Temperaments Livlighed — da kom i en af Pauserne hans Moder hen til ham, rørte ved hans Arm og førte ham et Par Skridt bagved Rækken. Hun betragtede ham med glædestraalende Øine og sagde:

„Undskyld, min kjære Søn, at jeg et Øjeblik lægger Beslag paa Dig! Men jeg har ikke kunnet vente længere med at udtrykke Dig min levende Beundring over Din mageløse Dands. Hvor har Du dog lært at dandse saaledes? ... Endskjøndt ... at dandse s a a l e d e s, det l æ r e r man ikke! Det er Naturens medfødte Gave, og jeg tør maaske troe, at Du i denne Henseende har arvet noget Godt og Smukt efter mig. Men Saameget er vist, at det er længe siden,

Noget saaledes har glædet, ja rørt mig, som at see paa Din Dands!"

I disse for ham saa smigrende Yttringer var der naturligvis Intet, som stødte ham; de vakte tvertimod den største Glæde hos ham, og med varme og kjærlige Ord takkede han hende for hendes Ros og Bifald. — Hun havde alt fjernet sig nogle Skridt fra ham, da hun atter nærmede sig ham med en skjelmsk Mine og sagde, efter at hun havde betragtet ham nogle Øjeblikke med dette Udtryk i sit Ansigt:

„Jeg husker ikke, om jeg fik at vide, hvor eller af hvem Du har lært at dandse?"

„I Aalborg af en gammel, afskediget Lieutenant; hos ham samledes vi gjerne hver Vinter en Aften om Ugen, jeg og endel af de andre Disciple."

„En gammel Lieutenant!" sagde hun ironisk. „Nei, Du maa vist ogsaa have haft en anden og noget yngre Lærer, — ja, Din Dands synes mig at tyde paa, at Du har gaaet i Skole hos den allerberømteste af denne Verdens Dandselærere!"

„Hvem mener Du, kjære Moder?"

„En Dandselærer, som baade har et græsk og et latinsk Navn."

„Ja, endnu er jeg desværre lige klog!"

Da slog hun i et Udbrud af Overgivenhed Hænderne i hinanden og sagde høit leende:

„Amor, paa Græsk: Eros ... Saa jeg kan lære min Hr. Søn baade Latin og Græsk!"

„Nei, kjære Moder, af den Dandselærer har jeg endnu ikke lært at dandse," svarede han alvorligt.

„Dandsede I da ikke med Damer d e r ... hos Lieutenanten?"

„Jo, vi gjorde. Embedsmændene lode ogsaa deres Døttre lære hos ham; det var Børn og halvvoxne Piger, men vi i

Skolen betragtede og behandlede dem som virkelige Damer, idetmindste saalænge vi dandsede; men mellem Dandsene legede og sloges vi rigtignok med dem paa en temmelig ukavallermæssig Maade."

„Men der var dog e e t af disse Pigebørn, som Du allerhelst vilde dandse med, som Du aldrig sloges med ... og naar hun var fraværende, saa havde Du slet ingen Fornøjelse af at dandse — ikke sandt?"

„Det kan vel have været Tilfældet, at der sommetider var en eller anden af Pigerne, som jeg foretrak, men nogen bestemt Forkjærlighed for en enkelt husker jeg dog ikke at have haft."

„Men hvorfor deltog Du da i disse Øvelser hver Vinter, som det forekom mig Du sagde?"

„Fordi Dandselæreren var en hæderlig og elskværdig gammel Mand, som ikke havde Andet at ernære sig og sin Familie med, og derfor tog jeg og de andre Disciple, som havde Raad dertil, hver Vinter Del i hans Undervisning, skjøndt idetmindste jeg — efter hans eget Udsagn — var udlært for længesiden," svarede han med den tidligere Alvor.

„Hm! det er mærkeligt," sagde hun smilende og rystende paa Hovedet: „der er et særeget Udtryk i Din Dands ... i den Maade, hvorpaa Du fører, berører og — i det Hele — behandler Din Dame, som jeg ikke veed at forklare paa anden Maade end ... men maaske daterer det sig først fra iaften ...?"

Hun sagde dette Sidste mere som en Bemærkning end som et Spørgsmaal, hvorfor han heller ikke gav noget Svar, kun saae han alvorligt paa hende. Men da hun nu trak sig tilbage og flere Gange paany vendte sig om imod ham, smilende, nikkende og kyssende paa Fingeren ad ham, saa forsvandt dog det Alvorlige igjen fra hans Ansigt og gav Plads for det forrige livlige og glade Udtryk.

Kort Tid efterat denne Samtale mellem Moder og Søn havde fundet Sted, blev der givet Tegn til Opbrud — det vil sige til at rømme den store Sal, der tilligemed flere tilstødende Værelser nu skulde tages i Brug til Aftensmaaltidet. Henrik gik da med flere Andre omkring i Huset og kom derved tilfældigvis til det Værelse, der fortrinsvis ansaaes for Husfruens eget, og hvor hun selv havde indført ham den første Aften han besøgte hende. Her sad hun i Sofaen og førte en Samtale med en lille Kreds af Ældre og Yngre. Da hun saae sin Søn i Døren, vinkede hun fornøjet ad ham og gjorde med det samme Plads for ham ved sin Side, for at han skulde sætte sig hos hende, hvilket han ogsaa gjorde. Da Samtalen drejede sig om ham ubekjendte Personer og Forhold, gav han sig paa sædvanlig Studentermaner til at blade i nogle Bøger, som laa paa Bordet. Det var Skrifter henhørende til den skjønne Literatur, af fornemme Forfattere, mest tydske og franske, dog fandtes der ogsaa en dansk Bog, en Digtsamling, hvis Forfatter var Adelsmanden Adolf Vilhelm Schack von Staffeldt. Henrik kjendte nok denne Digters Navn, men endnu Intet af, hvad han havde skrevet — han gav sig derfor fortrinsvis til at blade i denne Bog, idet han dog kun læste et Par enkelte Vers hist og her. Da traf han omsider paa et Digt, hvis Overskrift lød: „Den ottende Søn", og hvad enten det nu var denne Titel, der interesserede ham, eller af hvilkensomhelst anden Grund, saa gav han sig til at læse dette helt igjennem. Da han var færdig med Gjennemlæsningen, hvilket havde taget temmelig lang Tid, følte han en forunderlig Gysen; han lukkede Bogen i uden dog at lægge den fra sig, og et Udtryk, som om han var bleven stærkt betagen af hvad han læste, havde udbredt sig over hans Ansigt. Da hans Moder, for hvem han nogle Gange havde oplæst Et og Andet og det endog af sine egne Frembringelser, og hvem

det høiligen glædede at see ham glimre paa saamange Maader som muligt, havde seet ham sidde saa fordybet i en Bog, opfordrede hun ham til at forelæse Noget for den lille Kreds, som her var samlet, for at den korte Tid, der endnu var tilbage, forinden Bordets solidere Glæder begyndte, kunde hengaa paa en behagelig Maade. Hun tilføjede endydermere for at skjærpe Opfordringen, at dette jo var Noget, som netop hørte til hans Fag. Som det altid rørte ham, naar det forekom ham, at hendes Yttringer og Synsmaade stemte overens med hans egen Natur, saaledes var det ogsaa nu med Glæde, at han hørte hende yttre dette Ønske, ihvorvel han ikke var fri for at føle nogen Forlegenhed ved at skulle læse for denne Kreds. Dog sagde han venligt:

„Ja, kjære Moder, hvad ønsker Du helst, at jeg skal læse?"

„Hvad Du selv har mest Lyst til," svarede hun, „eller — da vi vist ikke har lang Tid tilbage — saa lad Tilfældet raade, og slaa op paa det første det bedste Sted i den Digtsamling, Du holder der i Haanden, og træffer Du da Noget, som vil vare en fem à ti Minutters Tid, saa læs det i Guds Navn!"

Da gjorde han som hun sagde. Tilfældet vilde da, at det Første, hans Blik traf paa, da han atter aabnede Bogen, var „Den ottende Søn". Han studsede, der kom et Udtryk af Forvirring eller Angst over ham, og han tøvede nogle Sekunder, som om han var i Uvished, om han skulde forelæse dette Digt eller ikke — dets Længde var passende, saa af den Grund kunde han ikke forkaste det; og havde tilmed hans Moder, der sad ved hans Side, ikke seet, at han alt h a v d e appelleret til Tilfældet? Han forsøgte da at tage sig sammen og at fatte sig, hvilket ogsaa tildels lykkedes ham, men dog ikke anderledes eller mere, end at Indtrykket, som Tilhørerne modtoge af Læsningen, var i høi Grad selsomt og gribende:

„Den ottende Søn.

Den Hane slog ud sin Vinge og gol,
Ung Thora alt sad ved Væverstol.

Alt slog hun Væven med megen Hast,
Saa Traadene alle tilsammen brast.

Hun syede Blommer med Silketraad,
De Roser blev Blod og de Lilier Graad.

Hjælp Gud! hvor jeg drager min Aande tungt,
Det volder det Foster, spædt og ungt.

Syv Maaneder gik hun i Højeloftssal
Og snørte sig i Midie tynd og smal.

Syv Maaneder bærged hun sig udi Løn,
Til Engen blev broget og Skoven grøn.

Det var ved sorten Midienat,
Triner hun ud i Lunden brat.

De Kildevæld piblede frem som Graad,
Hvert Løv var hende en Slangebraad.

De Vinde stønned som Dødningskrig,
De hvide Birke stode som Lig.

Fremtren en Kvinde, saa gusten og gul,
Udaf sit sorte Midnatsskjul.

Og hør Du liden Thora, hvi sørger Du?
Hvi est Du Dig saa saare mod i Hu?

Svarte liden Thora, hun blev saa rød:
Hvad jeg skjuler bag Beltet, volder min Død.

Mæled den Qvinde da hastelig:
Hvad Du skjuler under Beltet, Du give mig.

Liden Thora, vilt Du give mig det,
Den Byrde skal være Dig saare let.

Liden Thora segned ved Linderod,
Hun gav den Qvinde sit Kjød og sit Blod.

Den Qvinde grinte og krysted det Nor,
Saa sank hun neder i sorten Jord.

Liden Thora blev sig saa let i Sind,
Som naar Løvet vifter i sagten Vind.

Herr Esben sig op under Lide red,
Saa bandt han sin Ganger ved Borgeled.

Op axler han sit Skarlagens Skind
Og træder høvisk for Jomfruen ind.

Hil sidde I, liden Thora, vel svøbt i Maar,
Saa vide der Ry af Eders Skjønhed gaaer.

Liden Thora, I er mig fast saa kjær
Som Engen det klare Foraarsveir.

I give mig Eders Love og Tro,
Saa lade vi flux vort Bryllup boe.

Det var liden Thora, hun blev saa glad,
Hendes Kinder blussed som Rosenblad.

De Dage de ginge, de Dage de kom,
Syv Aar hun var sig en Hustru from.

Sidder hun med syv Sønner smaa,
Den yngste end spæd ved Brystet laa.

Sidder hun mild i Maaneskin,
Og klapper dem alle saa venlig paa Kind.

Klapper hun alle paa hviden Kind:
Hvi ere I Smaa saa blege som Lin?

Det var liden Thora, hun pludselig saae
Et lidet Utydske paa Tillien gaae.

Saa vissen den Skiftning for hende staaer
Med sortebrun Kind, uden Hovedhaar.

Hil sidde I, Møder, paa Bolstere blaa!
Have I kun syv Sønner smaa?

Hil lege I, Brødre, paa Tavle af Guld
Og kaste de Gamles Skakspil omkuld!

Og hør nu, I Moder, jeg er Eders Søn,
For syv Aar siden født udi Løn.

Den Qvinde bar mig til Troldebo,
Ret aldrig jeg kunde trives og groe.

Jeg er vanfør for to Maaneders Savn,
End gave de mig Vanfred til Navn.

Jeg ikke kan leve, ei heller døe,
Fordi jeg fødtes for tidlig af Mø.

Thi slaaer jeg om Eder min visne Arm,
Og suger Mælken af Eders Barm.

I var mig ret aldrig en Moder god,
Thi drikker jeg nu Eders Hjerteblod.

To fulde Maaneder laa han der
Og diede, til han blev stor og svær.

Da lagde liden Thora sig paa sin Seng
Og visned som Lilien paa grønnen Eng.

Men han slog sine syv Brødre ihjel
Og blev til en Trold, saa ful og saa fæl."

Ved den gjentagne Læsning følte Henrik Grubbe sig endnu mere betagen end første Gang, og Tanker, han ikke kunde gjøre sig selv Rede for, gik igjennem hans Sjæl. Hans skjønne, sympathetiske Stemme lød for Tilhørerne som Musik, som en forunderlig bølgende Sang, som et kjærlighedsfuldt Menneskehjertes tungsindige Klage over Livets Smerte, som en vemodig Aandesang, der hævede sig og sank. — Efter Oplæsningen indtraadte en almindelig Pause, der ikke lod til at ville faae Ende. Men da reiste Husfruen sig og raabte med munter Røst:

„Tilbords, mine Herrer og Damer! tilbords! Og lader os snarest muligt see at glemme dette sørgelige Drama." Derpaa henvendte hun sig til sin Søn, tog hans Arm og sagde:

„Aftenens Helt paa alle Maader! tillader Du Din Moder at være Din Dame og at dele Din Hæder?" Hvorpaa hun med sin Søn gik foran de Øvrige ind i den til Spisestue nu forvandlede Balsal, og Aftensmaaltidet begyndte. I Førstningen laa endnu ligesom det alvorlige Digts Skygge over Henriks Ansigt, og han var ikke fri for at have et af sine Anfald af Aandsfraværelse — skjøndt af en anden Grund end før — som hans Moder tidligere paa Aftenen havde dadlet ham for. Da hævede hun sin skjønne, blottede Arm, skænkede skummende Vin i hans Glas og sagde med et Udtryk af bakchantisk Glæde:

„Drik, min Søn, af denne Vin! I den er Ungdom og Livets og Glædens Kræfter. Den er fra det skjønne Land, hvor Ilden gløder under Jordskorpen og noget varmere end her i Menneskenes Bryst, — og dens Navn er latinsk ligesom Dandselærerens før — *Lacrymæ Christi!*"

Og hun berørte med den yndefuldeste Bevægelse hans Glas med sit og tømte sit eget til Bunden.

Ved samme Bord sad den italienske Operadirektør. Han var ikke som hans Kone oprindelig fransk, men derimod en

virkelig Italiener — fra Neapel — med et ægte italiensk Physiognomi, høi, kraftig og firskaaren og fuld af sprudlende Liv. Til denne Mand henvendte Husets Frue sig efter atter at have fyldt sit Glas og sagde paa flydende Italiensk:

„Ogsaa med Dem, min Herre, som iaften er den eneste Repræsentant for det skjønne Land, hvor denne ædle Drue er voxet, ønsker jeg at drikke et Glas, i taknemlig Ihukommelse af de Glæder, jeg et helt Aar igjennem har nydt i Deres livlige Fødeby!"

Den galante og høiligt smigrede Mand reiste sig, og med en Ordfylde, hvoraf kun en Italiener er i Besiddelse, besvarede han denne Henvendelse.

Det var første Gang, at Henrik hørte dette harmoniske Sprog blive talt, og skjøndt han Intet forstod deraf, gjorde dog saavel selve Ordenes Musik som de Talendes Anstand og hele Personlighed, der syntes ham saa ganske at svare til Ordenes Klang, et særdeles levende Indtryk paa ham, og han lyttede med Interesse til den Samtale, der udspandt sig mellem disse To og et Par Andre ved dette Bord, som ligeledes vare Sproget mægtige. Dog havde han paa samme Tid en Fornemmelse, som han ikke tidligere havde kjendt, en Fornemmelse af Ydmygelse ved at tænke paa, hvor langt han endnu selv stod tilbage, hvormeget han endnu selv havde at lære — paa samme Tid, som hans Moders Skikkelse viste sig herligere for ham end nogensinde før efter deres Bekjendtskabs Fornyelse, omgiven af denne i hans Øine nye Glorie. — Da imidlertid kun nogle Enkelte ved dette Bord vare det italienske Sprog mægtige, fortsatte Fruen — for Operadirektørens Skyld — Samtalen paa Fransk, hvori Alle kunde deltage. I dette Sprog henvendte Italieneren sig til Henrik og spurgte ham, om han ikke endnu havde besøgt Italien, og da han hertil med et Udtryk af barnligt Mismod svarede Nei, yttrede den galante Mand, at han haabede, det

da ikke vilde vare længe, før hans Fædreland skulde nyde den Lykke at see sig gjæstet af en saa smuk og begavet ung Mand. Da Henrik Intet svarede hertil og med nogen Forlegenhed saae ud for sig, greb hans Moder Ordet, nikkede betydningsfuldt smilende med Hovedet og sagde:

„Jeg tænker ikke, det skal vare saa længe. Rimeligvis besøger min Mand og jeg Italien igjen allerede i dette Foraar — den overordenlig heftige Transpiration, som Italiens Sommersol fremkalder hos ham, finder han at være særdeles gavnlig for hans Helbred, skjøndt jeg rigtignok ikke begriber, hvorledes han holder det ud — og da haaber jeg, min kjære Søn, at Du vil gjøre os den Glæde at ledsage os paa denne Reise."

Og da det i dette Øjeblik forekom Henrik, som om det var en af hans fornemste Livsopgaver, snarest muligt at komme til Italien og lære Sproget, saa betragtede han fuld af den hjerteligste Taknemlighed og Glæde sin Moder, efterat hun havde yttret disse Ord.

Dels fordi der maaske var noget Beslægtet mellem den ædle, fyrige Vin og hans egen Natur og Temperament, og dels maaske paa Grund af de forskjellige vexlende Sindsstemninger, han i Løbet af denne Aften havde været Gjenstand for, havde han drukket adskilligt Mere deraf, end han ret vel kunde taale; thi da Selskabet reiste sig fra Bordene, og han bød sin Moder Armen for at ledsage hende ind i de andre Værelser, mærkede han, at der havde lagt sig en Slags Taage over hans Sandser, gjennem hvilken han saae Alt i et besynderligt, ligesom magisk Skær, og at han i denne Tilstand ikke ret havde Herredømme over sine Tanker og Forestillinger. Da han derfor strax efter hørte, at Dandsesalen ved det talrige Tjenerpersonales Virksomhed med stor Ilfærdighed atter bragtes istand til sin egentlige Bestemmelse, besluttede han, at han foreløbig ikke vilde dandse mere. Rent

unddrage sig Selskabet vilde han dog ikke — idetmindste ikke saalænge Primadonnaen var tilstede, hvis Nærværelse udøvede en Tiltrækningskraft paa ham, som han ikke tidligere havde følt paa denne Maade — og da Dandsen atter begyndte, gik han derfor vel ind i Dandsesalen igjen, men stillede sig i et af Vinduerne, hvis lange, opløste Gardiner ganske skjulte ham for Alles Blikke. — Det var Tilfældet med ham, som saa ofte med Mennesker af et sangvinsk-melankolsk Temperament, at den halve Rus, hvori han befandt sig, gav det Mørke i hans Natur en ensidig Overvægt, og da han stod der alene i Vinduet og stirrede ud paa den fuldkommen øde Gade, som beskinnedes af et svagt Maanelys, og hvorpaa af og til enkelte store, halvopløste Fnug af Tøsnee langsomt og zittrende faldt ned, og medens den livlige Dandsemusik, der i dette Øjeblik forekom ham at klinge som sørgelige Gravtoner, lød bagved ham, — var hans Fantasi opfyldt af mørke, ængstende Billeder og uhyggelige Forestillinger om Død og Tilintetgjørelse. Som han saaledes stod og saae med et tankeløst-stirrende Blik over mod den modsatte Side af Gaden, blev han en Skikkelse vaer, der sad eller laa paa en Stentrappe saa ubevægelig som en Død. Da Maanen lidt efter sendte et klarere Lys nedover Gaden, saae han, at det var en Vægter, tilsyneladende en meget gammel Mand, der med sit Hoved støttet til Hænderne, over hvilke det lange, hvide Skjæg faldt ned, sad saa stille som en Statue paa den vaadkolde Trappe. Dette Syn drog hans Tanker til sig med sympathetisk Magt, og idet hans egne mørke Forestillinger paa en forunderlig Maade ligesom legemliggjorde sig selv i denne Dødens Skikkelse, formede disse Fantasier sig uvilkaarlig til et Digt, som han senere opskrev under Navnet:

Vægteren.

Paa Gaden hvirvled Sneen,
Høit sukked Nattens Vind.
Paa Trappen sad en Vægter
Med Haanden under Kind.

Af Alder var han bøjet,
Sølvhvide var hans Haar;
Sit Kald han havde røgtet
I mange Herrens Aar.

Sit Uhr han tog af Lommen
Og stirred mat derpaa:
„Det varer vist ei længe,
Før Midnat vil slaae.

Jeg er saa sært tilmode
I denne vilde Nat;
Det er, som Mod og Styrke
Har mig ganske forladt.

Men jeg er ogsaa gammel!
Snart faaer jeg Vandrebud.
Forlad for Jesu Vunder
Min Synd, o milde Gud!

Men skal jeg snarlig drage
Herfra, jeg haaber vist,
At jeg til Dig skal komme,
Min Herre Jesus Krist!"

Da lød igjennem Stormen
Fra Taarnet Klokkens Klang;
Den gamle Mand sig reiste
Og Vægterverset sang:

„Det var ved Midnatstide,
Vor Frelser han blev født
Til Trøst al Verden vide,
Som ellers var forød ..."

Men ei den Gamle mægted
At synge Verset ud:
Han vakled og han segned —
Nu fik han Vandrebud!

Hans hvide Lokker flagred
I Nattens kolde Vind.
Hans Legem laa paa Trappen,
Hans Sjæl til Gud gik ind.

Hans gamle Hoved hvilte
Paa Stenen kold og haard;
Men Sjælen var indgaaet
Til den evige Vaar.

Medens disse Rhytmer digtede sig i hans Sjæl, havde han intet Andet sandset. Men da lagde han Mærke til, at Dandsen var ophørt, og de mange leende og talende Stemmer lød som et bedøvende og forvirret Kor ind til ham. Hvorledes mon det nu forholdt sig med hans Tilstand? Han aabnede Gardinerne og saae ud i Lyshavet, — jo Taagen laa endnu derover og, som det forekom ham, endogsaa stærkere end før. Saa prøvede han, om han med Klarhed kunde tænke en

Tanke tilende — nei, det lod til, at han i denne Tilstand blot kunde digte, thi Tankerne surrede om i hans Hoved som en Bisværm, uden at han formaaede at fastholde en eneste. Han besluttede derfor at forblive hvor han var, og da han opdagede en Taburet i Hjørnet, satte han sig derpaa og faldt snart hen i en Tilstand, hvori han hverken sov rigtigt eller var rigtig vaagen.

Den Begivenhed, som i hans Barndom havde gjort det stærkeste Indtryk paa ham, var jo naturligvis det, der skete hin Balnat paa Søviggaard, da han var ni Aar gammel. Dette Indtryk tilkjendegav sig blandt Andet ogsaa derved hos ham, at han i de efter Moderens Bortreise nærmest følgende Aar jævnlig havde en Drøm, som stod i Forbindelse hermed. Drømmen var mærkeligt nok altid ganske den samme. Den begyndte med, at han hørte de langsomme, høitidelige Toner, hvoriblandt især Oboen var dominerende, og hvormed den Totur indlededes, som hans Moder havde dandset med sin Elsker; dernæst blev Musiken lidt efter lidt vildere og vildere, mere og mere gjækkende og gjøglende, ja tilsidst endog ligesom grinende eller spottende, hvorpaa den endte med de samme høitidelige Obotoner, hvormed den begyndte. Dog vaagnede han som oftest, forinden han naaede til disse Slutningstoner. At lytte til denne Musik — oprindelig en Slags spansk Folkedands — var nu i Drømme forbundet med heftig Angst og Lidelse, og navnlig havde han altid fra det Øjeblik, de høitidelige Indledningstoner endte, de samme rædselfulde Syner af smaa grinende Kobolder eller Dæmoner, der snærrende, kvækkende, surrende og hylende boltrede sig omkring ham i de selsomste Bukkespring og dog ligesom beherskede af Musiken, fra hvis Rhytmus de ikke kunde løsrive sig, skjøndt hele deres Anstrengelse netop syntes at være fremkaldt ved deres stedsevarende Forsøg herpaa. Naar denne Djævledands var paa sit Højeste, vaag-

nede han som oftest med et Skrig og badet i Sved; thi — mærkeligt nok — hvad han senere hen paa Morgenstunden havde oplevet, og som jo dog egentlig var det, der dybest havde forfærdet ham, det viste Drømmen ham aldrig. Med denne Drøm vare ogsaa andre Mærkeligheder forbundne. Den eneste Gang, han i Virkeligheden havde hørt denne Dandsemelodi, havde han ganske vist ikke været istand til at tilegne sig den, — idetmindste ikke saaledes, at han kunde erindre sig Gangen deri, — da al hans Opmærksomhed var optagen af det dandsende Par. Men i Drømme var det altid bestemt den samme Melodi, han hørte, og han var da overbevist om, at han da hørte den rigtige — alligevel var det ham altid i vaagen Tilstand umuligt at huske en eneste Takt af den drømte Melodi, skjøndt han tydeligt kunde erindre sig alt Andet, hvad han i Drømme hørte og saae. Han kunde saaledes i vaagen Tilstand hverken huske den virkelige eller den drømte Melodi, uagtet han, hvergang han drømte den, havde en levende Fornemmelse af, at det var den samme, han altid drømte, — ja, han vidste i Søvne hver Node og hver Takt forud, som vilde komme, saa tydeligt erindrede han sig den da fra de tidligere Drømme. — Denne i Virkeligheden saa pinefulde Drøm, der endogsaa i de første Aar efter Katastrofen paa Grund af dens Hyppighed indvirkede svækkende saavel paa hans Sjæl som paa hans Legeme, var ham alligevel særdeles kjær, saa forunderligt dette end kan synes; thi forinden de gjøglende Dæmoner viste sig, saae han altid Moderens elskede Skikkelse træde ud af Dandsen, nærme sig ham med udbredte Arme og betragtende ham med uendelig Kjærlighed og Blidhed. Dog var det — som sagt — kun i de første Aar, at han havde denne Drøm, og fra den Tid, da han var kommen i Aalborg Skole, drømte han den ikke mere, uagtet han, altsom Aarene gik, og hendes enkelte Træk ikke længere stode fuldkommen klare for

hans Erindring, vilde have givet det Kjæreste, han ejede, for at drømme den blot een Gang igjen paa Grund af det ejendommelige Præg af fuld Virkelighed, hvormed hendes Skikkelse netop her havde viist sig for ham.

Men nu — efter ikke at have haft denne Drøm i saamange Aar — nu, da han sad paa Taburetten i det mørke Vindue i sin Moders Hus, nu forekom det ham, at han drømte den gamle Drøm igjen! Idetmindste hørte han ganske tydeligt de høitidelige Obotoner, hvormed den jo altid plejede at begynde, og en krybende Fornemmelse paa een Gang af Glæde og Angst gjennemtrængte ham ved Tanken om, hvad Drømmen vilde fremstille for ham. Og vel sov han paa en Maade og drømte, men dog var Musiken, han i dette Øjeblik hørte, virkelig og ikke drømt — og dog netop den samme, han havde hørt i Drømme saa mangen Gang!

„Jo, det er d e n! det er d e n!" mumlede han. „Kunde jeg dog blot huske disse forunderlige Toner, naar jeg vaagner, men, desværre, jeg veed, det er umuligt! ... O, saa viis Dig da for mig engang igjen, min elskede Moder! Hvorfor er det dog saalænge siden, at Du har ladet Dig tilsyne for Dit Barn? ... Se, jeg har længtes saameget, o, saameget i alle disse mange Aar! Om Aftenen, inden jeg lagde mig til at sove, har jeg af al min Kraft fremmanet Dig for mig, for at Drømmen skulde vise mig Dit Billede, men Du kom aldrig mere ... Og da lagde der sig efterhaanden en Taage over Dig, og Dit Barn kunde ikke ret see Dit Ansigt mere! ... O, saa lad mig da nu engang igjen see Dig, Du blide, Du fagre Skikkelse! ... Tag mig igjen paa Dine Arme og viis mig den skjønne Sol, og lad dens gyldne Straaler spille paa Dit Ansigt! ... Men — det er nu paa høje Tid, at Du kommer, Moder ... hører Du? hører Du? ... inden Dæmonerne, som hyle og grine, og som vil skjule Dig for mig! Skynd Dig dog og kom først ... det plejede Du jo altid før!

... Vi har dem nu ret strax ... jeg hører dem allerede! ... d e r ere de, d e r ere de! ... Hu — uh! hvor de snærre og springe — se, mange, mange! en hel Sky! ... Og Du, Moder, hvor er Du? hvor er Du? Jeg seer Dig intetsteds. De have ganske skjult Dig for mig ... denne Gang! ... *Retro!* tilbage! siger jeg. Du Mørkets grinende Hær! vig tilbage og skjul hende ikke for mig! ... O, min Gud — blot et Glimt! blot eet eneste, forsvindende Glimt af ... af ... min Moder!"

Paa dette Punkt vaagnede han, som det jo ialmindelighed havde været Tilfældet, naar han som Barn drømte denne Drøm. Han tog sig med en smertelig Fornemmelse til Hovedet, reiste sig forvildet og saae sig omkring. Han var sig bevidst at have drømt den gamle Drøm, og dog — hvor forunderligt! — for første Gang kunde han i vaagen Tilstand huske Musiken. Hvor han befandt sig, var derimod endnu ikke gaaet op for ham. Men se: medens han stod og undrede sig herover og med al sin Kraft søgte at samle sine Tanker, da hørte han i vaagen Tilstand (og at han da virkelig var vaagen, kunde han ikke tvivle om) Drømmens Musik lyde med Virkelighedens hele Præg, og han hørte tillige tydeligt Lyden af de Dandsendes Trin. Da vidste han i samme Nu, hvor han var! Og han stod et Øjeblik aandeløs og lyttende. Og som man undertiden kan have en hemmelighedsfuld Forudfølelse af, hvad der i de følgende Øjeblikke vil skee eller vise sig, saaledes saae han i dette Øjeblik som i et Syn — medens en forunderlig snurrende Kulde løb fra hans Hoved nedad Ryggen og udbredte sig i alle hans Nerver med en Fornemmelse som af Naalestik — hvad der vilde vise sig for ham, naar han aabnede Gardinerne og traadte ud i Salen. Som en Søvngænger, med dødblegt Ansigt, stirrende Øine og vaklende Trin, skred han frem henimod den Kreds, der midt paa Gulvet havde dannet sig om hans Moder og hendes Meddandser, den italienske Sanger. Og saaledes stod han

da igjen og saae sin Moder dandse ligesom hin Nat paa Søviggaard! Han hørte igjen i Virkeligheden de Toner lyde, som hans sørgeligt trofaste Hjerte havde opbevaret gjennem alle hans Barndomsaar, og han saae sin Moder, i Lysenes smigrende Glands, og idet Dandsens Glæde og hendes mægtige Naturs Ild ligesom straalede over hende, ligesaa skjøn, herlig og ungdommelig, som han havde seet hende i hin længst forsvundne Nat! Da var det, idet det Hele mere og mere begyndte at tabe Virkelighedens Præg i hans Øine, som om Fortid og Nutid paa forvirrende Maade løb i Eet for ham, og Fortidens pinefuldeste Erindring blandede sig saa selsomt med, hvad han nu saae for sine Øine, at han i Øjeblikket havde en Følelse af at have staaet i hele sit Liv og seet paa denne Dands og følt sig lokket og fristet af dens bedaarende Magt! — Og som han hin Nat forargedes i sit barnlige Hjerte og i sit Hjertes Uskyldighed, — saaledes forargedes han nu anden Gang i det Dybeste af sin Natur, i den ædleste, reneste Følelse, hans Hjerte rummede. Som fortryllet af en Slanges Blik stod han ubevægelig og stirrede paa hendes Ansigt, der mere og mere straalede i Lidenskabens Glød og Selvforglemmelse, og som han saaledes stod — endnu med den stærke Vins Flammer i sit Blod og til det Yderste afkræftet af de heftige, vexlende Sindsindtryk — og betragtede den lidenskabelige Dands og hørte paa den lokkende Melodi, der ifølge den selsomme, dæmoniske Dobbelthed, som kan bo i Musiken, paa een Gang smeltede hans Hjerte til Graad og kaldte paa det Laveste i ham, hans dyriske, sandselige Natur, — da havde han en Fornemmelse, som om alt Fast eller Sluttet i ham selv opløste sig og blev usikkert, flydende, bølgende og gjøglende, og medens han fornam dette med en forunderlig Rædsel, var denne Følelse dog tillige forbunden med en egen, bedaarende Fortryllelse.

„Se!" — mumlede han — „altsaa d e t He l e er dog ikke andet end et Gjøglespil! ... Og hvortil da den dybe, smeltende Længsel i min Sjæl efter Noget, som maaske slet ikke er til i Virkeligheden? — der maaske ene har sin Grund i medfødt Sygelighed og Overspændthed, som man jo har sagt? ... Men hvad jeg h e r seer, synes dog at være en Virkelighed! ... Jo, Dandsen er noget Virkeligt — og Kjærlighed eller Elskov boer i Dandsen ... saaledes som de To dandse d e r! ... Ogsaa j e g kan dandse denne berusende Dands, det er jeg vis paa, jeg har jo arvet min Moders skjønne Dands! ... To Par! ... To Par! ... Hvem vil dandse med mig?"

Dette sidste Udraab sagde han højere, saaledes, at de Nærmeststaaende kunde høre det, og han udbredte tillige sine Arme som for at modtage den forventede Dandserinde; men i samme Øjeblik havde hans Sinds voldsomme Spænding naaet sit Høidepunkt, det svimlede for ham, og han vilde være segnet om paa Gulvet, hvis ikke den italienske Sangerinde, der havde seet ham saa bleg komme frem fra Vinduet og vaklende gaae hen over Gulvet, havde staaet ved hans Side. Hun lod ham hvile mod sin faste og dog saa bløde Skikkelse, idet hun blidt lagde sin Arm om hans Liv, og saaledes — næsten bærende ham — blev hun staaende med ham, indtil hun mærkede, at han atter havde faaet Herredømme over sig selv. Derpaa førte hun ham stille bort fra Kredsen henimod Udgangen, idet hun sagde:

„Min unge, smukke Herre er saa bleg, han befinder sig ikke vel, han bør gaae hen at sove!" (Hun troede formodentlig, at han som Søn af Huset ogsaa havde sit Hjem der). Og da han saae paa hende med et Udtryk af Smerte, som hun ikke forstod, tilføjede hun som for at trøste ham:

„Den stærke, søde Vin fra *monte Vesuvio* har den unge

Herre ikke kunnet taale! Men det gjør Intet, det er ikke Noget at være alvorlig for; imorgen er det ganske forbi!"

Hun talte disse Ord med sagte Røst, for at Ingen skulde høre dem, idet hun hævede sig paa Taaspidserne og lagde sin Mund tæt til hans Øre — hvorved han følte hendes varme, bløde Læbers Bevægelser som ligesaa mange Kys paa sin Kind.

I den Tilstand, hvori han befandt sig, forstod han vel ikke ret, hvad hun sagde; men hendes Stemmes Klang og de milde Blikke, hvormed hun betragtede ham, gjorde det ogsaa overflødigt, og da han nu tillige bemærkede, hvor venligt hun havde taget sig af ham, saae han paa hende med et Udtryk af Taknemlighed eller Kjærlighed, idet han villig lod sig lede af hende henimod Udgangsdøren. Hun aabnede denne og traadte selv udenfor i Entreen med ham, og efter at have overbevist sig om, at han var kommen fuldstændig til sig selv igjen, formanede hun ham med al den Alvor og Tydelighed, som hun kunde raade over, til øjeblikkelig at gaae til Ro. Den Venlighed og Godhed, som den skjønne udenlandske Dame saaledes vedblev at vise ham, gjorde, — i den ligesom opløste Sindstilstand, hvori han befandt sig i disse Øjeblikke, — et mægtigt Indtryk paa ham, og, da han bøjede sig ned og kyssede hendes Haand, vædedes den tillige af hans Taarer. Men da slyngede hun pludselig med en lynsnar Bevægelse sine Arme om hans Hals og trykkede et Kys paa hans Mund — hvorpaa hun hurtigt og rødmende trak sig et Par Skridt bort fra ham. Selsomt betagen blev han staaende som lænket til Stedet — saaledes havde endnu Ingen kysset ham! Og han følte i samme Nu — som med en uvilkaarlig Rædsel — at dette Kys var som en Virkeliggjørelse af hans egen Tanke, af de Ønsker og Længsler, han for nogle Øjeblikke siden havde næret; han begreb instinktmæssig, at dette Kys var i Slægt med Dandsen og med hine

Toner derinde, og medens han følte Blodet brænde som Ild i sine Aarer, stod han — med et Udtryk af en forunderlig Smerte — saa stille som en Billedstøtte, og det syntes, som lyttede han efter, om Tonerne endnu lød ... Jo, de klang fremdeles, med den samme dæmoniske Magt, gjenfremstillende med overordentlig Klarhed, og dog som i fantastiske Aandesyner, de Dandsendes Skikkelser — og især hans Moders — for ham. Da ophørte, medens han saaledes stod i Drømme og lyttede som til et kun for ham hørligt, usynligt Aandekor, lidt efter lidt den forstenede Ro, der havde været udbredt over ham fra det Øjeblik hun kyssede ham, og den samme Fornemmelse, han fornylig havde haft inde i Salen, Fornemmelsen af, at Alt ligesom opløste sig i hans Indre og svømmede for hans Blik, betog ham nu atter og det endog stærkere end før — og da først hævede han sine Øine fra Gulvet og fæstede dem paa den skjønne Kvinde, som havde givet ham det første Kys. Blid, undselig og med det for mange lidenskabelige Kvinder ejendommelige vemodige Blik stod hun endnu for ham — — og han nærmede sig hende med vaklende Skridt, berørte bævende hendes Haand med sin og bøjede sit Hoved ned imod hendes! Men da gjentog hun sit Favntag med et Udtryk af Henrykkelse og med hele sin Naturs Ild og kyssede ham gjentagne Gange heftigt og brændende — derpaa skød hun ham sagte fra sig, nærmede sig baglænds mod Indgangsdøren til Balsalen, og da hun havde naaet denne, standsede hun og sang med halv Stemme de danske Ord:

„Vi sees — vi sees igjen! Vi sees — vi sees igjen!"

„Ja, sikkert!" sagde da den unge Henrik Grubbe med jublende Stemme, idet nu ogsaa h a n s Øine straalede og h a n s Ansigt blussede: „Vi sees — vi sees igjen!"

Derpaa gik han langsomt ned ad Trapperne for at begive sig til sit Hjem. Da han kom ud paa Gaden, var det henad

Morgenstunden. Der havde reist sig en stærk Vind, og Tøsneens tunge, vaadkolde Fnug pidskede ham i Ansigtet. Den gamle Vægters sammenfaldne Skikkelse saaes endnu at hvile paa Stentrappen — og han nærmede sig studsende og rørte sagte ved den. Da saae han med Rædsel, at han stod ved et Lig. Digtet var altsaa forsaavidt blevet til Sandhed. Og en forunderlig Gysen rystede ham, men — kun for et Øjeblik, thi havde han ikke alt hørt den, denne Verdens forvirrende og bedaarende Sang? og var ikke hans Øre alt forinden blevet saaledes aabnet for den, at den kunde trænge ind og naae hans Sjæl?

„Vi sees — vi sees igjen!" Saaledes lød dens Text for h a m. Og syngende d e n, vendte han sig bort fra den Døde og kæmpede sig frem mod Vinternattens Blæst, der kølede hans hede Pande. Og da han kom hjem, vedblev han endnu at synge de samme Ord, medens han spøgelseagtig vandrede omkring fra det ene Værelse til det andet, indtil han endelig som i Afmagt sank om paa sin Seng og faldt isøvn.

Og saaledes havde han været paa Bal hos sin Moder.

ANDEN AFDELING

Henved et Aarstid er hengaaet siden hin Nat. Det er den tyvende Februar, netop Aarsdagen efter at han første Gang besøgte sin Moders Hus — da han saae hende øverst paa Trappen omgiven af Laurbærtræer, Akkacier og Roser. Sent den foregaaende Aften er han kommen til Kjøbenhavn i sin Moders og hendes Mands Selskab efter en ni à ti Maaneders Reise i Udlandet og navnlig i Italien, i det Land, „hvor Ilden gløder under Jordskorpen og noget varmere end her i Menneskenes Bryst," saaledes som hans Moder engang sagde. Han kan nu tale Italiensk næsten ligesaa flydende som hans Moder; han har lært Sproget i den bedste Skole — i Kvindernes, og det saavel i deres, som færdedes paa de landligt stille Steder og dandsede deres jublende Dandse til Tamburinens Klang, som i deres, der i kostelige Klæder glimrede i de gyldne Sale! Ja, aldrig mere vil han føle sig forlegen ved at skulle tale med en fransk eller italiensk Dame, men — maaske vil han heller aldrig mere tiltale nogen saa naivt og troskyldigt som hin første Gang i hans Moders Hus, da han barnlig og undselig sagde: „Vil den fremmede, deilige Signora dandse denne første Dands med mig?" Vel havde han vundet denne Dames Hjerte ved disse troskyldige Ord, men hun var som en kunstnerisk begavet Natur selv til en vis Grad naiv og troskyldig, og han

har siden den Tid lært andre Veje og Maader, hvorpaa Kvindehjerter kunne beseires. Thi — som det jo alt er tilstrækkeligt antydet saavel ved den Grundtone, der fra Først af er anslaaet, som i de nærmest foregaaende Scener — den sidste Forargelse, hans Moder gav ham, havde han paa Grund af sin Alder, Temperament og det Saar, hans Hjertes Renhed — om end ham selv ubevidst — allerede i hans Barndom havde modtaget ved Følelsen af hendes Synd, ikke mægtet at modstaae! — Og ikke blot Barnehjertets Tro paa hendes egen høje Natur var det, som i disse Øjeblikke forargedes — en Tro, der trods hvad han selv havde oplevet og trods Yttringerne i Pastor Roeds Brev dog aldrig ganske var vegen fra ham; da det altid langt mere havde været hans eget Forhold til hende, hans tidligste Erindringer om hende og hans stadige Længsel efter hende, som havde beskjæftiget ham, end koldsindige Reflektioner over, hvorvidt en Kvinde, der havde handlet som hun, fortjente at være Gjenstand for saadanne Følelser — ikke blot Troen paa h e n d e, paa d e n n e e n k e l t e K v i n d e, var det, som denne — anden — Gang forargedes i hans Hjerte. Det var tillige denne Gang noget Mere, noget Almindeligt, noget Fælles for ham og for enhver ufordærvet Yngling af et løftet, romantisk, poetisk Sind — det var Troen paa og Følelsen af ligesom at være omgiven af en magisk, hemmelighedsfuld Verden, der paa tusinde Maader talte til hans Sjæl saavel gjennem de forunderlige Naturtoner fra Jord, Luft og Hav, hvortil han fra Barn af havde lyttet, som ved en Tilværelsens egen fortryllende Livsmusik, og i denne hemmelighedsfulde Verden stod Kvinden som Midtpunktet, som dette Riges egentlige Behersker, som en Sol med dæmpede Straalers Glands, indtil Virkelighedens fulde Klarhed engang skulde aabenbare hende for ham — Kvinden i sin Høihed, Renhed og Skjønhed, i sit paa een Gang saa kjær-

lige og klare og dog saa gaadefulde Væsen, med sin stærke og stille Magt, med sin Evne til at forstaae, hvad der i hans egen Aand var mægtigst og lysest, ømmest og mildest, dybest og dunklest, — ja til at forstaae Det i hans Natur, som han ikke engang selv forstod, Det, som han kun kunde ane eller drømme, men ikke udtale i Ord. Med dette Ideal, denne Følelse eller denne Drøm i hans Hjerte var det saa henrivende Billede af hans Moder, saaledes som hun stod for hans tidligste Erindringer, paa forunderlig Maade sammensmeltet, og denne Tro, der i h a n s Hjerte var Spiren, hvoraf et herligt Livstræ kunde være opvoxet, og som var det Organ, hvorigjennem det Evige især talte til h a m, rørte h a m og vakte h a n s Sind til mandig Daad, — d e n var det, som nu tillige rokkedes i sin Grundvold. Thi den Sindets Jomfruelighed og ømme, sværmeriske Følelse ligeoverfor Kvinden, hvormed Skaberen saa mildelig forlener Ynglingen samtidigt med, at de rent jordiske Kræfter ogsaa bringe d e r e s Del i ham til fuld Udvikling — kan ikke ustraffet forarges; bedrøves eller krænkes denne Englevagt om hans Hjerte, saa at den maa opgive sin Post og trække sig tilbage, da undgaaes det ikke, at Det i ham, som ene stammer fra den stærke, men blinde Moder-Jord, vil reise sig i al sin frygtelige Vælde og kæmpe en Kamp med ham paa Liv og Død.

Februarmorgenens blege Sol havde skinnet en halv Timestid ind i Henrik Grubbes Sovekammer. Dens Straaler havde vakt ham afsøvne, og han sad nu ved et Vindue og drak sin Morgenkaffe. Hele hans Beboelsesleilighed, der bestod af tre smukke og rummelige Værelser, bar endnu overalt tydelige Spor af hans sene Hjemkomst den foregaaende Aften, idet forskjellige Reiserekvisiter og alleslags fra Udlandet hjembragte Sager saaes at ligge rundtomkring i stor Uorden. Han drak sin Kaffe med det Udtryk af tanke-

fuld Alvor, hvormed man ofte synes at foretage deslige Forretninger, naar Sindet netop er allermindst nærværende derved. Han har ikke forandret sig saa lidt i den forløbne Tid, i dette sit første Vandreaar, især er hans Figur bleven kraftigere, og han har i det Hele faaet „et mere mandigt Udseende", som Kvinder jo pleje at udtrykke sig.

Da han var færdig med sin Kaffe, lod han sine Øine en Tidlang vandre om mellem de mange hjembragte Sager, indtil de tilsidst med særlig Interesse dvælede ved en Gjenstand, der laae i en aabenstaaende Æske paa en Bund af mørkeblaat Fløjel — det var en lille Guldstjerne, en italiensk Orden, som hans Moder, paa Grund af sit Forhold til en neapolitansk *Principe,* ikke havde haft stor Vanskelighed ved at skaffe ham som dansk Adelsmand. Han tog endelig Ordenstegnet ud af Etuiet, der stod paa et Bord ved hans Side, holdt det i Solen og betragtede med et Udtryk af barnlig Glæde dets gyldne Glands, indtil hans Øine begyndte at løbe i Vand ved det stærke Skær. Saa gjemte han det atter i Æsken, reiste sig, tændte en Cigar og lagde sig paa en Sofa i tilsyneladende behagelige Betragtninger; thi medens han saaledes hvilede med tilbagebøjet Hoved, med den ene Haand begravet i det skjønne, rige Haar, og medens hans Øine fulgte de blaa Ringe, der langsomt stege iveiret fra Cigaren, spillede af og til et Smil — som et Lysglimt — henover hans Ansigt. Men — lidt efter lidt var det dog, som om disse Lysglimt bleve færre og færre, og som om der gik ligesom en Bølgegang gjennem hans bevægelige Træk, — et Spor maaske kun af et flygtigt, forbigaaende Mismod, men muligvis ogsaa et Tegn paa en dybere bevæget Undersø i hans Sind, hidrørende fra de d e r kæmpende og ikke endnu overvundne Kræfter, — og naar hans Ansigtstræk efter en saadan Bølgegang atter vare komne til Ro, kunde de udvise en forunderlig Skarphed eller Tørhed. Af disse Betragtnin-

392448B

ger, der saaledes vistnok ikke alle vare af ublandet glædelig Beskaffenhed, blev han udrevet ved et af de heftige Ryk i Klokkestrengen, som Postbude og andre lignende officielle Forstyrrere ligesom have taget Hævd paa — han reiste sig med nervøs Hurtighed, og Postbudet bragte ham et Brev fra gamle Pastor Roed. Dette var oprindelig adresseret til den danske Konsul i Rom, af denne forsynet med Henriks kjøbenhavnske Adresse, og det havde saaledes fulgt ham paa Hjemreisen. Han havde under sit Ophold i Udlandet modtaget flere Breve fra denne sin gamle Lærer og faderlige Ven, ligesom han ogsaa selv jevnlig havde skrevet saavel til denne som til sin Fader. Hans Fader skrev ikke selv til ham, da han ikke troede at kunne taale den Aandsanstrengelse, der var forbundet med at sætte sine Tanker paa Papiret, hvorimod han mundtlig meddelte Præsten, hvad han ønskede, hans Søn skulde underrettes om, saa at Henrik altsaa maatte betragte ethvert Brev fra Præsten som ogsaa for en Del hidrørende fra sin Fader, selv om dette ikke udtrykkelig var bemærket i hvert enkelt Brev. — Strax efter Optagelsen i sin Moders Hus havde Henrik ærligt og oprigtigt tilmeldt sin Fader, at han rigtignok, dreven af sit Hjertes uimodstaaelige Trang til at gjensee hende, havde været ulydig mod hans Befaling, samt bedet ham ydmygt og sønligt om hans Tilgivelse med saa veltalende og indtrængende Ord, at hans Fader — understøttet heri af Præsten saavelsom af den Respekt for hvad der alt var blevet en vitterlig Kjendsgjerning, som er ejendommelig for alle svage Naturer — var bleven bragt til at finde sig heri med en Slags sløv Resignation og uden at nære nogen Bitterhed paa Grund heraf mod sin Søn. Brevene fra Hjemmet vare derfor altid fulde af Kjærlighed og vilde vistnok paa Grund af Brevskriverens Personlighed have været det, selv om den ældre Grubbes Stemning mod Sønnen i Virkeligheden havde været

anderledes, og Billedet af den ærværdige gamle Mand, der i al sin simple Høihed og rørende Enfold traadte saa klart frem i hans gammeldags Stil og hele Udtryksmaade, undlod aldrig at gjøre et vemodigt og opløftende Indtryk paa Henrik Grubbe — nu maaske endogsaa mere, end det tidligere vilde have formaaet. — Brevet, der havde fulgt ham paa Hjemreisen, lød, som følger:

„Søvig Præstegd. d. o. s. v.

Signor Cavalliere!)

Min kjære Søn og unge Ven!

Naar jeg sidder her i min stille Præstegaard og skuer ud i den snebelagte Have, hvor jeg saa mangen Gang har frydet mig ved at see Dig lege og springe omkring paa raske Drenges Viis, og naar jeg mindes, hvor tidt Du har siddet paa disse mine Knæ (og dette er sandeligen ei saa længe siden, thi Du var altid af et ret barnligt og venligt Gemyt), og jeg saa tænker paa, at Du nu vandrer paa hine fjerne, hellige Steder, hvor den nidkjære, brændende Petrus og den ikke mindre store Sanct Paulus Apostel have vandret, lidt og stridt: da forekommer det mit gamle Hoved at være saare meget forunderligt, men tillige meget skjønt, ja usædvanlig meget lykkeligt og paaskjønnelsesværdigt. O, Du, som færdes d e r, hvor de store Martyrer have udøst deres Blod, o, bed, bed, min Søn, paa hine Steder, at den gode Fader i Himlen vi føre Dig uskadt paa Sjæl som paa Legeme ud af den store Verdens (hvorudi Du jo nu lever) mange og svare Fristelser! Se, ogsaa m i n Sjæl var i min Ungdoms Dage betagen af megen Længsel efter at komme didhen for der i Aanden at være sammen med hine Store og, naturligvis, endmere efter at skue det Land, hvor Han Selv levede og

*) Hr. Ridder.

leed! Men nu er jeg vorden gammel i mine Fædres Land! og jeg har alt i mange Aar stundet efter et mere virkeligt og varigt Møde med Hine, nemlig et saadant, som jeg haaber mig vil forundes efter dette mit Legemes Henfalden. — Men dernæst, efter at have yttret min Ærbødighed for hine hellige Steder (hvilket først at gjøre jeg anseer for min Skyldighed) saa kommer jeg nu til den egentlige Hensigt med dette Brev, og den er at lade Dig vide fra Din gode Hr. Fader, at det nu er hans Ønske samt hans Forlangende, at Du ufortøvet efter Din Ankomst til Fædrelandet begiver Dig til Dit virkelige Hjem, Søviggaard, til samme Din Hr. Fader, for der hos ham en Tidlang at være, paa det at han maa kunne glædes ved Din Omgang, ved at skue Dit Aasyn, samt ved at høre Tidende fra fjerne Lande, hvorudi han jo selv i sin Ungdom har været. Du drages nemlig til Minde, at det nu omtrent er halvandet Aar siden Du har været i Dit Hjem, hvor Du ikke er seet, efter at Du er bleven akademisk Borgere *(nec non eques!)**) — Ellers er Alt her ved det Gamle. Din Fader er nu oplivet ved Tanken om det snarlige Syn af Dig. Han har i denne Tid (ifølge den mig selv ubegribelige, men, som jeg vel veed, mange forøvrigt gode Mennesker indpodede, Drabslyst) nedlagt mange og store Skovens Dyr *propria manu***), hvilket jeg fortæller Dig, fordi dette jo ialmindelighed ansees som et Tegn paa, at hans Sind er saa nogenlunde i Ligevægt. At jeg selv og min Amine ikke glæde os mindre til Din Tilbagekomst, behøver jeg ikke at sige. Det er en stille Vinterdag idag, fuld af Fred. Jeg maa hilse Dig fra Aaen. Her hvor jeg sidder og skriver (jeg er nemlig flyttet ind i Havestuen med alle mine Sager, da der ikke kan blive saa varmt i mit eget Studereværelse, som

---

*) og tillige Ridder.
**) med egen Haand.

Amine siger, at jeg nu i min høje Alderdom maa trænge til) seer jeg den for Enden af Haven; den er i denne Tid ganske fuld af drivende Iisstykker, og medens jeg sidder her, er det saa stille, at det undertiden synes mig, at jeg kan høre Lyden af Iisstykkerne, som Strømmen skurer mod hverandre. Dog, naar jeg ret besinder mig, maa dette dog formodentlig beroe paa et akustisk Bedrag, da min Hørelse neppe kan være saa skarp mere. Vist er det i alt Fald, at jeg forhen har siddet her og kunnet høre hin Lyd. —

Modtag nu til Beslutning, min Søn, den gamle Præsts bedste Velsignelse! Herren være med Dig og bevare Dig! Herren løfte sit Aarsyn paa Dig og give Dig Fred!

Saaledes skriver o. s. v."

Dette Brev, der saa ganske var egnet til at fremmane Hjemmets Aander for hans letbevægelige Sind, fyldte ham øjeblikkeligt med stærk Længsel efter Alt og Alle i Hjemmet, — skjøndt han ifølge det Liv, hvortil han nu var bleven vant, i den senere Tid just ikke havde tænkt sig det som noget saa særdeles Behageligt at komme tilbage til det ensomme Søviggaard og til Faderen, der vel altid var kjærlig imod ham, men som dog tillige var uberegnelig og meget vanskelig at omgaaes; ja, ligeoverfor de to andre af Hjemstedets vigtigste Personer, den gamle Præst og hans Plejedatter, havde han endogsaa ikke været fri for at nære en vis, forunderlig Skyhed, naar han i sin Tanke dvælede ved et fornyet Samliv med dem. — Men nu kom der saa at sige nyt Liv i ham ved at modtage denne uafviselige Opfordring til at komme hjem, og en Slaphed eller Nedstemthed, der lige var ifærd med at overfalde ham efter Reiselivets stærke Pirring, veg derved bort. I en Hast gav han sig til at ordne endel af de hjembragte Sager, som han besluttede at tage med sig, samt traf andre nødvendige Forberedelser til sin

Hjemreise allerede samme Dag. Derpaa fuldendte han med Omhu sin Paaklædning, og efter at have mønstret sit Udseende foran det store Speil, begav han sig hen til sin Moder for at underrette hende om sin Afreise og sige Farvel til hende og hendes Mand, med hvilken Sidstnævnte han var kommen til at staae paa en venskabelig Fod, da det havde viist sig, at dette Kjødbjerg, i dets nuværende uskadelige Tilstand, virkelig var i blivende Besiddelse af den omgængelige og gemytlige Godmodighed, hvormed det strax var kommet ham imøde — hvilke elskværdige Egenskaber det paa hele Reisen heller aldrig havde fornegtet uden, naturligvis, naar Omstændighederne en enkelt Gang havde medført, at der var Mangel paa udsøgt og rigeligt Stof til dets Masses regelmæssige Vedligeholdelse. Det var ikke med Tilfredshed, at Baronesse Krabbe hørte, at hendes Søn agtede at begive sig hjem til sit Fødested, og navnlig søgte hun at rokke hans Forsæt ved at forestille ham, hvor vanskeligt det vilde være for ham, der var bleven vant til at leve i den store, bevægede Verden mellem livsfriske Mennesker, blandt hvilke han paa en saa smuk Maade var istand til at hævde sin Plads, — ja spille en fremragende Rolle, — nu at finde sig i det sørgelige Liv i den øde, ensomme Afkrog i Vendsyssel. Dog feiler det vist neppe, at der til Grund for disse hendes nedsættende Yttringer tillige maa have ligget en Følelse af Skinsyge; thi i sit Hjerte hængte hun selv ved sit Barndomshjems Natur, ihvorvel denne Følelse ikke kom hos hende ret tilorde før paa hendes Dødsleje. — Til dette hendes Forsøg paa at rokke hans Beslutning svarede Henrik kort, at det jo kun simpelthen var hans Pligt at adlyde, naar hans Fader befalede ham Noget. „Da har Du dog ikke altid været af d e n Mening," — sagde hun noget pikeret, — „da Du ifjor gjorde mig den

Glæde at opsøge mig, var Du nok ikke s a a samvittighedsfuld?"

„Nei, det er sandt," svarede han, idet han rødmede. Hun saae nogle Øjeblikke i Taushed paa ham. Derpaa sagde hun med den beseirende Humor, hvormed hun saa ofte havde jaget hans Mismod og Eftertanke paa Flugt:

„Ja, ja, min Ven, saa reis Du kun i Guds Navn, naar det ikke kan være andet! Men lov mig blot, at Du idetmindste ikke bliver s a a l æ n g e borte, til Du atter vorder en adstadig Bedemand — og kommer tilbage igjen i sort Kjole — Gudbevares — syet efter den allernyeste aalborgensiske Modejournal! ... Og husk endelig for Alting paa, at jeg nu kommer til at opsætte mit store Hjemkomstbal til Din Tilbagekomst."

Henrik svarede hertil, at han vistnok vilde see at vende tilbage til Kjøbenhavn, saasnart som muligt, om end ikke just s a a snart, som hun syntes at vente; og efter et lille Ophold tilføjede han, idet en stærk Skygge af den gamle Alvor gik henover hans Ansigt:

„Ogsaa jeg selv har en Følelse af, at Livet i mit Hjem ikke mere vil tilfredsstille mig, — og at jeg skulde komme her tilbage som Den, jeg før var ... frygt kun ikke for d e t ... derfor — e r der jo sørget!"

Der var i disse Ord og især i Tonen, hvormed de bleve sagte, Noget, hvoraf hun følte sig stukken som af en Braad, og hun veg uvilkaarlig et Skridt tilbage fra ham med noget usikker Holdning.

Derpaa tog han en hurtig og høflig Afsked med hende, idet han greb hendes Haand, men — han kyssede den ikke mere.

Det var behageligt Vinterveir med klar Luft og stille Frost, da Henrik den samme Aften reiste fra Kjøbenhavn, og dette gode Veir vedblev at holde sig, indtil han var naaet til omtrent et Par Mil søndenfor Aalborg. Men da begyndte Luften at tykne, og en orkanagtig Snestorm af Nordvest reiste sig, saa det var med Nød og neppe, at Hestene formaaede at trække Vognen igjennem. Og da han omsider naaede Aalborg, var det aldeles umuligt at komme over Fjorden i de to følgende Dage paa Grund af den uafbrudte Storm med voldsomme Snebyger. Endelig den tredie Dags Morgen, da Forholdene dog syntes at have bedret sig en Smule, v i l d e han over, og han bød Færgefolkene en stor Sum Penge endog blot for at anstille et Forsøg, og det viste sig da, at Overfarten var mulig, men vistnok kun med den største Besvær, ja Livsfare — noget, som han dog selv var ganske ufølsom for, da der var en forunderlig Utaalmodighed og Uro i hans Sind, som bevirkede, at han hverken ændsede Fare eller Besvær. Lidt efter at han lykkelig og vel var kommen iland i Vendsyssel, klarede Luften mere og mere op, og det syntes, at de fire — fem Timers Reise, som endnu var tilbage, skulde foregaae under mindre ubehagelige Auspicier, og i de første Timer var dette ogsaa i Virkeligheden Tilfældet. Men da han omtrent var naaet til en Milsvei fra Søviggaard og nærmede sig Godsets Enemærker, og han kunde øine Gaardens Taarn og allerede begynde at skjelne de skovbevoxede Bakker, mellem hvilke hans Barndom var henrunden, og den sorte Linie, der dannedes af de høje Træer ved Aaen, — da tyknede Himlen paany i blaasorte Sneskyer, og Storm og Sne foer igjen med den største Voldsomhed mod Vognen, saa Hestene kun med den allerstørste Vanskelighed bevægede sig fremad. Og da han endelig, langt om længe, var naaet Gaarden paa en halv Fjerdingvei nær paa det Sted, hvor Landevejen sydfra op-

tages i en Allee af mægtige Ege, der fører umiddelbart til selve Gaarden, da syntes det, som om Uveiret først nu samlede sin fulde Kraft. Det blev da saa mørkt, som om det var Nat, Stormen hylede i de sørgeligste Toner gjennem de gamle Egetræer, og Masser af Hagel styrtede ned under skjærende Lynglimt og forunderligt knaldende Tordenskrald. — Det lod ikke til, at Hjemmets Aander og dets Natur vare ham gunstige — idetmindste havde han selv en øjeblikkelig Følelse heraf — og han sænkede sit Hoved med et Udtryk af Skræk og lukkede Øinene for de blændende Lyn. Men Øjeblikket efter rettede han sig med Heftighed iveiret, mens et spodsk Smil spillede om hans Mund, og følende sig i sin Ungdoms svulmende Kraft og Fylde mumlede han — ligesom dæmonisk trodsende: — „Ja, hvad saa?"

Nogle Minutter efter holdt Vognen stille udenfor den store Hoveddør i Borggaarden.

Synet af hans mere mandige Skikkelse og det Præg af ydre Anstand og Verdensdannelse, hvormed han nu fremtraadte i Hjemmet, og — fremfor Alt — den fuldkommen rigtige Opfattelse af Faderens Natur og aandelige Tilstand, som han havde erhvervet sig under et rigt Omgangsliv og ved sin egen Forstands Udvikling, og som gjorde det lettere for ham end for de Andre, som omgave hans Fader, altid at træffe den rette Tone i sin Omgang med denne — alt dette i Forening bevirkede, at han gjorde et særdeles oplivende Indtryk paa Husets Herre, hvis Blik jo desuden ikke naaede længere end til Overfladen. Og det var vistnok ikke langt fra, at Faderen nu i sit Sinds Vankelmodighed ligefrem glædede sig over, at hans Søn havde været ham ulydig i Henseende til tidtnævnte Forbud angaaende Moderen, da Optagelsen i hendes Hus og den i hendes Selskab foretagne Reise syntes at have haft en saa heldig Indflydelse paa ham. Og det vilde ogsaa have været vanskeligt

for den ældre Grubbe ikke at føle sig tilfredsstillet ved sin Søns Selskab; thi Henrik var allermest fri og uforbeholden ligeoverfor sin Fader, — maaske netop paa Grund af dennes Mangel paa dybere Blik, — viste ham en rørende Ærbødighed og Opmærksomhed og blev aldrig kjed af at fortælle om de Steder, der paa Reisen havde tiltalt ham selv mest, og hvor netop ogsaa hans Fader havde opholdt sig i sin Ungdom. — Den ældre Grubbes Sindstilstand var nemlig, som alt tidligere antydet, af en saadan Beskaffenhed, at han, efter at den store huslige Ulykke havde ramt ham, ikke taalte — eller idetmindste ikke troede mere at kunne taale — nogensomhelst Slags aandelig Anstrengelse, saasom at skrive, ja, ikke engang gjerne at læse, ligesom han i det Hele nærede stor Frygt for alslags dyberegaaende Alvor, ogsaa den religiøse. Derimod følte han som oftest megen Oplivelse ved at tale om almeninteressante, lette Emner, naar først Noget eller Nogen kunde faae ham dertil, og røbede derved ikke sjelden megen Aand og altid en fin og ren Følelse; men hvad der dog mest af Alt udøvede en beroligende Magt over hans Sind, det var selv at forholde sig fuldkommen rolig og taus og — paa barnlig Viis — høre Andre fortælle om interessante Steder og mærkelige, især digteriske, Personligheder.

Fem Dage havde Henrik tilbragt i Hjemmet og endnu ikke aflagt noget Besøg paa det Sted, som han selv kaldte sit andet Hjem, nemlig i Præstegaarden, da han efter sin Hjemkomst havde ligesom en vis Skyhed for at fremstille sig for dennes Beboere. Endelig følte han den sjette Dags Formiddag, at han nu ikke kunde opsætte Besøget længere, saameget mindre som Rygtet om hans Ankomst naturligvis strax var kommet til Præstegaarden, og efter at han paa Grund af Sneføret havde givet Ordre til, at en Hest skulde sadles, gik han tankefuld op paa sit Værelse for at klæde sig

paa. Han udvalgte sig en særdeles elegant og smagfuld Ridedragt; men idet han sad henbøjet over Kufferten, beskjæftiget med at samle de enkelte Dele sammen, hvoraf denne Dragt bestod, rødmede han uvilkaarlig ... Var det for at imponere den ærværdige gamle Mand og hans Plejedatter, at han saaledes agtede at pynte sig? ... Nei, han var sig bevidst, at det var ikke d e t, han tilsigtede hermed. Men hvorfor da iføre sig en saa elegant og tillige usædvanlig Klædedragt? ... Han vidste det ikke ret selv. Og efter at han havde reist sig fra den siddende Stilling og gik frem og tilbage i Værelset, var der Noget i ham, som forlangte, at han skulde klæde sig ganske paa samme Maade, som de i Præstegaarden vare vante til at see ham — medens en anden Strømning i hans Sjæl dog stadig vedblev at opponere derimod. Endelig seirede det Førstes Fordring forsaavidt, at han skyndsomt iførte sig netop de samme Klæder, han havde baaret, da han den sidste Gang forinden Afreisen til Kjøbenhavn var i Præstegaarden, — og han traadte hen for Speilet for at see, hvorledes han n u tog sig ud i dem! Da gik der et paa een Gang lystigt og spottende Smil henover hans Ansigt, da han saae sin egen Skikkelse saa forunderlig komisk og drengeagtig! Men — det var dog næsten kun øjeblikkeligt, at dette Smil lyste over hans Ansigt: som han stod og saae og saae, hendøde det lidt efter lidt og afløstes af en vemodig, næsten smertelig Alvor, — og han afførte sig atter sin Barndomsdragt, og idet han paany bøjede sig ned over de rige Klæder, mumlede han halvhøit:

„Nei, saa maskere disse dog bedre! ... Og — jeg er jo dog en Anden!"

Derpaa iførte han sig hurtigt den glimrende Ridedragt, kastede Kappen over sine Skuldre og traadte med stolt Holdning og klirrende Sporer ned ad den brede, flisebelagte Trappe, ved hvis Fod den utaalmodigt stampende Hest ven-

tede ham. — Da han efter et Kvarterstids Forløb kom ridende ind i Præstegaarden henimod Stalden, var hans Ankomst formodentlig ikke hørt af nogen af Karlene, og han forblev nogle Øjeblikke siddende paa Hesten. Da bemærkede han den gamle Præst indenfor Vinduerne i hans Studereværelse med Øinene fæstede paa den fremmede Rytter, hvem han paa Grund af Afstanden ikke strax kjendte. Strax efter traadte han ud paa Stentrappen foran Hoveddøren, aftog sin sorte Kalot, og medens hans skjønne, hvide Haar flagrede i Vinden, bukkede han statelig og fuld af Værdighed for den Fremmede. Da svulmede det i Henriks Bryst af mange og blandede Følelser, det var ham, som trængte Graaden sig fra hans Hjerte op mod Øinene — som med et ufrivilligt Ryk sprang han af Hesten, løb henimod den Gamle, og — uden at see paa hans Ansigt — kastede han sig i hans Favn under heftig, næsten bitter Graad. Da blandede ogsaa Oldingen en Tidlang sine Taarer med hans; men derpaa raabte han med en Stemme, der klang saa freidig og glad som et Barns:

„Naa, saa være Du da velkommen tilbage til de hjemlige Steder, o Du Vidtbereiste! Men se — Dit Dyr vanker ene om henne ved Stalden, hvis Dør er lukt, og det skal visselig ikke tøve med at vende tilbage til den hjemlige Krybbe, hvis vi ikke — naa, d e r kommer da endelig Hr. Hans! ... Gak nu ind i den lave Præstegaard, min Søn! Den selv og De, som den huser, ville befindes at være ganske uforandrede i Eet og Alt!"

Saa gik de ind i Dagligstuen, hvor Præsten paany høitidelig og spøgende paa sin Viis ønskede sin kjære unge Gjæst velkommen i dette — saa at sige — hans andet Hjem; derpaa gik han bort for at opsøge sin Plejedatter og meddele hende denne glædelige Efterretning. Men han søgte hende en Tidlang forgjæves. Endelig fandt han paa at gaae

ind i et afsides lille Kammer, der brugtes til Rullestue, og her stod den unge Pige med blussende Kinder og rullede saa ivrigt, som om hendes Liv var afhængigt deraf. Det var med Vanskelighed, at hun bragtes til at standse Rullen, der syntes ganske at have taget Magten fra hende, og da dette endelig tildels var lykkedes hende, saae hun sig om med et Blik, som om hun allerhelst vilde have løbet sin Vei og skjult sig et andet Sted, hvis dette kunde have forenet sig med den store Ærbødighed og Kjærlighed, hun nærede for Præsten. „Men saa stands dog, Pigelil, og hør hvad for Tidende, jeg har at bringe Dig" — raabte han smilende — „nu er det sandeligen ikke Tid til Arbeide, nei, nu er det Tid til at holde glade Fester, thi hør og glæd Dig: den unge Herre, vor Søn og Broder, er kommen fra de fjerne Riger for at forkynde mærkelige Ting for os Alle."

Da svarede hun barnlig blidt:

„Jeg saae, at han kom, og derfor skjulte jeg mig her. Jeg syntes, at han saae saa stor og fornem ud ... og tillige saa kold og fremmed ... da han sad paa den høje Hest. Og ... hvorledes skal jeg tiltale ham? Før sagde jeg, troer jeg, Henrik til ham, men det gaaer nu vist ikke an mere? ... Og — og — han er jo nu ogsaa henved to Aar ældre end jeg!"

„Hvad, Datterlil?" sagde da Præsten, idet han rystede sit ærværdige Hoved; „skulde Du ikke fremdeles kalde ham ved hans Fornavn, naar Du har været vant dertil? — Have I ikke leget sammen som gode og kjærlige Sødskende udi Eders Barndom? Have I ikke siddet paa Bænk sammen, da jeg lærte Eder begge Eders Kristendom, dengang han i de sidste Uger før Konfirmationen var herhjemme? Og stode I ikke nær hos hinanden den glædelige Dag, da I begge aflagde det hellige Løfte i min Haand? ... Og to Aar ældre end Du, siger Du, Pige, at han nu er bleven! — Var det

ikke altid saa? Mon Nogen kan ile forud for en Anden i Aarenes Række? — Tal dog ikke saa ufornuftigt, min Datter, Du, som ellers er saa overmaade klog og forstandig! ... Og kold og fremmed, siger Du, at denne vor kjære Søn skulde være bleven? — Men da saae Du ikke, hvorlunde han kastede sig i min Favn med al sin fordums Kjærlighed og under mange Taarers Udgydelse! ... Sige, at vor kjære Søn er bleven kold og fremmed! Pige, Pige, saa kom nu med mig og overbevis Dig om Din Feiltagelse!"

Derpaa tog han den endnu noget modstræbende Amine ved Haanden og førte hende ind i Dagligstuen, hvor Henrik var bleven ladt tilbage. Denne var — overladt til sig selv — falden i Tanker og sad med Haanden under Kinden og stirrede ud i Gaarden paa et meget gammelt og stort Kastanietræ, hvori han selv og Amine tidt havde krøbet omkring for at see til en Uglefamilie, som d e r havde sit Tilhold, og som paa Grund af Freden, der herskede i denne Gaard, vare ligesaa tamme som de øvrige Husdyr. Da vaktes han ved, at Præsten lagde sin Haand paa hans Skulder, ved hvilken Berørelse han foer op som af Drømme og vendte sig hastig ind mod Stuen og saae da sin fordums Legekammerat, der ikke endnu var kommen længere end i Døren. Med rødmende Kinder, med et Smil om sin Mund og med Taarer i sine Øine stod hun der, med den ubevidste Kjærligheds Frygt og Ydmyghed fæstende sit Blik paa hans Ansigt — kun eet Blik fæstede hun paa ham; da sænkede hun atter sine Øine, og en stærk Bleghed gik henover hendes Træk, thi allerede ved dette første Blik saae h u n, hvor forandret han var bleven, ja, det forekom hende med en Følelse af en Slags Rædsel eller Gysen, at det var som en hel anden Person, hun saae, saa gaadefuldt tyktes hende hans Ansigt at være blevet — og dog tillige saa forunderligt rørende eller gribende med dette dets Udtryk af noget Fremmed, af en

Alvor eller Smerte, hvormed hun nu saae det for første Gang! Alle disse Indtryk gik saa hurtige som Lynglimt gjennem den unge Piges Sjæl i det korte Sekund, hvori hun havde fæstet sit Blik paa ham, og hun stod endnu paa den samme Plet, bleg og med nedslagne Øine. — Ogsaa h a n havde betragtet hende i Taushed et Øjeblik, inden han nærmede sig til hende — ogsaa han følte sig slaaet, om end paa en anden Maade end hun; thi han havde forladt hende som et smukt, venligt Barn og fandt hende nu som den yndigste Pige af en ydmyg, jomfruelig Skjønhed, som Violens eller den simple, vildtvoxende Roses. Da reiste han sig fra sin Plads ved Vinduet og gik hen imod hende, og medens han saaledes nærmede sig den blide, jomfruelige Skikkelse, hvis Præg var Uskyld, Renhed og Ynde, da var det, som om hans Barndoms sværmeriske Drøm om Kvindens høje Natur atter fik en øjeblikkelig Overmagt i hans Sjæl — Overmagt over den Viden, han nu troede at have erhvervet sig, og som havde berøvet hans Hjerte dets Glæde og hans Aand dens Vinger — og han greb med et barnligt Smil sin Legesøsters Haand for at føre den til sine Læber. Og allerede havde han bøjet sig ned for hende, taget hendes Haand og bragt den saa nær til sin Mund, at hun med en Følelse af frygtsom Glæde og Undseelse havde mærket hans Hensigt: da var det, som traadte Skygger frem mellem ham og den fagre Skikkelse, der stod for ham, og han bøjede sig atter tilbage som med et ufrivilligt Ryk og — sænkede hendes Haand uden at have kysset den! Men da han saaledes slap hendes Haand uden at have fuldført sin ridderlige Hyldest, gik der en Bevægelse af Mismod eller Skuffelse henover den unge Piges Træk, og hun hævede bly sine Øine op til hans og saae paa ham med et spørgende Blik. Og da blev han endmere gaadefuld for hende, da hun istedetfor at læse Kulde eller Misbilligelse i hans Ansigt kun saae en

forunderlig, drømmende Smerte udbredt derover, men Intet, som tydede paa, at Noget hos hende havde vakt hans Mishag. Tilmed sagde han nu mildt og venligt: „Hvor du dog er bleven stor, smuk og yndig, kjære Amine, i den korte Tid, jeg har været borte!"

Ved disse Ord forsvandt det mismodige Udtryk af hendes Ansigt saa hurtigt som et Lyn, hendes Øine straalede, og hendes Kinder blussede af Glæde.

Men da farvedes ogsaa h a n s Kinder af en stærkere Rødme, som om en indre Lue var opflammet, og uvilkaarlig nærmede han sit Hoved ned imod hendes og trykkede et Kys paa hendes Mund.

Dette var det første Kys, han nogensinde havde givet hende, og medens hendes Hjerte bankede af Forvirring, Undseelse og Glæde, blev han hende endnu kun saameget mere dunkel. Og hun betragtede ham taus og stirrende, paa een Gang frastødt og tiltrukken af hans gaadefulde Væsen.

Denne — saa at sige stumme — Scene imellem dem blev afbrudt af Præsten, der fra Døren til Sideværelset kaldte paa sin Datter, for at hun skulde lægge sidste Haand paa Middagsbordet, som han idag ønskede skulde være festligere end ellers paa Grund af den kjære Gjæsts Nærværelse. Medens Amine var fraværende, samtalede Henrik og Præsten atter med hinanden gaaende op og ned ad Gulvet, men Henrik var adspredt og syntes at have Møje med at samle sine Tanker, og han vaagnede først rigtigt op, da Amine med endnu stærkt blussende Kinder og venlige Blikke viste sig i Døren og meldte, at Bordet var beredt. Under Maaltidet tog Henrik sig sammen og gjorde, hvad han vidste, den ærværdige Vært ventede paa og længtes efter — med flydende Tunge og med overordenlig Livlighed og Anskuelighed gav han en kortfattet Skildring af det Interessanteste, han paa sin Reise havde oplevet, og de landlige, med den

store Verden saa ubekjendte Tilhørere lyttede til hans Ord med den største Glæde og Opmærksomhed. Dog forekom det under Henriks Skildring den gamle Mand, der trods sin barnlige Enfold eller maaske paa Grund af denne besad en Hjertets Viisdom eller Skarpsindighed, at der var en vis Forbeholdenhed i Henriks Tale, at han uagtet al sin tilsyneladende Aabenhjertighed, Livlighed og Humor dog vidste paa forunderlig Maade ligesom at dække sig selv. Efter at have faaet dette Indtryk kastede Præsten flere Gange et forskende Blik paa hans Ansigt for muligvis deri at læse sig til Forklaringen heraf, men da baade Værelset var mørkt og Himlen snefuld, kunde han med sit svage Syn ikke nøje see de enkelte Træk; saa gav han sig til at lytte til Ordenes Klang for ligesom deri at efterspore Aanden, der lød derigjennem, og det forekom ham da, at hans Ord, trods al deres Livlighed, ikke klang ud af et freidigt og lyst Sind, men havde noget forunderligt Dumpt, Dødt eller Udslukt — det var ikke den tidligere fra Hjertets eller Sindets Glæde klingende Stemme. Da udbredte der sig en Skygge af Uro og Smerte over den gamle Mands ellers saa rolige og glade Ansigt: han faldt i Tanker og tabte derved Traaden i Henriks Fortælling, som før havde moret ham saa meget.

Lidt efter at de havde reist sig, gik Præsten hen til Henrik, lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde:

„Skal vi To nu — som vi plejede i de sidste Aar — gaae ind i mit Studereværelse og ryge en Pibe sammen til en Kop Kaffe?"

Og da Henrik svarede, at det vilde han gjerne, gik de ind i Præstens eget Studereværelse, der var lille, men hyggeligt og lyst, og som nu ved en ny Kakkelovns Anbringelse var istand til at opnaae tilstrækkelig Varme, hvorfor det ogsaa nu igjen var Præstens stadige Opholdssted, naar han ønskede at være i Ro. Da de kom derind, gav Henrik sig

til, som han plejede, at stoppe de to ældgamle Merskumspiber, der saa forunderlig hyggeligt stode i Samklang med det Hele i denne gamle og ærværdige Fredens Bolig — Hovederne vare forlængst gjennembrændte og derfor forsynede med store Sølvplader i Bunden, — og da Henrik gjensaae disse Relikvier og den ligeledes ældgamle Blytobaksdaase med de zirlige, lange Fidibusser, samt Fyrstaalet, Svampen og Stenen (til kemiske Fyrstikker nærede den Gamle en afgjort Mistillid), hvilket Alt fandtes paa selvsamme Sted og af ganske det samme Udseende som i alle de Aar, Henrik havde kjendt disse Ting, da faldt han i mangeslags Tanker og blev en Tidlang staaende ubevægelig med begge Piberne i Haanden. Endelig sagde Præsten:

„Naa, Henrik, hvad bliver det til? Du har da vel ikke tabt Smagen for en god Pibe Tobak? Jeg idetmindste længes sandelig efter min," — hvorpaa Henrik i en Fart stoppede Piberne, slog Ild, rakte Præsten den ene og tændte selv den anden, medens han ikke var langt fra at gyse ved denne „gode" Tobak — *Petum optimum supter solem**) — han, som i saa lang Tid kun havde røgt Verdens fineste Havannacigar! Da de havde røgt lidt, kom Amine ind med Kaffe, og Henrik haabede, at hun vilde blive inde hos dem, men huskede i samme Øjeblik paa, at dette ikke var Skik i Søvig Præstegaard, og at der aldrig afveges fra saadanne gamle Sædvaner som den, at Herrerne drak deres Kaffe efter Bordet for sig selv i Præstens Studereværelse. Amine forlod ogsaa strax Værelset, men efter at have aabnet Døren for at gaae, vendte hun sig om igjen imod dem og saae endnu nogle Øjeblikke paa dem: — det rørte hende maaske at see disse To samlede igjen paa denne Maade. Men

*) Navnet paa en simpel Tobaksort, som var meget brugt paa Landet.

neppe havde Amine forladt dem, førend det atter bankede sagte og beskedent paa Døren, og da Præsten noget barsk raabte: kom ind, traadte en høi gammel Mand venligt smilende og bukkende ind. Det var Sognets ligeledes gamle og hæderlige Degn Hr. Kolby, Præstens mangeaarige Medhjælper og gode Ven, der ved Rygtet om den unge Herres Nærværelse i Præstegaarden strax havde taget Fod i Haand for at hilse paa ham og lykønske ham i Anledning af hans Hjemkomst fra den lange og — efter den værdige Mands Anskuelse — saa møisommelige og farefulde Udenlandsreise; thi ogsaa han holdt hjerteligt meget af Godsets unge Herre, som overalt i sin Fødeegn havde nydt den Lykke at være almindelig afholdt. Skjøndt ogsaa Henrik til Gjengjeld nærede meget venlige Følelser for Hr. Kolby, i hvis Hus han havde haft mangen fornøjelig Time som Barn, kunde han dog ikke bare sig for at trække lidt paa Smilebaandet ved hans Indtrædelse. Og det var ogsaa vist, at den gamle Degn frembød ikke saa lidt Komisk ved første Syn. Det ydre Præg af stille Værdighed og Aandsadel, der gjorde Præsten — uagtet hans høje Alder — til en saa vidunderlig skjøn Skikkelse, at de, som have seet og kjendt ham, aldrig ville kunne glemme denne Elskelige — deraf var den gamle Degn aldeles ikke i Besiddelse, skjøndt i Virkeligheden en høist agtværdig Mand og en dygtig Skolelærer. Tvertimod — hans Stands saa at sige medfødte Keitethed og Forlegenhed (der tales jo her om en Tid, der ligger mere end en Snes Aar tilbage) var hos ham forøget ved en høi Grad af Mangel paa Herredømme over sit lange, knoklede og ildedannede Legeme, og tilmed havde han nu ved denne Leilighed for at hædre Godsets unge Herre iført sig sin sædvanlige Kirkedragt, nemlig den ældgamle sorte Kjole, — paa hvis venstre Bryst Dannebrogsordenens Sølvkors hang i et Baand af ubestemmelig Farve, — samt de ikke mindre gamle, sorte og

særdeles korte Benklæder. Og tænker man sig nu ydermere denne saaledes beskrevne Skikkelse træde ind med et gammelt, langt og afslidt Gevær i Haanden, vil Forestillingen om Døden med sin Le vist ikke være fjern. Denne gode gamle Mand var nemlig, som saamange Andre i denne Egn, i højeste Grad hengiven til Jagten, trods sit skrøbelige og stive Legeme, og det var den almindelige Mening, at det ikke var et godt Tegn, naar Degnen saaes under aaben Himmel uden Gevær, ja, der gik endog det Sagn om ham der i Egnen, at han i sine unge Dage skulde have jaget paa sin Vei til og fra Kirken, men dog omsider — efter alvorlig Tiltale af Præsten — afstaaet herfra. Han var selvfølgelig en vældig Jæger, og han elskede sit gamle og stygge Vaaben med en saadan Ærefrygtens Omhu, at han aldrig i fremmed Hus turde sætte det i Forstuen, men altid førte det med sig ind, hvor han kunde holde Øje med det. Efter alt Dette vil vist Enhver finde det begribeligt, at Henrik kunde smile ved denne kirkelige Jægersmands Indtrædelse i det ovenbeskrevne Kostume, samt at denne Munterhed endogsaa tiltog, da Hr. Kolby, efter forsigtig at have sat Geværet fra sig, rykkede en Stol lidt fremad mod Bordet, og satte sig — paa gamle Degnes Viis — paa den alleryderste Rand af den og dog i en saa betydelig Afstand fra Bordet, at han kun med den største Besværlighed kunde naae den Kaffepuns, hvormed Amine strax efter hans Ankomst havde vist sig, og som var hans kjæreste Drik. Men den gamle Degn havde seet Henriks Smil ved sin Indtrædelse, og da han nu ogsaa saae hans senere, tiltagende Munterhed, betragtede han ham med et Blik, der ikke blot var frit for Forlegenhed, men hvori der baade var Stolthed, Harme og dog tillige Kjærlighed, og den Smerte, han følte ved Henriks Ringeagt, gav hans Ansigt en Alvor, som forskjønnede de uædle Træk og forjog, saa at sige, det Komiske fra hele hans Person. Et

saa meget sigende Blik hos den gamle, komiske Landsbydegn forbausede Henrik; han følte sig uvilkaarlig slaaet, og han betragtede ham med Alvor, ja med Ærbødighed, og da hans Tanker først vare henledede i denne Retning, kom han nu — ifølge sin letbevægelige Sindstilstand — til at betragte ham med andre Øine end tidligere og til at anstille visse Sammenligninger ... Sølvkorset paa den gamle Degns Bryst, som han før havde fundet saa komisk, var det dog ikke — trods den gamle, høikravede Kirkekjole, hvorpaa det sad, og det snavsede Baand, hvori det hang — var det dog ikke alligevel det hæderlige, danske Dannebrogskors, fortjent ved et langt Livs beskedne, men trofaste Virksomhed, — ikke tilfals for Gunst eller Gave? ... Og han kastede dernæst Blikket paa sig selv og saae sig ført den kostbareste Dragt: blaa Kjole med Guldknapper, fine graa Benklæder, lave Ridestøvler med lakerede Skafter og gyldne Sporer og — paa Brystet den italienske Guldstjerne! — Og han vendte sit Hoved opad, som for at befries fra Synet af sig selv, og stirrede op mod Loftet, i en øjeblikkelig Følelse af Skamfuldhed, og idet hans Kinder farvedes af en stærkere Rødme. Dog var dette — som sagt — kun en øjeblikkelig Følelse saavelsom den Lyst, der samtidigt hermed opstod hos ham, til at gaae hen og gribe den Gamles Haand og med venlige og hjertelige Ord bede ham om Tilgivelse. Men han gjorde det ikke; thi Hjertets Varme var ikke mere stærk nok hos ham til i dette Tilfælde at overvinde Ligegyldigheden eller den falske Stolthed, den var bleven svækket af — netop det Samme, der var Skyld i, at hans Stemme før i Præstens Øre havde klinget dump og mat, og at han — uden maaske selv at vide af det — ligesom søgte at dække sin Personlighed. Og han lod sig derfor nøje med at indlede en venlig, men dog maaske lidt nedladende Samtale med den gamle Jægersmand, samt med — som en virkelig Bodsgjerning —

at ryge en Pibe endnu af den forfærdelige Petum. — Efter at denne Samtale var tilende, talte Præsten og Degnen nogen Tid om Sognets Anliggender, hvorpaa den Sidste reiste sig og gik efter først trohjertig at have trykket ikke blot Præstens, men ogsaa Henriks Haand, og uden at Præsten efter Sædvane bad ham om at forlænge Besøget.

Efter at han var gaaet, sade de to Tilbageblevne nogle Øjeblikke tause og ubevægelige. Derpaa rykkede Præsten sin Stol saa nær som muligt hen foran Henriks, lagde Piben fra sig, fæstede sine store og milde Øine paa hans Ansigt og vedblev længe at sidde saaledes og betragte ham uden at sige et Ord og fuldkommen ubevægelig. Henrik følte sig ingenlunde glad ved at være Gjenstand for denne Beskuen og sad og tænkte over, hvorledes han vel skulde kunne afbryde den, men han følte sine Tanker ligesom fængslede under dette Blik, saa at han slet ikke kunde finde paa Noget at sige, og uden videre at reise sig fra sin Plads forbød ham hans Agtelse for Præsten. Endelig reiste denne sig, trak sin Stol tilbage til dens forrige Plads og satte sig igjen derpaa. Men han iagttog fremdeles den samme Taushed — kun viste hans Ansigt et Minespil, der udtrykte Sorg eller Vemod. Da han stod op, følte Henrik sig befriet fra den — ligesom magnetiske — Tilstand, hvori Præstens Blik havde holdt ham, og han reiste sig — paa een Gang forunderligt betvungen af den hele Scene og dog tillige vrippen eller ligesom drengeagtigt irriteret —, og han gik hen til Præsten, lagde sin Haand paa hans Arm og sagde med en Stemme, der ikke var fri for at skjælve lidt:

„Hvorfor betragtede kjære Fader mit Ansigt saa længe?"

„Fordi jeg vilde see, om det var blevet meget forandret, min Søn," — svarede Præsten alvorligt.

„I saa lang Tid som den, hvori jeg har været borte, maa

vistnok ethvert Ansigt forandre sig noget," bemærkede Henrik.

„Ja, det er sandt, det er sandt. Det er jo nok en lang Tid."

Derpaa lod det til, at han faldt i Tanker, og hans Ansigt havde et Udtryk, som om det var ham imod at tale mere herom. Men som det saa ofte gaaer, at man næsten mod sin Villie drives til at fordre Forklaring angaaende Noget, hvoraf man har en dunkel Forudfølelse, at det vil volde En Smerte eller Ærgrelse, saaledes dreves Henrik — saa at sige mod sin Villie — til at forlange en ligefrem Udtalelse af Præsten angaaende denne selsomme Beskuen, og han rettede da det bestemte Spørgsmaal til ham, hvilken Forandring det da syntes ham, at der var foregaaet med hans Ansigt? Da lagde Præsten sin Arm om hans Liv, drog ham blidt ned imod sig, saa at han næsten kom til at sidde paa hans Skjød, og mens han atter fæstede sine Øine paa hans Ansigt, sagde han langsomt og sagte:

„Dit Ansigt er — ikke saa godt, nei, ikke saa godt, som det var før! ... Det er ikke klart mere og ligesom tilsløret af ... Noget!"

Henrik svarede Intet hertil. Dog forblev han i den fortrolige Stilling.

Lidt efter sagde Præsten kun halv høit og som i Drømme:

„Skulde min kjære Søn ved Omgangen med — H e n d e og ved Livet i den store Verden have taget Skade paa sin Sjæl?"

Men da reiste Henrik sig med en vis Heftighed fra den Gamles Knæ og begyndte at gaae nogle Skridt frem og tilbage paa Gulvet, og medens han saaledes gik omkring, hvor skiftede eller bølgede det ikke i hans Sind! Hvor forunderligt droges han ikke tilbage mod sin svundne Barndom ved denne Stemme, medens paa samme Tid Noget i ham ikke

var frit for at føle Spot ved Tanken om denne Tilstand, ja at have ligesom en Fornemmelse af Vammelhed derved! Han forstod baade med sit Hjerte og med sin Forstand Alt, hvad der laa eller kunde ligge i Præstens Yttringer, men medens han nu gik og gjentog dem for sig selv — og det endog med Ønsket om at forstørre deres Magt — svækkedes deres smeltende Indvirkning paa hans Hjerte uafbrudt af en Modsigelse derimod, som var begrundet i hans nærværende aandelige Tilstand, — en Tilstand, der var opfyldt af alle de stærke, svulmende, berusende, paa een Gang glædelige og smertelige Følelser, som i et lidenskabeligt og fyrigt Ungdomssind kunde bevirke, at selve Fornemmelsen af Disharmoni og Ufred kan være saa selsomt tiltrækkende! Og en saadan aandelig Tilstand har desuden en instinktmæssig Utilbøjelighed til at komme til direkte Forklaring eller til at blive saa at sige kigget i Kortene, paa Grund af alt det Usikkre, Bølgende og ligesom Opløste, hvoraf dens Væsen bestaaer, og denne Tilstand var tilmed saa ny hos ham, at det Tiltrækkende, han følte ved at være Gjenstand for alle disse modstridende Følelser, endnu var stærkere end den Smerte, han dog alt tillige følte derved. Han gjorde da, hvad han allerede tidligere havde gjort — han dækkede sig — og da han atter standsede foran Præsten med halvt bortvendt Hoved, forekom det denne, at hans Ansigt var endnu stærkere tilsløret.

Da sagde Henrik:

„Ikke Alle kunne vedblive at være Børn. Kjære Fader har levet al sin Tid paa dette ensomme Sted og kjender aldeles ikke den virkelige Verden og veed ikke, hvorledes det d e r gaaer til, eller hvorledes man d e r lever. Jeg har nu erhvervet mig noget ... Kjendskab til Verden og er bleven ... udviklet derved. Jeg er nu intet Barn mere og seer

formodentlig heller ikke ud til at være det ... Dette — tænker jeg — kjære Fader, er Forandringen!"

Efter nogle Øjeblikkes Eftertanke gjentog Præsten nogle Gange langsomt og som i Drømme:

„Hm! — ja maaske forholder det sig saaledes," — men dog paa en Maade og med en Mine, som om denne Forklaring ikke tilfredsstillede ham. Han havde i sin barnlige Skarpsindighed en Følelse af, at Henrik dækkede sig for ham — paa samme Tid, som han havde en ydmygende Fornemmelse af at staae overfor Noget, han ikke kunde magte. Og han sad en Tidlang taus og grundende, med sine Øine fæstede paa Gulvet. Endelig hævede han dem igjen op mod Henriks Ansigt med et spørgende Blik som for at see, om det dog ikke ligesom vilde aabne sig noget for ham, men tvertimod: Henrik havde nu haft Tid til at blive fuldkommen fattet, hans Mine var uigjennemtrængelig rolig, ja næsten kold, — og den gamle Mand slog sine Øine ned igjen fra denne Mur, næsten med et Udtryk som et Barn, der seer sin Tillidsfuldhed til en Voxen blive skuffet og selv føler den Undseelse derover, som den Voxne burde gribes af. Og dette var første Gang, at han ikke havde kunnet læse hver Fold i Henriks Hjerte.

Endelig hævede Præsten denne for dem begge trykkende Scene ved at spørge Henrik, om han nu ikke havde Lyst til at gaae lidt omkring og hilse paa den gamle Gaard og dens Besætning af Mennesker og Dyr, hvem det vilde glæde saameget at see ham igjen. — Det var nemlig en af Særegenhederne ved denne Præstegaard, at man der altid saae de gamle Ansigter, eftersom alle levende Skabninger, og det saavel Dyr som Mennesker, naar de først engang vare optagne i dette Asyl, fik Lov til at blive der, saalænge de selv havde Lyst eller kunde holde Livet i sig.

Med stor Fornøjelse samtykkede Henrik i dette Forslag,

og de gik ind i Dagligstuen, hvor de modtoges af Amines glædestraalende Blikke, og derpaa gjorde de alle Tre en Runde omkring i den store, men rigtignok temmelig forfaldne Bygning. Alle, saavel Dyr som Mennesker, stededes nu til Præsentation for Henrik, Karle, Piger og Drenge flokkedes om ham med en rørende Kjærlighed, der nu tillige var forbunden med Yttringer af en vis Ærbødighed paa Grund af hans voxne Alder, og da denne Side af hans Natur var forbleven uforandret, og her ingen Dækning var fornøden, saa var han h e r ganske Barn igjen og bevægede sig blandt disse sine gamle Venner med hele sin fordums Aabenhjertighed og Venlighed. De Skyer, der havde leiret sig paa Præstens Pande, lettede — den ene efter den anden — da han igjen saae Henrik saadan som tidligere, og han begyndte halvveis at tilskrive Alderdommens Mistænksomhed — skjøndt Intet var ham fjernere — det ubehagelige Indtryk, han før havde modtaget. Med barnlig Glæde lo og spøgede den gamle Mand saavel med Henrik som med Amine og sine Folk, ja selv den ringeste Stalddreng og Vogter, som her fandt Arbeide og Føde, fik s i n Del af hans venlige Ord. Da de havde tilbragt længere Tid paa denne fornøjelige Maade, var det blevet Aften, og de stode Alle ude i Gaarden, da Henrik yttrede det Ønske, at ride hjem, da han havde lovet sin Fader at holde ham med Selskab ved Aftensbordet. Med nu fuldkommen opklaret Pande hørte Præsten denne Yttring af sønlig Opmærksomhed, medens den mandlige Besætning formelig løb omkap og næsten sloges om at komme til at sadle hans Hest og føre den ud i Gaarden — medens Amine sneg sig bort for at hente hans Overfrakke, der hang inde i Gangen, og som vistnok for en Del var Skyld i det Udtryk af Storhed og Fornemhed, hvormed han havde forfærdet hende ved sin Ankomst. Da hun kom hen, hvor den hang, blev hun staaende nogle Øjeblikke med et Udtryk

af Beundring foran dette Klædningsstykke, hvis Mage hun aldrig havde set. — Det var en lang og vid Frakke eller Kappe af det fineste blaa Klæde, rigeligt smykket med det skjønneste Zobelskind —; endelig vovede hun at tage Klædningsstykket ned, lagde det med Omhu over sin ene Arm og lod sine Fingre med Velbehag glide frem og tilbage over det bløde Stof, fra hvilket en hende ubekjendt stærk Vellugt steg op, hvoraf hun følte sig ligesom beruset. Da hun traadte udenfor Gaarddøren, sad Henrik allerede tilhest, omgiven af sine Beundreres Kreds, idet han nemlig havde glemt, at han havde haft Overfrakke paa. Da han saae Amine komme hen imod sig med den, rødmede han og gjorde Mine til, hastigt at ville stige ned for at løbe hende imøde, men hun, som saae hans Hensigt, skyndte sig for at spare ham denne Uleilighed, og hun naaede ogsaa hen til ham, inden det var lykkedes ham at komme ned.

Hun stod da foran ham med rødmende Kinder og strakte med den yndefuldeste Bevægelse sine Arme, hvorpaa Kappen laa, op imod ham. Da rakte han sig ligeledes ned mod hende for at modtage den; men da de saaledes udstrakte deres Arme mod hinanden, var der et Sekund, hvori deres Øine mødtes, og han erkjendte i samme Nu af det skjønne Øjes ydmygt-undselige Blik og af det jomfrueligt-milde Ansigts Udtryk, at hun elskede ham. Da hævede han sig igjen op fra hende, indhyllede sin ranke Figur i det folderige Gevandt, og — som i dunkel Forudfølelse af det Onde, han engang skulde tilføje dette kjærlige Hjerte — prægede der sig et Udtryk af Vemod i det Smil, hvormed han til Afsked hilste hende og dem Alle. Derpaa samlede han Tøilerne i sin venstre Haand, satte Sporerne i Hestens Side, aftog endnu engang sin Hat, og medens Vinden legede med hans lange, gule Haar red han i Galop ud af Søvig Præstegaard. —

Men det var kun en kortvarig Galop. Saasnart han var

kommen udenfor Præstegaardens Enemærker, dæmpede han Hestens Fyrighed og lod den gaae i Skridtgang, og han bøjede sit Hoved, som følte han sig betynget af sine Tankers Vægt. Han gjennemgik dette sit første Besøg — Alt, hvad han havde oplevet og følt ligefra det Øjeblik, han saae Præsten indenfor Vinduet, og til Amine rakte ham Kappen, men Totalindtrykket, han modtog heraf, var snarere smerteligt end glædeligt. Og dog havde han jo frygtet dette første Besøg, frygtet for Sammenkomsten med sin Barndoms Genius, som især boede i Præstegaarden, og der ligesom var inkarneret i Præstens Person og i alle hans Omgivelser, — frygtet for at betages heraf og staae som en Skoledreng. Og han havde jo nu bestaaet i denne Kamp med det Gamle og — den Gamle, og dog var han nu ikke rigtig glad ved denne Seir. Hvorledes kunde det være? ... Havde han maaske ikke blot f r y g t e t denne Sammenkomst? — Havde han maaske ogsaa — dunkelt og uklart — h a a b e t derpaa — haabet, at den vilde være mægtig nok til at skyde alt det Mellemliggende bort og gjøre ham til den Samme, han før havde været? — Hvo kan vide det? — Hvo er istand til at gjennemskue et Menneskesind, hvis reneste Følelse er bleven forarget, og hvori de fine Traade, der knyttede det til det Ædle og Ophøjede i Tilværelsen, ere blevne sønderrevne, saa at det idelig vakler frem og tilbage mellem to Verdener, manglende moralsk Kraft og Klarhed, paa alle Punkter splidagtigt med sig selv? — Saaledes red han fremad i Skridtgang og med sænket Hoved, men atter og atter fremstillede sig da det Øjeblik, da Amine nærmede sig ham med Kappen paa sin Arm, og han saae hendes Kjærlighed i det Blik, hvormed hun betragtede ham. I det Øjeblik, han blev greben af denne Erkjendelse, havde han en Fornemmelse, om hvilken han ikke selv ret vidste, om den bestod af Glæde eller af en Slags uforklarlig Angst eller af en Forening af

begge disse Følelser. Men da han nu i Fodsgang red frem i den skumle Vinteraften, medens Alt, hvad han saae omkring sig og inden i sig selv, tyktes ham skummelt og graat, da hævede sig dette ydmyge, rene og kjærlige Blik frem for hans Sjæl som en venligt tindrende Stjerne, der mere end alt Andet fremmanede hans Barndoms Tanker og hans tidligste Ungdoms Drømme og Længsler. Han gjenkaldte sig nu — idet han kastede sit Blik tilbage gjennem sit korte Livs selsomme Dage — denne unge Piges Væsen og Forhold, saaledes som det stod for hans Erindring. Han gjenkaldte sig hende saadan, som han første Gang havde set hende, da hun som et muntert og venligt Barn sad i sin fattige Baad med det sammenrullede Garn paa sit Skød; han hørte hendes grædende Stemme i den mørke Aften under de høje Banker ved Fjorden, da han havde sendt hende hjem, og han antog hendes Graad for Vandfaldets Lyd; han mindedes hendes ydmyge og kjærlige Ord fra samme Aften, da hun sagde: „Jeg er jo vel kun simpel og ringe, men jeg kan dog godt forstaae Dem, Hr. Henrik Grubbe!" Og han saae hende paa hendes og sin egen Konfirmationsdag, da hendes Væsen og Udtryksmaade ved den gamle Præsts Undervisning og Veiledning allerede var blevet saa forædlet og forskjønnet, da hun stod ligeoverfor ham selv paa Kirkegulvet og saae over til ham som til sin Frelser og Herre. Han mindedes, hvor ærlig, sanddru, trofast og elskelig han havde set hende i alle hendes Forhold, og han mindedes ogsaa meget vel sin egen Barndomsfølelse for hende, efter at hun var kommen i Præstegaarden, og hun som den ærværdige og almenagtede Præsts Plejedatter var kommen mere paa lige Fod med ham; han mindedes, hvor god, fredelig og venlig hendes Nærværelse, Omgang og Tale altid havde gjort ham selv, naar han i Ferierne saa at sige daglig var sammen med hende i de sidste Par Aar, før han blev Student.

Hele hendes elskelige Billede gik dernæst som i en samlet Sum forbi hans Sjæl — altid, forekom det ham, havde det ligesom kaldt paa ham, bedet ham om at dvæle hos sig, om at være kjærlig og at være stille ... Men var da denne Følelse, han allerede som Barn eller i sin tidligste Ungdom havde næret for hende, og disse opløftende, blide og rene Tanker, hvormed dette hendes Billede nu fyldte ham — var dette da Kjærlighed? Ak, hans sønderrevne, forvildede Hjerte vidste det ikke, turde ikke tro derpaa. Som han før, da han i Præstens Studereværelse havde vandret frem og tilbage, tænkende over Præstens Ord og ønskende at smeltes deraf, men forhindredes i af fuldt Hjerte at hengive sig til denne frelsende Magt paa Grund af den Erfaring eller Viden, han nu mente at have erhvervet sig, saaledes ogsaa nu. Hans Naturs rene, romantiske Længsel efter et Kvindehjertes højeste Kjærlighed, Trofasthed, Sympathi, — oprindeligt den dybe Grundtone i hans Sind, med hvilken h o s h a m hele Tilværelsen hang sammen —, havde denne Længsel sin Grund i Andet end i hans Sinds digteriske Hang? Var den Andet end barnagtig og blødagtig Sentimentalitet og Overspændthed, „det Værste, fordi det var det Latterligste" — aandelig Sygelighed, han maaske havde arvet efter sin Fader? ... Havde han ikke lært d e t ved sin Moder, af hendes Omgangsvenner og ved egen Erfaring? ...

Saaledes maatte han nu selv svække det skjønne Billedes Farver, og saaledes gik ogsaa denne Stjerne ned for ham.

Da han atter hævede sit Hoved som af dybe Drømme og saae sig om, var Stjernen forsvunden, og da han nu i Følelsen af en forunderlig, fuglefri Lethed atter satte Sporerne i Hestens Side for at komme tidsnok til sin Faders Aftensmaaltid, og den øde Borggaard fyldtes af Lyden af de hurtige, springende Hovslag, hvorigjennem hans eget Sinds feberagtige Flugt og Uro ligesom udtrykte sig, — da havde

han, uden denne Gang ret at have mærket det, ogsaa beseiret den anden af de frelsende Magter, der paa denne Dag havde udstrakt deres Arme imod ham. —.—

Da Henrik reiste fra Kjøbenhavn, havde hans Moder jo blandt Andet sagt til ham: „Og husk saa endelig paa, at jeg nu kommer til at opsætte det store Hjemkomstbal til Din Tilbagekomst," og Henrik havde — som vi mindes — besvaret denne Opfordring paa en saadan Maade, at hans Ord snarere indeholdt en Bekræftelse end en Benegtelse af at ville opfylde dette hendes Ønske. Alligevel maatte hun undvære hans Nærværelse ved denne høitidelige Leilighed, og dette gjorde hende ondt; thi hun havde sin Søn kjær og længtes efter ham. Siden det første, store Bal, hvori han havde deltaget i hendes Hus, havde hun meget vel bemærket, at der var sket en Forandring med ham, saavel i Henseende til hans Væsen ligeoverfor hende som overfor Andre. Det var ikke undgaaet hendes Opmærksomhed, da hun dandsede den skæbnesvangre Dands, hvor bleg han var, og hvor forunderlig betagen han havde set ud, da han kom frem fra Vinduet og stod og saae paa hendes Dands. Hun havde anet, at der var en anden Grund hertil, end den stærke Vin, han havde drukket, idet denne Dands og dens Historie pludseligt randt hende ihu. Hun satte derfor — meget rigtigt — denne stærke Sindsbevægelse, hun iagttog hos sin Søn, i Forbindelse med, at hun dandsede denne Dands, og begreb, at den tilligemed de Erindringer, den maatte eller kunde vække hos ham, maatte gjøre et stærkt og pinligt Indtryk paa ham. Hun beklagede derfor, allerede medens hun dandsede selve Dandsen, sin Taktløshed eller Forglemmelse, men hvormeget der i Virkeligheden havde staaet paa Spil i dette skæbnesvangre Øjeblik — at hun da holdt sin Søns Fremtid i sin Haand — derom havde hendes letsindige Hjerte ikke den fjerneste Anelse! — For ikke at støde sin Søn fra sig

besluttede hun sig derfor til større Forsigtighed i Fremtiden og til at bringe denne Sag paa Bane og bede om hans Tilgivelse den første Gang, hun igjen saae ham. Der hengik imidlertid flere Uger (i hvilke han var aldeles optaget af sin Kjærlighed til Signoraen), hvori hun slet ikke saae sin Søn, og hun begyndte alvorligt at frygte for, at hendes Opførsel skulde have stødt ham saaledes, at hun ganske havde mistet hans Kjærlighed. I sin Frygt herfor skrev hun ham da et Brev til, hvori hun berørte alt Dette og til Slutning bad ham om hans Tilgivelse. Der hengik desuagtet endnu nogle Dage, inden han kom til hende, og da han saa endelig indfandt sig, var Forandringen sket. Hun forstod ham nu ligesaalidt som før. Hun havde ventet, at han vilde gjøre hende Bebreidelser, eller at hans Ansigt idetmindste vilde have udvist det særegne Udtryk af sørgmodig Alvor, som hun allerede havde lært at kjende hos ham, naar Noget i hendes Opførsel eller Væsen syntes at støde ham, men intet af dette fandt Sted: han var ligesom fordybet i sig selv og tilsyneladende ikke ret læggende Mærke til hende, og da hun nu gjentog sine Yttringer fra Brevet og endte med at bede ham om Tilgivelse, svarede han hende — paa en for ham ganske ny Maade — glat, høfligt og korrekt, uden Bebreidelse og uden Varme. Paa den derpaa følgende Udenlandsreise var hans Væsen og Opførsel ligeoverfor hende af en omtrent lignende Beskaffenhed. Men hun glemte dog snart at tænke over Grunden til dette hans forandrede Væsen ved at iagttage den overordenlige Lykke, han gjorde. Overalt, hvor hun fremviste ham, indtog den unge, blonde Nordbo Alles — og især alle Kvinders — Hjerter, og den forfængelige Stolthed, hun følte ved at have en saa smuk og feteret Søn, lod hende ikke blot glemme sin Mismod over hans forandrede Væsen, men opvejede endogsaa i hendes Hjerte den moderlige Følelses Frygt for hans Fordærvelse. Thi — hvad dette Sidste angik

— „det var jo det unge Menneskes første Saison! ... man maatte vist ikke tage det saa nøje hermed ... og var det desuden ikke anerkjendt, hvilken heldig Indflydelse netop en saadan kvindelig Omgang ... og saadanne Forhold ... udøvede paa en ung Mand af Verden i Henseende til hans hele Personligheds Frihed, Belevenhed og Dannelse? ..."

Altsaa, det store Hjemkomstbal i den prægtige Gaard i Amaliegade blev denne Gang afholdt uden ham, og medens den skjønne Husfrue, stolt og lykkelig, endnu engang nød sin Triumf som sit Bals mest feirede Dandserinde, sad hendes Søn i sit Soveværelse paa Søviggaard — et lille, men høit og skummelt Taarnværelse — og lyttede til den rasende Storm, hvormed Vinteren for dennesinde feirede sin Afsked i denne Del af Landet. Tiltrukken af Naturens voldsomme Oprør, havde han allerede flere Gange lagt den Bog tilside, hvori han læste, for at lytte til de forunderlige Stemmer, hvormed Vinteren sang denne sin Ligpsalme; med en Følelse af underlig, sympathetisk Glæde fulgte han det enkelte Vindstød, ligefra det Øjeblik det — kommende fra det Fjerne — sammenpressedes mellem de høje Banker i Gaardens Nærhed med en dump, hul Brusen, for saa efter nogle Øjeblikkes Forløb som en Hær af rasende Aander at fare løs paa Taarnet, ruskende og klirrende i de høje, utætte Vinduer, og saa endelig tilsidst, efter at dets Magt var brudt mod Taarnets haarde Pande, at fordele sig gjennem det hele Hus som en sagte jamrende Stønnen.

Ikke blot hans Moders store Bal blev saaledes feiret uden ham; men hans Fraværelse fra Hovedstaden strakte sig i det Hele langt udover den Tid, som baade hans Moder og han selv havde antaget, og det uagtet hans Ophold i Hjemmet ikke var ham til nogen Glæde, uden forsaavidt som han følte, at hans Nærværelse og Selskab var til stor Opmuntring for hans Fader.

Snart med denne, snart med den gamle Degn Kolby og Hans Skytte, men dog som oftest alene, vandrede han omkring i Egnen med Hund og Bøsse ligesom i sin Barndom; og han kunde da — paa Grund af Modsætningen mellem dengang og nu — ikke Andet end ihukomme den forunderligt stille Tid fra Overgangsperioden mellem hans Barndom og hans voxne Alder, den selsomme, paa een Gang ligesom forklarede og dæmrende Glands, hvorigjennem Alt da havde vist sig for ham og fyldt ham med en Følelse, som om han vandrede i Paradisets Have. Og uden selv ret at være sig det bevidst gik han nu omkring og søgte efter de gyldne Tavler, hvormed han her havde leget i sit Livs Morgen. Men de vare intetsteds at finde. Da følte han sig stedse mere og mere urolig og pirrelig i sit Sind, ja denne hans Sindstilstand syntes endog at have Indflydelse paa hans legemlige Befindende: idetmindste bleve hans Træk skarpere og hans Kinder blegere. Undertiden kunde han føle Stedets Ensomhed som en knugende Byrde paa sit Bryst, hvorunder han vaandede sig, sukkende efter Luft, Lys, Frihed — men hvor var saa dette at finde? ... I Præstegaarden havde han kun været et Par Gange foruden den ene Gang, hvorom allerede er fortalt, thi d e r, og isærdeleshed naar han var ene med Præsten, forekom det ham, at han mest følte Spliden, og naar han var ene sammen med Amine, kunde han desforuden undertiden føle en særegen Angst, der bød ham at holde sig fjern fra hende. I sit Hjem derimod, hvor saavel Præsten som hans Datter jevnlig indfandt sig, da disse To vare de eneste Fremmede, hans Fader altid saae med Glæde, og hvis Selskab altid gjorde ham godt, d e r nød Henrik fremdeles deres Omgang, men dog ogsaa d e r med en vis sky Forbeholdenhed, — ja det var end ikke sjeldent, at han selv i Hjemmet havde unddraget sig deres Selskab under et eller andet Paaskud. Paa denne Maade havde han tilbragt over

et Aar i sit Hjem, og Foraaret var for anden Gang efter hans Hjemkomst vendt tilbage. —

Da vakte omsider hans indesluttede, mørke og sky Væsen saavel hans Faders som Andres Opmærksomhed. Hans Fader talte til Præsten derom og mente, at det var Kjedsomhed, der trykkede ham, og Længsel efter den store, bevægede Verden udenfor, med hvilken han jo allerede havde gjort Bekjendtskab. Dette antog Præsten ogsaa nok kunde være Tilfældet, ihvorvel han jo fra første Færd havde anet ogsaa den dybere Grund til hans Uro, og det blev aftalt imellem dem, at Præsten ved Leilighed skulde opsøge ham og tale med ham desangaaende.

Engang paa en stille Foraarsdag i Slutningen af Mai stod Henrik nede ved Aaen mellem de høje Træer, der ved deres allerede helt udfoldede Blade vare istand til at mørkne betydeligt, og betragtede — ørkesløst og tankeløst — Floddet paa sin Fiskesnøre, der gyngede op og ned i det sorte Vand. Den dybeste Stilhed hvilede over Alt. Selv stod han, lænende sig til et af Træerne, saa ubevægelig som en Død, eller som om han selv kun havde været en Træstamme, hentryllet tilligemed den øvrige Natur i den dumpe, dødlignende Ro, der paa saadanne Dage kan hvile over ensomme Steder — da hørte han Nogen bevæge sig, han kastede et sky Blik tilsiden og saae da Præsten komme hen imod sig. Uvilkaarlig gjorde han et Par Skridt som for at flygte, men da det faldt ham ind, at Præsten maaske allerede havde set ham, standsede han og vendte langsomt tilbage til sin forrige Plads. Men det var ikke undgaaet den gamle Mands Opmærksomhed, at Henrik uvilkaarlig havde søgt at komme bort, da han saae ham, og med et smertefuldt Udtryk i sit Ansigt og i sin Stemme sagde han:

„Ak, min kjære Søn, hvorfor vil Du flye fra mit Aasyn? Er min Skikkelse da bleven Dig saa ukjær at see? O, vær

ikke bange for mig, mit kjære Barn. Jeg er ikke kommen for at efterforske, hvad der hviler paa Dit Sind og har taget Din Glæde fra Dig, siden Du ikke selv vil eller kan aabenbare Dig for mig, og mig selv — efter hvad jeg kan forstaae — er negtet Evner og Dygtighed til at spørge paa den rette Maade. Jeg kommer nu kun for efter Opfordring af Din Fader i Forening med Dig selv at undersøge, hvad Lindring og Opreisning selve Livet kan give for et uroligt og sygt Sind. Se, Du er eller vil blive meget benaadet med denne Verdens Gods! ... Ligger ikke hele Livets rige Kundskab og Viden ligesom udstrakt for Din Fod, ventende paa, at Du skal tilegne Dig den? Og har Gud ikke givet Dig saadanne aandelige Evner, at ingen Viden vil være Dig for vanskelig at tilegne? ... Ja endogsaa en digterisk Gave har han givet Dig, — maaske lider Du nu af Sjælens Uro, maaske føler Du med Smerte Alskabningens dybe Længsel, maaske Din Aand træder frem for Dig med uudsigelige Sukke, paa det at Din Sang skal kunne røre ved sit mægtige Vemod, Dit Raab om Fred smelte de haardeste Hjerter? ... O, saare rigt, min Søn, er dette Liv og vel værd at leve, hvad enten dets Smerte eller dets Glæde udfylder vort Hjerte; kun forlanges det af Enhver, at han er trofast mod sig selv og sin Livsgjerning. Søg da, min Søn, hvad der er D i n Livsgjerning, og naar Du har udfundet den, da vær trofast mod den! Og skjøndt Din Hr. Fader, som Du jo vel veed, kun med megen Sorg giver Afkald paa Dit Selskab, saa mener dog baade han og jeg, at Du nu bør begive Dig til Hovedstaden for d e r at varetage denne Din Livsgjerning, som det er vort Haab, at det maa lykkes Dig d e r at udfinde."

Under Begyndelsen af denne Tale havde Henrik stirret mørkt og sløvt ud for sig med sin Medestang i Haanden, ja, uden ret at opfatte Ordenes Mening, men efterhaanden, som hans Tanke mere og mere fæstede sig ved det Sagte, be-

gyndte hans Ansigtstræk at udvise deres fordums Liv og Bevægelighed. Og da Præsten havde endt sin Tale og endnu stod med sine Øine løftede mod Himlen, som om han bad for ham, kastede han Medestangen i Aaen, sprang med lette, elastiske Trin hen til Præsten og udbrød med glad Frimodighed:

„Ja, kjære Fader har Ret. I Arbeide er Hvile og Glæde. Jeg har selv i den senere Tid haft denne Tanke, men i min ørkesløse og umandige Tilstand manglet Kraft til at udføre den. Ja, jeg vil igjen arbeide! Jeg vil sidde paa mit stille Kammer mellem mine Bøger som før, opsøge mine gamle Kammerater fra Skolen, som alle holdt saa meget af mig, og som jeg vist selv har stødt fra mig, da jeg kom ... da jeg blev ..." Efter nogle Øjeblikkes Taushed fortsatte han med mindre Freidighed:

„Ja, jeg vil dog prøve paa at leve igjen som i fordums Tid; thi da var jeg, kjære Fader, saa lykkelig. Jeg husker saa godt, at naar jeg var færdig med mine Lektier, saa kom der saa mange underlige Tanker og Drømme over mig, som, uden at jeg ret vidste af det, blev til Digte, der rørte og glædede mig selv saa meget! ... Troer kjære Fader nu virkelig, at den Tid kan komme igjen, at jeg kan blive som før — arbeide og drømme som før?"

„Det haaber jeg til Gud, mit kjære, kjære Barn!" svarede Præsten inderligt bevæget, „hvis Din Aand er den samme, Dit Hjerte uskyldigt som før!"

„Men — ellers ikke —?" spurgte han hurtigt og ligesom ufrivilligt.

„Jo," svarede Præsten, idet han betragtede ham med dyb Alvor, „jo ogsaa ellers, min kjære Søn, saavidt jeg troer — i Arbeide er der Tilfredsstillelse og vistnok en Hvile selv for det syndige og urolige Hjerte, men for det rene og uskyldige er der Glæde, ja himmelsk Salighed deri."

„Saa vil jeg arbeide, kjære Fader!" sagde Henrik med dæmpet Stemme; derpaa tog han Præsten ved Haanden, saaledes som han plejede at gjøre som Barn, hvorpaa de sammen gik ind til den ældre Grubbe, i Samraad med hvem Henriks Afreise til Kjøbenhavn blev bestemt til at skulle foregaae allerede den tredie Dag derefter.

Den sidste Dags Eftermiddag, forinden Afreisen den følgende Morgen, var det ligeledes et deiligt Foraarsveir, og denne sidste Eftermiddag vilde Henrik tilbringe med at sige Farvel til de af Stedets Beboere, med hvem han var kommen mest i Berøring. Med sin Faders Tilladelse udsøgte han af dennes Vaabensamling en ganske ny, meget let og kostbar engelsk Doublet med alt Tilbehør, hvilken han tog over Skulderen og begav sig saaledes bevæbnet hen til den gamle Degn Kolby, med hvem han jo af og til havde øvet Nimrods Kunst, og med hvem han nu stod paa den venskabeligste Fod. Da han ankom til Degneboligen, var den Gamle inde i Skolestuen, hvorfra den velbekjendte Summen, jevnlig afbrudt ved Degnens Tordenrøst, lød ud over Marken i den stille Dag. Da Henrik traadte ind i den summende Kube, taug Bierne stille, og den gamle Lærer steg ned fra Kathedret og bukkede paa den venligste og ærbødigste Maade — men dog med Blikket ligesom lænket til den skjønne Bøsse, hvis Mage han endnu aldrig havde set.

„Hr. Henrik skal maaske ud at prøve denne h e r —?" yttrede han, idet han sagte og ligesom kjærtegnende lod sin store, brune Haand glide frem og tilbage paa de skinnende blanke Løb. „Det er dog, for Gud, det skjønneste Legetøi, jeg i mit Liv har set; men er den ikke altfor ... altfor fin, Hr. Henrik? Jeg synes næsten, det vilde være Synd at komme Ild i ham! ... Og kan saadan en lille Karl taale et ordenligt svært Skud med store Hagel eller Rendekugler?"

„D e n taaler mere end D e r e s gamle Gevær," svarede

Henrik, hjertelig fornøjet over den gamle Jægers Interesse for Bøssen, og lidt efter tilføjede han:

„Jeg synes nu, at Deres ærværdige Skyderedskab har tjent længe nok, og jeg har ogsaa lagt Mærke til, at det paa den senere Tid falder Dem noget tungt; — hvad synes De om at ombytte det med denne lette Svend her —?" Lidt efter tilføjede han, da den Gamle Intet svarede: „Kjære Hr. Kolby! jeg har aldrig faaet bedt Dem om Forladelse for min Opførsel imod Dem den første Gang, jeg efter min Hjemkomst saae Dem i Præstegaarden, skjøndt jeg tidt har haft det isinde. Det gjør jeg herved! ... Jeg reiser nu til Kjøbenhavn igjen, jeg er kommen idag for at sige Farvel til Dem og takke Dem saa meget for den Tid, vi denne Gang har været sammen, og saa vilde jeg gjerne bede Dem modtage dette Gevær som en Erindring om mig." Disse sidste Ord sagde han med bevæget Stemme. Den Gamle taug endnu nogle Øjeblikke, maalløs af Glæde og Rørelse; endelig kom han saa meget til sig selv, at han kunde sige:

„Nei, nei, Hr. Henrik! Nei, nei, Hr. Henrik!" Derpaa foldede han Hænderne, og Taarerne randt ham ned ad de rynkede, veirslagne Kinder.

Og da Henrik strax herpaa tog en hjertelig Afsked med ham og hurtig begav sig bort i Retning af Præstegaarden, gik han udenfor Skolen med sit prægtige Gevær i Haanden og delte sine Blikke mellem dette og den bortgaaende Henrik, saalænge denne var at øine. Derpaa gik han atter ind i sin Kube, idet han mumlede hen for sig:

„Ja, hvor hans Natur er god, ja se, hvor den er god! Vor Herre holde sin Haand over ham, naar han nu skal derhen igjen, hvor — der ikke er godt for ham at være!" —

Endnu med Glandsen af den gamle Jægersmands Glæde paa sit Ansigt ankom Henrik til Præstegaarden. Men allerede, da han var kommen indenfor Porten og befandt sig

mellem de fire paa gammeldags Maade sammenbyggede Længer og modtoges af den uforklarlige Fredens og Stilhedens Aand, hvormed Alt paa disse Enemærker var præget, — vakte dette Indtryk atter Uroen, der hvilede dybest i hans Sind, og hans Ansigt blev igjen alvorligt. Af en Karl, der arbeidede i Gaarden, erholdt han den Underretning, at Præsten fornylig var afreist til Annexsognet, Asdal, for at berette en Syg — en Reise, der plejede at medtage flere Timer — og da Henrik dernæst spurgte, om Amine var hjemme, svarede Karlen, at det troede han nok; han havde idetmindste for kort Tid siden set hende seile i sin Baad, og da var hun paa Hjemturen, saa hvis hun ikke allerede var kommen iland, maatte det ialfald snart ske. — Allerede samme Aar, som Amine paa Foranledning af Henrik var bleven optagen i Præstegaarden som Datter i Huset, havde Præsten nemlig foræret hende en Robaad med de Ord, at hun efter hans Overbevisning ikke vilde kunne trives paa Stedet, hvis hun ikke af og til fik sig en Rotur. Amine havde vel i Begyndelsen smilet noget vantro derved, da hun ikke vidste, hvor dybt det barnlige Sind kan gribes af sine Indtryk og Beskæftigelser, men det varede ikke længe, førend hun maatte give Præsten Ret, ja, hun gik endog paa egen Haand videre, idet hun selv forfærdigede sig et Fiskegarn, som hun seilede ud med og nedsænkede i Aaen, og drev nu saaledes af og til igjen sin fordums „Gjerning" for sin Fornøjelse. Dog var det kun i de første Aar efter hendes Optagelse i Præstegaarden, at hun drev Fiskeriet — ved hvilken Idræt Henrik havde været hendes jevnlige Medhjælper —; snart smeltede Præstens Anskuelser om den Mennesket indpodede Drabslyst, som Læserne maaske erindrer fra et af hans Breve til Henrik, saaledes sammen med den vaagnende Jomfruelighеds ømme og kjærlighedsfulde Væsen hos hende selv, at hun ikke mere kunde finde nogen Glæde ved at stille

Snarer for troskyldige Dyr. Baaden vedblev hun derimod at have megen Glæde af, og der hengik neppe nogen smuk Dag, uden at hun tilbragte en Timestid paa denne Maade, — ja hun fik endog ofte sin Plejefader med paa disse Smaature, og det var et Syn, der ved sin Skjønhed uvilkaarlig fængslede og rørte veifarende Folk, naar de saae den lette Baad komme opad Aaen, roet af den unge, blomstrende Pige, og med den gamle, kraftige, hvidhaarede Mand siddende ved Roret med sin Pibe og sin sorte Kalot — den han paa sin statelige Maade aftog for Enhver, som gik forbi, med venlige og spøgefulde Tilraab og Bemærkninger. Efter at have meddelt denne Forklaring angaaende Amines Roture, vende vi tilbage til Henrik, der ifølge den Underretning, han havde erholdt, først gik ind i Værelserne; men da her Ingen fandtes, gik han ud i Haven, hvis sydvestlige Grændse dannedes af den samme Aa, der længere ude mod Havet løb forbi Søviggaard. — Her saae han Amine, der lige var landet, staae ved Baaden og ifærd med at binde den ved en lille Landingsbro. Han ilede da med lette Skridt hen til hende og hilste hende med mindre Skyhed og Forbeholdenhed, end han plejede. Endnu rød og varm efter den nylig endte Rotur vendte hun, fuld af Glæde ved at see ham og høre hans venlige Hilsen, sit friske og straalende Ansigt imod ham, men sænkede dog strax derpaa sit Hoved og stod taus og bly for ham. Ogsaa Henrik stod nogle Øjeblikke taus og betragtede hende, endelig sagde han med bevæget Stemme:

„Jeg kommer idag for at sige Farvel til Dig og til Din Fader, kjære Amine! Du har maaske nok hørt, at det nu er min Agt at vende tilbage til Kjøbenhavn for atter at begynde mine Studeringer?"

„Ja" — svarede hun — „Fader har fortalt mig det, og han er glad over, at De nu har taget denne Bestemmelse." Efter

disse Replikker indtraadte der atter nogle Øjeblikkes Taushed imellem dem.

Henrik havde sat sin Fod paa Kanten af Baaden og gyngede den sagte op og ned. Da sagde han:

„Hvor Din Baad er smuk, Amine! Den ser jo ud som ganske ny! Er det virkelig den samme, som vi To saa tidt har seilet i sammen?"

„Ja, det er" — svarede hun — „men jeg har malet den for en Maanedstid siden ... jeg havde tænkt, at De maaske nu i Foraarstiden kunde faae Lyst til at bruge den engang imellem ... ligesom før ... De har jo selv ingen Baad paa Søviggaard; men det vil jo nu ikke ske."

„Ja, det er længe siden, at vi To har seilet sammen, og det vil vist ogsaa vare længe, før jeg staaer her igjen! ... Skal vi roe os en lille Tur?"

„Ja, Hr. Henrik, lad os det!" sagde hun med stærkt udbrydende Glæde. Derpaa skyndte hun sig at løse Baaden, sprang let som en Fugl ned i den og drejede den med Bredsiden til Broen, for at Henrik bekvemt kunde komme ned i den. Da de begge vare komne ombord, stagede hun ud i Strømmen og lagde Aarerne ud mellem Tollene for at roe, og da Henrik hertil bemærkede, at hun jo maatte være træt af den forrige Tur, og foreslog, at hun nu skulde overtage den lettere Post at styre, sagde hun hurtigt og bønligt:

„Nei, nei! maa jeg ikke nok roe? Det plejede jeg jo altid i gamle Dage! ... Og se, jeg har nu faaet mig et ordentligt Ror, saa De behøver ikke mere at styre med en Aare, som ser saa stygt ud."

Derpaa tog hun Plads ved Aarerne, Henrik greb Rorpinden, og ved hendes lette, taktfaste Slag gled den lille Baad hurtigt som en Pil op imod Strømmen. Glæden over endnu engang at seile med sin Barndomsven gjorde Amine til Barn igjen. Glad og frimodig — med det samme Udtryk i sit An-

sigt, med det samme glade, uskyldige Smil, hvormed hun dengang havde betragtet ham, naar han var venlig eller eftergivende imod hende — saaledes saae han hende nu igjen. Her — paa hendes eget Element — var det, som om hendes gamle Kjækhed og Ligefremhed overfor ham vendte tilbage. Han var jo der paa Stedet den Eneste, som hun havde kjendt som Barn — munter og spøgefuld nævnede hun det ene Træk efter det andet fra denne Tid, idelig spørgende ham, om han huskede d e t? eller d e t? Og naar han saa halv uvillig eller modstræbende ikke ret syntes at kunne følge hende i denne Erindringsleg, da holdt hun stundom i sin Iver op med at roe, og med blussende Kinder og tindrende Øine beleirede hun ham da med en saadan Hær af Enkeltheder, som hendes trofaste Hjerte havde bevaret, at omsider det hele Billede — hvori han altid selv spillede Hovedrollen — hævede sig frem for ham, og uimodstaaeligt henreven dukkede hans Sjæl ned i disse Erindringers rene Kilde, og et lykkeligt eller barnligt Smil paa hans Læber belønnede hende da for hendes Anstrengelser og bragte hendes egen Glæde til dens Høidepunkt. Men da han dog, trods disse gjentagne Oplivelser, jevnligt faldt tilbage igjen i sin alvorlige og noget aandsfraværende Tilstand, saa blev ogsaa hun efterhaanden tausere og tausere, ja enkelte Taarer stjal sig endogsaa stundom til at rinde ned ad hendes Kinder, og endelig erklærede hun, at hun var træt, og at de vist nu maatte tænke paa at vende tilbage. Aarerne bleve da tagne ind, Baaden vendte af sig selv, og den eneste Uleilighed, der nu var forbunden med at komme tilbage, var blot at holde Baaden midtstrøms ved Hjælp af Roret. Da Amine bedre end Henrik kjendte Dybets Snoninger i Aaen paa denne Side af Præstegaarden, og for ikke at sidde ganske ørkesløs, bad hun Henrik om at skifte Plads med hende, og som Følge heraf satte hun sig til at styre, medens Henrik tog hendes

Plads, men dog saaledes, at han indtog en mere liggende Stilling, idet han lænede sin Nakke mod Kanten af Baaden — og den stille Hjemfart begyndte. Baadens ensformige, vuggende Gang og Lyden af det rindende Vand, der snart hævede sig frem som en forunderlig, drømmende Melodi og snart ganske hendøde, i Forbindelse med, at Aftenens Skygger nu begyndte at udbrede sig over det stille Aaparti, gav Hjemfarten en hel forskjellig Karakter fra Udturens Liv og Bevægelighed.

Den fornylig tilendebragte anstrengte Roning, den hende stærkt bevægende Samtale og Synet af hendes Barndomsven, hvem hun før saa tidt havde set i sin Baad fuld af Liv og Lystighed, og som nu laa d e r stille og ubevægelig med det skjønne, ædeltformede Ansigt vendt lige imod hende, men med saa slappede og blege Træk, satte hende i en usædvanlig, paa een Gang drømmende og smertefuld Stemning. Det var første Gang efter hans Hjemkomst, at hun saa ene og uforstyrret havde kunnet sidde og betragte ham. Saa stille som et Voxbillede sad hun da nu der ligefor ham og saae paa ham med et Blik, som vilde hun see ham ind i Sjælen ... Hvor han var forandret! ... Hvad havde dog saaledes kunnet forvandle ham? ... Og dunkelt foresvævede hende maaske i dette Øjeblik den sande Grund dertil. Ogsaa Henriks Øine hvilede paa hende. Da han bemærkede, hvor fast og uafbrudt hun betragtede ham, følte han en forunderlig Glæde ved saaledes at hvile i hendes Baad, medens hun ligesom vaagede over ham og holdt Øje med ham, og en Fred eller Sindets Tryghed, som han ikke i lang Tid havde kjendt, kom over ham. Dog lukkede han paa samme Tid sine Øine, da han tillige havde en vis Skyhed for at møde hendes Blik, — men han aabnede dem af og til igjen, — kun for at see, om hun ikke havde vendt sine Øine fra ham, og naar han da fremdeles mødte hendes Blik, lukkede han atter Øi-

nene med den nævnte Følelse af Fred og Tryghed. Da lagde Amine Mærke til, at hans Ansigts Udtryk paa een Gang havde forandret sig, at hans Kinder havde faaet en fin Rødme og ligesom vare blevne fyldigere, og at der om hans halvaabnede Mund laa et lykkeligt Smil som hos et sovende Barn — hvad han ogsaa var i dette Øjeblik. Da rødmede hun af Glæde ved at see ham saadan igjen. „Se, se!" — sagde hun ved sig selv — „ja, saaledes var det, han saae ud, inden han kom bort ... inden han kom til sin Moder!"

Og endnu mere aandeagtig stille sad hun, for at han ikke skulde vaagne og hun derved berøves et Syn, der i saa høi Grad rørte hendes Hjerte. Og stille gled den lette Baad fremad, og det var, som havde han selv, medens han sov, en Følelse af, at det var hans Barndoms gode Genius, der i denne Stund styrede hans Fart; thi det var hans tidlige Barndoms skjønneste Drømme, der omsvævede ham. Da kom Baaden omsider udfor Præstegaardens Have med den endnu stedse sovende Henrik og den aandeagtigt stille Amine. Uvilkaarlig lagde hun sin Haand fastere paa Roret for at dreje ind til Landingsbroen, men — ligesom fortryllet af den uafbrudte Beskuen, af det Forunderlige i hele Situationen og af sit eget Hjertes selsomt bevægede Følelser, lettede hun igjen sin Haand, og Baaden gled forbi Haven — videre nedad Aaen — ned mod Søviggaard! — Efter en halv Times Forløb vare de i Nærheden af Landingsbroen i Søviggaards Have, og de kom nu ind i det høitidelige Mørke under de høje, allerede udsprungne Træer, der stode som en Mur paa begge Sider af Aaen. Da forekom det hendes stærkt bevægede Fantasi, som om hun svævede med sin Elskede gjennem den usynlig, stille Verden, hvor hun og han vare de eneste levende Væsener, og i en smeltende, salig Følelse, som kun det uskyldige Hjerte kjender, randt Taarerne nedad hendes Kinder. Da grebes hun efterhaanden af Smerte ved Tanken

om, at denne lykkelige Tilværelse nu maatte ophøre, ja, at hun selv var den, som snart maatte gjøre Ende derpaa. Allerede øinede hun det Sted, hvor Gaardens Landingsbro fandtes, da Aabredderne her, for Udsigtens Skyld, vare frie for Træer. Og hun reiste sig og bøjede sig ned over ham for at see, om han sov endnu, — for endnu engang at betragte ham og indpræge sig det lykkelige og fredelige Billede af ham i sin Sjæl. Og han sov endnu med det samme Smil om sin Mund. Da kastede hun sit Blik langs ned med Aaen, følgende Træernes Række, hvor den løb forbi Gaarden og nedover Engene, indtil den naaede Havet, i hvilket den optoges, og da var det for hende, som om en Stemme hviskede i hendes Hjerte:

„Ud — ud mod Havet! ... Blive ved at svæve, svæve med ham! ... Og saa komme de vilde Bølger og skylle over Baaden, og saa tager jeg hans Haand, og saa synke vi ned i det stille Dyb, og jeg skilles aldrig mere fra ham ... og saa vil Gud tage imod ham som et lykkeligt og skyldfrit Barn, saaledes som han er ... saaledes som han ser ud i dette Øjeblik!"

Medens disse vilde Billeder svævede for hende, var hun forbleven i Midten af Baaden, siddende foran ham, saa at Baaden altsaa var uden Styrelse. Da førtes den, uden at hun mærkede det, af sig selv henimod Landingsbroen, — der var bygget paa skraa mod Strømmen og saa langt ud, at den naaede Dybet, — stødte sagte mod det Yderste af Broen, gled langsmed denne ind mod Landet og lagde sig her tilhvile mellem Aabreddens Siv. Da vaktes hun af sine Drømme ved den hvislende Lyd i Sivene, der bøjede sig for Baaden, og hun saae sig om blandt de velkjendte Omgivelser. Alt var stille — stille som i Graven. Den store Gaards Nærhed gav sig ved Intet tilkjende. Ingen muntre, høirøstede Stemmer af glade Spadserende, ingen Grupper af skjønne

Kvinder og Mænd oplivede som i fordums Tid den store, skjønne Have! Det var, som om Ungdom og Glæde for evig var banlyst fra disse Steder siden hin skumle Balnat. Ligesom fortabt i denne dybe Stilhed, vedblev Amine at sidde foran den sovende Arving til al denne øde Storhed, til dette Dødens Slot, der laa d e r i Skumringen saa spøgelseagtigt stille, som var det berørt eller fortryllet af en ond Aand. Næsten gysende vendte hun sit Blik fra denne mørke Stenmasse tilbage til Henrik, der var det eneste Besjælede blandt alt dette, og betragtede ham endnu engang vemodigt og længe. Da nævnede hun en og flere Gange hans Navn, men det var, som om hendes Røst var moduleret efter den omgivende Naturs hviskende Stemmer, og den naaede ikke den Sovendes Øre. Da rørte hun let og bævende ved den ene af hans Hænder, som laa paa Kanten af Baaden, og da vaagnede Henrik.

„Hvor er jeg?" sagde han hviskende med et Udtryk af Forvirring og Henrykkelse. „Er jeg i Din Baad, Amine? ... Er det Dig, som sidder der foran mig, og er det derfor, jeg har drømt saa deiligt, saa deiligt?"

„Ja, De er i min Baad, Hr. Henrik," svarede hun blidt. „De faldt isøvn, og jeg nænnede ikke at vække Dem. De saae saa lykkelig ud ... saaledes som De saae ud, da De var Barn."

„Ja" — sagde han dybt aandende, idet han betragtede hende venligt og kjærligt — „jeg drømte ogsaa, at jeg var Barn, kjære Amine! Jeg drømte, at min Moder stod med mig paa Armen og viste mig den opgaaende Sol; hun pegede med sin Haand ud imod Glandsen, og jeg stirrede ind deri, til jeg blev blændet og maatte vende mine Øine bort. Da betragtede jeg hendes Ansigt, som lyste i de samme Straalers Glands, men blegere, saa at jeg kunde taale at see derpaa. Da syntes mig, at vi hævede os fra Jorden og svævede

langsomt opad gjennem røde, skinnende Skyer, og jeg vedblev at see paa hende ... min Moder — —" Her standsede han pludselig. Der gik ligesom en Kuldegysning henover hans Ansigt, det mistede det milde, barnligglade Udtryk, Trækkene fik deres forrige Skarphed — nu, nu først var han rigtig vaagen!

Og han tilføjede mat og klangløst:

„Saa ... saa husker jeg ikke mere af den Drøm!"

Men Amine havde ikke glemt, at han som Barn — hin Aften ved Vandfaldet under de høje Bakker ved Aalborg — omtrent med de samme Ord havde fortalt hende dette som en af sine tidligste Erindringer om sin Moder; hun mindedes, med hvilken Kjærlighed og Glæde han d e n g a n g havde dvælet ved denne Erindring, og hun hævede de skjønne, milde, taarefulde Øine, saae paa ham med et Blik, hvori Uskyldighedens Høihed paa forunderlig Maade var blandet med en dunkel, smertefuld Medviden, og hun hviskede:

„Jeg forstaaer Dem nok, Hr. Henrik Grubbe!"

Men han saae paa hende med et sky Blik og svarede hende ikke.

Der hengik en Minut eller to i Taushed — da havde han atter fattet sig og sagde med sin sædvanlige Stemme:

„Men nu maa Din Fader vist være kommen hjem, Amine! Lad os nu gaae op og sige Farvel til ham," — idet han nemlig endnu ikke havde set sig rigtigt om og ikke vidste Andet, end at Baaden laa ved Præstegaardens Landingsbro. Da oplyste Amine ham om hans Vildfarelse, og fuld af Forundring sprang han ud af Baaden og gik nogle Skridt frem og tilbage paa Bredden, idet Illusionen havde været saa stærk, at han ikke var istand til at komme ud af den i de første Øjeblikke. Da han omsider havde overbevist sig om, at han virkelig var hjemme, nærmede han sig igjen Baaden og sagde:

„Hvorledes skal jeg nu faae taget Afsked med Din Fader, Amine? og hvorledes skal Du nu selv komme hjem? Troer Du ikke, det er bedst, at Du lader Din Baad ligge her til imorgen? Saa kan vi, naar vi først har talt lidt med Fader, kjøre eller gaae sammen tilbage til Præstegaarden."

Men Amine havde været saa lykkelig paa denne Seiletur, og hun vilde ugjerne forlade sin Baad. Det forekom hende i den bevægede Sindsstemning, hvori hun havde været paa hele den sidste Del af Turen, saa skjønt, saa fredeligt at seile tilbage paa den mørke Aa i den stille Aften, og maaske havde hun tænkt sig, at Henrik vilde roe tilbage med hende til Præstegaarden. Hun svarede derfor:

„Nei, jeg takker Dem, jeg vil helst seile tilbage i min Baad ... og saa vil jeg sige Dem Farvel, Hr. Henrik, da De maaske allerede er taget bort fra Præstegaarden, naar jeg kommer hjem, og saa faaer jeg Dem vist ikke at see mere."

Hun havde reist sig op, men var forbleven i Baaden, hvor hun stod ubevægelig og bleg som Undine i det Øjeblik, da Ridderen forskød hende paa Donaufloden. Lyden af hendes Stemme og Synet af den skjønne Skikkelse, der i al sin jomfruelige Ynde stod for ham, rørte Henriks Hjerte stærkt, — og han gik ned til Randen af Baaden, rakte hende sin Haand og sagde med stærkt bevæget, næsten taarekvalt Stemme:

„Saa farvel, kjære, kjære Amine!"

Da følte han hendes Taarer dryppe paa sin Haand, og uvilkaarlig aabnede han sine Arme og trykkede hende blidt til sit Bryst, og et Øjeblik hvilede hun i hans Favn, men kun et Øjeblik; derpaa greb hun igjen hans Haand, bøjede sit Hoved ned derimod, fæstede sine Læber derpaa og sagde:

„Besøg aldrig Deres Moder mere!"

Men ved disse Ord — sagte paa d e t t e S t e d — havde hun fremmanet Mørkets Aander.

Da rev han hurtigt sin Haand fra hende, traadte et Par

Skridt tilbage fra Baaden og betragtede hende med et skummelt Blik.

Men hun sagde bønligt og vemodigt:

„Vær ikke vred paa den stakkels Amine! Jeg gav saa gjerne mit Liv, om det kunde tjene Dem til Baade!"

Da sagde han mørkt og med et Udtryk af Vildhed i enselsom Fornemmelse af, at hvad han alt havde følt og erfaret, det var uudsletteligt og vilde fremdeles lokke og drage ham:

„Det, som Du beder mig om, det er nu — forsilde, Amine!"

Og endnu mere voldsomt end før, da efter hans barnlige Drømme Besindelsen vendte tilbage og viste ham Virkeligheden, forjoges nu fra hans Sjæl de milde Følelser og Indtryk, hvormed hans gode Engels Nærværelse havde paavirket ham. Og uvilkaarlig glede svundne Billeder forbi hans Øine, som han stod d e r ved den mørke Aa og stirrede paa Strømmen, der i underlige, slangebugtende Ringe langsomt flød forbi ud mod Havet — da mindedes han, hvorledes han som Barn engang havde staaet i Aftenens Mørke ved denne samme Aa, set paa disse bugtende Ringe og hørt hviskende Menneskestemmer lyde fra forbiseilende Baade, der langsomt dreve ned med Strømmen, ud mod Havet, indtil endelig hans egen Moder — endnu mere aandeagtigt og hemmelighedsfuldt — svævede ham forbi! Han følte den barnlige Gru paany gaae igjennem sin Sjæl, og dog var der i disse Billeder i dette Øjeblik Noget, som ophidsede hans Fantasi, gjorde hans Tanker vilde — ja, som fængslede ham til Aaen med en dæmonisk Magt! Hans Fantasi fremstillede ham saa levende de stille Baade med de hviskende Elskende, — hans Moders hemmelighedsfulde Følge i den mørke Aften, at det uvilkaarlig forekom ham, at de endnu færdedes derude, ja, saa selsomt gjøglede dette i hans nu mere og mere ophidsede Fantasi, at det syntes ham, at den virkelige Baad,

han saae d e r for sine Øine, var en af dem fra hin Aften, var en af Efternølerne i Følget, der endnu laa der og ventede — paa ham! ... og se: den Elskede, hun stod der alt!

Da raabte han med Forfærdelse:

„Amine! Amine! hvorfor er Du her endnu! Seil bort saa hurtigt Du kan!"

Men den uskyldige Pige forstod ham ikke i dette Øjeblik — forstod ikke den Advarsel, der laa i hans Ord; hun hørte kun det Barske og Ukjærlige deri, og i Følelsen af, ikke at fortjene en saadan Tiltale, svarede hun mildt bebreidende:

„Hvad Ondt har jeg gjort Dem, at De taler saa haardt til mig? Men jeg skal adlyde Deres Befaling."

Da var det, som hendes Hjerte skulde briste ved Tanken om, at disse ukjærlige Ord skulde være hans Afskedsord til hende; hun følte, at de vilde lyde for hendes Øren, naar han selv var langt borte, og skræmme hende mange Gange paany ved deres barske Klang. Thi vel var aldrig Tanken om, at hun kunde blive hans Hustru, opstaaet i hendes ydmyge Sind; men desuagtet elskede hun ham med det Dybeste i sin Natur, med en sværmerisk, religiøs, selvfornegtende Følelse, saaledes som Kjærligheden kan boe i unge, uskyldige Kvinders Hjerter — uden at være sig selv ret bevidst, skjøndt den er deres hele væsentlige Liv —, og nu lige i Afskedsøjeblikket at have saaret eller bedrøvet ham ved sine — omend nok saa velmente — Ord, det var mere, end hendes kjærlighedsfulde Hjerte kunde taale. Derfor var det, at hun, endnu ventende et venligt Afskedsord fra ham, langsomt og ligesom modstræbende førte Baaden ud fra Landet ved at gribe i Broens Rækværk. Henrik saae ikke derhen, men han hørte den sagte Hvislen i Sivet, da Baaden gled derigjennem: han gjorde uvilkaarlig en Bevægelse, som for at nærme sig, men standsede igjen og forblev taus. Da lagde

hun Aarerne ud, men holdt dem saaledes, at de ikke berørte Vandet, og da sagde hun blidt:

„Kommer De og tager Afsked med Fader? ... Eller see vi Dem ikke mere?"

Men hun fik intet Svar.

Da sænkede hun Aarerne i Vandet, Baaden fjernede sig langsomt, og snart var den forsvunden i Mørket under de høje Træer.

Men da han hørte disse hendes sidste Ord, der lød som en sagte Hvisken, i Forening med Strømmens Rislen ved Baadens Modstand, da var det, som om de onde Aander, der tilforn færdedes paa disse Steder, de, hvis urene Vingeslag havde viftet om hans barnlige Kind, og hvis hemmelighedsfulde Hvisken h e r havde lydt for hans Øre — saa at det næsten havde forekommet ham som kjendt Færd og kjendt Væsen, da senere hans egen Villie og Længsel fremmanede dem — det var nu, som fik disse Aander ham ganske i deres Magt! — Som i Drømme gik han ud paa det Yderste af Broen, lyttende til den vigende Baads Aareslag, der snart ligesom hendøde og snart igjen hævede sig utydeligt frem i det Fjerne. Det var, som følte han sig dæmonisk sikker paa s i n Magt, idet disse Stedets Aander vare over ham, og han mumlede:

„Lad den svinde, lad den svinde, indtil den allersidste Lyd er ophørt — paa m i t Ord kommer den her tilbage!"

Og da endelig den sidste, svageste Lyd af den bortseilende Baad var forsvunden, da hævede han sin Røst i den dybe Stilhed, og han raabte:

„Amine! Amine! kom tilbage!"

Og Alt blev atter stille — stille som i Graven.

Og han stod paa Broen, ubevægelig som en Aand — som en ond Magus, der har svunget sin Tryllestav, sikker paa dens Virkning.

Se, da lød atter fra det Fjerne den samme pladskende eller rislende Lyd, der nys var forsvunden; langsomt, men stedse nærmere kom Lyden, indtil atter Aareslagenes Melodi hævede sig tydeligt frem for hans Øre, og endelig gled Baaden selv frem fra Træernes Mørke. Men da Amine nu saae ham staae der paa Broen saa ubevægelig som en Statue, stirrende ligeud for sig og tilsyneladende uden at mærke Baadens Ankomst, blev hun greben af en selsom Følelse og begyndte næsten at tvivle, om det var en virkelig Røst, der havde lydt for hende, og hun reiste sig i Baaden, hævede sine Øine op til ham og sagde bævende:

„Det forekom mig, at jeg hørte en Røst, som nævnede mit Navn, og som kaldte mig tilbage ... og det syntes mig, at det var Deres Stemme!"

„Ja" — svarede han uden at see paa hende — „det var m i n Stemme."

„Saa er De nu ikke mere vred paa den stakkels Amine? ... Saa vil De maaske nu seile tilbage med mig til Præstegaarden og sige Farvel til kjære Fader?"

Ved at høre hende benævne den gamle Præst ved Udtrykket „kjære Fader", saaledes som han altid selv havde kaldt ham fra Barndommen af, rystedes hans ligesom forstenede Skikkelse: Det var, som vaklede han endnu engang under den sidste Kamp, og han traadte nogle Skridt tilbage som for at flye. Men da gled Baaden i det samme ind i Sivet med den hemmelighedsfulde, hvislende Lyd, som paa d i s s e S t e d e r havde en saa selsom Magt over hans Fantasi, og da traadte han atter frem med faste Skridt og steg i Taushed ned i Baaden. Og Amine greb Aarerne, sænkede dem i Vandet og drejede Baaden op imod Strømmen; men da holdt han imod med Roret, og medens Baaden langsomt vendte sig m e d Strømmen og gled ind under Træerne

paa den anden Side af Broen, sagde han med en Stemme, der lød, som talte en Anden igjennem ham:

„„Nei, ud — ud mod Havet! Det er den Vei, vi skal, Amine!" "

Og i en forunderlig smeltende Følelse ved at høre sin egen sværmeriske Drøm lyde fra h a n s Læber, sad hun saa ubevægelig, som om hun allerede laa paa den stille Havbund under den dybe Bølge, idet hun hviskende gjentog hans Ord:

„Ja, ud — ud mod Havet! Det er den Vei, vi skal, Amine!"

Og hun gled „ud, ud mod Havet" — ikke mod det stille, kølige Dyb, hvor den Uskyldiges sværmeriske Tanke havde attraaet Dødens Forening med den Elskede, men mod den mægtige Lidenskabs Hav i den Ulykkeliges forargede Hjerte, mellem hvis glødende Bølger hun kæmpende omhvirvledes, indtil hun forvirredes og sank.

TREDIE AFDELING.

Morgenen efter de i forrige Afdelings Slutning fortalte Begivenheder stod Henrik Grubbe paa Dampskibet „Iris", der laa ved Bolværket i Aalborg, færdigt til at afgaae til Kjøbenhavn. — det samme Skib, hvormed han havde gjort sin første Reise til Hovedstaden for at tage Examen artium. Ligesom dengang laa Morgentaagen over Land og Vand, men intet Festligt var udbredt over det Hele. Dog var som sædvanligt en Del Mennesker tilstede ved Skibets Afgang. Det var i Begyndelsen koldt, og det smaaregnede, men alt som Solen steg, klarede det og blev smukt Veir. Henrik gik frem og tilbage paa Dækket, indhyllet i sin elegante Pelsværkskappe, og hans Ansigt var graat og mørkt som Omgivelserne.

I det Øjeblik, da Dampskibets Klokke begyndte at ringe tredie og sidste Gang, overdøvedes dens Klang af en klaprende Rullen, der hurtigt nærmede sig, og Alle vendte uvilkaarlig Hovederne henimod den Kant, hvorfra denne Lyd kom, i den Tro, at det maatte være løbske Heste. Dette viste sig ogsaa at være Tilfældet, thi i samme Øjeblik saaes en lille, overordentlig smuk Jagtvogn, forspændt med fire vælige Heste og kjørt af en kæmpestor Kudsk i Herskabsjægers Uniform, komme jagende i fuld Karriere ned imod Bolværket. Paa Sædet bagved Kudsken sad en elegant klædt Dame, hvis Ansigt straalede af Liv og Fornøjelse ved den

hurtige Fart og voldsomme Bevægelse. Den kæmpestore Kudsk saae derimod paafaldende betænkelig ud, alt som det mere og mere gik op for ham, at han ikke havde de fyrige Heste i sin Magt. Nogle Sekunder førend Bolværket naaedes, vendte han sig om mod sin Passager og sagde med skjælvende Læber — og dog tillige med et vist Udtryk af Fortrolighed —:

„Jeg kræver Gud til Vidne, Frue, at d e t t e ikke er min Skyld. Det var Dem selv, der sagde, at jeg skulde smøre paa, og nu — Gud se i Naade til os! — vi ligge nu ret strax i Fjorden."

Men uden et Øjeblik at tabe sin Fatning lod den elegante Dame sit Reisetøi falde, steg, trods Vognens stærke Slingring, med en Behændighed og Ynde som en Kunstberiderske over til Kudsken, tog Forløbernes Tømmer fra ham og sagde med et haanligt Smil:

„Fy, Erik, for daarlig Kudsk han er! ... Er det for saa stor en Karl at have saadant et Harehjerte?"

Og hun stod med det skjønne, af Mod og Livsglæde rødmende Ansigt, og dog med fuldendt kvindelig Anstand — et Syn, som ingen af alle dem, der hin Morgen stode ved Stranden, nogensinde havde set Mage til — ved Siden af den blege og skjælvende Kudsk, og allerede var det lykkedes hende at faae de vilde Forløbere til at føle Magten, da Vognen kun faa Alen fra Bolværket ved at kjøre mod et gammelt Skibsanker, hvis ene Flig ragede halvt op af Jorden, fik et saa voldsomt Stød, at hun, der stod opreist, slyngedes ud af Vognen og blev liggende bevidstløs paa Jorden. Ved dette Syn var det, som om Alle vaktes til Mod og Handlekraft, og medens Nogle flokkedes om den bevidstløse Dame, kastede Andre sig ivejen for Hestene, der atter havde taget Magten, og fik dem efter nogen Anstrengelse lykkeligt standsede, uden at noget yderligere Uheld skete. Ved denne usæd-

vanlige Begivenhed var Skibets Afgang bleven forsinket, saameget mere som baade Kaptainen og de Fleste af Besætningen vare gaaede iland for at yde deres Bistand, og Kaptainen, en forhenværende Søofficer, var blandt de Første, der nærmede sig den bevidstløse Dame. Men omtrent i samme Øjeblik, som disse bøjede sig nedover hende, kom hun atter til sig selv, og Rødmen begyndte at vende tilbage paa hendes Kinder, og paa Kaptainens Spørgsmaal om, hvorledes hun befandt sig, og om, hvori han kunde være hende til Tjeneste, svarede hun efter at have betænkt sig et Øjeblik, at hun vistnok blot var bleven fortumlet af Faldet, og at hun godt kunde gaae det Par Skridt til Skibet, da det var hendes Agt at reise til Kjøbenhavn med det. Derpaa bød Kaptainen hende sin Arm, og efter at have faaet Underretning om, at baade Vogn, Kudsk og Heste vare i Behold, skred hun med en Anstand som en Dronning ombord ved Kaptainens Side. —

Henrik Grubbe havde kun mærket meget lidt til al den Tummel og Forvirring, som fandt Sted i Anledning af denne Begivenhed — han hørte vel, at der var Tale om løbske Heste, en væltet Vogn og en besvimet Dame; men i den Sindsstemning, hvori han befandt sig, var han saa egenkjærlig optagen af sig selv, at hele Verden gjerne kunde have været ifærd med at gaae tilgrunde — han vilde kun følt Ærgrelse derover, fordi det forstyrrede ham i hans grublende Sløvhed. Endelig mærkede han, at Tummelen var forbi, og i Haab om, at Skibet nu skulde afgaae, reiste han sig fra sin Plads bag et Seil, hvor han havde siddet saa godt som skjult i sin store Kappe, medens den ovenbeskrevne Scene gik for sig, vendte sig om mod Landet og stod da Ansigt til Ansigt med — sin Moder! — Det gav et Sæt i ham, og han veg tilbage med Rædsel malet i sine Miner, som om han saa et Spøgelse. Hun derimod rødmede af

Glæde og Overraskelse ved at see ham, slap Kaptainens Arm, ilede henimod ham med lette, dandsende Trin, tog ham i Favn, kyssede ham og sagde:

„Saa gik min Anelse dog i Opfyldelse! Hele Vejen fra Lindenborg af — hvor jeg har været en Maanedstid i Anledning af den ældste Datters Bryllup — har jeg tænkt mig Muligheden af, at jeg kunde træffe Dig her i Aalborg, og denne Tanke var det vistnok, der var Skyld i, at jeg lod den stakkels Erik kjøre saa stærkt til, at vi jo nær havde sat Livet til, for det kunde jo igrunden være mig det Samme, om jeg kom tidsnok til Dampskibet ... her er god Jagt her i Nærheden, og jeg kjender jo hele Byen, saa jeg kunde godt have faaet Tiden til at gaae, til Skibet seiler næste Gang! Og desuden ... naar jeg er her ... her i Nærheden af mit gamle Hjem ... her i Aalborg, hvor jeg kom saa tidt som Barn, saa synes jeg, at der er Noget, der ligesom vil holde mig tilbage ... Du ser forøvrigt hverken rask eller fornøjet ud, min kjære Ven! Du maa have kjedet Dig dygtigt under det lange Eneboerliv — men jeg sagde Dig det jo iforvejen! ... Men vær nu saa god at føre mig ned i Kahytten, for vel slap jeg heldigvis godt fra det denne Gang, og jeg befinder mig i det Hele vel, men jeg mærker dog nu, at jeg er ganske svimmel, og jeg har ogsaa en tydelig Fornemmelse af, at Blodet pibler lystigt frem et eller andet Sted under mit Haar!"

Derpaa aftog hun sin Hat, løftede med den ene Haand det skjønne, rige Haar tilside, følte med den anden op under det, tog den et Øjeblik efter tilbage fuld af Blod og sagde smilende, idet hun dog blev noget bleg:

„Ja, tænkte jeg det ikke nok, saaret er jeg! Men jeg troer dog ikke, det er saa slemt, som dengang da Herregaardsskytten paa Rødstenseje var saa god at forære mig et Par nye Smilehuller istedetfor dem, som Alderen desværre har

berøvet mig ... han skjød mig et Rævehagl indad den ene Kind og udad den anden."

Derpaa vendte hun sig om mod Kaptainen, der var bleven staaende i Nærheden, og sagde:

„Nu takker jeg Dem meget, Hr. Kaptain, for al udvist Bistand i dette uheldige Tilfælde! Denne unge Herre er min Søn, Hr. Hofjunker Henrik von Grubbe, i hvis ridderlige Varetægt jeg nu overgiver mig, kun turde jeg maaske endnu udbede mig nogen Hjælp af en eller anden tjenende Nymfe, som De muligvis maatte have at befale over paa disse Enemærker?"

Og da Kaptainen, der fuld af Beundring over denne kraftige Kvindenatur havde staaet og lyttet til hendes Tale, med den største Høflighed forsikrede, at den opvartende Jomfru særlig skulde staae til den naadige Frues Disposition under hele Reisen, — nejede hun smilende for ham og gik ved sin Søns Side ned i Kahytten. Her indfandt Opvartningsjomfruen sig samtidigt, og som i Drømme trak Henrik sig tilbage, idet han ønskede sin Moder god Bedring. Han var allerede kommen et Par Trin opad Kahytstrappen, da hun atter kaldte ham tilbage og sagde:

„Lad mig nu endelig vide, naar vi passere Udløbet ved Hals, og skulde jeg være falden isøvn, saa væk mig kun ... der plejer at opholde sig hele Hære af Ænder og andre Havfugle ved Sømærkerne i Fjordens Udløb, og jeg kan saa godt lide at see dem og høre den livlige Lyd af de utallige Fugle, naar Skibet seiler lige midt ind imellem dem, og de allesammen paa een Gang flyve brusende iveiret."

Da han havde lovet at opfylde dette hendes Ønske, gik han op paa Dækket i en ganske besynderlig Stemning.

Rystet i sit inderste Væsen havde han denne Morgenstund, kort efter Midnat, forladt Søviggaard med en Følelse, som om han svævede i Luften, nu fuldstændig løsreven fra

Alt og Alle, uden en eneste klar Tanke, nedsunken som i et Hav af Forvirring. Alt var blevet ligesom rystet sammen i ham: hans Beslutning at ville leve som i fordums Dage, at søge Ro og Sammenhold ved at studere, ved digterisk Beskæftigelse og ved Omgang med de gamle Kammerater fra Skolen — Alt laa som slaaet i Stumper og Stykker inden i ham, da han som en Forbryder sneg sig skulende og vaklende ombord paa Skibet i den mørke, tungsindige Morgen. Og se, da stod h u n pludselig for ham i al sin selsomme, næsten barnlige Naturfriskhed, som en levende Protest mod alle sygelige og svage Tanker — som et Aandepust lige ud fra Livets Sikkerhed og Kraft!

Og da han nu efter Sammenkomsten med hende atter betraadte Dækket og som før begyndte at spadsere frem og tilbage, da havde han uvilkaarlig allerede rettet sin sammenfaldne Skikkelse lidt iveiret; Skibet, de Reisende og Omgivelserne tiltrak sig noget af hans Opmærksomhed, — ja hans Fantasi begyndte endog saa smaat at lette paa de lammede Vinger og at vise ham enkelte solbeskinnede Tinder i Fremtidens Mørke. —

Efter nogle Timers Forløb var Skibet i Nærheden af Udløbet, og han gik da ifølge sin Moders Ønske atter ned i Kahytten for at underrette hende derom. Saaret i hendes Hoved var imidlertid blevet forbundet, hun var bleg af det lidte Blodtab, og hun laa i en let Slummer, men neppe havde hendes Søn kaldt paa hende, førend hun vaagnede med et Smil paa Læben og reiste sig fuld af Liv og Munterhed.

„Ere vi nu ved Hals?“ spurgte hun.

„Ja, snart,“ svarede Henrik, „men havde Du dog ikke bedre af at blive nede?“

„Det kan gjerne være,“ sagde hun leende, „at jeg havde b e d r e deraf, men jeg har nu mest Lyst til at gaae op paa Dækket og see paa mine Fugle!“

Hun gjorde derpaa et kort, men omhyggeligt Toilette. Medens hun var beskæftiget hermed, betragtede hun sin Søn med et skjælmsk-fornøjet Sideblik og sagde:

„Men lagde min Hr. Ridder ikke Mærke til, at da jeg forestillede Dig for Kaptainen, kaldte jeg Dig H o f j u n k e r?"

„Jo," svarede han, „jeg hørte det nok; men det var vel kun Spøg?"

Da vendte hun sig helt om imod ham og sagde med en Blanding af Høitidelighed og Ironi:

„Jo, min Søn, Du e r Hofjunker! Jeg er temmelig vis paa, at Din Udnævnelse allerede har staaet i Bladene, eller den vil i alt Fald komme til at staae der enten idag eller imorgen! ... Det har jeg ved mine Bestræbelser udvirket for Dig! ... Og ikke blot Hofjunker er Du, men ogsaa Embedsmand — tænk: Volontør i Departementet for de udenlandske Sager, dog rigtignok foreløbig uden Gage, men d e n kan vi da skjænke dem — vordende Diplomat, Legationssekretær eller Minister i Paris, Wien eller St. Petersborg!"

Dette var saa ganske i Strid med den i Hjemmet fornylig fattede Bestemmelse, at han stod som bedøvet og hørte derpaa uden at vise Spor enten af Glæde eller Deltagelse. Da sagde hun haanlig og ironisk:

„Naa, det maa jeg sige, jeg høster just ikke stor Tak for mine Bestræbelser! ... Man mærker strax Søviggaards sløvende Indflydelse paa Dig. Er Du virkelig allerede saa fornuftig, at Du ikke bryder Dig om at blive Hofjunker, at faae en deilig Uniform, Kaarde ved Siden og gyldne Sporer? ... Du er i Grunden en borgerlig Natur, min Ven, med Stof i Dig til at blive en lille skikkelig Embedsmand, som for Exempel Havnefoged eller Byfoged i Korsør eller Kallundborg!"

„Ja, maaske har Du Ret," sagde han, idet han uvilkaarlig rødmede og slog Øinene ned, dog hævede han dem atter

strax efter, og det var ikke langtfra, at der blinkede et ondt Lyn i dem, da han sagde: „Det kunde dog være, at jeg har faaet Mere af D i n N a t u r i mig, end Du selv veed ... Mere, end Du maaske vilde synes om, dersom Du vidste det!"

Disse Ord saarede hende — som det før engang havde været Tilfældet — ligesom med et flygtigt Stik, og noget usikker vendte hun sig fra ham og rettede paa sin Pynt foran Speilet. Saa tog hun lidt efter hans Arm, hvorpaa de sammen gik op paa Dækket og stillede sig ved Relingen med Ansigterne vendte mod den nordlige Kyst. Da de stode d e r hos hinanden, fæstede de begge uvilkaarlig Øinene paa nogle høje, mørke, taagelignende Punkter — den saakaldte jydske Aas — der saa langt ude i Nord, som deres Syn kunde række, omtrent betegnede Søviggaards Beliggenhed. Henriks Ansigt antog da atter det tidligere mørke eller skumle Udtryk, Taarerne kom ham i Øinene ved Synet af disse fjerne Høje, og han sænkede sit Hoved ned mod Relingen med et sagte, vaandefuldt Suk. Da de havde staaet saaledes nogen Tid i Taushed, sagde hans Moder, dog uden at see paa ham:

„Hvorledes lever Din Fader?"

„Min Fader har det ret godt," svarede han, ligeledes uden at see paa hende.

„Det glæder mig meget at høre det," sagde hun livligt, „og den gode gamle Præst?"

„Ogsaa han har det godt," svarede Henrik, men hans Læber bævede.

„Og hans Plejedatter, Din Barndomsveninde, den unge, romantiske Fiskerpige, som det forekommer mig, Du har fortalt mig Noget om — er hun endnu i Præstegaarden?"

Da bleve hans Kinder og Læber ganske hvide. Han sænkede sit Hoved end dybere ned mod Relingen, og han svarede hende ikke.

Da gjentog hun, i den Tro, at han som i tidligere Tid havde et af sine Anfald af Aandsfraværelse, sit sidste Spørgsmaal endnu engang, idet hun derhos rørte ved hans Arm som for at vække ham, — og da sagde han saa sagte, at hun neppe kunde høre hans Ord:

„Nævn ikke h e n d e, Moder!"

„Men Gud! hvorfor ikke?" spurgte hun efter nogle Øjeblikkes Taushed, forunderlig greben af Ordenes dumpe, truende Klang. Da hævede han sit Hoved langsomt op fra Relingen, vendte sig helt om imod hende og sagde:

„„Endnu seiler der Baade paa Søviggaards Aa i de mørke Aftener, ligesom ... da jeg var Barn!" "

Og han blev staaende med sit dødblege Ansigt vendt imod hende, idet han saae stift paa hende.

Ord kunne vanskeligt forklare den Maade, hvorpaa han sagde disse to korte Sætninger. Det var, som klagede hans brudte Liv sig derigjennem — det Onde, han havde gjort, det Onde, han havde lidt — og dog lød der ved Siden af Ordene eller som gjennem en hemmelighedsfuld Efterklang en dæmpet, hoverende Pukken eller Udfordren, som om han ved den antydede Medviden ikke blot vilde kaste Skyld paa hende, m e n t i l l i g e g j ø r e K r a v p a a h e n d e s B i f a l d.

Hun stirrede et Øjeblik forvirret paa ham, idet hun i sin Tanke hurtigt gjentog hans Ord. Da overfoer en blussende Rødme hendes Ansigt. Hun slog sine Øine ned for ham, og en hemmelighedsfuld Gysen, en forunderligt stikkende Smerte rystede hende for første Gang i hendes Liv. Uvilkaarlig gjorde hun en Bevægelse nærmere hen imod ham som for at tale eller afæske ham en Forklaring, men hun standsede igjen, hun t u r d e ikke — for første Gang i sit Liv var hun feig og bange. Og i denne for hende saa uvante Fornemmelse ka-

stede hun instinktmæssig Sløret over sit Ansigt og gik med vaklende Skridt ned i Kahytten.

Som i Drømme saae hendes Søn nogle Øjeblikke efter hende. Derpaa vendte han sig atter om mod Relingen og opsøgte igjen med sit Blik de fjerne Høje, som betegnede hans Barndomshjem. Saa gik han mekanisk hen i Forstavnen og satte sig ved Bougsprydet, paa det samme Sted, hvor han havde siddet i Morgensolens Glands, da han gjorde sin første Reise til Kjøbenhavn. Han søgte at tilbagekalde noget af den Stemning, som dengang havde besjælet ham, men det vilde ikke lykkes ham — den magiske Glands, der da laa over Alt, hvorhen han saae, og som ikke var andet end hans eget Hjertes Poesi, den var nu ligesaa lidt at finde her som noget andet Sted, og i en Fornemmelse af en Slags sløv Bitterhed mod sin Moder, mod sig selv og mod hele Tilværelsen lukkede han Øinene for om muligt at falde i Søvn og glemme Alting. Dette var ogsaa omtrent lykkedes ham, da han pludselig skrækkedes op ved en næsten ørebedøvende Brusen som af et Tordenveir. Skibet var nemlig nu kommet ud af Fjorden og passerede de Sømærker, som hans Moder før havde omtalt som de mange Vandfugles Opholdssted, og som hun havde ønsket at være nærværende ved. Disse Fugle lettede nu alle — forstyrrede i deres Ro af Dampskibets Hjul — og svævede en kort Tid som tætte Skyer omkring Skibet. Som ivrig Dyreven og Jæger ligesom sin Moder var han ingenlunde uimodtagelig for dette livlige Skue, og han stod og saae med Interesse efter Fugleskyerne, saalænge de vare at øine; og han kom derved atter sin Moder ihu, som havde forudsagt, at dette Skuespil vilde vise sig, og talt med saamegen Glæde derom, — og nu rørtes han uvilkaarlig af denne hendes Glæde, af det barnlige Sindelag, som den gav tilkjende, af den Aandsbeslægtethed med ham selv, som den røbede; og medens ved dette enkelte Træk af hendes Na-

tur, — hvortil Indtrykket af den begeistrede Skildring, Kaptainen fornylig havde givet ham af hendes hensynsløse Dristighed ligeoverfor de vilde Heste, i Øjeblikket knyttede sig, — hele hendes storartede, livskraftige Billede traadte frem for ham: da var det, som om Bitterheden imod hende paa hemmelighedsfuld Maade opløstes eller mildnedes hos ham og gav Plads for en ejendommelig Følelse af vemodig Beundring. Og han gav sig til at vandre frem og tilbage paa Dækket med dette Billede ligesom svævende foran sig, og han stirrede paa det med en Følelse, beslægtet med d e n, hvormed han havde betragtet de høje Bjerge og de brusende Vandfald og det Dyb, hvorover han nu færdedes — en Følelse paa een Gang af Gysen og af Sympathi for den mægtige, ubetvungne Naturkraft.

Hele Dagen viste hans Moder sig ikke paa Dækket, og af en vis Undseelse eller Fortrydelse, — eller hvorledes en saadan blandet og for ham selv uklar Følelse vel skal betegnes, — opsøgte han heller ikke hende. Først da Skibet sent om Aftenen lagde til ved Toldboden i Kjøbenhavn, indfandt han sig i Kahytten og underrettede hende derom. Hun stod da fuldt paaklædt og endnu med tilsløret Ansigt, tog uden at tale hans Arm og steg op paa Dækket ved hans Side. Medens Reisetøjet samledes, forholdt hun sig ligeledes taus og ubevægelig — hvad der ellers saa ganske stred mod hendes Natur — og var i det Hele saa forandret, saa mat og død i al sin Færd, at Henrik havde en uhyggelig Følelse af, at hun var bleven som en hel anden Person, og han grebes af Forfærdelse ved Forestillingen om, hvorledes en saadan Natur som hendes vilde komme til at see ud, naar den mistede sin kraftige Harmoni og rolige Overlegenhed, — og det var næsten med Skræk, at han tænkte sig Muligheden af, at han selv havde bevirket dette. Denne usædvanlige Taushed vedblev hun at iagttage saavel under Ilandsætnin-

gen som under Hjemkjørselen; men han skjønnede dog vel af noget ligesom Bedende, Ømt eller Ydmygt i hendes Bevægelser, at det ikke var Vredens Taushed, der var over hende. Først da Vognen holdt udenfor Porten til den store Gaard i Amaliegade, og han tog Afsked med hende, da takkede hun ham kjærligt, men med en forunderlig svag eller brudt Stemme — Virkningen af den Uro, der pludselig som et Lyn var slaaet ned i hendes Sind, og som fra det Øjeblik af aldrig skulde forlade det mere!

Det var høit opad Formiddagen, da Henrik vaagnede den følgende Dag. Hans Vært, en yngre Embedsmand, hos hvem han beboede tre smukke Værelser, havde allerede flere Gange i Løbet af Morgenen været i hans Sovekammer for at see, om han var vaagen, og for i saa Fald at være den Første til at lykønske ham i Anledning af Udnævnelsen, som havde staaet i Bladene den foregaaende Aften. Da Henrik imidlertid vedblev at sove, vilde han ikke vække ham, men nøjedes med at lægge Berlingske Tidende paa et Bord foran Sengen paa en saa iøinefaldende Maade som muligt, hvorpaa han gik til sine Forretninger. Fortumlet og forvirret af de foregaaende Dages stærke Sindsbevægelse, vaagnede Henrik endelig op af en tung, dødlignende Søvn, saae sig omkring og vidste i Begyndelsen ikke, hvor han var — ja neppe engang ret, hvem han selv var. Besindelsen begyndte dog strax lidt efter lidt at vende tilbage, og medens den paa sin fremskridende Gang belyste det ene Punkt efter det andet i hans Bevidsthed, havde han en Fornemmelse, som om han modtog det ene Stik efter det andet. Da dette ikke var nogen videre behagelig Maade at begynde sin Dag paa, tog han sig sammen og søgte med Magt at holde Tankerne borte fra de Punkter, hvorfra disse ubehagelige Stik gik ud, — hvad der ogsaa efterhaanden lykkedes ham; og da det forekom ham, at det at staae op og klæde sig paa vilde

understøtte ham i disse Bestræbelser, saa gjorde han nu dette. Herved fik han Øje paa Avisen og skjønnede af den Maade, hvorpaa den var lagt, at hans Opmærksomhed skulde henledes derpaa; han anede, at det var, fordi hans Udnævnelse fandtes deri, og da dette var et af de Punkter, som ved hans Opvaagnen i k k e havde stukket, — ja, som tvertimod havde formaaet at fængsle ham med en vis Interesse, — saa skyndte han sig med at finde Stedet. Jo, der stod det ganske rigtigt:

„Under samme Dato er endvidere Hr. Henrik von Grubbe af Stamhuset Søviggaard i Vendsyssel, af Hs. Maj. Kongen over begge Sicilier benaadet med den Hellige Ferdinands Orden af tredie Klasse, allernaadigst udnævnt til Hofjunker med Rang i femte Klasse Nr. 4, samt derhos tillige ansat som Volontør under Departementet for de udenlandske Sager."

„Ser vi det!" — sagde han ved sig selv, idet han foldede Bladet sammen og begyndte at gaae langsomt frem og tilbage — „saa forholdt det sig altsaa dog rigtigt, som min Moder sagde! ... Hofjunker og Volontør i Departementet ... saa kan jeg jo ikke læse til Examen, naar jeg skal besørge min Tjeneste i et Kontor ... og maaske endogsaa kommer til at reise til Paris, St. Petersborg eller Wien, som min Moder jo sagde ... Ja, gjerne, gjerne vil jeg reise igjen ... langt bort herfra! ... Til Gala er det vist rød, guldbroderet Kjole, trekantet Hat, Kaarde og Sporer! ... Det maa klæde mig fortræffeligt til min kraftige Figur."

Og han betragtede med Fornøjelse sin velproportionerede Skikkelse i det store Paaklædningsspeil. Men derved kom han tillige til at see sit blege Ansigt, der bar tydelige Spor af hans Sinds Lidelse og Forvirring: de stikkende Punkter i hans Bevidsthed begyndte atter at hæve sig frem for ham, og med et Udtryk af Smerte og Afsky vendte han sig bort

fra sit Speilbillede og gav sig paany med en feberagtig Uro ifærd med sin afbrudte Paaklædning. Neppe var han bleven fuldstændig færdig hermed, førend det ringede sagte og beskedent paa hans Dør, og ind traadte — paa een Gang ydmyg og høitidelig — hans Skræder, af hvis Mund han saaledes fik den første Lykønskning at høre. Denne brave Kunstner havde skyndt sig for at blive den Første til at faae Bestillingen paa de nye, kostbare Uniformer, som Henriks Udnævnelse nu gjorde nødvendige, og med et bedaarende Smil fremviste han *in effigie* forskjellige unge Hofjunkere paaklædte saavel til Gala som til Hverdagsbrug. Der udspandt sig nu en længere og for begge Parter interessant Samtale angaaende dette Emne, under hvilken det lykkedes den erfarne Skræder saaledes at opegge Henriks allerede ved selve Udnævnelsen stærkt opblussende Forfængelighed, at det var med sand Tilfredsstillelse og uden Spor af ironiske Fornemmelser, at han hørte Skræderens Slutningsreplik, — den han fremsagde, staaende i Døren, med Haanden høitideligt lagt paa Hjertet —: „Jeg sætter ti Svende til det, imorgen Aften skal Hofjunkeren have dem begge, eller jeg for evig vil ansees for uværdig til min Titel af Hofskræder!" — —

Og saaledes skete det da, at den Beslutning, hvori hans urolige Hjerte havde fundet Lindring i de sidste Dage forinden Afreisen fra Hjemmet, Beslutningen at ville leve ensomt og at hengive sig til et virkeligt Studium under Omgang med de gamle Kammerater fra Skoletiden — den var nu fuldstændig opgivet, ja, ligesom blæst bort, nærmest velsagtens paa Grund af hans udvortes forandrede Stilling, men ogsaa fordi han, — efter hvad der var passeret den sidste Aften i Hjemmet, — havde en saa levende Følelse af sit Sinds Opløsthed eller Sønderrevethed, at Tanken om Ensomhed og den Art af Anstrengelse, som et Studium fordrede, var ham utaalelig. Og neppe otte Dage vare gaaede

efter hans Gjenkomst til Hovedstaden, førend han havde kastet sig ind i Selskabslivets Tummel med en ganske anden Lidenskab end tidligere paa Grund af, hvad der nu deri skulde døves og glemmes. Og heller ikke varede det længe, før han følte en Tilfredsstillelse, ja en Slags Lykke ved dette Liv. Der var noget særeget Vindende, Indtagende, ja Bedaarende udbredt over ham — n u endogsaa mere end tidligere. Hans fuldt udviklede, kraftige Skikkelse i Forening med hans skjønne, næsten kvindelige Ansigt, hvilket et Udtryk af Tungsind eller Lidelse aldrig ganske forlod, frembragte en mærkelig og forunderligt rørende Modsætning, — ja selve hans Karakters Lammelse lige i Begyndelsen af dens Udvikling, dens Mangel paa Kraft og hans egen Følelse af, at han ligesom svævede i Tilværelsen uden at være rodfæstet nogetsteds, bevirkede, at hans hele Fremtræden havde noget selsomt Blødt, og forlenede ham med en — saa at sige — Svaghedens eller Uselvstændighedens Ynde, der i de Kredse, hvor han især færdedes, gjorde ham til en saare usædvanlig Ynglingsskikkelse, hvem Manges Hjerter, og især Damernes, sympathetisk sloge imøde.

Han havde i den første Ugestid endnu ikke besøgt sin Moders Hus, ikke, fordi han nu havde erhvervet sig et klart Syn paa hende eller paa den Indflydelse, hun havde udøvet paa ham selv, — d e r t i l var den gjennemgaaende Usikkerhed i hele hans Væsen, som netop var bevirket ved hende, endnu altfor stor, — men dels var det hans Optagelse i Hofjunkeriet, som var Skyld deri, og dels var det den samme Følelse af et Slags Frygt eller Undseelse, som allerede paa Skibet havde forhindret ham i at opsøge hende i Kahytten, efter at den selsomme Scene havde fundet Sted imellem dem. Tilmed havde han været ganske sikker paa, at han vilde træffe sammen med hende i det allerførste større Selskab, han besøgte, hvorved denne Generthed eller Undse-

else vilde være mindre følelig, end om han første Gang traf hende i Enrum; men skjøndt han alt havde været i flere større Selskaber, havde han dog endnu — som sagt — ikke set det mindste til hende. Heller ikke hendes Mand, Baronen, viste sig i denne Tid paa Selskabslivets Horisont; men Grunden hertil var ham bekjendt. Denne vældige Person havde nemlig først paa Foraaret haft et Anfald af Podagra, under hvilket han dog vedblev at tage lige rigeligt til sig baade af Æde og Drikke, hvorved Podagraen følte sig saa krænket, at den gik op i Hovedet paa ham, en Flytning, der virkede saa fordærveligt, at han pludselig, som han en Dag sad og døsede efter en dygtig Frokost, ramtes af et apoplektisk Tilfælde og faldt ned under Bordet, hvor han blev liggende bevidstløs over en Time, da tilfældigvis Ingen kom tilstede i saa lang Tid. Alligevel viste han dog netop derved sin ualmindelige Natur; thi hvad der sikkert vilde have slaaet enhver Anden rent ihjel, det formaaede hos ham kun at frembringe en partiel Lammelse, der endog — omend langsomt — efterhaanden ganske forsvandt. —

Endelig — efter mere end en Maaneds Forløb — traf Henrik sammen med sin Moder i et Selskab, som en af de fremmede Magters Gesandter gav i Anledning af sin Souverains Fødselsdag, og hvortil det ansaaes for noget meget Stort at være indbudt, og det slog ham strax, allerede inden han nærmede sig og hilste paa hende, at der maatte være foregaaet en stor Forandring med hende. Da hun saae ham, bemærkede han, at hun skiftede Farve og gjorde en Bevægelse, som om hun vilde reise sig og gaae bort; men efter en synlig Kamp med sig selv blev hun siddende, ventende hans Nærmelse og Hilsen. Den officielle Høflighedsstils Talemaader hjalp dog saavel ham som hende over dette Punkt, og ingen af de Tilstedeværende mærkede, at der stod Noget imellem Moder og Søn. Uagtet det fornemme

Selskabs inciterende Virkning paa ham, havde han dog flere Gange fundet Leilighed til, ubemærket af hende, at betragte sin Moder, og han blev kun derved endnu yderligere bestyrket i sin Formodning om, at der maatte være kommet en stærk Bølgegang i hendes Sind. Hun, som han altid før havde truffet i den ønskeligste Ligevægt, af en humoristisk-overlegen, lidt ironiserende Natur — paa hendes Ansigt kom nu Udtryk af de mest forskjellige Sindsbevægelser tilsyne paa den forunderligste Maade: Munterhed, der syntes at være forceret, Ydmyghed, Skyhed og saa igjen en vis udfordrende Trods i stadig Afvexling med hinanden! — Og uagtet der ikke havde været Spor af Vrede i den Maade, hvorpaa hun optog hans Tiltale og Hilsen, saa havde han dog følt sig saa uhyggelig greben af det ligesom Sky og Frygtsomme i hendes Væsen, da hun vexlede det Par Repliker med ham, at han havde en Fornemmelse af, at han under en fornyet Samtale og især i Enrum med hende vistnok selv vilde være overmaade forlegen og trykket, — og derfor besluttede han, at han indtil videre ikke vilde besøge hende eller gjøre Noget for at træffe sammen med hende, medmindre hun selv tilkjendegav ham sit Ønske om en Sammenkomst og en Forklaring.

Men den største Del af denne Sommer — i hvilken han selv fløi fra det ene Selskab til det andet paa Landstederne i Kjøbenhavns Omegn — gik hen, og hun tilkjendegav ham intet saadant Ønske, og det skjøndt hun selv tilbragte denne Sommer tilligemed sin Mand paa en af Villaerne ved Bagsværd Sø. Her, paa dette deilige Sted, tilbragte hun en Tid, ensomt og sørgeligt som aldrig før i sit Liv, et Bytte for forvirrende, stedse tilbagevendende Kampe, som med hele Nyhedens Styrke rasede i hendes Bryst: „Havde hun fordærvet sin Søn? ... F o r d æ r v e t? ... Var hun da selv fordærvet? ... Ja, hun havde med hele sin ubetvungne Na-

turs Frihed og tillige med en vis aristokratisk Følelse set paa, hvad hun kaldte de spidsborgerlige Forhold i Livet, og aldrig ret betragtet disse som sig vedkommende ... men var hun derfor fordærvet? Og havde hun ved at være saadan ... ved i saa Henseende kun at følge sin Tilbøjelighed ... fordærvet sin Søn, sin unge, uskyldige Søn, som saa glad og tillidsfuld var kommen til hende og havde viist hende en saa rørende Kjærlighed?"

Og da nu Reflektionen, der maaske paa Grund af hendes mærkværdige Naturfriskhed saa at sige havde slumret i hele hendes tidligere Tid, først een Gang ret tilgavns var bleven vakt og med overvældende Styrke henledet i denne Retning, saa gav den hende heri en forunderlig isoleret Skarpsindighed, der tvang hende til idelig og idelig at gjøre sig selv til Gjenstand for en pinefuld Selvbeskuen — og da kom hende saa Mangt og Meget ihu, som hun, da det skete, neppe havde lagt Mærke til, men som nu stedse vendte tilbage i hendes Tankegang, ligesom med Krav paa at fortolkes paany — paa en anden Maade end tidligere. Hertil henhørte for Ex. Tanken om hendes Søns første Sammenkomst med hende, efter at han var bleven Student, Tanken om, hvorledes han var standset midt i sin stormende Glæde, undselig, rødmende og ligesom lammet. Hun tænkte paa, hvorledes hun dengang havde fortolket dette som et Træk af ungdommelig, landsbyagtig Generthed, men — — havde det ikke snarere været, fordi han undsaae sig ... undsaae sig paa hendes Vegne ... ved at see hende saa ungdommelig paaklædt og ... saa blottet? — Og hun maatte fremdeles tænke paa det Udtryk af Angst eller Lidelse, som hun saa ofte havde iagttaget hos ham, især i den første Tid efter hans Komme til hende, og hun spurgte sig selv, om Grunden hertil maaske havde været den, at hans Natur oprindelig var forskjellig fra hendes — svagere, men tillige finere,

aandigere, renere, og at denne Lidelse hidrørte — ikke fra Følelsen af at mangle selskabelig Anstand og Bevægelighed, hvad hun dengang havde antaget, men fra Forargelsens Følelse. Og da kunde undertiden i forfærdelige, dæmrende Anelser eller Syner hele Sandheden vise sig for hende — hele hendes usalige Indvirkning paa ham ligefra det Øjeblik, hun mødte hans barnlige Blik i det dunkle Kammer paa Søviggaard, indtil den Stund, da han saae hende dandse den skjæbnesvangre Dands igjen, da han forlod hendes Balsal, støttet af en Kvinde, der var af samme Natur som hun selv, og lige til det nærværende Øjeblik, hvori hun følte og led dette.

Saaledes var nu den Ulykkelige bleven rammet, rammet i sin Søn, netop i det Eneste, hvori hun kunde rammes: fordi hun elskede ham — elskede ham med det, der i hende selv var Renest og Bedst! Og til denne Uro kom nu, eller rettere: med denne Uro var forbunden en Følelse af Feighed, der, fordi netop den var hendes oprindelige Natur saa fremmed, voldte hende en stedsevarende, selvspottende Kval. Hun var bange — bange for ham, bange for at see ham, bange for muligvis at læse Foragt eller — hvad der endnu var værre — den forfærdelige Hoveren i hans Blik eller høre den i hans Tale, bange for paa en eller anden Maade at see Spor af „Fordærvelsen" hos ham, og paa samme Tid vaandede hun sig af Smerte, fordi han ikke af sig selv kom til hende!

Saaledes var denne saa kjække, livskraftige og harmoniske Natur i Løbet af kun een Sommer forvandlet til et lunefuldt, fortvivlet og i sit Indre oprevet Væsen, der vel stundom endnu — tvungen af sin oprindelige Naturs Selvopholdelsesdrift — kastede sig ind i Livet for at smage Nydelsen og Glæden som før, men kun for derefter at føle Forvirringen og Frygten saa meget desto pinefuldere, — ja, naar hun saaledes

atter havde vovet sig ud i Livet, blev hun stundom set at kaste sig ned paa Jorden under Graad og vilde Skrig paa mørke, afsides Steder i Skoven og ved Søen, hvor hun troede sig ene. Især var hun Gjenstand for saadanne Sindslidelser, naar hun paa disse Besøg i „Verden" havde set sin Søn eller hørt Tale om de talrige Erobringer, han gjorde i den Verden, hvori han nu færdedes tidligt og silde, i den Verden, hun selv tilhørte, og hvori hun selv havde indført ham. Og da maatte hun med Gysen mindes Scenen i sit eget Hus, da hun selv opfordrede ham til at forelæse Noget, og han da læste: „Den ottende Søn". Med hvilket Udtryk havde han ikke læst dette Digt? Med hvilken forunderlig Angst og Gru? Havde det ikke lydt, som var det om ham selv, han læste, og om hende, den unaturlige Moder? ... Og var dette nu ikke blevet sandt? ... Havde ikke ogsaa h u n ligesom Moderen i Digtet forladt eller offret sin Søn, og vilde ikke ogsaa h e n d e s Søn engang komme til hende og sige:

„Du var mig ret aldrig en Moder god,
Thi drikker jeg nu Dit Hjerteblod?"

Da kunde hun stundom, i Følelsen af at være bleven saa forandret, saa borgerlig-følsom, saa jammerlig, saa feig, udbryde i sønderrivende, selvspottende Latter, — medens til andre Tider den Tanke med feberagtig Heftighed opstod hos hende, at hun m a a t t e, hun v i l d e tale med ham, bede ham, bønfalde ham, a d v a r e ham! Men — — med hvilken Myndighed, paa hvilken Grundvold skulde h u n kunne tale h e r o m og med h a m?

Foran disse Spørgsmaal maatte hendes Reflektion standse, og den vendte sig indad mod hende selv, mod hendes egen Kraft, som den fortærede langsomt, men sikkert, som Slangen sit tilslimede Bytte.

Men skjøndt hun saaledes i Virkeligheden var bleven saaret paa det Smerteligste i Det, der hidtil havde udgjort det Ejendommelige i denne Kvindenatur, hendes uforstyrrelige Sindsligevægt, hvorved en forunderlig, næsten barnlig Naturfriskhed havde kunnet vedblive at være over hende, trods hendes Alder, trods Alt, hvad hun havde oplevet og syndet: saa var dog denne hendes oprindelige Naturkraft endnu langtfra ikke kuet, ja, den var endnu stærk nok til at optræde ligeoverfor disse Sindslidelser med dæmonisk Haardhed og Trods. Som hun i hele sit Liv havde været haard overfor enhver legemlig Lidelse og Anstrengelse og aldrig villet bøje sig for den, saaledes vilde hun nu eiheller ret bøje sig for denne aandelige Lidelse, hvor stærkt den end betog hende. Intet Menneske skulde ane, hvad hun led. Den Verden, som havde set hende saa kjæk, kraftig og fri, med Foragt trodsende, hvad hun havde anset for og kaldt dens smaalige, spidsborgerlige Fordomme, den skulde aldrig faae Leilighed til at spotte h e n d e, eller — hvad hun ansaae for det Værste af Alt — til at ynkes over hende ved at erfare, at hun selv havde maattet give sit Liv et Dementi. Blot Stoltheden og den ydre Anstand bevaret! saa var endnu ikke Alt tabt. Og dette var Grunden til, at hun efter at have tilbragt Somren og Efteraaret lige til ind i Vintren ved Bagsvær Sø, fjernede sig endnu længere fra Verdens Skueplads og tog Ophold paa en af sin Mands Gaarde i Horsensegnen under Paaskud af at have Indseende med dens tilbørlige Orden og Drift. — Og da den Angst, hun følte, ingenlunde var en Angst i religiøs Forstand, Frygt for Gud eller Bedrøvelse over sine Synder, men væsentlig kun en Slags Menneskefrygt, Frygt for det ene Menneskes Skyld, som hun elskede, saa var dette maaske den nærmeste Grund til, at hun endnu var istand til at bevare sin Kraft saavel overfor andre Mennesker som overfor — Gud.

Hvad Henrik Grubbe angaaer, da havde han vel i Førstningen tænkt meget over denne Forandring, der var foregaaet med hende, idet han jo ikke kunde Andet end tilskrive sig selv eller den tidtnævnte Yttring paa Skibet en væsentlig Andel heri; men da han jo saagodtsom ikke mere saae hende, saa varede det ikke længe, førend Tanken om hende saavel som om saameget Andet begravedes i det Hav af Nydelse og stærke, berusende, nervepirrende Stemninger, hvori det efterhaanden lykkedes ham at døve eller glemme sin oprindelige Naturs dybeste Længsler. Dog var det ikke alene til Nydelsen, han hengav sig: idetmindste forsaavidt søgte han at blive sin Bestemmelse fra Hjemmet tro, at han hengav sig med al den Iver og Dygtighed, hvoraf han var i Besiddelse, til det ham som Volontør i Departementet anviste Arbeide, og da hans medfødte gode Evner og den Dygtighed i Sprog, han alt havde erhvervet sig, her kom ham meget tilgavn, fandt han ikke blot selv Glæde ved sin Ansættelse, men havde ogsaa den Tilfredsstillelse at blive anset af sine Foresatte som en til saadanne Forretninger særdeles skikket ung Mand. — Og heraf fulgte, at, da han havde været ansat et halvt Aarstid i denne Post, havde han ikke megen Vanskelighed ved at faae den ombyttet med en lignende ved et af de danske Gesandtskaber i Udlandet. Siden han sidste Gang var i sit Hjem, var der Noget i ham, der jevnlig tilskyndte ham til at søge at komme bort — langt bort — derfra, og da Neapel og Opholdet i denne By i høi Grad havde tiltalt ham, da han var der med sin Moder og hendes Mand, vil det kunne forstaaes, at han nu med Iver benyttede sig af den Yndest, han havde erhvervet hos alle sine Foresatte, til at erholde en lignende Ansættelse hos den danske Ministerresident i Neapel, da netop en saadan var bleven ledig, — en Begjæring, der saameget lettere blev opfyldt, som han kunde gjøre Afkald paa

alle Reiseomkostninger saavel som foreløbig paa Gage, medens dog den officielle Ansættelse og det dermed forbundne Arbeide gav ham selv et Hold eller Støttepunkt i den virkelige Verden, uden hvilket han ligesom manglede Mod til at begive sig ud. —

Som Følge af den Frygt, han nu nærede endog for den blotte Tanke om sit Hjem, havde han afbrudt sin Forbindelse dermed, saameget det var ham muligt, og de faa Linier, han var nødt til at skrive til sin Fader, var det ham en ligefrem Lidelse at faae affattede. Iøvrigt var hans Fader godt fornøjet saavel med hans Ansættelse i Departementet som med Udnævnelsen til Hofjunker, og han var særdeles villig til at udrede de Summer, der vare nødvendige til hans Ekvipering i Kjøbenhavn og senere til Reisen og Opholdet i Neapel. —

Den gamle Præst havde hele denne Sommer ikke staaet i nogensomhelst Forbindelse med Henrik, da han kort Tid efter dennes Bortreise faldt i en smertefuld Sygdom, der i over et Aar holdt ham fængslet til Sengen — derfor havde den ældre Grubbe nu selv maattet skrive til sin Søn, og det viste sig da, at han uden Skade kunde skrive Breve og det endogsaa lange Breve, hvilket lod til at forundre og fornøje ham selv meget.

Med sin Moder kom Henrik ikke til at tage personlig Afsked, skjøndt det havde været hans Hensigt at overvinde den Generthed, han endnu stedse følte; men Grunden til, at det desuagtet ikke skete, var den, at Skibet, hvormed han skulde afgaae til Kiel, kom til at seile en Dag tidligere, end det oprindelig var bestemt, og han havde opsat Besøget hos sin Moder til den sidste Dag. Han maatte da nøjes med at tilskrive hende et Afskedsbrev fra Kiel, et Brev, hvori Meget af hans fordums saa store sønlige Kjærlighed endnu engang kom tilsyne. —

Da han for anden Gang nærmede sig til det vidunderlige Neapel — paa et fransk Dampskib fra Marseille — var det Aften, fuldkommen stille Veir og Maaneskin, og han sad paa Bougsprydet, fortabt i Skjønheden og Stilheden og dog tillige forunderlig trykket deraf. Thi vel var af alt det Medfødte hos ham hans dybe Kjærlighed til og stærke Forbindelse med Naturen saavelsom hans egen gaadefulde Fornemmelse heraf Det, der endnu var tilstede i størst Oprindelighed, men selv denne Følelse var dog nu en anden, end den tidligere havde været. Det var ikke mere en Følelse paa een Gang af dyb, kvægende Harmoni med Alt, og af drømmende, romantisk Længsel, som da han befandt sig paa Overgangen mellem den barnlige og den voxne Alder i den sidste Tid, før han kom i Latinskolen; nu — efter at den dybe indre Sønderrivelse var opstaaet i ham — nu kunde denne, den blideste Følelse, han havde kjendt, stundom optræde som noget for ham selv næsten Dæmonisk-Uhyggeligt, snart udøvende en Slags tvingende Magt over ham og snart paavirkende ham paa forunderlig Maade — hemmelighedsfuldt, anelsesfuldt varslende, saaledes som det af det Følgende vil sees.

Og derfor sad han der paa Skibet i den stille Aften og følte den ham omgivende dybe Fred som en Smerte i sit eget Bryst, — se, da lyste et rødligt, flammende Skær udover den maanelyse Golf, og en fjern, dundrende Bragen lød som op fra Havets Dyb.

„Det er Bjerget, det er Vesuv, som er i Udbrud," lød det da over hele Skibet.

Og det var saa.

Og nu fulgte det ene Udbrud efter det andet med kortere og kortere Mellemrum. Hvilket Syn! Hvilke Farvers Spillen over Land og Vand! Hvilke selsomme Overgange mellem

Lys og Mørke! Hvilke hemmelighedsfulde Drøn gjennem den zittrende Luft! —

Dybt aandende, med blege Kinder og høit bankende Hjerte stod Henrik Grubbe og betragtede dette for ham ukjendte Naturoptrin. Gjennem de fine Næsebore, der ligesom paa den fyrige Hingst vexelvis udvidede sig og trak sig sammen, inddrak han som i Feber Beruselse og dæmonisk-forvildende Tanker af den ildfarvede Atmosfære, som han indaandede. Det gjennembævede ham, det rørte ham, det forfærdede ham, og — det talte tillige paa hemmelighedsfuld Maade til noget Beslægtet i ham selv, han vidste ikke selv ret, hvad det var, men — da forekom det hans blændede Syn, at den italienske Primadonna fra hans Moders Bal svævede forbi ham i den brændende Luft ... og hun fulgtes af andre skjønne Kvindeskikkelser, som han havde elsket ... og da Mørket og Stilheden atter indtraadte, da forekom det ham, at han saae sig selv i det dybe Mørke, men omgiven af en ildfarvet Glands, staae yderst paa Landingsbroen ved Aaen i hans fjerne Hjem, og han syntes atter at høre Aareslagene fra Amines Baad og den hemmelighedsfulde Hvisken i Sivene, da de bøjede sig for den! —

Og da han noget efter Midnat steg iland paa den mørke og endnu af og til ligesom sagte zittrende Jord, selv bævende som Jorden, hans Moder, da havde han en Fornemmelse, som brændte der en Vulkan i hans eget Indre, hvis Ild Alverdens Vande ikke kunde udslukke. —

Vesuv vedblev i Løbet af hele denne Vinter at være urolig, og — som sædvanligt under saadanne Omstændigheder — vare Veirforholdene i det Hele ligeledes af en usædvanlig Beskaffenhed. Flere Dage itræk kunde Himlen være overtrukken af lavt drivende, blygraa Skyer, medens en hed og næsten aandedrætstandsende Scirocco blæste; saa kunde Vinden springe om i Nord og pludselig bevirke et Tempera-

turfald paa fjorten til femten Grader. Til andre Tider opstode i et Nu og uden ringeste foregaaende Varsel forfærdelige Orkaner, ledsagede af de voldsomste Tordenveir, hvorved mange Mennesker saavel paa Søen som paa Landet satte Livet til, — og saa kunde et saadant Oprør ligesaa hurtigt stilles igjen, og hele Naturen hentrylles i en Ro, Højhed og Skjønhed, der da næsten havde noget Vidunderligt, ja Trolddomsagtigt ved sig, paa Grund af den saa brat indtraadte Forandring. Disse Naturphænomener vare saa usædvanlige, at selv de lette Sydlændere, der som oftest mindre end de nordlige Folkeslag mærke Slægtskabet eller den hemmelighedsfulde Forbindelse med Naturen, følte sig paavirkede deraf. Ja, det var, som om det Vulkanske eller Elektriske i Atmosfæren forplantedes til Menneskene, hos hvilke der idetmindste kom noget Usædvanligt frem, der gav sig tilkjende som en forunderlig rastløs Bevægelsesdrift, som en forhøjet Modtagelighed ligeoverfor alle Sandseindtryk og som en deraf følgende Svækkelse af den aandelige Kraft og Besindighed. Hos dette, ved den slappende Troeslære og den slette Regjering enerverede og nu maaske tillige — ved den ovennævnte Indvirkning — endmere ophidsede Folk, tilbragte Henrik Grubbe Vinteren og en Del af den paafølgende Sommer i den livligste Omgang med Folk af alle Stænder saavel i Byen som paa Landet, velset og yndet, hvorsomhelst han viste sig, og — f o r g u d e t a f K v i n d e r n e! Og da lykkedes virkelig D e t, som havde ligget til Grund for hans Drift efter at komme bort, langt bort, fra sit Hjem — det lykkedes ham nu virkelig en hel Vinter og en Del af den paafølgende Sommer — nemlig at glemme sig selv, og i den fuldstændigste Hengivelse til Alt, hvad hans brændende Natur — de i hans Indre løsladte Dæmoner — fordrede Næring og Mættelse af, at fornemme en Harmoni, en Sindsro, som han vel følte, der ikke maatte røres ved

eller tænkes paa, men som dog var større, end han nogensinde i sin egentlig voxne Alder i saa lang Tid havde været i Besiddelse af, og som gav hans hele Personlighed et Præg af Djærvhed, ja selv af Humor, hvorved han paafaldende mindede dem, der her havde kjendt hans Moder, om hende.

Da ophørte — henimod Somrens Midte — Vesuvs Udbrud, Bjerget blev atter roligt, saa roligt, at end ikke den mindste Røg viste sig over dets Krater, og samtidigt hermed antog ogsaa alt Øvrigt i Naturen den for disse Egne sædvanlige Tilstand: hele den lange Dag skinnede Solen fra den fuldkommen skyfri Himmel, og Golfens Bølger sloge med sagte Susen ind mod de blaanende Strande.

Og da var det, som om den fortærende Ild ligeledes var udslukt i h a n s Bryst, uden at dog Naturens paafølgende Ro derved tillige kom til at udstrække sig til h a m — tvertimod: han havde en forfærdelig nedknugende Fornemmelse, som var han nu selv ikke andet end en udbrændt Vulkan, tom, kold, ensom og mørk. Lidenskabens Spændkraft forlod ham, Djærvheden forsvandt, en dødelig saavel legemlig som sjælelig Nedstemthed betog ham, den gamle Sindsuro indfandt sig atter og denne Gang i Følge med en pinefuld, fortærende Længsel — hvorefter? — det vidste han ikke ret selv, og dog forekom det ham, at det var efter Noget i Fødelandet, i Hjemmet, han længtes ... Og dog, hvorledes skulde han kunne længes efter Hjemmet, h a n, som med en Følelse af Befrielse var saa at sige flygtet derfra for saa kort Tid siden? Saaledes spurgte han sig selv, men ikke destomindre gik det mere og mere op for ham, at det dog vistnok var mod Hjemmet, hans Sind stundede, skjøndt denne Tanke ligesaalidt som nogen anden kunde blive ham klar i den opløste Sindstilstand, hvori han gik omkring, og hvori han ikke engang havde Energi nok til at besørge sine faa og lette Embedsforretninger.

I en saadàn Forfatning havde han befundet sig i længere Tid; han, som forhen var Sjælen i alle Selskaber, i alle Lystpartier, han afslog nu haardnakket enhver Indbydelse, og Tilværelsen syntes ham i det hele at være taaleligst, naar han var ganske ene i sine Værelser eller vankede omkring udenfor Byen paa et eller andet afsides Sted.

Som han saaledes en Eftermiddag, paa een Gang sløv og fuld af Uro, vandrede frem og tilbage i sine Værelser — han boede i Nærheden af den lille Kirke Sta. Lucia, lige ved Havet, kun adskilt derfra ved Gadens Brede — bragtes der ham et Brev fra Hjemmet, hvorfra han ikke i lang Tid havde hørt Noget. Brevet var meget stort og tykt og daarligt sammenlagt, og da han kastede Øinene paa de stive, gammeldags Skrifttræk, hvormed Navn og Adresse med megen Nøiagtighed var skrevet, strømmede Blodet ham saa stærkt til Hjertet, at han neppe formaaede at drage sin Aande. — Han brød Brevet med skjælvende Hænder og læste:

„Søvig Præstegaard den o. s. v.

Længe har jeg villet skrive Dig til, og længe har jeg og (hvad mit Befindende angaaer) fuldtvel været dertil istand; men hvad kunde jeg, eller hvad t u r d e jeg skrive? Thi et Sind som Dit er mig i min nærværende høje Alderdom ei mere klart, og maaskee kunde jeg gjøre Ondt værre. Dog, H e n r i k G r u b b e, hvorledes end Din Hu er vorden, hvor forvildet end Dit Hjerte maatte være, hvor stor og fornem Du end er bleven i den Verden, hvor Du nu lever: jeg troer dog aldrig, Du ganske kan glemme, at der var en Tid, da Du var som mit eget Barn, da Du sad paa disse mine Knæ og kaldte den gamle Præst for Din kjære Fader! Tænk paa den Tid og anerkjend herved min Berettigelse, ja min Pligt nu at tale som Fader til Dig, da Din rette, virkelige Fader ei er dertil istand, og desuden mangler fornøden Kundskab

om Dig og Din Færd. — Vide maa Du da nu, Henrik Grubbe! at mig i de senere Tider er berettet, at Du er vorden en Pigejæger! en Forfører af Kvinder! Jeg anede alt Dit Sinds Forvildelse, da Du sad ved dette mit ringe Bord og talte med en saa forandret Stemme, og Dit forhen saa frimodige og blide Øje var vorden sky og formørket. Gud er mit Vidne, og Du veed det og selv, at jeg dengang forsøgte at tale Dig til Hjertet, paa det at Du muligviis maatte faae Sind til at aabenbare Dit Indre for mig, men mig fattedes Evne og Forstand (ikke Kjærlighed, nei, ikke Kjærlighed), dertil. Og jeg er derved med Ydmygelse og Smerte kommen til den Erkjendelse, at jeg vist i hele mit Liv har manglet Noget, og det noget Væsentligt, i at være en ret Sjælehyrde; thi i saameget af denne Verdens Handeler, som Andre see, vide og kjende, er jeg saa forunderlig fremmed. Jeg har (det føler jeg nu) vistnok i hele mit Liv ikke ret kunnet see, kjende eller troe paa det Onde! Havde jeg haft denne Evne, denne Viden, da jeg tog Dig ned paa mit Knæ hin Eftermiddag, og Dit Blik under Indflydelsen af Din Kjærlighed til mig og til dette Sted atter uden Sky og barnlig hvilte paa mig — havde jeg dengang haft denne Erkjendelse, o, min Søn, maaskee jeg da nu som en Bagvadsker havde anvendt hine Betegnelser paa Dig! Du gaves mig i min Haand, og jeg lod Dig fare ud fra mig. Jeg har derfor bedet saa inderligt til min Gud, at han ei vil tilregne Dig Din Synd, men mig, som har fattedes Evne til at opklare og formane Dig tilbørligen, og som vistnok ogsaa maa have ladet det mangle paa ivrige og brændende Bønner for Dig. Nu derimod (men forseent, o min Gud!) troer jeg vel at forstaae den Sindstilstand, i hvilken Du sidste Gang besøgte Dit Hjem. Ved Samlivet med Din ulykkelige Moder og desværre vistnok allerede dengang ved personlige Erfaringer i den Verden, hvori hun færdes, var Du bleven forarget i den Tro, som

enhver ufordærvet Yngling har af Naturen, og som for Saamange er Kilden til at kunne leve dette Liv i Renhed, Kraft og Lyksalighed: Troen paa Kvinden som et højere, ædlere ja, som et guddommeligt Væsen (en Tro, en Følelse, som er vor Aand indgivet af den gode Gud selv til Værn imod Kjødets Sands og svare Attraa.) Og saa elskelige og gode ere og isandhed saare mange Kvinder; (thi Gud indgiver ikke noget Menneske en falsk Anskuelse), blandt hvilke Mange jeg af eget personlige Kjendskab veed at nævne min egen forlængst afdøde Hustru og min kjære Plejedatter Amine, hende, Du selv haver bragt mig.

Men at Du allerede dengang maa have huset en saadan Forvildelse, en saadan Forargelse i Dit Hjerte, det er blevet mig klart, dels ved paa mit lange Sygeleje at gruble over Dit paa saa kort Tid forandrede Væsen, ved at sammenholde dette med de Rygter om Dig, som ere bragte til mig, og hvortil jeg ovenfor har hentydet, men deels og fornemmelig ved min Amine. Thi, Henrik Grubbe! ikke vil jeg nu fortie selsomme og sørgelige Ting, som med dette mit elskede Barn er passeret, og kan Du sige, at Du heri ikke har Lod eller Deel? Du drages til Minde, at, da Du den sidste Gang var her i Præstegaarden Dagen før Din Afreise, var jeg reist til Asdal for at berette en Syg. Da jeg ud paa Aftenen forlod Sygehuset, havde jeg det Uheld, at Vognen væltede lige udenfor Gaarden, hvorved jeg stødte mig slemt, saaledes at jeg ikke kunde gaae (ihvorvel intet af mine Lemmer var egentligen brækket eller forvredet), og jeg blev tillige ligesom noget forvirret i mit Hoved af det stærke Fald. De bragte mig derfor ind i Sygehuset igjen, hvor jeg blev lagt i Seng og nød ret en venlig og saare god Behandling i alle Maader, og jeg tilbragte saaledes hiin Nat udenfor mit Hjem. Den følgende Morgen vaktes jeg ved Stemmer i Værelset ved Siden af, hvor jeg laae, og jeg gjenkjendte iblandt

disse min Amines Røst. Hun forlangte med Heftighed og, som det syntes mig, med et Udtryk af Rædsel og Gru i hendes Stemme at indlades til mig. „Han er død, jeg veed det, men I skjuler det for mig!" Saaledes hørte jeg blandt Andet mit stakkels Barn at sige. Da traadte Bondens Hustru tilside og lod hende aabne Døren, og hun behøvede da kun at kaste eet Blik paa mig, som laae med aabne Øine og nikkede til hende, for at see, at det dog ikke stod saa haardt til med mig dengang. Der kom og derved et Udtryk af øjeblikkelig Glæde i hendes Aasyn, men da hun nu lukkede Døren efter sig og nærmede sig mit Leje, brøde Taarerne stærkt frem af hendes Øine, hvilke vare ligesom lukkede eller stærkt nedslagne, og hun satte sig som i stor Mathed eller Afkræftelse ned paa Hug foran Sengen, hvilende sit Hoved mod Sengekanten, idet hun fremdeles vedblev at græde meget veemodeligen. Jeg sagde da, at dette mit Fald med Guds Hjælp intet Videre vilde have at betyde, og at jeg følte mig saa rask, at jeg nok troede, jeg kunde staae op og kjøre hjem med hende, og da viste sig vel igjen et Udtryk af Glæde paa hendes Ansigt, men hendes Taarer standsedes dog ikke derved. Jeg stod da ogsaa virkelig nogle Timer derefter op, og vi kjørte herhjem sammen henpaa Eftermiddagen, og jeg haabede, da jeg fremdeles paa Hjemtouren saae hende ligesom at gjøre Vold paa sig selv for at standse Graaden, at naar vi først kom hjem i den vante Ro, da vilde nok denne hendes stærke og forunderlige Sindsbevægelse ophøre. Det lod ogsaa virkelig til, da nogle Dage vare hengaaede, og det tilsyneladende viste sig, at jeg ikke havde taget nogen Skade ved Faldet fra Vognen, (thi min Sygdom, der dog vistnok var en Følge deraf, begyndte først en Uge eller to derefter) — det lod, siger jeg, da og virkeligen til, at hun igjen var vendt tilbage til sin sædvanlige Tilstand.

Da (det var en otte à fjorten Dage efter denne Begiven-

hed) var det en Dag et usædvanlig skjønt Sommerveir med vestlig Vind, men næsten stille. Træerne stode i deres fuldeste Pragt, og Alt i Naturen var i sin første, ligesom bugnende Fylde. I Aaen stod Vandet særdeles høit formedelst Vinterens Rigdom paa Snee og stærke foregaaende Regnskyl, idet det derhos brusede og rislede med en meget fager Klang som af en Elv eller et Vandfald. Henimod Aften, da jeg vandrede i Haven langsmed Aaen, glædende mig ved Synet af dette skjønne Vand, blev jeg Amine vaer, som sad i sin Baad, der var bunden til Landingsbroen, og som gyngede op og ned i den stærke Strøm. Det var med Tilfredshed, at jeg saae hende være der i sin Baad igjen; thi jeg havde lagt Mærke til, at hun i den senere Tid ikke havde nydt denne sin sædvanlige Adspredelse. Jeg nærmede mig da til hende og standsede ved hende, men hun sad i dybe Tanker og mærkede ikke noget til mit Komme, før jeg talte til hende. Da forekom det mig vel, som om hun gyste eller ligesom foer sammen; men jeg lagde i Øjeblikket ligesaalidt Mærke til dette som til andre dermed i Forbindelse staaende Træk, før bagefter, da de alle fik deres Betydning for mig. Da jeg havde staaet nogle Øjeblikke i Taushed hos hende, strakte hun sin Arm udover Vandet og sagde stille: „Kjære Fader! se, kjære Fader, hvor stærkt Strømmen rinder iaften ud mod Havet!" — „Ja," svarede jeg, „jeg seer og hører det vel; har Du været ude at prøve den, eller er Du ifærd med at ville det?" Da sagde hun med sagte Røst og som i Drømme: „Roe op imod Strømmen, det kan jeg vist ikke mere, nu kan jeg kun glide, glide ned med den ud mod Havet."

Naar Du læser disse mit Barns Ord, Henrik Grubbe, (maaskee i unge, letsindige Kvinders og lystige Venners Selskab), mon Du da ei vil vorde bleg og stille? thi er det ikke saa, at Du fuldtvel forstaaer, hvad dette trofaste, men

forvildede Hjerte tænkte paa i hiint Øjeblik? Men j e g vidste det ikke, j e g forstod det ikke. Jeg antog hendes Ord for betydningsløse, for en tilfældig Yttring af Mismod eller Nedstemthed. Jeg vedblev da min Vandring frem og tilbage langsmed Aaen (dog indenfor Havens Enemærker) hvorved jeg jo flere Gange kom forbi Landingsbroen igjen, men jeg gik, som jeg plejer paa denne min Aftentour, i mine egne Tanker, og disse drejede sig ei dengang om hende. Først da det syntes mig, at jeg følte mig noget kold eller mat og derfor besluttede at forlade Haven, kom jeg hende atter ihu og saae hen efter hende, og da sad hun endnu paa det selvsamme Sted i Baaden. Jeg sagde da: Nu gaaer jeg ind, Amine! Da vendte hun sit Hoved om imod mig og saae paa mig, men hun sagde Intet; dog forstod jeg ligesaalidt at tyde dette hendes Blik som hele hendes øvrige selsomme Væsen, og jeg var desuden dengang saa langt fra hende, at jeg med mit svage Syn ei ganske tydeligt kunde see hendes Ansigt; men troer Du ikke, Henrik Grubbe, at hun ligesom havde følt sig mere tryg, saalænge jeg gik i Haven i hendes Nærhed, og at det Blik, hvormed hun saae paa mig, da hun hørte, jeg vilde forlade hende, har været et ængsteligt bedende Blik, hvormed hun instinktmæssig vilde holde mig tilbage hos sig for ikke at overlades til Eensomheden, til de onde Magters Vold, til de forvildende Tankers Magt, hvilke hun da frygtede, ei at kunne modstaae? Men jeg holdtes ei tilbage herved; thi med min lange forestaaende Sygdom saa at sige i Frembrud, som den var i hiin Aftenstund, følte jeg mig baade saa legemlig træt og aandelig nedstemt, at hverken mine Sandser eller min Sjæl vare ret levende. Derfor forlod jeg Haven uden at sige Noget ydermere, ja, jeg sagde hende ikke engang, at jeg agtede strax at gaae tilhvile, for ei at foraarsage hende en maaskee ufornøden Ængstelse. Efter en urolig Nat vaagnede jeg tidligt

den næste Morgen, og jeg var dog endnu den Dag istand til at forlade Sengen; men neppe var jeg traadt ud af mit Sovekammer, før jeg erholdt den Underretning af en af mine Piger, at Amine var forsvunden, at hun ei var kommen ind fra Haven den foregaaende Aften og havde været fraværende fra Huset den hele Nat — Ingen havde seet det mindste til hende; kun meente de, at hun maatte have forladt Hjemmet i sin Baad; thi samme fandtes ikke ved Landingsbroen. Men da jeg ved at høre dette fik ligesom en stærk Rystelse, saa jeg neppe kunde holde mig paa Benene, og Intet vidste at sige eller handle i Øjeblikket, nærmede Pigen (det var Mette Voergaard, hende Du veed, jeg har haft i mit Huus i over tredive Aar) sig heelt hen til mig og sagde for at berolige mig og dog tillige med en vis Undseelse, at det ikke var første Gang, Amine havde været længe borte med sin Baad; samme Nat, som jeg paa Grund af Væltningen tilbragte udenfor mit Hjem, i Asdal, havde hun seet hende komme hjem om Natten henad Morgenstunden — fra Aaen havde hun seet hende komme, og hun var gaaet op gjennem Haven med tunge, vaklende Skridt! Dette havde hun seet, Henrik Grubbe, men ei omtalt det til Nogen, før nu til mig, da hun troede, det kunde berolige mig. Det gjorde det vel ogsaa nok paa en Maade (skjøndt jeg og derved kom i selsomme Tanker) og jeg fik saamegen Samling paa mig, at jeg kunde beordre hele Huset ud at søge efter hende paa Aaen og langsmed denne heelt ud til Havet. Selv var jeg paa Grund af min Sygdom neppelig istand til at flytte en Fod.

Jeg tilbragte nu nogle lange og saare tunge Timer, de tungeste i mit Liv (thi Herren havde ikke hidtil prøvet mig paa saadan Maade) idet med det i og for sig saa overmaade Sørgelige i denne kjære og gode Piges formodede Død tillige saa meget Gaadefuldt og Ubegribeligt forbandt sig. Da var jeg henpaa Eftermiddagen gaaet ind i mit Sovekammer

og havde lagt mig paa min Seng, hvor jeg var ene med min Sorg, men ogsaa ene med min Gud, da hørte jeg min gode Degn Kolbys Røst, og jeg kunde allerede af sammes Frimodighed ane, at han bragte os et lykkeligt Budskab. Denne min trofaste Ven var nemlig om Morgenen tilligemed flere Andre taget ud med en stor Dæksbaad paa Havet for at søge. Strax efter aabnedes Dørren, og Kolby traadte ind og forkyndte gladeligen: „Jeg har hende med, hun lever og skader intet, men hun beder, at jeg først vil tale med Dem." Da traadte han til min Seng og fortalte under megen Bevægelse, at de langt ude paa Havet havde seet en lille Baad, hvori der ikke syntes at være noget Menneske, og som drev udefter for en rask vestlig Vind. De havde da Alle strax tænkt sig, at det maatte være Amines Baad, af hvilken hun selv paa en eller anden ulykkelig Maade maatte være udfalden, og som nu drev forladt omkring. De styrede da ud efter den, og se: da fandt de hende der paa det vide Hav liggende udstrakt i Baaden, sovende trygt og fredeligt som et Barn! Da bleve alle de gode Mænd saa forunderligt rørte i deres Hjerter ved dette Syn, og de lovede og priste den barmhjertige Gud, som saaledes havde vaaget over den svage Kvindes Søvn og holdt Øje med den lille Baad paa det store Hav, at den ei skulde fyldes, synke og forgaae! Men da de saa vakte hende, da forsvandt det Fredelige fra hendes Aasyn, som havde hvilet derover, medens hun sov, og hun var i de første Øjeblikke, efter at hun var bleven vækket, saa forvirret eller forvildet, at de end ikke ret kunde forstaae hendes Tale. De havde da bragt hende over i den store Baad, hvor hun omsider lod til at besinde sig, men talte iøvrigt ikke til nogen af dem. Og de havde da saaledes bjerget saavel hende som hendes Baad. Da Kolby havde givet mig denne Underretning, bad jeg ham at forføje sig bort og nu at lade Amine selv komme alene ind til mig. Det varede

noget, inden hun kom, og jeg begyndte allerede i min Feber paany at ængstes for hende. Da kom hun endelig, efter at hun, som hun troede, stakkels Barn, havde faaet sig noget lidet fattet! Stille nærmede hun sig mit Leje og forsøgte paa at see frimodig, ja, smilende ud; men neppe havde jeg kastet et alvorligt Blik paa hende, før hendes Smiil forsvandt, og hun kastede sig (som den Morgen i Asdal) ned foran Sengen med sit Hoved mod Sengestokken, idet hun begyndte at græde heftigt, bittert, hjerteskjærende. Jeg lod hende have Lov til ret at græde, som hendes Hjerte begjærede, sagde hende derfor Intet, men lagde aleneste min Haand paa hendes Hoved for at berolige eller trøste hende. Saaledes laae hun en Tidlang, og først da hun syntes at være bleven noget mættet af den heftige Graad, og hendes Taarer begyndte at rinde stillere og blidere, da først sagde jeg (idet jeg nu endmere ved dette hendes Væsen følte mig overbeviist om, at hun i sit Sinds eller Hjertes Forvildelse selv havde udsat sig for denne Fare): Vær nu oprigtig mod mig, kjære Amine! Hvad eller hvem har saaledes forvildet mit gode Barns Tanker? — Da randt igjen hendes Taarer hyppigen, og hele hendes Skikkelse bævede som i Krampe, men hun svarede mig Intet. Da begyndte jeg igjen at tale til hende, og idet nu flere af hendes Ord fra den foregaaende Aften randt mig ihu, sagde jeg: Husker Du, Amine, at Du igaar sagde: „Se, kjære Fader, hvor Strømmen rinder stærkt ud imod Havet?" Hvorfor yttrede Du det? Da hævede hun sit Hoved op imod mig, saae paa mig med sine trofaste, men saa sørgmodige Øine og sagde med en Stemme, der lød saa stille, at den neppe kunde høres: „Fordi, kjære Fader, jeg syntes, det lokkede, det lokkede mig derud!" Hvad lokkede Dig derud, mit kjære Barn? spurgte jeg hende da, men da svarede hun Intet. Da opløftede jeg igjen min Røst og besvor hende med al min Aands Kraft i den levende Guds

Navn at aabenbare sit Hjertes Løndom, da skulde det Onde eller de forvirrende og bedaarende Tanker, som nu havde betaget hendes Sind, vel vige fra hende, og Herren selv være hendes Lægedom og Trøst. Men der hun saaledes paa den høitideligste Maade var bleven tiltalt og besværget, da forholdt hun sig endnu i Taushed en liden Stund; men se! da kom der ligesom et nyt, saa forunderligt forklaret og dog tillige saa overmaade veemodigt et Udtryk i hendes Aasyn, og, bøjende sin Mund tæt hen til mit Øre, nævnede hun D i t N a v n, Henrik Grubbe! D i g v a r d e t, forklarede den arme Pige, d e r d r o g h e n d e d e r u d! Du havde sagt: „Ud, ud paa Havet! det er den Vei, vi skal, Amine!" Men selv havde Du unddraget Dig derfra! — Da mærkede jeg fuldtvel, at Du, Henrik Grubbe (dog, som jeg haaber til Gud, i Dit eget Hjertes dybe Forblindelse) havde tilføjet den arme Pige m e g e t O n d t; thi saaledes kan Elskov, selv om denne maatte være ulykkelig, ei yttre sig hos en saadan Natur som min Amine. Men hvad det er for fristende Runer, Du har ristet for hende, hvad det monne være for en Forvildelsens Magt, Du har udøvet imod hende, det veed og kjender t i l f u l d e kun Gud, hun og Du selv, Henrik Grubbe. Thi jeg spurgte ei den stakkels Pige om Mere for ikke at krænke hende og maaskee derved endmere at saare det svage Kvindesind ved at gaae det for nær. Da begyndte jeg at tale saa varmt og godt til hende, som Gud vilde lægge Ordene paa min Tunge, og Herren rørte og styrkede ogsaa synligen den Nedbrudte gjennem mit Ord, saa at hun lovede mig af sit Hjerte, herefter at modstaae alle onde og forvildende Tanker og i al Fald strax søge Raad for dem hos den alene vise og store Læge i Himlen. Saa tænker jeg sandeligen ogsaa, at det var af Hensyn til hende, den Uskyldige, at Gud netop nu lod mig falde i denne farlige og svare Sygdom, paa det at hendes urofulde Sind kunde blive fuldt og

heelt optaget af at udføre den Kjærlighedsgjerning, for hvilken Gud synes isærdeleshed at have skabt alle gode Kvinders Hjerter, og som hun nu, aldrig trættet, udøvede mod mig Dag og Nat under min hele aarlange Sygdom.

Ovenstaaende har jeg, Henrik Grubbe! anseet for min Pligt at berette Dig, nu da Herren synes ligesom at have skjænket mig Liv, Sundhed, ja fornyet Kraft igjen, overladende til Ham Selv, hvorledes Han vil, at Dette skal virke paa Dit Sind og Hjerte. Jeg har endnu kun at tilføje, at intet Menneske, saavidt mig bekjendt, har haft nogen Anelse om denne hendes Forvildelse, idet det antoges, at hun var falden i Søvn i Baaden, og at denne saaledes, hende uafvidende, var dreven tilhavs. Kun D u, h u n og j e g veed, at dette ikke forholdt sig g a n s k e saaledes. — Hvorledes har hendes Tilstand været efter min Sygdom? og hvorledes er den nu? Herpaa har jeg at svare: hendes Ungdoms-Munterhed er ikke mere til; naar ikke Noget i høi Grad gjør Krav paa hendes Opmærksomhed (som f. Ex. min Sygdom i al den Tid, den varede) da synes hun at leve sit egentlige Liv indadvendt i stille Tanker og Drømme, og som Følge heraf sandser hun ikke altid ret, hvad der skeer eller viser sig i hendes Nærhed. I sit Sind er hun ikke bitter, men dette er dog ligesom brudt eller knækket, — ja, som den venlige Blomst i Naturen ofte brydes af den barske Storm, naar den i al sin Yndighed pranger paa sin Stengel, saaledes, Henrik Grubbe! vorder og mangen ung og deilig Kvinde knækket i sin fagreste Vaar! — Men Herrens Øje skuer saavel den brudte Blomst som den knækkede Kvinde, ja, lytter Han endog til den stumme Naturs Suk, (thi „monne ei og Rosen være Hans Barn?") skulde Han da ikke meget mere hensee til selve Menneskehedens deilige Blomster, naar de knækkede bøje sig mod Jorden?

Jo, tilvisse! Jo, det gjør han i Sandhed!

Saaledes skriver Iver Roed,
Præst til Søvig og Asdal."

Læsningen af dette Brev, hvori al Hjemmets Kjærlighed, Alvor og Vemod klang i saa gribende Toner, virkede voldsomt paa Henrik Grubbe, og hans første Tanke var at ile hjem saa snart som muligt for — — ja allerede her stod hans Tanke stille; thi hvad kunde eller skulde han gjøre for at raade Bod paa det Onde, han d e r havde afstedkommet? Og det syntes overhovedet, at han i den forunderlige Slaphedstilstand, hvori han befandt sig, ikke strax var istand til at fatte en saa afgjørende Beslutning, som et saadant øjebliikkeligt Opbrud krævede; thi det var, som om alle Indtryk, han i denne Tid modtog, først maatte passere gjennem noget Følesløst eller Dødt i hans Væsen, forinden de naaede ind til hans Aand, hvorved hans Villieskraft endnu mere end sædvanligt lammedes, og han selv fik nogen Lighed med en Søvngænger. Som en saadan vandrede han mekanisk omkring i det største af sine Værelser, stadig holdende Brevet i sin Haand og af og til kastende Blikket deri som for paany at læse Et og Andet, der havde grebet ham dybt, medens hans Ansigt dog ligefuldt beholdt sit stirrende og sløve Udtryk. Tilsidst traadte han ud paa den aabenstaaende Balkon og saae ned paa den befærdede Gade som for at styrke sig ved at iagttage Livet og Bevægelsen og ved at see Mennesker, der færdedes med Sikkerhed og Kraft. Men den livsglade, bølgende Folkemængde og den forfærdelige Raaben og Skrigen af Mennesker og Dyr paavirkede ham strax saa ubehageligt, at hans Ansigt fortrak sig i Smerte. Saa vendte han sine Blikke fra Larmen dernede og rettede dem ud imod det Tause og Stille — ud imod Havet, der uden den mindste Krusning paa den blanke Flade og kun bevæget

af en sagte Dønning, hvis Fald i Brændingen dog ikke kunde høres paa Grund af Gadelarmen, laa udstrakt for ham. Og han saae saa langt ud derover, som hans Syn kunde naae, indtil det Punkt, hvor Hav og Himmel smeltede sammen, hvor Capris brudte Linie hævede sig som et eventyrligt Kæmpeskib op af det dunkle Blaa, og naar han saaledes lod sit Syn fortabe sig i det hemmelighedsfulde Fjerne, forekom det ham, at en Slags død Ro eller et lignende Havblik sænkede sig ned over hans egen Sjæl. Derfor dvælede han saaledes i flere Timer stille og ubevægelig som en Statue uden andet Maal for sit stirrende Øje end det dunkle Fjerne og med sin Sjæl ligesom opløst i det Uendelige. Imidlertid var det blevet Aften og silde, Støjen fra Gaden nedenunder var efterhaanden saagodtsom ophørt, og Lyden af den svage Brænding var nu istand til at naae op til ham i de stillere Mellemrum — og det var denne Lyd, der atter bragte ham til smertefuld Erkjendelse af sig selv — af Brevet — af det nærværende Øjeblik. Dog vedblev han fremdeles at opholde sig paa Balkonen uden at være istand til at fatte nogen afgjørende Beslutning.

Da lød en Gadesangerskes Stemme nedenunder ham; han saae ned og kunde lige skimte en kvindelig Skikkelse af et barnligt Udseende, der stod lænet til Bolværket, spillede paa Harpe og sang. Ordene vare italienske, og han lagde i Førstningen ikke videre Mærke til dem, men Stemmen og Melodien greb næsten strax hans Sind. Hendes Stemme havde en mild og blød Klang, og hendes Spil smeltede saa forunderlig harmonisk sammen med Lyden af de svage Brændinger lige bagved hende, at han stundom ikke var istand til at skjelne dem fra hinanden. Det var en sørgmodig Elskovssang — en Vexelsang mellem to Elskende, der skulde skilles —; men ved Enden af hvert Vers sang hun et Omkvæd i et Sprog, han ikke kjendte, og det var især-

deleshed disse mystiske Ord, som hun sang med en særeget, gribende Vemod. Da Sangen som en Slags Folkesang bestod af en stor Mængde Vers, og Omkvædet gjentoges efter ethvert af disse, saa lærte han det snart saaledes, at han aldrig glemte det siden. Det lød saaledes:

Kaykelir Istambolda
Istambolda Diljeledim.

Hvad var det for et Sprog? Han vidste det ikke, kjendte det ikke og fik det aldrig at vide. Men disse Ord greb ham i den Sindsstemning, hvori han befandt sig, med det Hemmelighedsfuldes hele Magt. De syntes ham at udtale et Menneskehjertes uendelige Længsel efter Fred, Renhed og Høihed — eller som en hel undergaaet Verdens hjerteskjærende Klage over Død og Tilintetgjørelse, og altsom Ordene den ene Gang efter den anden lød op til ham, havde han tilsidst en Fornemmelse, som om denne Klage var rettet til h a m, og det forekom ham, at han maatte blive afsindig ved at høre derpaa. Alligevel var det ham umuligt at løsrive sig, og han stirrede ned paa hende, og hun forekom ham at være et Slags overnaturligt Væsen, en Havfrue fra de nordiske Strande med de dybe, hjertegribende, sindsforvirrende Toner, som var steget op paa denne Strand for at lokke og daare ham, og han saae som i Vildelse udover den mørke Havflade — med Længsel efter at hvile derunder. Da syntes det ham pludselig, at denne blide Stemme og denne stille, barnlige Skikkelse mindede ham om — Amine! Og da de dunkle Ord nu for sidste Gang løde op til ham:

Kaykelir Istambolda
Istambolda Diljeledim —

da forekom det ham med en hemmelighedsfuld Gysen, at han forstod deres Betydning:

„Ud — ud paa Havet! det er den Vei, vi skal, Amine!"

Da ophørte Sangen. Men han bøjede sit Hoved ned mod Gelænderet og græd. —

Morgenen efter meldte han sig syg i Gesandtskabet, lejede en Barke og seilede over til den lille By Castellamare paa den anden Side af Bugten, og her opslog han sin Bopæl. Her havde han den store Natur som fra første Haand, og Menneskers Larm formaaede ikke her at overdøve dens Stemme for ham — og herhen droges han ogsaa af en Sympathi for det Forsvundne, Tilintetgjorte, Undergaaede*), der paa Grund af hans Sinds medfødte Alvor aldrig havde været ham fremmed, men som nu saa forunderligt var kaldt tillive hos ham og ligesom havde faaet Ord og Toner gjennem hint Omkvæd. Her søgte han Hvile for sin Uro ved at hengive sig til saadanne landlige Beskjæftigelser, som han var vant til fra sin Barndom af, navnlig Jagt og Fiskeri, og han tilbragte stundom hele Dage under aaben Himmel, slentrende omkring med Hund og Bøsse ligesom i Hjemmet. Især udøvede det en Milsvei derfra beliggende Pompeji en særegen Tiltrækningskraft paa ham. Han tog undertiden formelig sit Ophold d e r og tilbragte Dage og Nætter indenfor denne Stads Mure. Naar da Natten hvilede over denne Gravstad, og Maanen sendte sit magiske Lys ned derover, da følte han en selsom Lyst ved at høre sine Fodtrin gjenlyde paa disse Steder, og da hævede han undertiden sin Røst i den dybe Stilhed og sang de hemmelighedsfulde Ord. —

Han blev snart bekjendt i Egnen; men Ingen lagde ham Hindringer ivejen for hans Vandringer eller øvrige Færd, ja, Alle viste ham endogsaa en Slags ærbødig Medlidenhed; thi

*) Castellamare er bygget paa det undergaaede Stabiæ.

da man altid saae ham vandre alene med et sørgmodigt Ansigt uden nogensinde at indlade sig med Nogen, og da han, istedetfor at ligge i sin Seng, oftere var set om Natten af veifarende Folk, der passerede Høiderne omkring Pompeji, at sidde sammensunken med sit Hoved støttet til en Mur, — ja stundom endog var hørt at opløfte sin Røst og synge nogle Ord i et ubekjendt Sprog til en gribende Melodi: saa ansaaes naturligvis den smukke, rige, fremmede Eccellenza af alle Italienere for at være *„matto"*,*) og en saadan lader man i Italien færdes med Fred.

Men Havet var dog den Naturmagt, der nu allerstærkest drog ham til sig, og hvortil han altid igjen vendte tilbage efter enhver Udflugt. Saa vandrede han atter uafbrudt ved dets Bred med sin Bøsse og Jagttaske — men han kunde ogsaa tilbringe hele Dage paa Castellamares Strand, siddende saa fuldkommen ubevægelig, som om han sov eller drømte, og naar han da i stille Aftener saae unge Piger seile ud med det sammenrullede Fiskegarn paa deres Skjød, da kunde det undertiden forekomme ham, at han hørte det hemmelighedsfulde Omkvæd i Bølgernes Klang, og naar dette var Tilfældet, syntes det ham, at han maatte adlyde denne Stemme ved selv at drage alene ud i en Baad, ligesom hine Piger, og ligesom Amine fordum havde gjort. Da gik han som i Drømme ned til Vandet, tog en af Baadene og roede ud imod de selsomt skinnende Aftenskyer — saalænge han kunde — saalænge til Natten dækkede Alt. Saa tog han Aarerne ind og lagde sig ned i Baaden og sov tryggere og fredeligere end paa den sikkre Landjord — uden at ængstes ved Tanken om, at han maaske aldrig fik Landet mere at see — tryggere og fredeligere, fordi det syntes ham, at han blev dragen, og at det s a a skulde være! — Og naar han da ved

*) gal.

Solopgang atter vaagnede op til den uendelige, skinnende Klarhed fra Himmel og Hav, og han gyngedes sagte og mildt af de endnu indslumrede Bølger ind mod det „lykkelige Campaniens" Strande, da kunde denne Opvaagnen til Liv fremkalde som et Skjær af Skuffelse eller Forundring hos ham. Og naar han da — efter et Øjebilk at være bleven vugget lidt stærkere i den svage Brænding — atter betraadte den gyldne Strand, kunde han stundom sige til sig selv:

„Nei, det er ikke dette lyse, skinnende Ætherhav — det er de brusende, taagefulde Bølger i mit mørke Hjem, der — der —"

Og Tanken tabte sig i ubestemt Dunkelhed.

Det var en stille, snefuld Aften først i Januar, da Henrik Grubbe gjensaae sit Fødelands Hovedstad. Han meldte sig i Departementet den næste Formiddag og erklærede, at han paa Grund af Sygelighed og Hjemve havde set sig nødsaget til at forlade sin Post, og at han nu ønskede at begive sig hjem til sin Fader paa Søviggaard. Saaledes løde hans Ord; men var det da nu virkelig hans Agt at begive sig hjem? Ja, idetmindste vidste han ikke selv Andet, men iøvrigt var det ham ikke klart, hvad han vilde eller skulde i Hjemmet; thi var vel i nogensomhelst Henseende Forvirringen og Uklarheden vegen fra ham? og havde han ikke en tydelig Fornemmelse idetmindste h e r a f? J o, det havde han, og derfor var det ham dunkelt, hvad han vilde eller skulde i Hjemmet. Men — som alt tidligere antydet — havde han, siden han sidste Gang var i sit Hjem, haft en selsom Følelse af, at dette ligesom fordrede ham tilbage, en Fornemmelse, der, medens han endnu opholdt sig i Fædrelandet, paavirkede ham saa uhyggeligt, at netop dette ansporede

ham til at søge at komme saa langt som muligt bort fra Søviggaard. Men senere — og især i hans Slaphedstilstand i Neapel og under Opholdet i Castellamare — mistede denne Fornemmelse det Uhyggelige og ligesom Tvingende, hvormed den oprindelig havde paavirket ham, og forvandledes mere og mere til forunderlige, fredelige Tanker om, at Hjemmet paa en eller anden Maade vilde give ham Ro, — til en Følelse af, at han blev dragen, og at det saa skulde være! — Og det var denne Følelse, der, uden nogensinde at være bleven til ret egentlig eller bevidst Villie hos ham, dog, i Forening med den gamle Præsts Brev, havde været istand til at løsrive ham af den Sløvhedstilstand, hvori han var nedsunken efter det vilde Liv i Neapel, og som nu virkelig — om end ad mange og lange Omveje — atter havde bragt ham tilbage til hans Fødeland.

Stor Glæde vakte denne hans uformodede Hjemkomst blandt alle hans Venner saavel i som udenfor Departementet, og neppe var det rygtedes, at denne forunderlige, saa smukke og interessante unge Mand var kommen tilbage og det tilmed af Hjemve, — han, der pludselig som en Komet havde viist sig for at glimre og lyse en kort Stund paa den fornemme Verdens Horisont for derpaa ligesaa pludselig atter at forsvinde, — førend Indbydelser, som tidligere, begyndte at regne ned over ham, og allerede til samme Dags Aften indbødes han af en af sine tidligere Foresatte til et glimrende Bal paa en for ham saa smigrende Maade, at hans Stilling ligefrem forbød ham at give et afslaaende Svar. —

Vi aflægge et Besøg paa dette Bal og tage med det Samme dets smukkeste Dandser lidt nærmere i Øjesyn. Temmelig sent træder han ind i Balsalen med et saadant Udtryk og en saadan Holdning, som Bevidstheden om at være personlig yndet og Følelsen af at udfylde sin Plads paa en fortrinlig Maade altid meddeler den lykkelige Besidder. Ikke

som i fordums Tid søger hans første Blik Moderen for at læse i hendes Øje som i et Speil, hvad Indtryk hans Fremtræden gjør. Han veed, at hun ikke er her tilstede, han veed, at hun har trukket sig ganske tilbage fra Selskabet og for Tiden opholder sig i Nærheden af Horsens, medens hendes Mand lever sit sædvanlige Liv i Hovedstaden. Dette har han erfaret paa sit første Spørgsmaal om hende strax ved sin Ankomst den foregaaende Aften. — Se, hvor Damernes Øine vende sig efter ham, hvorsomhelst han gaaer eller staaer — nogle betragtende ham med et Udtryk af Glæde, Andre med en vis Skyhed eller Frygt, de fleste dog med Interesse og Opmærksomhed! Og noget gaadefuldt Fængslende er der ogsaa udbredt over ham, som han d e r langsomt skrider over det bonede Gulv. Hvor vexlende er ikke hans Ansigts Udtryk! Hvor forunderligt ubestemte hans Miner og Blikke! — Hvad synes der da nu at aabenbare sig gjennem denne hans Personlighed? — Hvad for en Aand skinner frem af disse smukke og noget blege Træk? — Er det endnu kun tilstede som en Antydning deri, D e t, som hin Morgenstund, da han sad paa Bougspryddet i gyldne Drømme, gyldne som Morgensolens Glands, kastede ligesom en anelsesfuld Dæmring over hans Ansigt? — Er den endnu kun en Antydning, denne dunkle Skygge af Noget, der dengang indgav den kjærlige Betragter en vis Frygt, en ubestemt Smerte? — Nei, negtes kan det ikke: det Troløse, det Leflende, det Sandselige, det er nu mere end en blot Antydning, det er nu en væsentlig Bestanddel af dette dog endnu saa skjønne Ansigt. Thi hvor stærk er ikke den medfødte Naturs Adel og Høihed: er det dog ikke, som om disse Egenskabers Udtryk i hans Ansigt ikke ret har villet vige? som om de endnu — omend langt tilbagetrængte, men dog endnu kæmpende — ere tilstede? Og er det ikke denne tilbagetrængte, men dog endnu i sin Fornedrelse kæmpende og synlige Høihed, der

forlener de dæmoniske Menneskenaturer med deres hemmelighedsfulde Magt til at friste og bedaare, ja røre og bevæge? —

Altsaa: Henrik Grubbes Nærværelse paa det fornemme Bal vækker Opsigt, megen Opsigt. Dog synes denne Bevidsthed eller Fornemmelse ikke som ellers at virke elektriserende paa ham, hans Ansigt beholder det ubestemte og tillige kolde Udtryk, og hans Blikke fæste sig kun flygtigt paa den Enkelte. Ved hans Indtræden finder der i Dandsen en Pause Sted, og det synes næsten, som om denne nu uvilkaarlig forlænges, som om de tidligere Toneangivende nu ligesom føle sig trykkede eller ere blevne vaklende i deres Optræden. Men Henrik synes — som sagt — ikke at være tilbøjelig til at overtage nogen fremtrædende Rolle i det dandsende Drama, ja, det lader endog til, at han aldeles ikke agter at tage Del i Aktionen; thi strax efter Ankomsten har han trukket sig tilbage til en af Salens Udkanter og taget Plads hos to ældre Damer, der forlængst ere ude over Dandseaarene, men som i deres Tid have offret rigeligt paa Glædens Altar og derfor nu betragte de Unge med fjendske Blikke. Da han havde siddet nogen Tid og talt med disse Damer, der vare henrykte over hans Nærværelse og Konversation, begyndte Dandsen atter, men han blev fremdeles siddende, som om Ballet ikke vedkom ham. Da sagde den ene af dem:

„Men, kjære Hofjunker! have da virkelig de italienske Damer saa ganske fordunklet vore egne i Deres Øine? ... Tillad mig at henlede Deres Opmærksomhed paa en ung Dame, som ikke er langt borte fra os. Ser De, det er hende, som sidder der ved Siden af den høje, smukke Mand! ... det er hendes Fader; han er en rig, adelig Godsejer, der, saavidt jeg veed, hedder Rosenmüller. Han mistede sin unge Kone efter et Aars Ægteskab, hvorfor han af Sorg

herover har begravet sig selv og sin Datter i landlig Ensomhed i alle disse femten eller sexten Aar ligetil iaften ... ja, for det er den unge Piges allerførste Indtræden i Verden, det er iaften første Gang, hun er paa Bal ... De kan nok see det paa hende, ikke sandt? Hun har ikke dandset meget, ja, jeg troer næsten, hun foretrækker at dandse med sin Fader, og vist er det, at man ikke let kan see et nydeligere Syn, end naar de To dandse sammen, hvilket de gjorde, kort forinden De kom."

Efter denne Anvisning fæstede Henrik sine Øine med Interesse paa dette Par. Faderen var en høi og kraftig Mand af et endnu ungdommeligt Udseende med et alvorligt, noget tungsindigt Ansigt af den ædleste Form og de skjønneste, aandfuldeste Træk. Og Datteren ... da Henrik fæstede sine Øine paa hendes Ansigt, da havde han den samme Følelse, der i den senere Tid oftere havde grebet ham, naar han i uophidset Tilstand havde set d e t t e U d t r y k i en Kvindes Ansigt: en Følelse paa een Gang af en uvilkaarlig Glæde og af en uvilkaarlig — Gru. Men saa stærkt som i dette Øjeblik havde denne blandede Følelse endnu aldrig grebet ham. Foreningen af disse Følelser aftegnede sig paa hans Ansigt som et Udtryk af Alvor, og han kunde ikke løsrive sine Øine fra dette Par, der forekom ham som en Aabenbaring fra en anden, højere Tilværelse, fra en fjern, romantisk Verden, hvor ogsaa h a n s Sjæl engang havde haft hjemme, og hvor saadanne Væsener som disse havde været hans Omgang og Lige, — og uvilkaarlig foer Tanken om den gamle Præst og Amine som et smerteligt Stik gjennem hans Bryst! Og han vendte sig instinktmæssig bort fra dette Par, der vakte saadanne Fornemmelser hos ham, og sad en Tidlang med bøjet Hoved og i mørk Taushed, — en Tilstand, som de tvende Damer dog ikke tillode ham ret længe at forblive i.

„Ikke sandt? hun er deilig, og Faderen ... han er næsten

endnu smukkere, finder De ikke?" bemærkede den anden Dame.

„Jo" — svarede han — „hun er henrivende deilig," og uvilkaarlig fæstede han igjen sine Øine paa hende.

„Men hun er vist kold og død," fortsatte Damen igjen.

„Nei, tvertimod! hun er sikkert fuld af Liv, det tyder hendes Ansigt og hele hendes skjønne Skikkelse paa," svarede han hurtigt.

„Til at dandse er hun idetmindste ikke fuld af Liv," bemærkede Damen ironisk. „Hun har givet flere af de bedste Dandsere Afslag, og kun med sin Fader lader det til, at hun dandser med Fornøjelse! ... De skulde for lidt siden have set dem dandse en Dands, som nu kun sjeldent ses paa Ballerne, men som rimeligvis var i Mode paa Faderens Tid; thi de fleste Herrer syntes ikke ret at kjende den, og kun eet af Orkesterets Medlemmer kunde spille den ... det var nok en Slags spansk Folkedands, en *Pas de deux.*"

Disse sidste Bemærkninger lod det imidlertid ikke til, at Henrik hørte; thi han svarede Intet derpaa, og hans Mine var atter grublende og aandsfraværende, medens han dog vedblivende betragtede det usædvanlige Par. Da sagde Damen, idet hun saae paa ham med et glimtende Sideblik:

„Det vilde dog være interessant at erfare, om d e n n e u n g e D a m e virkelig ikke kan finde Fornøjelse i at dandse med A n d r e end med sin Fader! ... Hvis det ikke var saa ubehageligt at modtage et Afslag, vilde jeg opfordre Hofjunkeren til h e r at forsøge, hvad De formaaer ... dog ... der er rigtignok ikke megen Udsigt til, at Forsøget vil lykkes, saa det er vistnok det Fornuftigste at lade det være."

Da begyndte Blodet at stige ham til Hovedet, og han sagde hurtigt og febrilsk:

„M i g vil hun ikke negte en Dands!"

„Sig ikke det, kjæreste Hofjunker; som jeg allerede har

oplyst Dem om, har hun jo sagt Nei til flere af de mest udmærkede Kavallerer her paa Ballet."

„Det er vel muligt," svarede han da med større Rolighed og Alvor og med sine Øine stadig fæstede paa den skjønne Pige: „men vil j e g dandse med h e n d e, da siger h u n ikke Nei!"

„Jeg veed vel, Hr. Hofjunker Grubbe, at Deres Berømmelse er stor, og at der siges, Ingen skal kunne modstaae Dem, naar De dandser" — svarede Damen smigrende — „men h e r turde der dog muligvis findes en Skranke for Deres Lykke?"

„Nei, ikke h e r," svarede han — og det Præg af Alvor, der havde udbredt sig over hans Ansigt, antog et forunderlig vemodigt Udtryk — „nei, netop ikke h e r: den Verden, hvori denne yndige unge Dame synes at høre hjemme, den er mig velbekjendt, den har ogsaa jeg tilhørt engang, og vi, som engang have haft hjemme i hin Verden, vi beholde Mærker deraf hele vort Liv, og vi kjende hinanden derpaa. Derfor vil denne deilige Pige have mere Tillid til mig end til saamange Andre her i denne Sal, skjøndt jeg maaske fortjener den mindst!"

Og han blev staaende en Tidlang, hensunken i taus Beskuelse af hende. Dog var denne Stemning for flygtig til ret længe at kunne holde Stand imod hans saa kort Tid iforvejen stærkt eggede Forfængelighed og Egenkjærlighed, og — han vendte sig om til Damen og sagde med pludselig og brat Overgang og med et Udtryk af hoverende Frivolitet:

„Og nu skal jeg vise Dem, at jeg ikke har sagt formeget, da De synes at tvivle om min Magt."

Derpaa var det, ligesom om han pludselig samlede sin Personlighed sammen, saa at dens fulde Skjønhed paa een Gang traadte frem i alt sit spillende Liv og dog tillige med den fuldendteste Anstand og Ro, og han skred henover Gul-

vet, henimod Parret. Ankommen herhen, gjorde han et dybt Buk saavel for Datteren som for Faderen, idet han forestillede sig selv for dem. Derpaa bøjede han sig atter ned mod Datteren og bad hende om at dandse en Dands med ham. Han var dem ganske ubekjendt, og de havde end ikke hørt ham nævne. Ved det første Syn af hans venlige Ansigt og skjønne, ungdommelige Skikkelse havde saavel Faderens som Datterens Ansigtstræk fremvist et Udtryk af en uvilkaarlig, næsten barnlig Glæde, en øjeblikkelig, instinktmæssig Imødekommen — hin umiddelbare Følelse af glad Sympathi, der stundom ved det første Syn af hinanden griber saadanne Mennesker, i hvis Sjæle de samme Livstoner lyde eller blot engang have lydt! — Da Henrik nu udtrykte sit Ønske om at turde dandse med hende, vendte den unge Pige sig venligt smilende imod ham, idet hun langsomt reiste sig, med sit Blik ufravendt fæstet paa hans Ansigt. Og allerede stod hun opreist og havde udstrakt sin Haand imod ham for at lægge den paa hans Arm — da gik der en Skygge af Mishag eller Uvillie henover hendes Ansigt, i hvilken det venlige, tillidsfulde Smil og det Barnligtmilde i hendes Blik syntes efterhaanden ligesom at hendøe. Dog blev hun endnu nogle Sekunder staaende foran ham, idet hun vedblev at betragte ham alvorligt og tillige med et undrende eller spørgende Blik, som for muligvis at læse sig til i hans Ansigt, hvad det dog egentlig var, D e t, som hun før havde taget feil af, og — medens hun saaledes stod og saae og saae, da syntes det hende pludselig igjen at være der ... dette, som hun først var bleven vaer hos ham, og som uvilkaarlig havde rørt hendes Hjerte. Og saaledes forekom hende hans Ansigt paa den selsomste Maade at vexle og skifte i de faa Sekunder, han stod taus foran hende, og gaadefuldt tiltrukken og frastødt paa een Gang gjorde hun da i sin Forvirring en dyb, undskyldende Bøining for ham, ledsaget af en afvær-

gende Haandbevægelse, hvis Mening dog var ham ligesaa tydelig som et udtalt „Nei", og tog saa atter Plads ved sin Faders Side.

Et saadant Afslag havde Henrik endnu aldrig modtaget, og dog havde han i samme Øjeblik, han var Gjenstand derfor, ved at lægge Mærke til hendes Miner og det Blik, hvormed hun havde beskuet ham, med fin, instinktmæssig Sands begrebet Situationen. For første Gang i lang Tid havde han engang igjen staaet — ikke blot overfor en romantisk-drømmende Natur, — men tillige overfor den fuldkomne, kvindelige Renhed i Sæder som i Sind og Tanker og følt sig selv usikker ligeoverfor disse Magter. Forgjæves kæmpede han i nogle Øjeblikke for atter at faae Holdning, men hans Selvtillid var som blæst bort, ja, han søgte tilsidst endog blot om et Par Ord, hvormed han paa en nogenlunde værdig Maade kunde dække sit Tilbagetog; men selv disse vilde ikke indfinde sig. Da kom der et næsten latterligt Udtryk i hans Ansigt, et Udtryk som af barnagtig Ærgrelse, Vrede eller Skamfuldhed, — hvorved hans Physiognomi og hele Personlighed mistede den hemmelighedsfulde Dobbelthed, der havde gjort et saa forunderligt Indtryk paa den unge Pige, og medens hun ved at bemærke dette havde en øjeblikkelig Følelse af Lettelse eller Befrielse fra Noget, saa — smilede hun ad ham, ad den forlegne unge Mand, der maaske ligesom hun selv første Gang var paa Bal! smilede godmodigt og barnligt, saaledes som unge Piger kunne smile ad den, som de mene tilfulde at opfatte, og som de derfor ikke frygte eller genere sig for. Men Henrik saae dette Smil, ligesom han var ifærd med at opgive Kampen og at vende sig bort, og hvad al hans egen Villie og Bevidsthed ikke var istand til, det formaaede dette hendes Smil: det gjengav ham øjeblikkelig hans Holdning. Og saa mægtig var Forandringen, som derved kom over hans Personlighed, at, da han

nu atter vendte sig imod hende og, uden at sige et eneste Ord, blot ved at fæste sine Øine paa hende, tilkjendegav hende, at han havde set hendes Smil og opfattet dets Betydning, — da mærkede hun fuldtvel, at det ikke var en forlegen Yngling, der her stod for hende. Og den tidligere Følelse af en vis uforklarlig Frygt for ham, ja — endnu mere — af Afsky for ham betog hende nu atter; hun slog sine Øine ned for hans Blik, idet en dyb, jomfruelig Rødme farvede hendes Kinder, og vendte sit Hoved bort fra ham.

I dette Øjeblik trak Henrik sig tilbage, da det nu forekom ham, at han havde dækket sin Bortgang paa en værdig Maade.

Men det var dog et Tilbagetog — han var slaaet, og han følte det, og medens han langsomt fjernede sig med fuldkommen ydre Anstand og Ro, bølgede det stærkt i hans Sind, især da han ved i nogen Afstand at passere de to Damer, hos hvem han havde siddet, mødte deres ironiske Smil. Og det var nu, som om det, han nys havde oplevet, frembragte en Forandring i hele hans Væsen. Hans tidligere saa ubestemte Miner og Blikke vare blevne mere faste og sikkre, og Noget, der lignede en Villie eller Beslutning, havde begyndt at præge hans Ansigt med et Udtryk af Karakter, — da han engagerede en Dame og stillede sig med hende i de Dandsendes Rækker. Og da var det mærkeligt at see, hvorledes hans Deltagelse i Ballet næsten øjeblikkelig sporedes. Det var, som det dandsende Drama med Et havde faaet forhøjet Liv, — som om de enkelte Medspillende pludselig følte en hidtil ukjendt Interesse og Spændkraft, ja, om det saa var Musiken, saa syntes endogsaa denne efterhaanden at antage et vildere Sving, en mere lefiende eller gjøglende Karakter. Og saa dandsede Henrik Grubbe! dandsede paa en Maade, der uvilkaarlig maatte tiltrække sig Enhvers Opmærksomhed, der saae derpaa, men som for den eller dem,

med hvem han dandsede, havde noget ganske særeget Betagende, ihvorvel Ingen ret kunde sige, hvori dette egentlig bestod. — Heller ikke for mig er det let at forklare det, skjøndt jeg selv har set en saadan Dands og mener at have opfattet den rigtigt. Dog tænker jeg, Læseren vil henledes i det rette Spor, naar jeg beder ham først at forestille sig Henrik Grubbes Moders Dands ifølge den Beskrivelse, jeg paa flere Steder har givet deraf — altsaa Naturkraftens, Naturfriskhedens højeste Liv, fremtrædende med den fuldendte, plastiske Skjønhed, der beroer paa alle Kræfters Harmoni og Ligevægt — en Ligevægt, der aldrig et Øjeblik fortabes, selv ikke i den vildeste Bevægelse eller heftigste Lidenskab, fordi der i samme Nu, som Stemningen eller Lidenskaben opstaaer i det Indre, i samme Øjeblik findes der ogsaa beredt eller fødes der — saa at sige — et tilsvarende ydre Organ, hvorigjennem den finder sit fuldkomne og harmoniske Udtryk.

Naar nu Læseren, efter at have forestillet sig dette kvindelige Skjønhedsbillede, vil tænke sig et tilsvarende mandligt, — hvor der dog er en Mangel tilstede, men en Mangel, der paa en hemmelighedsfuld Maade maaske netop forhøjer Totalindtrykkets Virkning, den Mangel nemlig, at det Ydre ikke til enhver Tid formaaer at være en tro Gjengiver af det Indre, fordi dette — kamæleonisk vexlende og spillende paa Grund af en dyb Sønderrivelse eller Forstyrrelse — er saa uendelig mangfoldigt og flygtigt, at ingensomhelst ydre Form formaaer tilfulde at afspeile det; og medens nu dette sønderrevne Indre, i sin Kamp for at blive noget Helt og give sig et bestemt Præg, snart fremtræder i det Ydre som et Udtryk af Glæde, snart af Smerte og snart som et forunderligt gribende Vemod, — og medens tillige Synet af disse vexlende Udtryk, paa Grund af, at intet af dem er r e t e g e n t l i g e l l e r v i r k e l i g s a n d t, indvirker dæmonisk

fristende og pirrende paa saadanne kvindelige Gemytter, der ligeledes mangle Sindets Enhed og Ro: saa tænker jeg, at Læserens Fantasi er i det rette Spor til Forstaaelse af Henrik Grubbes Dands og af den Virkning, han gjennem den udøvede paa saare mange Kvinder. —

Altsaa han dandsede, og han dandsede saaledes, — ihvorvel rigtignok det hans Egenkjærlighed fornylig tilføjede Saar for Øjeblikket lagde mere Karakter, Mere af en bestemt Villie og Hensigt i hans Dands, end ellers sædvanligt var Tilfældet. Og denne hans Villie og Hensigt, det var at vise den skjønne, fremmede unge Dame den Magt, han besad over hendes Kjøn, og derved, om muligt, udøve en fristende Indflydelse ogsaa over hende. Og derfor anvendte han nu — dog vistnok især i Førstningen — alle sine personlige Fortrin med fuldkommen klar Bevidsthed om de Midler, der i denne Henseende stode til hans Raadighed. Det var, som om hans smidige Tunge var utrættelig i at finde paa nye, overraskende Tanker, slaaende Vendinger, Ordspil, Vittigheder, — ja han skaanede end ikke sin egen mishandlede dybere Natur, idet han ikke forsmaaede at kokettere med den paa en leflende, pikant, selvironiserende Maade. Og hvad enten nu Grunden var dette Særegne, som i denne Nat var udbredt over hans Dands, eller den Omstændighed, at hans Fremtræden igjen havde faaet Nyhedens Interesse, eller det var Opholdet i Udlandet, som kastede Glands over ham, saa havde han endnu aldrig i Hjemmet gjort en saadan Lykke paa noget Bal som paa dette.

Det var, som udøvede han gjennem denne sin Villie en Art af magnetisk Tiltrækningskraft paa de Damer, med hvilke han kom i Berøring i Dandsen, — som om han kunde drage dem til sig og støde dem fra sig blot ved at anvende forskjellige Haandbevægelser og Minespil, ja, som om de havde været knyttede til ham ved usynlige Baand — saaledes førte

han dem, saaledes beherskede han dem! Men det var dog — som sagt — isærdeleshed kun i Førstningen, at han forholdt sig s a a bevidst; selv til at fastholde en saadan Beslutning i Længden var hans Villieskraft nu for svag: snart henreves han selv af Situationen, og skjøndt den oprindelige Hensigt ingenlunde var opgivet, saa trængtes den dog nu mere og mere tilbage for en Følelse af Mættelse eller Ro, som den stærke Bevægelse og den bedøvende, dulmende Musik skjænkede ham. Saaledes havde han dandset flere Timer i Træk, og det glimrende Bal, der især ved hans Fortjeneste var bleven saa ualmindelig „animeret", lakkede mod Enden — da han lige med eet, i Glandsen af denne sin Vælde og med en Mine som en Triumfator, atter stod foran Hende, der havde vovet at give h a m Afslag, bøjende sig dybt for hende og bedende hende om en Dands. Men den unge Pige havde i Mellemtiden med dybt, instinktmæssigt Mishag, ja, næsten med en Følelse, som om hun selv personlig fornærmedes derved, set paa hans Dands, — og hun kastede kun eet Blik paa ham, et Blik fuldt af rolig Høihed og stille, jomfruelig Værdighed, og klarere end det kraftigste Nei fortolkede dette hendes Stemning imod ham! —

Da bemærkede han — idet han langsomt fjernede sig fra hende, — at der ligesom havde lagt sig en Taage over hans Sandser, en Følge enten af den uafbrudte, stærke Bevægelse, de hidsende Drikke, han i temmelig rigelig Mængde havde nydt, eller af den Følelse af Forvirring og fuldkommen Holdningsløshed, som det gjentagne Afslag havde bibragt ham; og da han paa dette sit Tilbagetog passerede en Vinduesfordybning, der ganske skjultes af de tætte, udfoldede Gardiner, aabnede han disse og traadte derind. Det brede og dybe Vindue dannede her i Forbindelse med de nedhængende Gardiner et skjult og afsides lille Værelse, og neppe

fandt han sig ene her, før hans sygeligt spændte Ansigtstræk pludselig slappedes, og hans Hoved sank ned paa Brystet. Saaledes stod han nogle Øjeblikke ganske stille, tilsyneladende nedsunken i stor Sløvhed eller Apathi. Først havde han stillet sig i et af Hjørnerne med sin Pande hvilende mod en af Vinduesruderne, hvis dugvaade Kølighed forfriskede ham, men snart tillod hans Sinds Uro ham ikke at staae saa ubevægelig, og han begyndte paa en mekanisk Maade at gaae de Par Skridt frem og tilbage, som Rummet tillod, medens Tankerne fore forunderligt levende gjennem hans Hoved, ja sygeligt skarpe og stikkende: „Den unge, deilige Pige, som ikke havde villet dandse med ham, som først havde set paa ham med Venlighed, men efter nøjere Betragtning vendt sig fra ham med Uvillie — hende var det jo, han ved sin Dands havde villet indtage eller besnære, og hun havde nu for anden Gang saaledes — fornærmet ham! ... Hvor hun dog var skjøn og yndig, og især deleshed, da hun viste ham sin Foragt og Afsky! ... Hvilken straalende Glands, der som en Glorie omgav hele hendes Skikkelse! ... Men denne Glands, det var jo dog kun et Skin, et yndigt, men bedragerisk Skin, som kun Børn og Narre lade sig skuffe af ... og hvorledes kunde det da være, at ogsaa h a n kunde føle sig henreven deraf? ja, at han endnu stadig kunde hildes i de gamle, barnagtige Drømme, trods Alt, hvad han havde erfaret og oplevet, naar han saae dette Skær, denne Glands, dette Udtryk hos en Kvinde? ... Men hvorfor havde hun da ikke villet dandse med ham? ... havde hendes Afslag været begrundet i sædvanlig kvindelig Lunefuldhed? ... Nej, det syntes hendes hele Væsen ikke at tyde paa. Nej, det var dog vistnok, fordi hun i V i r k e l i g h e d e n besad en saadan Renhed og Uskyldighed, som hele hendes yndige Skikkelse udviste, og fordi et Instinkt paa Grund af denne hendes Natur sagde hende, at h a n mang-

lede disse Egenskaber, — saaledes som han jo ogsaa i Øjeblikket havde opfattet hendes Afslag! ... Og om der saa maaske dog kunde være nogen Sandhed i de barnlige Drømme om Kvindens høje Natur!?"

Og det var, som om denne, selv nu saa mistænkte og dunkle Forestilling pludselig kastede noget af den forlængst forsvundne, romantiske, rosenrøde Glands over hans Aand. — „Thi Gud indgiver ikke et Menneske en falsk Anskuelse" — saaledes skred efter et lille Ophold hans Tankegang videre — „var det ikke saaledes, den gamle Præst skrev i sit sidste Brev? ... Men — Amine! ... hvem var elskeligere og uskyldigere end hun? Og selv hun kunde dog — — Ja, men hun elskede ham og havde vistnok elsket ham fra sin Barndom af, set op til ham som til en Guddom og ikke været istand til at troe noget Ondt om ham! ... Og han var maaske ogsaa dengang anderledens ... bedre ... ikke saa fordærvet som nu? ... Og dog, hvad var i denne Henseende Godt og hvad Ondt? ... O, der var ingen Bund!"

Medens denne Rækkefølge af Tanker med febrilsk Hurtighed jog igjennem hans Hoved, var Musiken og Dandsen begyndt igjen, men han havde ikke lagt Mærke dertil. Da faldt hans Blik paa Gardinerne, der ved de Dandsendes Bevægelser bølgede sagte frem og tilbage, og dette Syn vakte ham atter til Bevidsthed om, hvor han var, og i samme Øjeblik kom han da med en uvilkaarlig Gru til at mindes de andre Gange, han ligeledes havde befundet sig indenfor saadanne skjulende Gardiner — hin Balnat paa Søviggaard, da han som niaarig Dreng vaagnede op i det skumle Værelse og saae sin Moder og hendes Elsker! og hin Balnat her i Kjøbenhavn i hans Moders Hus, da han som Voxen havde hørt hin Melodi igjen, der havde lydt i hans Drømme gjennem alle hans Barndomsaar — da han traadte frem fra sit Skjul og saae hende dandse den samme Dands! Og da

hendes Billede nu først var fremmanet for hans Fantasi, saa saae han hende efterhaanden i alle de Situationer, hvori hun havde gjort dybest Indtryk paa hans Sind — ligefra hans Barndoms tidligste Erindringer om, at det var hende, som første Gang havde viist ham Solen, og om den skjønne, herlige Skikkelse paa den hvide Hest i den grønne Skov og ved Havet, og til det Øjeblik, da hun paa Dampskibet slog sit hidtil saa stolte og frimodige Øje ned for hans Blik og rødmende kastede Sløret over sit Ansigt — og det hele Billede udøvede atter sin gamle, forvildende Tiltrækningskraft over ham, og atter grebes han af hin selsomme Følelse paa een Gang af en Slags Rædsel og af en smertefuld eller vemodig Sympathi for hende. Og da havde han i Øjeblikket — rimeligvis paa Grund af den særegne, stærkt bevægede Stemning, hvori han befandt sig — en saa levende Følelse som aldrig før af den forvirrende Dobbelthed i sin Natur, af den forunderlige Splid, som ved hende var indkommen deri, eller som idetmindste Forestillingen om hende altid tydeligst lod ham føle, at han, for at faae Magt over den og muligvis derved komme til Klarhed, gysende forelagde sig selv følgende Spørgsmaal: „Elsker jeg da endnu min Moder? Eller hader jeg hende? — Er jeg glad over, at hun ikke er her mere? — Eller længes jeg efter at see hende igjen? — Har hun været min onde Engel, der har fordrevet mig fra min Barndoms Paradis? — Eller har hun kun simpelthen viist mig, hvorledes Virkeligheden og Sandheden ser ud? ... Eller — o, min Gud! — hvad ønsker jeg nu mest i dette Øjeblik? Ønsker jeg, at jeg kunde blive igjen, som da jeg var Barn, eller frygter jeg for at hildes i de Drømme, som dengang udgjorde mit Liv?“ —

Men han følte sig i Øjeblikket ude af Stand til at besvare et eneste af disse Spørgsmaal paa en afgjørende Maade.

Og da var det, som om hans Sinds uhyre Forvildelse

derved traadte ligesom legemliggjort frem for ham og stod for ham, Ansigt til Ansigt med ham, og i forfærdelig Angst for at forgaae i Afsindighedens bundløse Svælg flagrede hans Tanker som forvildede Fugle omkring fra et Punkt til et andet uden at kunne finde Hvile nogetsteds. — Da — som tvungen af denne unævnelige Rædsel — hævede han for første Gang i sin voxne Alder sin bævende Sjæl til Gud, og efter at han i nogle Øjeblikke med al sin Kraft havde søgt at samle de svimlende Tanker, gaves det ham at udgyde sit Hjerte i følgende barnlige Bøn eller selsomme Skriftemaal: „O, Gud! jeg er saa fortvivlet, saa forvirret. O, Gud! jeg synes, at jeg er saa ulykkelig, og at mit Liv er saa forunderligt, og jeg kan ikke troe, at det er til en saadan Tilværelse, at Du skaber et Menneske? ... Vil Du nu ikke tage Dig af mig og oplyse mig? ... Thi Du har jo dog vist selv indgivet Børn Kjærlighed til deres Forældre, og i mit Hjerte veed jeg nu saa vist, at denne Følelse har været tilstede i al sin Styrke ... især ligeoverfor min Moder! ... Men hvorledes skal jeg da nu betragte hende? Vil Du oplyse mig derom? ... Men det er vist formasteligt af mig saaledes at henvende mig til Dig uden først at omvende mig, ja, uden, at jeg ret er istand til at angre det Onde, jeg har gjort! Men vær ikke vred derfor, o, Gud, thi er ikke den store Forvirring, som er i mig, ogsaa Skyld heri? ... Ja, tag mig det ikke ilde op, o, Gud, men forlanger Du ikke først og fremmest Ærlighed af et Menneske, naar han henvender sig til Dig? ... og jeg er dog vistnok i dette Øjeblik sand ligeoverfor Dig, idetmindste veed jeg selv ikke bedre ... men, o, Gud! istedetfor at føle Anger forekommer det mig snarere, som om jeg selv paa forunderlig Maade har lidt uskyldigt i mit Liv! Ja, selv naar jeg tænker paa min kjære Legesøster Amine, som jeg vist har elsket renest og uskyldigst, og som jeg dog har handlet saaledes imod, som

Du jo veed, o, Gud, — mon det er Anger, jeg føler, naar jeg tænker paa dette? Nei, det er det vistnok ikke. Thi Anger skal jo være en pinefuld, fortærende Smerte, og naar jeg tænker paa Amine, da føler jeg vel, at jeg har forbrudt mig imod hende, men jeg har dog tillige stundom en Følelse, som om jeg ikke ret selv var Skyld deri, og derfor kan jeg ikke føle Anger, naar jeg tænker paa det, men kun Sorg eller Vemod, som man føler det ved de Ulykker, der skee. Ja, skjøndt jeg siden hin Foraarsaften, da jeg bedrog hende i hendes sværmeriske Tanke om, at jeg vilde døe med hende, jevnlig har haft en Følelse af, at den Svig, jeg da øvede imod hende, engang skal koste mig mit Liv, saa synes det mig, o, Gud, at der ikke engang i denne Følelse er noget saa Pinefuldt eller Fortærende, at jeg kan ansee det for Anger eller for en Straf! ... Nei, naar jeg gribes af denne Fornemmelse, da gyser min Sjæl vel i Øjeblikket derved, men fyldes dog tillige af saadan en Fred og Stilhed, som om jeg var bleven Barn igjen og gik og hørte paa Aaens Rislen og Vindens Susen i de gamle Træer ... eller som om jeg havde lagt mig til at sove i det bløde Græs paa Hjemmets Enge! ... O, hvormange stærke og brusende Følelser, men tillige saa forunderligt blandede, ere gaaede igjennem min Sjæl, siden jeg er bleven Voxen, saa forunderligt blandede, at jeg aldrig ret har vidst, om Lidelsen eller Glæden var størst deri. Jeg har svulmet af Lyst og Glæde, jeg har følt min Forfængelighed og Egenkjærlighed rigeligere mættet, end mine dristigste Ønsker have gaaet, men aldrig var jeg dog i Sandhed glad, altid var jeg i mit dybeste Indre saa urolig, saa forvirret, det føler jeg nu, o, Gud, i dette Øjeblik saa klart, saa klart! ... Gud! vil Du tage denne Forvirring fra mig? Vil Du oplyse mig, om det, jeg drømte som Barn, virkelig er Sandhed, virkelig er til i Livet, o da troer jeg, at jeg endnu vilde kunne leve et kraftigt og fri-

modigt Liv herefter! ... Men vil en saadan Oplysning ikke blive mig tildel, eller er ved det Liv, jeg nu i saa lang Tid har levet, min Aand allerede bleven for svag, min Natur for ussel, usand, egenkjærlig og blødagtig dertil ... eller vilde jeg ved mit Liv fremdeles gjøre andre og gode Mennesker Skade eller Sorg, saaledes som jeg jo har gjort imod den kjærlige Amine, — da, o, Gud, kunde Du da ikke give mig een Dag, blot een Barndomsdag fra det sidste Aar af min Skoletid igjen ... naar vi havde faaet Eftermiddagslov, og vi gik gjennem de gamle, stille Gader ned til Fjorden eller ud paa Markerne ... eller naar jeg hjemme i Ferien seilede med Amine i hendes Baad paa Aaen under de skyggefulde Træer i det dybe Stille ... o, giv mig een saadan Dag eller blot een saadan Time med dens gyldne Glands, med dens rige Lyst, med dens uskyldige Leg, og lad mig saa døe!"

Skjøndt denne bedende Henvendelse eller selsomme Skriftemaal vel ikke var af hine Bønner, der i sig selv indeholde deres Bønhørelse, har den dog maaske, trods sine Mangler, ikke ganske mishaget Den, til hvem den var rettet, eftersom den dog var fremgaaet af et i Øjeblikket ydmygt og barnligt Sind. — Da han reiste sig fra den knælende Stilling, vare de vilde Bølger i hans Sjæl noget stillede, og en dæmpet Efterklang af den opløftede Stemning vedblev at tone i hans Indre. Han hævede sit Hoved og begyndte igjen at gaae langsomt frem og tilbage i dette sit hemmelige Tilflugtssted. Da faldt hans Øine atter paa Gardinerne, hvilke nu hang ganske ubevægelige, og han lagde derved Mærke til, at Musiken og Dandsen for Øjeblikket vare ophørte, og han fornam kun den utydelige Summen af de Talendes Stemmer i den store Sal. Det var ham imod at vise sig for Nogen i den Stemning, hvori han befandt sig — ja, han havde tilmed en Følelse af, at han i Meget var bleven forandret,

siden han traadte indenfor disse Gardiner — og han vilde derfor vente, til Dandsen atter begyndte, for at han da lettere uden at blive set af Nogen kunde forlade sit Skjulested og dermed tillige Ballet. Han vedblev derfor endnu en Tidlang sin Vandring frem og tilbage.

Da tiltrak nogle enlige Toner, der løde, som om det var en Violoncel eller Harpe, der stemtes, sig hans Opmærksomhed — han standsede og lyttede, da han antog dette for et Slags Præludium til, at Orkestret vilde begynde sin Virksomhed igjen; men de samme klimprende Toner vedbleve i længere Tid, som om Instrumentet stemtes med megen Nøiagtighed, og da den Stemmende nu tillige anvendte Buestrøg, gjenkjendte han Instrumentet som en Violoncel, og han lyttede med Fornøjelse til de bløde, vibrerende Toner, skjøndt den endnu stadig kun blev stemt. Med sit Hoved lænet til Muren stod han saaledes lyttende og ventende, og allerede vare hans Tanker paaveje til at forlade denne Gjenstand, da Violoncellen igjen pludselig vakte hans udelte Opmærksomhed: det klimprende Præludium var nemlig gaaet over til en virkelig Melodi, hvis Toner — allerede inden de saa at sige endnu ret vare naaede til hans Bevidsthed — joge ham Blodet voldsomt til Hjertet og derpaa til Hovedet; thi det forekom ham, at det var Melodien til hans „Moders Dands", og med et Udtryk, som om det atter begyndte at svimle for ham, tog han sig til Hovedet og hørte efter med den mest spændte Opmærksomhed. Dog kunde han ikke strax kjende den gamle Melodi igjen, idet det snart syntes ham, at det var en anden, der kun havde megen Lighed dermed, og snart, at det ikke kunde være andet end d e n, men dog saa forandret, saa forunderlig aandig, ren, vemodig og rørende. Men det var hans „Moders Dands", det var de Toner, der havde kastet Forvirringen ind i hans Hjerte, lokket ham bort fra Livets kølige Kilder og forvandlet hans

fagre Ungdomstid til en gjøglende Dands i en glødende Ørken — det var den gamle Melodi, og det var dog en anden! thi da den kun blev spillet paa dette ene, saa gribende Instrument og i langsommere Takt, end han tidligere havde hørt den, var dens Karakter forandret, og den sandseligtglødende spanske Melodi forekom ham at lyde saa hjertekvægende mildt, ja, næsten religiøst opløftende, som var den et Akkompagnement til de Stemninger, der fornylig vare gaaede gjennem hans Sind. Da rørtes han stærkt ved at høre den dæmoniske Musik saa selsomt forandret, og for første Gang i lange Tider brøde Taarerne frem af hans Øine; da forsvandt ogsaa hans Skyhed for at lade sig see, og medens Taarerne endnu hang i hans Øjenhaar, aabnede han Gardinerne og traadte frem i Salen. Hvad saae han her? — Gulvet var i det Hele tomt for Mennesker; men henne i Nærheden af Orkestret, hvorfra den enlige Violoncel lød, havde der dannet sig en Kreds, indenfor hvilken han skimtede to dandsende Skikkelser, en Herre og en Dame. Men da han saae denne Kreds og disse Skikkelser indenfor den, da var det ikke langt fra, at hans Tanker begyndte at forvilde sig; thi — netop saaledes, indenfor en saadan Tilskuerkreds, der efter de Dandsendes Bevægelser snart udvidede sig og snart trak sig sammen, var det jo, at han baade som Barn og Voxen havde set sin Moder dandse denne Dands. Og skjøndt hans Forstand maatte sige ham, at det ikke kunde være hende, som dandsede der i Kredsen, saa var nu dog hans Fantasi paa Grund af de stærke, vexlende Sindsbevægelser, hvorfor han havde været Gjenstand, i Øjeblikket langt stærkere end hans Evne til rolig Eftertanke og til at gjøre Fornuftslutninger, og det var med Opbydelse af al sin Villiesstyrke, at han langsomt og med nedslagne Øine nærmede sig Kredsen, idet han mumlede:

„Jeg veed jo, at naar jeg hører denne Musik, da varsler den mig Noget!"

Endelig stod han ved Kredsen, dog noget afsides, saaledes at han ikke med Lethed kunde bemærkes af de Dandsende, og da først fæstede han sine Øine paa dem, og se, da var det Godsejeren, den endnu ungdommelige Enkemand, der dandsede med sin Datter. Disse To havde allerede engang før paa Ballet dandset denne Dands, og den forunderlige, rørende Ynde, der havde hvilet over dette Par, havde uvilkaarlig fængslet flere af de Tilstedeværende og indgivet dem det Ønske at see denne Dands gjentages af de Samme. Og at kun eet af Orkestrets Medlemmer kunde spille den, nemlig Violoncellisten, der var en ung, virkelig Kunstner paa sit Instrument, og som uden at være sig det bevidst eller at lægge an derpaa uvilkaarlig gav sit eget Hjertes Følelse Udtryk gjennem de Melodier, som han elskede, — det havde maaske endmere bidraget til at inspirere selve de Dandsende og forhøje det Indtryk, deres Dands gjorde paa Tilskuerne. —

Lidt før Henrik ankom til Kredsen, havde de alt dandset Dandsen een Gang til Ende. Men de bleve saa indstændigt opfordrede til at gjentage den endnu engang, at de — skjøndt med nogen Forlegenhed, der lagde en ny Ynde over den unge Pige — indvilgede deri. Og magisk fængslede stode nu de af den voldsomme og lidenskabelige Dands ophidsede og trætte unge Mennesker og saae paa dette forunderlige, stille Par, hvis Bevægelser vare saa skjønne, saa rene, saa ædle, hvis Personligheder med hemmelighedsfuld Magt hendroge Tanken til en fra den nærværende saa forskjellig, forlængst forsvunden Tilværelse — til Ridderborges og Kæmpevisers Tid. Og idet Tilskuerne uvilkaarlig følte Nærværelsen af den Romantik, der hvilede over disse Mennesker, der i Aar og Dage havde levet fjernt fra Verdens Larm,

og hvis Hjerter havde næret sig af det Reneste og Bedste, og da de ligesom mærkede Vingeslaget af den høje og ædle Aand, der besjælede denne Fader og denne Datter, — da var det, som om der malede sig et Udtryk af Alvor og Længsel selv paa disse blaserede og nydelsestrætte unge Ansigter! —

Men Henrik Grubbe, han, som trods den tidlige Forargelse, der var givet ham, fra sin Barndom af havde haft den mægtige, opløftende Følelse af Kvindens høje Natur og den dunkle, dybe Længsel efter at vinde en ædel Kvindes Kjærlighed, indtil denne Ledestjerne, ved den gjentagne Forargelse, hans Moder gav ham, endelig slukkedes i Jordens Mørke og Taage — ogsaa han stod nu i Tilskuerkredsen og saae denne unge Pige dandse hans „Moders Dands". Og ligesom den Forvildelse, der havde forgiftet hans Liv, var udgaaet fra denne Dands, saaledes havde han nu, da han saae den for sidste Gang i sit Liv, og han med Øinene lænkede til den skjønne Dandserinde stod og hørte de forhen saa forvildende Rhythmer klinge saa opløftende som Orgelets Toner, da havde han en Følelse, som om Trolddommen var forsvunden, og hans Barndom staaet op igjen af Graven, ja, det syntes ham, som om hans Bøn fra før af allerede nu var bleven opfyldt; thi han følte en ligesaa ren Glæde i dette Øjeblik, som naar han paa en Fridag i sin Skoletid var vandret igjennem de gamle Gader ned til Fjorden, eller som naar han hjemme i Ferien seilede i Amines Baad paa Aaen under de høje Træer i det dybe Stille. Og medens en undrende, smeltende Følelse herved fyldte ham, søgte hans Tanker atter opad, ad den Vei, han fornylig havde fundet, og han sagde i sit bævende Hjerte:

„O, Gud! hvorfor lader Du mig see denne Engel dandse min Moders Dands? Er det for mig et Tegn, at dens Trolddom nu skal svinde, Fortryllelsen hæves ... og jeg blive

igjen, som da jeg var Barn? O, hvis det er saa, da bøi den Fagres Sind, saa at hun ikke afskyer mig, og saa at hun vil dandse d e n n e D a n d s med mig! Da ... naar de onde Aander, som engang boede i denne Dands ... som fra den ere udgaaede imod mig ... naar de atter ville lokke og besnære mig, — mon jeg da ikke vil kunne faae Magt over dem, naar jeg tænker paa, at denne uskyldige Pige lagde sin Haand i min og gik ved min Side, da disse Toner lød?" —

Da var Dandsen for anden Gang til Ende. Kredsen aabnede sig, og de Dandsende traadte ud og toge deres forrige Plads i Besiddelse. Dog vedblev Melodien at lyde fra Orkestret, hvor den unge Musikus sad som i Drømme, henbøjet over sit Instrument, øjensynligt i Forglemmelse af sig selv og Alt omkring ham. Et Udtryk af Alvor laa over mange Ansigter, og der syntes ikke at være Stemning tilstede til atter at begynde paa den sædvanlige Dands; dog vedblev Kredsen endnu i nogle Minuter at holde sammen, idet man lyttede til Musiken og betragtede den unge Kunstner — Nogle med Velvillie, Andre med en haanlig Trækken paa Skuldrene.

Da — medens den gribende Musik endnu lød — nærmede Henrik Grubbe sig for t r e d i e G a n g til den unge, skjønne Pige. Og da tænkte han ikke først paa at samle sin Personlighed, for at dens Skjønhed kunde træde frem i alt sit spillende Liv og dog med fuldendt Anstand og Ro — nei, undselig og bly som et Barn, med et Barns Inderlighed og frygtsomme Ydmyghed nærmede han sig til hende, og, talende med saa sagte en Røst, at kun hun selv og hendes Fader kunde høre ham, sagde han følgende Ord til hende:

„Vær ikke vred paa mig, unge, skjønne Dame, fordi jeg nu for tredie Gang staaer her for Dem! Jeg veed, at jeg har fornærmet Dem, jeg forstaaer, at j e g ikke kan andet end vække D e r e s Mishag, ja, Afsky! Og dog, jeg beder Dem

saa inderligt derom, se blot et eneste Øjeblik bort fra disse Følelser, og betragt mig som det, jeg er i denne Stund, Deres stakkels, ulykkelige og forvildede Medmenneske, som De, om De vil, maaske kan gjøre noget Godt imod ... en større Velgjerning maaske, end De endnu i Deres Liv har bevist Nogen ... Forklare mig for Dem kan jeg ikke, — De vilde ikke engang forstaae mig, om jeg vilde forsøge derpaa, — men — ræk mig Deres Haand og dands d e n n e D a n d s, den, som De nu har dandset med Deres Fader, endnu e e n G a n g og med m i g! ... Vær ikke bange for mig! Mit Hjerte tænker ikke paa Ondt i dette Øjeblik! ... Naar De har opfyldt mit Ønske, skal jeg forsvinde fra Deres Nærhed og aldrig oftere lade mig see paa Deres Vei, det lover jeg og skal holde ubrødeligt, hvis De forlanger det — kun dands denne Dands med mig! — blot een eneste Gang i Deres Liv d e n n e D a n d s!"

Da hævede den unge Pige sine Øine og saae paa ham. Var dette den Samme, som hun i Løbet af denne Nat havde set i saa forskjellige Situationer? ham, der havde fornærmet hende selv, hun vidste ikke ret hvorved, og hvis Dands havde forekommet hende saa oprørende, hun vidste ikke ret hvorfor? Var dette nu virkelig den Samme, der stod d e r for hende saa ydmyg, saa forandret? — Og ifølge sin sanddru Natur kunde hun da ikke værge sig mod et fornyet, dybt Indtryk af Mishag, ja Modbydelighed ved at tænke paa dette og ved at bemærke denne karakterløse Skiften, disse bratte Overgange hos denne sønderrevne Natur, og denne Følelse var atter ifærd med at blive den fremherskende hos hende. Men — der var dog Noget over ham i dette Øjeblik, som ikke vakte hendes Mishag, ja, som rørte hende: det var den forunderlige, vemodige Begeistring, der fremlyste af hans Ord og hele Skikkelse, medens han d e n n e G a n g talte til hende, og som forekom hende saa ganske at harmonere

med det Udtryk i hans Ansigt, som hun først var bleven vaer deri, og som strax havde vakt hendes Sympathi. Og hvad om nu dette var hans egentlige, hans sande Natur? og at hans Tilkjendegivelse af at være ulykkelig og lidende virkelig var Sandhed, — d e t idetmindste var hendes naturlige og kjærlighedsfulde Hjerte fuldkommen klart, og medens disse Følelser af Velvillie eller Medlidenhed nu bleve de overvejende hos hende, reiste hun sig langsomt — dog uden at see paa ham — idet hun udstrakte sin Haand imod ham. Saa bøjede han sig atter dybt ned for hende og rakte hende sin Arm, og medens den skjønne Melodi lød fra den enlige Violoncel, skrede disse to unge Mennesker, hvis Aand og Natur oprindelig vare dybt beslægtede, og som maaske kunde have viist den onde Verden det livsalige Syn af et Samvær, rigt paa Kraft, Kjærlighed og Renhed — disse to unge Mennesker skrede nu ved hinandens Side frem paa Gulvet, hvor den halvopløste Kreds atter med Undren trængte sig frem og lukkede sig sammen om dem. Med sænkede Blikke og med forlegne Bevægelser traadte den skjønne Pige igjen frem paa Gulvet; men den deilige, romantiske Dands, som hun havde kjendt og elsket fra sin Barndom, begyndte dog snart at udøve sin vante Indflydelse over hende, og da hun hævede sit Hoved og betragtede sin Meddandser og saae, at hans Øine vare nedslagne, og at der hvilede et Udtryk af dyb, næsten forklaret Ro og barnlig Glæde over hans Ansigt, da mistede hun ogsaa selv derved sin Forlegenhed, hendes Ansigt fik sit naturlige Udtryk af Aabenhed og Venlighed, og hendes Bevægelser bleve atter frie, svævende og fulde af Ynde.

Da de havde dandset Dandsen een Gang tilende, saa taug ogsaa Musiken — ligesom af sig selv — og med dyb, ridderlig Ærbødighed førte han sin Dame ud af Kredsen hen til hendes Fader. Da hun havde taget Plads hos denne, blev han

endnu staaende nogle Øjeblikke hos dem, vexelvis betragtende dem begge, og som om der var Noget, han ønskede at sige dem; men det lod ikke til, at han fandt noget Udtryk for sin Tanke. Endelig sagde han stammende og forlegen kun de Ord:

„Og nu farvel! Undskyld min Opførsel ... og vær ikke vred paa mig!"

Da hævede hun sine Øine op til hans og sagde alvorligt, men dog med et Udtryk af Mildhed:

„Ogsaa jeg bør maaske bede Dem om Undskyldning for min Opførsel imod Dem. Jeg kjender saalidt til, hvad der er Skik og Brug i Verden ... til, hvad d e r anses for passende, rigtigt eller tilladeligt. Jeg er opvoxet i Ensomhed hos min Fader her og i fuldkommen Frihed, jeg har været vant til fra Lille af i Alt kun at følge min egen Natur ... og Dette faaer være min Undskyldning, om jeg har feilet imod Dem!"

Ved disse Ord sænkede han sit Hoved og stod nogle Øjeblikke taus, idet et Træk af dyb Smerte gled henover hans Ansigt; endelig sagde han:

„Nei, Deres Natur vildledte Dem ikke, da den advarede Dem imod mig ... og De har ikke feilet imod mig."

Derpaa hilste han dem begge endnu engang til Afsked og forlod Salen og Ballet.

Og saaledes havde han for første og sidste Gang i sit Liv selv dandset sin „Moders Dands".

Men det, som denne Dands, hvergang han fik den at see, ifølge hans eget Udtryk „varslede" ham, — det var dog ikke dermed tilende.

Hvor selsomt bølgede det ikke i hans Sind, da han, efter at have forladt Balsalen, langsomt og drømmende vandrede

gjennem den lange Korridor henimod Udgangen! — Hvad var der sket med ham? Han vidste det ikke ret. Han var ligesom bange for at vende sin Tanke indad mod sit Indre; thi vel forekom det ham, at der lød en uendelig Jubel, en forunderlig tonefuld Fryd derinde — og dog havde han tillige en hemmelighedsfuld Fornemmelse af, at der samtidigt med Jubelen tillige var opstaaet en uendelig, lidelsesfuld Bevidsthed hos ham, der paa en eller anden Maade stod i Forbindelse netop med Jubelen. Derfor turde han ikke ret sænke sin Tanke ned i sit Sinds Dyb for ikke d e r at røre ved Smerten og vække den, og derfor søgte han nu — ifølge sin allerede saa svækkede Sjælskraft og blødagtige Natur — at holde sig saameget som muligt s v æ v e n d e i denne sin nye Tilstand, i Følelsen af, at saalænge han formaaede det, vilde Jubelen være overvejende. — Paa Grund heraf var det ham maaske ikke saa meget uvelkomment, da han var naaet ned i Enden af den lange Korridor, d e r at træffe en Del unge Mennesker, som havde forladt Balsalen nogle Minutter tidligere end han og ad en anden Udgangsdør. Disse stode her ifærd med at søge efter deres Overtøi og i en ivrig Samtale netop om den Ankommende. De Fleste af dem vare Henriks Bekjendte eller „gode Venner", som det hedder, fra hans tidligere Ophold i Hovedstaden. Da han nærmede sig Gruppen, vendte de Alle Hovederne henimod ham, og en af dem traadte et Par Skridt frem foran de Øvrige og tiltalte ham saaledes:

„Det var herligt, at De kom nu, Grubbe! vi staaer netop her og taler om Dem, og der er ingen af os, der har Lyst til at skilles ad eller gaae i Seng endnu. Man kjender et Sted her i Gaden hos en Vinhandler, hvortil der altid er Adgang, og hvor man for gode Ord, men dog isærdeleshed for god Betaling, kan være fuldkommen ugenert og sidde i god Ro og Mag den ganske Nat og faae sig en lille Bazet,

om saa skal være. Vi vare netop blevne enige om ... da det jo nu lod til, at Deres Affairer derinde for Øjeblikket vare tilende ... at en Ambassadør skulde sendes ind til Dem med venligst Anmodning om at slutte Dem til os og da muligvis lyksaliggjøre os med nogle pikante Skildringer ... De forstaaer nok ... af erotisk Art ... fra Deres — efter hvad det tusindtungede Rygte allerede har forkyndt — saa særdeles rige Høst i Neapel. Og da jeg, som De maaske veed, fornylig har fungeret som yderste Halespids i en diplomatisk Ambassade, saa mente disse Herrer, at jeg nok nu kunde træde selvstændigt op ved denne Leilighed. Jeg har herved udført dette mig betroede Hverv, saa godt som mine ringe Evner tilstedede det, og forventer herefter underdanigst Deres Høiheds naadige Svar!"

Den unge Mand, der tiltalte Henrik saaledes, havde ligesom han Titel af Hofjunker, var henved fem og tyve Aar gammel, rig og uafhængig og hed Herman Flindt. Der fandt saaledes i udvortes Henseende en Lighed Sted mellem disse To, og i Henseende til deres Livsførelse og Tilbøjeligheder havde der ogsaa fundet Lighed Sted mellem dem i den Tid, de havde kjendt hinanden — men der var dog den væsentlige Forskjel imellem dem, at Flindt var og altid havde været en fuldkommen Hverdagsnatur, i hvis fra Fødselen af „sunde" og „harmoniske" Sind ingensomhelst Mindelse af en dybere Natur havde afstedkommet endog kun den svageste Bølgegang. Han var en ung, flot Herre, hvis eneste Guddom var „Nydelse" af enhver Art. Han var — som sagt — Henrik Grubbes Bekjendt og gode Ven, hvad dog ikke forhindrede ham fra, i samme Øjeblik han tiltalte ham med saa venlige Ord, at nære en til Had grændsende Følelse for ham i sit „Hjerte", eftersom dette Organ var opfyldt af Nag over den Lykke, som Henrik altid forhen havde gjort, og som nu igjen i saa fuldt Maal var falden i

hans Lod paa dette Bal — en „Lykke", som af Flindt blev anset for at udgjøre Kvintessentsen af al Livets Nydelse, og dette saameget mere, som hans af Naturen stedmoderligt behandlede Udvortes kun gav ham selv ringe Udsigt og Leilighed dertil. —

De Øvrige var mer og mindre af samme Natur og Beskaffenhed, — hvad der endogsaa gjældte om det alleryngste Medlem af Selskabet, en fornylig konfirmeret Yngling paa sexten Aar, Søn af det rige og fornemme Hus, der havde givet dette herlige Bal.

Da Henrik hørte sig tiltalt saaledes som anført, følte han sig i Begyndelsen, — ifølge den antydede Sindsstemning, hvori han befandt sig, — ikke saa utilbøjelig til at slutte sig til Selskabet; men da Taleren berørte hans selsomme Tilværelse i Neapel, der i dette Øjeblik svævede som en forfærdelig, forvirrende Drøm for hans Fantasi, da fortrak hans Ansigt sig i Smerte, og Modbydelighed for at være i dette Selskab betog ham.

Dog havde han paa samme Tid en Frygt for, at Det, som ved disse Antydninger var sat i Bevægelse hos ham, maaske, efter hvad han nu havde oplevet paa dette Bal, vilde være ham til endnu større Besvær, naar han overlodes til sit eget Selskab alene, og derfor var det, at han ligesom nølede med at udtale det „Nei", der dog svævede ham paa Læberne. Tilmed tænkte han sig maaske Muligheden af at kunne slippe fra dem, naar de først vare komne ud paa Gaden. Denne hans Taushed blev imidlertid anset af Selskabet for en Indrømmelse, og da de kom udenfor, gik Flindt desuden strax hen til ham og tog ham under Armen, da han dog havde fundet hans Taushed noget mistænkelig og nu følte en pinefuld Lyst til, ligesaagodt først som sidst, at tømme det Smertensbæger, som han vel maatte antage, at Skildringen af Henriks erotiske Bedrifter vilde iskænke ham. Saa tog en

anden af Selskabet Henriks anden Arm, og saaledes gik det til, at han — som Tilfældet er med alle svage Karakterer — halvt med og halvt mod sin Villie gav efter og betraadte dette de dagsky Svirebrødres og Hasardspilleres med en vis Glands og Komfort udstyrede Tilflugtssted. Da Selskabet ankom til Stedet — en temmelig stor Sal inde i en Baggaard — var dette Asyl for Øjeblikket ledigt, og det varede ikke mange Minuter, før Bordet stod dækket med saadan en Anretning, at selv den kræsneste Ganes Madlyst kunde vækkes derved — idetmindste erholdt Størstedelen af de Ankomne Appetiten fornyet og det saavel til at spise som dog vistnok især til at drikke paany, og under Larm og høirøstet Tale tog man Plads omkring Bordet. Dog var man — saalænge Madlysten stilledes — temmelig rolig, og enhver talte kun med sin Sidemand; men altsom den ene Flaske tømtes efter den anden, paa det Grundlag, der alt tidligere var lagt, steg Stemningen paa sædvanlig, naturnødvendig Maade, og det gamle Ord: „Hvad Hjertet er fuldt af, derom bærer Munden Vidnesbyrd," fandt da, som det under saadanne Omstændigheder plejer at skee, sin Bekræftelse.

„Naa, Ven Grubbe!" — raabte da Hofjunker Flindt, der sad ligeoverfor Henrik paa den anden Side af Bordet, da det nu forekom ham, at han var bleven ganske godt styrket til at udholde det Ubehagelige, som dog ikke var til at undgaae — „naa, Ven Grubbe, lad os saa faae Historierne! ... Vi er meget spændte, det kan jeg forsikkre Dem. Vi har — saavidt jeg i Øjeblikket husker — hørt Tale om en *Principessa*)* — ja jeg troer saagar om en *Granduchessa**)* ... men hvem der er størst af de To, veed jeg iøvrigt ikke ...

---

*) Fyrstinde.
**) Storhertuginde.

Er *Granduchessa* det samme som en Storhertuginde, saa er det jo tilvisse noget Storartet! ... Men i Italien har Titlerne nok ikke saa meget at sige, har jeg ladet mig fortælle? Naa, men det er nu ligemeget, og dette siger jeg ingenlunde for at forringe Deres Fortjenester, kjære Ven; begynd nu kun paa — —"

Her afbrødes han af en af Selskabet, der med en vis Ironi, men dog paa en saadan Maade, at Alvoren skinnede igjennem, gjorde følgende Bemærkning, idet han betragtede den sextenaarige Yngling: „Undskyld, inden De gaae videre — men det forekommer mig, som om jeg fra mine latinske Dage skulde have bevaret Erindringen om et Ordsprog eller en Talemaade, der lød omtrent saaledes: *„Pueris debetur maxima reverentia."* *) — Skulde dette ikke kunne finde sin Anvendelse her?"

„Aa Gud!" — skyndte Hvalpen sig at sige — „jeg er aldeles ikke nogen Dreng! ... Herrerne maae endelig ikke genere sig for mig!"

„Nei, deri har vor unge Ven f o r s a a v i d t Ret," sagde Flindt høit leende; „han e r ingen Dreng, den ærede Lieutenant og Kammerjunker kan være ganske rolig i saa Henseende! ... Men hvad var det nu, jeg vilde have tilladt mig at bemærke, da jeg standsedes i min Tales Flugt?" fortsatte han efter et lille Ophold, idet han betragtede Grubbe og ligesom krummede sig for ham paa Kattenes Maade: „Jo, nu husker jeg det — jeg vilde gjerne, forinden vi beæres med Skildringen af Deres mærkelige Eventyr i fremmed Land, drikke et specielt Glas med Dem i Anledning af Noget, De har udført herhjemme, og som maaske turde være endnu mærkeligere ... Ser De, Grubbe, jeg er kun et Men-

*) Man bør vogte sig for at give Drenge eller unge Mennesker Forargelse.

neske, og jeg vil nu tilmed være saa naiv at tilstaae, at jeg igrunden er skinsyg paa Dem; men jeg kan dog, min Salighed, ikke Andet end udtale min dybe Beundring, ja, min Ærefrygt for Dem. Deres Lige er maaske ikke til i den nærværende Tidsalder. Og i denne Nat, paa dette Bal, hvorfra vi Alle komme, har De udført en saadan Bedrift, som maaske er enestaaende i sit Slags ... De troer maaske ikke, at Nogen lagde Mærke dertil? — Men det gjorde j e g; thi De er mit Studium, min Opgave, og De er forbandet vanskelig at studere, min Ven, for De er aldrig Dem selv lig, har intet System, ingen Regler! ... Jo, De kan troe, jeg saae, hvorledes De behandlede den underdeilige Snerpe fra Landet. En saadan Evne til at indrette sig efter Øjeblikkets Krav var endogsaa mere, end jeg havde tiltroet Dem ... og vi se vistnok her en Frugt af Deres sidste Reise! ... J e g saae Deres Ansigt, Holdning, Bevægelser, Minespil, kort sagt, Deres hele Habitus, da De gjorde det tredie og sidste Angreb paa hende — det var det Vidunderligste, jeg nogensinde har set, fuldendt Kunst, saa fuldendt, at Enhver, der ikke kjendte Dem, maatte tage det for Natur, for den bareste, færskeste Natur! ... Ja, naar endogsaa j e g maa tilstaae, at jeg ikke var langtfra at duperes af det i Sandhed rørende Syn, De frembød, da De dandsede med hende, saa antager jeg nu, at jeg paa en tilfredsstillende Maade har motiveret mit Ønske om at drikke et specielt Glas med Dem!"

Og han holdt sit Glas over imod Henrik, nikkende til ham, venligt grinende, tænderskjærende fornøjet.

En saadan Anerkjendelse havde Henrik vistnok ogsaa tidligere modtaget og det fra de samme Læber, og han havde da formodentlig smilet, nikket igjen, tømt sit Glas og derpaa atter taget Plads. N u derimod følte han under denne Tiltale den største Lyst til paa en eller anden Maade at

standse denne frække Tunge, der vovede at tale saaledes til ham og om — H e n d e! Men Bevidstheden om, at han i dette Selskab kun vilde gjøre sig latterlig derved, holdt ham tilbage fra saaledes at — forløbe sig. Han tvang sig derfor til at blive rolig siddende uden at give noget Svar, indskrænkende sig alene til at sende Flindt et mørkt og advarende Blik, medens han tillige lod, som om han havde overhørt dennes Opfordring til at drikke et Glas med ham.

Flindt, som var forbleven staaende opreist med sit Glas rakt over mod ham, betragtede ham nogle Øjeblikke med et spodsk, ondskabsfuldt Blik; derpaa tømte han selv sit Glas og sagde:

„Naa saadan! vi er altsaa blevne hovmodige af vor *Principessa* eller *Granduchessa*? og vi foragte at roses for saadanne Ubetydeligheder, som kan forefalde herhjemme! ... Er det saaledes? Jeg beder om at beæres med et høfligt Svar paa høflig Tiltale."

Da svarede Henrik med en Stemme, hvis Klang lød dæmpet og truende:

„Lad mig i Fred, Flindt! ... Jeg er ikke oplagt til at tale om saadanne Ting i denne Nat."

Lidt efter tilføjede han som for sig selv eller i Drømme:

„Jeg gjorde derfor vistnok bedst i at forlade dette Selskab."

„Ja, det gjorde De vistnok!" sagde Flindt parodierende, „og m i n Tilladelse dertil, den kan De nu saa let erholde!"

Henrik havde allerede reist sig for at gaae bort, men ved disse Ord — satte han sig igjen.

Flindt saae denne hans Bevægelse, han smilede og sagde:

„Ja, det vilde i Sandhed ogsaa være haardt, hvis vi skulde gaae glip af de forventede Historier! ... Hvad vædde vi" — sagde han, idet han henvendte sig til sin Sidemand — „naar Grubbe først faaer sundet sig lidt, kommer han nok

af sig selv frem med dem? Jeg er vis paa, at h a n længes ligesaa meget efter at fortælle, som v i efter at høre; men han gjør sig kostbar i Øjeblikket, for at Virkningen skal blive desto mere forbausende!"

Da steg Blodet Henrik stærkt op i Kinderne. Han bøjede sig over Bordet henimod 'ham og sagde saa sagte, at kun Flindt selv og de Allernærmeste kunde høre det:

„Tir mig ikke, Flindt! I den Sindsstemning, hvori jeg befinder mig i denne Nat, taaler jeg det ikke. Derfor ti stille, og lad mig i Fred! ... ellers ..."

„Ellers? ..." gjentog Flindt parodierende.

„Ellers svarer jeg hverken for mig eller — D e m," sagde Henrik.

Og Flindt, der var lille og spinkel, betragtede sin „Vens" ranke og velvoxne Skikkelse; han bed sig i Læben og taug — for Øjeblikket.

„Naa!" — raabte da med pibende Stemme det haabefulde unge Menneske, Grevesønnen, idet han slingrede dygtigt, da han reiste sig for at give sine Ord mere Vægt — „da det lader til, at DHrr. ikke kan blive enige om at fortælle os deres pikante Historier, lad os saa i Guds Navn paa de gamle Fædres Vis faae os en fornuftig Bazet! Her er Kort, jeg gaaer altid med dem i Lommen! Jeg lægger op, og Penge har jeg s'gu ... vil De see?"

Og han tog i Lommen og fremviste en kjøn Hoben Sedler.

Nogle smilede spottende og vendte sig bort, men de Fleste nærmede sig Proponenten, der strax begyndte at lægge op, og Spillet kom igang.

Da man flokkede sig om Kortene, trak Henrik sig langsomt henimod Udgangsdøren for ubemærket at forlade Selskabet; men paa Vejen opfangedes han af Flindts spottende Blik, han undsaae sig og — blev.

Stemningen havde imidlertid allerede naaet et saadant Sta-

dium, at den fornødne Andagt og Ro til at passe paa Kortene manglede de Fleste, hvorfor man efter en halv Timestids Forløb opgav at spille, tog igjen Plads omkring Bordet og rekvirerede flere Drikkevarer.

Medens Spillet gik for sig, havde Henrik spadseret frem og tilbage i den temmelig rummelige Sal i Samtale med et Par Andre, som heller ikke spillede; da Spillet ophørte, og man atter satte sig ved Bordet, nølede han nogle Øjeblikke med at sætte sig paa sin tidligere Plads ligefor Flindt, men da imidlertid Enhver havde taget sin gamle Plads i Besiddelse, var der tilsidst kun d e n tilbage. Tilmed sagde nu Flindt, som selv, mens han spillede, havde holdt Øje med Henrik, hvis usædvanlige Væsen var en Gjenstand for hans Grublen paa samme Tid, som det irriterede ham:

„Drikke med os, det kan De jo dog vel, Grubbe? ... eller har De maaske ogsaa forsvoret d e t?"

Hvorpaa Henrik ligeledes indtog sin Plads.

Og nu begyndte først det rigtige Bakchanal, hvis nærmere Beskrivelse formodentlig ikke er nødvendig, eftersom jo Enhver, ifølge de givne Forudsætninger ved Hjælp af sin egen Fantasi kan forestille sig det. Kun Dette: rent undslaae sig for at drikke med, kunde Henrik ikke og ønskede det ikke heller, hvorfor ogsaa han omsider kom i en Tilstand, der grændsede nær til Berusning, — i hvilken den ubestemte, svævende Lyksalighedsfølelse, hvoraf han havde været greben, siden han forlod Ballet, kom ligesom mere op i Overfladen af hans Sind. Han deltog derfor vel i de Andres lystige Samtale, men ofte var det dog, som om han faldt hen i Drømme, og han kunde da sidde i længere Tid og stirre ud for sig med en Mine, som om han gjemte paa en hemmelig Fryd i sit Sind. Han havde i denne Tilstand ogsaa vexlet flere venskabelige Yttringer med Flindt; men denne havde selv i sin Rus Intet mistet af sin paapassende

Opmærksomhed, og dette Udtryk som af en spillende Solglands, som af en ubekjendt Glæde, hvilket han blev vaer i hans Ansigt, tjente kun til at forøge hans hadefulde Følelse. Selv, naar han talte med de fjernest Siddende, tabte han ikke Henrik af Syne, og han lurede paa Ondt. Kjærlighedshistoriernes Stadium var nu naturligvis forlængst naaet, og man raabte i Munden paa hverandre, saaledes at den Enkelte kun med Anstrengelse formaaede at tilvende sig Opmærksomhed for længere og detaillerede Beretninger. Den af dem alle, som bedst formaaede dette, var Flindt, der paa en mærkelig Maade forstod at bevare en vis kold og beregnende Overskuen midt i Tøilesløsheden, og han var i Virkeligheden Den, der ved sit Vid og sin Overlegenhed beherskede Selskabet.

Da opstod der ved den nederste Bordende — den modsatte af den, hvorved Henrik og Flindt sade ligeoverfor hinanden — en saa høirøstet Ordstrid, at den for en Tid overdøvede al anden Tale og tilrev sig saaledes hele Selskabets Opmærksomhed. Striden var opstaaet mellem Grevesønnen og en lille, meget ung Lieutenant af Hestgarden, og dens Gjenstand var, hvem af de tvende unge Herrer der gjorde mest Lykke paa Ballerne og — overhovedet — mest Lykke hos Damerne. De raabte i Munden paa hinanden af hele deres Lungers Kraft, idet enhver søgte at anføre saa knusende Kjendsgjerninger, at Modparten derved maatte bringes til Taushed og erklære sig for overvunden, men det var saa langt fra, at denne Taktik viste sig at være heldig; thi hver Kjendsgjerning, som den ene Part fremkom med, tjente kun til at fremkalde en tilsyneladende endnu mere slaaende fra Modparten, indtil Lieutenanten, der sandsynligvis var sig sin virkelige Overlegenhed i denne Henseende bevidst, faldt paa at appellere til de af Selskabets Medlemmer, der paa Grund af deres egen Erfaring vare at ansee som kom-

petente Dommere i en saadan Sag, og som derfor maatte antages bedst at kjende de stridende Parters „Fortjenester" i omhandlede Retning. Og da nu disse Herrer — efter en kun ganske kort Overvejelse — erklærede sig utvivlsomt til Fordel for Lieutenanten, fik denne derved en saa berusende Følelse af sin Storhed, at han, idet han reiste sig svinglende, raabte med drukken Pathos:

„Ja, jeg er en Mand, der kunde fortælle Dem Historier, hvis jeg vilde, men jeg ønsker ikke at holdes for en Praler! ... Dog vil jeg sige s a a Meget, at jeg hverken viger for Greven eller for nogensomhelst Anden her i dette Selskab, skjøndt jeg vel veed, her er Mennesker tilstede!"

Ifølge det Standpunkt, hvorpaa Selskabet befandt sig, fremkaldte denne Yttring naturligvis en skraldende Latter, under hvilken Taleren noget flau atter tog Plads, og efter hvis Finale der indtraadte en forholdsvis Stilhed.

Da hævede Hofjunker Flindt sin gjennemtrængende Stemme, der alligevel aldrig lød, som om han forcerede den, og da han jo havde bemærket, at Henrik for Øjeblikket af en eller anden Grund var pirrelig stemt ligeoverfor deslige Antydninger, saa henvendte han sig nu — som dreven af selve sin Retfærdighedsfølelse — til Lieutenanten med følgende Ord:

„Gjælder Deres Yttring eller Udfordring virkelig os A l l e? ... eller er der idetmindste ikke E e n i denne Kreds, som De undtager?"

„Nei, F. g. mig, om jeg gjør, jeg viger for Ingen!"

„Heller ikke for Hofjunker Henrik von Grubbe?" fortsatte Flindt, idet han betragtede Henrik skulende.

„Ja — nei! — det veed jeg ikke saa rigtigt. Grubbe har jo været borte saa længe, og vel nægter jeg ikke, at ogsaa jeg har hørt Rygter om store Ting, han skal have udført i Italien; men hvad veed man derom? Hvorfor tier han selv

stille dermed? ... Lad ham anføre Fakta, Kjendsgjerninger! ... Lad ham reise sig og tale til os Mænd! Han er en Adelsmand, og vi ville troe ham."

Og han ledsagede disse Ord med en opfordrende Haandbevægelse henimod Henrik, idet han nikkede til ham og tømte sit Glas paa den venskabeligste Maade. Alles Blikke henvendtes derved paa Henrik; men denne sad og talte med sin Sidemand, tilsyneladende uden at have hørt Opfordringen.

Da lød Stemmer rundtomkring fra:

„Tal, Grubbe!" — „Tal og gjør ham til Skamme!" — „Op med *Granduchessa*'en!"

Men Henrik taug stille, og hans Øine vare nedslagne.

Da sagde Flindt med en forunderlig blød Stemme og med et Udtryk af sledsk Venlighed, dog uden at see paa Henrik:

„Det er ikke første Gang, at jeg har beundret Grubbes Beskedenhed, hans Ulyst til at ville berømme sig af, hvad der dog var Sandhed, og hvortil han fuldtvel var berettiget. Og" — her sænkede han Stemmen endmere, hvad der dog ikke berøvede den det Mindste af dens ejendommelige Klarhed — „jeg har da tænkt mig, at denne Beskedenhed muligvis kunde være begrundet i, at Grubbe ligesom havde en Følelse af, at det ikke saameget var hans egen Fortjeneste, der er Skyld i den Lykke, han gjør ... som ... ja, hvorledes skal jeg udtrykke mig? ... som maaske — en Andens?"

Her standsede han for ligesom at føle sig for; men Henrik sad med sænket Hoved og nedslagne Øine, og Flindt kunde ikke ret see hans Ansigtstræk.

Da raabte man fra forskjellige Sider:

„Hvad er det for noget Snak?" — „Hvis Fortjeneste skulde det da være?" — „Forklar Dem tydeligere!"

„Grubbe mener muligvis i sin Beskedenhed, at den Lyk-

ke, han gjør, snarere er at betragte som ... et Slags ... Arvegods!"

„Arvegods? — fra hvem?" raabtes der da.

„Fra hans Moder, nuværende Baronesse Krabbe," svarede Flindt.

Da hans Moder nævnedes, gik der som et elektrisk Stød igjennem Henrik. Han aandede hurtigt og med Besvær. Dog forblev han i sin Stilling og sad saa ubevægelig som en Støtte.

Hvad vilde Flindt nu ikke have givet for blot et Øjeblik at kunne læse i Henriks Ansigt! Men denne havde sænket sit Hoved end dybere, og — han maatte staae paa sin egen Risiko.

De Fleste af de Tilstedeværende vare tilstrækkeligt inde i Forholdene til fuldkommen at forstaae Flindts Hentydning, og en uhyggelig Følelse begyndte at bemægtige sig dem.

Men det var dog ikke Tilfældet med Alle, idetmindste ikke med Grevesønnen, der paa Grund af sin store Ungdom ikke var ret bekjendt med Andet, end hvad der var foregaaet i hans Tid, det vil sige: i det sidste Aars Tid. Derfor raabte han:

„Jeg husker ikke at have set Hofjunker Grubbes Moder! ... hun er nok ikke her i Byen? ... Er det efter hende, De mener, at Grubbe gjør saadan en Lykke hos Damerne? Saa maa hun altsaa have været meget smuk .·. og gjort megen Lykke hos Herrerne?"

Da sænkede Flindt sin Stemme endnu en Tone, og trods Rusens Magt var hans Ansigt marmorblegt, og hans Læber skjælvede, da han sagde:

„Ja, hun var skjøn som Venus, og man siger, hun var ligesaa imødekommende som denne Gudin —"

Men han kom ikke videre i sin Udvikling dengang. Thi Ordet: „Stille!", der saa skarpt som en Kniv skar ind i

de Druknes Nerver, dirrede hen igjennem Salen fra Henriks Læber. Han havde reist sig og stod et Øjeblik og stirrede stift paa Flindt, medens der efter dette „Stille!" opstod ligesom en Bølgebevægelse blandt de berusede Mennesker, hvilke nu Alle taug; kun saae de opfordrende eller udfordrende paa Grubbe og Flindt.

Da sagde Flindt med rystende Knæ og dog endnu med en vis drengeagtig-klynkende Pukken paa Sandheden:

„Hvad hele Verden veed og taler om, det har ogsaa j e g Lov til at berøre, veed De det, Grubbe! Og tager De det op som fornærmeligt, hvad der jo slet ikke er møntet paa Dem, saa er De en Nar ... en *Don Quixote,* og saa er —"

Men han blev atter afbrudt i den nærmere Motivering; thi uden at sige et Ord mere rakte Henrik sig udover Bordet, greb ham med den høire Haand i Brystet og drog ham saa kraftigt og sikkert, som om hans Arm havde været en Fjeder, der efter at være udspændt af sig selv slog tilbage, over Bordet, over til sig, — ved hvilken Bevægelse Tallerkener, Flasker og Glas, der stod imellem dem, faldt klirrende ned og knustes. Saa stod han et Øjeblik med ham i denne Stilling, uden at nogen af dem vexlede et Ord, og medens de saaledes stode tause, var der saa stille som i Graven i den hele Sal. Da begyndte Henrik lidt efter lidt at gaae langsomt med ham henimod Døren til Trappegangen; da han havde naaet Døren, aabnede han den med venstre Haand, gjorde derpaa en Vending og stødte ham med al sin Kraft nedad Trappen, hvorfra et hult Bulder af den Faldende lød op til de Forfærdede. Efter at have handlet saaledes mod Fornærmeren — uden at Nogen af de Tilstedeværende havde gjort Mine til at ville forhindre ham deri — traadte Henrik atter ind, lukkede Døren efter sig, stillede sig med Ryggen derimod, som vilde han forhindre den Udkastede fra atter at træde ind, og saae nogle Øjeblikke i

Taushed paa Selskabet. Da vare hans Kinder saa blege som et Ligs, og hans Øine havde et Udtryk, som om de vare brustne. —

Dette var første Gang, at Nogen i hans Nærværelse havde hentydet til hans Moders Forhold. Flindts Angreb paa hende var kommet ham aldeles uventet og havde derfor truffet ham ganske uforberedt paa, hvorledes han skulde eller burde optage et saadant, og den Maade, hvorpaa han var optraadt mod Fornærmeren, var Frugt af en blot og bar instinktmæssig Drift, uden al Reflektion, og kun denne Drift alene laa fremdeles til Grund for hans øvrige Færd denne Nat. —

Nu var jo Fornærmeren straffet, og den heftige, blinde Vrede imod ham var derved noget dæmpet og havde begyndt at vige Pladsen for en forunderlig, sukkende eller svulmende Fornemmelse i hans Bryst, som tvang ham til at anvende al sin Kraft for ikke at udbryde i Taarer. Og som han saaledes stod og kæmpede med Graaden, da var det ham, som om den mellem hans Barndom og det nærværende Øjeblik liggende Tid med al dens Erfaring og Bevidsthed var forsvunden — som om Skikkelsen af Den, som her var bleven haanet og krænket, endnu engang traadte frem for ham i al sin straalende Glands og usigelige Herlighed, hvormed den havde staaet for hans barnlige Fantasi, og medens denne Følelse nu paany strømmede gjennem hans Hjerte, opløftede han uvilkaarlig sin Røst uden at agte paa Stedet eller Omgivelserne. Hans Stemme lød dæmpet og vemodigt, og det var næsten, som om han tiltalte Luften i Værelset, da han sagde:

„Ingen tale mere paa saadan Viis om denne Dame, som er min Moder! ... Der var en Tid ... da var jeg et Barn ... da var mit Hjerte uskyldigt, min Aand begeistret, brændende, længselsfuld, og da elskede jeg hende ... min Mo-

der ... saa høit — højere, end det fattige Ord kan udtale, højere, end det varmeste Hjerte har drømt, højere, end et Menneske kan tænke eller forstaae! ... Og derfor vove Ingen, som har sit Liv kjært, at sige Noget til min Moders Beskjæmmelse!"

Da han havde talt disse Ord, taug han nogle Øjeblikke stille; men da fik han ved at sænke Blikket Øje paa Selskabets enkelte Medlemmer — de, som havde hørt Beskjæmmelsen, deltaget ved deres Nærværelse deri, taalt, at den skete, og da var det, som betoges han af en dyb Væmmelse over Livet paa samme Tid, som han følte sig greben af den samme rasende Vrede mod hver enkelt af de Tilstedeværende, og da han ikke i Øjeblikket kunde behandle Alle paa samme Maade som den egentlige Fornærmer, da svulmede hans Indre paany i dyb og nu tillige afmægtig Lidelse ved den lidte Forhaanelse. Besindelsen, der ved de stærke foregaaende Sindsbevægelser hele Tiden havde vaklet under disse sidste Scener, den forlod ham nu ganske. Blodet, der paa unaturlig Maade havde samlet sig i hans Hjerte ved den voldsomme Spænding, hvori han var kommen ved den gradvise Fremskriden i Flindts fornærmelige Antydninger, steg ham nu — som en Strøm, der bryder sin Dæmning — i luende Bølger til Hovedet, og han traadte vaklende et Par Skridt frem i Salen og sagde:

„O, det er forfærdeligt, at en Søn kan høre Sligt om sin Moder ... af saadanne Mennesker ... og dog leve! Jeg bad Gud fornylig om at lade mig døe, men at han dog forinden endnu een Gang vilde lade mig føle min Barndoms Følelser, og han har i denne Nat allerede to Gange opfyldt denne Bøn! ... saa kom da nu, alle I feige og kolde Uslinger, I, som have været Vidne til denne Forsmædelse, kommer imod mig og kæmper med mig Alle som En og dræber mig!"

Derpaa nærmede han sig svimlende Bordet og tog en Kniv

i hver Haand, idet han med høi Røst gjentog sin Udfordring. Selskabet, der under disse Tiltaler havde siddet ligesom lamslaaet, kom nu meget hurtigt paa Benene, ved Nærværelsen af denne virkelige Fare, og efter et aftalt Tegn nærmede sig Nogle ham bagfra og forsøgte at holde hans Arme og at fravriste ham Knivene. Dette var imidlertid ikke saa let, da Raseriet havde givet ham overordentlige Kræfter, og han havde allerede tilføjet Flere af dem lette Saar, da de — Alle som En — styrtede ind paa ham, hvorved han med den største Voldsomhed reves omkuld og faldt med hele sin egen Vægt og med tre af sine Modstandere ovenpaa sig mod den skarpe Kant af en Jern-Kulkasse. Kanten trængte ind i hans Side og Bryst. En Blodstrøm flød øjeblikkelig ud af hans Mund, og han blev liggende bevidstløs.

Da Henrik Grubbe atter aabnede sine Øine, var det Morgen. Han befandt sig paa et af Stadens Hospitaler, og to Læger sade ved hans Seng, en ældre og en yngre — af hvilke den sidstnævnte havde truffet ham nogle Gange i Selskaber og tillige var saavidt inde i hans Forhold, at han havde hørt tale om Situationen i hans Hjem og hans Faders Tilstand. — Det var ogsaa ham, der havde forhindret Overlægen fra, øjeblikkelig at afsende Underretning om det Passerede til Søviggaard og faaet ham til at vente, indtil noget Sikkert kunde meldes; „thi" — saaledes havde han argumenteret — „efter hvad jeg har hørt angaaende den Sindstilstand, hvori Faderen befinder sig, saa vil han bedre kunne taale Bevidstheden om en stor Ulykke, naar denne blot een Gang for alle er bleven en haandgribelig Kjendsgjerning, end modtage Underretning om en sørgelig Begivenhed, hvis endelige Udfald endnu er uvist og uafgjort. Dette er jo Tilfældet med saamange Svagsindede — det Uvisse piner dem allermest."

Den ældre Læge, til hvem disse Ord henvendtes, var Hospitalets Overlæge, en Mand af et smukt og intelligent Physiognomi, hvori Jovialitet og Djærvhed var Hovedudtrykket; den yngre var hans Søstersøn og Kandidat paa Hospitalet. —

Det var — som sagt — Morgen, da Henrik atter aabnede Øinene efter den lange Afmagt eller dødlignende Søvn,

hvori han havde ligget siden det stærke Slag eller Fald, og en venlig Morgensol skinnede ham med al sin oplivende Glands lige i Ansigtet — hvad der dog nu kun foraarsagede ham en stærk Smerte i Hovedet, hvorfor han igjen lukkede Øinene og henfaldt paany i sin forrige Tilstand. Dog havde naturligvis Lægerne øjeblikkelig bemærket hans Opvaagnen, og idet den ældre bøjede sig nedover ham og betragtede ham nøje, sagde han:

„Ja, de brækkede Ribben bryder jeg mig ikke om, — naar blot Saaret i Lungen ikke vil gjøre Knuder. Jeg frygter foreløbig en Betændelse, og gaaer han den igjennem, eller undgaaer han den, er jeg dog bange for en kronisk Lungetæring."

„Hvorledes mon det egentlig gik til?" hviskede den yngre; „der blev, syntes mig, ymtet noget om et ligefremt Slagsmaal; men det forekommer mig dog utroligt mellem saadanne Mennesker. Hvad mon der vel skulde have været Anledning til Uenigheden?"

„Aa, Fruentimmer naturligvis som altid" — svarede Overlægen med et Udtryk af Haan — „disse rige unge Herrer have jo intet andet at bestille, og saa blive de som Dyr! Denne har vel tilmed paa Grund af sine ulykkelige Familieforhold, hvorom Du fortæller mig, maattet eventyre sig ene i Verden og var formodentlig en vildsom Fugl. Men som man reder, saa ligger man, det er vist! ... Denne har dog langtfra ikke noget ondt Ansigt," sagde han, efter et Ophold, mildere, idet han paany betragtede den Bevidstløse, „og en Pokkers smuk Karl er han derhos. Han er i Sandhed intet daarligt Exemplar af den gamle ægte Race! ... Det skulde dog gjøre mig ondt, om han har dandset sin sidste Tur! ... Den Anden, der kom baglænds ned ad Trappen, er forsaavidt uheldigere stillet, skjøndt der udvortes næsten Intet er at see paa ham, men han henligger endnu aldeles ubevæ-

gelig, det er sikkert en heftig Hjernerystelse, der ender med Døden."

Lidt efter tilføjede han med en Ironi, der dog modsagdes af hans Ansigts vemodige Udtryk:

„Igrunden havde jeg ikke troet, at der endnu var saamegen Ild og Kraft i vor Tids unge Mennesker, at de saadan kan blusse op og slaae hinanden ihjel! ... Naa, vil Gud, kan der maaske snart*) findes en bedre Leilighed til Anvendelse af deres overflødige Kræfter."

Derpaa forlod han Værelset efter at have paalagt sin Kollega ikke at vige fra Sengen, medens han gjorde sin Ronde.

Henad Aftenen kom Henrik atter til sig selv, og skjøndt han endnu følte sig knuget af en dødelig Afkræftelse og sine Lemmer saa tunge som Sten, saa begyndte dog nu hans Tanker at ordne sig lidt, og som den gjenopvaagnende Bevidstheds første Indhold hævede Scenerne fra Drikkeselskabet sig frem for ham som uformelige, selsomt skiftende Taagebilleder — men han var endnu saa mat, at disse i Førstningen kun glede ham forbi som Noget ham selv saa uvedkommende, som de Billeder, hvilke en Laternamagica fremstiller paa Væggen. Men altsom hans Kræfter ved den omhyggelige Pleje tiltoge i de nærmest paafølgende Dage, tiltoge ogsaa disse Billeder i Klarhed og bleve ham mere og mere personligt vedkommende — indtil endelig hele den Rolle, han selv havde spillet i dette Drama, blev ham klar og indlysende.

Men da han saaledes atter var bleven istand til at kunne reflektere, saa mærkede han med dyb indre Gru, at han — ligesom fra de Dødes Land — medbragte en Erindring om at have hørt Nogen sige, at hans Modstander, Flindt, enten var død eller ialfald maatte døe som Følge af den Be-

*) Dette foregik i Januar 1848.

handling, han havde været Gjenstand for, — en Viden, der altsaa maatte hidrøre fra den Samtale desangaaende mellem de to Læger, som vi fornylig have anført, og som de naturligvis ikke havde antaget den Bevidstløse for at være istand til at opfatte. De Yttringer derimod, der ved samme Leilighed vare faldne angaaende hans egen Tilstand, vare, mærkeligt nok, gaaede ham sporløst forbi — maaske fordi hans Sjæls Modtagelighed for, hvad der kun angik ham selv personlig, var ringere, saa at deslige Yttringer ikke formaaede at naae ind til den i dens Slummer. Men denne Forestilling, at han havde foraarsaget et Menneskes Død, den blev nu, altsom hans legemlige Kræfter tiltoge, mere og mere levende og fortrængte snart enhver anden hos ham, idet at det Instinkt, der havde ledet hans Optræden, og Følelsen af den virkelige Berettigelse, han som den Fornærmedes Søn havde haft til at handle, som han gjorde, uden i Øjeblikkets Hede med koldt Blod at overveje, hvorvidt de fornærmelige Yttringer indeholdt Sandhed eller ikke — dette Instinkt eller denne Følelse traadte nu mere og mere tilbage i hans Bevidsthed ligeoverfor det Forfærdelige, at han havde dræbt et Menneske, mod hvem hans Hjerte ellers ingen Bitterhed nærede. Og medens han da saaledes laa og følte Samvittighedsnagets hele Bitterhed, saa kunde han ikke andet end uafbrudt, med sygeligt skærpet Blik og Tanke, gjøre sit eget Indre og navnlig den Sindstilstand, hvori han havde befundet sig umiddelbart før Fornærmelsen, til Gjenstand for sin Betragtning, for ligesom deraf at udfinde sin Brødes sande Størrelse og Beskaffenhed.

„Ja" — saaledes omtrent gik han frem i sin Tankegang — „jeg husker jo nu det Hele saa godt! ... Jeg havde lige forinden dandset med den deilige unge Dame, mit Sind var fuldt af de skjønneste, reneste, mest opløftende Forestillinger ... ja, havde jeg ikke næsten som en Følelse af, at jeg

var bleven Barn igjen? ... Og derfor var det vistnok især, at hans Tale og Hentydninger vare mig saa afskyelige og kunde opvække saa stærk en Vrede hos mig! ... Men ... advarede jeg ham dog ikke baade een og flere Gange? ... Og det var jo dog heller ikke paa Grund af Hentydningerne til mig selv, at dette blinde Raseri kom over mig? ... Nej, det var det ikke: det husker jeg tydeligt, at jeg beherskede mig i al den Tid, hans Tale kun drejede sig om mig! ... Det var først, da han ikke kunde styre sin onde Tunge, og han begyndte at stikle paa min Moders Forhold — da først var det, at Ulykken skete ... da først var det, at jeg ikke mere var istand til at beherske mig, og at Besindelsen ganske forlod mig! .....

Men kunde jeg dog andet end svare paa en saadan Forhaanelse, saaledes som jeg gjorde — strax — paa Øjeblikket — uden Overvejelse?! Nej, det forekommer mig dog endnu i dette Øjeblik, da mit Raseri er stilnet, at jeg ikke kunde handle anderledes.

Ja, lad det være nok saa sandt, det, som han sagde om hende — var hun ikke værgeløs i dette Selskab? havde hun nogen Anden til at forsvare sig der? vare de hende ikke fjendske, alle de Andre, og glædede de sig ikke Alle i deres Hjerter ved at høre de onde Ord blive udtalte? ... og var hun ikke min Moder? ... Jo, jeg burde, jeg maatte straffe denne Fornærmelse, saaledes som jeg gjorde!

Men" — saaledes fortsatte han, efter at hans Tanker havde holdt en lille Stilstand ved det opnaaede Resultat — „men ... havde hendes Liv været daddelløst, pletfrit, mon da Nogen, selv den Frækkeste, havde turdet vove at fremkomme med en saadan Forhaanelse? ...

Nej, det vilde vistnok Ingen, idetmindste ikke i min Nærværelse. ...

O, min Gud, men hvorfor kunde da ikke ogsaa h u n have været en from, sædelig og god Moder for mig saaledes som den ringeste og fattigste Kvinde paa Jorden vistnok kan være det for sit Barn? ... Thi, veed og føler jeg det ikke nu? — der gives ædle, ophøjede og uskyldige Kvinder i denne Verden! og hvorfor kunde da ikke ogsaa m i n M o d e r have været en saadan Kvinde? hvorfor har h u n bragt sig selv og Andre i Fordærvelse? ... ved sit Levnet stillet sig saaledes blot, at jeg nu for hendes Skyld er bleven en Morder?" —

Men da han i disse sine Reflektioner var kommen til det Punkt, at han maatte tilskrive sin Moders urene Levnet den Pine og Samvittighedsangst, der nu var over ham, da var det, som om han pludselig med en Klarhed som aldrig før saae hende i hele hendes Virkelighed, saae hende i hele hendes Indvirkning paa ham selv gjennem hele hans Liv, — og, maaske tillige næret ved den Klarhed, som Synet af den unge Pige paa Ballet havde udbredt i hans Sjæls dunkleste Region, opstod der i dette Øjeblik i hans Hjerte imod hans Moder en skjærende Bitterhed, i hvilken hans engang saa mægtige, sværmeriske Kjærlighed til hende gik under indtil den sidste Rest, og i hvilken Følelse han nu — ifølge det menneskelige Hjertes Beskaffenhed — ikke blot betragtede hende som Anledningen, men tillige som den egentlige og e n e s t e Grund til hele hans eget selsomme Livs Mørke og Forvildelser.

Og medens hans Tanker, heftigt bevægede ved denne forhen ukjendte Følelse af Nag og Bitterhed, og tillige ved den allerede begyndende Lungebetændelse, nu delvis gik over i Fantasering, mumlede han:

„Ja! Ja! og har jeg ikke engang læst dette om hende og om mig selv? ... Jo, jeg husker det Altsammen saa forunderligt levende i denne Stund ... det er, som om mit Ho-

ved var gjennemsigtigt, som om jeg kan see Alt, hvad der staaer at læse derinde ... Lad mig see — det maa ogsaa staae derinde etsteds, dette forfærdelige Digt, som hun selv bad mig om at læse høit paa hendes Bal ... det var det Bal, der endte med — — da jeg første Gang — —

Og var det ikke, som om jeg allerede dengang havde en anelsesfuld Fornemmelse af, at det var om min Moder og om mig selv, jeg læste? ... Jo, jo, det var saa, jeg husker det tydeligt!

Den Hane slog ud sin Vinge og gol,
Ung Thora sad ved Væverstol.

Hun syede Blommer med Silketraad,
De Roser blev Blod og de Lilier Graad.

Og se d e r —d e r staaer Skiftingens Ord, dem, han siger, da han vender tilbage og dræber hende:

Nu slaaer jeg om Eder min visne Arm
Og suger Mælken af Eders Barm!

I var mig ret aldrig en Moder god;
Thi drikker jeg nu Eders Hjerteblod!

Ja, det er mig, hvem denne Tale gjælder! Det er mig, som er Skiftingen, det fortidligt fødte, forladte Barn ... ja, forladt allerede som Barn, o Moder! af Din Ømhed og Kjærlighed! ... Men kom nu herhid, Moder! Kom nu herhid til mig, om Du tør — se, da er jeg en Trold, som reiser sig imod Dig og siger:

Du var mig ret aldrig en Moder god;
Thi drikker jeg nu Dit Hjerteblod!"

Paa dette Punkt henflød hans Sjæl i vilde Feberfantasier, og i de nærmest paafølgende Dage, da Lungebetændelsen naaede sin Udvikling, og han henlaa svævende mellem Liv og Død, var han kun enkelte Øjeblikke ved sin Samling, men saavel hans bevidste som hans ubevidste Yttringer vedbleve i denne Tid uafbrudt at dreje sig om dette ene Punkt, om denne ene Forestilling. —

Saa var det en Dag — hans Sygdoms Krises Dag; hele den foregaaende Nat havde han med faa og korte Mellemrum været i stor Uro og opfyldt af disse vilde Fantasier, men da Morgenen kom, syntes det, som om der var indtraadt en Stilstand i de ødelæggende Kræfters Virksomhed, og den unge Læge, der havde faaet ham kjær, og som ikke var vegen fra hans Seng hverken Nat eller Dag, iagttog ham med spændt Opmærksomhed for af hans Udseende muligvis at slutte sig til, om denne Stilstand var til Livet, eller om den, som tidligere, kun var ligesom selve Feberens Hviletid, hvorefter den havde taget fat med fornyet Kraft. Men af de lukkede Øine, der vedbleve at bevæge sig med Heftighed under Øjenlaagene, og af det voldsomt arbeidende Bryst maatte han desværre antage, at de ødelæggende Magter endnu kun for en Tid vare dyssede i Slummer, udmattede ved deres egen Voldsomhed.

Da bortlededes Lægens Opmærksomhed fra Patienten ved en Lyd fra Gangen udenfor Værelset; det syntes ham at være en kvindelig Røst, som snart med Heftighed og snart ydmygt forlangte Noget, og da der derpaa lød en Larm ved Døren, som om man forsøgte med Magt at hindre den Bedende fra at træde ind, og han tillige et Øjeblik efter hørte den samme kvindelige Røst lige udenfor Døren sige som i Vildelse og med en forunderlig Gru:

„„Jeg er hans Moder! Det er mig, som har dræbt ham!

Hvem tør saa hindre mig i at komme ind til ham?" " — saa reiste han sig hurtigt og gik hen og aabnede Døren.

Men skjøndt han ved at høre disse Ord og den Tone, hvormed de bleve udtalte, strax var paa det Rene med, hvem den Bedende maatte være, og hvorledes det sandsynligvis forholdt sig med hende i dette Øjeblik, saa traadte han dog gysende et Skridt tilbage ved at see denne Skikkelse — denne engang saa kraftige, stolte og livsfriske Skikkelse — der nu frembød sig for hans Blikke.

Og da han nu selv i Mellemtiden var bleven underrettet saavel om Anledningen til som om hele Gangen i den Strid, der var endt saa sørgeligt, saa tvivlede han, da han saae hende i denne Forfatning, intet Øjeblik om, at En eller Anden med ondt Sind maatte have meddelt den ulykkelige Kvinde en lignende detailleret Beskrivelse. Og dette havde ogsaa i Virkeligheden været Tilfældet: over Hals og Hoved var hun reist fra Jylland og ankommen til Byen sent den foregaaende Nat i en Tilstand, hvori hun neppe var sig selv mægtig, og — nu stod hun her for den aabnede Dør og saae indad den henimod sin Søns Leje, og det var da, som vovede hun ikke at nærme sig, skjøndt Adgangen jo nu var fri.

Da hilste den unge Læge hende med Deltagelse, tiltalte hende med kjærlige Ord og sagde, at hendes Søn ikke var død, og at han maaske nok kunde gaae Sygdommen igjennem, hvorpaa han tog hendes Haand for at føre hende over Dørtærskelen. Da hun mærkede hans Hensigt, zittrede hun, men fulgte ham dog indenfor Døren, hvilken han derpaa lukkede. Da hun havde staaet nogle Øjeblikke lige indenfor den i en ligesom forstenet Tilstand, traadte hun endelig nogle Skridt frem paa Gulvet henimod Sengen, saaledes at hun kunde see hans Ansigtstræk og tydeligt høre de korte, stønnende Aandedrag, og da blev hun staaende med sit Blik ligesom fasttryllet til hans Ansigt. Og da lagde Lægen Mærke

til, at Aarerne om hendes Hals og paa hendes blege Pande, de stode udspændte som fine, knudrede Grene eller som blaa, snoede Baand — lig de Aarer, hvilke undertiden kunne ses i det snehvide Marmors Masse. Saaledes stod hun i længere Tid, og det Eneste, der afbrød den dybe Stilhed i Værelset, var Lyden af hendes eget og den Syges hurtige Aandedrag. At tage Plads paa en Stol umiddelbart ved Sengen, hvortil Lægen strax havde opfordret hende ved hendes Indtrædelse, afslog hun med en afværgende Haandbevægelse.

Imidlertid havde det set ud til, at den Syge atter begyndte at blive mere og mere urolig omtrent samtidigt med, at hun betraadte Værelset. Øinene arbeidede heftigere, som om han forgjæves forsøgte paa at aabne dem, og enkelte afbrudte og utydelige Ord trængte sig af og til frem fra hans Læber, hvoraf Lægen dog kunde opfatte Saameget, at det var den sædvanlige Fantasi, der endnu stedse svævede for ham og arbeidede i hans Hjerne. Endelig lykkedes det ham som ved en Kraftanstrengelse at aabne Øinene, og hurtigt og forvildet fore hans Blikke omkring i Værelset, indtil de pludselig stode stive og stirrende fæstede paa eet bestemt Punkt — hans Moders Ansigt!

Da gik der en konvulsivisk Gysen eller Zittren gjennem hans Legeme, og det var, som gav dette Syn ham nu en Kraft, hvoraf han i sin stærkt svækkede Tilstand ikke naturligt kunde være i Besiddelse; thi han hævede ved egen Kraft og med Lethed sit Hoved og sin Overkrop i Veiret og vedblev at sidde i denne opreiste Stilling og med sine Øine stadigt fæstede paa hendes Ansigt. Og medens han saaledes sad og stirrede og stirrede, som om Øinene skulde træde ud af deres Huler, da tog han sig gjentagne Gange til Hovedet, som om en vaagnende Aandsklarhed nu var begyndt at kæmpe mod de vilde Fantasier, uden at den dog endnu var istand til at fortrænge dem, — en Dobbelthed,

der paa selsom Maade kom tilsyne gjennem hans Tale, da han endelig opløftede sin Røst, og med en Stemme, der snart klang ud af de frygtelige Fantasiers Forvirring, og snart røbede en forunderlig klar, øjeblikkelig Bevidsthed hos ham om sig selv og sit hele foregaaende Liv, tiltalte han den for ham staaende bævende Skikkelse saaledes:

„Den Hane slog ud sin Vinge og gol,
Liden Thora sad ved Væverstol.

Hun syede Blommer med Silketraad,
De Roser blev Blod og de Lilier Graad.

Ja, Roserne bleve til Blod, o Moder! ... til Blod paa Dit Barns Hænder! ... Og hvis den Skikkelse, som viser sig d e r saa utydeligt for mig, virkelig er Dig selv, da synes det mig nu, at Roserne paa Dine Kinder ere ganske forsvundne ... og at Lilier, som man planter dem paa de Dødes Grave, have indtaget deres Plads!"

Han sagde de sidste af disse Ord med sagte Røst og med vemodig Blidhed, og det lod et Øjeblik til, at denne Følelse skulde faae Magt over de onde og vildsomme Fantasier. Men det var ikke saa. Vel taug han nu stille i nogle Minuter, og vel tydede de paany lukkede Øine og hans Ansigts Udtryk paa, at hans Sjæl i disse Øjeblikke hvilede i blødgjørende Forestillinger. Men det var endnu kun som en Stilstand før Stormen. Lidt efter lidt antoge hans Miner deres forrige Udtryk af Uro — som om Noget paany nærmede sig, med hvilket han kæmpede uden at kunne faae Magt derover. Dog var der endnu en Rest af Blidhed i den Tone, hvormed han udtalte de to følgende Verslinier:

„Liden Thora segned ved Træets Rod,
Hun gav den Kvinde sit Kjød og sit Blod."

Men strax aabnede han atter sine Øine, stirrede forvildet paa hende og sagde:

„Ja, gav Du ikke, Moder, Dit Kjød og Blod til Andre?"

Og det var med et Udtryk paa een Gang af Vildhed og bitter, haanende Ironi, at han tilføjede:

„Du forlod det strax! Du forlod det strax, dengang

Hr. Esben sig op under Lide red
Og bandt sin Ganger ved Borgeled!"

Og da var det, som tiltog Heftigheden og Vildheden Slag i Slag. Han strakte sine Arme truende ud imod hende, og hans Stemme lød tør, skarp og skrigende:

„Og husker Du, hvad der saa kommer, Moder? hører Du, hvad den forladte Søn siger til Dig:

Den Kvinde bar mig til Troldebo,
Ret aldrig jeg kunde trives og groe!

Jeg er vanfør for to Maaneders Savn;
Thi gave de mig Vanfred til Navn!

Hører Du, Moder? Der var en Kvinde, som bragte Dit Barn til Troldebo! ... Veed Du, hvem den Kvinde var? ... Det var Dig selv, Moder, det var Dig selv, som bragte Dit Barn til Troldebo ... dengang Du seilede paa Aaen med Din Elsker i den mørke Aften og lod Dit Barn see derpaa! ... Dengang Du traadte ud af Dandsen med Din Elsker den samme Nat og kom med ham til det Sted, hvor Dit Barn havde lagt sig i Angst og Pine for Din Skyld! ...

Og Du gjorde det endmere, Moder, dengang da jeg var bleven stor og kom til Dig, og Du var mig det Kjæreste paa Jorden — da aabnede Du kun halvt Dit Hjerte for mig, men Du aabnede helt Din glimrende Balsal for mig og sagde: kom herind og se, og lær at dandse af mig!

Og da lærte Du mig at dandse Din djævelske Dands! ... Og derfor er jeg nu .v a n f ø r, Moder, vanfør for mere end to Maaneders Savn, vanfør for hele min Ungdoms Uskyldighed og Glæde!" ...

Og han pressede Hænderne imod sit Ansigt og sine Øine under krampagtig, hjerteskjærende Hulken.

Da han atter tog Hænderne fra sit Ansigt, havde dette et Udseende af dødelig Mathed eller Slaphed, og da han atter udstrakte sin Arm truende imod hende, formaaede han kun med stor Anstrengelse at holde den i denne Stilling, ligesom ogsaa hans Stemme fra nu af sank ned til en Slags stønnende Hvisken:

„Men nu, forinden jeg døer, nu kommer Straffen, Moder, og Du maa ingenlunde troe, at Du skal undgaae den længere! Se — Din Skifting, han er h e r, han er nu kommen tilbage! Det er mig, som Du ser her for Dig, som taler til Dig i denne Stund! ... Kom hid, kom nu hid til mig, Moder!" —

Da fæstede hun sine Øine paa hans Ansigt, hvilke hun under denne hans Tiltale havde holdt dybt nedslagne, og idet den største menneskelige Gru afmalte sig i hendes Træk, raabte hun i denne sin sidste Nød og for førtse Gang i sit Liv:

„Gud! Gud! vær mig naadig!"

Og da var det, som hendes Skikkelse, der under hele denne Scene havde været ligesom lænket til Stedet, pludselig befriedes, og medens den dybe Rædsel, der havde forstenet den Ulykkeliges Aasyn, veg for et Udtryk af Stilhed og Ro, nærmede hun sig henimod hans Seng.

Han holdt de nu aldeles forvildede Øine stift fæstede paa hende, da hun langsomt og vaklende nærmede sig ham, og han aabnede sine Arme for hende, idet han sagde:

„Nu slaaer jeg om Eder min visne Arm
Og suger Mælken af Eders Barm!

Du var mig ret aldrig en Moder god;
Thi drikker jeg nu Dit Hjerteblod!"

Da bøjede hun sig ned imod ham, udbredte sine Arme og kastede sig med et forunderligt Suk til hans Bryst. Men da han følte den engang saa elskede Skikkelse hvile i sin Favn, da var det, som om den Naturmagt, der saa stærkt havde fængslet ham til hende, endnu engang udøvede sit mægtige Trylleri over hans Hjerte — hans krampagtige Favntag slappedes, i det forvildede Ansigt kom et Udtryk af stille, barnlig Glæde, og han bøjede sit Hoved blidt ned mod hendes Bryst, medens Taarerne randt nedad hans Kinder.

Og saaledes hvilede disse To engang igjen ved hinandens Hjerte, og al Bitterhed og Lidelse var i disse Øjeblikke ligesom forsvunden af deres Bryst.

Men da var det, som om hans Sygdom havde overstaaet sin Krise. Den unaturlige Kraft, som Feberens Ild havde givet ham, slappedes, hans Arme faldt ned, og hans Hoved og Overkrop sank tilbage i Sengen. Men da hans Kraft saaledes ophørte, og hans Moder ikke mere understøttedes af hans mødende Favntag, da sank hendes Legeme nedover ham og blev liggende saa stille som en Død. Og da Lægen, der under hele denne Scene havde følt sig som forvirret eller lamslaaet, nu hurtigt nærmede sig og betragtede hende med inderlig Vemod og Deltagelse, da var hendes Aandedræt ophørt, og hendes Hænder saa kolde som Is, hvorimod de tidligere saa forunderligt spændte Aarer syntes at have udgydt deres overflødige Blodmasse; thi den forhen marmorhvide Hals og Pande blussede, som af en indre Brand. i mørkerød, glødende Hede. —

Ved hurtigt tilkaldt Hjælp bragtes hun ind i et Sideværelse, og kraftige Midler bleve anvendte til hendes Gjenoplivelse, hvorved hun ogsaa efter nogen Tids Forløb slog Øinene op og atter begyndte at drage Aande.

Men den voldsomme Kamp og Gjæring, hvori hendes mægtige Naturs Kræfter vare komne ved den pludselige og forfærdelige Sjæleangst — kunde ikke mere dæmpes i dette Liv. Da hun atter aabnede sine Øine, var hun ikke mere ved sig selv, og en Hjernefeber, hvis Heftighed stod i Forhold til hendes stærke Natur, gjorde i to Dage Ende paa hendes Liv. Og de eneste Ord, hun, snart med skjærende Heftighed og snart med klagende Vemod, udtalte under denne sin sidste, haarde Kamp, det var:

„Hjem! hjem! ... over Havet! over Havet! ... til de høje Træer, til de blaa Bakker, til de grønne Enge, hvor min Vugge stod! Kun d e r, kun d e r kan jeg faae Hvile!"

Paa Grund af disse hendes Ord blev hendes Legeme efter at være balsameret foreløbig kun bisat for senere at overføres til hendes Barndomshjem og for d e r, i hendes Slægts Gravsted paa Søvig Kirkegaard, at stedes til den Hvile, hvorefter hendes ængstede Sjæl havde længtes.

Henved fire Maaneder efter Baronesse Krabbes Død, i Midten af Mai Maaned, rullede i en tidlig Morgenstund lidt efter Daggry en elegant Vogn ud fra den store Gaard i Amaliegade, hvor Baron Krabbe boede, og tog Retningen ned imod Toldboden. I Vognen sade to sørgeklædte Mænd, en ældre og en yngre. Det var Baron Krabbe og Henrik Grubbe. Den Sidste havde altsaa gjenvundet sin Sundhed; selv Saaret i Lungen eller Siden syntes ikke at have efterladt sig nogen Spire til kommende Svækkelse, — hvad jo Overlægen paa Hospitalet havde udtalt sin Frygt for, ja, heller ikke hans Dom angaaende den anden Hovedperson i denne natlige Affære havde Tiden stadfæstet; thi ogsaa Hofjunker Flindt var forlængst uden Fare saavel i Henseende til Liv som til Forstand.

Da Vognen havde naaet Toldboden, holdt den stille ligeudfor et Dampskib, der med Dampen oppe laa et Par Bøsseskud fra Land. De To stege ud, gik uden at tale sammen nedad Trappen til Vandet og toge Plads i en af de der liggende Færgebaade, som strax satte af og tog Retning henimod det afgaaende Skib. Det korte Stykke Vei mellem Landet og Skibet tilbragte de to Passagerer ligeledes i dyb Taushed — først da Baaden havde lagt til ved Falderebstrappen, reiste den svære Mand sig med Anstrengelse, greb efter Henriks Haand og sagde alvorligt og med bevæget Stemme:

„De veed, hvor gjerne jeg havde ledsaget hende til sit sidste Hvilested, naar jeg blot ikke frygtede for Deres Fader, — naar jeg blot troede, at han vilde være istand til at taale Synet af mig! ... Ja, som jeg staaer her, er jeg i dette allersidste Øjeblik beredt til at følge Dem, hvis De blot vilde eller turde give mig et Ord herfor?"

Henrik havde modtaget hans fremrakte Haand, men uden at see paa ham, og han havde alt begyndt at bestige den nedhængende Trappe, da han atter vendte sig halvt om imod ham og sagde:

„Hverken min Fader eller jeg selv vilde vistnok kunne taale Deres Nærværelse paa Søviggaard i disse Dage."

Derpaa steg han op paa Skibet og gik over paa den modsatte Side af Dækket, hvor han tog Plads paa en Bænk. —

Vi have givet en Skildring af Henrik Grubbes Udseende, da han som attenaarig Rus sad paa Bougsprydet i den gyldne Morgen, da han gjorde sin første Reise til Kjøbenhavn; vi saae, hvorledes hans ædle og skjønne Ansigt alt dengang var mærket af et Præg af Vemod, ja tillige af en dunkel Skygge, der i den kjærlige Betragters Øine maaske kunde synes at tyde paa noget Ondt eller Troløst — Virkningen af Det, han havde oplevet og lidt i sin tidlige Barndom. Vi betragtede ham dernæst, da han efter sit andet Ophold i Italien og efter Livet i Neapel traadte frem paa Ballet i Kjøbenhavn, og vi saae da, hvorledes den dunkle Skygge fra hans Barndom havde fæstnet sig og var bleven til en væsentlig Bestanddel af hans Ansigt, saaledes at dettes oprindelige Adel og Høihed var traadt tilbage og nu kun ligesom glimtvis formaaede at trænge frem gjennem det mørke Slør.

Vi betragte ham nu atter, som han sidder der ene paa Bænken i den tidlige Morgen paa det Skib, der allerede den foregaaende Aften har modtaget hans Moders Lig, hvilket han nu ledsager til dets sidste Hvilested. Og vi se da, at

der hviler et Træk af dyb Smerte over hans Ansigt, men det er tillige, som om dette ligesom har modtaget en Luttrelse eller Forklarelse deraf, — som om det rene og ædle Udtryk, der havde smykket hans Barneansigt, nu atter paa forunderlig Maade har arbeidet sig ud af den dunkle Skygge og ligesom bryder frem gjennem Smerten. Og som vi allerede ved første Syn opdage dette igjenfødte Barnlige i hans Ansigt, saaledes ville vi ogsaa — hvis vi vedblive at betragte ham, som han der sidder ene og uforstyrret — efterhaanden opdage Spor af et Sværmeri eller en Begeistring, der tyder paa større Indhold, paa mere mandig Kraft, end hans Ansigt tidligere har formaaet at udtrykke.

Det var i Mai, i Mai 1848. Krigen var begyndt, det unge Danmarks Sol havde hævet sig over Horisonten, den første Seir over Oprørerne var vunden, og den Følelse af Naturfriskhed og ubetvingelig Livslyst, som dengang havde grebet de Allerfleste, havde ogsaa udøvet en mægtig Indflydelse over Henrik Grubbe. Denne Følelse var paa selsom Maade mødtes med den dybe Smerte i hans Sind og havde ligesom paralyseret dens Virkning: alle hans Slægts ridderlige Traditioner om Hæder og Krigerære havde den kaldt tillive hos ham trods den Livslede, ja, Rædsel for sig selv, som var kommet over ham ved hans Moders Død og ved Bevidstheden om den Andel, han selv havde haft deri. Thi ihvorvel de Fantasier, som i hine Øjeblikke opfyldte ham, havde udøvet en saadan Magt over ham, at han havde været nødt til at udtale den Aand, som de indgave ham, saa havde han dog ikke destomindre med en Slags Bevidsthed hørt sine egne Ord, og han havde bagefter en dunkel Erindring baade om, hvad han havde sagt, og om den Virkning, hans Ord havde haft paa den Ulykkelige, til hvem de vare rettede. Men hin Livslede og Rædsel vare nu, uden at det var ham selv ret klart, ifærd med at forsvinde under Indflydelse af

denne opløftende og befriende Følelse; og Tanken om at offre sit Liv i Kampen for Fædrelandet, efter først paa gammel ridderlig Viis at have gjort Underværker af Tapperhed, havde atter givet ham Mod til at leve.

Disse Stemninger var det, som krydsede sig i hans Sjæl, da han sad der alene paa Bænken, og hvis vexlende Spil gjengaves af hans bevægelige Ansigt. Imidlertid havde Skibet alt tilbagelagt Vejen gjennem Sundet, uden at han havde lagt Mærke dertil eller til Omgivelserne i det Hele — saa fordybet havde han siddet i sine egne Tanker. Først da Skibet havde passeret Kronborg, vaktes han ved dets urolige Bevægelse, og han reiste sig og saae ud over Havet, der i høje Bølger kom rullende ind mod Skibet for en stærk vestlig Vind. Da han ikke kjendte til Søsyge, gav han sig til at gaae frem og tilbage paa Dækket, idet Synet af de rullende Bølger og Lyden af den susende Blæst i Tougværket og i Seilene, som nu bleve satte til, virkede forfriskende paa ham og satte Tankestrømmen i hans Sind i livligere Bevægelse. Omsider standsede han ved Bougsprydet og saae ud mod Nord, i Retningen af sit Hjem; men da de mørke Billeder derved paany kom væltende ind over ham, søgte han atter at forjage dem ved at fremmane den Forestilling, hvori han jo allerede havde fundet Lindring for denne Gru: at han, naar han havde ledsaget sin Moder til Graven, ufortøvet vilde vende tilbage til Kjøbenhavn, melde sig som Frivillig, blive Officer og hævde sin gamle Slægts Berømmelse for Manddom og Ridderlighed ved at sætte Livet til for Fædrelandet. Naar han i den første Tid efter Oprørets Udbrud havde bevæget sig i denne Forestillingskreds, var han altid standset ved sin egen Død i Kampen som det eneste Ønskelige og Beroligende for hans Sind, og der havde været fuld Sandhed i det Udbrud, hvormed han plejede at slutte denne Tankerække: „Ja, Moder, snart, det haaber jeg, skal

jeg følge Dig paa den rette Maade til Graven!" Men altsom hans eget Sind mere og mere opildnedes og forfriskedes af det forunderligt Styrkende og Kraftige, der i hine Dage laa i den Atmosfære, der indaandedes, og som var saa stærkt i Slægt med Liv og Ungdom, at Dødstanker ikke ret vel kunde trives hos Den, hvis Sjæl var istand til at gribes deraf, — da havde han undertiden haft en Følelse af, at det ligesom ikke mere var ret, fuld Sandhed for ham, naar hans Tanke vilde dvæle ved hans egen Død som det Trøstefuldeste og Bedste for ham; efterhaanden havde han mere og mere haft en Fornemmelse, som om noget Lyst eller Straalende i hans Hjerte havde protesteret — ikke mod Kamp, Fare og Anstrengelse, men mod Døden.

Ogsaa nu, da han stod ved Bougsprydet og saae ud imod Hjemmet, tænkende sig alt det Sørgelige, som d e r var sket, og paany gjennemlevende i sin Tanke al den Gru, der var gaaet igjennem hans Sjæl, siden hans sidste Hjemkomst til Fødelandet, og han da, som han plejede, søgte Trøst i det sædvanlige Udbrud: „Ja, Moder, snart, haaber jeg, skal jeg følge Dig paa den rette Maade til Jorden," — selv da, i dette Øjeblik, havde han en selsom Følelse af, at dette Ønske ikke mere var ret sandt, at det dog ikke egentlig var D e t t e, hans Sjæl begjærede! ... Hvad begjærede den da? ... Hvorhen stundede da dens Længsel? ... Og da gav han — som med en Følelse af Undseelse — sin Tanke fri, som for selv at lære dens Vei at kjende, som for selv at see, hvad Flugt den da vilde tage.

Og se, da steg den og slog med sine Vinger som en Fugl, der flyver ud af sit Bur, langt, langt bort fra Død og Grav op mod Lyset, Solen og Livet — Tanken om den unge, deilige Pige, med hvem han havde dandset sin „Moders Dands", Tanken og Erindringen om hin Nats henrykkende og forløsende Indtryk, der havde ligget bortgjemt i hans Sjæl

under dens dybe Smerte og d e r voxet uformærkt sin stille Vext, Ungdomstanken, der formaaer at sprænge alle Baand, — den mægtige, opløftende, evigunge Kjærlighed!

Det var med en Følelse af dyb Forundring, ja Skræk, at han fornam denne, uendelige, ustandselige Jubel i sit Indre; han kunde, han vilde ikke ret selv troe derpaa, og instinktmæssig søgte han at dæmpe de svulmende Tanker ved atter at synge Dødssangen for dem — men forgjæves! Ikke Døden var det, han nu begjærede, men Livet, Livet ved den unge, deilige Piges Side, Livet, efter først at have gjort sig værdig til en saadan Lykke ved at vinde sig en virkelig Ære istedetfor den falske, hvormed han hidtil havde prunket!

Og det var, som Alt i ham pludselig skjød frem og blomstrede, med en Fornemmelse hos ham, som hævedes han selv i Veiret derved, — ja selv den vemodige Følelse, som ellers altid plejede at ledsage enhver stærk Aandsbetagelse hos ham, — og som maaske hidrørte fra Tvivlen hos ham om de opløftende Følelsers Sandhed, den Tvivl, hvori netop hans tidlige Saar bestod, — selv d e n var ikke tilstede i denne Følelse, i den glædefulde Tanke om denne unge Pige, der forekom ham som Virkeligheden, Fastheden og Sikkerheden og dog tillige som selve det Kvindelighedens Ideal, hvis Tilværelse i Verden han altid havde anet, og som han instinktmæssig med al sin Sjæls Længsel havde higet imod, fordi dette for h a m var Betingelsen for hans egen dybeste Naturs Udvikling fra Drøm til Daad og Liv.

Da kaldtes han atter og pludselig tilbage til det Nærværende derved, at alle Seilene, hvormed Dampskibet gik, da det jo var Sidevind, begyndte at klappre og spille mod Masterne og Tougværket, samtidigt med at Skibet, der ikke længer støttedes af Seilene, rullede uregelmæssigt og voldsomt i de høje Bølger og tog Masser af Vand indover Dækket.

Vinden var ifærd med at springe om — det var Grunden til disse Phænomener. For at undgaae at blive gjennemvaad maatte han derfor forlade sin Plads ved Bougsprydet, og noget svimmel af sine egne Følelser og af den pludselige Slingring søgte han atter hen til sin tidligere Plads paa Bænken. Inden Vinden havde faaet sin nye Retning fastsat, løb den i nogen Tid hele Kompasset rundt; endelig syntes den at have slaaet sig til blivende Ro i Nordvest til Nord, altsaa som stik Modvind, og da den paa samme Tid, som den satte sig fast her, optraadte som en jevn Storm, vare Udsigterne for det ikke meget kraftige Skib til at naae Aalborg inden Natten just ikke videre gode. Dog formaaede det — omend kun langsomt — at avancere frem mod Vind og Bølger; men da ved denne Fart den største Del af Dagen efterhaanden gik med, uden at man endnu var naaet længere end til omtrent udfor Anholt, da Himlens Udseende var mørkt og truende, og Stormen snarere i Til- end Aftagende, besluttede Kaptainen sig endelig til at vende og enten gaae tilbage til Helsingør eller søge Ly et eller andet Sted under Kysten. Skibet vendte altsaa, hvilken Manøvre dog ikke gik for sig, uden at en betydelig Masse Vand vældede ind over Dækket i de Øjeblikke, da Skibet vendte Bredsiden til Bølgerne, hvoraf endel løb nedunder Dækket gjennem de slet sammenføjede Luger. Et Par Seil bleve nu tilsatte for at støtte det lændsende Skib, og nu gik det for Vind og Bølger i strygende Fart tilbage mod Syd.

Men det var dog ikke dette Skibs Bestemmelse — mod Nord skulde det, op i Nærheden af Limfjorden skulde det; men Land skulde det aldrig mere naae.

Neppe havde Skibet gaaet en halv Timestid for den nordlige Vind, før det atter spillede voldsomt i Seilene; Vinden sprang igjen, den samme døde Tid fra før af indtraf atter, ja det syntes næsten, som om den tunge, blyfarvede Luft

skulde komme aldeles til Ro; thi det blev en Tidlang fuldkommen stille. Kaptainen vedblev desuagtet at holde Kursen mod Syd; thi han var bange.

Da brød fra denne Stilhed pludselig en Orkan løs fra Sydost, der øjeblikkelig standsede Skibets Gang, og man gjorde da, hvad der maaske var det Rigtigste, man kunde gjøre under disse Omstændigheder — man vendte atter og gik mod Nordvest, følgende den nye Vinds Retning. Men fra nu af kunde enhver af de Ombordværende indsee, at der var Fare paafærde. Igjennem de høje Bølger, der endnu en Tidlang vedbleve at gaae mod Syd, og som, idet de mødtes af Sydostorkanen, toppede sig, sprang iveiret, brødes og hvislede med deres Kamme som levende Væsener i Raseri og Smerte, idet de derhos udgjøde Strømme af Vand over Dækket — gjennem disse Bølger arbeidede nu Skibet, drevet frem af Orkanen, med en hul og stønnende Brusen, ret som om det følte Faren og havde Bevidstheden om den forestaaende Kamp og Undergang.

E e n var der dog ombord, som i den Stemning, hvori han befandt sig, ikke tænkte paa Død og Fare — det var Henrik Grubbe. Ja, end ikke den underlige Følelse paa een Gang af Gysen og af Fred, som han stundom havde haft i det fremmede Land, især efter det vilde Liv, han d e r havde ført, — den dunkle Fornemmelse af, at Noget drog ham tilbage eller fordrede ham i Hjemmet, — end ikke d e n var tilstede hos ham i disse Øjeblikke, uagtet han jo dog nu var kommen — „ud, ud paa Havet". Han følte kun det Opløftende ved Naturens vældige Kræfter, de mægtige Stemmer, der lød over og under ham, hørte han kun som et Akkompagnement til sit eget brusende Livsmod, der hævede sig som i høje Bølger i hans egen Sjæl. —

Da Havet fordrev ham fra Pladsen ved Bougsprydet, søgte han, som allerede er sagt, hen til sin tidligere Plads paa

Bænken midtskibs, og her blev han siddende hele Tiden med Hovedet støttet til Relingen under én ikke ubehagelig Fornemmelse af Mathed, der skyldtes hans endnu ikke ganske gjenvundne Legemskraft, uden at føle Trang til Spise eller Drikke, stundom indladende sig i fortrolig Samtale med en ung Student, — med hvem han havde gaaet i Aalborg Skole, og som han havde truffet her paa Skibet ifærd med at reise til Aalborg for at overtage en Huslærerplads i Nærheden af denne By, — men dog som oftest siddende alene og med lukkede Øine. Af og til havde han sovet en Timestid, uden dog selv ret at vide det; thi i den omtalte Følelse af Mathed var Overgangen fra vaagen Tilstand til Søvn ikke en Skiften som mellem to forskjellige Tilstande, men kun en for ham selv neppe mærkelig Forandring — tilmed da Indholdet af hans virkelige Drømme hidtil kun havde været en umiddelbar Fortsættelse af den Tankegang, der ogsaa, naar han var vaagen, opfyldte hans Sind.

Nogen Tid efter at Vinden sidste Gang havde forandret Retning, følte han sig — rimeligvis ved den tiltagende Skumring og ved Kulden — betagen af en stærk Døsighed og Nedstemthed, hvorfor han indsvøbte sig saa tæt som muligt i sine Reiseklæder, lagde sig i en udstrakt Stilling paa Bænken og faldt strax efter i en fast og tryg Søvn, som varede den største Del af Natten.

Da havde han en mærkelig Drøm.

Det forekom ham, at han havde vundet den unge Piges Kjærlighed — han havde deltaget i Krigen, gjort Underværker af Tapperhed, ganske saaledes som det havde viist sig for hans Fantasi i vaagen Tilstand, hvorpaa han i Glandsen af disse sine Bedrifter havde kastet sig paa Knæ for hende og modtaget Tilstaaelsen om hendes Kjærlighed.

Og det forekom ham, at han havde levet længe sammen med hende.

Men det syntes ham tillige, at han aldrig var ret lykkelig, at der altid svævede noget Mørkt og Truende for hans Tanke, en uforklarlig Rædsel eller Smerte, og at hans Hustru saa ofte spurgte ham, hvorfor han aldrig var frimodig, men at han ikke var istand til at give hende Svar herpaa; kun forekom det ham, at det var noget Ondt, han engang havde gjort; men han vidste ikke, hvori dette havde bestaaet, thi han havde ikke i Drømmen nogen anden Bevidsthed eller Erindring om sit foregaaende Liv end netop denne dunkle, truende Følelse.

Og det syntes ham, at han havde levet et helt, langt, d a a d l ø s t Liv hen ved sin Hustrus Side, at han selv var bleven gammel og graa, men at hans Hustru vedblev at være ung og deilig, men dog tillige saa sørgmodig; thi ogsaa over hende havde i Tidernes Løb den mørke Skygge lagt sig paa Grund af hendes Sorg over h a m.

Og det syntes ham, at Følelsen af denne Lidelse blev stærkere og stærkere, altsom han selv blev ældre, saa at Livet tilsidst slet ingen Glæde mere havde for ham, og at han baade ønskede sig Døden og dog tillige frygtede for den.

Og det forekom ham tilsidst, at han laa alene paa sit Dødsleje og kunde hverken leve eller dø, idet han derhos pintes svarlig af denne uforklarlige Rædsel. Da traadte endelig hans Hustru hen for hans Seng og sagde paa een Gang saa mildt og saa sørgmodigt: „Nu veed jeg Raad for Din Nød; kom og *følg* mig!“ Derpaa tog hun hans Haand, og det forekom ham, at han stod op og fulgte hende, og hun vandrede Nætter og Dage med ham gjennem øde, uveisomme Egne, hvor han aldrig før havde været; ofte segnede han til Jorden af Mathed og bad for sig, idet han sagde, at nu kunde han ikke mere, nu skulde hun kun lade ham ligge og dø, nu troede han nok, at der vilde blive løst op for ham; men altid stod hans Hustru mild og alvorlig for ham med frem-

rakt Haand, og han greb den atter og gik frem. Tilsidst forekom det ham endog, at han af Udmattelse ligesom mistede baade Syn og Hørelse, og at det Eneste, han vedblev at have Bevidsthed om, var, at hun stadig holdt hans Haand i sin. Da sank han endelig for sidste Gang til Jorden i Følelsen af, at nu kunde han ikke vinde eet eneste Skridt længere, og han bad til Gud og til hende med sin sidste Kraft, at han dog nu maatte dø. Men da sagde hans Hustru:

„Nu er Du ogsaa ved Maalet! Aabn Dine Øine og se, hvor Du er!"

Og det tyktes ham, at hun berørte hans Øine og Øren med sin varme, trofaste Haand, og — han saae Aaen ved Søviggaard blinke mellem de høje Træstammer, og han sad ved hendes Side paa den grønne Eng og hørte den høitidelige Susen i Træerne, Aaens Rislen og den sagte Brusen fra det nære Hav.

Og hun sagde til ham: „Kjender Du dette Sted?"

„Ja," svarede han skjælvende og bange, idet han bøjede sig ned mod Jorden og skjulte sit Ansigt med sine Hænder, „og nu kjender jeg tillige mit foregaaende Liv; nu veed jeg, hvorledes jeg har levet, og hvem jeg egentlig er! ... Men ... hvorfor har Du bragt mig netop h e r h e n? netop til d e t t e S t e d? ... Hvad jeg h e r har gjort, det er det, som især har kastet den mørke Skygge over mit Liv!"

„Vær ikke bange!" — svarede hun mildt — „se op paa mig!"

Da saae han op mod hendes Ansigt, og se, da var det A m i n e, ung og yndig, med sit blide, uskyldige Smil, og dog tillige med et Udtryk af Høihed, som han ikke før havde set hos hende. Og han strakte sine Hænder ud imod hende og hviskede:

„Kjære, kjære Amine! Saa det er Dig, som har ført mig denne tunge Vandring herhen til mit Barndomshjem, her til

dette Sted, for at den mørke Skygge skal forsvinde ved Din Tilgivelse? ... Saa har Du da hørt, at o g s a a j e g maatte „ud — ud paa Havet?“ Veed Du det, Amine?“

„Jeg veed det“ — svarede hun og nikkede, og han følte hendes Taarer dryppe paa sit Ansigt.

Da betoges han af den saligste Følelse. Det forekom ham, at han var bleven Barn igjen; han udbredte sine Arme imod hende, og hun tog ham blidt i sin Favn, og han hvilede sit Hoved ved hendes Bryst, og medens han saaledes hvilede, hørte han hele Tiden Aaens sagte Rislen og Aftenvindens Susen i de høje Træer, indtil alle Lyde efterhaanden bleve dunklere og utydeligere, og han følte, hvorledes en dyb og forunderlig Ro, dybere end Søvnens, kom over ham.

Da huskede han ikke mere af sin Drøm, men vedblev dog fremdeles at sove, indtil han vaktes af Raab og ængstelige Stemmer, der løde omkring ham.

Det var en forfærdelig Nat, henad Morgenstunden. Det stønnende Skib lændsede for Orkanen med sin sidste Kraft, stadig indhentet af de høje Bølger, der fra Agterstavnen skyllede henad Dækket i hele dets Længde. Maskinerne kunde ikke arbeide længere, da det indtrængende Vand havde slukket Ilden. Skibet var sin Undergang nær; men man var i Nærheden af Landet, og man gjorde Baadene klare for i disse at forlade Skibet. Og det var ved Nedfiringen af en af disse, der var fastgjort ovenover den Bænk, hvorpaa Henrik laae, at han vaktes af sin Søvn.

Stormen vedblev at rase med uformindsket Styrke indtil opad Formiddagen; men da stilledes Veiret, og Sydostorkanen afløstes af en svag vestlig Vind med klar Luft og Solskin. —

Henad Aftenen paa denne samme Dag stod Amine i Havestuedøren i Søvig Præstegaard og saae ud over Vandet, — ja, over Vandet, — thi den laveste Del af Præstegaardshaven, ved Aaen, var endnu for en Del sat under Vand. Aaen var nemlig blevet standset i sit Løb, ved at Østenstormen havde sat Havvandet op i den, og hele Aapartiet var derved bleven oversvømmet til langt op i Landet. Amine stod i den aabne Dør og saae med et tankefuldt Blik paa dette Vand, som dog allerede ved det indtraadte stille Veir og den vestlige Vind var blevet betydeligt mindre, end det havde været tidligere paa Dagen; dog laa endnu hendes Baad, der var lænket paa det sædvanlige Sted ved den lille Landingsbro, paa alle Sider omgiven af Vand. Med et tankefuldt og alvorligt Udtryk i sit Ansigt stod hun og betragtede denne Scene; men hendes Blik var roligt og fuldt af Høihed og vidnede klart om, at den vilde, forvirrende Bølgegang i hendes Sind nu var kommen til Hvile. Den dybe Alvor, som hendes Ansigt udtrykte i disse Øjeblikke, frembragtes ikke mere ved Tanken paa hende selv — den var fremkaldt ved alt det Selsomme, der i de sidste Tider var sket, og som stod i Forbindelse med Søviggaard og dens Beboere — Henrik Grubbes Sygdom og hans Moders Død og Alt, hvad der knyttede sig dertil — thi Henrik havde tilskrevet den gamle Præst Alt og Intet fortiet, ja, han havde i sin første Rædsel og Smerte aflagt et formeligt Skriftemaal angaaende Alt, hvad der lige siden hans Barndom var gaaet igjennem hans Sind og Tanke, hvad han havde syndet, og hvad han havde lidt i sin voxne Alder, — ja end ikke, hvad han kaldte Havfruesangen ved Sta. Lucia, med dens dunkle, varslende Indtryk, havde han forbigaaet. Paa Grund af den inderlige Kjærlighed, hvormed den gamle Præst elskede sin fromme og kjærlige Plejedatter, og maaske tillige paa Grund af den Enfold og barnlige Uskyldig-

hed, der var Hovedbestanddelen i hans Natur, havde han ligesaalidt taget i Betænkning at meddele Amine dette som overhovedet Nogetsomhelst, der bevægede ham selv eller gjorde Indtryk paa hans Sind. Som Følge heraf var hele dette Skriftemaal Amine bekjendt — det havde smertet hende og rørt hende paa det Dybeste, paa samme Tid som det havde borttaget Braaden af hendes eget Sind og givet hende en forunderlig vemodig, resigneret Høihed i Følelser og i Syn paa Tilværelsen.

Saa var der tilmed for en Ugestid siden kommet et nyt Brev fra Henrik, hvori han meldte, at han nu var fuldkommen rask, og at han derfor med det Første kunde ventes til Aalborg med sin Moders Lig, — til hvis Modtagelse der alt var truffet storartede Forberedelser paa Søviggaard, idet den ældre Grubbes Sind var bleven smeltet og paa det Dybeste bevæget ved, hvad Præsten af Henriks Beretning havde meddelt ham om hans Hustrus Død og hendes Bøn om at maatte stedes til Hvile i sit Barndomshjem.

Alt dette tænkte Amine paa, og medens disse Tanker gik igjennem hendes Sind, havde hun efterhaanden nærmet sig langsomt ned imod Vandet og stod nu lige ved Bredden deraf. Da kom Præsten ned til hende. Hans Ansigt var som altid roligt og mildt, dog var der i disse Øjeblikke en usædvanlig Alvor udbredt over hele hans Personlighed, og han blev i nogen Tid staaende hos hende uden at tale, medens dog hans Ansigts Udtryk tydede paa, at han netop var kommen for at meddele hende Noget. Endelig sagde han:

„Jeg hører i dette Øjeblik af en Mand sønderfra, at Dampskibet, der gaaer paa Aalborg, er forlist inat i den stærke Storm her i Nærheden ved Normandshage. Passagererne skulle have frelst sig i Baadene, hvilke ere komne iland paa forskjellige Steder paa Kysten, med Undtagelse af een

Baad, som man endnu ikke veed noget om, og som maaske er forulykket."

Amine saae vist paa ham, og hendes Ansigt blev blegt, men hun svarede Intet, og hun vendte sig atter om mod Vandet. Endelig hviskede hun:

„Maaske var ..."

„Ja, Amine!" svaredè Præsten, „maaske var Henrik Grubbe ombord paa det Dampskib."

Derpaa stode de atter nogle Minuter stille og tause hos hinanden ved det stedse faldende Vand.

Amine havde sine Blikke stadig fæstede paa Strømmen, og medens hun saaledes stirrede og stirrede, var det, som om noget af det tidligere Forvildede og Exalterede atter kom over hende, — som om hun paa hemmelighedsfuld Maade følte sit Blik lænket til det hurtigt forbistrømmende Vand, og som om hun ikke formaaede at løsrive sig derfra.

Da lagde Præsten sin Haand paa hendes Hoved og sagde:

„Kom nu, kjæreste Amine! Lader os gaae bort fra dette Vand. Og lader os ved Samtale og Bøn i Forening søge at styrke hinanden til at kunne bære, hvad os maaske bliver paalagt!"

Men hun svarede ham ikke og vendte ikke sit Hoved om imod ham — tvertimod nærmede hun sig kun endnu mere til Vandet, der nu var lige ved at indskrænke sig til selve Aaens Leje, og her blev hun atter staaende som i dybe Tanker.

Præsten havde fulgt hende, og han stod tæt ved hendes Side.

Da strakte hun sin Haand udover Aaen og sagde:

„Se, kjære Fader! Se dog, hvor stærkt Strømmen rinder iaften ud mod Havet!"

„Ja, min kjære Datter," svarede han beroligende, „de fal-

dende Vande ile nu atter med megen Klang og Jubellyd tilbage mod det store Hjem."

Hun svarede Intet hertil, kun vedblev hun fremdeles at have sine Øine rettede paa Strømmen.

Da taug ogsaa Præsten stille, og saaledes tilbragte de igjen nogen Tid i dyb Taushed.

Men da traadte hun atter et Skridt ned imod Vandet og denne Gang tillige hen imod Baaden, hvortil Adgangen nu var fri, idet Vandet netop i dette Øjeblik var sunket til det Leje, som det under almindelig høi Vandstand plejede at indtage, — og hun steg ud i Baaden og begyndte at løse den fra Landingsbroen. Men da traadte ogsaa den gamle Mand ned i Baaden og satte sig paa Toften ligefor hende, idet han ufravendt betragtede hende fuld af Værdighed og Mildhed.

Og han saae med Rolighed paa, at hun løste Baaden fra den Pæl, hvortil den var bunden, at hun tog Roret frem fra dets Plads i et lille indelukket Rum i Bunden og hængte det paa Tappene, at hun tog Rorpinden i sin Haand, — og at Baaden begyndte at glide ned med Strømmen.

Og de glede hurtigt langsmed Haven og Præstegaardsmarken, dernæst gjennem et øde Parti med Kjær og Mose til begge Sider - - saa ind imellem Huse og Bøndergaarde, hvorfra smaa hvidhovedede Børn og gamle Mænd og Koner kom frem og hilste og nikkede venligt til dem; men vistnok for første Gang bleve disse Hilsener ikke gjengjældte; thi Amine saae hele Tiden ned for sig paa Vandet, og Præsten havde uafbrudt sine Øine rettede paa hende.

Og Huse og Gaarde forsvandt, og de kom ind under de store Træer i det stille, høitidsfulde Dunkle, hvor Strømmens Rislen lød mere dumpt, og hvor Rorets Knagen og Baadens Fart gjennem Vandet antog en særegen og mere hemmelighedsfuld Klang, og de glede ned mod Søviggaard, der hævede sin mørke Stenmasse høi og truende iveiret i

den klare Luft, forbi den altid ensomme Landingsbro — den samme, paa hvilken Henrik Grubbe havde staaet i hin skumle Aften, da Erindringens mørke Aander fra hans Barndom vare over ham og talte til ham gjennem Vindens Hvislen og de vigende Aareslag fra den bortseilende Baad; hvor han havde hævet sin Røst i det dybe Stille og raabt: „Amine, Amine, kom tilbage!" — og de kom atter ind under de skyggende Træer paa den anden Side af Broen, hurtigt, tause og stille.

Men d e r, hvor de høje Træer endte, og hvor Engene begyndte — de, der nylig havde pranget i Foraarets friske Grønne, men som nu atter vare blevne vinterlig blege ved Havvandets Overskyllen — d e r, hvor den dyrkede og den vilde Natur ligesom gik over i hinanden, d e r, hvor Havet første Gang traadte ret mægtigt frem for Beskuerens Blik, d e r, hvor i stille Aftener Lyden af Havets Brusen, af Aaens Rislen og de høje Træers Susen blandedes forunderligt og hemmelighedsfuldt, — d e r var et Sted, som saaledes stod indpræget i Amines Sind, at hun aldrig kunde glemme det, og da Baaden nærmede sig dette Sted, da hævede hun uvilkaarlig sit Hoved for første Gang paa den hele Fart og saae derhen, og d e r — laa Henrik Grubbe; paa Skraaningen af en lille Forhøining i Engen laa han, med Ansigtet vendt imod Søviggaard, med lukkede Øine, fredelig og mild at see til som et sovende Barn — og dog med Dødens umiskjendelige Udtryk!

Præsten, der sad med Ansigtet vendt imod Amine, mærkede uvilkaarlig af hendes Bevægelser og af hendes Ansigts Udtryk, at Noget greb hende stærkt, og han bøjede sig henimod hende og tog hendes Haand, medens han paa samme Tid vendte sig noget tilsiden, følgende Retningen af hendes Blik, og da blev ogsaa han vaer, hvad hun først havde set.

Og i samme Øjeblik gled Baaden som af sig selv henimod den grønne Høi, hvor den blev liggende stille.

De havde begge reist sig, og idet Præsten stadig holdt hendes Haand fast i sin, stege de ud paa den vaade Engbund mellem Siv og Tuer og standsede ved ham.

Og de betragtede ham begge en Tidlang uden at være istand til at tale. Men da den gamle Mand stod der og saae hendes stumme, bittre Smerte og atter blev det fordums forvildede Udtryk vaer i hendes Ansigt, paa hvilket det var lykkedes h a m at bringe Ro og Glæde tilsyne igjen, og som var blevet ham det kjæreste og yndigste Syn i hans høje Alderdom, — da var det, som om et Glimt af denne Verdens Ild for et Øjeblik blussede op i Oldingens ellers saa milde Hjerte, og han hviskede:

„Nu — nu er Du bleven hævnet, Amine! — Ja, Herren vor Gud er en streng, nidkjær Gud, som — —"

„Nei, nei, kjære Fader," sagde hun da, idet hun vendte sine Øine bort fra Henrik Grubbe og betragtede Præsten med en bedende Mine, som vilde hun afværge de strenge Ord, „Herren vor Gud er i k k e en streng Gud ... har han ikke ... har han ikke viist sig ... m i l d ... h e r? Kunde vel h a n nogensinde være kommet til Ro, hvis det var blevet ham forundt at leve?"

Og da hendes Hjerte først havde faaet Luft i disse udtalte Ord, da var det, som om Taarernes Kilde aabnede sig i hendes Bryst og formildede den stumme Smerte, og hun kastede sig høit grædende nedover ham, idet hun kyssede hans Ansigt, Haar og Hænder og gav ham de kjærligste Navne.

Og da opløftede ogsaa den gamle Mand sin Røst og græd.

Saaledes laa hun en Tidlang henbøjet over ham. Men da hun omsider igjen hævede sit Hoved og saae paa sin Plejefader, da var Forvildelsen forsvunden fra hendes Ansigt, og

det var, som om dets forrige skjønne Udtryk af Ro og Høihed igjen var ved at bryde frem gjennem Smerten. Og hun vendte atter sine Blikke ned mod sin Barndomsven, saae fuld af Kjærlighed og Vemod paa ham og hviskede:

„Saa maatte da ogsaa Du ud paa Havet! Men ogsaa Dig har det dog taget mildt i sin Favn og lagt Dig her som et sovende Barn paa Din Barndoms Strand mellem blege Blomster."

Og hun bøjede sig ned paany og græd atter en Tidlang, men blidt og stille, over ham.

Endelig tog Præsten hendes Haand og fik hende til at reise sig op, derpaa bøjede han sig selv ned til ham, slog sine Arme omkring ham og drog ham sagte ned imod Baaden; da denne var naaet, løftede de ham i Forening ind over Relingen, hvorpaa de selv toge Plads deri. Og Amine tog Aarerne og sænkede dem i Vandet, og langsomt gled Baaden op imod den stride Strøm — op imod Søviggaard.

Og Solen sendte sine sidste Straaler ned, Aftenvinden susede sagte i de høje Træer, og Aaens Rislen lød som et Menneskes Graad, da Henrik Grubbe for sidste Gang vuggedes paa dens Bølger. —

Men den Dag, da Henrik Grubbe var bleven begravet med stor og gribende Høitidelighed — efter at den ældre Grubbe i denne Tid maaske for første Gang i sit Liv ganske havde forglemt sig selv og sin Mangel paa Evne til at taale det Sørgelige, hvorfor ikke blot Kraften til at bære det ikke var bleven ham negtet, men det syntes endog, som om Alt, hvad der stod i Forbindelse med hans Hustrus og Søns Død og deres gjensidige Indvirkning paa hinanden, ligesom havde givet hans resultatløse Grublen Indhold og Kjerne og havde

ladet ham begynde at skimte, som gjennem mørke Taager, Glimt af en uendelig, sammenhængende Harmoni — paa denne samme Dag, henad Aftenen, vandrede Degnen Kolby nedover Engene mod Havet. Hans Ansigt var bleven stærkere furet, og hans høje, krumbøjede Skikkelse end mere knoklet og sammenfalden af Sorg over de sidste Tiders Begivenheder paa det Sted, som var det eneste, han kjendte, og hvortil hans Hjerte havde været knyttet fra hans Ungdom af. Han vandrede denne Aftentur — efter at have bivaanet Ligbegængelsen og tilbragt Dagen paa Herregaarden tilligemed Præsten og Amine — for at adsprede sig lidt i sin dybe Sorg. Alligevel havde han dog først været hjemme for at hente sit Gevær, det, som Henrik havde foræret ham, det med de lette, skinnende Løb — det, han dog aldrig ret kunde betragte som andet end som et nydeligt Legetøi, det egentlig var Synd at „komme Ild i", hvorfor han heller aldrig havde brugt det uden paa de store Jagter eller ved andre høitidelige Leiligheder, hvor det gjaldt om at vise sig med nogen Glands. Men denne Aften, da han var saa nedtrykt i sit Sind, havde han valgt dette istedetfor sit eget uhaandterlige Redskab, fordi det som en Gave fra Henrik var ham inderlig kjært, og han desuden følte, at han vel kunde trænge til al den Opmuntring og Trøst, som Omstændighederne vilde tillade. Og saaledes travede da den gamle Jægersmand fremad med dybt ludende Hoved og tunge Skridt, i sit fromme og ærlige Hjerte tænkende over Prædikerens Ord, hvorledes denne Verdens Glands kun er idel Forkrænkelighed og Forgængelighed, og saa oprigtig var hans Sorg og saa alvorlige hans Tanker, at mere end een Fugl var fløiet op for ham, uden at han havde bemærket det. Ja, han skulde maaske have vedblevet sin Vandring den hele Nat, havde ikke omsider Havet sat Grændse for hans Fjed, — og da standsede han og gav sig til at stirre udover

den store Flade. Det havde atter blæst stærkt fra Sydost i de sidst forløbne Dage, men fra denne Dags Morgen havde det været ganske stille, og kun Dønningen brød sig med sagte Susen i Brændingen.

Naturens Fred gjorde ham kun endmere sørgmodig, og medens han langsomt gik henover det hvide Sand paa Strandbredden, aftørrede han stundom en Taare med Bagen af sin haarde, barkede Haand.

Saaledes var han efterhaanden kommen hen i Nærheden af Aaen, der, hvor den løb ud i Havet, og idet han tænkte paa, hvad den fornylig havde baaret paa sine Bølger, fæstede han sine Blikke paa det mørkladne Vand; thi Himlen var noget skyfuld, og desuden var den Art af skummel Dunkelhed udbredt over Jorden, som netop i den lyse Tid fremkommer ved Modsætningen til Luftens Klarhed.

Da forekom det ham, at han saae Noget ... Noget ude i Vandet — Noget, der lignede de utydelige Omrids af et Menneske — lige i Aaens Munding, netop d e r, hvor Aaens Vande blandede sig med Havets. Og han gyste, og det var, som følte han sig selv lænket til Stedet og sine Øine til Det, han saae. Og han saae, hvorledes D e t t e vexelvis af Aaens Strøm førtes lidt ud og derpaa af Havets Dønning lidt ind; kun d e r, hvor der ligesom var Ligevægt mellem Aaens Magt og Havets Magt, kunde det undertiden i nogle Øjeblikke komme til Ro, idet det da hævedes sagte op og ned — for da atter paany at begynde den selvsamme Vandring. Da han havde staaet nogen Tid og set paa dette selsomme Spil, gjorde han endelig med Anspændelse af al sin Kraft et Par Skridt nærmere henimod Aamundingen for dog at see, hvad dette kunde være, og da syntes det ham, at han saae den blege Skikkelse af en Kvinde, der med foldede Hænder og bedende Miner saae ind imod Land, ind mod Søviggaard, — en Skikkelse, hvis Ansigtstræk uvilkaarlig

mindede ham om den deiligste Kvinde, han havde kjendt i sit Liv — h e n d e, som han jo saa tidt og ofte havde set i Ungdommens rige Glands at færdes paa disse Steder!

Men da denne Lighed, denne Tanke greb hans Sjæl, da følte han sig betagen af en uovervindelig Gru, og han styrtede, saa hurtigt hans Ben formaaede at bære ham, bort fra Aaen og op til det nærmestè Hus.

Dog — da han efter nogen Tids Forløb atter indfandt sig paa Stedet tilligemed Mænd, der bare Reb og Lygter, da — var det forsilde, da — havde Aaen faaet Magt over Havet, — da var der Intet, slet Intet mere at see!

Og derfor antog Den, der havde set dette, at det ikke var noget Virkeligt, som havde viist sig for ham, men kun et Syn, som hans sørgmodige Tanker og dybt rystede Sind havde foregøglet ham paa dette Sted. —

Alligevel udbredtes dog derved det Sagn i Egnen, at det havde været den forhenværende Husfrue paa Søviggaard, der selv efter Døden havde higet efter Hvilen i Hjemmets Jord, hos sine Fædre og hos sin Søn, men — at Dette ei havde kunnet tilstedes hende. —

Og hermed ender Historien om Husfruen paa Søviggaard og hendes Søn —

om Aaen og Havet.

Anm. Til at skildre Henrik Grubbes Skoleliv i Aalborg ere nogle Træk benyttede af en tidligere Skizze, der under Overskriften „Jyder" findes optagne i Forf.s Dialogsamling: „Poetiske Naturer". *(Forf.s Anm.)*

THOMAS LANGE

EVENTYRETS LAND

ET BILLEDE AF LIVET OG NATUREN

VED BLAAVANDSHUK

Efter Fortællingens 3die Oplag (1880).

Kirkesognet Sandø er beliggende i Vardeegnen, en lille halv Mils Vej fra Vesterhavet og nær ved en Bugt af samme, som kaldes Hobugt eller Hjertingfjord. I denne By var min Plejefader Præst, og jeg tilbragte her Tiden til mit tolvte Aar. I Præstegaarden var der et Værelse, som aldrig blev kaldt andet end „Degnens Kammer". Der hørte et lille Kjøkken dertil, som havde Udgang til en afsides Del af Haven, hvor kun sjelden Nogen kom, og kun gjennem dette Kjøkken var der Adgang til „Degnens Kammer", der saaledes var aldeles afsondret fra den øvrige beboede Del af Præstegaarden.

I dette Kammer boede i al den Tid, jeg havde Ophold i Præstegaarden, en gammel Mand ved Navn Knud Thiseníus; han havde været Degn i Sognet, men havde i den forrige Præsts Tid faaet sin Afsked og levede nu — som sagt — her i Præstegaarden i dette afsides Værelse, ensom og forborgen. I den første Tid, fra hvilken jeg kan mindes ham, var han i en Alder af over 70 Aar, skjøndt han ikke saae nær saa gammel ud, og jeg husker godt, hvilken ejendommelig, af Sympathi og Frygt bestaaende Følelse jeg nærede for ham, lige fra jeg var ganske lille.

Til at vække og vedligeholde denne Følelse hos mig bidrog foruden hans imponerende Udseende og usædvanlige Personlighed tillige den Hemmelighedsfuldhed, hvormed Tjenestefolkene omtalte ham, og deres Tro, at han ikke var

„saa rigtig i Hovedet". Alligevel var der Ingen, der vidste at berette noget Ufordelagtigt om ham, uden det da skulde være den Omstændighed, at han ikke kunde lide at se Børn, og at han aldrig satte sin Fod i Kirken. Og det er vel muligt, at det fornemmelig var paa Grund heraf, at han ikke var yndet eller i det Hele nogensinde blev omtalt i Familien. Kun paa den første Helligdag af de store Fester indfandt han sig hos os for at gratulere; da var han meget stiv og afmaalt, og da bar han al Tid fire eller fem skinnende Medailler i forskjellig farvede Baand paa sit brede Bryst — noget, der ikke mindst satte min Fantasi i Bevægelse. Men under saadanne Omstændigheder vovede jeg næppe at hæve mine Øjne op til ham, thi han viste tydelig, at Synet af mig ingenlunde var ham behageligt. Desuagtet kunde jeg ikke lade være at beskjæftige mine Tanker med ham, saa meget mindre som det hemmelighedsfuldt Tiltrækkende eller Sympathivækkende i hans Personlighed drog mig mere og mere til ham, jo ældre jeg blev.

Ikke desto mindre blev vort Forhold ikke af nogen venligere Natur før i den allersidste Tid af mit Ophold i Sandø. Grunden til dette forandrede Forhold var følgende.

Østen for Præstegaardshaven var der en Dam, hvori jeg havde en hel lille Flaade af Sejlskibe liggende. Da Stedets Hovednæringsveje vare Søfart og Fiskeri, var naturligvis Alt, hvad der stod i Forbindelse med Sejlads og Skibe, en Gjenstand for Drengenes største Opmærksomhed; følgelig vare jo Skibe det kjæreste Legetøj, og jeg havde bragt det saa vidt i den Kunst at sejle med dem, at jeg ved at stille Sejl og Ror paa rette Maade kunde faa dem til at krydse og i det Hele til at adlyde min Villie, ganske som om der havde været en lille Styrmand ombord paa dem. Naar de ikke brugtes, laa de med nedtagne Sejl for Anker i en dertil indrettet Havn i Dammen. Foruden mine laa dog ogsaa

vor Tjenestedrengs Skibe i Dammen, men vi vaagede begge med stor Skinsyge over, at den ene ikke sejlede med den andens Fartøjer. For selv skjult at kunne holde Øje med disse havde jeg indrettet mig et Vagthold, der bestod af et Hul i det Dige, som omgav Dammen i nogen Afstand fra denne, og Adgangen til dette Hul var bevoxet med Pil og et saa tæt Tjørnekrat, at Ingen kunde se mig, naar jeg var paa min Post.

Paa dette Sted befandt jeg mig en varm og næsten stille Eftermiddag i September — en af de i den Egn sjeldne Dage — lyttende til den dybe, men nu saa fredelige Brummen af det nære Hav og til den lige saa behagelige og dulmende Lyd af summende Myg og Bier, da jeg saae Hr. Thisenius komme ude fra Havbugten og med langsomme Skridt nærme sig Præstegaarden.

Allerede det var noget Usædvanligt, at man fik ham at se komme gaaende ligesom et almindeligt Menneske; thi der kunde hengaa Maaneder, uden at nogen af Præstegaardens Befolkning fik ham at se, og det maatte da antages, at han enten ikke gik ud eller gjorde det til Tider, da alle Andre holdt sig inde. Fra det Øjeblik, jeg havde opdaget ham, vedblev jeg uafbrudt at holde Øje med ham, da Synet af ham — tilmed fra en saa godt dækket Stilling som den, jeg netop nu indtog, — var mig af stor Interesse. Men snart tiltog min Forbavselse endnu mere, da jeg saae ham stige over Gjærdet paa den modsatte Side og langsomt bevæge sig hen imod Dammen. Da han havde naaet denne og forvisset sig om, at han var alene, blev han staaende længe som i dybe Tanker og med Øjnene fæstede paa Dammens krusede Smaabølger, over hvilke lige saa mange Luftbølger af Vandmyg uafbrudt hævede sig og sank. I al denne Tid havde jeg ikke haft mine Øjne fra ham.

Men nu steg min Forundring til det højeste Punkt, da jeg

saae ham træde ned til Havnen og række Haanden ud efter mit største Skib — en smuk Galease —, hvilken han tog op af Vandet og gav sig til at stirre paa med et stift og aandsfraværende Blik. Saa satte han sig ned i Græsset og begyndte at hejse alle Sejlene op med megen Nøjagtighed; derpaa saae han efter Vinden, stillede Sejlene derefter, satte saa Skibet ud i Dammen og vedblev at følge det med Øjnene, til det løb ind i Græsset paa den modsatte Side. Da gik han ligeledes over paa den anden Side, vendte Sejlene og lod atter Skibet afgaa.

Min første Følelse, da jeg saae ham saaledes forgribe sig paa min Helligdom, var Vrede, og jeg tænkte ved mig selv: „Nu kan jeg gaa ned til ham og fremstille mig for ham uden Frygt, ja med Overlegenhed, eftersom han har gjort Indgreb i min Ejendom; saa vil han dog i det mindste blive nødt til at høre paa mig og at gjøre mig en Undskyldning!" Og dette syntes mig i det første Øjeblik at være en passende Hævn at tage for den Uvenlighed og Overseen, han al Tid havde vist mig.

Men da han i det samme vendte sit Ansigt lige hen imod mit Kighul, bevægedes jeg saa stærkt ved at se dets Udtryk, — et Udtryk af den dybeste Tungsindighed, naturligvis uden at jeg dog den Gang var i Stand til at tydeliggjøre mig, hvad det egentlig var, som rørte mig, — at den før omtalte Følelse af noget hemmelighedsfuldt Tiltrækkende, af en uforklarlig Sympathi med ham greb mig stærkere end nogensinde før. At en Mand i hans Alder fandt Fornøjelse i at sejle med et Barneskib, kunde maaske forekomme Læseren som noget Latterligt eller maaske endog som noget Idiotisk; men jeg, som var vant til at se de voxne Karle i Byen øve denne Leg og stundum forbinde et Slags Væddemaal dermed, fandt det meget rimeligt, at ogsaa Thisenius kunde more sig paa denne Maade.

Den omtalte sympathetiske Følelse greb mig — som sagt — denne Gang stærkere end nogensinde før, og uden at tænke over, hvad jeg egentlig vilde sige eller gjøre, naar jeg kom hen til ham, forlod jeg mit Kighul og satte i Løb ned ad Dammen til. Men den Hurtighed, hvormed jeg havde begyndt at sætte min Beslutning i Værk, aftog imidlertid meget snart, idet det Usædvanlige i den sig nærmende Situation var mere, end mit svage Mod var i Stand til at bære; og da jeg, efter at være traadt ud paa fri Felt, fandt ham siddende ved Havnen, hvorfra han igjen havde ladet Skibet afgaa, havde jeg overordentlig megen Møje med at fastholde min Beslutning.

Da jeg langsomt og nølende nærmede mig, sad han saaledes, at jeg kunde se noget af hans Ansigt; det var altsaa rimeligt, at han vilde opdage mig, forinden jeg naaede hen til ham, og dette ansaae jeg for et meget ubehageligt og vanskeligt Tilfælde; men min Frygt for ham var saa stor, at det var mig umuligt at sætte mig i en hurtigere Gang eller antage et frejdigere Væsen. Men i Lag med ham — det v i l d e jeg nu! Endelig stod jeg ved hans Side, uden at han havde opdaget mig, og jeg skulde jo nu til at give mig tilkjende for ham; men han sad som i Drømme og stirrede uafbrudt paa Vandspejlet; Skibet lod det til, at han havde glemt, thi det var landet paa den modsatte Side.

Da tog jeg, efter at jeg havde staaet nogen Tid ved hans Side, endelig saa meget Mod til mig, at jeg ganske sagte rørte ved hans Arm med min Haand — men følte mig dog herved saa foruroliget, at jeg hurtig trak mig nogle Skridt tilbage.

Han vendte langsomt sit Hoved om efter mig og saae paa mig med et aandsfraværende Blik, men uden Vrede, og dette gjengav mig saa meget Mod, at jeg atter traadte helt hen til ham og talte følgende Ord til ham:

„Kjære Hr. Thisenius, De maa saa gjerne sejle med alle mine Skibe, saa meget De vil! Jeg holder rigtignok ikke af, at Andre gjøre det, men med Dem er det en anden Sag! Og naar De saa har Lyst til at sejle, saa behøver De aldrig at ulejlige Dem med at gaa over til den anden Side for at vende Sejlene, for det skal jeg nok gjøre. Hvis De tillader, saa vil jeg nu gaa over til den anden Side og lade Skibet sejle over til Dem — saa sidde vi lige overfor hinanden og sejle sammen!"

Saaledes løde de første Ord, jeg talte til den Mand, hvis mærkelige Personlighed og Skjæbne senere gjorde et saa stærkt Indtryk paa mig. Derfor husker jeg mine Ord, ganske som de faldt.

Til hvad jeg sagde, svarede han vel Intet, men han nikkede, som det forekom mig, ikke uvenlig til mig. Og da gik jeg over og gjorde, som jeg havde sagt. Skibet landede lige ved hans Fødder, og han bøjede sig ned, vendte Sejlene og lod det afgaa. Han havde ligeledes taget Alt saa nøje iagt, at det landede lige paa min Haand, som jeg i min Iver og Interesse for Sagen havde ladet hænge i Vandet. Saaledes vedbleve vi at sejle til hinanden i temmelig lang Tid, dog uden at nogen af os sagde et Ord. Men ved saaledes at have ham lige for mig saa længe, og ved med ham at øve min kjæreste Leg, hvori han tilmed viste sig at være en saadan Mester, blev jeg fri for den sidste Rest af den Frygt, som han havde indgydt mig, og min Kjærlighed til ham blev alene tilbage.

„Kjære Hr. Thisenius!" raabte jeg da i min store Glæde over ham og over Situationen i det Hele: „Det er da ikke første Gang, at De har haft et Skib i Deres Haand — er det vel?"

Han besvarede dog lige saa lidt disse som mine tidligere Ytringer, men han hævede sit Hoved og saae over til mig.

Jeg gjentog da mit Spørgsmaal et Par Gange til og hver Gang med en mere spagfærdig Stemme, men han sagde fremdeles Intet; kun vedblev han at have sit Blik rettet paa mig. Jeg sagde da intet Mere, men gav mig ligeledes til at stirre paa ham. Endelig rejste han sig og satte sig i langsom Bevægelse over ad mig til, og skjøndt jeg Intet hellere ønskede end at komme i nærmere Forhold og Bekjendtskab til ham, maatte jeg dog kalde alt mit Mod til Hjælp for ikke at løbe min Vej under denne hans Vandring.

Da han var kommen over, satte han sig lige ved min Side og begyndte at betragte mig med et skarpt og levende Blik. I Begyndelsen forekom det mig, at der endnu var noget af den Skyhed eller Uvillie, som jeg var saa vant til at læse i hans Blik, naar han en Gang imellem havde været nødt til at se mig, men dette forsvandt snart, og hans Ansigt antog efterhaanden Udtrykket af den dybe Tungsindighed, som før havde bevæget mig saa stærkt. Da lagde han sin Haand paa min Skulder og sagde:

„Her ved denne Dam, hvor Du nu gaar og leger, gik for mange Aar siden en anden Dreng; h a n s Skibe laa i den samme Havn, hvori nu Dine ligge, han holdt ligesom Du saare meget af denne Leg og var en lige saa stor Mester deri som Du. Han og hans Skibe ere her ikke mere, kun Dammen er den samme, og nu gaar Du her og leger ved h a n s Dam uden at kjende saa meget som Din Forgængers Navn. Livet er meget forunderligt, min Søn!"

„Hvem var den Dreng, Hr. Thisenius? Hvor jeg gjerne vilde høre Noget om ham! ..... Var det maaske Deres Søn?" tilføjede jeg efter et lille Ophold frygtsomt.

„Nej, ikke min kjødelige Søn, saasom jeg aldrig har været gift, men han var mig meget kjær."

Derpaa gav han sig igjen til at betragte mig, og jeg vo-

vede ikke at spørge ham om Mere. Da vi saaledes atter havde siddet en Tid i Tavshed, sagde han:

„Du har ogsaa et venligt Ansigt, min Søn, hvad jeg nu første Gang opdager," og han lagde atter sin Haand kjærtegnende paa min Skulder.

„Kjære Hr. Thisenius," — sagde jeg da — „veed De, at jeg om et Par Uger skal i Latinskole og blive borte næsten et helt Aar! Før har jeg glædet mig dertil, men nu veed jeg næsten ikke, hvad jeg vilde give til, at jeg maatte blive herhjemme."

„Hvorfor vil Du da nu saa nødig bort?" spurgte han.

„Fordi jeg nu er bleven gode Venner med Dem," sagde jeg; „kjære Hr. Thisenius! De veed ikke, hvor jeg har ønsket, at jeg kunde sidde her ved Deres Side uden at være bange for Dem, — se Dem og høre Dem tale! Ja, jeg vil ikke nægte, at jeg har været vred paa Dem og bange for Dem; men jeg har alligevel al Tid holdt saa meget, saa meget af Dem, jeg veed ikke selv hvorfor."

Medens jeg saaledes gav mit Hjerte Luft, saae han ufravendt paa mig, og det forekom mig, at hans udtryksfulde Ansigt vexlede med Lys og Skygge ligesom Havet paa en skyfuld, blæsende Dag.

Varmen og Heftigheden i mine Ord havde gjort mig undselig, og jeg sad en Tidlang med bortvendt Hoved.

Omsider lød hans dybe og bløde Stemme igjen, men ikke henvendt til mig; det var, som om han gav sine Tanker Luft i Ord, der ikke vare bestemte til at høres af Andre — Noget, som meget ensomme Mennesker jo undertiden gjøre:

„Intet er dog saa oplivende som Børn, en rask og venlig Dreng i Særdeleshed! Ogsaa denne Dreng har mig kjær; men jeg har stødt ham fra mig, fordi jeg i min Svaghed ikke kunde taale at se ham færdes d e r, hvor h a n har gaaet.

Men det var Uret. Herefter vil jeg beskue hans Ansigt, høre hans Røst og vederkvæges derved."

„Ja, Hr. Thisenius," sagde jeg, „men nu skal jeg jo bort og blive borte i saa lang Tid!"

„Ja, det er sandt, det er jo i den Alder, at man sender Drenge bort for at sætte dem i Skole. Men naar Du saa kommer her tilbage en Gang igjen, da skal vi To fornøje os med hinanden; da ville vi sejle med Dine Skibe, og vi ville ogsaa gaa ud i Klitterne og til Havet, og saare meget Forunderligt og Fornøjeligt skal vi der tage i Øjesyn sammen!"

„De kan ikke tænke Dem, Hr. Thisenius, hvor meget jeg holder af Havet," bemærkede jeg hertil; „men mine Plejeforældre, de holde slet ikke af Havet eller af denne Egn; jeg derimod holder saa meget af Alt her omkring."

„Det kommer af, at Dine Forældre ere fra en Egn, der er rig paa Skove og saadant Noget, og hvad et Menneske er opfødt ved, det elsker han mest. Men jeg har været paa dette Sted i mange Tider og oplevet meget, saavel Glædeligt som Sørgeligt, og Du har jo ikke kjendt noget andet Sted. Derfor dømme vi To anderledes herom end Dine Forældre."

„Jeg bliver her endnu i nogle Uger, "sagde jeg efter et lille Ophold; „faar jeg Dem at se, inden jeg rejser?"

„Nej, det gjør Du ikke. Hver September Maaned plejer jeg at tilbringe udenfor Præstegaarden paa et fjernt og ensomt Sted, efterdi noget meget Sørgeligt er vederfaret mig i denne Maaned. Og jeg var allerede paa Vandring i Dag for at begive mig derhen, da jeg kom i Tanker om, at jeg ikke havde sagt Farvel til Dammen her, som er mig det mest erindringsfulde Sted her ved Præstegaarden. Men naar Du en Gang vender tilbage til Sandø, da finder Du mig vist nok paa dette Sted, og da skulle vi fornøje os med hin-

anden! .... Skal jeg gjemme Dine Skibe for Dig og af og til sejle lidt med dem?"

„Ja, vil De gjøre det, Hr. Thisenius," sagde jeg bevæget, „og saa vil jeg sige Dem Farvel og saa mange Tak for denne Gang."

„Selv Tak for Din Venlighed, min gode Dreng!" sagde han. Derpaa rejste han sig, vinkede til Afsked med Haanden og fjernede sig langsomt ud ad mod Hjertingbugt, hvorfra jeg for nogle Timer siden havde set ham komme.

Da han gik bort, krøb jeg op paa Diget, hvor jeg vedblev at se efter ham, saa længe han var at øjne. Lige udenfor det østlige Dige om Dammen tog en Eng eller saakaldet „Fenne", der strakte sig ned til Fjorden, sin Begyndelse, og over denne Eng saaes han nu at skride. Først gik han i lige Retning ned til Fjorden, derpaa gik han langs med denne i sydlig Retning, men alt som hans høje Skikkelse, der var det eneste Fremragende paa den store Flade, tabte sig mere og mere i det Fjerne, begyndte den at antage et mere og mere fantastisk Udseende. Det var nu hen ad Aften, Vinden havde lagt sig aldeles, og der ude i det store Øde, i hvilket han vandrede, var den stille og varme Luft i en uafbrudt zitrende eller bølgende Bevægelse. Snart saaes kun hans Hoved, snart forsvandt han ganske, og snart igjen fremtraadte hans Skikkelse paa en højst selsom Maade og af en overnaturlig Højde. Saaledes vexlede det en Tid, indtil han endelig ikke viste sig i nogensomhelst Skikkelse mere. Og da sagde jeg ham i Tankerne det sidste Farvel.

Samfulde otte Aar hengik, inden jeg atter saae Thisenius. Hertil var Grunden følgende. Samtidig med, at jeg blev sat i Skole, blev min Plejefader forflyttet til et Kald længere

mod Nord, og dette Sted blev altsaa mit fremtidige Hjem. I Førstningen tænkte jeg daglig paa Hr. Thisenius, ja jeg forsøgte endog flere Gange at skrive til ham, men det forekom mig, at jeg aldrig kunde træffe den Tone, som passede til hans Personlighed og til det særegne, følelsesfulde Forhold, der dog paa en saa naturlig Maade var kommen i Stand imellem os den første og eneste Gang, jeg havde talt med ham. Da jeg blev ældre, ønskede jeg tidt at gjøre en Rejse til Sandø, men det hed da al Tid: „Vent, til Du er færdig i Skolen!" — Og det maatte jeg da gjøre. —

En varm og stille Septemberdag — en lignende som den, paa hvilken jeg havde haft min første Sammenkomst med ham ved Dammen — traadte jeg ned af den sidste Klitbakke og saae Sandø Præstegaard ligge uforandret for mit Blik. Præstens Navn vidste jeg, men om den gamle Degn var levende endnu, var mig ubekjendt. Da jeg traadte ind i Præstegaarden og spurgte om Præsten, fik jeg det Svar, at denne var ude, men at Hr. Thisenius var hjemme og kunde modtage Besked, hvis jeg havde noget Ærinde; han sad vistnok nu ved en Dam, som var beliggende østen for Haven. Den Pige, som gav mig denne Underretning, tilbød at ville ledsage mig ud til Dammen, men jeg skyndte mig at sige, at jeg nok kjendte Vejen. Da jeg kom til Gjærdet, fandt jeg, at jeg var voxet saa meget, at jeg kunde se over det, og jeg saae da den gamle Mand sidde ved Havnen, hvori der endnu laa nogle Skibe, med en Medestang i Haanden og en Pibe i Munden. Ved hans Side sad en lille Pige paa en halv Snes Aar og sov, idet hun lænede sit Hoved til hans venstre Arm.

Han havde forandret sig i de otte Aar, men til det Bedre; hans Ansigt var vel endnu meget alvorligt, men dets Udtryk var kraftigt og vidnede om Sindsro, og hans Blik havde aldeles Intet af det Stirrende og Aandsfraværende som tidligere. Som han sad d e r, lignede han en lykkelig Bedste-

fader med sit Barnebarn, men dette Udseende af en sædvanlig Lykke var dog ikke i Stand til at udslette det Mindste af det forunderlig Gribende og Storartede, der udgjorde det Ejendommelige ved hans Personlighed, og som al Tid havde gjort et saa stærkt Indtryk paa min Fantasi.

Efter at have betragtet ham en Tidlang gik jeg ned til Dammen, stillede mig lige overfor ham og sagde:

„Goddag, Hr. Thisenius, nu er jeg kommen tilbage!"

Ved Lyden af min Stemme hævede han rask Hovedet i Vejret, tog Snøren op af Vandet og lagde forsigtig den Sovendes Hoved mod en Græstue; derpaa rejste han sig og satte sig i Bevægelse over til mig. Paa Vejen sagde han:

„D e n gode Vens Røst har jeg ikke hørt i Aar og Dag, men hørt den har jeg, og — tager jeg ikke fejl — her ved denne Dam."

Under denne Tale var han naaet hen til mig. Et Øjeblik stod han foran mig og betragtede mig nøje uden at sige Noget, og jeg selv var saa bevæget ved Synet af ham, at jeg ikke kunde finde paa at sige Andet end:

„Goddag, Hr. Thisenius, hvorledes befinder De Dem?"

Endelig udbredte der sig et Smil over hans Ansigt, han aabnede sine Arme, omfavnede mig og sagde:

„Nu kjender jeg Dig, min Søn! Du kom sent, men dog ikke for sent. Og kan Du se: jeg har holdt mit Ord — Du træffer mig paa det Sted, som jeg lovede Dig!"

Derpaa satte vi os ned i Græsset og talte sammen. Da jeg i Samtalens Løb ytrede min Glæde over den Forandring, der var foregaaet med ham, sagde han:

„Ja, visselig er der foregaaet en Forandring med mig, siden vi To sidst sade lige overfor hinanden ved denne Dam og sejlede med Dine Skibe. Den Gang var mit Hjerte ikke blot fuldt af Sorg, men ogsaa af megen Trods og Bitterhed; men nu har jeg lært, hvad en god Mand for mange Aar siden

sagde til mig, at Herren tager alt Det fra os, som vi elske højest i denne Verden, for at vi i Følelsen af vor store Ensomhed paa Jorden skulle give os til at søge efter den rette Vej til ham. Og tror jeg nu nok, at jeg har fundet den; thi mit Hjerte har alt i flere Aar været opfyldt af en besynderlig Fred. Og herfor kan jeg maaske for en Del takke Tiden, der heler saa mange Saar, men først og fremmest denne skjønne*) Mand, som nu er Præst her." Efter et lille Ophold fortsatte han saaledes:

„Det forstaar sig — den forrige Præst var ogsaa en overmaade skjøn Mand, der gav mig Tilladelse til at bo her i Præstegaarden; men han kunde ikke ret forstaa et Menneskes Sorg og den Svaghed, der kan gribe et Menneskes Sind paa Grund af Sorgen — maaske fordi han aldrig selv havde prøvet Saadant, saaledes som den gode Pastor V i u m. Han havde mistet sin Kone samme Aar, som han kom hertil, og var meget sorgfuld derover; dette blev et Forbindelsesled mellem os, og det blev mig givet ved mit Selskab at være ham til nogen Trøst, hvad der netop blev mig selv til megen Opmuntring. Nu bor jeg her i Præstegaarden ganske som et Medlem af Familien; jeg spiser ved Præstens Bord, leger og læser med hans lille moderløse Datter d e r, hjælper ham i hans Embedsforretninger med, hvad jeg kan, — ja, endog med Sjælesorgen, og han og jeg, vi ere ganske som Brødre, hvad Du snart vil faa at se."

„Og De kommer nu ogsaa i Kirken?" spurgte jeg, erindrende mig den værste Anke, der blev gjort imod ham i min Barndom.

„I Kirken! — ja, d e r kommer jeg nu hver Søndag, ligesom — — for mange Aar siden," svarede han, dog, som det forekom mig, noget ubehagelig berørt.

*) ɔ: gode, venlige.

Efter at denne Gjenstand var bragt paa Bane, opstod der en noget forlegen Pavse, som dog Thisenius snart afbrød, idet han sagde:

„Saa vidt jeg veed, er det Dig bekjendt, at jeg har tilbragt mange Aar af min Levetid her paa Stedet, og at jeg her har oplevet mærkelige Ting, som sent kunne glemmes. Du har, min Søn, lige fra Din Barndom tilkjendegivet mig Din Godhed, ja Sympathi kan jeg gjerne kalde det, skjøndt Du ingenlunde af mig dertil var opfordret. Og tænker jeg derfor, at det vil være rigtigt af mig at fortælle Dig mit Livs Historie, for at Du kan lære den Mand at kjende, som Du — saa mærkeligt som det er — har fattet en saadan Godhed for. Naar en eller anden bekvem Tid i de Dage, som Du agter at blive her, kan findes, vil jeg endnu en Gang forsøge paa ved Ordet at levendegjøre de Erindringer, hvori min Sjæl lever, og dette vil jeg gjøre saa meget mere, som vi To vel ikke se hinanden oftere, naar Du nu denne Gang forlader os."

Og da jeg hertil bemærkede, at det netop var Hovedgrunden til min Rejse til Sandø at lære ham og hans foregaaende Liv noget nøjere at kjende, hvorom jeg jo vel havde hørt Et og Andet, men uden at have faaet noget tydeligt Billede deraf, sagde han:

„Ja vel! Ja vel! Dette Dit Ønske vil jeg forsøge paa at opfylde."

Derpaa gik han hen at vække den sovende Pige; og paa Vejen der hen sagde han:

„Jeg lovede Dig for otte Aar siden, at jeg, naar Du kom tilbage, vilde gaa med Dig til Havet og i Klitterne, og at Du d e r skulde faa ret meget Forunderligt og Fornøjeligt at se; i Dag er det netop Vejr til at besøge B l a a v a n d s h u k*),

*) En i Vesterhavet udgaaende Pynt eller Odde.

thi det er ganske stille, og jeg havde netop besluttet at gjøre denne Tur i Eftermiddag."

Under denne Tale var han naaet hen til den sovende Pige, hvem han vækkede ved blidt at lægge sin store Haand paa hendes Haar. „Jeg tør ikke lade hende sove alene her ude, efterdi der stundom kommer Hugorme her ned til Dammen at læske deres Tørst," sagde han. Den lille Pige sprang strax muntert op, klyngede sig til hans Haand og sagde:

„Gaar Du til Havet, Bedstefader, maa jeg saa gaa med?"

Derpaa gik vi ind, men da Præsten ikke endnu var kommen, gav Thisenius mig og den lille Pige hver et Slags Bjergstok, tog sig selv en lignende, og dernæst begave vi os alle Tre paa Vandring. — Med langsomme, men kraftige Skridt vandrede den gamle Mand i Tavshed fremad; da vi efter nogen Tids Forløb vare komne til den første Rand af Klitbjergene, standsede han og sagde:

„Ja der gaar nu en Sti her neden for Klitterne, og naar vi følge den, kunne vi undgaa at bestige dem; men jeg plejer nu al Tid at gaa over dem, da jeg ynder dem ret meget paa Grund af, at de maaske ere de højeste og vildeste i hele Landet."

Derpaa gave vi os til at bestige dem, hvilket just ikke var meget let, da Sandet tidt gav efter, naar man traadte derpaa, og Marehalmen, hvormed Klitterne vare beplantede, ikke havde Styrke nok til, at man kunde holde sig derved. Thisenius derimod gik frem med stor Sikkerhed og naaede Toppen længe før vi.

Da vi stode der oppe, havde vi den fuldstændigste Ørken for os, kun bestaaende af Sand — Høje og Dale — og gjennem denne Ørken gik vi omtrent en halv Timestid, indtil vi kom til den yderste Klitrand mod Vest, og nu stode vi paa en Pynt med Havet lige under os. Da vi havde naaet

dette Punkt, stode vi en Stund i Tavshed og saae ud over Havet; endelig afbrød Thisenius Stilheden og sagde:

„Dette er Blaavandshuk."

Lidt efter sagde han, idet han udstrakte sin Arm over Havet:

„Ser Eder om, det store Hav er stille! Venligt indbyder det os i Dag til at beskue dets Herlighed og til at høre de Toner, der udgaa fra dets Dyb! Se! skjøndt der ikke er saa meget som en Bølge eller den svageste Krusning, frembragt af Vinden, er det uhyre Vandspejl dog i en uafbrudt og livlig Bevægelse — en sovende Kæmpe, hvis brede Bryst hæver sig og synker ved de kraftige Aandedrag!"

Atter stode vi alle nogen Tid og saae ud over Havet. Da opløftede han igjen sin Røst og sagde: „O, mine Børn! Det store Hav har i Dag stemt sine Harper paa en usædvanlig Maade; værer tavse, og oplader Eders Øren!"

Uvilkaarlig henreven af det næsten Profetiske i hans Ord og hele Skikkelse gik jeg et Par Skridt længere ud paa Pynten, satte mig ned og oplod mine Øren. Og han havde Ret. Havets Harper vare usædvanlig stemte den Dag. Aldrig før havde jeg hørt en lignende Naturmusik, en saadan Harpeklang! Først hørtes den dybe Tone af den egentlige Brænding i Havstokken, fuldkommen regelmæssig, uafbrudt og harmonisk. Men hermed sammensmeltede med regelmæssige Mellemrum andre og fjernere Toner, der stundom lød saa fine som af klingende Metalstykker eller som en svag Klokkeklang, Toner, som i deres Forening gjorde en højst mærkværdig Virkning paa Sindet, — et Indtryk af vidunderlig Kraft og henrivende Blidhed. Længe sade vi alle Tre i Tavshed og lyttede, indtil jeg endelig følte mig saa betagen, at jeg maatte give min Forundring Luft, og jeg sagde: „Hvad er dog dette for en Musik? Hvorfra kommer den? Kan Havet virkelig frembringe en saadan Lyd?"

Da traadte Thisenius hen til mig og sagde:

„Det store Hav, min Søn, er det Orgel, hvorpaa Herren leger forunderligst i denne Verden. Lyden af Vinden, naar den farer hen over Jorden og piber i Lyngen eller i det fine Sand, og Lyden af det rindende Vand, naar det risler mellem Stene og Vandplanter, ere ogsaa Toner fra Herrens Orgel, der ere meget skjønne at lytte til, ihvorvel de stemme Sindet til Vemod. De Toner derimod, som udgaa fra det store Hav, hvad enten det er i Oprør eller i Hvile, saaledes som i Dag, de ere saare mægtige og af sær Kraft til at indvirke paa et Menneskes Hjerte, saaledes at vi ved dem kunne føle os styrkede til at bære Livet. Dette veed jeg af Erfaring at være saa."

Paa nogen anden Forklaring vilde han ikke indlade sig, men sagde lidt efter, at det nu var paa Tide at vende tilbage til Præstegaarden. — —

Da vi et Par Timer efter traadte ind i denne, bleve vi med stor Venlighed modtagne af Pastor V i u m, hvem jeg fandt ganske saaledes, som Thisenius havde beskrevet ham. Forholdet mellem ham og Thisenius var særdeles smukt, og en Fremmed, der saae den ærefrygtsfulde Kjærlighed, hvormed Præsten behandlede den gamle Mand, skulde sikkert have antaget dem for Fader og Søn. Da vi strax efter sade ved Aftensbordet, og Præsten spurgte mig, om jeg havde været tilfreds med mit Besøg ved Havet, kunde jeg ikke Andet end udtrykke min Forundring over den Bølgesang, jeg havde hørt, og spurgte Præsten om, hvad der vel kunde være Aarsag dertil.

„Jo," svarede han, „De maa vide, at der her ved Blaavandshuk, foruden de tre sædvanlige Sandrevler, der strække sig langs med hele Vestkysten, tillige findes et særeget Rev noget længere ude i Havet. Dette Rev kaldes H o r n s R e v, og paa dette forlise aarlig en Del Skibe. Musikken,

som De i Dag har hørt, fremkommer ved Bølgernes Brydning i forskjellige Afstande; naar det nemlig er stille Vejr, kan man foruden den nære Brydning i Havstokken formodenlig tillige høre den fjernere Brydning paa Horns Rev, og det er denne Lyd, der stundom kan høres som en fjern Klokkeklang eller som klingende Metalstykker."

Da han havde meddelt denne Forklaring, saae han smilende hen til Thisenius og sagde:

„Ja, dette stemmer nok ikke med min gamle Vens Opfattelse? Jeg tror næsten, at han er af den Mening, at det er Toner, som paa Herrens umiddelbare Bud udgaa fra Havets Vande for at styrke og glæde Menneskene."

„Ja, Hr. Pastor," svarede Thisenius, „ikke vil jeg nægte, at jeg jo tror dette."

Værelset, hvori vi befandt os, var en Havestue. Døren til Haven, hvori intet Træ havde synderlig mer end en Mands Højde, stod aaben, og der var der igjennem Udsigt mod Vest til de Klitbjerge, vi for nylig havde passeret fra og til Havet. Da vi efter Maaltidet havde tændt vore Piber og sade i venskabelig Samtale, faldt mine Øjne paa et usædvanlig stort og smukt Fortepiano, der tog sig noget underlig ud i Modsætning til de øvrige tarvelige Møbler i Værelset. Paa mit Spørgsmaal om, hvem der spillede paa det, svarede Præsten: „Det gjør vi Allesammen, og vi ere tilmed selv Komponister af det, vi udføre; vi ere saadan et Slags Naturmusici, skal jeg sige Dem. I øvrigt har vor Ven i sin Ungdom været en god Orgelspiller og er da saa endnu, kan jeg tro. — Vil De ikke spille Lidt for vor Gjæst?" sagde han, idet han henvendte sig til Thisenius; „saa vidt jeg kan forstaa, er han af dem, der vil finde Smag i den Slags Musik."

„Jo," — svarede Thisenius og lagde Piben fra sig — „det vil jeg gjerne, og tror jeg ogsaa selv, at det vel kan fornøje ham!"

Derpaa vendte han sig til mig og sagde:

„Hvad der har gjort Indtryk paa mig, indvortes fra eller udvortes fra, forunder Herren mig stundom at kunne efterligne eller udtrykke i Musik. Om han vil gjøre det i denne Stund, veed jeg ikke, men jeg tænker det dog nok, eftersom han allerede har ladet mig føle saa megen Glæde paa denne Dag."

Derpaa gik han langsomt og med et Udtryk af Andagt hen til Instrumentet, og lidt efter begyndte han at spille. Jeg kunde ikke lade være at betragte ham. Som han sad d e r — frit og i Belysning af den dalende Sol, med sin høje og endnu ranke Skikkelse, de røde Kinder og det lange kraftige, hvide Haar, der faldt ham ned over Skuldrene, gjorde han et næsten magisk Indtryk paa mig, og han havde spillet en Tid, inden jeg formaaede at opfatte Noget deraf.

Da forekom det mig, at hans Musik mindede mig om Noget, jeg kjendte eller havde hørt for nylig, og med anspændt Opmærksomhed lyttede jeg dertil. Det Kjendte forsvandt, kom igjen tilbage og forsvandt atter. Endelig hørtes der i den stedse tilbagevendende, dybe Melodi, under hvilken jeg havde maattet tænke paa Havbølgers ensformige Slag mod Kysten, enkelte højere Toner, der lignede Lyden af en fjern Klokkeklang eller af klingende Metalstykker, — og da stod det Hele paa een Gang for mig og greb mig med et forunderligt Trylleri: det var Bølgesangen fra Blaavandshuk, som han gjengav. Længe vedblev han at spille og uafbrudt det Samme. Den fuldkomneste Stilhed herskede i Værelset. Selv Barnet sad som i Drømme og hørte efter. Medens han spillede, gik Solen ned i en mørk Taagemasse og kastede ligesom et Ris eller en Vifte af Straaler op over Himlen.

Men da jeg saaledes sad og hørte paa denne selsomme, drømmeagtige Musik og betragtede den ærværdige Skikkelse, som frembragte den; da jeg saae Præsten med det

fine, blege Ansigt og det rødmussede, lyttende Barn, medens det ensomme Steds Stilhed og Fred omgav os og ligesom udslettede Bevidstheden om, at der et Steds var en larmende og kæmpende Verden, — da havde jeg en Fornemmelse, som om Tiden var ophørt at rinde, eller som om min Tanke stod stille, fordi den fandt en fuldkommen Hvile i Øjeblikket. Og det syntes mig, da jeg sent om Aftenen stod alene i mit Værelse, at jeg aldrig før havde tilbragt en saa højtidelig, forunderlig, lyksalig Aften! — — —

Da jeg den følgende Morgen gik ude i Haven og fornyede mit Bekjendtskab med den og forundrede mig over, at ingen af Træerne vare blevne højere i de forløbne Aar, — ja enkelte, som jeg ganske tydelig kunde huske, syntes mig endogsaa at være blevne lavere, kom Præstens lille Datter ud til mig, og jeg spurgte hende, om hun kunde sige mig Grunden til denne Besynderlighed. Med et Udtryk af Stolthed, som om det var en særegen Behagelighed ved Stedet, svarede hun:

„Træerne kan ikke blive højere paa Grund af den skarpe Vind!"

„Ja, men derved er endnu ikke forklaret, hvorfor de oven i Kjøbet blive lavere," sagde jeg, „dette Egetræ, som jeg her staar ved, var ganske vist højere for otte Aar siden."

Med det samme Udtryk svarede hun:

„Det kommer af Sandflugten! I Foraaret var det saadan en stærk Storm, og da lagde der sig en lille Sandbanke omkring dette Træ og flere af de andre Træer her i Haven." Derpaa tog hun en Kvist og stak ned igjennem det tynde Grønsvær ved Siden af Træet og sagde:

„Se, der er det fine, snehvide Sand lige under Græsset — er det ikke smukt?"

„Vilde Du da ikke hellere have en Lund med høje, smukke Træer i, end denne Sandhave?" spurgte jeg.

„Sandet holder jeg netop saa meget af," — svarede hun — „det er saa fint, saa hvidt og saa levende, og naar man lader det glide mellem Fingrene, glimrer det, som om der var Sølv- eller Guldperler deri! .... Det er ogsaa det, som danner de høje Bjerge derude i Vest, — de Bjerge, som passe paa, at det store Hav ikke kommer her op og tager os Alle sammen." Efter en lille Pavse tilføjede hun med et komisk Udtryk:

„Men høje Træer — hvad er der ved dem!"

Men inden jeg kunde faa mine Tanker ordnede til et Forsøg paa at gjendrive denne noget ensidige Anskuelse, raabte hun: „D e r kommer Karen!" og satte nu pludselig af Sted som et Lyn hen ad den sandige Gang, hvorved hun rejste en hel Sky af Sand, der indhyllede hendes fine, lille Skikkelse og efterhaanden skjulte den for mine Øjne. —

Som jeg endnu stod og saae med Forundring efter den Forsvundne, viste Thisenius sig i Havedøren med en Tejne*) i den ene Haand og sine Bjergstokke i den anden.

„Naturen begunstiger Dit Besøg hos os paa en særdeles Maade," sagde han oprømt; „saadanne to Dage i Træk som den igaar og den i Dag indtræffe kun meget sjeldent her paa Egnen, hvad Du vist selv kan erindre. Kom og følg mig! I Dag skulle vi tage noget saare Fornøjeligt i Øjesyn."

Da jeg spurgte, hvor vi da skulde hen, svarede han kun: „Længere bort end igaar!"

Derpaa begave vi os paa Vandring — vi To alene — og i en anden Retning end den foregaaende Dag. Først gik vi lige i Syd og passerede de ufrugtbare, sandede Bymarker, saa drejede vi noget til Øst og kom gjennem et Parti af lave Klitter, men derpaa kom vi til en uoverskuelig Eng, hvor jeg aldrig før havde været, bevoxet med frodigt Marskgræs.

*) En lille Trækasse til at gjemme Spisevarer i.

Hvor som helst man saae hen over denne, var Alt i en bølgende og zitrende Bevægelse, og Horizonten vexlede hvert Øjeblik Udseende; snart viste den os en Skov, snart en Sø og snart Noget, der lignede en stor By. Der var dog ingen Tid til at anstille Betragtninger herover — den Gamle havde ligesom Hastværk, og det var aabenbart, at denne Eng ikke var vort Bestemmelsessted.

Vi havde en lang og anstrengt Gang i dette Græs; da kom vi omsider til Noget, som uvilkaarlig aftvang mig et Forundringsraab og det Spørgsmaal: „Men hvad er dog det for Noget?" Foran os og til alle Sider strakte der sig nemlig Noget, der lignede en Strandbred, men uden Hav, et Slags tør Havbund af Udseende og Haardhed som Lergulvet i en Tærskelo. „Dette er Skallingen, min Søn," forklarede Thisenius, „noget højst Mærkværdigt, og ville vi nu begive os ud paa denne store Flade."

Derpaa satte han sig ned paa en Tue og gav sig til at trække sine Sko og Strømper af, hvorhos han bemærkede, at han al Tid plejede at foretage denne Tur med bare Fødder, da der stundom var Lejlighed til at fange en eller anden lille Fisk, men at jeg godt kunde beholde Støvlerne paa, da vi ikke behøvede at komme i Vand, hvis vi ikke selv vilde. Jeg fulgte imidlertid hans Exempel, og saaledes opkiltrede begyndte vi at betræde dette besynderlige Land. Næppe vare vi komne saa langt ud, at vi havde en nogenlunde betydelig Flade til alle Sider, før Alt igjen begyndte at se ud, som om det var levende, og det i langt højere Grad end før i Engen, saaledes at det virkede paa Nerverne næsten som Svimmel. Og hvor Stilheden var overvældende!

Da jeg meddelte min Ledsager det Indtryk, som Omgivelserne gjorde paa mig, med Tilføjende, at hvis jeg var alene, vilde jeg øjeblikkelig gaa vild, samt at jeg allerede var saa

fortumlet, at jeg ikke mere vidste, i hvad Retning den Kyst laa, som vi kom fra, standsede han og sagde:

„Ja, Skallingen er et meget mærkeligt Sted. Om den mest hører til Landet eller til Vandet, er ikke godt at sige, men nærmest er den dog vel at anse for en Del af Landet, som Havet en Gang har erobret, men hvorover det aldrig ret har faaet sit Herredømme grundlagt. Ved Stormflod eller Springflod sættes den næsten helt under Vand og er da at anse som et Hav; ved almindelig daglig Flodtid gjennemstrømmes den af enkelte Løb eller Smaarender, som man kan vade over, men ved Ebbetid er den en stor Sandmark uden andet Vand end en eller anden ganske lille Pyt. Saa flad som her, hvor vi nu vandre, er Skallingen dog ikke alle Steder; hist og her findes der større eller mindre Oaser eller Øer, der bestaa af høje Sandklitter, og er netop en saadan Ø Maalet for vor Vandring i Dag."

Derpaa faldt han hen i Tavshed eller Grubleri, og atter gik vi et godt Stykke frem gjennem Ørkenen. Endelig viste der sig lige for os noget Højt og Bølgeformet, der lignede skovklædte Bjerge, og lidt efter naaede vi en af de omtalte Øer eller Sandoaser. Jeg var da saa medtagen, at jeg bad om at maatte hvile lidt, og vi satte os ned under en meget høj Sandklitte og tog os en Hjertestyrkning af Tejnen. Da vi havde endt vort Maaltid, sagde han:

„Læg Mærke, min Søn, til den Stilhed, som hersker mellem disse Bjerge! Du vil her faa et Indtryk af Ensomhed som vistnok intet andet Sted i vort Land. Søg at føle den ved ret af Hjertet at hengive Dig til den; thi i den bor noget meget Velgjørende for Sindet, hvad enten det er glad eller bedrøvet."

Vi sade da nogen Tid og hengave os „ret af Hjertet" til denne dybe Stilhed — da tog han atter til Orde og sagde:

„Sad der nu pludselig en Mand fra den larmende Verden

alene her mellem disse Bjerge, da vilde den fuldkomne Mangel af enhver Lyd for første Gang lære ham, hvad Stilhed egentlig er — han vilde studse og maaske i Førstningen have en Fornemmelse af noget vist Behageligt, en Følelse, som om Livet og Verden ikke mere var til. Men snart vilde det forvænte Øre ikke finde sig i saadan Stilhed; det vilde fordre at høre N o g e t, og han vilde da slaa sine Hænder sammen, tale eller le; men alt Saadant vilde kun tjene til at gjøre Stilheden end mere trykkende. Da vilde han begynde at ængstes og forvirres: hans Syn vilde slaa ham fejl, og Toner, som ej i Virkeligheden fandt Sted, vilde lyde for hans Øren, saaledes som det har været Tilfældet med Fremmede, som her have forvildet sig. For Den derimod, som fra Ungdommen af kjender og elsker de øde Steder, har denne Ensomhed noget særdeles Tiltrækkende, ja Aandsopløftende; hans Øre er vant til den fuldkomne Stilhed, og hans Øje er fortroligt med de store Flader og lader sig ikke narre af de Skikkelser, som Luftens bølgende Bevægelse befolker dem med. — Men nu have vi styrket os, og nu ville vi stige over disse Klitter og begive os ind i Midten af denne Ø — saa ere vi paa det Sted, hvortil det er min Agt at føre Dig i Dag."

Derpaa begyndte han at gaa op ad Klitten, ved hvis Fod vi havde siddet, og jeg fulgte ham langsomt. Da vi vare komne over et temmelig smalt Belte af Klitter, som man kunde kalde for Øens Randbjerge, viste det Indre sig for os som en rund Slette eller Dal, overalt omgiven af en Kreds af temmelig høje Sandbjerge, og da vi stege ned af det sidste, udbrød jeg uvilkaarlig, slaaet af Stedets overordentlige Vildhed: „En øde Egn mellem fire Høje!" *).

Vi stege nu ned paa Sletten og gik tvers over denne hen

*) Overskriften over en Scene i „Tusind og een Nat".

imod et noget isoleret staaende Bjerg; her standsede min Ledsager og sagde: „Nu ere vi ved vort Bestemmelsessted." Derpaa tog han min Haand og førte mig om paa den anden Side af Bjerget, hvor jeg til min Forundring opdagede et ganske lille Hus, halvt skjult af Flyvesand.

„Dette er mit Hus," sagde han. Derpaa tog han en gammel, rusten Nøgle op af Lommen og aabnede med megen Vanskelighed Døren, hvorpaa vi traadte ind. I Huset fandtes et Bord, en Bænk og en Alkove med nogle Straasække i; for øvrigt havde Alt Udseende af, at Ingen havde været der i mange Aar. Da jeg spurgte ham, hvorledes han kom til at være Ejer af denne usle Hytte, og hvad han brugte den til, svarede han:

„Nu bruger jeg den ikke mere, men der har været Tider i mit Liv, da det syntes mig, at jeg her bedst kunde udholde Tilværelsen, og har jeg her tilbragt Uger, ja Maaneder .... Det var herhen, jeg begav mig, da jeg i Din Barndom skiltes fra Dig ved Dammen."

Han, som ellers talte med en dyb og klangfuld Røst, sagde disse Ord med en underlig brudt Stemme, hvorpaa han tilsyneladende faldt hen i Grublerier og stirrede ud for sig med et mat Blik. Jeg vovede derfor ikke at tale mere til ham, og saaledes sade vi i Tavshed en god Stund. Og hvor der var stille og sørgeligt! Det Eneste, som hørtes, var Flyvesandet, der med en sagte Hvislen førtes hen over Sletten og stundom, med en Lyd som af en fin Regn, slog an mod Husets Vinduer.

Endelig udstrakte han sin Haand imod mig og sagde med den tidligere brudte og klangløse Stemme:

„Tilgiv mig, min Søn, jeg er nu en meget gammel Mand, og mine Erindringer ere blevne mig for stærke. Da jeg traadte ind i dette Hus, hvor jeg ikke har været i flere Aar, kom jeg saa forunderlig levende til at mindes de Kjære, som

jeg har mistet, og som jeg her saa tidt har fremmanet for min Erindring .... Eller det er maaske ogsaa en legemlig Svaghed, der er paakommen mig; thi det synes mig, at Herren har lagt en tung Haand paa mit Hoved og forvirret mine Tanker. Kom, lader os gaa bort herfra, inden det bliver for silde." Derpaa rejste han sig, og vi forlode Huset. Da han kom udenfor, forsøgte han forgjæves at aflukke Døren, hvilket jeg da maatte gjøre for ham. Efter at vi vare komne i Land (hvis dette Udtryk ellers kan bruges, da vi jo egentlig ikke havde været til Søs), passerede vi ikke den store Eng, men gik en anden og langt nærmere Vej til Præstegaarden.

Thisenius var meget udmattet paa hele Hjemturen, og temmelig ofte maatte vi sætte os ned for at hvile. Jeg bad ham gjentagne Gange, om jeg ikke maatte gaa i Forvejen for at skaffe en Vogn, men herom vilde han Intet høre; „thi det vilde kun gjøre dem ængstlige." Skjøndt vi ad den Gjenvej, som vi nu gik, knap havde en halv Mil til Præstegaarden, vare vi dog flere Timer under Vejs, og det var hen ad Aften, da vi ankom i Nærheden af Gaarden. Thisenius, som paa hele Turen havde været tavs og meget alvorlig, blev nu kjendelig oplivet ved Synet af Hjemmet; han satte sig ned paa en Tue, gjorde Tegn til mig, at jeg skulde sætte mig hos ham, og sagde:

„Det havde været min Agt at fortælle Dig Noget om mig selv der ude i mit Hus paa Skallingen, men det skulde nu ikke saa være! Og i denne Verden vil det nu næppe ske; thi jeg har en Følelse af, at Herren meget snart vil kalde mig til sig. De Afdødes Aander vare mig nær der ude i det stille Hus, og det syntes mig, at de gave tilkjende, at den gamle Vandringsmand ret snart skal samles med dem."

Derpaa rejste han sig og gik frem med større Kraft. Da

jeg ytrede, at det var slemt, at Lægen i Varde var saa langt borte, sagde han:

„I Præstegaarden maa Du ikke sige Noget om, hvad jeg har sagt Dig; det vilde kun tjene til at gjøre dem ængstlige til ingen Nytte ..... Og hvad skulde jeg med Doktoren? Ham har jeg slet ingen Brug for."

Lidt efter sagde han med dæmpet Røst og som i Drømme:

„Ingen Vogn vilde desuden kunne komme fra Varde hertil i denne Nat, thi ret snart vil det blive et saadant Uvejr og en saadan Stormflod som hin Nat, da Frederik forsvandt, og de østlige Enge ville blive oversvømmede."

Med en vis Gysen hørte jeg ham sige disse Ord.

Da vi traadte ind i Præstegaarden, bleve dog saa vel Præsten som hans Datter øjeblikkelig opmærksomme paa hans forandrede Udseende og ytrede deres Bekymring desangaaende; men han beroligede dem med at sige, at han ikke fejlede Andet, end at han følte sig noget mat, hvorfor han vilde gaa til Ro. Dog blev han endnu siddende nogen Tid iblandt os.

Da han endelig rejste sig, sagde han først Godnat til mig og derpaa til Præstens Datter, hos hvem han blev staaende nogen Tid, idet han betragtede hende nøje og lod sin Haand flere Gange glide igjennem hendes Haar. Dernæst gik han hen til Præsten, tog hans Haand og saae længe paa ham — tilsidst nærmede han sine Læber til hans Pande, kyssede ham og sagde:

„Tak for den Tid, jeg har levet i denne Kreds!"

Derpaa gik han langsomt ud af Værelset.

Medens han saaledes gik omkring og ligesom tog Afsked med os, havde vi følt os saa forunderlig grebne, at ingen af os var i Stand til at sige et Ord. Og, selv efter at han havde forladt os, varede det noget, inden vi kom ret til os selv. Den lille Pige satte sig hen i en Krog med sit Forklæde

op over Hovedet, og hendes Hulken var det Eneste, som i den første Tid afbrød Stilheden. Endelig rejste hun sig og sagde, at nu vilde hun op at se til Bedstefader. Da hun var gaaet, og Thisenius jo nu selv ved sin usædvanlige Adfærd havde ledet Præstens Tanker i en alvorlig Retning, fandt jeg, at det nu var tilladeligt at fortælle, hvad vi havde oplevet der ude, og hvad den Gamle havde sagt, — hvilket øjeblikkelig havde til Følge, at Præsten lod en Vogn afgaa til Varde for at hente Lægen. Da dette var sket, blev Aftensmaaltidet bragt ind, hvilket vi nøde i Tavshed, og derpaa skiltes vi fra hinanden for at gaa til Ro, skjøndt det endnu var temmelig tidligt paa Aftenen.

Da jeg kom op i det lille Værelse, som var mig anvist til Sovekammer, aabnede jeg Vinduet og betragtede Himlens Udseende, og jeg fandt da, at Thisenius vist nok havde spaaet rigtig: Luften havde hele Dagen været dyb mørkeblaa, men nu var den bleven blyfarvet med enkelte dunkelrøde Strimer — en Storm var altsaa i Vente! Jeg lukkede derfor Vinduet og Døren saa forsvarlig som muligt og beredte mig paa en urolig Nat.

Inden jeg gik til Ro, havde jeg været oppe ved den Gamles Soveværelse (han og Præsten havde fælles Sovekammer), og jeg modtog d e r den Besked, at Thisenius vel var falden i Søvn, men at hans Aandedrag var tungt og stønnende, hvorfor Præsten vilde blive oppe og vaage over ham. —

Jeg havde kun sovet en kort Tid, da jeg vaagnede ved det mig velbekjendte Bulder af den begyndende Storm. Det var, som hele Gaarden gav sig i alle sine Fuger, Sand blandet med Smaasten slog som en tæt Hagelbyge mod Vinduet, og i enkelte stillere Mellemrum hørtes det nære Havs tiltagende Brusen. Da det under Tiden hændes, at hele Huse blæse om i en saadan Storm, følte jeg mig meget urolig til

Mode, hvorfor jeg stod op og klædte mig paa. Sagte listede jeg mig hen udenfor Mændenes Sovekammer og lagde Øret til Døren, indenfor hvilken jeg hørte Fodtrin og hviskende Stemmer; jeg gik derfor der ind. Ved den Gamles Seng stod Præsten og hans Datter. Præsten var i fuldt Ornat og havde for nylig meddelt den Syge Sakramentet. Paa Bordet stod et Lys, der hvert Øjeblik truede med at gaa ud paa Grund af den stærke Trækvind fra de utætte Vinduer. Den Syge havde nylig været vaagen, men laa nu i den tidligere urolige Søvn. Stundom udtalte han enkelte Ord, hvis Mening jeg dog ikke forstod. Imidlertid tiltog Stormen mere og mere, og ved Midnat gik den over til Orkan. Sandregnen mod Vinduerne var da undertiden saa voldsom, at vi frygtede for, at Ruderne skulde knuses. Af og til indtraadte der smaa Pavser i Larmen, og da syntes den Syges Søvn at blive roligere; men efter enhver saadan Pavse rejste Orkanen sig med fornyet Raseri. Under et saadant Anfald, der var saa voldsomt, at vi stode blege af Frygt og hvert Øjeblik ventede, at hele Huset skulde kastes omkuld, rejste den Syge sig over Ende i Sengen og saae sig om med urolige Miner og med et lyttende Udtryk. Præsten søgte at faa ham til at lægge sig ned igjen ved at tale beroligende Ord til ham, men han forstod ikke, hvad Præsten sagde, ja, han kjendte ham ikke mere.

Da han havde siddet en Tidlang saaledes og lyttet efter Stormen, sagde han med høj og tydelig Røst:

„Hør, hvor det bruser! det er Brændnigen paa Horns Rev! Og det høje Punkt der i Læ, det er Eventyrets Land, det er Blaavandshuk! ... Overbord med Kanonerne, Gutter, og sæt lige paa! Det er Højvande, maaske gaa vi over Revlerne og lige paa Land! .... Eet Stød .... nok et ... vi staa!"

Da en Pavse i Stormen indtraadte, og Sandhagelen paa Ruderne aftog noget, kom der mere Ro over ham, og han tav stille i nogen Tid; dog vedblev han at sidde oprejst og

at lytte. Men da Stormen atter tog i af sin fulde Kraft, begyndte han igjen at tale, men med en mere rolig Stemme end før:

„Hvem er den høje Mand, som staar der i Brændingen og strækker sin Haand ud efter mig og ser paa mig med et Blik, der lyser som en tindrende Stjerne? Mon han vil gribe mig, naar jeg kastes ind i Brændingen? .... Stille! det er jo Præsten! .... Og se, ved hans Side staar Herrens Moder med det lidet Barn Jesus! De vinke ad den vilde Sømand for at frelse hans Sjæl. Men der var ingen Lykke ved det. Den fremmede Mand var urolig som det vilde Hav, hvorfra han kom, og han dræbte den fromme Kvinde og hendes lille Barn! Og saa blev han saa ene ..... Og derfor har jeg siden den Tid sejlet alene paa det store Hav, og derfor sidder jeg nu igjen paa Vraget .... paa Horns Rev ..... paa det samme Sted som i min Ungdom. Bølgerne gaa over mit Hoved, og mine Øjne ere meget formørkede og tunge af Vand; men mellem hvert Bølgeslag ser jeg ham dog grant der inde under det høje Land. Han staar i Brændingen og ser paa mig med sit Stjerneblik, og naar Stormen lægger sig noget, vil han jo sikkert nok igjen komme ud til mig; thi han er saare trofast og var aldrig bange for at vove sit Liv. Og derfor vil jeg nu heller ikke mere stirre med Ængstelse efter ham, men med Tryghed lukke mine Øjne, thi han vil ingenlunde glemme mig!"

Efter at han havde sagt disse Ord, lukkede han sine Øjne; dog blev han endnu en Stund siddende i den oprejste Stilling. Men han talte ikke mere, og hans Ansigt udviste nu den dybeste Fred.

Lidt efter lidt sank han tilbage i Sengen, og da han atter havde indtaget den liggende Stilling, var hans Aandedrag ikke mere til at mærke, og han var død.

— I flere Timer bleve vi alle siddende saa ubevægelige

som Støtter, enhver fordybet i sine sørgelige Tanker og ikke ret i Stand til at kunne tro paa, hvad der dog var sket her lige for vore Øjne. Endelig begyndte et svagt Dagskjær at trænge ind til os, hvilket oplivede mig saa meget, at jeg gik ind i mit eget Værelse for at forsøge paa at hvile lidt. Dette vilde imidlertid ikke lykkes, og da det nu efterhaanden var blevet fuldkommen lyst, gik jeg ud for at komme lidt til mig selv i den friske Luft. Men da jeg kom ud østen for Gaarden, saae jeg et Syn, som vel ikke var mig ganske nyt fra den Tid, jeg selv havde boet i Præstegaarden, men som dog aldrig havde vist sig saa storartet for mig som i denne Morgen. Hele Landet østen for Præstegaarden indtil faa Skridt fra selve Gaarden var nemlig et Hav. Det nærmeste Parti optoges af en med Diger indhegnet Plads, i hvis Midte Dammen befandt sig. Udenfor denne Plads begyndte den før omtalte Fenne, som derfra strakte sig lige ned til Havbugten. Det var hele dette Parti, der var forvandlet til et Hav, derved at denne var traadt over sine Bredder. Partiet omkring Dammen var beplantet med smaa Graner og Popler, hvis Toppe ragede op over Vandet eller, betyngede af dette, bøjede sig ned der imod; de sorte, tunge Bølger rullede i den skjærende Morgenvind gjennem de halvvisne Blade med en sørgelig Hvinen og sloge an mod Gjærdets Hulheder med en dump, klukkende Klang.

Orkanen med de pludselige, heftige Vindstød var nu ophørt, men det blæste endnu en jævn Storm, der jog Skyerne i vild Flugt hen over Himlen; af og til sendte Morgensolen et Par Straaler ned, men de tunge, mudrede Vande modtoge intet Liv deraf. Det Hele gjorde et ubeskriveligt Indtryk af Død og Forladthed; men dette Syn forekom mig desuagtet i Øjeblikket at virke velgjørende, fordi det var beslægtet med det, der var sket om Natten, medens det dog

tillige, paa Grund af sin Storartethed, gjorde et opløftende Indtryk paa Sindet.

Da jeg efter nogen Tids Forløb vilde vende mig bort for at opsøge Præsten, kom denne gaaende hen imod mig og standsede ved mig. Efter at han i nogen Tid havde betragtet Scenen, sagde han:

„Ja, man kan nok føle sig ensom og blive alvorlig ved at bo paa et Sted som dette, selv om Døden ikke gjæster os. Gud veed, at jeg ikke frygter Ensomhed og Alvor; men i denne vilde Morgenstund er dog min Kraft brudt, og jeg formaar ikke at betragte mig som andet end som et stakkels Menneske, henkastet i denne øde Afkrog, udenfor Verden, fjernt fra Menneskene!"

For at henlede hans Tanker paa noget mere Glædeligt spurgte jeg, hvor hans Datter var, og han svarede:

„Hun er inde hos ham; hun ønskede at blive der alene; jeg troer, hun venter, at han vil vaagne op igjen."

Jeg bemærkede hertil, at det vist ikke var rigtigt at lade hende blive alene hos den Døde, da det maaske kunde gjøre et for stærkt Indtryk paa hende, men han svarede hertil, at hun var af en sund Natur, hvem det ikke kunde skade at betragte Døden. Lidt efter sagde han, efter at han nogen Tid havde set ud over Vandfladen:

„Ja, de østlige Enge ere tilvisse oversvømmede, som Thisenius igaar forudsagde, og ingen Vogn kan komme hertil i Dag, saa længe Floden staar saa højt! .... Det er mærkeligt nok: netop en saadan høj Stormflod, her lige op til det inderste Dige, har Thisenius beskrevet mig; den fandt Sted i hans Funktionstid og havde en afgjørende Indflydelse paa hele hans senere Skjæbne. Det lader til, at Havet er ham fjendsk lige til det Sidste, skjøndt han elskede det saa højt."

Derpaa gik han ind igjen, langsomt, og som det syntes, i dybe Tanker. Da jeg var bleven alene, vidste jeg intet Be-

dre at foretage mig end at gaa en lang Tur, og jeg gik da ud til Blaavandshuk, hvorfra jeg havde det prægtigste Syn af det oprørte Hav. Derpaa besøgte jeg nogle af de Folk, som jeg bedst kunde huske fra min Barndom. Overalt, hvor jeg fortalte, at Thisenius var død, gjorde det et levende Indtryk, og flere Bemærkninger, der i denne Anledning fremkom, gjorde mig end mere længselsfuld efter at høre noget Sammenhængende om ham og hans tidligere Liv. Ud paa Aftenen vendte jeg tilbage til Præstegaarden, og da jeg saae Præsten og hans Datter i Haven, gik jeg der ud til dem.

Vi stode alle Tre og betragtede Vandfladen. Men hvor forskjellig fra om Morgenen var nu ikke den hele Scene! Det var ganske stille, og Vandet var faldet saa meget, at Dammen og Pladsen der omkring var fri, men det naaede dog endnu omtrent til det yderste Dige. Den store Vandflade var nu rolig, næsten spejlglat i Nærheden, og havde ganske antaget Karakter af en fredelig Indsø. Men saa beroligende som dette Syn ellers vilde have været, saa uhyggeligt, ja næsten ængsteligt forekom det os nu paa Grund af den saa brat indtraadte Forandring, og det endnu heftig oprørte Havs Brølen bag Klitterne syntes os en særdeles oplivende Musik.

Som naturligt drejede sig vor Samtale strax om Thisenius, og jeg havde den største Lyst til at bede Præsten om at meddele mig noget Sammenhængende om hans tidligere Liv; men af Frygt for at besvære ham dermed tav jeg stille. Imidlertid faldt Talen snart af sig selv saaledes, at jeg uden at være paatrængende fik mit Ønske opfyldt, idet Præsten nemlig henvendte sig til mig med det Spørgsmaal, om jeg havde lagt Mærke til, at Thisenius i sine sidste Fantasier troede sig i Havsnød, men fandt Beroligelse i den Forestilling, at han nok vilde blive reddet af En, som han syntes at se for sig? Jeg svarede hertil, at jeg vel havde lagt Mærke

til disse Ord af Thisenius, men at jeg ikke havde troet, at der laa noget Virkeligt til Grund herfor.

„Har han da slet Intet fortalt Dem om sit tidligere Liv her og andet Steds?" spurgte han dernæst; „jeg veed dog, at det var hans Hensigt."

Jeg svarede hertil, at det havde været hans Agt at gjøre det der ude i hans lille Hus paa Skallingen, men at hans begyndende Sygdom forhindrede ham deri, og at det nu var mit højeste Ønske, at en Anden maatte være i Stand dertil. Præsten svarede ikke strax Noget herpaa, men begyndte med en vis Uro at gaa frem og tilbage langs med Diget. Omsider holdt han op med denne Vandring, standsede foran mig og sagde:

„Thisenius var en ved sin Personlighed og sin Skjæbne lige mærkelig Mand. Han har i de otte Aar, jeg har levet med ham, saaledes fæstet sig i mit Hjerte, at Ingen, hvem det senere maatte forundes mig at knytte mit Hjerte til, vil kunne give mig nogen som helst Erstatning for, hvad jeg nu har mistet, det føler jeg. Det kunde maaske synes, som om jeg havde været den, der beskyttede ham og gav ham et Hjem; men i Virkeligheden var han den, hos hvem jeg i en højere Forstand fandt Beskyttelse og Tilhold. Det er muligt, at jeg ikke ganske har opfattet ham; thi den høje Enfold, der gjorde Oldingens sidste Aar saa lykkelige, er mig selv, som en mere gold og reflekteret Natur, nægtet. Men hvad der er mig aldeles klart, er, at jeg intet Steds i Verden har truffet en lignende Natur. Hans Liv er som et Eventyr. Og jeg veed nu ikke noget Bedre, hvormed vi kunne beskjæftige os, end med ham, hvis Billede dog alligevel i denne Stund opfylder vore Tanker. I den Stemning, hvori jeg er, vil det være mig selv en Lettelse at forsøge paa at give en Skildring af hans Livs mærkeligste Overgange og Tildragelser, efter hvad han selv har fortalt mig."

Vi toge da alle Tre Plads i et Lysthus, hvorfra der var Udsigt over den store, stille Vandflade, der nu hvert Øjeblik uformærkt og sagtelig trak sig tilbage, og d e r tog Pastor Vium saaledes til Orde:

„Thisenius var en meget gammel Mand, skjøndt man ikke skulde se det paa ham, ligesom han heller ikke selv i nogen Henseende følte sig trykket af en saa høj Alderdoms sædvanlige Besværligheder. Havde han levet til Mortensdag, vilde han have fyldt sit syv og firsindstyvende Aar. Han døde da — saaledes som det hedder i Skriften om Patriarkerne — „i en god Alderdom", hvorimod de Ord, som tilføjes: „og mæt af Dage", vistnok endnu ikke kunde siges om ham, thi hans sidste Aar vare saare lykkelige og fulde af Fred, ja allerede — kunde jeg næsten sige — omstraalede af Evighedens Glands. —

Han havde i hele denne sin lange Levetid kun een Gang været syg, og det er som oftest saadanne Naturer, der gaa bort ved en hurtig eller pludselig Død. Hans Fader var en Fiskersøn fra Sønder-Lyngvig; saaledes benævnes nogle faa Huse og Fiskerhytter paa den Klitstrækning, som adskiller Ringkjøbing Fjord fra Havet. Det var en rask og uforfærdet Mand, der i sin Ungdom tog Tjeneste hos en fremmed Sømagt, hvor han kom i Besiddelse af en Del Penge som Kaptajn paa en af dens Kapere; herved blev han en vild og tøjlesløs Pirat, hvis eneste Glæde var Kampens Bulder. Da han efter Fredens Slutning fik sin Afsked af den fremmede Tjeneste, vendte han tilbage til Fædrelandet, kjøbte sig for de vundne Penge en Skonnert, hyrede en halv Snes af de mest udmærkede og frygtløse Sømænd, som Vesterhavsegnen er saa rig paa, og begyndte nu med sit armerede Fartøj en storartet Smuglerforretning paa England og andre Steder, — ja, han var end ikke bange for at udøve sin gamle Sørøverhaandtering, naar Lejlighed dertil gaves. Ikke faa Sam-

menstød havde han saa vel paa vore som paa Englands Kyster med armerede Toldkuttere, men hans Fartøjs Sejldygtighed var saa stor, og det blev ført saa fortrinlig, at han stedse enten undslap ved sin Hurtighed eller gik af med Sejren, naar det kom til Kamp. Inden han gik i fremmed Tjeneste, havde han giftet sig og faaet en Søn, ved hvis Fødsel Moderen døde, og da han kom tilbage og begyndte sin Smugler- og Sørøverforretning, tog han denne Søn, som dengang kun var elleve Aar gammel, med paa sit Skib og uddannede ligeledes ham til en udmærket Sømand, hvortil han af Naturen var fortrinlig skikket. Hvem denne Søn var, kan De vel nok tænke Dem — det er ham, som nu hviler hist inde.

Faderen opnaaede netop at faa ham uddannet til en næsten lige saa god Sømand, som han selv var, da han sex eller syv Aar efter faldt under et Sammenstød, som han havde ved Englands Kyst med en Toldkrydser. Men da Faderen faldt, overtog den unge sytten- eller attenaarige Thisenius øjeblikkelig Kommandoen og beskjød det fremmede Skib saa længe, til det fuldkommen ødelagt flød som et Vrag paa Vandet; da entrede han det med sine Folk, nedhuggede hele Besætningen og hævnede saaledes sin Faders Død paa gammel Vikingevis, — hvorpaa han som Kaptajn paa sit eget Skib og som absolut Hersker over en Flok af de vildeste og dristigste Sømænd vendte Stavnen mod Hjemmets Kyster.

Da han nu saaledes selv var bleven Kaptajn paa Skibet, og han opfordredes af dem, med hvem hans Fader havde staaet i Forbindelse, til at vedblive Smuglerforretningen, saa fortsatte han ogsaa denne, men derimod har han aldrig selv givet sig af med at være Sørøver. — Dette er imidlertid et Afsnit af hans Liv, som jeg ikke formaar at skildre saa tydelig, som jeg føler, at det er nødvendigt, hvis De skal faa et rigtigt Blik paa ham: dertil var han ene selv i Stand!

Kun dette: den fribaarne Selvstændighed, Sorgløshed og Kjærlighed til alt Dristigt, Vildt og Eventyrligt, der udgjorde det Karakteristiske hos de gamle hedenske Vikinger, — det, at de ikke kæmpede for Vindings Skyld, men af Glæde ved selve Kampen og Faren, — det var ogsaa det Karakteristiske for ham. I Følge hans Natur og den Betragtningsmaade af Forholdene, som Samlivet med Faderen havde indgivet ham, kunde han ikke anse Smugleriet for nogen Synd; Havet var frit, mente han, og han var aldrig gladere, end naar han blev angreben af bevæbnede Toldfartøjer: da vaagnede Vikingenaturen fuldstændig i ham, da følte han sig som en fri Søkonge, og da veg han aldrig, men kæmpede, til han vandt Sejr. Og aldrig blev han overvunden eller fangen ved disse Sammenstød; thi blot ved Synet af hans høje, mægtige Skikkelse opflammedes hans Besætning til den vildeste Tapperhed; men — nægtes kan det jo ikke — mange uskyldige Menneskers Død er han nu indgangen at aflægge Regnskab for! —

Dette uafhængige Vikingeliv førte han, til han var fire og tyve Aar gammel. Da hændtes det, at han paa en Rejse fra England til Hjerting ved Juletider blev overfaldet af en saadan Storm, som vi i Nat have oplevet. Han strandede her lige ud for under Blaavandshuk paa Horns Rev; — der, hvorfra De i Forgaars hørte den usædvanlige Bølgeklang, — en saa frygtelig Stranding, som vi kun opleve her! Vraget af Skibet, som var af udmærket Materiale, stod en hel Nat og Dag paa Revet uden ganske at splintres; men imidlertid bortskylledes den ene efter den anden af Besætningen eller døde af Kulde og Udmattelse. Fra Land var det umuligt at komme ud til Vraget, eller der var i det Mindste ingen af Strandboerne, som turde forsøge derpaa. Selv holdt han paa Grund af sin Kæmpenatur længst ud; men til sidst blev han dog saa udmattet, at han følte, hvorledes

Bevidstheden mere og mere forlod ham. Da han endelig mærkede, at Vraget ganske skiltes ad, klamrede han sig fast til den Planke, hvor han sad, og førtes nu af Vind og Bølger ind mod Land. Ligesom han grebes af Landbrændingen, havde han endnu saa megen Bevidsthed, at han lagde Mærke til, at en høj, sortklædt Mand, der stod lige i Brændingen og jævnlig helt overskylledes deraf, udstrakte sin Haand efter ham og saae paa ham med et af Kraft og Begejstring lysende Blik. Ved at stødes i Brændingen tabte Thisenius ganske Bevidstheden; dog havde han haft et Slags Fornemmelse af, at den høje Mand greb ham med et kraftigt Tag. Men denne Mand, der saaledes kom den Skibbrudne til Hjælp i den yderste Nød, det var dette Sogns daværende Præst, den værdige Spandet, en Mand af apostolisk Aand og Natur, — hvem Gud havde givet saa megen aandelig og legemlig Styrke, at han bogstavelig kunde opfylde Kristi Ord om den gode Hyrde, der vover sit Liv for Faarene. Han var ved denne Lejlighed den Yderste i den Kjæde, som under saadanne Omstændigheder bliver dannet for at frarive Havet sit Bytte.

Men Synet af denne Mand med det milde, opmuntrende Blik og den til Frelse udstrakte Arm gjorde et uudsletteligt Indtryk paa den halvdøde Thisenius; han tog det med i sin bevidstløse Tilstand, og da han flere Timer efter vaagnede op, var dette Syn det Første, der fremstillede sig for hans Erindring.

Jeg veed nu ikke, om De kan forestille Dem ham saaledes, som han maa have været paa den Tid, da han strandede, — med et Overmaal af Legemskraft, af Naturen mandig, djærv og modig, og med disse Egenskaber udviklede til Fuldkommenhed ved det frie, vilde Sømandsliv, men i Øvrigt et Naturmenneske, et voxent Barn, hos hvem alle Følelser vare til Stede i oprindelig Kraft og Fylde. Denne

sin barnlige Natur gav han nu tilkjende ved den store Hengivenhed og Ærbødighed, han følte for sin, kun nogle faa Aar ældre Redningsmand. Og at denne var Præst, at han i Stedet for at blive hjemme i sin Stue og lade det bero ved at tale smukke Ord om Opofrelse og Selvfornægtelse, selv traadte frem i Spidsen for modige Mænd og vovede sit Liv og sin Sundhed, — det tiltalte i høj Grad hans djærve Sindelag og hans Følelse for Sandhed og Ærlighed. Og da Præsten jo selv var en mandig og kjæk Natur, har vist nok ogsaa han været i Besiddelse af den Barnlighed, der som oftest er et Særkjende for kraftige Folk; — men der har da ikke været saa lidt Beslægtet mellem disse to Mænd, og vi kunne heraf forklare den store, gjensidige Kjærlighed, der snart knyttede deres Hjerter sammen. Tilmed havde de overordentlige Lidelser, som Thisenius havde gjennemgaaet ved Strandingen, den ham uvante Maade, hvorpaa Døden her var traadt frem for ham, uden at han ved sin egen Kraft havde kunnet foretage det Mindste til sin og sine Kammeraters Redning, — alt dette i Forening havde tjent til at bøje hans Selvtillid og stolte Tro paa egen Kraft. Det var da til denne nye Følelse af Ydmyghed samt til hans barnlige Hengivenhed for sin Redningsmand, at denne knyttede sig, og hvorved han i Tidens Løb vandt en saa afgjørende Indflydelse over ham. — Pastor Spandet var ugift og havde det naturligvis saa ensomt som muligt her i Præstegaarden; ogsaa for ham maa det da have været en Vinding at lære en saa usædvanlig Natur som Thisenius at kjende. Det varede ikke længe, saa boede Thisenius i Præstegaarden, og han og Præsten vare fra den Tid stedse sammen saa vel i Kirken som paa de Udflugter til Havet og i Klitterne, som de jævnlig foretoge. — Hvad der nu nærmest maatte frembyde sig som Opgave for Pastor Spandet, det var jo at tæmme denne halvvilde, men med alle ædle Instinkter begavede

Natur; og da han var en nidkjær Præst med en brændende Aand, maatte først og fremmest Religionen fremstille sig for ham som Midlet til at opnaa dette. Hans Undervisning maatte i saa Henseende være saa meget mere tiltrækkende for Thisenius, som den for ham havde hele Nyhedens Interesse, idet han kun i sin tidlige Barndom havde modtaget nogle højst uklare religiøse Forestillinger; og med hele sin barnlige og fantasirige Natur modtog han nu denne Lærdom.

Ogsaa i al anden Viden og Kundskab var Præsten hans Lærer. Og da det usædvanlige Liv, Thisenius havde ført, i høj Grad havde udviklet hans Skarpsindighed og Dømmekraft, og han desuden af Naturen var overmaade vel begavet og opfyldt af Ønsket om at være sin Lærer til Behag, kunde Præsten ikke let finde en bedre Jordbund til at nedlægge sin Lærdom i.

Saaledes hengik nu en lang Tid — flere Aar — hvori Thisenius var saa optagen af alt det Nye og Forunderlige, som han lærte, og som han paa Grund heraf følte opstaa og bevæge sig i hans eget Indre, at hele hans tidligere — saa vidt forskjellige — Tilværelse var som udslettet af hans Tanke. I hele denne nye Verden, hvori han nu bevægede sig, var Præsten Hovedpersonen; ham vedblev han at se op til med den samme Ærefrygt, som han havde følt, da han første Gang efter Besvimelsen slog sine Øjne op og i ham gjenkjendte sin Redningsmand, og med en fuldkommen barnlig Tiltro og Kjærlighed.

Jeg skal ikke nægte, at en saa brat Overgang som den fra det vilde Sømandsliv til fredelig Skolelærdom var mig noget vanskelig at fatte, den Gang Thisenius skildrede mig sit Livs Begivenheder, og den kan efter min Mening kun tænkes mulig som Virkning af en særdeles mægtig Personlighed, hvoraf Pastor Spandet ogsaa efter Andres Sigende

skal have været i Besiddelse, og som var saa gribende, at Den, han en Gang havde omfattet med sin Kjærlighed, for stedse følte sig opfyldt og betvungen deraf.

Et andet og for saa vidt væsentligt Foreningspunkt, som det senere fik en afgjørende Indflydelse paa Thisenius' Livsstilling, var Musiken. Præsten digtede skjønne Psalmer, sang dem med en udmærket smuk Stemme og akkompagnerede sig dertil paa et lille Stueorgel. Denne Sang og især dette Orgelspil henrykkede Thisenius, som fandt, at det lignede Lyden af Havets Bølger, og da det viste sig, at Thisenius af Naturen havde en smuk, dyb Stemme, der netop egnede sig for alvorlig Sang, og et sikkert Øre, saa lærte Præsten ham saa vel at synge som at spille paa Orgelet, og han opnaaede hurtig en lige saa stor Færdighed i disse skjønne Kunster som hans Lærer. Og man kan da vist nok sige, at der var ikke een udmærket Evne hos Thisenius, uden at Præsten jo vidste at udvikle den og igjennem den saa meget desto mere at drage ham til sig.

Der var i de Tider her i Sognet en meget gammel Degn, hvis Navn jeg dog ikke mindes; han var meget sløvet af Alderdom og Svaghed og røgtede paa Grund heraf sin Gjerning paa en højst ufuldkommen Maade. Af Skaansomhed mod den gamle Mand havde Præsten dog Intet foretaget for at faa ham fjernet, men selv, saa vidt muligt, overtaget hans Gjerning, navnlig i Henseende til Skolebørnenes Undervisning. I Kirken kunde Præsten dog ikke træde i Stedet for ham, og netop her var den Gamle til saa lidt Opbyggelse som muligt paa Grund af sin Sløvhed og fuldkomne Mangel paa Sangstemme. Da nu Thisenius i nogle Aar havde nydt Præstens Undervisning og var bleven konfirmeret af ham, tog Præsten ham undertiden med i Skolen, hvor de da i Forening underviste Børnene og i Øvrigt samtalede med dem til deres Opmuntring og Belæring; og Præ-

sten lagde da Mærke til, i hvor høj Grad det morede Thisenius at færdes mellem disse Børn af „Havgasser", og hvor fortrinlig han var skikket til at indvirke paa dem ved en vis — paa een Gang barnlig og djærv — Manér, der var ham ejendommelig. Ogsaa lød nu hver Søndag i Kirken Thisenius' skjønne og kraftige Psalmesang, og der er intet Spørgsmaal om, at den d e r virkede til lige saa stor Opbyggelse for Menigheden, som den var til Glæde for ham selv.

Men herved kan det da blive forklarligt, at Thisenius kunde finde det naturligt, eller at han i det Mindste ikke gyste tilbage derfor, da Pastor Spandet efter den gamle Degns Død pludselig foreslog ham at indtage den ledige Plads. Man kunde efter min Mening snarere finde det mærkeligt, at Præsten vilde gjøre den forhenværende Kaperkaptajn et saadant Forslag; thi det maatte dog — forekommer det mig — anses som lidet sandsynligt, at Thisenius' Natur var bleven saa gjennemgaaende forandret, at han i enhver Henseende kunde være skikket til en saadan halvt gejstlig Virksomhed! Men for at forklare os dette maa vi atter tage Hensyn til Pastor Spandets ejendommelige Personlighed: brændende og begejstret, men tillige af et barnligt Sindelag, har han sikkert nok været tilbøjelig til at springe Mellemled over, naar et smukt Formaal fremstillede sig for ham.

Og saaledes skete det da, at Thisenius, syv Aar efter Strandingen paa Horns Rev, i Aaret 1795, da han var enogtredive Aar gammel, blev Degn og tillige Skolemester i dette Sogn.

Men allerede forinden dette Embede blev ham overdraget, havde der vist sig det Mærkelige, at jo længere han fjernede sig i Tiden fra sit Ungdomsliv, desto nærmere traadte det ham i Erindring og Tanke, og dette tillige paa en dobbelt Maade. Uagtet han jo nu havde lært at bedøm-

me sig selv fra det kristelige Standpunkt, og han altsaa ikke kunde Andet end føle Anger over Meget, som han havde foretaget sig i sin tilbagelagte Periode, saa var der dog tillige Noget i ham, der var stærkere end dette nye Liv, Noget, som med Længsel skuede did tilbage, Noget, som bevirkede, at han under Tiden kunde have som en Fornemmelse af Vammelhed ved den fredelige og milde Tilværelse, der nu var bleven hans Lod. Herved kom der en Dobbelthed ind i hans Liv, der spredte hans Kræfter, forhindrede ham i af fuldt Hjerte at kunne hengive sig til sin Gjerning og gjorde hans Sind mere og mere vemodigt.

Som en i Selvbetragtning kun lidet forsøgt Natur havde han ikke tillagt disse Rørelser i sig nogen videre Betydning, — saa meget mindre som han, paa Grund af sin store Kjærlighed til Præsten, aldrig ret kunde tænke sig Muligheden af at løsrive sig fra ham eller overhovedet at foretage sig Noget som helst, hvorom han maatte formode, at det ikke var ham til Behag. Og saaledes skete da d e t, hvad jeg alt har berettet, at Thisenius modtog det ham tilbudte Embede. — Han fortalte mig ikke paa een Gang sin Historie; kun naar han var særlig oplagt, eller naar hans Sjæl fortrinsvis dvælede i Erindringen, meddelte han mig efterhaanden det, der i hans svundne Liv havde gjort mest Indtryk paa ham.

Enkelte Afsnit af, hvad han saaledes fortalte, hvori det syntes mig, at hans ejendommelige Personlighed især traadte frem, indprægede sig saaledes i min Hukommelse, at jeg ikke blot beholdt Aanden deri, men ogsaa hele Formen med de ham særegne Vendinger, Udtryk og Talemaader. Hvad han saaledes meddelte mig af denne Art, der ligesom af sig selv fæstede sig i Hukommelsen og nødte mig til at beskjæftige min Fantasi dermed, optegnede jeg Tid efter anden, og vistnok aldeles nøjagtig som det faldt fra hans Læber. I mine ledige Timer har jeg stundom taget disse Op-

tegnelser frem og moret mig med at gjennemlæse dem, saaledes at jeg kan dem uden ad, og jeg agter da, naar jeg i min Fortælling kommer til disse Punkter, at gjengive dem med hans egne Ord og i første Person, for at De kan faa et saa meget tydeligere Billede af ham. Et saadant Punkt er jeg nu kommen til, og jeg vil da gjøre, som jeg har sagt:

„„Da jeg ytrede min Tvivl om, at jeg kunde være værdig til et saadant Embede, sagde Præsten, at det var hans Overbevisning, at jeg, paa Grund af min smukke Sangstemme og min store Kjærlighed til Børn, vilde være til stor Velsignelse for denne Menighed, hos hvilken jeg fandt saa Meget, der var beslægtet med min egen Natur. Men da Præsten talede saadanne Ord til mig, fremstillede Degneboligen sig saa yndig for mit Blik, og jeg haabede, at jeg i dette Embede, forbunden med Kirken og ligesom beskyttet af dens Magt, maatte faa Ro i mit Sind og blive i Stand til at udrette noget Godt for mine Medmennesker og saaledes maaske afsone noget af det Onde, som jeg i min tøjlesløse Ungdom s k u l d e h a v e afstedkommet.“ “

Dette hans Haab gik dog ikke ganske i Opfyldelse. Kun det Sidste lykkedes ham — at udrette noget Godt og at blive elsket af Menigheden; men Ro i sit Sind fik han ikke derved, som De vil se, naar jeg nu atter med hans egne Ord skildrer hans Tilstand i de første Aar, efter at han var bleven Degn:

„„Med Mod og Fortrøstning tiltraadte jeg denne min Gjerning, og megen Tilfredsstillelse havde jeg af samme. Jeg havde al Tid gjerne villet færdes med Børn, og naar jeg sad i Skolen, omgiven af alle de Smaa, hvis Hjerter jeg havde vundet, og hvem det lykkedes mig at bibringe den Lærdom, som det var min Pligt at indgive dem, paa saadan Maade, at det forekom dem som en hel Spøg at være i Skole — da kunde jeg have Øjeblikke, hvori min Sjæl var ganske

i Hvile, saa at jeg ej begjærede Andet. Men det var dog kun i Øjeblikke, at jeg følte en saadan Fred; den afløstes snarlig af en Uro, der laa dybt i mit Hjerte, af en indre Tomhed, der med Heftighed begjærede at udfyldes, af en Længsel efter kraftigere Gjerning, mandigere Daad — ja Krigerfærd! Men hvad jeg saaledes begjærede eller fristedes af, var mig selv saa dunkelt, at jeg ikke kunde udtale det i Ord eller gjøre det forstaaeligt for mig selv eller nogen Anden. Kun naar jeg da vandrede ud til Havet og hørte paa den Musik, som havde ombruset mig fra min Barndom, eller naar jeg ret kraftig opløftede min Røst til Sang eller legede paa Orgelværket i Kirken, kunde jeg for en Stund faa Dette til at afstaa fra mig." "

Med disse Ord har jeg skildret hans indre Tilstand i de første fem eller sex Aar, efter at han var bleven Degn; i al denne Tid vedblev hans Forhold til Præsten at være uforandret det samme, fuldt af gjensidig Tillid og Kjærlighed. Da indtraf der en Begivenhed, der var af afgjørende Indflydelse paa hele hans Væsen og Tankegang, og som for en Tid ophævede den „indre Tomhed, der med Heftighed begjærede at udfyldes," — en Begivenhed, jeg atter er i Stand til at gjengive med hans egne Ord. Og De vil af denne Skildring lægge Mærke til, hvorledes det Vemodige mere og mere har indtaget sin Plads i hans Sind, men ogsaa røres over den Styrke i Følelsen og den forunderlige Barnlighed, der, som det mest Karakteristiske hos ham, aldrig nogensinde forlod ham, men snarere tiltog end aftog med de kommende Aar.

„ „Da jeg havde været sex Aar i mit Embede, kom jeg en Søndag Morgen — det var Palmesøndag — som sædvanlig op i Præstegaarden før Gudstjenesten for at følges med Præsten til Kirken. Det havde været en overmaade streng Vinter det Aar og frosset næsten hele Tiden fra Mortensdag

af; men hin Palmesøndag, da jeg vandrede til Præstegaarden, var den første Foraarsdag i dette Aar. Solen skinnede varmt, Lærken hævede sin Røst for første Gang, og den smeltende Sne rislede i nogle smaa Strømme ned fra Højderne. Bevæget i mit Sind ved dette pludselig indtraadte Foraar traadte jeg ind i den store Stue, hvor Præsten sædvanlig opholdt sig; men her saae jeg et mærkeligt Syn: ved et af Vinduerne stod en ung, meget bleg, men saa overmaade skjøn Kvinde; hendes Hoved var bøjet, og hun holdt et spædt Barn i sine Arme. Præsten stod ved hendes Side, og havde hans Ansigt et saadant Udtryk, som om han for nylig havde grædt. Da jeg var kommen helt ind i Stuen, løftede den fremmede Kvinde sit Hoved og saae paa mig med et sky Blik; men da mit Ansigts Udtryk i det Øjeblik vistnok ikke var et saadant, at det kunde forfærde hende, forsvandt denne Skyhed snart af hendes Miner, i hvilke Udtrykket af en blid Sørgmodighed blev alene tilbage. Men da hun nu stod saaledes for mig med det spæde Barn paa Armen og med sit fromme, forklarede Aasyn opløftet imod mig, da tyktes det mig i min Sjæls Forvirring og Henrykkelse, at jeg saae Herrens Moder og det lidet Barn Jesus, og jeg bøjede mit Hoved som for at tilbede. Det var mit Livs mærkeligste Øjeblik. Og ere nu ret mange Aar svundne siden hin Palmesøndag; men det Øjeblik, da jeg første Gang saae denne Kvinde og dette lille Barn, det staar for mig lige saa friskt, som da jeg oplevede det, og det vil sikkert nok aldrig udslettes af min Sjæl." "

Da Thisenius saaledes stod forvirret og betagen ved dette usædvanlige Syn, traadte Spandet hen til ham, lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde: „Du ser her for Dig min eneste, ulykkelige Søster, som har søgt sig et Tilhold her hos os, og visselig — hun skal ikke have søgt det forgjæves! Ogsaa Du vil agte og ære hende, og vi To ville i For-

ening søge atter at forsone hende med Livet, og da skal hendes og det lille Barns Glæde udbrede sin Glands over vort stille Hjem."

Derpaa fulgtes de ad som sædvanlig til Kirke, og paa Vejen fortalte Præsten ham sin Søsters Historie.

Skjøndt Thisenius, da han første Gang saae hende — som jeg allerede har fortalt — fik et Indtryk af det Højeste og Reneste, saaledes at han endog med sin fantasirige Natur troede at se en Aabenbaring af noget Guddommeligt, var der dog et vist særeget Sorgens Skjær udbredt over hende, der tilkjendegav ham, at det ikke var en sørgende Enke, han saae, men en forført og forladt Pige. Og saaledes forholdt det sig ogsaa i Virkeligheden. Præstens Søster, Marie Spandet, var den Morgen, da Thisenius først saae hende, meget ung, kun nitten Aar troer jeg, og hun havde i et Par Aar været forlovet med en ung, smuk og begavet Mand, der senere vandt et Navn som Digter. Denne unge Mand havde vistnok aldrig været hende af Hjertet hengiven, fordi han, efter hvad jeg antager, ikke var i Stand til at føle en sand Kjærlighed; men tiltrukken af hendes overordentlige Skjønhed og høje Sind havde han i et af sine gode Øjeblikke begjært hendes Haand; og da han var i Besiddelse af Alt, hvad der kunde fængsle en Kvinde, maa det have været ham en let Sag at vinde hendes Kjærlighed.

Efter hvad jeg nemlig kunde forstaa af Thisenius' Beretning herom — thi selv havde Thisenius aldrig truffet en lignende Personlighed og var aldeles ude af Stand til at kunne opfatte en saadan — har denne unge Mand været af den Slags poetiske Naturer, hos hvem Følelsen ikke udgaar fra Hjertet, men kun fra Fantasien — en saadan Personlighed, der i sin Fantasi kan være varm, ja brændende begejstret i kortere eller længere Tid, medens Hjertet er koldt eller i alt Fald kun opvarmet af Selvkjærlighedens

eller Selvforgudelsens Lue. Men en med en saadan poetisk Natur begavet Yngling vil i høj Grad være i Stand til at betage en Kvindes Sind, eftersom han selv er Gjenstand for Illusionen og selv hver Gang tror paa sin Følelses Alvor; og deraf kommer det, at hvad han gribes af og udtaler, det fremtræder ikke blot med samme Præg af Oprigtighed og Sandhed som det dybt grebne Hjertes Følelse, men tillige varmere og mere uforbeholdent; thi Hjertets Følelser fremtræde med en Jomfruelighed eller Dulgthed, som den blotte Fantasifølelse ikke kjender noget til. Og naar da Illusionen forsvinder, fordi Fantasifølelsen stadig vexler Gjenstand, da vil en saaledes organiseret poetisk Natur ikke kaste Skylden herfor paa sit eget kolde Hjerte, — hvis Kulde han ikke selv føler eller kan erkjende, — men derimod paa den Gjenstand, som har vakt Illusionen, og Ligegyldighed eller Had mod denne Gjenstand træder da i den usande Kjærligheds Sted.

En saadan Mand — tænker jeg mig — var det, som bedaarede den skjønne og elskværdige Marie Spandet. Hendes og Præstens Forældre vare velhavende Proprietærfolk fra Hobroegnen; disse vare af gammeldags Ærlighed og gammeldags — Haardhed og vare ikke i Stand til at betragte deres Datter med kristelig Overbærenhed, da hun fuld af Fortvivlelse aabenbarede dem sin Ulykke, og heller ikke senere var det dem muligt at forsone sig med det Skete. Det stod da i hendes store Nød for hende som det Eneste, hvorved hun kunde fries fra at gaa legemlig og sjælelig til Grunde, at komme til sin Broder, hvis overbærende Hjerte og store Kjærlighed til hende hun kjendte fra sin Barndom. Den Omstændighed, at han boede paa et saa afsides Sted, hvor hun kunde leve alene for sit Barn og for sin Anger, tilskyndede hende saa meget mere til dette Skridt, og derfor

ønskede hun ikke heller, at hendes Fejltrin skulde forties her, hvad der ellers vilde have været let paa et Sted som dette.

Det Øjeblik, da Thisenius første Gang saae hende, var da, efter hans egne Ord, det skjønneste i hans Liv; dette Syn forjog øjeblikkelig den Følelse af Tomhed, som i de senere Aar havde bemestret sig ham; det vakte en forunderlig Glæde i ham, en Ømhed i hans Hjerte, som han ikke tidligere havde kjendt, og som var Gjenstand for hans egen Forundring — med andre Ord, det var Kjærligheden, der nu første Gang greb hans syv og trediveaarige, men endnu i enhver Henseende ungdomsfriske Hjerte.

Jeg vilde nu meget ønske, at jeg var i Stand til at skildre de Følelser, som han nærede for Marie Spandet, og i det Hele hans indre Tilstand, efter at hun og hendes Barn vare komne i Præstegaarden. Selv troer jeg, at jeg har opfattet ham rigtig i saa Henseende; men derfor er det jo ikke sikkert, at det vil lykkes mig at give Andre det rette Blik paa ham.

Den Følelse af religiøs Ærefrygt og opløftende Henrykkelse, som det første Syn af hende indgjød ham, uagtet han strax opfattede hendes Forhold rigtig — denne Følelse vedblev hun at indgyde ham, hver Gang han saae hende i alle de Aar, det blev ham givet at leve i hendes Nærhed og at glædes ved hendes Omgang. Og denne Følelse var vistnok det Karakteristiske i hans Forhold til hende. Han elskede hende, men saaledes som en ægte Riddersmand i de saakaldte „mørke Tider" elskede sin skjønne Dame — som et Indbegreb af den Romantik, der boede i hans eget Sind, men uden det heftige, sandselige Begjær, der som oftest ledsager Kjærlighedsfølelsen, ja, stundom er dens væsentligste Bestanddel i mindre barnlige eller mere reflekterede Naturer.

Og dog kom jo ogsaa for ham den Tid, da hans Følelse

for hende antog et mere lidenskabeligt Præg — da det var hans højeste Ønske paa Jorden, at hun skulde blive hans Hustru, og sikkert have kun faa Kvinder været elsket varmere og højere, end hun er bleven det af Thisenius. Men han tilstod hende ikke sin Kjærlighed. Om Grunden hertil har været at søge i hans egen Følelses Jomfruelighed eller deri, at hun ikke i denne Henseende kom ham i Møde, uagtet hun i Tidens Løb viste ham den største Hengivenhed og Taknemlighed for Alt, hvad han var for hende selv og for hendes Søn, — det kan jeg ikke sige; thi herom udtalte Thisenius sig kun dunkelt, og jeg vilde ikke ved mine Spørgsmaal tvinge ham til at sige Andet, end hvad han netop selv følte Trang til. Men har han altsaa i denne Henseende følt sig skuffet, saa var der en Anden, hvis Kjærlighed ligesom syntes at skulle give ham Erstatning for dette Savn, og det var hendes Søn Frederik Spandet. Lige fra det Øjeblik, at dette Barn begyndte at skjønne, viste det en afgjort Forkjærlighed for Thisenius. Denne var en født Børneven og holdt af alle Børn, men at dette Barn, der viste ham en saadan særegen Kjærlighed, var hendes, har jo vist nok haft den største Betydning for ham. Han gjengjældte da af hele sit Hjerte denne Følelse, hvilket jo i og for sig ikke var saa forunderligt; men i Øvrigt maa jeg dog tilstaa, at hans overordentlige Kjærlighed til dette Barn i Særdeleshed har rørt mig, ligesom jeg ogsaa anser dette Træk for et af de mærkeligste i hans Karakter.

Disse Tre, hvortil nu ogsaa snart den opvoxende Dreng maatte henføres, vare daglig sammen; de vare hinandens Verden og udgjorde hinandens eneste Selskab og Opmuntring. Og da Marie Spandet var en sund Natur, der vidste at finde Trøst i disse to gode Mænds og sit Barns Selskab, varede det ikke ret mange Aar, før hendes Broders Haab

gik i Opfyldelse, „at hendes og det lille Barns Glæde skulde udbrede sin Glands over det stille Hjem."

Disse Aar vare da Thisenius' lykkeligste i denne Periode af hans Liv. Han forrettede sit Embede med Troskab og til Glæde for sig selv og Andre, og han var fri for, hvad han kaldte sin „svævende" Tilstand, hvorved han forstod den stærke Erindring om sit Ungdomsliv, der halvt med Anger og halvt med L æ n g s e l paatrængte sig ham, og som var ledsaget af en Fornemmelse, som om Jordbunden veg bort under ham. Men nu først havde han faaet fast Fodfæste paa Landjorden, forekom det ham. Hans Hjerte var fuldt. Han levede hver Dag sammen med det Bedste og Skjønneste, og hans Natur var saa barnlig eller saa mægtig — jeg veed ikke, hvad der er det rigtige Ord — at han kunde leve sammen med denne elskelige og yndefulde Kvinde uden at fortæres af Længsel efter at besidde hende, skjøndt han elskede hende saa højt. Der var i disse Aar et ubetvingeligt Livsmod i ham, der uvilkaarlig meddelte sig til hans Omgivelser. Nu nøjedes Præsten ikke mere med at staa i Havstokken og lade sig overskylle af Landbrændingens Bølger! Nej, han gik ombord med Thisenius i den af ham styrede Baad, og de opsøgte de Skibbrudne paa selve Revlerne. Ja, da den unge Frederik blev hen ved en halv Snes Aar, tog Thisenius endogsaa ham med. Sjeldent gik noget Menneskeliv i disse Aar tabt her paa Kysten; thi Vejret maatte være saa strengt, det vilde — Thisenius var ikke blot rede til al Tid at gaa ud, men det var en Gjerning, han elskede med den største Lidenskab og Begejstring, og hans Mod og Exempel virkede saaledes paa Kystboerne, at han aldrig savnede Besætning til Baaden. Saaledes bleve mange Menneskeliv reddede, som uden ham sandsynligvis vilde have fundet Døden i Bølgerne; thi han var den, der ledede og styrede det Hele. Men naar det var Magsvejr, og han

ikke kunde lette sin overstrømmende Følelse paa denne Maade, stod han under Tiden paa Blaavandshuk, saae ud over det evige Hav og svingede sine stærke Arme over sit Hoved som i ubetvingelig Livslyst!

Til at Marie Spandets Søn kunde blive ham saa overordentlig kjær, bidrog vist nok ogsaa for en Del dette Barns usædvanlige Natur. At Børn, hvis Mødre have lidt meget af aandelige Lidelser i Svangerskabsperioden, allerede i en tidlig Alder faa noget Tungsindigt eller Sværmerisk i deres Væsen, skal ikke være noget Ualmindeligt, og muligvis har da noget af dette Barns usædvanlige Væsen stammet herfra. Saa kjæk, munter og frejdig, som han var, havde han dog tillige i visse Øjebilkke, især naar Noget gjorde Indtryk paa hans Sind, noget forunderlig Tungsindigt eller Dybsindigt i sit Blik, — af den Art, som man troer at finde hos de Børn, der ere bestemte til at dø en tidlig eller brat Død. Fra han var ganske lille, var det hans kjæreste Glæde at komme ud i det Frie, hvor der var en vid Udsigt til alle Sider — paa et saadant Sted kunde han da dvæle i flere Timer uden at sige et Ord og stirrende hen for sig med hint tungsindige eller sværmeriske Blik. Og jeg kan nu godt tænke mig det — selv om Thisenius ikke havde sagt det — at netop en saadan Natur hos Drengen maatte udøve en særegen Tiltrækningskraft paa ham; thi hans egen Natur var i denne Periode af hans Liv vemodig eller sværmerisk. Hermed staar ikke det i Modsigelse, som jeg for nylig sagde om ham, at hans Hjerte var fuldt, og at han svulmede af Begejstring og Livslyst; thi denne var nu af en helt anden Art end hin frejdige Humor og djærve Overlegenhedsfølelse, hvoraf han var i Besiddelse, medens han var Sømand. Den Gang var hans Liv sammensmeltet med hans Ideal — Frihed og Uafhængighed — en Tilværelse, der al Tid ytrer sig som Humor og Djærvhed. Nu derimod havde

han sit Ideal udenfor sig, i Nærheden vel, men dog tillige i uvis, ubestemt Fjernhed; nu stod det for ham som en Sol, hvis Straaler vel varmede og begejstrede ham, men til hvis Udgangspunkt han ikke ret kjendte Vejen, — en Sindstilstand, der i sin dybeste Grund er vemodig, skjøndt den ingenlunde udelukker den højeste Livslyst og Begejstring og den kraftigste Gjerningsevne.

Om hans fremskridende Forhold til disse nye Beboere af Præstegaarden er jeg atter i Stand til at lade ham selv fortælle:

„„Det var en smuk og usædvanlig varm Dag tidlig i Høsten. Frederik, som den Gang var sex eller syv Aar gammel, havde været hos mig nogle Timer, hvilke vi havde tilbragt med at læse og skrive. Da jeg fulgte ham tilbage til Præstegaarden, gik han hele Tiden og saae ud over Bugten og undrede sig over, hvor alt Vandet var blevet af; thi det var Ebbe. Jeg gik da ned med ham til Bugten. Da han saae den ganske tørre Bund, ytrede han det Ønske at komme der ud. Jeg tog ham da ved Haanden og gik med ham ud paa Havbunden efter den faldende Flod. Da vi vare komne ud til Vandet satte vi os ned paa nogle Stene, og han sad da længe og stirrede som i Drømme paa Vandet, der uformærkt og med en sagte Rislen nærmede sig Dybet. Jeg sad da og betragtede hans Ansigt og det paa een Gang alvorlige og henrykte Blik, hvormed han fulgte Vandets Bevægelse, og kunde jeg maaske heraf have skjønnet, at Havets stærke Aand allerede den Gang havde ham i sin Magt og drog ham saa stille til sig.

Skjøndt jeg ogsaa selv var meget glad og ikke egentlig følte nogen Trang til at tale, forsøgte jeg dog flere Gange at vække ham af sine Drømmerier; men han, som hele Dagen havde været munter og overgiven, han var nu tavs og indesluttet i sig selv, og var det nu næsten, som om han

rent havde glemt mig. Kun da der ved Ebbens stadige Fremskriden var opstaaet en nogenlunde betydelig Afstand mellem os og Vandet, rejste han sig og udstrakte sin Haand imod mig, for at jeg skulde følge med ham ud efter Vandet, hvilket jeg ogsaa gjorde. Da vi havde naaet det, dvælede vi hos det ligesom før, indtil det atter havde trukket sig tilbage, og saaledes maatte jeg vedblive at følge ham, indtil Vandet var kommet til Hvile paa det Sted, ud over hvilket det ikke ydermere skulde træde. Her satte vi os da ned for sidste Gang og glædede os ved den dybe Ro, det klare, rislende Vand og den varme, blikstille Luft. Og sad vi saa d e r i Tavshed en temmelig lang Tid. Da kom han pludselig hen til mig, lagde sine Hænder paa mine Knæ, saae paa mig med sine sørgmodige Øjne og sagde:

„Vi To skal al Tid være sammen, ikke sandt?"

Og fra den Stund vare vore Hjerter forenede, indtil Døden skilte os ad.

Men da jeg nu havde set, hvor megen Glæde han følte over Vandet, tog jeg ham igjen nogle Dage efter, da det ligeledes var godt Vejr, ned til Bugten, og jeg havde valgt en saadan Tid, da Floden kom. Da vi kom noget ud paa Sandet, traf vi der en lille Baad, som laa for Anker, og i hvilken vi satte os. Floden nærmede sig nu hurtig og begyndte at skvulpe om Baaden, der efterhaanden rejste sig paa ret Kjøl, og var dette første Gang, at Frederik befandt sig i en Baad. Glad, men med det samme alvorlige Blik, sad han nu og stirrede ned i Bølgerne, paa hvilke den lille Baad sagtelig vuggede sig. Da hev jeg Ankeret op og roede omkring med ham en Timestid. Da vi kom i Land, var han ikke til at faa hjem, og vi tilbragte hele Dagen der nede med at spadsere og fiske Krabber og andre Sødyr. Først da det begyndte at skumre, kunde jeg faa ham bort fra Stranden, og

vi drog da Haand i Haand over Fennen opad mod Præstegaarden.

Da vi nu nærmede os denne, saae vi hans Moder sidde paa det yderste Dige ved Dammen. Hun plejede i Almindelighed at tilbringe Dagen hjemme, beskjæftiget med Husgjerning og med at undervise dem af Byens Fruentimmer, som ønskede det, i alle Slags kvindelige Haandarbejder; men mod Aften havde hun for Skik at gaa ud, især naar Vejrforholdene vare af den Beskaffenhed, at den for Vesterhavsegnen saa ejendommelige, pragtfulde Solnedgang kunde ventes.

Den allerførste Aften, som hun saa saare nedtrykt og sørgmodig tilbragte her i Præstegaarden, vare Forholdene netop saa, at en slig Solnedgang fandt Sted. Hun stod ved et af Vinduerne i den store Stue og saae ud over Egnen. Luften var klar, og Solen var ved at gaa ned; men samtidig hermed opsendte Havet sine mørke Taager, som det jo plejer at ske efter en klar Dag. Disse Taager indhyllede da selve Solen, saa at den ikke kunde ses, hvorimod dens Straaler skjøde sig op af den mørke Masse i Form af en uhyre Vifte eller som et kæmpestort Træ med luende Grene.

Da forekom det hende i hendes Sjæls Ængstelighed, at det saae ud, som om et truende Ildris var udstrakt over Jorden, og forfærdede dette Syn hende meget. Men da hun efterhaanden vandt Styrke i sit Sind, havde hun megen Glæde af dette Syn, hvilket hun siden al Tid betragtede med Forundring og Taknemlighed over, at denne øde Egn dog havde en saadan Herlighed.

Den Aften altsaa, da jeg og Frederik kom over Fennen, sad hun der paa Diget ved Dammen, dels i Forventning om, at dette Syn skulde vise sig, og dels fordi hun vidste, at vi vare ved Bugten, og at vi sandsynligvis vilde komme der forbi paa Hjemvejen. Men da jeg nu nærmede mig og saae

hende sidde der, idet hun bøjede sit Hoved og hilste mig med venlige Ord og med Glæde, da kom jeg levende til at mindes hin første Gang, da jeg stedtes for hendes Aasyn — da hun bøjede sit Hoved sky og ængstlig for den Fremmede! Og som hun hin første Gang, da jeg ikke kjendte hende, og hun alene ved sit Ansigts og sin hele Skikkelses Yndighed lod mig tro, at jeg saae en Aabenbaring af Noget, som ikke hørte Jorden til, saaledes var det ikke langt fra, at jeg ogsaa i dette Øjeblik, trods mit bedre Vidende, havde en lignende Fornemmelse; thi jeg vidste jo nu, at det var denne Kvindes skjønne Sjæl, der var Skyld i den underfulde Virkning, som Synet af hende frembragte. Jeg følte da ret en stor Glæde ved at se, hvor godt nu Alt var blevet for hende og for hendes Søn, og hvad jeg saaledes følte, det havde jeg en stor Trang til at udsige, da vi sade med hinanden der paa Diget; men til at udtrykke saadant Noget, dertil var jeg aldrig den Gang i Stand. Vi sade da alle Tre i Tavshed og betragtede det straalende Himmeltræ, der syntes at være groet op af Havet bag de vestlige Klitter, indtil dets Grene bleve dunklere, alt som Solen sank dybere og dybere, og endelig ganske udsluktes. Da forlod jeg dem og vandrede til mit Hjem med Glæde; thi mit Hjerte var saa fuldt af Kjærlighed til disse To.“ “

Efter et lille Ophold tog Pastor Vium atter til Orde og fortsatte sin Fortælling saaledes:

„Og at denne Kjærlighed ikke var et flygtigt Velbehag, men at hans Hjerte var knyttet til Præstegaardens Beboere, det vil noksom fremgaa af det, som er tilbage at berette.

Thisenius blev Frederiks egentlige Lærer — dette kom snart af sig selv saaledes, da det viste sig, at disse To vare hinandens Aandsbeslægtede; i Øvrigt var det bestemt, at Frederik skulde sættes i Ribe Latinskole, naar han var tolv Aar gammel. Men indtil dette Tidspunkt modtog han sin

meste Paavirkning af Thisenius, og han var i disse Aar vist nok mere Thisenius' Ejendom, end han var sin Moders eller Onkels. Han dannede sig da efterhaanden mere og mere efter sin Lærer, idet denne ikke blot i Læretimerne indvirkede paa ham, men ogsaa udenfor disse var hans eneste egentlige Legekammerat og Ven. Jeg har allerede fortalt, at Thisenius under Tiden tog ham med, naar han gik til Søs for at bjerge Skibbrudne. Vel var det meget imod Moderens Ønske, at Sønnens Liv saaledes skulde sættes i Vove; men da baade Frederik og Thisenius elskede disse farlige Rejser med den højeste Lidenskab, saa stod Thisenius haardt paa, at Drengen heri skulde have sin Villie, thi dette vilde tidlig gjøre en Mand af ham, mente han; hvorhos han ved saadanne Lejligheder plejede at fremsætte den Lære, at det forholdt sig med Havet som med en Brændenelde: det var kun fjendsk mod den Frygtsomme.

Men skjøndt Thisenius saaledes indgav ham en frygtløs og mandig Aand allerede i en tidlig Alder, forstod han dog — som sagt — tillige at lege med ham ganske paa en saadan Maade, som en Dreng forlanger det af sin Legekammerat. Thisenius gjorde ham en Baad af et strandet Hyttefad, hvori han kunde sejle her i Dammen, og en hel Flaade af smaa Sejlskibe, og med disse kunde de begge more sig i flere Timer i Træk, idet de da sade hver paa sin Side af Dammen og lode Skibene sejle imellem sig. Ogsaa oplærte Thisenius ham til Jagten, hvori han selv var en stor Mester, og stundom vare de hele Dage borte for at udøve Jagt paa Sælhunde og Fugle ved Havet og paa Skallingen.

Man kan da vistnok sige, at disse To vare saa aandsbeslægtede og følte sig saa lykkelige ved hinanden, som det er muligt for to Væsener paa denne Jord! —

Saaledes hengik da Tilværelsen lykkelig for dem Alle, indtil det Tidspunkt nærmede sig, da Frederik fyldte tolv

Aar og altsaa efter Præstens Bestemmelse skulde sættes i Ribe Latinskole. Alt som Tiden nærmede sig hertil, lagde Thisenius Mærke til, at Frederik blev mere og mere alvorlig, at det forunderlig Tungsindige eller Sværmeriske, som han havde haft i sin tidligere Barndom, men som efterhaanden var forsvundet ved det kraftige Liv, han levede, atter begyndte at indfinde sig. Han fandt nu atter Glæde ved, ligesom den Gang, at gaa alene ud og at sidde hele Timer paa ophøjede Steder, hvorfra han kunde overse Præstegaarden og dens Omgivelser. Og naar Thisenius i denne Tid stundom henledede Talen paa hans nær forestaaende Rejse og ytrede sin Bedrøvelse over, at de saa længe skulde være adskilte, da var han ordknap selv mod Thisenius og viste ikke utydelig, at det var ham imod at tale herom.

Aftenen før han skulde rejse den næste Morgen — det var en Aften sent i September — vare de Alle samlede i Præstegaarden. Samtalen vilde ikke ret gaa den Aften, og Frederik sad i fuldkommen Tavshed ved et Vindue og stirrede som i Drømme ud over Egnen. Da endelig Samtalen aldeles ophørte, satte hans Moder sig hen til ham, lagde sine Arme om hans Hals og brast i Graad. Frederik understøttede hende kjærlig, men han talte ikke til hende, ikke heller græd han. Først da hun med sagte Røst begyndte at tale til ham og at bede ham om, at han aldrig vilde glemme hende og dem, der her havde været saa gode mod hendes faderløse Søn, da rejste han sig med en saadan Heftighed, at hun nær var faldet til Jorden, idet han sagde:

„Jeg — glemme!“ Derpaa brast han i Graad og ilede ud af Værelset. Senere ud paa Aftenen, da det var temmelig mørkt, gik Thisenius gjennem en Del af Haven for at begive sig til sit Hjem, og han hørte da, at Frederik sejlede i sin Baad paa Dammen. Da gik han herned og stod stille paa Bredden. Frederik sejlede hele Tiden frem og tilbage og

talte ikke til Thisenius, skjøndt han vel kunde se, at han stod der. Endelig gik Frederik i Land og begyndte at hale Baaden op efter sig, og da Thisenius sagde, at den vilde have bedre af at blive liggende i Vandet, svarede han:

„Den Baad, som Du har gjort til mig og givet mig, og som har været mig til saa megen Fornøjelse, den vil jeg ikke have, at nogen anden Dreng maa sejle i. Vil Du hjælpe mig at bære den over paa den inderste Side af Diget?" Hvilket de da gjorde. Da de havde faaet den hen til det Sted, hvor Frederik ønskede, den skulde ligge, væltede han den om med Bunden i Vejret og satte sig ved Siden af den paa Jorden. Da satte Thisenius sig ogsaa ned. Saaledes sade de en Tidlang, uden at nogen af dem sagde et Ord. Det var en skummel Aften. Solen var ikke gaaet ned i den løsere Havtaage, saaledes som det plejer at ske, naar der er Ro i Luften, og hvorved hin ejendommelige, skjønne Solnedgang fremkommer; men den var den Aften gaaet ned i en Banke af tætte, virkelige Skyer, paa hvilke den havde efterladt nogle rødlige, flammende Striber. Og allerede, medens de sade ved Baaden, foer enkelte pibende Vindstød gjennem de halvt bladløse Træer her i Haven. Da sagde endelig Thisenius:

„Det bliver Uvejr i Nat!"

„Saa kommer jeg maaske ikke afsted i Morgen," sagde Frederik.

Dette var de sidste Ord, som bleve vexlede imellem dem. —

Da Thisenius paa Vejen til sit Hjem var kommen ud paa fri Mark, tiltoge de enkelte Vindstød i Styrke og Varighed, og han kom da ved at betragte Luftens Udseende til den Overbevisning, at en heftig Storm af Nordvest vilde bryde løs allerede før Natten.

I Stedet for at gaa ind i sit Hus begav han sig derfor ud

til Havet i Nærheden af Blaavandshuk for øjeblikkelig at være parat, hvis der skulde forefalde en Stranding paa Horns Rev. Han tilbragte her Tiden til den følgende Morgen hos en Fisker, uden at der dog den Gang skete nogen Stranding, uagtet det hele Natten var et saadant Gudsvejr, at de ældste Fiskere ikke kunde mindes Magen dertil.

Thisenius havde dog ikke mærket noget til Vejret, men sovet hele Natten rolig i sin Seng i Fiskerens Hus. Da han i Dagbrækningen stod op, havde Vindens Retning forandret sig saaledes, at der efter hans Mening ikke var stor Rimelighed for, at der vilde ske nogen Stranding, og han begav sig da paa Vejen til sit Hjem. Da han var kommen igjennem Klitterne og kunde overse Landet mod Øst, saae han, at Bugten var gaaet langt over sine Bredder, og at hele Partiet østen for Præstegaarden var et Hav, — et Syn, som han hin Morgen betragtede med en vis Fornøjelse, fordi Frederik da ikke kunde komme af Sted den Dag paa Grund af, at de lavere Steder vare oversvømmede. Da han kom nærmere endnu, frembød sig ganske det samme Syn for ham som det, vi i denne Morgen have set her lige for os — hele Fennen, det yderste Dige om Dammen, Dammen selv og Pladsen der omkring var oversvømmet; kun det inderste Dige havde ligesom i Nat standset Vandet, der dog naaede op til Midten af det — altsaa en Stormflod saa vel i Heftighed som i Varighed ganske saaledes som den, vi i Nat have oplevet!

Han stod en Tidlang her i Haven og betragtede med Forundring og Deltagelse denne store og ligesom nyskabte Vandflade; thi Stormfloden var aldrig før i hans Tid naaet højere end til det yderste Dige.

Da saae han sig uvilkaarlig om efter Frederik, for hvem han vidste, at dette Syn vilde have en særegen Interesse. Men han saae ikke noget til ham. Da gik han, i den Tanke,

at han endnu sov og maaske slet ikke havde mærket noget til Uvejret, ind i hans Kammer for at vække ham og faa ham ud med sig. Men han var allerede staaet op, og i Kammeret var han ikke. Da han forlod dette og vilde begive sig ind i Dagligstuen, kom en Pige ham i Møde, som sagde, at Frederik var staaet op ved Daggry og strax gaaet ud, men at Præsten og hans Søster sov endnu; de havde været oppe en Del af Natten paa Grund af Uvejret, men lagt sig igjen hen ad Morgenstunden, da Stormen sagtnede noget.

Thisenius gik da igjen ud i Haven for at se efter Frederik, og da han endnu ikke opdagede ham, vendte han om for at søge efter ham i Gaarden og Udhusene. Men ligesom han var kommen ud i Gaarden, foer der ham som et Lyn gjennem Sjælen: det forekom ham, at han ikke havde set noget til Frederiks Baad, uagtet han flere Gange var gaaet forbi det Sted, hvor han selv havde været med til at lægge den den foregaaende Aften.

Hurtig ilede han tilbage til Stedet, og — Baaden var der ikke! Stormfloden kunde ikke have taget den; thi til det Sted, hvor den laa, havde Floden jo ikke naaet! —

Da stod det i samme Øjeblik klart for ham, at Frederik, i Følge sin ejendommelige Natur, som Ingen kjendte bedre end Thisenius selv, og som han jo havde gjort Sit til at udvikle, maatte have følt sig fristet af det dæmonisk lokkende Syn, som denne store Vandflade frembød, og — pirret af selve Faren — fattet en uimodstaaelig Lyst til endnu en Gang at sejle i sin Baad, endnu een Gang, maaske den sidste, forinden han skulde forlade et Sted, som han elskede med en saadan Lidenskab, at han end ikke mægtede at udtale sine Følelser ved at skulle forlade det! —

Og Thisenius kastede et langt Blik ud over Vandene; men han saae Intet — Intet uden Bølgerne, der endnu vare hvide langt ude, men i Nærheden sorte, langsomme, tunge

af Jord og Sand. Ingen andre Baade vare til Stede. Da kastede han sig i Vandet, gjennemsvømmede Dammen og hele Partiet der omkring og naaede ud til det yderste Dige, hvor han tog Haandfæste i et Træ, som voxede derpaa, og hvis Top naaede op over Vandet. Da han her havde hvilt sig noget, svømmede han et langt Stykke ud i det dybe, brusende Vand udenfor Diget, men Alt var forgjæves, hverken Frederik eller hans Baad var nogetsteds at øjne!

Da han havde svømmet et Stykke i lige Retning udad og opgivet alt Haab om at finde ham, mærkede han, at hans Kræfter vare saaledes aftagne, at han ikke kunde tænke sig Muligheden af at naa ind til sit Hvilested paa det yderste Dige. Men han følte dette med Ligegyldighed. Da vilde han endnu en Gang glæde sig ved Synet af de Steder, som han elskede saa højt, og som nu i saa mange Aar havde været hans Hjem, og han hævede sig op i Vandet og vendte sit Hoved ind mod Land. Men den Gang han saa fæstede sine Øjne paa Præstegaarden, Haven og Vejen derfra til hans Bolig, da kom han saa levende til at mindes den Palmesøndag Morgen, da han vandrede fra sit Hjem til Præstegaarden, — det Øjeblik, da han traadte ind i den store Stue og første Gang saae den skjønne Kvinde og det lille Barn! Det lille Barn var der ikke mere; men Kvinden, den barnløse Moder, var der endnu, og var det ikke egentlig for hendes Skyld, at han havde elsket dette Barn saa højt? Og var det nu ikke hende, som skulde trøstes og oprejses?

Disse Tanker gave ham den svindende Livskraft tilbage: han anstrengte sig af yderste Evne for at naa ind til Træet paa Diget, og det lykkedes ham efter en lang og voldsom Kamp med Bølgerne.

— Der kan ikke være noget Spørgsmaal om, at Frederik Spandet maa være kommen af Dage paa den Maade, som Thisenius formodede. Der blev aldrig, trods den ivrigste

Søgen, fundet det mindste Spor af ham eller hans Baad, og Thisenius mente, at dette kunde forklares derved, at han havde vovet sig saa langt ud, at han var bleven greben af den Strøm, hvormed den faldende Flod trak sig tilbage, da Vindens Retning forandrede sig ved Dagningens Begyndelse, og at han af denne Strøm var bleven ført ud i det aabne Hav.

Denne sørgelige Begivenhed tilintetgjorde nu det lykkelige Samliv, som Thisenius i saa lang Tid havde ført med Præstegaardens Beboere. Da Præsten underrettede sin Søster om det Skete, bleve hendes Kinder ganske hvide, og de antoge aldrig mere i de Aar, hun herefter levede, deres forrige skjønne Farve. Vel lykkedes det hende efter den første tunge Tid ved Broderens Formaning og ved sin egen Sjælsstyrke at kunne betragte, hvad der var sket, med et kristeligt Blik; men hendes Sjæl var stærkere end hendes Legeme. Dette havde allerede ved den første, store Sorg, der ramte hende i hendes tidlige Ungdom, modtaget et følelig Stød, der sent forvandtes; dette nye Slag var det ikke i Stand til at forvinde. Præsten tog sig i denne Tilskikkelse, som det var at vente af en Mand med hans Aand og Natur; dog var det ogsaa for ham et haardt Slag.

Men Thisenius var vist nok den, der led mest. Han var ikke naaet til Præstens og hans Søsters kristelige Resignation. Hele hans ubetvungne Natur rejste sig i al sin Vælde, og han spurgte i sit Sinds Bitterhed: Hvorfor skulde dette ske? Hvorfor skulde jeg elske denne Dreng saa meget? Hvorfor skulde netop han være i Besiddelse af den Natur, de Egenskaber, den Kjærlighed til mig, der drog mig saa stærkt til ham lige fra hans spæde Barndom? Hvorfor skulde alt dette være saaledes, da jeg dog skulde miste ham? — —

I den første Tid efter Begivenheden viste han sig ikke i Præstegaarden, dels fordi han følte sig i den Grad ude af

Ligevægt, at han ikke kunde have Evne til at trøste Andre, og dels fordi han havde ligesom en vis Sky for at vise sig for Frederiks Moder. Det forstaar sig: Thisenius var i alt Væsentligt uden Skyld i Drengens Død; men den Tanke kunde dog ikke Andet end paatrænge sig ham, at den Lidenskab hos Frederik, som blev Aarsag til dennes Død, var af ham selv, — om end i den bedste Mening, — paa det Kraftigste bleven næret og opflammet. Og jeg nægter det ikke: det slog mig, den Gang han skildrede mig disse Begivenheder, at alt det Store eller Naturkraftige, der fra hans tidligere Liv var blevet tilbage i ham, det syntes nu kun at tjene til Skade for dem, hvem han mest ønskede at være til Behag. —

Da Thisenius første Gang, efter at Frederik var forsvunden, var sammen med hans Moder, havde han en Fornemmelse af, at der havde stillet sig Noget imellem dem. Hvad dette egentlig var — om det kun var hans egen Følelse af Skyhed lige overfor hende, eller en virkelig Forandring i h e n d e s Maade at være paa lige overfor ham — det var ham ikke strax klart. Men jeg maa tilstaa, at det ikke forekommer mig utænkeligt, at Synet af Thisenius kan have været hende ligefrem pinligt, efter hvad der nu var sket, fordi netop han paa en særegen Maade bragte hende Sønnen i Erindring, ligesom at hun maaske ogsaa, allerede før Ulykken skete, kan have betragtet Thisenius som den, der ved sin gribende Personlighed ligesom havde tilranet sig hendes Søns dybeste Følelser og derved bragt ham ind i en hende selv fremmed Tilværelse, hvor Farer agtedes for Intet, hvor Livet sattes paa Spil ved enhver Lejlighed, og hvoraf da Følgen enten sent eller tidlig maatte blive netop det, der nu var sket.

Hvad der saaledes første Gang syntes Thisenius at have stillet sig mellem ham og Frederiks Moder, det forsvandt

ikke ved de senere Sammenkomster, men tiltog snarere; ligesom det ogsaa efterhaanden blev ham klart, at Forandringen maatte tilskrives hende. Vel omgikkes hun ham som tidligere med Venlighed og talte deltagende og opmuntrende Ord til ham, naar hun saae, hvor dyb og oprigtig hans Sorg var, og hvor inderlig han ønskede at kunne være hende til Trøst; men han havde dog en tydelig Følelse af, at Forholdet ikke mere var det samme: den blide Fortrolighed, den rørende Følelse af Taknemlighed og den uskrømtede Glæde ved at se ham, hun før saa ofte havde vist ham, og som hos ham havde næret den dybe Følelse af Ridderlighed og Hengivenhed, hvoraf hans Kjærlighed til hende bestod — dette var ikke mere, som det havde været! — Tabet af Drengen havde Thisenius kunnet bære; men da den Sol begyndte at dale, i hvis Straaler han havde vandret i saa mange Aar, da kom han først ret til Bevidsthed om, hvad dette Lys havde været for ham, og en dyb, sløv Tungsindighed overfaldt ham.

Hans tidligere Uro tillige med den gamle „svævende" Følelse af, at Jordbunden ligesom veg bort under ham, kom igjen tilbage. Sit Embede forsømte han, jævnlig gik han flere Nætter og Dage i Træk til Havs med Fiskerne eller gjennemvandrede alene de mest øde og uvejsomme Strækninger her i Egnen. Og vel kaldte et Skibs Stranding ham nu som før ud til Kamp mod Bølgerne, vel holdt han med sin stærke Haand det frelsende Ror, men Begejstringen var udslukt af hans Blik, og den jublende Stemme, hvormed han før havde overdøvet Larmen af Stormen og Bølgerne, den var nu mat og klangløs.

Men naar han saaledes i en Uges Tid eller mere ikke havde været her i Præstegaarden, saa kunde han i Førstningen ikke staa sin Længsel og den gamle Vane imod — da kom han igjen, som i Haab om, at Alt nu maaske kunde

være blevet som i forrige Tider! Men da det, hver Gang han saaledes indfandt sig, viste sig, at de „forrige Tider" ikke mere kom tilbage, da holdt han endelig aldeles op med at komme her; thi han kunde ikke tage til Takke med en ringe Skjærv d e r, hvor før saa Meget var givet ham. Forholdet mellem ham og Præsten vedblev derimod i hele denne Tid at være aldeles uforandret — da Thisenius ikke mere kom i Præstegaarden, besøgte Præsten ham i hans Bolig; men i Øvrigt blev Grunden til, at dette nu var blevet saaledes, ikke omtalt imellem dem.

Saaledes hengik det første og det meste af det andet Aar, efter at Frederik var forsvunden, og i denne Tid var Marie Spandet stadig bleven svagere og svagere.

Ude paa Skallingen boede en Mand, hvis Navn var B o j e T h u e s e n; han var nu ikke saa lidt til Aars, men havde i sine yngre Dage været en dygtig Sømand og ejet en lille Slup, hvormed han foer paa Hamborg, hvilket Fartøj han havde forlist ved en Stranding paa Horns Rev. Herved var han nedsunken i Armod og ernærede sig kummerlig ved lidt Jagt og Fiskeri. Denne Mand havde Thisenius strax følt Venskab for, dels paa Grund af noget Beslægtet i deres Natur, og dels paa Grund af hans store Fattigdom, og da Thisenius en Gang kom til nogle Penge, som en strandet Englænder absolut vilde have, at han skulde modtage som Løn for hans Redning, gav eller laante Thisenius den største Del deraf til hin fattige Fisker. Denne, der enten af Naturen eller paa Grund af sin Skjæbne ikke yndede Menneskers Selskab og Nærhed, opsøgte sig nu det mest øde og sørgelige Sted ude paa Skallingen og byggede sig d e r for disse Penge en lille Hytte — den eneste Vaaning paa hele Skallingen, — og her plejede Thisenius under Tiden at besøge ham. Hos denne Mand havde Thisenius tilbragt nogle Dage. Det var i Høsttiden, da der ikke blev holdt Skole.

Inden han begav sig der ud, havde han erfaret, at Præstens Søster var sengeliggende. Da han nogle Dage efter paa Vejen til sit Hjem kom forbi Præstegaarden sent om Aftenen, saae han, at der var Lys i Præstens eget Værelse, hvorfor han gik der ind. Men han traf ikke strax Præsten selv der inde; derimod sad der en gammel, krumbøjet Mand, som han ikke kjendte. Da Thisenius sagde: Godaften, vendte den fremmede Mand sit Ansigt hen imod ham, og han sluttede sig da af Familieligheden til, at det maatte være Præstens Fader.

Da tænkte Thisenius ved sig selv, — saaledes som det ogsaa i Virkeligheden var Tilfældet, — at Forældrene nu vist nok vare komne ved Efterretningen om deres Datters Sygdom for at sige hende et venligt og forsonende Ord, før hun døde. Lidt efter kom Præsten ind, og han og Thisenius begyndte en Samtale om Sognets Anliggender. Da Thisenius endelig tog Afsked, fulgtes han ud i Døren af Præsten, og her spurgte denne bevæget, om han vidste, at hans Søster var meget syg? Hertil svarede Thisenius med rolig Stemme, at han vel vidste det. Da betragtede Præsten ham forundret. Men da Thisenius kom udenfor Gaarden, tog han ikke Vejen til sit Hjem, hvad der jo havde været hans Bestemmelse, men han gik til Havet, hvor han vankede om hele Natten, og hen ad Morgenstunden begav han sig ud til Thuesen paa Skallingen, hvor han igjen tog Ophold og forblev. Den femte Dag, efter at han den Aften havde været i Præstegaarden, stod han ved Middagstid udenfor Huset og saae sig omkring, som om han ventede, at Nogen skulde komme.

Da saae han Præsten komme gaaende paa den hvidgraa Sandflade, langsomt og nedbøjet, hen imod Huset. Thisenius gik ham ikke i Møde. Da Præsten var kommen hen til ham, tog han ham i Haanden, brast i Graad og sagde:

„Nu er Den død, som jeg veed, Du elskede!"

Hertil svarede Thisenius med megen Rolighed, at han vel kunde tænke, at Frederiks Moder nu maatte være død. Da saae Præsten op og betragtede ham med et underligt skarpt Blik, — saa vendte han sig om og gik langsomt tilbage ad den Vej, hvorfra han var kommen.

Den Søndag, da Marie Spandet blev begravet, søgte næsten hele Menigheden til Kirke; thi hun havde været meget elsket af Alle. Thisenius stod udenfor Kirken og saae hen ad Vejen her op til Præstegaarden. Da Ligtoget kom ud her fra, gik han hen til Kirkeklokken og vedblev at ringe, indtil Kisten var bragt ind i Kirken. — Da gik han ligeledes ind i Kirken, hvor han tog Plads i sin Stol og spillede paa Orgelet og sang sine Psalmer som sædvanligt, medens Gudstjenesten gik for sig. Da Tjenesten var forbi, traadte Præsten frem foran Kisten og blev staaende nogen Tid i Tavshed, som for at samle sig. Han lagde da Mærke til, at Thisenius ikke havde indtaget sin sædvanlige Plads, men var forbleven i sin Stol, hvor han sad med bortvendt Ansigt.

Da gik Præsten hen til ham, lagde sin Haand haardt paa hans Skulder og førte ham hen til den Plads paa Gulvet, som han under saadanne Omstændigheder plejede at indtage.

Thisenius' aandelige Natur var af en saadan Beskaffenhed, at han indtil nu havde indesluttet sig i sig selv og ikke saa meget som ved et Ord tilkjendegivet sine Følelser; men han var bange for sig selv, fordi han havde en Fornemmelse af, at hvad der saaledes gjærede i ham og ved sin Styrke ligesom aflukkede hele hans Væsen, det kunde ved en udvortes Anledning komme til voldsomt Udbrud, — og derfor gik han ikke ud paa Kirkegulvet, da Præsten traadte frem for Kisten. Nu stod han der imidlertid, og han anstrengte sig i Førstningen af yderste Evne for at følge Ta-

len, i Haab om, at hans Tanker skulde finde Hvile derved; men dette vilde ikke lykkes ham — Ordene susede forbi hans Øren uden at komme til hans Bevidsthed, og han mærkede nu, at det, som han havde frygtet, var i Færd med at ske: hans Tanker begyndte at gaa deres egne Veje og at drage som Billeder med Virkelighedens Skjær forbi hans Sjæl. Alt det, som han havde oplevet, lige siden han strandede paa Horns Rev, fremstillede sig med en overordentlig og i høj Grad smertelig Klarhed for ham; men uagtet den Smerte, som disse Billeder foraarsagede ham, havde han dog tillige en selsom, trøstende Følelse af, at alt dette jo egenlig var Noget, som slet ikke vedkom ham, og som han kunde unddrage sig, hvad Øjeblik det skulde være; thi han havde jo hjemme paa Havet og var kun et Øjeblik, som af en Fejltagelse, gaaet her op i Land, hvor der var mødt ham saa meget Forunderligt og Ubegribeligt ....

Men hvorledes var det da gaaet til, at han var bleven saa længe i Land denne Gang? Jo, man havde jo tæmmet ham og gjort ham blød ved at lære ham at synge og bede, og selv Herrens Moder med sit Barn var stegen ned fra Himlen for at holde ham tilbage! ... Men nu vare de jo begge dragne op til Himlen igjen, og nu skulde Præsten ikke mere faa Magt med ham eller forhindre ham fra at drage ud paa Havet, hvor han nok skulde glemme hele dette forunderlige Eventyr, som her var hændet ham. Da gjorde han en Vending, hvorved han kom til at berøre Præsten og at fæste sit Blik paa ham, og da sagde han saa højt, at Præsten kunde høre det:

„Se, staaer ikke der den Mand, som er Skyld i alt det, der er mødt mig!"

Og da Præsten ved denne Berøring og ved at høre disse Ord standsede i sin Tale og betragtede Thisenius, fik han

en Anelse om, hvorledes det forholdt sig med hans tilsyneladende Rolighed, og udstrakte sine Hænder kjærlig og beroligende imod ham; men da stødte Thisenius ham med Voldsomhed til Side, saa han tørnede mod Ligkisten paa Gulvet og faldt over den. Dog — han rejste sig strax, og uden et Øjeblik at tabe sin Fatning skred han hen imod Thisenius, idet han ufravendt saae paa ham med Alvor og Højhed i sit Blik. Men da raabte Thisenius, idet han strakte sine Hænder ud imod ham:

„Vig fra mig, Du, som ved Din smeltende Sang og Tale har holdt mig lænket her til dette Sted, til den falske Landjord, der er saa fuld af Sorg og Elendighed, og hvor j e g aldrig hørte hjemme! Dig og dette Dit skumle Hus, der er fuldt af Ligkister, tilhører jeg nu ikke mere!"

Derpaa begyndte han, under det gjentagne Raab: „Af Sted til Havet!" at bane sig Vej gjennem den tætte Skare, der nu med Forfærdelse veg tilbage for ham.

I nogen Afstand fulgte Præsten ham, men ellers Ingen af dem, som vare til Stede i Kirken: det var, som følte Enhver, at det, der var sket, var Noget, som kun vedkom de To, og hvortil der ingen Vidner skulde være.

Da Thisenius var kommen udenfor Kirken, blev han staaende nogle Øjeblikke og saae sig om og syntes ligesom at besinde sig noget — derpaa fjernede han sig langsomt i Retning af Havet. Præsten vedblev at følge ham, uden at Thisenius lagde Mærke hertil. Saaledes gik de en Tidlang.

Da Thisenius var kommen til det første Sted, hvorfra han kunde se Havet, syntes der igjen at komme nogen Ro over ham; thi her blev han staaende stille og saae ud der over. Da traadte Præsten frem for ham, og idet han strakte sine Hænder op mod Himlen, sagde han med høj og kraftig Røst:

„Staa nu ikke d e r og se ud over det hvileløse Hav! Nej, se nu op til Himlen! — Jeg veed det — jeg følte det, da

jeg hørte Dine hedenske Ord i Kirken: Havet er Din onde Aand, den Dæmon, der fra Din Barndom har lokket og draget Dig og fyldt Dig med Uro! Ja, jeg føler det: ikke som en K r i s t e n, ikke af Kjærlighed til Mennesker var Du al Tid beredt til at vove Dit Liv paa Havet, men som en H e d n i n g, af Kjærlighed til selve Havet, af Glæde over dets majestætiske Storhed, hvormed Din oprindelige Natur er i Slægt, og med dæmonisk Tilfredsstillelse ved at føle Dig som dets mægtige Behersker!

Og derfor er al denne Din Storhed paa Havet, som Du berømmes og æres for af Menneskene, i Guds Øjne uden alt Værd — ja, den er syndig, hedensk, fordi Du udsætter Dit eget og Andres Liv uden noget ædelt Formaal! — Hør og forstaa mine Ord: tag Dig i Agt, lær at begribe Herren! Du har store Evner, en rig, herlig Natur. Herren vil, at Dit Hjerte skal blive hans. Lær at forstaa ham, inden han berøver Dig alt det, som Du elsker, for at Du skal føle Dig ene paa Jorden og da i Din store Armod endelig komme til ham! — Staa derfor ikke mere og betragt det urolige Hav, som om d e r var nogen Trøst for Din Sorg! Nej, se nu op til Himlen, thi d e r ere de, som Du elsker, og derfra skal Trøsten komme! Dette siger jeg Dig som den, der har Myndighed."

Da Thisenius, i den mere beroligede Tilstand, hvori han var kommen efter at have forladt Kirken, hørte denne paa een Gang mandige og blide Stemme, hvis Klang nu i saa mange Aar aldrig havde forfejlet Vejen til hans Hjerte, og da han saae den ærværdige Skikkelse, der stod for ham og betragtede ham med det samme frimodige og lysende Blik som hin første Gang i Brændingen, da begyndte det, der ved Sorgen ligesom havde forhærdet sig i hans Indre, at opløse sig. Besindelsen vendte tilbage, og han bøjede sit Ho-

ved som et Tegn paa, at han havde forstaaet Præstens Ord, og at han atter vilde give sig i hans Magt.

Men da Præsten saae denne hans forandrede Tilstand, og at hans Ord vare blevne forstaaede, da traadte han ganske nær hen til ham, betragtede ham kjærlig og vemodig, og sagde:

„Jeg havde ikke forstaaet Dig; jeg troede, det var Skuffelse eller Vrede, der bandt Din Tunge. Det er ingen Skam at sørge, det er ingen Skam at lide; men Din Sorg var en Hednings; derfor var den først stum, og derfor har den nu tilkjendegivet sig paa denne forfærdelige Maade. Men se, jeg er hendes Broder, som Du elskede, og jeg er Din trofaste Ven, — aldrig skal jeg forlade Dig, saa længe jeg lever!"

Derpaa udstrakte han sine Arme imod ham, omfavnede ham, trykkede ham til sit Bryst og græd, hvorpaa han førte ham villig som et Barn, der adlyder den Stærkere, hjem til hans Hus. Saa vendte Præsten tilbage til Kirken og jordede sin Søster.

Pastor Spandet havde altsaa ved sin Personlighed og sin gribende Tale opnaaet at faa Thisenius bragt til Besindelse og foreløbig at berolige ham. Da han af Præsten var bleven ført til sit Hjem, gik han efter sin Ledsagers Forlangende øjeblikkelig til Ro og sov en haard og tung Søvn hele Natten igjennem. Hele den følgende Dag holdt han sig inde, da Synet af Mennesker var ham ubehageligt.

Hen imod Aften kom Præsten til ham. Da Thisenius tilsyneladende var rolig og fattet, forlangte Præsten, at han skulde skildre Alt, hvad der den foregaaende Dag var gaaet igjennem hans Sind — hele den Strøm af Følelser, der havde bevæget hans Indre og til sidst skaffet sig Luft i de Ord, han udtalte i Kirken. Og da Thisenius, skjøndt han havde været under Indflydelse af en Magt, som han ikke kunde

beherske, dog havde haft Bevidsthed om Alt, hvad han havde følt, tænkt og sagt, saa aflagde han nu ogsaa en saa nøjagtig Beretning herom, som han var i Stand til, uagtet dette var ham meget imod.

Da hans Beretning var til Ende, sad Præsten nogen Tid i Tavshed og betragtede ham sørgmodig; derpaa sagde han:

„Jeg troer ikke, at noget Menneske har været mit Hjerte kjærere end Du. Dit barnlige Sind og Din hele forunderlige, gribende Personlighed har draget mit Sind og Hjerte til Dig lige fra det Øjeblik, da Du paa Stranden slog Dine Øjne op efter Besvimelsen, og indtil denne Stund. Men ikke desto mindre kommer jeg i Aften til Dig for at sige Dig, at jeg nu har indset, at jeg har taget fejl af Dig, og jeg beder Dig herved om Tilgivelse for denne min Fejltagelse. Du er ikke skikket til den Gjerning, som vi To nu i ikke saa faa Aar have udøvet i Fællesskab. Din Adfærd igaar i Kirken var forargelig — den har ikke blot forarget Menigheden, men ogsaa mig selv som kristelig Præst, ja, ogsaa mig selv, skjøndt jeg ingenlunde vil benegte, at mit Hjerte tillige blev dybt bevæget ved at se, hvorledes en saadan Natur som Din kan gribes af Sorgen. Men — det var en Hedning, jeg saae, en Viking fra det vilde Hav! Du haanede Herrens Hus, fornegtede den Herre Kristus og stødte ham fra Dig i min Person: Du tør derfor ikke mere betræde det ringe Gudshus, som Du har haanet!"

Da Thisenius Intet svarede hertil, men blot vedblev ufravendt at stirre paa Præsten, som om han ventede, at denne endnu havde Mere at sige, gik Præsten helt hen til ham, tog hans Haand og sagde med smeltende Inderlighed:

„Men husker Du, hvad jeg sagde igaar? jeg gjentager det i Dag — se, jeg er en Broder til hende, som Du elskede, og jeg er Din trofaste Ven. Og selv om Du skulde vende Dit Hjerte fra mig paa Grund af det, jeg nu har maattet

sige Dig, saa skal jeg dog aldrig forlade Dig eller nogen Tid ophøre med at elske Dig, saa længe jeg lever!"

Da Præsten havde sagt disse Ord, slap han Thisenius' Haand og tog atter Plads lige for ham.

Efter at Præsten havde ophørt at tale, sad Thisenius en Tid i Tavshed og grundede over hans Ord; han havde jo nok forstaaet, hvad der blev sagt til ham, men i den Sindstilstand, hvori han befandt sig, varede det dog nogle Øjeblikke, inden Ordenes fulde Betydning gik op for ham. Han var jo nu fri, noget, som han nu følte, at han ikke saa sjeldent dunkelt havde ønsket; men han vidste dog ikke ret, om han glædede sig eller følte Smerte derover. Dog forekom det ham som afgjort, at hans Liv her var afsluttet, at han her paa Stedet intet Mere havde at gjøre, og en Følelse af Slaphed greb ham, ligesom i tidligere Tid, — en Følelse af Vammelhed, naar han tænkte paa sig selv, sit Liv og sin Sorg! Og en Hedning havde Præsten kaldt ham, og den rige Bjergningsvirksomhed, som han her havde kaldt til Live og staaet i Spidsen for, den havde Præsten kaldt en hedensk Gjerning og frakjendt den al virkelig Værdi og Betydning!

At en Handling er uden Værd i højere Forstand, naar den ikke er udsprungen af Kjærlighed til Gud eller Næsten, det kunde Thisenius d e n G a n g ikke forstaa, og da disse hans Sø-Bedrifter havde næret en efter hans Anskuelse fuldkommen berettiget Selvfølelse hos ham, medens Kjendskab til sig selv og til det, der laa til Grund for hans Handlinger, var noget, hvoraf Thisenius allermindst var i Besiddelse, saa er det begribeligt, at netop han maatte have ondt ved at erkjende Sandheden i disse Ytringer af Præsten. Da han altsaa ikke formaaede dette, følte han sig nu for første Gang forurettet af sin Ven, og den Vrede, han allerede den foregaaende Dag havde følt ved at høre sine opofrende Gjerninger saaledes bedømte, steg nu til en virkelig Sindets Bitter-

hed hos ham, — en Følelse, som de venlige Ord, Præsten havde tilføjet, — at han aldrig vilde forlade ham, — ikke kunde formilde, ja de tjente kun til end mere at ægge hans Harme; thi det forekom ham, at de tydede paa, at Præsten nu ansaae ham for ganske uduelig og hjælpeløs.

Men alt som han saaledes sad og grundede, blev Indtrykket, han havde modtaget af Præstens Tale, mere og mere levende hos ham og udformede sig endelig i følgende Tankegang:

„Han sagde, at han aldrig vilde svigte mig — ret som om j e g trængte til ham eller til Nogen! ... Staar jeg ikke endnu i min fulde Kraft? Havet, hvorpaa jeg har tilbragt min frie og lykkelige Ungdom, ruller jo endnu sine Bølger mod Kysten, og er nu ikke denne Lyd det Eneste, som i Aftenens Stilhed naar ind til mig for at opmuntre og trøste mig? ..... Jo, Havet! Havet! .... Men saa bort fra dette Sted, hvor en Præst, en Kvinde og et Barn har bedaaret mig! ... Bort fra Præst, Kirke og al denne megen Sang og al denne store Vemodighed — jeg er jo desuden ikke mere værdig til at betræde Herrens Hus, sagde han. Ja bort fra alt dette Milde, som er Skyld i min Sorg, som har gjort min Sjæl blød og lammet min fordums Kraft!"

Saaledes omtrent gjærede de urolige Tanker i ham, medens Præsten sad lige for ham og betragtede ham forundret og forventningsfuld. Men da rejste Thisenius sig i sin fulde Højde, udstrakte sin Haand mod Præsten og sagde:

„„Jeg trænger ikke til D i n Hjælp. Jeg er en Mand, der vel veed at vandre paa egen Haand, og har jeg jo dog fundet Vej i Verden, før end jeg lærte Dig at kjende. Jeg var fri og glad; men siden jeg kom til Dig, har Vemod, Svaghed og Sorg betaget mig. Længe nok har jeg følt min Afhængighed af Dig, og derfor løssiger jeg mig nu herved fra Dig og al Din Færd og alt Dit Væsen, og agter jeg nu at vende

tilbage til en kraftigere Tilværelse, som jeg vel skal vide selv at berede mig!" "

Efter at han havde talt saaledes, blev han staaende oprejst, men Præsten blev siddende endnu nogle Øjeblikke og saae paa ham; endelig rejste ogsaa han sig og gik langsomt ud af Døren, uden at Nogen af dem sagde et Ord mere.

Saa snart Præsten var gaaet, gav Thisenius sig til at samle de af sine Ejendele, som han kunde føre med sig; ogsaa nogle faa Penge var han i Besiddelse af, og han forlod sit Hjem. Da han kom udenfor, var det Nat, og han glædede sig over, at han kunde komme bort, uden at Nogen fik ham at se. Ud paa Natten ankom han til Boje Thuesen, hvem han vækkede og befalede strax at gjøre sin Baad i Stand og sætte ham over til Hjerting; og da Thuesen, forundret over at bemærke, at han havde sine Klæder med i en Bylt, sit Gevær og andre Gjenstande, spurgte, om han agtede sig langt bort, befalede Thisenius ham i en barsk Tone at tie stille og blot gjøre, som han havde sagt. Paa Vejen til Baaden og under selve Overfarten vexledes intet Ord imellem dem. Men da de vare landede, og Thuesen tog Thisenius i Haanden og sagde, at han vel kunde se, det var hans Agt at rejse bort, og at han derfor vilde takke ham saa meget for den Tid, de havde kjendt hinanden, og for alt Godt, — da sagde Thisenius, at hans Formodning var rigtig, at det var hans Hensigt at rejse bort for aldrig mere at komme tilbage til denne Egn.

Fra Hjerting begav han sig ufortøvet til Ringkjøbing, hvor han havde hørt, at en rig Kjøbmand, der ejede en Del Skibe, skulde bo. Til denne Mand henvendte han sig og spurgte, om han maaske kunde have Brug for en dygtig Skibsfører, thi det var han. Kjøbmanden betragtede ham forbavset og spurgte, hvad han hed, hvor han kom fra, hvilket Skib han

sidst havde ført, hvor gammel han var, o. s. v. Thisenius sagde da sit Navn, at han var omtrent halvtredsindstyve Aar gammel, og at han i de sidste tyve Aar havde været Degn, men nu for ganske nylig var bleven afskediget fra sit Embede paa Grund af, at en besynderlig Forvirrelse var paakommen ham i Kirken, — men at han for Øvrigt, forinden han blev Degn, havde ført sit eget Skib, det han dog havde tilsat ved Stranding. Ved at høre dette saae Skibsrhederen end mere forbavset paa ham og spurgte endelig, om han havde Styrmandsexamen, samt ønskede at se hans Papirer og øvrige Bevisligheder. — Nej, saadanne Ting var han ikke i Besiddelse af; men han forstod desuagtet at regere et Fartøj saa godt som Nogen, det vilde han indestaa for, og en Løgn havde han endnu aldrig sagt. Hertil svarede Kjøbmanden afvisende, at han ikke for Tiden havde en saadan ledig Plads at tilbyde ham.

Saa sagde Thisenius, at han ogsaa var villig til at gaa med som simpel Matros, da det var ham mest om at gjøre at komme i Virksomhed strax. Men ved disse Ord betragtede Manden ham med et paa een Gang frygtsomt og medlidende Blik, tog ham varsomt ved Haanden, førte ham udenfor Gadedøren og lukkede den i Laas for ham. —

Da Thisenius saaledes pludselig befandt sig midt ude paa Gaden, blev han staaende stille for at besinde sig paa, hvad han nu skulde gjøre. Derpaa gik han øster ud af Byen og vandrede, uden en eneste Gang at se sig tilbage, tvers igjennem Landet til Aarhus. Her henvendte han sig til forskjellige Skibsrhedere, fortalte, som i Ringkjøbing, at han var en for en urigtig Fremgangsmaade i Kirken afskediget Degn, tilbød først sin Tjeneste som Kaptajn, og, naar det afsloges, da som Matros, men over alt naturligvis med samme Resultat som i Ringkjøbing. Dog tabte han ikke Modet. Fra

Aarhus vandrede han til Aalborg, — hvor det gik ham ganske paa samme Maade! —

Hans noget langsomme Natur, som tilmed var betagen af en vis Sløvhedstilstand, der havde afløst den usædvanlige Sindsbevægelse, hvoraf han i den seneste Tid af sit Ophold her havde været greben, bevirkede, at det, der var hændet ham under denne hans Vandring, først lidt efter lidt gik op for ham. Men da dette skete, saarede de lidte Krænkelser paa det Dybeste hans stolte Sind.

Han havde jo i Følge sin barnlige Opfattelse af Forholdene været af den Formening, at han blot behøvede at melde sig til en saadan Tjeneste for strax at blive antagen; og en Bitterhed og Trods tillige med en ham hidtil aldeles ubekjendt Følelse: Had til dem, af hvem han følte sig krænket, opfyldte hans Sind, da han en Middagsstund, efter at have forladt Aalborg om Morgenen, befandt sig uden Maal og Med vandrende Nord paa langs med Kattegattet. Den skjønne Natur og det yndige, rolige Hav, han her saae, gjorde for første Gang i hans Liv intet Indtryk paa ham. Sløv, med bøjet Hoved, følesløs for Alt, tilbragte han Tiden med en afmægtig Grunden paa, hvorledes han vel skulde hævne sig og aftvinge Menneskene den Beundring, som Noget i hans Natur tilhviskede ham, at han med Grund kunde gjøre Fordring paa, naar han kom paa en saadan Plads, at hans Evner, Mod og Dygtighed kunde gjøre sig gjældende.

Imidlertid gik han frem ad, Nat saa vel som Dag, og stedse mod Nord. Endelig begyndte han at lægge Mærke til Egnen; thi den antog efterhaanden mere og mere Karakter og Udseende af det Sted, som han havde forladt for stedse. Havet blev vildere, Landet ensommere, og Sandet begyndte at tage Herredømmet over Græs og Lyng. Synet heraf gjorde ligesom et forsonende Indtryk paa ham, og i en noget mildere Stemning satte han sig nu en Eftermiddag paa Toppen af en

Sandklit og saae ud over det ham omgivende stille og ensomme Land.

Som han sad der og hengav sig til Skuet af en Natur, hvormed han følte sin egen i Slægt, opløste hans Bitterhed sig mere og mere og gav Plads for roligere Eftertanke og for en stille Tungsindighed. Det var i Aaret 1815, at han saaledes flakkede hjemløs omkring, og han sad og tænkte paa, hvor ofte i den sidste halve Snes Aar det dunkle Ønske om Frihed havde rørt sig hos ham, især naar Rygter om danske Sømænds Bedrifter vare naaede til hans fjerne Afkrog. Hvor gjerne havde han ikke atter villet pløje de Bølger, hvorpaa hans Ungdom var henrunden, og d e r med større Ret end fordum have maalt sin Klinge med det „troløse Albions" Sønner! Ja, var det, der nu var hændt ham, blot sket ganske faa Aar tidligere, kunde han maaske endnu som tapper Søkriger enten ved sit Liv eller sin Død have vundet sig uforgængelig Hæder! Men nu var Søkrigen med England forbi, og nu — kunde han ikke en Gang blive simpel Matros paa et Koffardifartøj!

Medens disse Tanker gik igjennem ham, havde han siddet med bøjet Hoved og kun ladet sit Blik dvæle ved de nærmeste Omgivelser. Men nu rejste han sig for ligesom at befries fra disse Tanker og saae saa langt, hans Syn kunde række, frem for sig.

Og han saae da, hvorledes Landet trak sig sammen mod Nord og strakte sig som en smal Gren ud i Havet, og han saae sit eget Hav, det stolte Vesterhav, bryde sig paa de velbekjendte tre Revler og nord for Grenen blande sig med det østlige Havs roligere Vande. Lang Tid stod han og saae som i Drømme paa dette — da foer der paa een Gang som et Lyn igjennem ham, og han raabte, saa det rungede i Ørkenen:

„Ja, d e r er Glemsel for min Sorg, d e r er min fremtidige Virkekreds og min sikre Berømmelse!"

Derpaa steg han ned ad Bjerget og gik med kraftige Skridt og opløftet Hoved hen over Sandet. Og mod Aften — da det var blevet blikstille, da de svage Brændinger lød som en ensformig, søvndyssende Susen fra den øde Kyst, da det gnistrende Kulfyr kastede sit rødlige Skjær ud over det hvide Sand og det blaa, blinkende Vand — traadte han ind i Byen S k a g e n."

Da Pastor Vium var kommen til dette Punkt i sin Fortælling, gjorde han et Ophold og bemærkede, at han vilde gaa ind at hente sine Optegnelser, da han ikke var sikker paa at kunne erindre Tidsbestemmelser og andet Saadant, der stod i Forbindelse med det Følgende af Thisenius' Historie. Da han kom tilbage, fortsatte han sin Fortælling saaledes:

„I S k a g e n lejede han sig et lille Værelse hos en gammel Kone, til hvem han sagde, at han var en fremmed Sømand, der vilde opholde sig her nogen Tid for sin Fornøjelses Skyld. Han levede ganske ensomt og gjorde ikke Bekjendtskab med noget Menneske. Men han indfandt sig hver Dag paa Stranden, betragtede med Opmærksomhed Fiskernes Fartøjer og lejede sig undertiden en Baad, hvormed han besejlede Kysterne og mærkede sig Strømningerne, Revlernes Afstand fra hinanden samt øvrige stedlige Forhold. Skagen er det Sted, hvor de fleste Strandinger forefalde her i Landet, og strax i de første Uger efter hans Ankomst bleve saadanne meldte: han indfandt sig ved Havet, men da Forholdene ikke vare af nogen usædvanlig Beskaffenhed, og Fiskerne ingen Betænkelighed nærede ved at gaa ud, lod han sig nøje med at observere Alt, hvad de foretoge sig,

med Opmærksomhed. Og naar da Nogen, forundret over hans stadige, tavse Nærværelse ved Havet, tiltalte ham og spurgte, hvad hans Hensigt hermed var, svarede han kort, at det nu var h a n s Fornøjelse. Paa denne Maade havde han tilbragt længere Tid i Skagen.

Da indfandt Vinteren sig — som den i Almindelighed plejer i disse Vesterhavsegne — en Dag i November med en Storm af Nordvest. Det havde blæst stærkt fra Sydvest lige fra Morgenen af, men hen paa Eftermiddagen sprang Vinden om i Nordvest og gik samtidig over til en rygende Storm. Ved en saadan pludselig Vindforandring fremkomme de allerfarligste Forhold for Skibene, idet den Strømning, der af den første Vind er sat i Bevægelse, endnu en Tid, efter at Vinden er sprungen om, vedbliver at følge sin Retning, saaledes at Vind og Strøm møde hinanden. Herved toppes Bølgerne paa selsom Maade, springe i Vejret og kunne antage Karakter af en Slags Malstrøm.

Thisenius havde hele Dagen holdt sig rolig hjemme; men han ventede — og ikke forgjæves! Da Vinden sprang om og gik over til Storm, iførte han sig sine Søklæder, tog Plads ved sit Vindue og saae ud over den skumle, ensomme Gade eller Plads, hvor intet Menneske færdedes, da det var vanskeligt at holde sig opret mod den rasende Blæst. Længe havde han ikke siddet der, før den gamle Kone, hos hvem han boede, kom ind til ham og fortalte, at et stort Skib var strandet vesten for Byen paa den yderste Revle, og om Thisenius ikke skulde ud at se paa det, da det jo var „h a n s Fornøjelse".

Ved disse Ord rejste Thisenius sig og gik ned paa Stranden. Her fandt han en Del Mennesker forsamlede, som stirrede ud efter en mørk Gjenstand, der i nogen Afstand fra Land paa det Voldsomste bevægedes frem og tilbage og stundom syntes næsten ganske at forsvinde, naar Braad-

søerne gik hen over den. Paa Thisenius' Forespørgsel, naar Strandingen var sket, blev der svaret, at det var en Timestid siden; at en Del strax havde forsøgt at redde sig i Skibsbaadene, at disse øjeblikkelig vare fyldte og sunkne med dem, men at hverken Baadene eller Ligene vare komne i Land, fordi der gik en rivende Strøm over Revlerne, samt at den Del af de Ombordværende, som ikke havde søgt Redning i Baadene, var gaaet til Vejrs og sad i Tovværket. Ja, alt dette kunde Thisenius omtrent tænke sig til uden at behøve at underrettes derom.

Derpaa gik han ind i den tætte Klynge, der stod paa Stranden, og midterst i samme fandt han en halv Snes Sømænd i Kreds om en Baad, til hvilken de rolig lænede sig, ikke beskjæftigede med Andet end med at se ud efter Skibet ligesom de Øvrige. Det var den Baad, der i Almindelighed brugtes til Redningsbaad, og dens Besætning.

Thisenius henvendte sig til Formanden og spurgte, om de havde været ude ved det Skib d e r? „Nej, det havde de ikke, for det var umuligt," blev der svaret.

„Umuligt!" — sagde Thisenius haanlig — „ja for Landkrabber og slige Folk vil det vist nok have sine Vanskeligheder, men da vel aldrig for S k a g e n s Søfolk, der jo, efter hvad jeg har ladet mig fortælle, skal være de dygtigste og dristigste i hele Landet!"

„Vi ere ikke bange for os selv" — svarede Formanden rolig — „men vi har Kvinder og smaa Børn!"

„Ja, d e r har vi det" — raabte Thisenius med Utaalmodighed — „det er mig ikke ubekjendt, at Kvinder og Børn kunne gjøre Mænds Hjerter bløde, og har jeg selv erfaret, at det kan være saa; men den rette Sømand sætter Æren over Alt — ogsaa over Kvinder og Børn! Og Eders Ære forlanger nu, at I gaa ud til det Skib d e r!"

Ved denne Tale begyndte de rolige Ansigter ligesom at

opildnes, og de betragtede Thisenius med et Udtryk af Forbavselse og Vrede. Da Thisenius saae, at hans Ord begyndte at virke, sagde han endvidere:

„Skal jeg — en fremmed Mand — lære Skagens Søfolk, hvad Æren forlanger? Se, jeg er beredt: jeg skal styre Baaden med Sikkerhed gjennem Brændingerne, thi den Baad svigter aldrig, paa hvis Ror jeg lægger min Haand! — Hvo der da nu holder sig tilbage, han er en ringe Mand, en Kvindekarl, men ingen Skagbo!"

Derpaa nærmede han sig Baaden og tog med sine Kæmpekræfter et Tag i den; paa samme Tid, som ved et elektrisk Slag, stod hver Mand paa sin Plads, og et Øjeblik efter var Baaden i Vandet. Derpaa sænkede de alle deres Hoveder mod Rælingen, og medens de overskylledes af Brændingen, bade de en tavs Bøn. Thisenius derimod stod opret mod Stormen og saae uafbrudt ud mod det strandede Skib — som den vælige Stridshest, der, uden at ændse andet end Kampen, med Utaalmodighed venter Signalet til at angribe!

Da Besætningen erklærede sig parat, tog Thisenius Plads ved Roret med den ham under slige Omstændigheder ejendommelige fuldkomne Rolighed. To Gange naaede Baaden ud til den første Revle, men sakkede af for den voldsomme Brænding og toppede Strøm. Da Baaden tredie Gang nærmede sig Revlen, rejste Thisenius sig op og udstrakte sin Arm mod Skibet, men sagde i Øvrigt Intet. Og tredie Gang gik det. Da Folkene nu havde set, at Revlerne kunde passeres, kom de uden stor Vanskelighed over den anden Revle og naaede derfra ud til Skibet. Her havde — som sagt — den tiloversblevne Del af Besætningen taget Plads i Tovværket, og da det var umuligt at lægge til umiddelbart ved Skibet, gav Thisenius de Skibbrudne ved Tegn at forstaa, at de skulde gjøre et Tov fast foroven og ved Hjælp af dette prøve paa at slynge sig ud til Baaden. Dette forsøgte de, og

se — det lykkedes! og efter at Thisenius to Gange havde gjort Rejsen frem og tilbage og hver Gang med friske Folk i Redningsbaaden, vare ti Menneskeliv frelste.

Fra det Øjeblik, at Thisenius ved sin æggende Tale havde faaet Redningsbaaden bemandet, havde han ikke talt et Ord under hele den paafølgende Bjergning. Da han kom i Land med de sidst Reddede, udbrød den forsamlede Mængde i Forening med Redningsbaadens forskjellige Besætninger i lydelige Hurraraab, og navnlig kunde disse Sømænd ikke noksom prise den Ro, Orden og Overlegenhed, hvormed Thisenius havde ledet det Hele, og som efter deres Mening var den fornemste Grund til dette farefulde Foretagendes lykkelige Udfald. Og heller ikke kunde de noksom undre sig over det mærkværdige Held, hvorved det var lykkedes Besætningen paa det slingrende Skib at slynge sig ud til Baaden — Noget, de aldrig før havde set. Men uden at ændse deres Glæde eller venlige Tiltale forlod Thisenius øjeblikkelig Stranden og gik tavs bort igjennem Mængden, der ligesom med en vis Skyhed veg tilbage og med Forundring saae efter ham.

Dette var Thisenius' første Bedrift paa Skagen. Fra denne Stund steg hans Berømmelse Maaned for Maaned og Aar for Aar, og hertil bidrog, foruden hans stadige, fast ubegribelige Held, tillige den Maade, hvorpaa han i det Hele optraadte. Almindelige Strandingstilfælde ændsede han ikke, dem overlod han til Folkene selv at klare, saaledes at der altsaa stundom kunde hengaa temmelig lang Tid, hvori han slet ikke gjorde Tjeneste. Men saa saare der var L i v s f a r e forbundet med at gaa ud, da vidste Enhver, at han vilde indfinde sig, og han forstod da ved Bevidstheden om sin Overlegenhed og ved sit spottende eller æggende Væsen at skabe en saadan Æresfølelse og Kappelyst hos Søfolkene, at de formelig sloges om at være de Første til at gaa

ud med ham. Hans tilbageholdne Liv, det at han tavs og ensom færdedes iblandt dem og aldrig deltog i deres Selskab og Lystighed, men pludselig, naar et Skib var strandet under farlige Forhold, traadte frem og tog Kommandoen paa Stranden som Noget, der fulgte af sig selv — det slog dem, det var Noget, som netop maatte gjøre Indtryk paa Mænd af deres Natur: de erkjendte hans Overlegenhed og adlød ham snart som deres Konge.

Men han var kold og haard, han knyttede ikke sit Hjerte til Nogen, ja viste end ikke Nogen af dem den mindste Deltagelse, thi han ansaae jo nu saadanne blidere Følelser for Svaghed og for Grunden til de Sorger og Skuffelser, som h e r havde ramt ham. Han brød sig ligesaa lidt om sit eget som om sine Kammeraters Liv. Hans Kammerater vare kun hans Værktøj, Midlerne til at tilfredsstille de Lidenskaber, som han nu ansaae for de eneste berettigede hos en Mand: Stolthed og Ærgjerrighed, — Lidenskaber, som det Liv, han nu førte, jo i fuldt Maal maatte tilfredsstille. Det var derfor heller ikke af Kjærlighed til ham, at hans Kammerater eller Undergivne adlød og erkjendte ham for deres Herre; nej, han bød over dem i Følge den ubøjelige Trods, det aldrig svigtende Mod og den Foragt for Døden, der fremlyste af hans hele Færd og Personlighed; og de fulgte ham af blind Tro til hans Lykke og med en Følelse, der bestod lige saa meget af F r y g t som af Beundring.

Hans Navn blev berømt. Fra fremmede Steder kom Folk for at se den dristige Mand, der endnu aldrig havde holdt sig tilbage, hvor voldsom end Stormen var, og hvor megen Fare der end var forbunden med at gaa ud. En vidunderlig, næsten ubegribelig Lykke fulgte ham uafbrudt, og det syntes nu virkelig, at han ikke havde sagt for meget, da han første Gang opløftede sin Stemme paa Skagens Strand og sagde:

„Den Baad, paa hvis Ror jeg har lagt min Haand, svigter aldrig!" I det Mindste var dette den almindelige Mening om ham.

Ikke blot med den egentlige Bjergning gav han sig af; men til hvilken som helst farlig Udfart var han saa vel Nat som Dag øjeblikkelig parat; saaledes, naar der f. Ex. blev givet Signal efter Lods, og Sejladsen var forbunden med Fare, gik Lodserne aldrig ud, uden at Thisenius sad til Rors. Saa følte de sig sikre og vare villige til at gaa ud i al Slags Vejr.

Denne hans Færd blev ikke uden Belønning. Fremmede Fyrster sendte ham Redningsmedailler og Gaver i Penge, og hans egen Konge viste ham ligeledes Paaskjønnelse. Medaillerne beholdt han og smykkede sit brede Bryst dermed; men Penge havde han aldrig sat Pris paa — dem uddelte han med rund Haand til sine „Redskaber", men paa en saadan Maade, at de kunde se, at det ikke var af Godhed for dem, men kun fordi han ikke selv brød sig om Penge.

Efter de Skuffelser, Thisenius her havde lidt, og efter den voldsomme og pludselige Livsforandring, som stod i Forbindelse hermed, var det — som sagt — som om hele hans Aandsliv havde samlet sig i een Følelse eller Drift: Ægerrighed. Heraf kunne vi forklare, at det Liv, han førte i Skagen, i saa lang Tid kunde indeholde megen Tilfredsstillelse for ham, at han i saa mange Aar kunde mætte sin Sjæl med den Selvfølelse, som disse Bedrifter skjænkede ham, — hvoraf vi fremdeles spore det barnlige Sindelag, der fulgte ham hele Livet igjennem. Men alligevel maa jeg tilstaa, at der atter her er et Punkt i hans Liv, som jeg frygter for, at jeg ikke har kunnet fremstille med fuldkommen Klarhed, — og det saa meget mindre, som han selv kun med Varsomhed og ligesom med en vis Fordølgen indlod sig herom .... Jeg spurgte ham, hvorledes Personerne

her i Sandø nu stod for hans Tanke, efter at han havde forladt dem, om han havde glemt dem, eller om han med Magt forjog Tanken om dem, naar den indfandt sig, og hvorfor han navnlig ikke en Gang skrev til Pastor Spandet, da den første Tid efter Adskillelsen var gaaet. Paa de første Spørgsmaal indlod han sig egentlig ikke; men hans Svar paa det sidste, hvorfor han ikke skrev, var karakteristisk nok, og det indeholder paa en Maade Besvarelse af de øvrige: Alt, hvad han havde lært, saasom at læse, skrive, synge, spille paa Orgel o. s. v., havde han jo lært af Spandet; men hele denne sin Lærdoms- og Aandsudviklings-Periode vilde han nu glemme, fordi denne i Følge hans barnlige Anskuelse stod for ham som en Sorgens, Afmagtens og Ydmygelsens Tid. Lærdom kunde i og for sig være god nok, men for ham passede den ikke, mente han nu; thi den havde jo borttaget hans naturlige Kraft og Frimodighed eller hørte dog i det Mindste i hans Indre sammen med alle de rige, stærke og forvirrende Følelser, som her vare vakte til Live i ham, og hvilke han nu fordømte. Han vilde derfor nu udslette eller overspringe hele denne Periode og ligesom med Vold vende tilbage til sit tidligere saa lykkelige Sømandsliv, hvoraf hans Liv i Skagen nu skulde være en efter Omstændighederne lempet Fortsættelse. Men at læse og skrive havde ikke hørt med til denne hans første Periode; det var derfor Noget, som nu skulde glemmes.

Han drev det dog ikke saa vidt, at han glemte at læse; men derimod var det ikke langt fra, at han i Skagen virkelig glemte at skrive; thi da i de sidste Aar i Skagen hans Tanker havde forandret sig, og hans gamle Kjærlighed til Pastor Spandet og til „Eventyrets Land" atter var vaagnet i sin fulde Styrke, stod Forestillingen om at udtrykke disse Følelser i et Brev for ham som Noget, der nu ikke mere kunde være Tale om.

Det kan saaledes vistnok ikke nægtes, at han i en betydelig Række af Aar paa en Maade opnaaede ligesom at overspringe eller udslette denne Tid af sit Liv. Men da — efter de første tretten eller fjorten Aars Forløb — den Ærgjerrighed, der jo nu i Forening med hans uudslukkelige Kjærlighed til Havet var Drivfjederen til hele hans Virksomhed, dog begyndte at føle sig noget mættet, kunde han af og til gribe sig i en besynderlig Tomhed, en Slags død Følelse, som han da søgte at forjage ved som sædvanlig at sætte Livet i Vove; men saa viste sig det Mærkelige, at han da ligesom maatte gjøre Vold paa sig selv for at overvinde en Svaghed — en vis Frygt for Døden — og naar han kom hjem, var Tomheden kun desto føleligere. Han kunde da ikke skjule for sig selv, at alt som Aarene gik, følte han mindre og mindre Tilfredsstillelse ved sit Liv, og alt som Brodden i Tidernes Løb mere og mere forsvandt af hans Erindring, vendte hans Tanke oftere og oftere tilbage til, hvad han her havde følt og oplevet, og da kunde det under Tiden forekomme ham, at dette drog sig saa langt tilbage i det Fjerne, at det antog Skikkelse som af et Eventyr, — ja, af et forunderligt, henrykkende Eventyr! I Begyndelsen, naar disse Stemninger greb ham, kæmpede han imod dem for ikke at betages af den Blødhed, som de indeholdt, den Blødhed, som han jo endnu ansaae for Svaghed.

Men alt som hans Skagenske Aar mere og mere nærmede sig de tyve, fremstillede sig Eventyrets Personer i mere magisk og ligesom forklaret Glands for hans Fantasi, og han følte, hvorledes hans Sjæl med uimodstaaelig Magt droges did tilbage og omgikkes med dem i vemodig Erindring. I Storm og Uvejr kunde han endda bedst staa sig for disse Betagelser; men naar han i stille Aftener vandrede ved Havet og saae ud der over, forekom det ham under Tiden, at han saae hende, som han havde elsket, i Ungdommens

Glands, saaledes som da han første Gang havde set hende, og med sit Barn paa Armen, svæve hen over Vandet, op ad mod Himlen! Og han, som i den første halve Snes Aar af sin nye Virksomhed med Stolthed havde sagt til sig selv, naar hans Erindring dvælede ved hans sidste Samtale med Pastor Spandet: „Jeg vidste det vel, jeg behøvede ikke hans Hjælp," — h a m kunde det nu stundom synes, naar han med trodsig Kraft styrede Baaden gjennem Brændingerne, dæmonisk legende med sit og sine Kammeraters Liv, at han saae Præsten staaende paa Bølgerne og betragtende ham med det samme Blik, som den Gang han sagde: „Se nu op til Himlen!"

Og naar han kold og udeltagende færdedes mellem Folkene, og han saae, hvorledes de smaa Drenge betragtede ham med et sky Blik og frygtsomt gik af Vejen for ham, da viste Erindringen ham en anden Dreng — Frederik Spandet; han mindedes den dybe Kjærlighed, som denne Dreng havde vist ham, han tænkte paa det Udtryk, hvormed han den sidste Aften havde sagt: „J e g g l e m m e!" — Og han vidste, at disse Ord havde gjældt h a m mest. Og han erindrede de sidste Ord, han havde talt med ham hin skumle Aften i Haven, da de sad ved den omvendte Baad, og Stormen allerede havde begyndt sin Ligpsalme over hans Hjertes Yndling!

Naar disse hans Eventyrs Personer fremstillede sig for ham, da havde han i Særdeleshed en levende Fornemmelse af Tomhed ved sin Tilværelse, og da kunde han — som sagt — under Tiden føle sig betagen af Frygt for Døden i Følelsen af, at dette mærkværdige Eventyr ikke endnu kunde være til Ende — at han maaske endnu skulde opleve Noget, der stod i Forbindelse dermed. Og gjordes der, naar saadanne Stemninger vare over ham, Krav paa hans farefulde Virksomhed paa Havet, da maatte han gjøre Vold paa sig

selv for ikke at røbe sin Uro og derved tabe sin Magt og Berømmelse.

Vel lykkedes det ham en Tidlang udvortes at skjule sin forandrede Sindstilstand. Men da hans Sinds Trods og Haardhed efterhaanden aldeles var forsvunden under Indflydelse af de blide Erindringer, hvori han nu levede, saa forsvandt nu ogsaa hans ubøjelige Energi og den Foragt for Døden, som netop denne Trods og Haardhed havde affødt, og dermed ogsaa den egentlige Grund til hans aldrig svigtende Held paa Havet: — hans gamle Lykke forlod ham, og han fik Uheld.

Efter at han havde ført en saadan Tilværelse i omtrent tyve Aar, i hvilken lange Tid — som sagt — en vidunderlig Lykke stedse havde fulgt ham, kæntrede Redningsbaaden en Gang for ham lige i Udsejlingen, hvorved to Menneskeliv gik tabt, og kort Tid derefter paa Tilbagevejen fra et strandet Skib med de først reddede Passagerer kæntrede Baaden paa det samme Sted, aabenbart ved hans, den Styrendes, Mangel paa Aandsnærværelse i det afgjørende Øjeblik, da Baaden kom ind i Brændingen — og herved gik sex Menneskeliv tabt; han selv med de Øvrige blev kastet op paa Land og fik Fodfæste ved deres Bistand, som stod der. Og disse Uheld vare ingenlunde en Følge af hans tiltagende Alder; thi han var i alle Henseender endnu ved sin fulde Aands- og Legemskraft. Dette sidste Uheld betog ham saaledes, at han vægrede sig ved at gaa ud til Skibet igjen, skjøndt han opfordredes dertil af de Omstaaende, og andre Søfolk tilbød at ville gaa ud med ham.

Fra det Øjeblik troede de ikke mere paa hans Lykke, saa meget mindre som han nu ikke selv vovede at gaa ud, naar der var Livsfare forbundet dermed, og det saa vel af Frygt for sit eget som for de Andres Liv. „Nu begynder Thisenius at blive gammel," hed det da med Spot. Og fra nu af

blev hans Liv meget uhyggeligt. Da der aldrig havde fundet noget hjerteligt Forhold Sted mellem ham og hans Kammerater, idet disse kun havde adlydt ham, betvungen af hans Lykke og Overlegenhed, saa mærkede de nu pludselig, hvor meget de i Grunden havde hadet og misundt ham, fordi han al Tid var bleven fremhævet og berømmet. Der var da saa meget mindre Grund for dem til at skaane ham, nu da Lykken gik ham imod, og de forsømte heller ikke i fuldt Maal ved Spot og Drillerier at hævne sig paa ham for al den Tid, de havde gaaet i hans Ledebaand og følt Trykket af hans Storhed. Og skjøndt Thisenius jo aldrig havde søgt deres Selskab eller Venskab, men holdt sig ganske for sig selv, saa havde dog Bevidstheden om, at han var hædret og vel omtalt, saa at sige været hans Selskab og bevirket, at han egentlig ikke havde følt sig ensom. Men ligesom han allerede, før hans Lykke svigtede ham, havde begyndt at føle sit Livs T o m h e d, saaledes begyndte han nu tillige at føle dets E n s o m h e d.

Nogen Tid efter at hans Forhold saaledes aldeles havde forandret sig — det var det enogtyvende Efteraar af hans Ophold paa Skagen — vandrede han en Eftermiddag i dybe Tanker ved Havet og tænkte over sit Liv. Han mindedes Pastor Spandets Ord, at han skulde komme til at føle sig meget ene i Verden, og det syntes ham nu, at det Ord var ved at gaa i Opfyldelse. Det var Blikstille denne Eftermiddag, og det havde været saa i flere Dage. Enkelte Sejlere vare at se langt ude, hvor der maaske endnu blæste en svag Brise; men i Nærheden var ikke en Krusning at se med Undtagelse af Brændingen i Havstokken.

Da faldt hans Øje paa et lille Fartøj ganske nær ved Land, der med slappe Sejl kom drivende med Strømmen Nord fra langs med den vestlige Kyst. Da det var usædvanligt, at Skibe søgte saa nær ind til den farlige Kyst, fulgte

Thisenius det uvilkaarlig med Øjnene, og han bemærkede da, at det kastede Anker, da det omtrent var lige ud for ham, men uden at tage Sejlene ned. Lidt efter blev Skibsjollen halet hen, og en Mand af tre Andre baaret ned i den, hvorpaa den stødte fra og nærmede sig Land paa det Sted, hvor Thisenius stod. Han saae da, at det var en syg Mand, de havde i Baaden, og paa hans Tilraab, hvor de kom fra og havde hjemme, sagde den ene af de Roende, en Mand paa omtrent tredive Aar og Skibets Ejer, at de kom fra Norge og agtede sig til Hjerting, hvor de hørte hjemme; at den syge Mand var en af hans Folk, som vist nok vilde til at dø, men da Vejrforholdene netop vare af en saadan Beskaffenhed, at han kunde lande her, vilde han ikke have det Ansvar at beholde Manden ombord, hvis han maaske kunde beholde Livet ved at faa Doktorhjælp. Thisenius tilbød da at ville gaa op til Byen og hente en Baare, hvilket Tilbud den Hjertinger Skipper med Tak modtog, og da denne var bragt til Veje, bare de alle den syge Mand op paa Sygestuen.

Fra det Øjeblik at Thisenius havde hørt, at den unge Skipper var fra hans gamle Egn, fra „Eventyrets Land" — havde hans Hjerte brændt i ham. Hans gamle Aabenhjertighed og Venlighed, som i alle hans Skagenske Aar havde ligget som i Dvale, vaagnede nu atter op til Liv under hans Samtale med denne Mand, og fjernt i Erindringen stod „Eventyrets" Personer i deres magiske Lys, kastende deres Straaleglands over ham selv og den, med hvem han talede.

Da de igjen vare komne ned til Havet, tog Thisenius Skipperen ved Haanden, gik et Stykke bort med ham langs med Stranden og fortalte ham, at han selv — for mange Aar siden — havde boet i Nærheden af Hjerting, paa den anden Side af Havbugten, og med sagte og frygtsom Stemme spurgte han Skipperen, om han maaske kjendte Pastor Spandet i

Sandø, og om han levede endnu? „Jo," svarede Skipperen, „ham kjendte han nok, og det var omtrent et Aar siden, at han sidst havde set ham, men da var han meget gammel og affældig."

Og da Thisenius — efter at de havde gaaet nogen Tid i Tavshed — hertil ytrede, at Pastor Spandet dog ikke var mere end nogle og halvfjerdsindstyve Aar, og han da saaledes ikke var nogen saa særdeles gammel Mand, svarede Skipperen: „Ja, han skal ogsaa have haft Modgang i sine yngre Dage; jeg husker, at der i min Opvæxt blev talt om, at han en Gang havde en Søster hos sig, som var et saadant skjønt og godt Fruentimmer; men hun døde af Sorg over, at hendes Søn druknede, da Vandfloden en Gang gik op til Præstegaarden. Og denne Søster skulde Præsten nok have holdt svært meget af. Og saa ... ja, nu husker jeg ogsaa en anden Historie om den samme Præst, som jeg har hørt fortælle. Han havde en Gang faaet sig en Degn, som var kommen til ham fra Havet, — ja der var dem, der vilde sige, at det ikke var saa rigtig fat med den samme Degn, — og denne Degn og Præsten de bleve nu saa meget gode Venner; men saa kom der dem en Gang Noget imellem, — jeg tror ellers, det var Noget, som skete i Kirken, — og saa rejste Degnen sin Vej i Fortørnelse uden at sige saa meget som Farvel til sin Præst, som dog havde været saa god ved ham. Og det skal Præsten nok især have taget sig nær, for han holdt da svært meget af den Mand, efter hvad jeg har hørt sige."

Her standsede Skipperen pludselig i sin Tale og gav sig til at betragte Thisenius opmærksomt; derpaa sagde han:

„Det falder mig ellers ind, at der blev sagt om den samme Degn, at han skulde være kommen her til Skagen og bleven til en stor Mand ved det, at han var saa flink til at gaa ud i rigtig strengt Vejr til strandede Skibe, og jeg tænkte da,

at det maaske netop kunde være den gode Mand, som jeg nu taler med; men det kan da ikke være rigtigt, for det maa jo nu være en meget gammel Mand."

„Ja, det er dog den Mand, som Du taler med, min Søn," svarede Thisenius bevæget. Og da Skipperen bevidnede ham sin Ærbødighed og sin Glæde ved at se og tale med en Mand, hvem alle Sømænd skyldte saa meget, sagde Thisenius:

„Vil Du tage mig med paa Dit Skib og til Din Hjemstavn? Min Aand lever ikke mere paa disse Steder, og med min Storhed her er det ganske forbi. Jeg længes nu ret meget efter at se min gamle Præst igjen og at sige til ham, ligesom der staar i den gamle, hellige Fortælling: „„Fader, jeg har syndet imod Gud og imod Dig!" " Og da vil jeg henleve min øvrige Tid hos ham i Præstegaarden i Fred og Kjærlighed ligesom i fordums Tid; thi nu forstaar jeg, at hans Ord var Sandhed, og nu er det tilfulde gaaet op for mig i disse mine lange Udlændigheds-Aar, at selv om Kjærligheden bringer vort Hjerte megen Sorg og Vemod, saa er dog d e n den største Magt paa Jorden! ... Sig mig, min Søn, vil Du tage mig med paa Dit Skib og til Din Hjemstavn?"

Da Skipperen med Glæde indvilligede i dette Forlangende, gik Thisenius hjem og afgjorde sit Mellemværende med de faa Personer, med hvilke han havde staaet i Forbindelse, og da han ikke var bleven rigere paa Gods, pakkede han sine faa Ejendele sammen i en Bylt og tog sit Gevær i Haanden — ligesom da han for en Snes Aar siden forlod sit Hjem her i Sandø — og indfandt sig saaledes udrustet ved Solnedgang paa Stranden, hvor hans nye Ven ventede ham med sin Baad.

Da de vare komne ombord, rejste der sig efter Solnedgang en svag Nordenvind, som de skyndte sig at benytte for

at komme i rum Sø; men hen ad Natten døde Vinden hen, og de fik fuldkommen Vindstille.

I de følgende Dage og Nætter havde de næsten stadig Vindstille, kun afbrudt af enkelte svage Briser fra Nord, saa at de kun gjorde særdeles ringe Fremgang. Det var temmelig sent om Efteraaret, men det herligste Sommervejr, varmt, klar Luft og Solskin. Thisenius havde næsten aldrig i de sidste tyve Aar været til Havs i roligt Vejr. Denne uvante Tilstand virkede derfor paa ham paa en usædvanlig Maade. Hele Dagen sad han paa Dækket i en bevæget og højtidelig Stemning og glædede sig som en Fader blandt sine Børn ved venlig og fortrolig Samtale med de tre Mænd, der foruden ham selv udgjorde det lille Fartøjs Besætning, og disse viste ham til Gjengjæld den største Venlighed, blandet med en Ærbødighed, som hans usædvanlige Væsen indgjød dem, og som de udtrykte paa deres Maade ved at kalde ham „Herre".

Naar det blev Aften, lod Thisenius hele Besætningen gaa til Køjs, da han følte en særegen Tilfredsstillelse ved at være alene paa Dækket, hvor han da forrettede den lette Tjeneste ved Ror og Sejl i de blikstille Nætter. Da sad han og lyttede som i Drømme til den forunderlige, vemodige Klang, hvormed den svage Dønning slog an mod Skibets Sider, og han tænkte paa, hvor selsomt hans Liv dog havde været, og paa den Mand, han nu snart skulde gjense; — ja under Tiden traadte hans Tanke saa levende frem for ham, at han syntes at se Præsten svæve hen over Vandet og vinke til ham, og da mumlede han stille hen for sig:

„Jeg kommer, ja, jeg kommer, for aldrig mere at skilles fra Dig!"

En saadan mærkværdig rolig Sejlads havde ingen af dem før oplevet. Og skjøndt Vindstille ellers er Søfolks største Plage, var der noget saa særeget Gribende ved dette uendelige Stille, ved denne drømmende Ro over det store Hav,

hvilket i Forbindelse med Thisenius' bevægede Stemning og usædvanlige Personlighed virkede saaledes paa Sømændene, at de flere Gange lydelig udtrykte deres Forundring og Glæde over alt dette. — Imidlertid havde de dog hver Dag nogle Timer, i hvilke en svag Nordenvind blæste, der førte dem, om end kun meget langsomt, ned mod Syd, — deres Bestemmelse i Møde! Men da omtrent en Uge var hengaaet paa denne Maade, og de ikke endnu vare komne længere end omtrent ud for Aggerkanal, og deres Proviant var ved at slippe op, begyndte Skipperen og hans Folk dog at blive utaalmodige. Thisenius derimod havde beholdt sin glade og højtidelige Stemning fra Rejsens Begyndelse.

En Aften, da de antog at befinde sig omtrent ud for det nævnte Punkt, uden den hele Dag at være komne af Stedet, da ikke en Gang den sædvanlige, svage Vind havde rejst sig den Dag, sade de Allesammen paa Dækket og tilbragte Tiden med at høre og fortælle Historier — Vinden var den Aften ligesom udslettet af Tilværelsen, og den dybeste Stilhed hvilede over Luft og Hav. Himlen var klar til alle Sider med Undtagelse af mod Vest, hvor den var noget overtrukken, men det kunde ikke ret observeres, om det var Skyer eller Taage. — Da drejede de Alle paa een Gang Hovederne mod Vest, hvor den dybe Stilhed pludselig afbrødes ved en fjern Susen som af et fremfarende vældigt Vejr eller af et styrtende Vandfald. I første Øjeblik opdagedes Intet, men snart saae de, at det var den sorte Sky i Vest, der havde løsrevet sig og sænket sig ned over Havet i Skikkelse af en Tragt, der sugede Vandet til sig med en Larm som af et stærkt brusende Vandfald; den øverste Del af Skyen gjennemkrydsedes af Lynstraaler, og det Hele nærmede sig, drevet frem ad af en Hvirvelvind, der dog ikke naaede udenfor Skypumpens Enemærker.

Ingen af dem havde før set dette højtidelige og opløftende

Syn, der er som et Tegn over det store Hav, at Herren snarlig vil komme i Stormens og Bølgernes vilde Majestæt. Forundrede og betagne stode de tæt ved hverandre og saae Skypumpen passere forbi Skibet i Geværskuds Afstand. Da Larmen af Hvirvelvinden og det brusende Vand var ophørt, indtraadte den forrige Stilhed, tilsyneladende endnu dybere end før, og de stode endnu et Øjeblik tavse og ligesom lyttende dertil; men det var kun et Øjeblik, at de stode saaledes uvirksomme: Vandhosen varslede jo ikke blot Vind, men Storm, og deres Opgave var nu at forberede sig saa godt som muligt til at møde denne. De vare netop færdige med de nødvendigste Forberedelser, da Vinden ligesom kom hoppende hen over Vandet fra den Kant, hvor Skypumpen var forsvunden, men derpaa løb den i de næste Timer hele Kompasset rundt, indtil den endelig hen ad Morgenen satte sig fast i Nordvest som en jevn Storm.

Hele den derpaa følgende Dag gik de i rum Sø for smaa Sejl med en strygende Fart og søgte at fjerne sig længere fra Kysten; dette lykkedes dem vel ikke, men de kunde dog holde deres Kurs, saa de vare ved godt Mod. Men hen paa Aftenen sprang Vinden om i ren Vest og gik samtidig hermed over til en Orkan med fuldkomment Mørke. De naaede lige at faa deres Sejl bjergede — men laa nu aldeles hjælpeløse i Havet, uden Styr paa Skibet, uden at vide, hvor de vare, uden at kunne se en Haandsbred frem for sig og stadig overskyllede af Bølgerne. Og skjøndt deres Stilling nu var saa fortvivlet, som den kunde være, idet de stedse drev ind mod Land uden at kunne forhindre det, saa længe som Stormen ikke lagde sig eller forandrede sin Retning, vare Skipperen og hans to Mænd dog endnu ganske vel til Mode. Thisenius havde derimod lige fra det Øjeblik, da Vandhosen havde vist sig, følt sig betaget af en stor Modløshed, der stod i Forbindelse med den Forestilling, som

tidligere havde betaget ham, da hans mangeaarige Held saa pludselig forlod ham: at han vist nok for Fremtiden skulde følges af Uheld paa Havet. Og skjøndt han nu vilde have givet sit Liv for at kunne gjøre Noget til Frelse for disse Mennesker, som han havde faaet saa kjære, saa lammede dog denne Forestilling saaledes hele hans Væsen, at han følte sig ganske ude af Stand til at foretage sig Noget eller sige et eneste opmuntrende Ord, — ja denne Betagelse gik endog saa vidt hos ham, at han flere Gange i Løbet af denne forfærdelige Nat sagde til dem:

„Kast mig kun overbord, Børnlille, saa skal I se, det hjælper nok!"

Men de saae med Forfærdelse hen ad den Kant, hvorfra disse Ord kom, thi ham selv kunde de ikke se, og de svarede ham ikke.

Hvor de vare, vidste de, som sagt, ikke mere; men efter at have drevet saaledes i flere Timer begyndte de at spore en dobbelt Bevægelse af Skibet og sluttede heraf, at de maatte være grebne af den stærke Strøm, der som oftest i Storm løber langs med Kysten, og at de altsaa maatte være i Nærheden af denne. De forsøgte nu de sidste Midler — de kastede Anker, og det naaede Bunden, men ved det første Ryk sprang Kjættingen; saa prøvede de paa at hejse et Sejl, men ved den mindste Klud, der sattes til, gik Skibets Side øjeblikkelig under Vand.

De opgave da ethvert videre Forsøg og hengave sig med den for disse Folk ejendommelige Ro til deres Skjæbne, der nu efter menneskelig Beregning syntes vis. De tre Mænd, der nu betragtede Thisenius med en vis sky Frygt, stode for sig selv i Agterenden, hvor de efter Thisenius' Formening skiftevis stode til Rors og søgte Ly i et lille Ruf, som var bygget paa Dækket i Nærheden af Roret. Thisenius derimod havde hele Tiden opholdt sig i Forenden, hvor han

sad hensunken i Sløvhed, og holdt i Haanden en Ende Tov, hvis anden Ende var fastgjort til en Jernring i Dækket, uden at han dog vidste noget af, at Tovet var saaledes befæstet. Saaledes ventede de nu Alle, hvad der skulde ske, og ingen af dem talte et Ord mere.

Da mærkede de først en svag, ligesom slæbende eller skurende Lyd fra Bunden af Skibet og derpaa et heftigt Stød, der gjennemrystede hver Planke i Fartøjet, som derved øjeblikkelig drejede sig med Bredsiden til Vinden. I samme Nu gik en Braadsø hen over dem, der skyllede Skandseklædningen, Ruffet og det meste staaende og løbende Redskab overbord. Ogsaa Thisenius blev kastet overbord. Men det Tov, som han havde holdt paa, blev hans Frelse. I det Øjeblik, han grebes af Braadsøen, tog han instinktmæssig et forsvarligt godt Tag i Tovet, og da dette — som sagt — var befæstet paa en solid Maade til selve Dækket, lykkedes det ham at entre op paa Vraget igjen, skjøndt han udenbords havde den største Vanskelighed ved at befri sig fra det Væv af Tovværk og Træstykker, som opfyldte Vandet paa Skibets Læside.

Da han var kommen op paa Dækket igjen, var Tovet fremdeles det Eneste, hvori han med Sikkerhed kunde holde sig, men i Øvrigt var hans Tilstand nu saa sørgelig som muligt: Han var næsten lige saa meget under som over Vandet, idet de mægtige Braadsøer — stundom to eller tre efter hinanden — gik hen over ham, og i en kun halvt bevidst Tilstand laa han og ventede paa, at Vraget vilde skilles ad og han kunde faa Ende paa det. Saa snart det var lykkedes ham at komme op paa Vraget igjen, havde han med høj Røst raabt til Mandskabet, men uden at faa noget Svar, hvoraf han da mærkede, at han var alene paa Dækket. Og saaledes var da nu Thisenius alene tilbage paa Vraget, ligesom da han i sin Ungdom strandede med sit eget Skib.

Og han laa da nu og ventede paa Vragets fuldstændige Adsplittelse; men ligesom hans eget Skib saaledes var ogsaa dette bygget af udmærket Materiale og tilmed ganske nyt — det var dets første Rejse — og da nu kun Skroget var tilbage, og Grunden, hvorpaa det stod, var Sand og ikke Sten, formaaede det vel at holde sig i samme Tilstand i længere Tid. Da Thisenius imidlertid ikke vidste, hvor Vraget stod, var Grundens Beskaffenhed ham ubekjendt, og han havde opgivet alt Haab om Frelse.

For selve Døden frygtede han vel ikke — dertil havde han altfor ofte leget med den —, men at hans uheldige Skjæbne skulde bringe en saa brat Død over disse venlige unge Sømænd, der med Glæde havde taget ham ombord paa deres Skib, det tilføjede ham en næsten uudholdelig Smerte. Han tvivlede jo nu nemlig intet Øjeblik om, at det var h a n s Vanskjæbne, der havde medført Ulykken ... Og at han ikke skulde faa den Mand at se endnu en Gang, som han saa inderlig havde længtes efter, — ogsaa denne Tanke pinte ham svarlig og opfyldte hans Sind med en trodsig Bitterhed, som Tanken om Døden ingenlunde kunde formilde.

Men — den Mand skulde han dog faa at se endnu en Gang! —

Da han følte sig som lammet i sine Hænder, saa det ikke var ham muligt længer at holde paa Tovet, havde han med megen Besværlighed faaet det tykke Tov bundet om sit Liv, og han henfaldt nu i en Slags Søvn eller Besvimelse og laa en Tid med lukkede Øjne. Da han atter aabnede Øjnene, følte han sig noget forfrisket, og han mærkede da, at Mørket ikke var saa tykt som før. Dog blev han endnu nogen Tid liggende i Afkræftelse og lukkede Øjnene for atter at falde hen, thi han følte sig saa sløv, at ikke en Gang Selvopholdelsesdriften mere var til Stede. Men det vilde ikke mere lykkes ham at henfalde i denne Tilstand, og da han

atter slog Øjnene op, havde et blygraat Dagskjær udbredt sig over Havet.

Da hævede han sig op paa Knæene og saae sig omkring, og se: et bølgeformigt Land, der endte sig i en Pynt, som gik ud i Havet, viste sig i Læ! En krybende Varme gjennemtrængte ham, da han saae dette høje Land, og han stirrede og stirrede der ind. Men endnu laa Nattens Dunkelhed der over, saa han kun kunde se det i dets Omrids. Dog tabte han det fra nu af ikke af Syne uden i de Øjeblikke, naar Bølgerne gik over hans Hoved. Men Dagskjæret tiltog — og nu kunde der ikke mere tvivles. Det høje Land, det var Blaavandshuk, og Vraget stod paa Horns Rev — paa det samme Sted, hvor han i sin Ungdom tilsatte sit eget Skib. —

„Eventyrets Land!" raabte han da, dybt bevæget af Taknemlighed og Glæde, „saa skulde jeg dog endnu en Gang se Dig!"

Og hvor spejdede han nu ikke ind mod Land, om ikke en Baad skulde komme ud; thi hans Kjærlighed til Livet var vendt tilbage i sin fulde Styrke, og Haab og Mod vaagnede paa ny! ... Men den ene længselsfulde og lidelsesfulde Time svandt efter den anden, Bølgerne vedbleve at gaa deres grumme Gang hen over Vraget, og han følte, hvorledes han nu atter afkræftedes mere og mere af Sult og Kulde. Ikke et levende Væsen var at se, saa langt hans Syn rakte, men kun den nøgne Pynt og den skumhvide Brænding. Da begyndte han meget vemodig at klage over sin sørgelige Skjæbne, sigende:

„Ak, paa denne Kyst findes der da ingen mere af dem, som jeg lærte at trodse Storm og Bølger! Ingen gives der mere, som tør vove sit Liv for at frelse den arme forladte Mand paa Vraget!"

Og Dagens Timer svandt langsomt, langsomt; allerede begyndte det nære Land at indhylle sig i Aftenens Skygger;

atter havde han opgivet Haabet om, at hans Fod nogensinde skulde betræde det hvide Sand under Pynten, og han fandt da nogen Trøst i den Forestilling, at saa vilde dog rimeligvis hans døde Legeme drive i Land et Steds paa Kysten, hvor det vilde blive kjendt, og Præsten vilde komme, se paa ham, græde og sige: „Du var mig dog tro! Du agtede Dig dog hid til mig!"

Men før han lukkede sine Øjne i Døden, vilde han dog endnu kaste et Blik ind over det Land, han ikke skulde betræde, og han rejste sig endnu en Gang op i sin fulde Højde — da saae han en mørk Masse neden for Skrænten paa den flade Strand. Det var en Vogn, trukken af mange Heste, der bevægede sig langsomt hen over Sandet, og flere Mennesker gik ved Vognen. Da den var kommen lige ud for Vraget, holdt den stille, og Thisenius saae, at en stor Baad var paa Vognen, og vidste nu, at der vilde blive gjort Forsøg paa at komme ud til Vraget. Han saae, at Baaden blev løftet af Vognen og af kraftige Arme baaret ned i Havstokken; men her indtraadte der en Standsning, enten fordi Forberedelserne ikke vare ganske til Ende, eller fordi Folkene nærede Tvivl om Muligheden af at kunne gaa ud. Endelig lod det til at være besluttet, at et Forsøg skulde gjøres: en Del af Mændene sprang i Baaden og trak paa Aarerne af al Magt, Baaden fjernede sig ogsaa et lille Stykke fra Land; men Brændingen paa den inderste Revle kunde de ikke komme igjennem og roede nu med fuld Kraft til Land igjen.

„Der er ingen dristig Mand hos dem" — mumlede Thisenius — „ingen, som ved sit Ord er i Stand til at opflamme dem til det Yderste. Stormen er stærkt i Aftagende — det er nu muligt at naa her ud!"

Og han stod i sin fulde Højde og saae ind mod Land, hvor han var synlig for dem Alle. Da bemærkede han en høj, noget krumbøjet Mand, som steg ned ad Skrænten og nær-

mede sig Baaden, der nu var halet op paa Stranden, og omkring hvilken Mændene stode uden at foretage sig noget og som i Tvivl om, hvad de fremdeles skulde gjøre. Da Folkene saae den høje Mand nærme sig, vendte de alle Hovederne hen imod ham og vege ærbødig til Side for ham, da han traadte ind i Klyngen. Thisenius kunde tydelig se ham, som han stod d e r alene ved den ene Side af Baaden med den venstre Haand hvilende paa dens Ræling og med den højre løftet i Vejret, og han kunde af hans Bevægelser se, at han talede ivrig til Folkene og opfordrede dem til atter at gaa ud .....

Atter blev Baaden sat i Vandet, og — som det forekom Thisenius — med en Kraft og Begejstring, som før manglede. Den høje Mand tog selv Plads i Baaden, — ja han greb endogsaa Roret! Skjøndt Thisenius jo ikke kunde se hans Ansigt, havde hans Hjerte dog brændt i ham, og hans Øje uafbrudt hvilet paa denne Skikkelse, lige fra det Øjeblik, da den steg ned af Skrænten; og da han nu saae den tage Plads i Baaden og g r i b e R o r e t, raabte han, dybt bevæget: „Jo, ham er det! ham er det! jeg har jo selv lært ham det!"

Baaden stødte fra. Da den kom til den første Revle, var der et Øjeblik, hvori den syntes at staa stille, og Thisenius ventede at se den gaa tilbage; men da rejste den høje Mand sig og udstrakte sin Arm mod Vraget, — saaledes som Thisenius al Tid havde gjort i lignende Tilfælde — og i denne Stilling forblev han, til Revlen var passeret. Da satte han sig ned igjen, indtil anden Revle naaedes — da rejste han sig atter, og Thisenius lagde Mærke til, at hver Gang han saaledes rejste sig og opløftede sin Haand, da hævede alle Folkene deres Hoveder i Vejret og betragtede hans Ansigt.

Tredie Revle passeredes, og nu var Afstanden fra Vraget saa ringe, at Thisenius kunde begynde at skjælne de Kommendes Ansigter. Dog kjendte han ikke strax sin Præst;

thi denne var bleven meget forandret i de svundne Aar: hans Haar var blevet ganske hvidt, hans Ansigt blegt, og hans hele Skikkelse affældig, hvorimod Thisenius' Udseende ikke havde undergaaet nogen synderlig Forandring. Men da Præsten fæstede sit Blik paa Thisenius, og hans Øjne lyste med den samme tindrende Stjerneglands, som den Gang han stillede sig foran ham og sagde: „Se nu op til Himlen," — da først kjendte Thisenius ham paa dette Blik, og for første Gang i den Tid, han kunde mindes, strømmede Taarerne frem af hans Øjne, og han udstrakte sine Arme imod ham.

Alt som Baaden kom nærmere, vendte saa en og saa en anden af de Roende sit Hoved for at se paa den Skibbrudne, og da dukkede det ene Ansigt efter det andet frem af Thisenius' Erindring. Det var paa faa Undtagelser nær Alle de samme Mænd, med hvem han før saa ofte havde gjort denne Rejse. Blandt disse for største Delen endnu kraftige Mænd fandtes en højt bedaget Olding, der uafbrudt havde vendt sit Hoved for at se paa Thisenius, og som ogsaa allerførst havde kjendt ham — det var B o j e T h u e s e n, Eneboeren paa Skallingen, Thisenius' Ven. Denne Mand havde strax efter Thisenius' Bortrejse meldt sig til denne Tjeneste, skjøndt han allerede den Gang var gammel, med de Ord, at han ikke vidste nogen bedre Maade, hvorpaa han kunde hædre Thisenius' Minde og leve i Erindringen om ham, — tilmed da han var en enlig Mand, paa hvis Liv der ikke laa nogen Vægt. — Nu stod h a n oprejst i den Ende af Baaden, der var Vraget nærmest, med en Line i sine Hænder, ventende paa det Øjeblik, da han kunde kaste den over til Thisenius; thi at lægge til ved selve Vraget var umuligt. I Læ af Vraget, saa nær, at der kunde tales frem og tilbage, blev Baaden liggende paa Aarerne, og Linen blev med sikker Haand kastet over til Thisenius, som lykkelig greb den.

Da han havde bundet den om sit Liv, blev han et Øjeblik staaende, forinden han sprang i Vandet, og sagde følgende Ord:

„„Hvis jeg af en eller anden Grund ikke skulde komme op af disse Bølger, hvori jeg nu agter at kaste mig, saa være mine sidste Ord rettede til Dig, min fordums Præst, Du som anden Gang viser Dig for mig i min yderste Nød: Se, jeg er kommen tilbage af Længsel efter Dig og efter dette Sted, hvor mit Livs Eventyr er foregaaet! Hvad der er Eventyr, og hvad der er Virkelighed, veed jeg nu næsten ikke mere; men dog tror jeg, at det er Virkelighed, at Du staar der i Baaden og ser paa mig med Dit Stjerneblik! Se, jeg kommer nu til Dig, og hvis Du ikke forstøder mig, da vil jeg bo hos Dig i Præstegaarden, og om Søndagen vil jeg sidde i Din Kirke, betragte Dit Aasyn, lytte til Din Tale og tænke paa de svundne Tider. Ja, skjøndt jeg kan se paa Dig, at ogsaa jeg nu maa være en gammel Mand, saa agter jeg dog at gaa i Skole hos Dig paa ny, ligesom da jeg første Gang kastedes op paa Dine Kyster, og tror jeg vel, at jeg nu bedre vil forstaa Din Lærdom end den Gang!" "

Hertil svarede Præsten kun de Ord:

„„Hvis det er Guds Villie, da skal det være saaledes, som Du siger." "

Disse vare de sidste Ord, som bleve vexlede imellem dem. Herpaa kastede Thisenius sig ud og var efter nogle Minutters Forløb lykkelig og vel kommen op i Baaden.

Allerede i Thisenius' Tid havde de paa denne Kyst til Redningsbaad benyttet et Fartøj, der var forsynet med Ror i begge Ender, hvorved det var i Stand til at gaa frem og tilbage imellem Landet og Vragene uden at behøve at vende, thi dette er umuligt under høj Søgang. Da Thisenius besteg Baaden fra den Ende, der var nærmest Vraget, var den Plads, der først frembød sig for ham, da han kom ombord,

netop Pladsen ved Roret, hvor der for Tiden Ingen sad, da jo det andet Ror havde været benyttet ved Udsejlingen. Thisenius satte sig da ned paa den smalle Tofte, hvor der kun var Plads til En, og tog instinktmæssig eller af gammel Vane Rorpinden i sin Haand, og Tilbagerejsen begyndte. Ogsaa den gamle Thuesen, der, efter at han havde faaet Thisenius ombord, var ude af Stand til at varetage sin Gjerning, var forbleven i den samme Ende; han havde taget Plads ved Thisenius' Fødder i Bunden af Baaden, hvor han sad hensunken i at betragte ham. Saa snart Aarerne vare satte i Bevægelse, talte Ingen mere, og Enhver sad i Stilhed og røgtede sin alvorlige Gjerning.

Lige over for hinanden, hver i sin Ende af Baaden, sade altsaa nu Præsten og Thisenius, men ogsaa disse to tav stille. Og saaledes var da en af hans Eventyrs Skikkelser igjen bleven virkelig for Thisenius, og betagen af alt Det, som Synet af denne kaldte til Live i hans Erindring, sad han og stirrede uafbrudt paa dette Ansigt og disse klare Øjne, der ligeledes ufravendt stirrede paa ham. Men hans Kræfter vare nu udtømte. Ligesom forhen en Gang paa hin Begravelsesdag her i Kirken, da under Trykket af hans stærkt bevægede Stemning det Hele tabte Virkelighedens Præg for ham, og hans Tanker begyndte at gaa deres egne Veje og at drage som Billeder med Virkelighedens Skjær forbi hans Sjæl, saaledes ogsaa nu. Jo længere han sad og stirrede og stirrede, betagen af Erindringens Magt og til det Yderste afkræftet af vexlende Sindsstemninger, desto mere gaadefuld forekom ham Præstens Skikkelse at være, — og han kunde have tiltalt den med forunderlige, fantastiske Ord: „„Er Du Fredens Genius, Du, der først modtog mig, da jeg kastedes op paa denne Strand? Men hvorfor er Du da bleven saa forandret, saa gammel og affældig? Og hvorfor er jeg selv uforandret, og hvad vil Du nu gjøre med mig?

Har Du Magt til at lade mig begynde mit Liv forfra igjen? Har Du maaske en anden Søster, som vil komme og bo hos os i Præstegaarden? En anden Frederik? .... Nej, nej, Ingen kunde dog mere blive det for mig, hvad hine en Gang vare!" "

Det magiske, eventyrlige Skjær, som i de senere Aar havde omgivet hans Erindringers Skikkelser, havde saaledes nu ogsaa begyndt at omgive den virkelige, som sad der for ham, og uagtet han følte det og søgte at løsrive sit Blik fra Præsten, var det ham dog ikke muligt: Snart forekom det ham, at Præstens Skikkelse ligesom havde draget sig uendelig langt bort, saa at han maatte anstrenge sig af yderste Evne for ikke at tabe den af Syne, og snart igjen syntes den ham at staa lige for ham og betragte ham saa stift, at han følte Smerte derved .... Saa forekom den ham ligesom at have delt sig i to Skikkelser, af hvilke den ene var Præsten selv i sin fejreste Ungdom, og den anden — det var Marie Spandet, ung og yndig, med nedslagne Øjne og med sit Barn paa Armen, saaledes som han saae hende første Gang her i Præstegaarden, i den store Stue, ved Vinduet! .... Turde han stole paa sine Øjne? .... Hun var altsaa ikke død, hvad han dog saa længe havde troet. Var det virkelig hende, som nu maaske havde angret sin Haardhed imod ham, og som kom for at hente ham tilbage til Præstegaarden, hvor han havde været saa lykkelig, og hvor Alt nu skulde blive som i fordums Dage? ....

Skjøndt Thisenius' Tanker under disse Syner vare saa langt fra Baaden, at han jo endog troede sig her i Præstegaarden, havde han dog hidtil holdt Roret i den rigtige Retning; men da han endelig troede at se Marie Spandet for sig, da slap han Roret, rejste sig op med udbredte Arme og søgte at komme derhen, hvor Præsten sad. Og forinden Thuesen, som var den, der sad ham nærmest, kunde fatte

sig og gribe Roret, drejede Baaden Bredsiden til Bølgerne og kæntrede saa omtrent lige i Landbrændingen.

Kæntringen var kommen saa pludselig og saa uformodet saa vel for dem i Baaden som for dem, der stode paa Landet, at den sædvanlige Landkjæde ikke var bleven dannet, og deraf fulgte, at de af Baadens Besætning, der ikke strax kastedes op paa Land eller vare for svage til selv at faa Fodfæste, de førtes atter ud af den tilbagegaaende Bølge. Dette var Tilfældet med flere af de Mænd, som havde været i Baaden, og iblandt disse befandt sig Thisenius, Præsten og den gamle Eneboer. Vel blev Landkjæden nu øjeblikkelig dannet, og da de for anden Gang slyngedes op paa Stranden, bleve de alle grebne; men — da de havde tilbragt flere Minutter i Vandet — alle i bevidstløs Tilstand. De sædvanlige Oplivelsesforsøg bleve nu anstillede, og efter nogen Tids Forløb kom først de Mænd, der hørte til Baadens faste Besætning, til Live, og noget senere aabnede ogsaa Thisenius sine Øjne. Men den ædle Præst og den trofaste gamle Thuesen, der vare de svageste, eller som maaske havde været længst under Vandet, — de aabnede aldrig mere deres Øjne, de vare gaaede bort til hint Sted, som vi haabe der findes beredt for de rige Hjerter og de kjærlighedsfulde Sjæle!"

Her tav Pastor Vium, rejste sig, tog sin Datter ved Haanden og gik langsomt ud af Lysthuset. Da jeg lagde Mærke til, at han var meget bevæget, fulgte jeg ikke med, i den Tanke, at han maaske nu helst vilde være alene. Men da han havde gaaet nogen Tid frem og tilbage udenfor og saae, at jeg var forbleven i Lysthuset, standsede han i Indgangen og sagde:

„Og saaledes har jeg da nu givet Dem en Beretning saa vel om Thisenius selv som om den mærkelige Præst, der

greb saa stærkt ind i hans Skjæbne. Vel er det kun et Omrids, jeg har kunnet give, men dog tror jeg, at intet Væsentligt mangler; — Thisenius var mig i mange Aar som et formeligt Eventyr, hvori jeg daglig læste nogle Blade til min Opbyggelse og Fornøjelse, og af hvis Læsning jeg aldrig blev kjed, thi jo mere jeg læste, desto mere opdagede jeg. Hvad der staar tilbage at berette om ham, er Noget, som De maaske allerede veed eller kan tænke Dem til, da De jo har kjendt ham i Deres Barndom og nu levet nogle Dage med ham.

Da han slog sine Øjne op af den lange Afmagt og saae Pastor Spandet ligge livløs paa Sandet, faldt han i en voldsom Sygdom — den eneste i hele hans lange Liv. Da han jo nu var „meget ene i Verden" og intet Tilhold havde mere paa denne Kyst, toge Fiskerne sig af ham og bragte ham ind i et Hus i Nærheden af Havet, hvor han skiftevis blev plejet af dem og deres Kvinder med den største Omhu og Kjærlighed. Efter at han havde henligget imellem Liv og Død i flere Uger, i hvilken Tid han ikke havde været ved sin Bevidsthed, sejrede omsider hans stærke Natur, og hans legemlige Kræfter begyndte at vende tilbage. Hans Sjæls Kræfter vare derimod i meget længere Tid nedbrudte — ikke dog i den Forstand, at nogen Forvirring var til Stede; men det sidste tunge Slag, Præstens Død, var ham for haardt, eller det var maaske netop det Stød, som han endnu trængte til. Da han var kommen sig i legemlig Henseende, tog han Ophold ude paa Skallingen i det nu ledige Hus, der jo paa en Maade var hans Ejendom, og tilbragte her en meget sørgelig Tid, i sin Sjæls store Nød tvivlende saa vel om Herrens Kjærlighed som om hans Retfærdighed. Da derfor den nye Præst, hos hvem De jo havde Ophold, kom her, mente Thisenius, at hans Tilstand vilde bedre sig, hvis han kunde faa Lov til at bo her i Præstegaarden, hvor alle

hans Kjære havde levet med ham, hvilket, som De jo veed, blev ham indrømmet. Men det var vist nok urigtigt af ham, saaledes i den første Tid daglig at mindes ved Alt, hvad han saae, om den Mand, der nu udfyldte hele hans Tanke, og derfor var ogsaa hans Tilstand i de fleste af de Aar, da De som Barn opholdt Dem her, kun sørgelig. Forestillingen om, at et Slags Forbandelse hvilede over ham, var han i disse Aaringer ikke i Stand til at blive kvit. Men af denne hans Sjæls Sygdom skulde omsider dens Sundhed fremgaa! ....

Jeg glemmer aldrig den første Gang, jeg saae ham. Jeg sad alene i mit Værelse, fortabt i sørgelige Tanker, der drejede sig om det Tab, jeg nylig havde lidt; jeg havde nemlig mistet min Kone samme Aar, jeg blev kaldet til Præst her. Da aabnedes Døren, og Thisenius viste sig staaende i samme, men uden at træde nærmere. Da han havde staaet lidt, og jeg i min Forvirring Intet vidste at sige i Øjeblikket, bukkede han stift og spurgte, om det maatte tillades ham at tale med mig. Og da jeg nu bad ham komme ind og sætte sig, traadte han helt ind i Stuen, og staaende midt paa Gulvet i sin fulde Højde og saa rank som et ungt Menneske, talede han saaledes til mig:

„„Mit Navn er Thisenius. Jeg har i den forrige Præsts Tid haft fri Bolig her i Præstegaarden, og jeg ønskede gjerne ogsaa at blive boende her i den nye Præsts Tid. Og er jeg desuden nu i Stand til at betale lidt for mit Ophold, da den forrige Præst har skaffet mig en lille Pension.“ “

Hans Udseende, Tale og den Maade, hvorpaa han fremtraadte, greb mig strax forunderlig. Paa Brystet bar han alle sine Medailler — ikke af Forfængelighed, men for at hædre mig, som han første Gang besøgte. Aldrig før havde jeg set en saadan Skikkelse, en saadan Værdighed, en saadan Alvor! — Jeg var jo selv sørgmodig og følte mig ene — muligt var det derfor, at denne Skikkelse, paa hvem En-

somheden havde sat sit umiskjendelige Stempel, strax greb mig med Sympathiens hele Magt. Fra den samme Dag vare vore Hjerter forenede, og i de otte Aar, det blev givet mig at leve med ham, var jeg daglig Vidne til et Syn, som jeg vel havde anskuet i min Tanke i lyse og fredelige Timer, men aldrig før set med legemlige Øjne — et evigt, et forklaret Liv i en timelig Tilværelse .... Den høje Natur, der paa saa mange Maader havde givet sig tilkjende hos Thisenius, ved hans Glæde over det Kraftige og Store, ved hans selvfornægtende Kjærlighed, ved hans Taknemlighedsfølelse mod Pastor Spandet, ved hans barnlige Kjærlighed til Frederik Spandet — denne høje Natur, der i al sin Storartethed dog væsentlig var hedensk, fordi den, ligesom det vilde Hav, hvor den var bleven til, ikke kjendte eller underordnede sig nogen anden Lov eller Grændse end sin egen: den bøjede sig nu i hans høje Alderdom under Kristendommens Lov og Evangelium.

Ja, da Sorgen og Forladtheden havde haft sin Tid og ligesom udrenset hans Aand og knækket hans Selvfølelse, da først var hans Aands Jordbund tilberedt, og da plantede den barmhjertige Gud Troens brændende Rose og Fredens duftende Lilie deri. Da jeg kom her, vare disse det evige Livs Blomster lige ved at bryde frem i ham, og mig blev det givet at se dem udfolde sig og at glædes ved denne sildige Blomstring i Oldingens Sjæl!"

Med disse Ord endte Pastor Vium sin Fortælling om Thisenius.

Dagen efter var den store Vandflod forsvunden. Hen paa Eftermiddagen kjørte jeg, ledsaget af Pastor Vium og hans Datter, ud af Sandø Præstegaard. Det var ganske stille og

lummervarmt. Ude i Bugten var Vandet i Færd med at falde: enkelte store Stene kunde ses at ligge paa Havbunden, og vi talte med hverandre om den Dag, da Thisenius og Frederik gik ud efter det faldende Vand, indtil de kom til det Sted, „ud over hvilket det ikke ydermere skulde træde," og de da maaske have siddet paa disse Stene. I hele den Strækning, vi kunde overse, viste der sig kun eet Menneske. Det var en Sømand eller Fisker, som med et Par Aarer paa Nakken gik langt borte, ude i det store Øde langs med Bugten. Den varme, zitrende Luft drev sit sædvanlige gjækkende Spil med ham ved at lade ham fremtræde i de besynderligste Skikkelser, indtil han endelig ganske forsvandt, og jeg tænkte paa den Dag, da jeg som Barn havde haft min første Samtale med Thisenius, da jeg stod paa Diget og saae ham forsvinde paa lignende, selsom Maade. Og da vi kom til de „østlige Enge", der nu til Nød kunde passeres, skjøndt enkelte Vandsamlinger og tilsandede Partier endnu for nogen Tid skulde minde om, hvad de for nylig havde været, og vi i Fodsgang kjørte over dem, da tænkte jeg paa Thisenius' Udsagn om disse Enge Aftenen før hans Død, og jeg vendte mig om og saae for sidste Gang ud over „Eventyrets Land" — ogsaa m i t Eventyrs Land.

THOMAS LANGE

DE FALDENDE BLADE

Efter „Romantiske Skildringer“ (1872).

Sidste Efteraar gjorde jeg en Rejse til Jylland for at see, hvorledes Landet — og da navnlig Vestkysten — tog sig ud i den Belysning.

Efter at have tilbragt Natten i Varde begav jeg mig en Oktobermorgen tidlig tilfods fra denne By ud imod Sydvest, idet jeg vilde anvende hele denne Dag til at naae mit Bestemmelsessted, en lille Herregaard, som er beliggende i henved tre Miles Afstand fra Varde.

For desbedre at faae Tiden til at gaae paa denne lange og ensomme Vandring havde jeg taget Bøsse med, da der plejede at være god Fuglejagt paa denne Aarstid, og derfor var det heller ikke min Agt at holde mig hele Tiden paa Landevejen, medens jeg dog ligesaa lidt vilde strejfe saa langt bort fra denne, at jeg ikke med Bekvemmelighed kunde naae mit Bestemmelsessted i ordenlig Tid om Aftenen.

Den første Del af Vejen indtil Landsbyen Jandrup er ganske særdeles øde, men her antager Egnen et mere livligt Præg, navnlig paa Grund af Vardeaa, der her ret anselig slynger sig gjennem vidtstrakte Enge, og man kan herfra oversee dens bugtede Løb næsten lige til dens Udfald i Hobugt. Ikke blot for Mennesker og Huse havde denne Del af min Vej været øde, men ogsaa i Henseende til Fuglevildt, og ved min Ankomst til Jandrup Kro havde jeg endnu slet ikke haft Ild i Bøssen. Herover beklagede jeg mig, da

jeg sad ved mit Maaltid i Kroen omtrent ved Middagstid, men da forsikrede Værtinden mig, at der „wa' saamanne Hjejler, te de wa' grousom", — men saa skulde jeg jo rigtignok gaae derhen, hvor de holdt til, og det var just ikke midt paa Landevejen. Efter at have hvilet mig en Timestid i Kroen og efter at have erholdt de nøjagtigste Oplysninger om, hvor jeg med største Sandsynlighed kunde træffe Hjejlerne, begav jeg mig atter paa Vandring; og da jeg havde fulgt Landevejen endnu et lille Stykke og derpaa var drejet i østlig Retning ned over Engene, varede det heller ikke længe, førend jeg kunde begynde at høre dem. Hjejlerne — d. e. Brokfuglene — pleje nemlig om Eftermiddagen og henad Aftenen at samle sig i meget store Flokke paa tørre, med Tuer opfyldte Engstrækninger; her sidde de saa tæt sammenpakkede, at de see ud som en eneste sammenhængende Masse, og under en meget højrøstet og munter Passiar — aldeles forskjellig fra de forunderligt melankolske og blide Fløjtetoner, hvormed disse Fugle om Natten, naar Flokkene have opløst sig, og den enkelte sidder ensom paa sin Tue, glæde den Vejfarendes Øre.

At komme saadan en Flok paa Skud er just ikke altid saa let; thi vel sidder hele den egenlige Masse fuldkommen ubekymret og sorgløs, hengivende sig til den nævnte højrøstede, selskabelige Glæde; men den er dog ikke uden Beskyttelse, eftersom der i Almindelighed til alle Sider, i en ringe Afstand fra den egenlige Forsamling, er udstillet Skildvagter, to eller tre, og disse forholde sig ganske roligt, tie stille og have Øjnene med sig. Disse gjælder det altsaa om at skuffe, naar det skal lykkes at komme Flokken paa Skud. Gaaer man i sin Uerfarenhed lige løs paa den, letter den øjeblikkelig, hvorfor man som oftest nærmer sig den paa en lignende Maade som den, Katten bruger for at komme ind paa en Spurv — ad Krog- eller Snigveje og med

en Mine, som om man tænkte paa alt Andet i Verden. Bærer man sig saaledes ad, eller lader man, f. Ex., som om man er beruset, og nærmer sig i Bugtninger og Slingringer — snart gaaende lidt frem og snart trækkende sig lidt tilbage — da er det ikke vanskeligt at narre de troskyldige og nysgjerrige Fugle, som da formodenlig sidde i dyb Forundring over, hvad de see, og derved glemme at gjøre Anskrig i rette Tid. Ogsaa andre Maader gives der, af hvilke man betjener sig for at skuffe Vagterne; en af disse skal blive omtalt i det Følgende.

Jeg nærmede mig da saa stille som muligt efter Lyden, som kan høres i temmelig betydelig Afstand fra selve Flokken, og snart opdagede jeg den kompakte Masse paa en noget ophøjet Flade i Engen; jeg nærmede mig endnu mere og opdagede dem, jeg antog for Vagtposterne, der vare udsatte paa den ovenbeskrevne Maade. Men hvad enten jeg nu var altfor hidsig paa Grund af, at det var længe siden, jeg havde haft den Fornøjelse at see en saa stor Mængde Fugle samlet paa eet Sted, eller der i dette Tilfælde var andre, mig ubekjendte Vanskeligheder tilstede, — saa bemærkede jeg med Bedrøvelse, at Vagterne begyndte at blive urolige og lette paa Vingerne, længe førend jeg med min temmelig kortrækkende Doublet var kommen nær nok til at give Ild: for sent kastede jeg mig ned i Græsset for at berolige Flokken, der maaske netop fandt denne Bevægelse særdeles mistænkelig, thi neppe havde jeg faaet lagt mig, førend hele Flokken fløj brusende i Vejret, og efter at den — ligesom tvivlraadig — havde holdt sig nogle Øjeblikke over Stedet, trak den længere ud over Engene. Dette havde nu ikke saa meget at betyde, da jeg vidste, at den snart vilde sætte sig igjen, hvorfor det nu blot kom an paa at holde Øje med den, og det varede heller ikke længe, før jeg saae den dale ned. Jeg fulgte langsomt efter, idet jeg iagttog

den yderste Forsigtighed for ikke at forskrække Fuglene, og da jeg begyndte at nærme mig paa Skudvidde, gav jeg en fuld Mand med saa megen Naturlighed, at deres Hjerter bedaaredes, og jeg opnaaede at komme Flokken paa Skud i Sædet, dog i en temmelig stor Afstand. Og da den nu for anden Gang lettede, bleve fire liggende tilbage som faldne for begge mine Skud, som jeg affyrede paa een Gang.

Atter trak de sig længere ud over Engene og følgelig tillige længere bort fra Vejen, og det var i en temmelig betydelig Afstand, at jeg igjen saae dem dale ned. Nu kunde Knebet med at agere fuld Mand ikke længer bruges, og et andet maatte forsøges. Jeg saae mig da omkring og var saa heldig at opdage to Køer, der stode tøjrede et godt Stykke borte. Disse gik jeg da til, rykkede den enes Tøjr op, tog det paa saa kort Hold som muligt og førte Dyret ret forud for mig, saaledes at jeg var saa meget som muligt dækket af dets Legeme, ned imod Flokken. Dette Kneb lykkedes ogsaa. De bemærkede kun Koen, hvem de jo med Rette ansaae for en fuldkommen uskadelig Person. De forholdt sig aldeles rolige og betragtede — saa forekom det mig næsten — med et Udtryk af Velvillie eller Behag den flegmatiske Skabning, der med langsomme, værdige Skridt og af og til baskende sig med Halen nærmede sig til dem. Saaledes dækket kom jeg dem lige ind paa Livet, og efter at jeg havde affyret begge Skud saa at sige lige i Centrum af Flokken, bleve ikke mindre end otte tilbage, som aldrig mere skulde svinge sig op i den blaa Luft, aldrig mere sidde i det duftende Enggræs eller opfylde den ensomme Hede med deres natlige Klagetoner.

Hvor Flokken nu blev af efter denne tredje Forstyrrelse, var det mig ikke muligt at opdage — saa meget mindre, som de skudte Fugle, hvoraf endel kun vare kvæstede, gave mig nok at bestille i Øjeblikket, og da de endelig alle vare

komne i Tasken, og jeg skulde til at see mig om efter min Ko, da var denne ellers saa godmodige Skabning — sandsynligvis gjort vild af Skuddene, der affyredes lige over dens Øren, eller muligvis fornærmet over den Anvendelse, jeg havde gjort af den — i de første Øjeblikke slet ikke til at opdage. Endelig fik jeg dog Øje paa den langt ude i Engene og desværre i en ganske modsat Retning af den, hvor den egenlig hørte hjemme. Der kunde altsaa for det Første ikke være Tale om Andet end at opfange Flygtningen, og, da der ikke var et menneskeligt Væsen at øjne paa hele den ørkenlignende Engslette, maatte jeg selv overtage denne ikke videre behagelige Forretning. Jeg styrede da Kursen hen efter den og mente, at jeg kunde gaae lige hen til den og tage den; men det var langt fra — den lod mig komme sig ganske nær, men saa satte den pludselig Halen i Vejret med et udfordrende Prust og løb en Snes Skridt eller mere bort fra mig; jeg indsaae da, at jeg maatte begynde en lignende Jagt efter den som før efter Fuglene, og efter adskillige frugtesløse Forsøg, under hvilke den optraadte paa en ligefrem skjælmsk eller gjækkende Maade, hvorved jeg maatte forandre min tidligere Anskuelse om Køers Forstand, var den tilsidst dog saa skikkelig at lade sig fange. Men jeg havde nu et ganske godt Stykke Vej tilbage til dens Kammerat og derfra et endnu langt større til Landevejen.

Da jeg naaede denne, var det sent paa Eftermiddagen, jeg var allerede dygtig træt, og jeg havde endnu henved et Par Mil til mit Bestemmelsessted. At gaae tilbage til Jandrup Kro, hvor jeg maaske vanskelig kunde faae Nattelogis, havde jeg ingen Lyst til; i Byens Præstegaard havde jeg aldrig været, og naae mit Bestemmelsessted i ordenlig Tid var der ringe Udsigt til — jeg vidste da ikke ret, hvad jeg under disse Omstændigheder skulde gjøre. Imidlertid fjernede jeg mig langsomt fra Skuepladsen for disse mine Be-

drifter, idet jeg dog allermindst havde Lyst til at gaae tilbage til Jandrup, og maaske haabede jeg paa, at Tilfældet vilde tage sig af mig.

Som jeg saaledes i min Ubestemthed gik henad den tunge, sandede Vej, kom jeg pludselig Sørup Præstegaard ihu, hvor jeg havde været en eneste Gang som Barn, og jeg huskede godt, at dette Sted havde tiltalt mig paa en særegen Maade, skjøndt jeg nu ikke havde beholdt Andet deraf i min Erindring, end at der var en efter Egnens Forhold stor og smuk Have samt en Sø, der gik lige op til denne. Til Præstegaarden antog jeg, at jeg omtrent maatte have en halv Milsvej fra det Sted, hvor jeg befandt mig, og i Øjeblikket forunderligt greben af dette halvforglemte Barndomsminde fattede jeg pludselig den Beslutning, nu efter saa mange Aars Forløb at see dette Sted igjen og bede om Nattelogis der.

Jeg gik da noget raskere afsted som Følge af denne Bestemmelse, og idet jeg fæstede min Tanke paa hin længst forsvundne Dag, dukkede efterhaanden det ene Træk efter det andet frem af Erindringen, indtil et temmelig tydeligt Billede saavel af Præstegaarden som af dens Omgivelser hævede sig frem for mig. Om Præstegaardens Beboere havde jeg derimod Intet beholdt i min Hukommelse.

Endelig, efter omtrent en halv Times Gang, kom jeg til en Bivej, der løb af fra den egenlige Hovedvej mod Sydvest, hvilken det forekom mig, at jeg burde slaae ind paa, og da jeg havde gaaet nogen Tid ad denne og stadig lidt nedad, se, da viste sig i det Dybeste af Sænkningen Kirken, Præstegaarden, Træerne og Søen ganske saaledes, som min Erindring havde bevaret det. Det havde hele Dagen været ganske stille med overtrukken Himmel og meget mildt; ved Middagstid havde Solen vel et Øjeblik forsøgt paa at trænge igjennem, men havde kun formaaet at oplyse enkelte Par-

tier af Landskabet med en bleg, strejfende Glands; saa havde den atter trukket sig tilbage, som den følte, at til en saadan Dag passede den ikke, og at dens Nærværelse kun vilde tjene til at forstyrre den ensgraa Farvetones kvægende Harmoni — saadan som en Oktoberdag, og kun en Oktoberdag, kan være: mild endnu af den svindende Sommer, mørk og tungsindig, fordi Døden er nær.

Da jeg drejede ind paa Bivejen, der gik lige i Vest, var Solen ved at gaae ned. Horisontens Skyrand glødede, og mørkerøde Straaler skjøde sig derfra op over Himlen; men Solen selv var fremdeles dækket. I dette Skjær, hvor Lyset og Mørket ligesom kjæmpede med hinanden, gjorde Skuet af den ensomt beliggende Præstegaard med sine gulnende Træer og sin stille, spejlblanke, af Lyng og lave Klitter omgivne Sø et Indtryk af dyb Fred og gribende Alvor, der bevirkede, at Sindet paa een Gang følte en Længsel efter at dvæle paa dette Sted og en vis Frygt for dets betagende Magt. Langsomt nærmede jeg mig i det ene af Hedevejens alendybe Hjulspor, og ingen Lyd hverken fjern eller nær forraadte Nærheden af Mennesker eller deres Færden — kun mine egne, uregelmæssige Fodtrin i det tunge Sand afbrød den højtidelige og tillige saa trykkende Ro.

Først styrede jeg min Gang ned til Søen, der — som alt bemærket — næsten gik lige op til Haven, idet jeg tydeligt erindrede, at der her havde været en Laage i Havediget, gjennem hvilken jeg var traadt ud paa en lille Dæmning, der strakte sig nogle Alen ud i Søen. Da jeg kom derned, fandtes Dæmningen der endnu, men derimod intet Dige mere, og jeg kunde derfor fra dette noget ophøjede Sted see den største Del af Haven og en Del af Vaaningshuset. Men heller ikke herfra var et eneste levende Væsen nogetsteds at øjne, og som betvungen eller fortryllet af den hele Scene

blev jeg staaende paa Dæmningen, idet jeg forholdt mig ligesaa stille som Alt omkring mig.

Naar man træffer et saadant Sted efter forinden lidt efter lidt ligesom at være bleven stemt i Samklang med det, er det mærkeligt, hvilken ren og skjøn Glæde Sindet da kan betages af ved at være blot modtagende, ved saa at sige kun at føle sig som et Slags Harpe, i hvis Strenge der gribes — sagte, rørende og mildt. Ligeoverfor alle andre Fænomener medbringe vi vor Personlighed, den, vi have erhvervet ved at leve, og Indtrykkene, vi erholde af disse, ere farvede af denne vor Personlighed. Naturen virker derimod umiddelbart paa selve Naturgrunden i os, den, som er os medfødt, den, som vi ikke have erholdt ved at være blevne den, vi ere, og derfor medføre de Indtryk, som Naturen gjør paa vort Sind, altid en forunderlig Følelse af Barnlighed og af barnlige Erindringers Nærhed.

Stille som Alt omkring mig stod jeg da d e r mellem Have og Sø. Da begyndte nu ved Solnedgangen den dybe Ro af og til at afbrydes ved et enkelt Vindpust fra Vest; først saaes det langt ude paa Søen som en svag Krusning, der langsomt nærmede sig ind mod Landet, — hvor smaa Bølger et Øjeblik hævede sig rislende hen over den stenede Bred, — og gik derpaa hen over Haven og Træerne, betegnende sin Gang ved en sagte, hvislende Lyd af de da i større Mængde nedfaldende Blade. Alt som Solen sank dybere og dybere, blev der kortere Mellemrum mellem disse enkelte Vindpust, indtil de forenede bleve til den sagte Aftenluftning, der selv efter fuldkommen stille Dage dog som oftest ved Solnedgang kommer ind fra Havet i disse Egne. Og da forenedes jo ogsaa Lyden af de smaa Bølgers Klang og af de faldende Blade og blev til een sammenhængende Melodi, der snart hævede sig som i fuldere Toner og snart igjen sank hen i en neppe hørlig, aandeagtig Hvisken, — som var det

selve dette ensomme Steds Genier, der gjennem disse Toner søgte at tolke en dunkel Kjærlighed eller Smerte.

Medens denne sagte Aandesang syntes at lyde fra Jord og Luft, forlod jeg Søen og gik langsomt op mod Vaaningshuset gjennem Haven. Jo længere jeg kom ind i denne, des højere og mere ensformigt løde de hviskende Stemmer: uafbrudt og fra alle Havens mange Træer faldt de gule Blade til Jorden. Hvor ofte før havde jeg ikke seet dette Syn og hørt denne Lyd, men aldrig — forekom det mig — saa selsomt som paa dette Sted, i denne Aften. Jeg var jo saa ofte gaaet i en Have eller Skov ved Løvfaldstid og havde seet Bladene falde saa fra et og saa fra et andet Træ, snart i større og snart i ringere Mængde og saa igjen i længere Tid slet ingen; men h e r var det, som om der laa en given Befaling til Grund, eller som om Træerne handlede ifølge en fælles Overenskomst eller Sympathi. Det var, som om hele Haven var opfyldt af et selsomt Liv, af en forunderlig, drømmeagtig Sorg, af en dunkel, smertefuld Følelse, som den fortolkede ved denne blide, uafbrudt hviskende Klagelyd fra a l l e sine Træer.

Betagen af Forundring standsede jeg stundom og lyttede efter, saa gik jeg igjen et Par Skridt og stod saa atter stille; imidlertid var jeg dog paa denne Maade kommen op i Nærheden af Huset.

Da saae jeg et underligt Syn.

Partiet foran Havestuedøren optoges af en med vissent Græs bevoxet Plaine, og midt paa denne stod — en høj, kvindelig Skikkelse med Hovedet bøjet og vendt ind imod Huset, med halvt udbredte Arme, i den yndigste Stilling, svævende og let, som en Sorgens eller Trøstens Engel, der lige var dalet ned fra Himlen, og hvis luftige Gevandt endnu bølgede sagte omkring hende.

Ja, ganske saaledes viste dette Syn sig for mig i Aften-

dæmringens usikkre Lys, og selv efter at jeg ved hurtigt at nærme mig nogle Skridt hen derimod havde overbevist mig om, hvad det var — et enligt staaende Birketræ, — saa var dets hele Stilling og aandeagtig-svævende Skikkelse dog endnu saa ligt med det skjønne Billede, som ovenfor er beskrevet, at denne Illusion næsten ikke var til at forjage.

Og jeg saae, at ogsaa fra dette dejlige Træ faldt de fine, gule Blade uafbrudt og stille til Jorden: længe vilde det vel ikke vare, før det med Resten af sin Løvklædning vilde tabe sin luftige Krone og sit bølgende Gevandt og de fra Hovedstammen udgaaende Grenes yndige Runding — for maaske aldrig mere at frembyde netop dette dejlige Skue.

Jeg var jo nu saagodtsom lige udenfor Husets Vinduer; men dog hørtes endnu ikke den mindste Lyd — det var, som om Alt derinde hvilede i den samme forstenede eller fortryllede Tilstand som udenfor.

Idet det ikke var langt fra, at jeg selv befandt mig i en lignende Tilstand, maatte jeg ligesom overvinde mig for at gjøre en Ende derpaa, og Lyden af mine Skridt, da jeg betraadte Stentrappen foran Indgangen, og den sagte Hvinen eller Knagen, der trods al anvendt Forsigtighed dog opstod, da jeg aabnede Døren, paavirkede mig uhyggeligt og forekom mig næsten som en Vanhelligelse af Stedet. Jeg stod nu i Havestuen og var da saaledes kommen under Tag i selve Huset; men Fortryllelsen veg dog derved endnu ikke, thi intet Menneske fandtes i Værelset, og den samme Stilhed herskede fremdeles. Jeg gik nogle Gange frem og tilbage i den smukke og rummelige Stue, derpaa tog jeg uvilkaarligt Geværet ned fra Skulderen og satte det tilligemed Jagttasken hen i en Krog — jeg troer, fordi jeg i Øjeblikket ligesom følte en vis Skyhed for i dette Ensomhedens Hjem at blive seet med disse Attributer fra den raa og larmende Verden. Værelset havde to Døre foruden den, ad

hvilken jeg var kommen ind, hvilke jeg vexelvis betragtede, mens jeg gik frem og tilbage; endelig vovede jeg ganske sagte at banke først paa den ene og saa paa den anden, men intet „kom ind" lød ud til mig fra nogen af dem. Da aabnede jeg paa Lykke og Fromme en af dem, og da saae jeg atter et underligt Syn.

I det dæmrende Skjær fra de endnu svagt rødmende Aftenskyer sad en Mand ved en Seng; hans Hoved, der var bedækket af et svært, sort Haar, var bøjet dybt nedad og understøttedes i denne Stilling af hans Hænder, hvilke tillige skjulte hans Ansigt. I Sengen, ved hvilken han sad, hvilede en ung og dejlig, men overordenlig bleg Kvinde saa ubevægelig og stille, som om hun sov, eller som om hun var død.

End ikke nu var min Ankomst bemærket; thi den siddende Mand forandrede ikke sin Stilling ved min Indtrædelse; først da jeg — uden ret at vide, hvad jeg skulde sige eller gjøre, og forunderligt betagen ved saaledes at have trængt mig ind i Smertens eller Dødens Helligdom — atter begyndte at trække mig tilbage og derved kom til at støde haardt an mod Dørtærskelen: først da tog den Sørgende Hænderne fra sit Ansigt og saae paa mig med store, alvorlige Øjne. Uden at sige et Ord nikkede han til mig, idet han langsomt rejste sig og gik hen imod mig, der var forbleven staaende paa Tærskelen; derpaa førte han mig tilbage til Havestuen ved at lægge sin Haand let paa min Arm, og da vi Begge vare komne derind, lukkede han Døren paaklem mellem Værelserne.

At det var Præsten selv, var mig strax klart af noget paa een Gang Mildt og Ærværdigt, der lyste over hans Skikkelse; men iøvrigt vidnede et fremtrædende Udtryk af Djærvhed, hans store Hoveds kraftige Haarvæxt og hele hans faste, noget lavstammede Figur, — hvorved han uvil-

kaarligt mindede mig om et Egetræ, — mere om en vældig Jægers eller Krigsmands Natur. Hvorfor jeg ogsaa, da det senere blev mig sagt, at han med stor Hæder havde tjent som Frivillig blandt de saakaldte Herregaardsskytter i Krigen 1848—50, hørte dette som Noget, der paa en Maade fulgte af sig selv.

Da han var kommen frem i Midten af Værelset, rettede han sin endnu noget sammensunkne Skikkelse, trak Vejret dybt og rystede nogle Gange med sit Hoved, hvorved det svære Haar bølgede som en Løvemanke om hans Nakke; derpaa gik han hen og aabnede Fløjdørene ud til Haven, traadte udenfor paa Stentrappen og blev en Tidlang stående der ganske ubevægelig, idet han dog vedblev at trække Vejret saa tungt, at jeg i den dybe Stilhed tydeligt kunde høre de enkelte Aandedrag. Endelig traadte han atter indenfor Døren, gik hen til mig, som stod midt paa Gulvet, tog begge mine Hænder mellem sine og sagde med dyb og klangfuld Stemme:

„Hvem De endogsaa er, min kjære Ven (thi jeg mindes ikke at have seet Dem før, men maaske har jeg det dog, og i saa Fald beder jeg Dem om Undskyldning), saa takker jeg Dem, fordi De kom og vækkede mig af en Tilstand, hvori ingen Kristen og mindst en kristelig Præst bør hensynke! ... Og dog ... hun var min eneste Datter, hun, som hviler derinde, og hun var saa elskelig og god ... og hun døde idag ... imorges ... i denne samme Dag; ... thi det er jo dog Aften nu, ikke sandt? og ikke Morgen igjen? ... Alt er ligesom gaaet istaa for mig, og Ingen er kommet til mig den hele Dag."

Bevæget ved hans Sorg og hele Personlighed gjengjældte jeg hans venlige Haandtryk, sagde dernæst, hvo jeg var, og at jeg vistnok var ham ganske ubekjendt, men at jeg i Tillid til Vesteregnens bekjendte Gjæstfrihed — og maaske

tillige, fordi jeg engang som Barn havde været der — var tyet til Præstegaarden for at bede om Nattelogis d e r, da det var blevet for silde for mig at naae mit Bestemmelsessted; — men at jeg jo naturligvis, hvis jeg havde haft nogen Anelse om, hvad her var skeet, ikke vilde have betraadt hans Hus og at jeg nu vilde drage bort igjen i Haab om, at han vilde tilgive min Paatrængenhed og mit saa ubetimelige Komme.

Medens jeg talte saaledes til ham, var han forbleven staaende foran mig, idet han saae længe og vist paa mig; endelig sagde han:

„Hvis det ikke er Dem selv uhyggeligt at være i et Hus, hvor der er en Død ... et Lig ... ja, et Lig ... saa bliv kun her i denne Nat!"

„Uhyggeligt?" — svarede jeg — „hvorledes skulde det yndige og venlige Billede, som jeg saae derinde, kunne være uhyggeligt for noget Menneske? Mig forekommer det tvertimod, som om en Engel har taget sin flygtige Bo i dette Hus og opfylder Alt med sin Fred."

„Ja, De har Ret! Saa er det, saa er det i Sandhed. Hun var som en venlig Engel i al den Tid, hun levede, og nu er hun en forklaret Aand, der helliger dette Hus!"

Da han havde sagt dette, gik han nogle Gange frem og tilbage i Stuen. Derpaa bad han mig tage Plads og hvile mig, da jeg jo maatte være træt af den lange Vandring, hvorpaa han forlod mig. Jeg satte mig da ved et af Vinduerne og gav mig i den dybe Stilhed til at lytte efter den Bortgaaendes Trin, hvilke jeg kunde høre tabe sig i en betydelig Afstand i Forbindelse med Lyden af de Døre, han efterhaanden aabnede og lukkede paa sin Vej. Endelig forstummede ogsaa denne Lyd indtil det Sidste, og Alt blev nu atter en Tidlang saa stille som i Graven. Men da begyndte det ligesom uddøde Hus dog efterhaanden at yttre Tegn til et til-

bagevendende Liv; thi sagte Skridt og hviskende Stemmer syntes at nærme sig fra forskjellige Steder i det Fjerne, indtil de endelig hørtes inde fra Værelset, hvor den unge Pige hvilede, samtidigt med, at et stærkt Lysskjær skinnede ind til mig fra den paaklem staaende Dør. Mange Lys vare nu tændte derinde, og Nattevagten hos den Døde begyndt. Endelig kom Præsten selv tilbage med Lys og fulgt af en Pige, der bar noget Dækketøj, og medens han atter gav sig til at gaae frem og tilbage paa Gulvet, dækkedes Bordet, og et Maaltid sattes frem, af hvilket han dog selv Intet nød, hvorimod jeg efter hans Opfordring satte mig ved Bordet og spiste og drak, men uden at Nogen af os fremførte et Ord, saalænge dette stod paa. Da jeg havde endt mit Maaltid, satte Præsten sig hen i Sofaen hos mig og lagde sin Arm omkring min Skulder, og saaledes sade vi nu en Tidlang, men fremdeles i dyb Taushed.

Jeg forstod jo godt hans Tilstand. Opfyldt af sin store Sorg og kun af den, var han dog ikke endnu istand til at tale om den, skjøndt hans Natur trængte dertil og sikkert vilde føle nogen Lindring derved; thi Trods eller Bitterhed lod det ikke til, at der var Spor af i hans paa een Gang saa mandige og barnlige Sind. Af den Grund fandt jeg det rigtigt at tale med ham om, hvad der opfyldte ham, og kun herom, men — som jeg haabede — tillige paa en saadan Maade, at det Mildnende og Forsonende derved skulde komme ham nærmere. Derfor tog jeg saaledes til Orde:

„Jeg sagde før, at om jeg havde anet, hvad her var skeet, da var jeg ikke kommen herind; men da talte jeg ikke ganske Sandhed. Thi fra det Øjeblik, jeg stod ved Søen, og især da jeg kom ind her i Haven, anede jeg noget Lignende, var der Noget, som forberedte mig paa, at noget Saadant kunde være skeet her paa Stedet ... Har De ikke lagt Mærke til, hvor underligt Bladene falde i denne Aften?"

„Nej" — svarede han, uden at yttre Tegn til nogen Forundring over dette mit Spørgsmaal, — „det har jeg ikke. Jeg har den hele Dag siddet i den Tilstand, hvori De fandt mig ved Deres Ankomst."

Da han havde sagt dette, rejste han sig fra sin Plads, gik hen og aabnede Døren til Haven og traadte atter udenfor paa Stentrappen; jeg havde ligeledes rejst mig og fulgte med ham derud.

Det var nu ganske mørkt. Aftenluftningen fra Solnedgangen var gaaet fuldstændig til Hvile, og ikke det svageste Vindpust aandede os imøde, da vi stode d e r paa Trappen — ikke desmindre lød fremdeles den samme hviskende eller sukkende Lyd over hele Haven: endnu faldt Bladene uafbrudt til Jorden fra a l l e Havens Træer.

Vi stode en Tidlang og lyttede som i Drømme dertil.

Da sagde Præsten med sagte Røst:

„Ja, hvis N o g e t sørger over hende h e r, da er det ikke uden Grund; thi kan et Menneske være rodfæstet som en Plante i den moderlige Jord, paa det Sted, hvor Solens Lys og Varme første Gang frydede den Spæde, da var tilvisse h u n rodfæstet h e r!"

Jeg fortalte ham da tillige om det dejlige Syn, Birketræet paa Plainen havde frembudt, da jeg nede fra Søen kom gaaende op imod Huset. Hertil bemærkede han i Begyndelsen Intet; men da han efter nogen Tids Forløb vendte sig om mod Døren for at gaae ind igjen, lagde han sin Haand paa min Arm og sagde:

„D e t var det Træ, som hun mest elskede, d e t, vi især kaldte hendes Træ, jeg troer, fordi vi syntes, det lignede hende selv, og mange Gange har jeg staaet her i Havestuen og seet hende som Barn lægge sin friske Kind til dets hvide Stamme og hørt hende tale til det og ligesom lege med det ... andre Venner og Kammerater havde hun ikke i Nærheden."

Atter toge vi Begge Plads i Sofaen. Døren til Haven var forbleven staaende aaben, da det jo var blikstille og Luften endnu næsten sommerlig mild. Lysene paa Bordet foran os ørændte med saa rolig en Flamme, at man ikke skulde troe, at den friske Luft havde umiddelbar Adgang til Værelset. Paa andre Steder i Landet er det jo ikke saa mærkværdigt, naar det engang imellem er stille, skjøndt Danmark vistnok er et af de Lande i Europa, hvor det blæser hyppigst; men her paa Vestkysten, saa nær ved det urolige Hav, har en fuldkommen Stilhed — ganske i og for sig selv — noget Fængslende eller Betagende ved sig.

Da Præsten atter sad ved min Side, og jeg betragtede hans Ansigt, lagde jeg Mærke til, at der var kommen mere Bevægelse i dets Træk, og at dets Præg af dyb Smerte, hvormed jeg hidtil havde seet det, ligesom havde begyndt at vige noget for et Udtryk af stille Opløftelse eller et vist Sværmeri; de fine Fibre om hans Mund vibrerede af og til, og det lod til, at han bad eller talte med sig selv, hvoraf jeg sluttede, at hans Sindstilstand nu var saaledes, at han snart af sig selv vilde begynde at give sin Stemning Luft. Jeg forholdt mig derfor taus. Omsider vendte han sig ogsaa om imod mig, saae mig en Tidlang ind i Ansigtet og sagde:

„Vi To have aldrig seet eller i det Mindste ikke kjendt hinanden eller talt sammen før idag, det er vist, og dog har jeg en Følelse, som om jeg i længere Tid havde kjendt Dem ... men maaske kommer det deraf, at der undertiden er Noget, ikke i Deres Ansigt, men i Deres Væsen og Tale, der minder mig om min Datter. Hun og De vare vist beslægtede Naturer."

„De veed jo, kjære Hr. Pastor," svarede jeg hertil, „at jeg er opfødt her i Nærheden, i den selvsamme Natur som hun, og „„kan et Menneske være rodfæstet ligesom en Plante

i den moderlige Jord, paa det Sted, hvor Solens Lys og Varme første Gang frydede den Spæde" " — som en god Mand sagde for lidt siden —, da er tilvisse ogsaa j e g rodfæstet h e r!"

„Ja, vistnok!" sagde han, idet han betragtede mig med et forunderligt indtagende og venligt Smil, „hun og De vilde have holdt af hinanden."

„Sig ikke det" — sagde jeg — „s t æ r k t beslægtede Naturer frastøde undertiden hinanden."

„H u n frastødte Ingen!" sagde han mørk, og en Pause opstod, i hvilken de faldende Blades Musik atter lød tydeligt ind til os fra den mørke Have. Ved at lytte til denne dulmende Lyd gjenvandt hans Ansigt efterhaanden sit milde og bevægede Udtryk, og han vendte sig atter om til mig, som om han ventede en Anledning til paany at udtale sig.

„Hvor gammel var hun?" spurgte jeg sagte.

„I næste Maaned vilde hun have fyldt sit attende Aar," svarede han i samme Tone, og han taug atter en Tidlang; dog vedbleve hans Læber at vibrere sagte, som om Ordene ligesom kæmpede med dem for at komme frem. Og omsider begyndte han ogsaa igjen at tale med dæmpet Røst:

„Ja, atten Aar vilde hun have fyldt i næste Maaned, den fjerde November. Hun blev født samme Aar, jeg som Præst kom hertil, i To og Halvtreds, og hendes Fødsel kostede hendes Moder Livet. Intet Barn kunde være sundere og kraftigere, end hun var omtrent til sit syttende Aar; men da begyndte hendes Bryst at blive svagt, og det var af Brystsyge, at hun døde ... Hvorledes kunde hun dø deraf? ... Seer j e g ud til at have denne Sygdom?" — og han lagde sin Haand haardt mod sit brede, hvælvede Bryst, hvor det gav en Lyd, som havde han slaaet paa Jern, — „og min Kone ... hun døde i sin Ungdoms fulde Kraft og Blomstring og havde aldrig før lidt af nogen Svaghed! ... Men det er vor

Synd ... vor egen eller vore Forfædres Synd, der er Skyld deri, der er Skyld i al saadan Sygdom, som vi ikke kunne begribe nogen Grund til ... troer De ikke?"

„Det veed jeg ikke," svarede jeg, „derover har jeg aldrig tænkt; snarere vilde jeg troe, at dette ensomme og saa tungsindige Sted har tæret paa hendes Liv."

„Men hun elskede jo dog dette Sted saa inderligt," indvendte han.

„Netop derfor!" svarede jeg.

„Ja, jeg forstaaer Dem nok," sagde han grundende, „men med hende forholdt det sig dog ikke som med saa Mange, der ere opfødte paa ensomme Steder under saa alvorlige Omgivelser som disse, og som med al deres Hu og Tanke drages mod det hemmelighedsfulde Liv i Naturen, hvilke da paa en særegen, rørende Maade forstaae dette dunkle Liv og leve med det, men som derfor ogsaa saa ofte — ret som om der ikke kan skjænkes Mennesket en rig Gave uden i Forbindelse med en tilsvarende Mangel — ere forunderligt k o l d e ligeoverfor M e n n e s k e r og deres Ve og Vel og gjerne have noget Sky eller Sørgmodigt i deres Væsen, fordi de selv føle d e n n e Mangel paa Varme som et Savn i deres Sjæl. (Thi er dog ikke Mennesket den sande Gjenstand for et Menneskes Kjærlighed? Forenes ikke hos Mennesket den frie, bevidste Aands Herlighed med det samme hemmelighedsfulde Liv, der taler til os gjennem Naturen? ...)

Men saaledes forholdt det sig ikke med hende! Hende havde Herren givet Alt! I hende klang alle Strenge fuldt, harmonisk og rent. Hun forstod og elskede sit Fødesteds Natur og følte sig paa det Dybeste rodfæstet deri, men hun elskede ogsaa alle Mennesker, som hun saae og kjendte, af hele sit barnlige Sind og aabne, frimodige Hjerte."

Da sagde jeg:

„Hvad De yttrede før, at de, hvem Naturen tiltrækker paa denne Maade, som oftest lide af Mangel paa Varme ligeoverfor Mennesker, det er mærkværdigt sandt. Saadanne Mennesker foretrække den vilde Mark og Skov og Lyden af en Tordenbyge eller en Nordveststorm for Menneskers Selskab og Tale."

„De gjøre saa," sagde han dæmpet.

„Men da maa De sikkert selv have følt dette, siden De kan vide og sige det saaledes," bemærkede jeg hertil.

„Jeg har saa," svarede han stille, „men — hun og hendes Moder lærte mig at elske Mennesker!"

Lidt efter sagde han:

„Jeg har spurgt mig selv, da jeg sad ved min Datters Dødsleje, hvorfor saadanne Mennesker, der ere saa Meget for Andre, skulle dø i deres tidlige Ungdom, og jeg vidste Intet at svare derpaa; men maaske er det, for at vi, som elske dem, og som ved dem have lært at elske vore Brødre og Søstre, skulle bevares fastere i vor Kjærlighed, ved at de efterlade deres rene og elskelige Billeder i vore Hjerter — renere og elskeligere, fordi Døden fremstiller dem for os i usigelig Herlighed, i forklaret Glands."

Her taug han en Tidlang, stærkt bevæget. Endelig optog han atter af sig selv Traaden i sin afbrudte Beretning og fortsatte saaledes:

„Hun blev strax saa angreben, at Lægen erklærede hendes Sygdom for livsfarlig, og han sagde, at alene Opholdet i en mildere Luft kunde redde hende fra Døden, da det var det barske Klima her ved Havet, som hun ikke kunde taale, — hvad der forekom mig ganske urimeligt; thi skulde et Menneske ikke fortrinsvis kunne taale sit Fødesteds Klima? Alligevel vedblev han med stor Bestemthed sin Paastand. Jeg rejste derfor noget efter Nytaar selv ned til Neapel med hende, skjøndt hun saa saare nødig vilde bort fra sit

Hjem; hun erklærede, at hun vidste, at hun ikke kunde forstaae det fremmede Lands Natur eller dets Mennesker, — og hun mente hermed ikke deres Sprog alene — og at hun vilde dø af Hjemve. Alligevel bekvemmede hun sig dog dertil paa Grund af sin store Kjærlighed til mig, og da jeg bad hende saa meget derom, og hun glædede sig endog som et Barn til Rejsen, da det endelig var kommet saavidt. Paa hele Rejsen derned var hun rolig og tilfreds. Jeg blev hos hende i Neapel et Par Uger, i hvilken Tid hun fremdeles var glad og lykkelig, — ja det lod endog til, at hun i legemlig Henseende alt havde bedret sig betydeligt, og jeg forlod hende med det bedste Haab.

Men — hvad hun selv havde haft en tydelig Forudfølelse af og tidt nok udsagt, det skete. Da hun havde været der henved tre Maaneder, blev hendes Sind grebet af d e n selsomme Sygdoms hele Magt, som kaldes Hjemve, og som især de ere udsatte for, som ere fødte paa de mest ensomme Steder. En Følelse af, at hun ligesom var rykket op og savnede Fodfæste, betog hende ganske, og hun skrev mig de mest rørende Breve til, hvori hun bønfaldt mig om at komme og hente hende hjem, da hun ellers vilde dø af Længsel i det fremmede Land. Hun skildrede, hvorledes hun var bleven ond og uretfærdig, hvormed hun mente, at hun ikke var istand til at paaskjønne de gode og venlige Mennesker, hos hvem hun var i Kost, eller glæde sig ved Landets Natur, — ja, det var især d e n n e, hvoraf hun i sin dybe Længsel efter Hjemmet følte ligesom en Pine, og som hun tilsidst aldeles ikke kunde taale at see. — Hvad skulde jeg under saadanne Omstændigheder gjøre? Selv havde jeg aldrig kjendt denne Sinds- eller Hjertesygdom, da jeg paa den temmelig korte Tid nær, som medgik til min Rejse til og fra Neapel og mit Ophold i denne By, aldrig havde været udenfor mit Fødeland. Men forstaae den, det kunde jeg jo

godt. Og at ethvert Ord i hendes Breve var sandt og fuldt ment, og at hun virkelig vilde dø af Hjemve, hvis hun skulde blive d e r, — det følte jeg — derom kunde der ikke være Tvivl! — Jeg rejste da atter til Neapel nu i Foraaret, i Slutningen af Maj, og jeg fortrød det i Sandhed ikke; thi aldrig har jeg seet et Menneske blive saa glad, som dette mit elskede Barn blev, da hun saae mig igjen og hørte min Tale, og hun sagde i sit Hjertes dybe Glæde og Rørelse Ord, som jeg aldrig glemmer. „Ikke blot Du selv er nu hos mig," — yttrede hun blandt Andet, — „men med Dig er det mig tillige, som om en Del af mit Hjem er kommen til mig."

Men da jeg saa senere, efter at hun var bleven noget roligere, spurgte hende, om hun da troede, at hun kunde blive der noget længer, hvis der muligvis paa Grund af disse Omstændigheder blev bevilget mig en længere Fraværelse fra mit Embede, og jeg saaledes kunde blive hos hende, — da sænkede hun sit Hoved og sagde frygtsomt og stille: „Nej, jeg troer det alligevel ikke. Nej, hjem! hjem!"

I det Par Dage, jeg denne Gang opholdt mig i Neapel, var hun vel meget glad ved mig, men dog af og til ligesom lidt urolig, — som om hun endnu ikke ret af fuldt Hjerte turde hengive sig til den Vished, at hun virkelig skulde komme hjem. Men fra det Øjeblik, hun sad ved min Side i Koupeen og saae, at det nu virkelig gik mod Nord, da — og f ø r s t d a — var Hjemveen som med Et forsvunden, og som en Fugl, der er sluppet ud af Buret, jublede hun fra Morgen til Aften af Henrykkelse ved Alt, hvad hun saae — men det var, fordi Alt nu viste sig for hende i Hjemmets Lys, i det Skjær, hvormed dette Steds blege Sol som oftest skinner!

At see hende efter Hjemkomsten gaae omkring og hilse paa Alt; at see hende staae under Birkens nysudsprungne Løvtag og lægge sin nu saa blege Kind til dens hvide Stam-

me, som hun saa tidt havde gjort som Barn; at see det Blik, hvormed hun gjensaae Omgivelserne, Søen, Hedebakkerne og Klitterne paa dens modsatte Side, og vor pragtfulde Aftenhimmel, naar den nedgaaende Sol skyder sine sidste Straaler op igjennem Havtaagen og forvandler den vestlige Himmel til et Tempel af dunkelrøde Søjler; og at see hendes Glæde, hver Gang en af Sognebeboerne, med hvem hun endnu ikke havde talt, kom for at hilse paa hende — d e r o m vil Erindringen aldrig ophøre at kaste sin vemodige Glands over dette Sted og over mig!"

Efter disse Ord taug han, og det syntes, at han ikke var oplagt til videre Meddelelse. Omsider rejste han sig og gik hen og lukkede Døren til Haven, hvorpaa han atter vendte tilbage og sagde:

„Men det er nu silde. Om De saa synes, vil jeg vise Dem Deres Soveværelse."

Derpaa tog han det ene af Lysene, gav mig det andet, aabnede en Dør og begyndte at gaae sagte opad en Trappe, der førte til et Værelse lige ovenover Havestuen. Jeg fulgte ham, ligeledes saa lydløst som muligt. Men da vi vare ankomne i dette Værelse, gjorde han dog ikke Mine til strax at ville forlade mig; da han var kommen frem midt paa Gulvet, blev han en Tidlang staaende ganske stille med Lyset i Haanden, idet han betragtede Omgivelserne med et underligt fremmed Blik. Endelig vaagnede han ligesom op af Drømme og sagde:

„I dette Værelse blev hun født; paa disse Vægge og paa disse gamle Malerier, som hun holdt saa meget af, og som hang her fra min Formands Tid, have hendes Øjne hvilet i hele hendes Opvæxt, indtil hun begyndte at blive syg, og hun fik sit Værelse nedenunder."

Derpaa satte han sit Lys paa Bordet og gav sig — som før — til at vandre frem og tilbage paa Gulvet. Jeg havde

da, som det forekom mig, ingen Grund til at tilbageholde en Bemærkning, hvortil Fortællingen om hans Datter havde givet mig Anledning, og da jeg havde staaet en kort Tid og seet paa hans tause Vandring, gik jeg hen til ham, berørte hans Arm og sagde:

„Ja, kjære Hr. Pastor! men det forekommer mig dog, som om den Formodning, jeg yttrede før, at dette saa tungsindige Sted muligvis havde tæret paa Deres Datters Liv ikke er bleven gjort usandsynlig ved den Skildring af hendes Natur, hvormed De nu har glædet mig. Jeg betvivler ikke, at hun var en saa kjærlig og tillige en saa aaben og frimodig Natur, — hendes ædle og yndige Ansigt, som jeg jo ufrivillig kom til at betragte nogle korte Sekunder, tyder saa ganske derpaa, — men jeg troer desuagtet, at dette Sted har fyldt hende med den tungsindige Længsel, som saadanne Omgivelser som disse saa let vække i det modtagelige Sind, og derved tæret paa hendes Liv. Har et Menneske faaet denne dybe Sympathi for Naturen, kan der være noget Fortærende i denne Følelse, fordi der ingen ret personlig Meddelelse kan finde Sted, og fordi hans Hjerte derfor ikke kan tilfredsstilles i det Dybeste derved, — som De selv før antydede. Alene Kunstneren og Digteren, der formaaer ligesom at levendegjøre Naturen og derved paa en Maade at tvinge den til personlig Meddelelse — kun hos ham kan denne Følelse findes harmonisk og kvægende, fordi den hos ham bliver til Mere end en ubestemt, vemodigt dragende Længsel, — fordi den hos ham kommer til sin Ret. Naturen taber derved sin dæmoniske Magt over h a m, fordi han, paa samme Tid som han føler sig dybt og inderligt beslægtet med den, tillige føler sig den overlegen og formaaer ligesom at forklare eller frigjøre dens Aand, hvad Naturen netop forlanger af den, hos hvem den vækker sin Længsel.

Bliver Maleren, Digteren eller Tonekunstneren greben

af Længsel efter den Plet af Jord, hvormed han føler sin egen Natur dybest i Slægt, — hvad gjør han saa? Han maler eller skildrer i Ord eller Toner dette Sted, de Træer, det Hav eller den Sø, og hvad han da har skildret — dreven af denne Længsel — det er Stedet selv i hele dets Ejendommelighed, det vil sige: dets Aand, for hvilken netop han har faaet Øje og Hjerte, og som nu ved ham er bleven frigjort. Og h a n er da istand til at føle fuld Kvægelse og Tilfredsstillelse, thi det, han har skabt og nu har for sig, er noget Virkeligt, noget Personligt, er saa at sige Naturens Aand, med hvilken han kan omgaaes og tale og derved mætte sin Længsel.

Men formaaer et Menneske ikke dette, da kan netop det Sted, som han elsker højest, faae en dæmonisk Magt over hans Sind, gjøre ham grublende, medens han dvæler hos det, og drage ham til sig stærkere end alle andre Magter paa Jorden, naar han er fjernet derfra, — og efter hvad De har sagt om Deres Datters Følelse af at være paa det Dybeste rodfæstet her, saa troer jeg, at det nærmest var denne Følelse, som drog hende tilbage hertil fra det fremmede Land og derved paa en Maade var Skyld i hendes Død, hvis hun nemlig kunde have erholdt sin Sundhed igjen ved at forblive i det mildere Klima."

„Ja, De mener hendes Hjemve?" spurgte han.

„Ja," svarede jeg, „jeg mener Hjemveen; men hvorefter er det egenlig, at Sindet længes, naar det er grebet af denne Sygdom? — Sagde Deres Datter ikke, da De spurgte hende, om hun da kunde udholde at blive der længer, hvis De forblev hos hende: „Nej, jeg troer det ikke alligevel. Nej, hjem, hjem!?" Og saaledes svarede hun, fordi Det, der drog hende tilbage hertil, det var ikke saa meget Længsel efter hendes Fader, hendes Veninder eller Venner, som det var Længsel efter d e t t e Steds Natur, efter d e n n e

Plet af Jord, efter denne Have, disse Træer, denne Luft og de Skyer, der sværve over dette Sted, efter stille og blide Dage her, efter storm-, slud- og taagefulde Dage her, efter Vindens Susen i disse Træer og efter denne indesluttede Hedesøes forunderligt dragende Blik.

Alt dette havde taget hendes Sjæl fangen paa Grund af en hemmelighedsfuld Forbindelse mellem den Natur, der var i hende selv, og den Natur, hvori hun her er opvoxet, mellem hvilke en gjensidig Tiltrækning har fundet Sted. Nogle Mennesker føle meget stærkt denne Tiltrækning, andre føle den mindre, mange slet ikke; hvorfor det er saaledes, veed jeg ikke, men det er saaledes."

„Ja," sagde han grundende og ligesom talende med sig selv, „der er saadanne Mennesker, som have en dyb Naturgrund i sig, Mennesker, der ved noget Uforklarligt, der er over dem, minde os om den vaargrønne Skov, den stille Hede, den smilende Sø eller det friske Hav ... og skjøndt hun var saa venlig og kjærlig, som et Menneskehjerte kan være, var hendes dybeste Grundstemning dog alvorlig, i Samklang med dette Sted."

Da han havde sagt disse Ord, taug han, og det forekom mig, at der malede sig et mere smerteligt Udtryk paa hans Ansigt, end der havde været, forinden jeg gjorde disse sidste Bemærkninger. Jeg begyndte derfor at føle mig noget mismodig stemt — saa meget mere, som jeg maatte sige til mig selv, at mine sidste Yttringer vistnok ikke saa ganske vare egnede til at bringe det Milde og Forsonende nærmere til ham, hvad det jo dog havde været min Hensigt om muligt at bidrage til. Jeg vendte mig derfor tvivlraadig fra ham og gik hen og stillede mig ved det ene af de aabentstaaende Vinduer og saae ned i Haven.

Det var endnu fuldkommen stille, men ikke saa mørkt som tidligere; Himlen havde klaret sig noget, og Haven

var nu oplyst af et svagt Maaneskjær, i hvilket de nærmeste Træer utydeligt kunde sees: disse saae ud til at være næsten afbladede, dog lød de faldende Blades Hvisken endnu over hele Haven.

Da jeg havde staaet der en Tidlang, holdt Præsten op med sin Vandring, kom hen til mig og stillede sig ved min Side i det andet aabentstaaende Vindue, og saaledes stode vi længe, uden at nogen af os talte et Ord.

Medens vi saaledes stode og lyttede som til Nattens Stemmer, var de faldende Blades Hvisken stundom den eneste Lyd, der hørtes; stundom blandedes denne Lyd med bløde, vemodige Fløjtetoner fra Søen, hvor Hjejlen nu sad ensom paa sin Tue og sang sin natlige Sang — og stundom blandedes med disse Toner en selsom Klynken eller Hvinen, som af fjerne, forbitrækkende Fugles Vingeslag.

Saaledes vedbleve disse Stemmer at vexle, og vi stode som i Drømme og lyttede dertil.

Da forekom det mig paa een Gang, at Alt taug, saavel i Haven som ved Søen og i Luften, og den dybeste Gravstilhed herskede. Det sidste Blad var nu faldet til Jorden, og de nærmeste Træer strakte deres nøgne Grene op i den stille Luft.

Men som jeg da stod og undredes og næsten skrækkedes ved denne dumpe, uendelige Ro, forekom det mig, som om en selsom, opløftende Gjenklang af alle disse Toner paany begyndte at lyde, — nærmede sig os ganske nær, ja syntes endog en Tidlang ligesom at fylde Værelset, hvori vi vare, som klare, blide og jublende Akkorder, der lidt efter lidt aftoge, ligesom spredende sig om os eller hævende sig opad, indtil de endelig ganske forsvandt.

Da den sidste af disse Toner var ophørt at klinge, vendte Præsten sit Ansigt om imod mig — det smertefulde Udtryk var ganske forsvundet, hans Ansigt saae ud som forklaret,

og Taarerne randt ham ned ad Kinderne. Hans Mund bevægede sig, som om han vilde tale, men ingen Lyd kom over hans Læber; kun vedblev han at staae og see frem for sig.

Da hviskede jeg:

„Maaske ... maaske var det Svaner, der trak henover os?"

„En Svane! — Ja, ja tilvisse!"
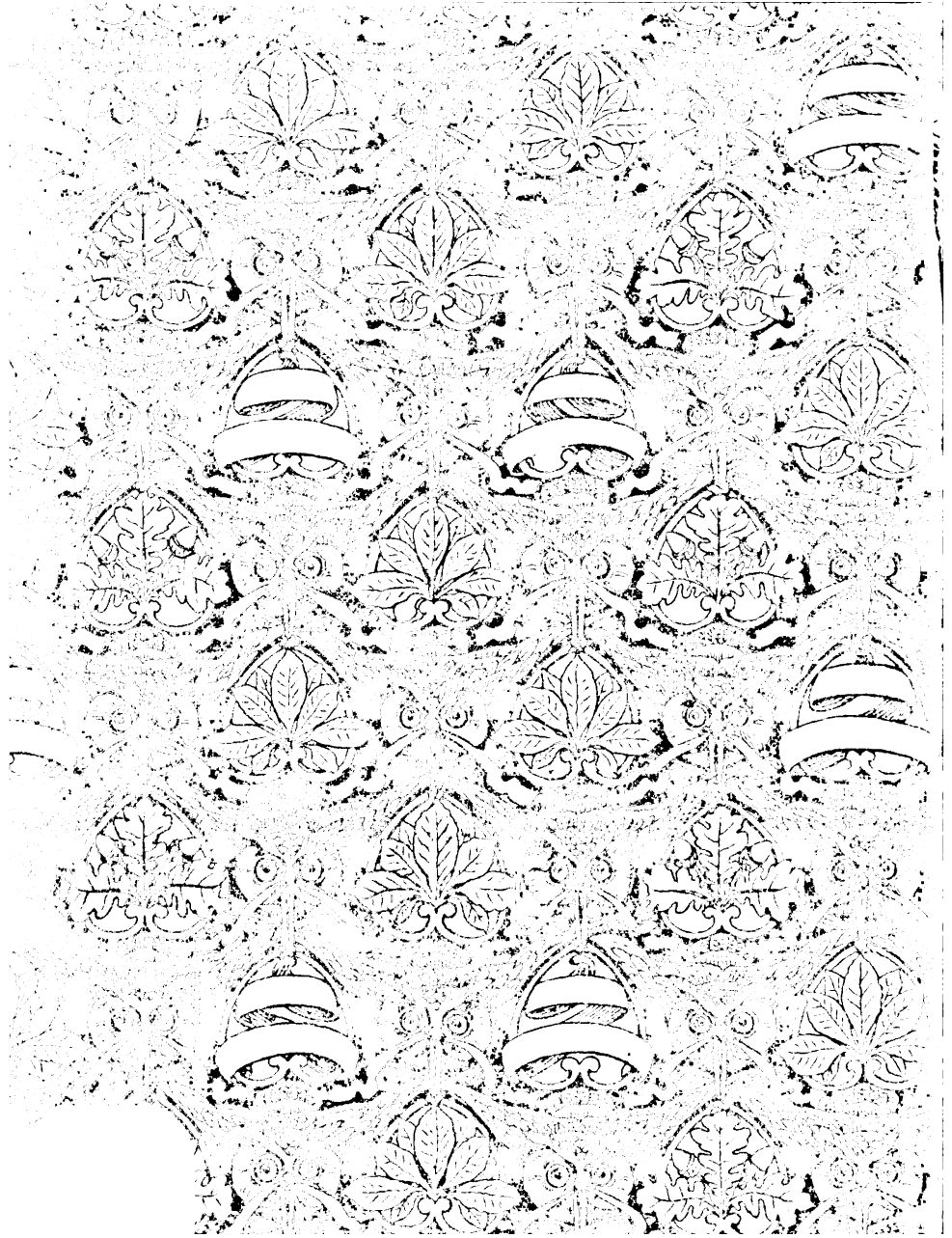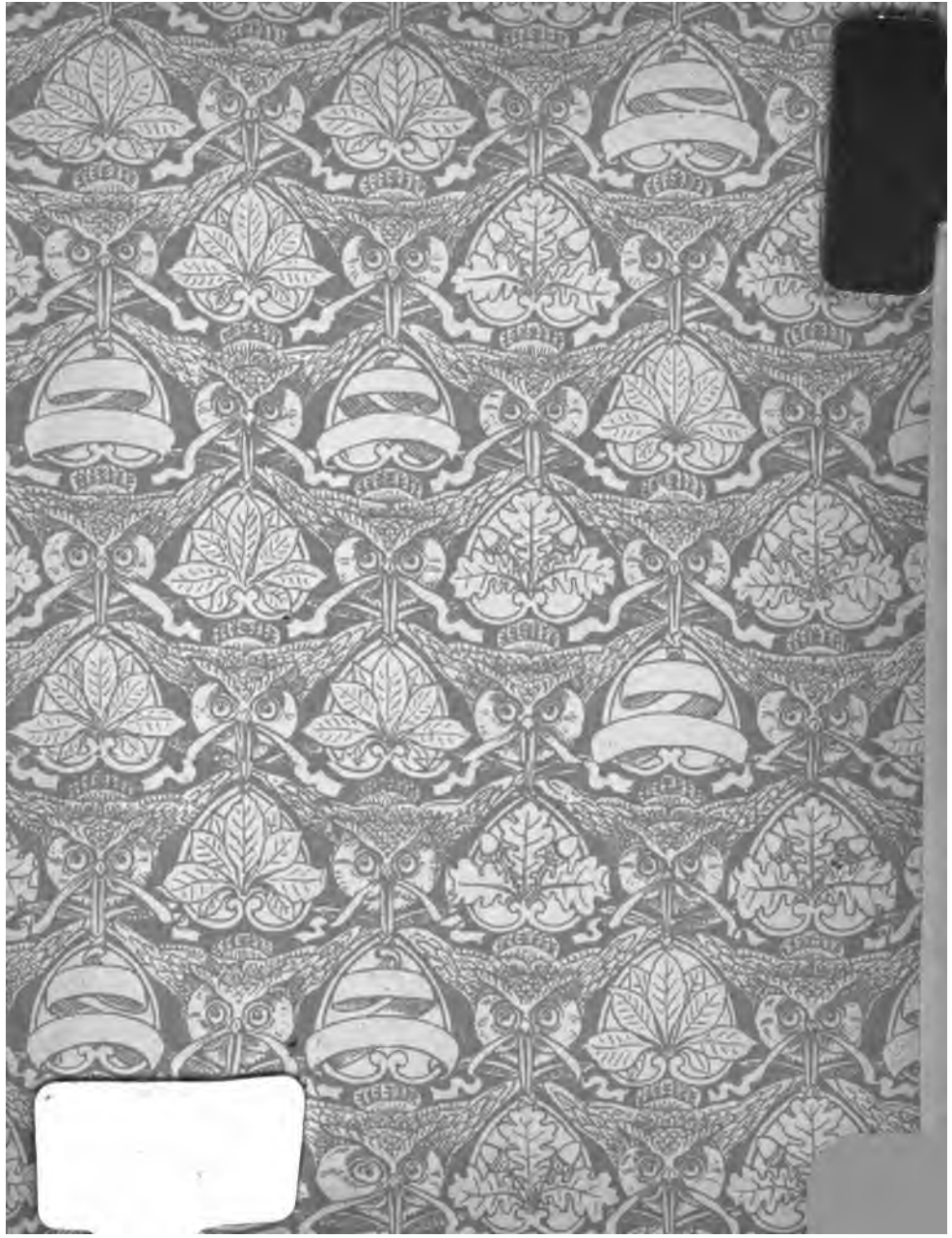
Og han saae paa mig med det forhen omtalte, saa forunderligt milde og venlige Smil, tog saa sit Lys og gik stille bort uden at sige et Ord mere.